

ELLEN G. WHITE ESTATE

GYERMEKNEVELÉS

ELLEN G. WHITE

Gyermeknevelés

Ellen G. White

2003

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Tartalomjegyzék

Information about this Book	i
Előszó	vii
I. Az otthon mint első iskola	9
1. fejezet — Az otthoni nevelés fontossága	10
2. fejezet — Az első tanítók	13
3. fejezet — Mikor kezdődik a gyermeknevelés?	17
II. Módszerek és tankönyvek	21
4. fejezet — Tanítási módszerek	22
5. fejezet — A Biblia mint tankönyv	30
6. fejezet — A természet könyve	33
7. fejezet — Gyakorlati tanítások a természet könyvéből ...	40
III. Megfelelően képzett tanítók	47
8. fejezet — Felkészültségre van szükség	48
9. fejezet — Felhívás önképzésre	55
IV. Legfontosabb lecke: az engedelmesség	61
10. fejezet — A siker és boldogság kulcsa	62
11. fejezet — A tanítás kezdete: a csecsemőkor	65
12. fejezet — Válgják szokássá az engedelmesség!	68
V. Alapvető tanítások	73
13. fejezet — Önfegyelem	74
14. fejezet — Csendesség, tisztelet és megbecsülés	79
15. fejezet — Gondosság a tulajdon kezelésében	82
16. fejezet — Egészségügyi alapelvek	84
17. fejezet — Tisztaság	87
18. fejezet — Ápoltság, rend, rendszeresség	91
19. fejezet — Lelki tisztaság	94
VI. Az erények fejlesztése a gyakorlatban	99
20. fejezet — Segítőkézség	100
21. fejezet — Szorgalom	103
22. fejezet — Igyekezet és kitartás	108
23. fejezet — Önmegtartás, önzetlenség és figyelmesség	110
24. fejezet — Takarékoskodás és gazdálkodás	113
VII. A jó tulajdonságok fejlesztése	117
25. fejezet — Egyszerűség	118

26. fejezet — Udvariasság és tartózkodás	121
27. fejezet — Derű és hála	124
28. fejezet — Igazmondás	127
29. fejezet — Becsületesség és tisztesség	129
30. fejezet — Önállóság és tisztelet tudás	132
VIII. Legfőbb feladat: a jellemépítés	135
31. fejezet — A jellem fontossága	136
32. fejezet — Hogyan formálódik a jellem?	139
33. fejezet — A szülők felelőssége a jellem alakulásában	143
34. fejezet — A jellem megromlásához vezető utak	148
35. fejezet — Hogyan építhetnek a szülők erős jellemet gyermekükben?	155
IX. A jellemépítés alapjai	161
36. fejezet — A korai évek előnyei	162
37. fejezet — A szokás hatalma	167
38. fejezet — Az életkor, a hajlamok és a vérmérséklet tanulmányozása	171
39. fejezet — Az akarat fontos tényező a siker elérésében	176
40. fejezet — A keresztény elvek szemléltetése	182
X. A fegyelmezés	187
41. fejezet — A fegyelmezés céljai	188
42. fejezet — Mikor kezdődhet a fegyelmezés?	193
43. fejezet — Fegyelem az otthonban	197
44. fejezet — Javító fegyelmezés	206
45. fejezet — Szeretettel és határozottsággal	218
XI. Hibás fegyelmezés	229
46. fejezet — A kényeztetés rossz hatása	230
47. fejezet — A laza fegyelmezés gyümölcse	234
48. fejezet — A gyermek reakciója	238
49. fejezet — A rokonok viselkedése	246
XII. A szellemi erők fejlesztése	249
50. fejezet — Milyen az igazi nevelés?	250
51. fejezet — Felkészítés az iskolára	255
52. fejezet — Az iskola megválasztása	258
53. fejezet — A gyülekezet felelőssége	265
54. fejezet — Szülők és tanárok kapcsolata	270
55. fejezet — Egység a fegyelmezésben	274
56. Fejezet — Főiskolai és egyetemi oktatás	278

XIII. A testi fejlődés elsődleges fontossága	285
57. fejezet — Testmozgás és egészség	286
58. fejezet — Felkészítés a gyakorlati életre	291
59. fejezet — Hasznos szakma tanítása	299
60. fejezet — Az élet törvényeinek megismerése	303
XIV. A jó állóképesség fenntartása	311
61. fejezet — Háziasszony a konyhában	312
62. fejezet — Az életért étkezni	318
63. fejezet — Mértékletesség mindenben	332
64. fejezet — Az otthon és a mértékletességi mozgalom	338
XV. Öltözködés	347
65. fejezet — A megfelelő öltözet áldásai	348
66. fejezet — Az öltözködés alapelveinek tanítása	353
67. fejezet — A divat csábítása	364
XVI. Az erkölcsi tisztaság megőrzése	369
68. fejezet — Az erkölcstelenség terjedése	370
69. fejezet — A kártékony szokások következményei	374
70. fejezet — Figyelmeztetések és tanácsok	378
71. fejezet — Szülői örökös és segítség	384
72. fejezet — Küzdelem a reformért	390
XVII. A lelki erők felébresztése	395
73. fejezet — Az örök életre nevelés felelőssége	396
74. fejezet — Minden otthon egy-egy templom	404
75. fejezet — Krisztushoz vezetni a kisgyermeket	409
76. fejezet — Felkészítés a gyülekezeti tagságra	416
XVIII. A keresztyén tapasztalatok megőrzése	425
77. fejezet — Biblia az otthonban	426
78. fejezet — Az ima ereje	436
79. fejezet — Szombat - a gyönyörűség napja	445
80. fejezet — Tisztelet annak, ami szent	454
81. fejezet — Az otthon és a gyülekezet összhangja	462
XIX. Az elszámolás napja	467
82. fejezet — Az idő későre jár	468
83. fejezet — A jutalom	472

Előszó

Ez a kötet szemelvénygyűjtemény Ellen Gould White gyermek-neveléssel kapcsolatos írásaiból. A benne foglalt kijelentések és tanácsok megfogalmazása egyszerű, tartalmuk mélységesen elgondolkozató. Nem egyéni meglátásokat képviselnek, hanem a bibliai kinyilatkoztatás forrásából származnak.

Ellen G. White (1827-1915) több mint hetven éven át tanította Isten igéjét, szóval és tollal. Főként Észak-Amerikában dolgozott, de járt Európa országaiban is, és kilenc esztendőt töltött Ausztráliában. Lelkész, lapszerkesztő és egyházvezető férjével együtt fáradhatatlanul dolgozott mint Krisztus tanúságtevője és emberek szeretetteljes lelkigondozója. Irodalmi tevékenysége mennyiségében is tiszteletreméltó: mintegy negyvenezer oldalra becsülhető. Könyvei több kiadást értek meg már életében, s azóta is szakadatlanul készülnek az újabb fordítások és kiadások. Magyar nyelven is megjelent szinte valamennyi műve, nagyobb részük több kiadásban is.

A szerző számos könyvében foglalkozott a bibliai alapelvekre épülő nevelési reformmal, és sok cikket is írt e témakörben. Levelezése is gazdag anyagot őriz, mivel gyakran adott tanácsot szülőknek konkrét esetekben. Négy fiúgyermek édesanyjaként személyes tapasztalata volt a másoknak ajánlott elvek alkalmazásában.

Élete utolsó éveiben sokszor kifejezte azt a vágyát, hogy szeretne kiadni még egy könyvet keresztény szülők számára. Ez a kívánsága részben teljesül ezáltal az idézetgyűjtemény által, amelyet az irodalmi hagyatékát kezelő intézmény (Board of Trustees of the Ellen Gould White Publications Washington D. C.) irányításával készítettek elő. A kötet tartalma hetven év írói terméséből állt össze, ezért helyenként elkerülhetetlenül előfordulnak törések a gondolatmenetben és a megszólítási módban, ahogyan a különböző kijelentések, eredeti szövegkörnyezetükből kiemelve, egymás mellé kerültek. A szerkesztők munkája a válogatásra, a szöveg elrendezésére és a fejezetcímekkel való ellátásra szorítkozott.

I. Az otthon mint első iskola

[6]

[7]

1. fejezet — Az otthoni nevelés fontossága

A nevelés otthon kezdődik — Az otthon a gyermek első iskolája, ahol szüleitől mint tanítóitól kell megtanulnia azokat a leckéket, amelyek majd egész életén keresztül vezetik őt - a tisztelet, engedelmesség, becsületesség és önfegyelem leckéit. Az otthon jóra vagy gonoszra nevelő befolyása meghatározó erejű. Bár hatása sok tekintetben lassan, fokozatosan érvényesül, a megfelelő módon eljárva mégis messzeható erőnek bizonyul az igazságra való nevelésben. Ha a gyermeket nem irányítják helyesen, az Ellenség fogja őt tanítani alattvalói közreműködésével. Mennyire fontos tehát az otthon iskolája!¹

Itt fektetik le az alapokat — A szülők vállán nyugszik a felelősség, hogy kicsinyeiknek testi, szellemi és lelki oktatást nyújtsanak. Mindnyájuknak legyen komoly szempontja, hogy jól kiegyensúlyozott jellemet alakítsanak ki gyermekeik számára. Ez nem jelentéktelen munka. Ellenkezőleg: komoly gondolkodást, imát, nem kevés türelmet és állhatatos erőfeszítést igényel. Megfelelő alapot kell lerakni; erős, szilárd és egyenes vázat, s aztán az építési munkálatoknak, a csiszolásnak és tökéletesítésnek napról napra mindig előrébb kell haladniuk²

Tagadj meg a gyermektől bármi mást, csak a nevelést ne! — Szülők, ne feledjétek, hogy otthonotokban a mennyei otthonra készülnek fel gyermekeitek. Tagadjatok meg tőlük bármi mást inkább, mint a nevelést, amit az első években kell megkapniuk. Ne engedjétek meg magatoknak egyetlen indulatos szót sem! Tanítsátok gyermekeiteket kedvességre, türelemre és előzékenységre másokkal szemben. Így készítitek fel őket magasabb rendű szolgálatra a vallási dolgokban. ³

¹Uo. 107-108.1

²Uo. 107-108.1

³102.sz.kézirat, 1903.

Az otthon legyen előkészítő iskola, ahol a gyermekek és fiatalok alkalmassá válhatnak a Mesterért végzett szolgálatra, és arra, hogy Isten országának magasabb iskolájához csatlakozzanak.⁴

Nem másodrendű kérdés — Az otthoni nevelést ne tekintsük másodrendű kérdésnek. Az első helyet foglalja el, mert az apák és anyák megbízatása gyermekeik elméjének formálása.⁵

Milyen megdöbbenő a példabeszéd: „Ahogy az ág hajlik, úgy görbül a fa.” Ez alkalmazható gyermekeink nevelésére is.

Szülők, ráeszméltek-e arra, hogy gyermekeitek nevelése már legkorábbi éveiktől a ti szent megbízatásotok? Ezeket a fiatal fákat gyengéden kell gondozni, hogy majd beültethetők legyenek az Úr kertjébe. Az otthoni nevelést semmi esetre sem szabad elhanyagolni, mert akik ezt teszik, vallásos kötelességük teljesítését mulasztják el.⁶

Az otthoni nevelés befolyása — Az otthoni nevelés nagy területet foglal magába. Abrahámot a hívők atyjának nevezték. Mindazon dolgok között, melyek őt az istenfélelem figyelemre méltó példaképévé tették, ott szerepelt, hogy otthonában nagy figyelmet szentelt Isten parancsolatainak, s ápolta családjá vallásos életét.

Isten, aki belelát minden otthon életébe, és figyeli, hogy milyen nevelést kapnak a gyermekek, ezt mondja: „Én ismerem őt, hogy megparancsolja az ő házanépének önmaga után...” (I. Móz. 18:19)⁷

Isten megparancsolta a zsidóknak, hogy tanítsák meg gyermekeiket az Ő követelményeire, és ismertessék meg velük, hogyan bánt népével a történelem folyamán. Az otthon és az iskola egy volt. Idegen ajkak helyett a szerető szívű anyák és apák adták az utasításokat gyermekeiknek. Az isteni tanításokat összekapcsolták az otthoni, mindennapi élet eseményeivel. Ekesszólással és áhítattal beszélték el Isten hatalmas és csodálatos tetteit az Ő népe megszabadításában. A Mindenható bölcs előrelátásának nagyszerű igazsága és az eljövendő élet reménye nagy hatással voltak a fiatalokra. Megismerték az igazat, a jót, a szépet.

⁴7. sz. kézirat, 1899.

⁵RH S99. jún.

⁶84. sz. kézirat, 1897.

⁷9. sz. levél, 1904.

A tanításokat ábrákkal és jelképekkel szemléltették, így sokkal erősebben rögződtek az emlékezetben. Az ilyen eleven ábrázolásokon keresztül a gyermeket szinte csecsemőkorától kezdve beavatták a hit rejtélyeibe, apái reménységébe, s olyan gondolkodásmódra és előrelátásra tanították, amely a látható és érzékelhető dolgok felett eléri a láthatatlant és örökkévalót.⁸

Felkészít az iskolára — A tanítók munkáját megelőzi a szülők munkálkodása. Az otthoni iskola: az első osztály. Ha a szülők gondosan és imádkozva törekednek kötelességük megismerésére és elvégzésére, akkor képesek lesznek felkészíteni gyermekeiket, hogy magasabb osztályba lépjenek, s elfogadják az utasításokat a tanártól.⁹

Formálja a jellemet — Az otthon olyan iskola lehet, ahol a gyermekek egy gyönyörű palota hasonlatosságára formálódnak jellemükben.¹⁰

Nevelés a názareti családban — Jézusnak biztos nevelésben volt része gyermekkorában. Első tanítója édesanyja volt, az ő ajkairól és a próféták tekerceiből ismerte meg a mennyei igazságokat. Egy egyszerű kézműves otthonában lakott, és hűségesen, derűsen vette ki részét a háztartás terheinek hordozásából. Ő, aki egykor a menny parancsnoka volt, most készséges szolga, szerető és engedelmes fiú lett. Szakmát tanult és kétkezi munkát végzett Józseffel az ácsműhelyben.¹¹

⁸A keresztyény nevelés alapjai, 95.1.

⁹RH, 1882. jún. 13.

¹⁰136. sz. kézirat, 1898.

¹¹Ministry of Healing, 399. 1.

2. fejezet — Az első tanítók

[10]

A szülőknek meg kell érteniük felelősségüket — A gyermek első tanítói szülei legyenek.¹ Az apáknak és anyáknak felelősségük tudatára kell döbenniük, mert a világ telve van a fiataloknak állított csapdákkal. Tömegek vonzódnak az önző élethez és az érzéki gyönyörökhöz. Nem látják a rejtett veszélyeket és annak az ösvénynek a borzalmas végét, mely számukra a boldogság útjának látszik.

A túlzott étvágy és a szenvedélyek kielégítése által tékozolva hasznos erőiket, milliók pusztulnak el a földön, s vesznek el az eljövendő világ számára is. A szülők nem feledhetik el, hogy gyermekeiknek meg kell küzdeniük ezekkel a kísértésekkel. Már a születés előtt kezdődjék meg a felkészülés, amely alkalmassá teszi a gyermeket a sikeres küzdelemre a gonosz elleni harcban.²

Emberi bölcsességnél többre van szükségük nevelési munkájuk minden egyes lépésénél ahhoz, hogy megérthessék, miként nevelhetik gyermekeiket a legmegfelelőbbben, annak érdekében, hogy hasznos és boldog életet éljenek ezen a földön, és felkészüljenek egy magasabb rendű szolgálat nagyobb örömére Isten országában.³

A gyermeknevelés Isten tervének fontos része — Isten tervében fontos része van a gyermeknevelésnek, hogy általa is bemutassa a kereszténységben rejlő erőt. Ünnepeles felelősség nyugszik a szülőkön: úgy neveljék gyermekeiket, hogy a világba kikerülve jót, s ne gonoszt cselekedjenek azokkal, akikkel kapcsolatba kerülnek.⁴

A szülők a legkisebb mértékben sem vehetik könnyen gyermekeik nevelésének munkáját. Sok időt kell szánniuk a kicsik életét szabályozó törvények gondos tanulmányozására. Tekintsék elsődleges szempontnak, hogy tájékozottá váljanak a nevelés megfelelő módszereit illetően, hogy ép testben ép lelket biztosíthassanak gyer-

¹67. sz. kézirat, 1903.

²Ministry of Healing, 371. 1.

³RH, 1881. szept. 13.

⁴Signs of the Times, 1901. szept. 25.

mekeik számára... Sajnos, sokan azok közül, akik Krisztus követőinek vallják magukat, elhanyagolják otthoni kötelességeiket - nem veszik észre megbízatásuk szent voltát, amelyet Isten bízott kezeikre: úgy formálni gyermekeik jellemét, hogy legyen erkölcsi bátorságuk ellenállni a fiatalokat csapdába csaló kísértéseknek.⁵

[11] **Istennel együttműködve célt érünk** — Jézus nem azt kérte az Atyától, hogy tanítványait vegye ki a világból, hanem hogy tartsa meg őket a világban a gonosztól, az elbukástól, mert kísértésekkel mindenfelé találkoznak majd, amerre járnak. Ugyanilyen legyen az apák és anyák gyermekeikért mondott imádsága is. De vajon miután szót emeltek értük Istennél, engedhetik-e őket azt tenni, amit csak akarnak? Isten nem tudja megőrizni a gonosztól a gyermekeket, ha a szülők nem működnek együtt Vele...⁶

Ha a szülők átérzik, hogy soha, egy pillanatra sem mentesülnek felelősségük alól, hogy Istennek neveljék gyermekeiket, s ha e munkájukat hittel végzik és komoly imában, tettekben együttműködnek Istennel, akkor sikerül gyermekeiket a Megváltóhoz vezetni.⁷

Hogyan tekintett felelősségére Erzsébet és Zakariás? — Annyal jött a mennyből, s utasítást adott Erzsébetnek és Zakariásnak arra nézve, miként neveljék és oktassák gyermeküket, s hogyan munkálkodjanak Istennel összhangban a hírnök felkészítésében, aki Krisztus eljövetelét hirdeti majd. Hűséges szülőkként együttműködtek az Úrral, hogy János jellemét olyanná formálják, amely alkalmassá teszi őt az Isten által kijelölt küldetés véghezvitelére. Öregségükben, csodálatosan született gyermek volt János, akinek különleges munkát kell végeznie az Úrért, a szülők tehát okkal gondolhatták, hogy Ő majd gondoskodik is sorsáról. Mégsem így okoskodtak, hanem elköltöztek az ország elhagyatott részébe, ahol fiuk nem volt kitéve annak, hogy a városi élet kísértései és csábításai miatt elhagyja a tőlük kapott tanácsokat és utasításokat. Kivették részüket a gyermek jellemének formálásából, hogy Isten tervei mindenképpen célt érjenek János életében. Hivatásukat szentül betöltötték.⁸

⁵Pacific Health Journal, 1890. ápr.

⁶RH, 1901. júl. 9.

⁷Signs of the Times, 1896. ápr. 9.

⁸Uo., 1896. ápr. 16.17

Isteni megbízatás — A szülők úgy gondoljanak gyermekeik nevelésére, hogy a mennyei család számára készítik fel őket... Neveljék a gyerekeket Isten félelmében és szeretetében, mert „a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme”.⁹ Akik hűségesek Istenhez, képviselik Őt otthonukban, s szent megbízatásként tekintenek gyermekeik nevelésének munkájára, a Mindenhatóban bízva.¹⁰

Szülők, keresztény tanítókká képesítve — A szülők nagy jelentőségű munkája elhanyagolt. Ébredjete fel lelki szunnyadásotokból, és értsétek meg, hogy az első tanításokat töletek kell megkapnia a gyermeknek! Nektek kell megtanítanotok kicsinyeiteket Jézus ismeretére. El kell végeznetek a munkát, még mielőtt Sátán elszórja magvait szívetekben! Jézus hívja a gyermekeket, s nektek kell őket Hozzá vezetni, tanítva a szorgalom, a tisztaság és rend szokására. Azt szeretné az Úr, hogy megtanulják a fegyelmet.¹¹

[12]

A szülőket felelősségre vonják majd, ha nem képezik magukat bölcs, megbízható keresztény tanítókká.¹²

Fontos a szülők közötti egység — Az otthon iskolájában a férjnek és feleségnek szoros egységben kell dolgoznia. Nagyon gyöngédnek és óvatosnak kell lenniük beszédükben, nehogy ajtót nyissanak a kísértéseknek, melyeken keresztül Sátán győzelmet győzelem után arathat.

Legyenek kedvesek és előzékenyek egymással, és viselkedjenek úgy, hogy tisztelni tudják egymást. Alakítsanak ki kellemes, üdvös légkört az otthonukban. Nem szabad, hogy véleményük különbözőn gyermekeik jelenlétében. A keresztény méltóságot mindig meg kell őriznünk.¹³

A gyermekek legfőbb tanítója — A gyermeknevelés munkájában az anya álljon mindig a helyzet magaslatán. Bár fontos kötelesség és teher hárul az apára is, mégis az anya különleges tanító

⁹Uo.

¹⁰103. sz. kézirat, 1902

¹¹RH, 1900. okt. 9.

¹²38. sz. kézirat, 1895

¹³272. sz. levél, 1903

és társ - mivel szinte állandó kapcsolatban van kicsinyeivel zsenge éveikben.¹⁴

Több mint oktatás

A szülőknek meg kell tanulniuk az Isten iránti feltétlen engedelmesség leckéjét, ami az Ő Igéjéből szól hozzájuk. Amint ezt megtanulják, képesek lesznek tiszteletre és engedelmségre tanítani gyermekeiket szavakban és cselekedetekben. Ez az a munka, amit minden otthonban végezni kell. Akik ebben fáradoznak, maguk is fejlődni fognak, mert megértik, hogy gyermekeiket csak így nemesíthetik. Ez a nevelés sokat jelent, többet pusztá oktatásnál.¹⁵

A félvállról vett munka nem fogadható el — A családért félvállról végzett munkát nem fogadják el a vizsgálati ítéletben. A keresztény szülőknek egyesíteniük kell magukban a hitet és a cselekedeteket. Miként Ábrahám „megparancsolta az ő házanépének önmaga után” (I. Móz. 18:19), úgy kell eljárniuk nekik is családjukban, miután önmaguk számára kötelezővé tették Isten parancsolatait. Elénk tárul az a szint, amelyre minden szülőnek emelkednie kell: [13] „Az Úrnak útjait megtartsátok!” Minden más út pedig nem az Isten országába, hanem a Pusztító seregébe vezet.¹⁶

Vizsgáljátok meg a feladatot! — Megvizsgálják-e a szülők gyermekeik oktatásában és nevelésében végzett munkájukat? Megfontolják vajon, hogy kötelességüket azzal a hittel és reménységgel teljesítették-e, amelynek eredményeként gyermekeik az öröm koronái lehetnek az Úr eljövetelének napján? Úgy munkálkodtak-e gyermekeik jólétéért, hogy Jézus meglepéssel nézhet le rájuk a mennyből, és az Ő Lelkének ajándéka által megszentelheti erőfeszítéseiket? A ti részetek lehet felkészíteni gyermekeiteket arra, hogy a leghasznosabb munkát végezhesék ebben az életben, hogy végül részesüljenek az eljövendő dicsőségben.¹⁷

¹⁴Pacific Health Journal, 1890.jan

¹⁵84. sz. kézirat, 1897

¹⁶RH, 1897. márc. 30

¹⁷Jó Egészség, 1880. jan.

3. fejezet — Mikor kezdődik a gyermeknevelés?

[14]

A nevelés a csecsemőkorban kezdődik — A „nevelés” többet jelent annál, mint tanulmányokat folytatni valamely iskolában. A nevelés az anya karján ülő csecsemőnél kezdődik.¹

A szülők iskolába küldik a gyermekeiket, és úgy gondolják, hogy ezzel gondoskodtak nevelésükről. De ez sokkal nagyobb jelentőségű annál, mint ahogyan sokan gondolkodnak felőle: magában foglalja a csecsemőből gyermekké, a gyermekből ifjúvá és az ifjúból felnőtté válás egész folyamatát. A nevelésnek azonnal meg kell kezdődnie, mielőtt a gyermek felfogóképessége nyiladozni kezd.²

Amikor az elme a legfogékonyabb — A tanítás és nevelés munkáját csecsemőkorban kell elkezdeni, mert a gyermek gondolkodása ekkor még redkívül fogékony, s jó az emlékezőképessége is.³

A gyermekeket hatékonyan kell oktatni az otthon iskolájában a bölcsőtől a felnőttkorig. Ugyanúgy, mint bármely más, jól irányított iskola esetében, a tanítóknak gyarapítaniuk kell ismereteiket, különösen az anyának, aki a legfőbb tanító az otthonban: itt kell megtanulnia élete legértékesebb leckéit.⁴

Szülői kötelesség a helyes szavak használata... Ha a szülők nap nap után tanulnak Krisztus iskolájában, aki szereti őket, akkor Isten örökkévaló szeretetének történetét újra és újra elismélik az otthon kicsiny nyájának. Így mielőtt még a gyermekek értelme teljesen kifejlődne, helyes lelkületet nyerhetnek szüleiktől.⁵

Szentelj figyelmet a korai nevelés tanulmányozásának! — A gyermekek korai nevelését mindenki gondosan tanulmányozza! A

¹ Ó egészség, 1880. júl.

² RH, 1899. jún. 27.

³ 1. sz. levél, 1877.

⁴ Pacific Health Journal, 1890. máj.

⁵ 84. sz. kézirat, 1897.

nevelést hivatásként kell végeznünk, mert az ember üdvössége nagyrészt attól a tanítástól függ, amelyet gyermekkorában kap. A szülőknek, nevelőknek tisztán kell tartaniuk szívüket és életüket, ha arra vágnak, hogy gyermekeik tiszták legyenek. Nekünk mint apáknak és anyáknak, nevelnünk és fegyelmeznünk kell magunkat is, s a család tanítóiként csak ezután készíthetjük fel gyermekeinket az örökkévaló örökségre.⁶

[15] **A helyes kezdet fontossága** — Gyermekeid Isten tulajdonai, akik „áron vétettek meg”. Legyetek nagyon következetesek abban, hogy krisztusi módon bánjatok velük.⁷

A fiatalokat gondosan és józanul kell nevelni, mert a gyermek- és fiatalkorban kialakult rossz szokások többnyire végigkísérnek az egész életen keresztül. A jó Isten segítsen nekünk meglátni a helyes kezdet fontosságát!⁸

Az első gyermekre különös figyelmet kell fordítani — Az első gyermeket különösen nagy gonddal kell nevelni, mert ő is tanítja majd a többieket. A gyermekek azok befolyása szerint fejlődnek, akik körülveszik őket. Ha olyanok hatnak rájuk, akik zajosak és féktelenek, akkor ők maguk is elviselhetetlenek lesznek.⁹

A palánta - példázat a gyermeknevelésről — A növény fokozatos fejlődése a kicsiny magból jó példa a gyermek neveléséhez: „először a fű, aztán a kalász, aztán a teljes búza a kalászban” (Mk. 4:28).

Ő aki ezt a példát adta, teremtette a pici magot, adott neki életképességet, és rendelt törvényeket, amelyek irányítják a fejlődését. A Krisztus által példabeszédekben tanított igazság megvalósult saját életében. Ő a mennyek Fensége, a dicsőség Királya megszületett Betlehemben, anyja gondozására szoruló, gyámoltalan csecsemőként. Gyermekkorában gyermekként beszélt és cselekedett; tisztelte szüleit és segítőkészen teljesítette kéréseiket; ugyanakkor értelme

⁶RH, 1904. szept. 8.

⁷126. sz. kézirat, 1897

⁸The Gospel Herald, 1902. dec. 24.

⁹64. sz. kézirat, 1899.

első nyilatkozásától kezdve állandóan növekedett a kegyelemben és az igazság ismeretében.¹⁰

¹⁰Nevelés, 106-107.1.

II. Módszerek és tankönyvek

[16]

4. fejezet — Tanítási módszerek

A szülői irányítás legyen tanulmányotok tárgya — A szülők munkája ritkán olyan, amilyennek lennie kellene... Szülők, tanulmányoztátok-e, hogyan kell bölcsen vezetnetek gyermekeitek akaratát és ösztöneit? Hajlítsátok a fiatal vesszőszálakat, hogy Istenbe kapaszkodjanak. Nem elég azt mondani: csináld ezt, tedd azt, s aztán megfedekezni arról, hogy mit követeltetek, hogy a gyermekek elvégezték-e a rájuk bízott feladatot, vagy sem. Készítsetek utat gyermekeitek számára, hogy örömmel teljesítsék parancsaitokat; irányítsátok a szőlővesszőket, hogy Jézusba kapaszkodjanak... Tanítsátok őket arra, hogy az Úr segítségét kérjék, éberek legyenek meglátni az élet apró dolgaiban rejlő kötelességeket, amelyek elvégzésre várnak, és segítőkészek legyenek otthon. Ha ti nem nevelitek őket, valaki más fogja ezt megtenni. Sátán csak a lehetőségre vár, hogy elszórja szívükben gyomnövényeinek magvát.¹

Nyugodt lelkülettel és szerető szívvel végezni a feladatot — Nővérem, anyasággal járó kötelezettségekkel bízott meg az Úr... Meg kell tanulnod a megfelelő nevelési módszerek alkalmazását és [17] tapintatra kell szert tenned, ha azt akarod, hogy kicsinyeid megtartsák az Úr útját. Kitartóan törekedj arra, hogy a lehető legmagasabb lelki és szellemi műveltséggel rendelkez, hogy nyugodt lelkülettel és szerető szívvel oktathasd és nevelhesd gyermekeidet, tiszta törekvéseket plántálhass beléjük, s ápolhass bennük a szeretetet a tiszta és szent dolgok iránt. Tanulj alázatos gyermekként Krisztus iskolájában; kitartóan képezd erőidet, hogy a legtökéletesebb, legalaposabb munkát végezhess otthonodban, mind példamutatásod, mind tanításod által.²

A nyugodt, szelíd bánásmód hatása — Kevesen tulajdonítanak jelentőséget a szelíd, de határozott nevelési módszer jó hatásának

¹5. sz. kézirat, 1896.

²RH, 1891. szept. 15.

- akár már a csecsemőgondozásban is. Az ingerlékeny anya vagy gondozónő ingerültté teszi a karjaiban levő gyermeket, míg a szelíd bánásmód lecsendesíti a kicsi nyugtalanságát.³

Megvizsgálni az elméleteket — A könyvek tanulmányozásának nem sok haszna van, ha nem valósíthatók meg a belőlük nyert ötletek a gyakorlatban. A mások szerint legértékesebb javaslatokat sem szabad gondolkodás és válogatás nélkül elfogadni, mert nem biztos, hogy egyformán alkalmazhatók minden anya helyzetében és minden gyermek vérmérsékletére. Az anya tanulmányozza alaposan mások tapasztalatait, jegyezze a különbségeket azok és a saját módszerei között, majd próbálja ki a gyakorlatban óvatosan azokat, amelyek valóban értékesnek ígérkeznek.⁴

Ósidőkben alkalmazott módszerek — Izráel hűségesei már a legrégebb időkben nagy figyelmet szenteltek a nevelésnek. Az Úr utasítása volt, hogy a gyermekek már csecsemőkoruktól kezdve taníttassanak az Ő jóságára és hatalmára, amint az törvényében és Izráel történelmében megnyilvánul. Az énekeken, imákon és a Szentírás tanításain keresztül a szülők gyermekeik nyiladozó elméjéhez alkalmazkodva oktatták őket arra, hogy Isten törvénye az Ő jellemének kinyilatkoztatása, s hogy amiképpen befogadják a törvény alapelveit a szívükbe, úgy rajzolódik ki Isten képmása értelmükben és lelkükben. Az iskolában és otthon is többnyire szóban folyt a tanítás, de a fiatalok megtanulták a héber iratok olvasását is, és az ótestamentumi bibliai pergamentekercsek nyitva álltak számukra a tanulmányozásra.⁵

Kedvességgel és szeretettel — Az apák és anyák különleges feladata, hogy kedvességgel és szeretettel oktassák gyermekeiket. Meg kell mutatniuk, hogy mint szülők, ők irányítanak, s nem a gyermekek vezetnek ők. Engedelmességet kell követelniük gyermekeiktől.⁶

A nyugtalan lélek, természetéből fakadóan rosszra indít. Ha az értelem nincs jobb dolgokkal elfoglalva, azokra figyel, amiket Sátán sugall. A gyermekek számára nélkülözhetetlen az irányítás,

³Pacific Health Journal, 1890. jan.

⁴Signs of the Times, 1882. febr. 9.

⁵A keresztény nevelés alapjai, 442.1.

⁶104. sz. levél, 1897.

a biztonságos ösvényen való terelgetés, a bűntől való visszatartás. Kedvességünkkel megnyerhetjük szívüket és megerősíthetjük őket a jó cselekedetekben.⁷

Apák és anyák, ünnepélyes feladat van rátok bízva! Gyermeketek örökkévaló üdvössége múlik a ti viselkedésedeken. Hogyan nevelhetitek sikeresen gyermekeiteket? Nem szidással, mert az nem vezet eredményre. Beszéljetek gyermekeitekkel úgy, mint akik bíznak az ő értelmükben. Foglalkozzatok velük kedvesen, gyengéden, szeretettel. Mondjátok meg nekik: Isten azt szeretné, hogy jól neveltek és műveltek legyenek és az Ő munkatársaivá váljanak. Ha elvégzitek a munka rátok eső részét, bízhattok az Úrban, hogy Ő is elvégzi a magáét.⁸

Szánjatok időt az elmélkedésre! — Minden anyának időt kell szánnia arra, hogy együtt elmélkedjen gyermekeivel, kijavítsa hibáikat és türelemmel tanítsa őket a helyes útra.⁹

Változtatni kell a nevelési módszeren — A legnagyobb gondossággal kell oktatni a fiatalokat, és a módszereken úgy változtatni, hogy fejlesszék az értelem nemes erőit... Csak kevesen ismerik az elme legfontosabb szükségleteit, s hogy miként kell irányítani a fejlődő értelmet, gondolkodást és a fiatalok érzéseit.¹⁰

Az első tanítások: a szabad ég alatt — Engedjétek kicsinyeiteket a szabad ég alatt játszózni; hadd hallhassák a madarak énekét és ismerjék meg Isten szeretetét az Ő csodálatos munkáinak megnyilatkozásából! Adjatok nekik egyszerű tanításokat a természet könyvéből; és ahogy bővülnek az ismereteik, a későbbi könyvekből tanult leckék ezekhez kapcsolódva mélyen rögződnek majd az emlékezetükben.¹¹

A földművelés nagyon alkalmas munka a gyermekek és fiatalok számára, mert közvetlen kapcsolatba hozza őket a természettel és a természet Urával. Hogy tanulóinknak kedvező feltételeket biz-

⁷28. sz. levél, 1890.

⁸33. sz. kézirat, 1909.

⁹9.BT I., 390.1.

¹⁰Tanácsok szülőknek..., 73.1.

¹¹Uo., 146.1.

tosítható, amennyire ez megvalósítható, legyenek iskoláink közelében megművelésre alkalmas, terjedelmes földterületek és virágoskertek. [19]

Az ilyen környezetben folyó nevelés összhangban van az isteni utasításokkal, amelyeket a fiatalok tanításához adott... Különösen nagy értéket jelent azoknak a gyermekeknek és fiataloknak, akik nyugtalanok, akiket a könyvekből való tanulás fáraszt, és nehezen tudják megjegyezni az olvasottakat. Számukra egészség és boldogság rejlik a természet tanulmányozásában; s ezek a benyomások nem halványodnak el elméjükben, mert elfoglaltságuk tárgyai állandóan a szemük előtt vannak.¹²

Taníts röviden, érdekesen! — Ha a szülők hűségesen elvégzik a rájuk eső részt, parancsra új parancsot, szabályra új szabályt adva, s tanításaikat rövidde és érdekessé teszik - nemcsak az elméletben, hanem a gyakorlatban is megvalósítva azokat -, az Úr együtt munkálkodik majd erőfeszítéseikkel, és eredményes tanítókká teszi őket.¹³

Mondd egyszerűen, ismételd gyakran! — Azoknak, akik gyermekeket oktatnak, kerülniük kell az unalmas eszmefuttatásokat. Legyenek rövidek és lényegre törőek. Ha sok a mondanivaló, osszátok fel inkább többszöri, rövid elmondásra... A kevés, de érdekes szó sokkal hatásosabb lesz, mint az egész egyszerre. A hosszú prédikációk megterhelik a gyermekek értelmét. A túl sok beszéd egyenesen a lelki tanítás meggyűlöléséhez vezet, ugyanúgy, mint ahogyan a túl sok evés a gyomrot megterhelve az ételtől való megundorodáshoz. Az ember értelme könnyen telítődik a sok szónoklattal.¹⁴

Önálló gondolkodásra ösztönözni — Miközben a gyermekek és fiatalok tárgyi ismereteket szereznek tanítóiktól és a tankönyvekből, engedjétek nekik levonni a tanulságokat és felismerni az igazságot a maguk számára. Amikor kertészkednek, kérdezzétek meg őket, mit tanultak a növények gondozása közben! Amikor egy szép tájat látnak, kérdezzétek meg tőlük, hogy miért ruházta fel Isten az erdőket és mezőket oly gyönyörű és változatos színárnyalatokkal?

¹²Uo., 186-187.1.

¹³Signs of the Times, 1896. aug. 13.

¹⁴BT II., 420.1.

[20] Miért nem színezt mindent komor sötétbarnára? Amikor virágot szednek, ébresszék fel bennük azt a gondolatot, hogy miért őrizte meg Isten számunkra az Éden e vándorainak szépségét? Tanítsátok meg őket arra, hogy észrevegyék Isten róluk való gondoskodásának bizonyítékait, melyek a természetben mindenütt megnyilvánulnak! Mert minden dolog csodálatosan alkalmazkodik szükségleteinkhez, és boldogságunkat szolgálja.¹⁵

Irányítani a gyermekkori élelénkséget — A szülők ne gondolják, hogy kötelességük elfojtani gyermekeik elelénkségét, csak értsék meg: mindenképpen helyes irányba kell azokat terelni, megfelelő neveléssel. Ezek az élelénk ösztönök olyanok, mint a gondozatlan szőlővessző, ami túlfut az ágon, és kacsáival gyenge támasztékba kapaszkodik. Ha a szőlőtövek nem megfelelő támogatással nőnek, csak a semmibe vész energiájuk. Ugyanígy van ez a gyermekeknél is: erőiket helyes irányba kell terelni, olyan elfoglaltságot adva kezüknek és elméjüknek, ami fejleszti testi és szellemi képességeiket.¹⁶

Segítőkészségre tanítás a korai években — Már egészen kicsi korban szolgálatkészségre kell tanítani a gyermeket. Mihelyt elég fejlett testileg és szellemileg, bízzuk meg otthoni feladatokkal. Ösztönözzük arra, hogy igyekezzen szüleinek segíteni; buzdítsuk önmegtagadásra és önuralomra; arra, hogy mások boldogságát és kényelmét fontosabbnak tartsa, mint a sajátját; lesse az alkalmat, amikor örömet szerezhet és segíthet testvéreinek és játszótársainak, s fejezze ki kedvességét az öregek, betegek és szenvedők iránt! Minél inkább áthatja az otthont az igazi szolgálat légköre, annál jobban kifejlődik ez a lelkiület a gyermekek életében. Megtanulnak örömet találni a másokért való szolgálatban és áldozathozatalban.¹⁷

Szülők, segítsetek gyermekeiteknek, hogy Isten akaratát cselekedjék, hűségesen elvégezve azokat a kötelességeket, amelyek kimondottan rájuk mint családtagokra hárulnak! Ez a legértékesebb tapasztalataik közé tartozik. Megtanítja őket, hogy ne saját magukra gondoljanak elsősorban, ne a vágyaikra és saját szórakozásukra. Türelmesen neveljétek őket arra, hogy kivegyék részüket a családi élet

¹⁵Nevelés, 119.1.

¹⁶Signs of the Times, 1896. aug. 13.

¹⁷Ministry of Healing, 401. 1.

terheiből.¹⁸

Ismételt, apró figyelmességek által fejlesszük a jellemet! — Gyermekeitek nevelésekor tanulmányozzátok a természetben rejlő isteni leckéket! Hogyan nemesítenétek a szegfűt, rózsát vagy liliomot? Kérdezzétek meg a kertészt, mit tesz azért, hogy minden ág és levél olyan gyönyörűen zsendül, szépen és arányosan növekszik? El fogja mondani, hogy ezt nem lehet durván csinálni, mert az erőszak csak letörné a gyöngé hajtásokat. Gyakran ismételt, apró figyelmeségekre van szükség. Öntözte a talajt, védte a fejlődő növényeket a vad szél rohamoktól, a perzselő naptól, Isten pedig megadta nekik, [21] hogy szépen kiviruljanak s kedvességben pompázzanak. Gyermeketekkel a kertész módszere szerint bánjatok! Gyengéd érintéssel, szerető szolgálattal törekedjétek jellemüket Krisztus jellemének mintájára alakítani.¹⁹

Figyeljétek a csekély dolgokra is! — Mekkora hibát követnek el a gyermekek és fiatalok nevelésében a kivételezéssel, kényeztetéssel és dédelgetéssel! Így önzővé és haszontalanná válnak; hiányozni fog belőlük az élet apró feladataihoz szükséges tetterő, és jellemük nem szilárdul meg az egyszerű, mindennapi kötelességek teljesítése által...

Senki sem lehet alkalmas nagy horderejű munka elvégzésére anélkül, hogy ne lenne hűséges az apró kötelességek teljesítésében. A jellem és lélek formálódása fokozatosan megy végbe, és arányban áll a feladatok elvégzésébe fektetett erőfeszítésekkel.²⁰

A tehetséges gyermekek nagyobb óvatosságot igényelnek — Gyermekaink elméjébe kell vésnünk, hogy nem jöhetnek-mehetnek, öltözködhetnek és cselekedhetnek a saját tetszésük szerint... Ha vonzó külsővel vagy kivételes képességekkel rendelkeznek, nevelésükre még nagyobb gondot kell fordítani, nehogy ezek az adottságok átokká váljanak számukra. Rosszul használva e tálumokat, képzelenné válhatnak arra, hogy józanul viselkedjenek, s a hízélgés, a híúság és a kérkedés szeretete miatt alkalmatlanná válnak egy jobb

¹⁸RH, 1896. nov. 17.

¹⁹A világ Reménye, 516.1.

²⁰BT III., 46-47.1.

életre.²¹

Óvakodni kell a kényeztetéstől — Ne szenteljetez túlzott figyelmet a gyermekeknek, hanem hagyjátok, hogy megtanulják elfoglalni magukat! Ne állítsátok őket a figyelem középpontjába, ne mutogassátok a látogatók előtt mint csodás tehetségeket vagy jó eszűeket, hanem amennyire csak lehetséges, hagyjátok meg őket gyermeki egyszerűségükben. Manapság sok gyermek törtető és szemtelen, s ennek az egyik fő oka, hogy túl sokat dicsérgetik őket, okos mondásaikat gyakran emlegetik a fülük hallatára. Igyekeztek keveset feddeni, ugyanakkor ne áraszátok el őket dicséréttel és kényeztetéssel! Sátán mindkét esetben hamar elveti gonosz magvait a fiatal szívekben, s nektek nem szabad ehhez táptalajt adni.²²

[22] **Olvassatok gyermekeiteknek!** — Ragadjatok meg minden segítséget, amit csak tudtok, könyveink és kiadványaink tanulmányozásából. Szánjatok időt rá, és olvassatok gyermekeiteknek! Alakítsatok otthoni olvasókört, amelyben a családtagok társulhatnak egymással az olvasásban, napi elfoglaltságaikat és gondjaikat félretéve. A fiataloknak, akik megszokták az olcsó kisregények és a ponyvairodalom olvasását, különösen nagy előnyére válik az esti családi tanulásban való részvétel.²³

Ne csak „mondj”, hanem „oktasd”! — A szülőkre van bízva a nevelés és oktatás nagyszerű munkája, gyermekeik felkészítése az örök életre. Sok szülő azt gondolja, hogy ha táplálja s ruházza kicsinyeit, s a világ színvonalának megfelelően neveli őket, ezzel már megtette kötelességét. Túlságosan elfoglaltak üzleti ügyeikkel és szórakozásaikkal ahhoz, hogy nevelni tudnák gyermekeiket. Nem arra tanítják őket, hogy képességeiket Megváltójuk dicsőségére használják. Salamon nem azt mondta, hogy mondd el a gyermeknek az utat, amin járnia kell, hanem: „Oktasd a gyermeket az útra, amin járnia kell, és mikor megvénhedik sem tér el attól.” (Péld. 22:6)²⁴

²¹Signs of the Times, 1875. dec.

²²Uo., 1882. febr.9.

²³Tanácsok szülőknek..., 138.1.

²⁴RH, 1890. jún. 24.

Önuralomra nevelés — Ember soha nem vállalhat nagyobb gondosságot és gyakorlatot követelő munkát, mint a gyermekek és fiatalok irányítása és nevelése. Semminek nincs olyan erős befolyása életünkben, mint a korai éveinkben bennünket körülvevő dolgoknak. Az emberi természet háromrétű, s a Salamon adta nevelési útmutató magában foglalja mindhármát - a testi, szellemi és erkölcsi erők helyes fejlődését. Hogy ezt a munkát megfelelően elvégezhessek, a szülőknek és tanítóknak maguknak is meg kell érteniük az „utat, amin a gyermeknek járnia kell”. Ez többet foglal magában, mint csupán könyvek tudományát vagy iskolai oktatást. Tartalmazza a mértékletesség gyakorlását, a testvéri szeretetet és kedvességet, az istenfélelmet, a kötelességeink teljesítését magunk, felebarátaink és Isten iránt.

A gyermekek nevelését más elveknek kell irányítaniuk, mint az oktalán állatok idomítását. Az erőszak csak rászoktat a mesternek való engedelmességre, de a gyermeknek meg kell tanulnia uralkodni magán. Az akaratot alá kell rendelni annak, amit az ész és a lelkiismeret diktál. Egy gyermek lehet annyira fegyelmezett, hogy az állathoz hasonlóan nincs saját akarata, de így egyénisége beleolvad tanítójáéba. Az ilyen nevelés esztelen, és hatása végzetes, mert a gyermekből hiányozni fog a határozottság, s képtelen lesz az önálló döntésre. Gondolkodása, mivel nem aktivizálja, nem fejlődik, s nem tanulja meg, hogy elvből cselekedjen. Amennyire csak lehetséges, önállóságra kell nevelni minden gyermeket. A különböző képességek gyakorlása közben rájön majd, melyek az erősségei, és mi az, amiben hiányosságai vannak. Az igazán bölcs tanító különleges figyelmet fordít a gyengébb vonások fejlesztésére, hogy a gyermek kiegyensúlyozott, harmonikus jellemet alakíthasson ki.²⁵

[23]

²⁵A keresztény nevelés alapjai, 57.1

5. fejezet — A Biblia mint tankönyv

A gyermek első tankönyve — A Biblia legyen a gyermekek első tankönyve, s a szülők ebből a könyvből adjanak nekik bölcs, megfelelő oktatást. Isten szava az élet törvénye. A gyermekek megtanulhatják belőle, hogy Isten az ő Atyjuk, s Igéjének csodálatos tanításaiból megismerhetik az Ő jellemét. Ezeket az elveket gondolkodásukba vésve meg kell tanulniuk igazságot cselekedni. ¹

Az ígérek, áldások és feddés könyve — Az anyának mindig lelki és szellemi frissessége teljében kell készen állnia, feltöltődve Isten Szavának ígéreteivel, áldásaival. Tisztában kell lennie a tiltott dolgokkal is, hogy amikor gyermekei vétkeznek, eljűk tárhasza azokat mint az Úr szavának feddését, s megértesse velük, mennyire megszorították Isten Lelkét. Tanítsátok meg nekik, hogy Jézus helyeslő mosolya sokkal nagyobb érték, mint akár a föld leggazdagabb, legrangosabb vagy legtanultabb embereinek elismerése, dicsérete, vagy hízelgése. Vezessétek őket Jézus Krisztushoz nap nap után szeretettel, gyengéden és komolyan, s ne hagyjátok, hogy bármi is elterelje figyelmeteket e fontos munkáról. ²

Tanulmányozása építi a jellemet — A gyakorlati életbe áthelyezett bibliai tanításoknak erkölcsi és vallásos jellemformáló hatásuk van. Timótheus megtanulta és gyakorolta ezeket a tanításokat. A nagy apostol gyakran helyesbítette őt, kérdéseket tett fel neki az írásokból, s a szent történelemmel kapcsolatban. Rámutatott, hogy milyen fontos a gonoszság minden útjának elkerülése, s biztosította őt arról, hogy az áldás minden igaz és hűséges embert meglátogat és nemes férfiassággal ajándékoz meg.

Ez a nemes és mindent magában foglaló, valódi férfiasság nem alakul ki véletlenül. Ezt csak a korai években folytatott jellemépítés és Isten törvényének otthoni gyakorlása eredményezheti. Az Úr min-

¹Tanácsok szülőknek..., 108-109.1.

²RH, 1885. ápr. 14.

denki hűséges erőfeszítéseit megáldja, aki úgy tanítja gyermekeit, ahogyan Ő elrendelte.³

Isten szeretetéről mint örömhírről beszél — Neveljék a gyermekeket minden családban az Úr gondozása és figyelmeztetései szerint. Tartsák ellenőrzés alatt a gonosz hajlamokat, őrizzék el a rossz hangulatot. A gyermekeket arra kell oktatni, hogy ők Isten tulajdonai, akik az Ő drága vérében vétettek meg, s nem élhetik a szórakozás és hiábavalóság életét saját ötleteiket, akaratukat követve, ugyanakkor Isten gyermekei közé számláltatva. Kedvességgel és türelemmel kell tanítani őket...

[25]

A szülők tanítsák gyermekeiket Isten szeretetére úgy, hogy ez kellemes, kedves alkalom legyen a családi körben, s a gyülekezet is vegye fel és hordozza felelősségét, hogy ugyanolyan jól táplálja a nyáj bárányait, mint juhait.⁴

Történetei biztonságot nyújtanak a félénk gyermeknek — Csak Isten jelenlétének tudata űzheti el a félelmet, amely a félénk gyermek számára az életet teherré teheti, ezért segítsünk, hogy rögződjék emlékezetében az ígéret: „Az Úr angyala táborot jár az Őt félők körül és kiszabadítja őket.” (Zsolt. 34:8)

Olvassátok el nekik a csodálatos történetet, ahol Elizeus és a fegyveres ellenség között a mennyei angyalok hatalmas serege táborozott.

Olvassátok el, hogyan jelent meg Isten angyala a halálra ítélt Péternek a börtönben, s hogyan vezette ki Isten szolgáját biztonságban a fegyveres őrség mellett, tömör ajtókon, erős zárrakkal és reteszekkel ellátott nagy vaskapukon áthaladva.

Vagy olvassátok nekik arról az eseményről, amikor a rab Pál, útban kihallgatása és kivégzése felé a tengeren, a reménység és bátorítás e nagyszerű szavait intézte a viharban hánykolódó, munkától, virrasztástól és hosszú koplalástól kimerült katonákhoz és tengerészekhez: „Jó reménységben legyetek, mert egy lélek sem vész el közületek... Mert ez éjjel mellém állt egy angyala az Istennek, Akié vagyok, Akinek szolgálok is, ezt mondván: Ne félj, Pál! A császár elé kell néked állnod, és ímé az Isten ajándékba adta néked

³33. sz. levél, 1897.

⁴RH, 1892. okt. 25.

mindazokat, akik teveled hajóznak.” Ebben az ígéletben bízva Pál biztosította társait: „Közületek senkinek sem esik le egy hajszála sem a fejről.” Úgy is lett. A fedélzet összes pogány katonája és tengerésze megmenekült, mert volt egy ember a hajón, akin keresztül Isten dolgozni tudott. „Mindnyájan szerencsésen kimenekültek a szárazföldre.” (Ap. csel. 27:22-24, 34, 44)

[26] Ezek a dolgok nem csupán azért íratlak le, hogy olvassuk őket és csodálkozzunk rajtuk, hanem hogy ugyanaz a hit munkálkodjék bennünk is, mint Isten régi korokban élt szolgálóiban. Ma sem kisebb a Szentlélek munkája a hívő szívekben, akik az Ő hatalmának közvetítői.⁵

Legyetek hitben erősek és tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy mindnyájan Istentől függünk. Olvassátok el nekik a négy héber ifjú történetét, és tudatosítsátok bennük, milyen jó befolyást árasztott Dániel korában a pontos, szigorú ragaszkodás az elvekhez.⁶

A bibliai tanítások az egész életre szólnak — A szülők tanítják gyermekeiket a bibliai példákból úgy, hogy azok leegyszerűsítve könnyen érthetőek legyenek.⁷

Tanítsátok meg gyermekeiteket arra, hogy Isten parancsolatainak életük szabályaivá kell válniuk. Megtörténhet, hogy a körülmények elválasztják őket szüleiktől és otthonuktól, de a gyermek- és ifjúkorban kapott oktató példák áldásukra lesznek egész életükön keresztül.⁸

⁵Nevelés, 255-256.1

⁶33. sz. kézirat, 1909.

⁷189. sz. levél, 1903.

⁸57. sz. kézirat, 1897.

A tanítások kiapadhatatlan forrása — A Biblia után fő tankönyvünk a természet legyen.¹ A kisgyermek számára - aki még nem alkalmas arra, hogy nyomtatott lapokról olvasson, vagy a tantermi oktatás hétköznapijaiba bevezessék - a természet az örömök és tanítások kiapadhatatlan forrását nyújtja. Szívük, amely még nem keményedett meg a gonosszal való állandó érintkezéstől, gyorsan felismeri Azt, akinek jelenléte átjár minden teremtett dolgot. Fülük, melyet még nem tompított el a világ zaja, felfigyel Annak hangjára, aki a természet megnyilatkozásain keresztül szól hozzá. A természet tanítása az idősebbeknek sem nyújt kevesebb élményt, hiszen nekik is állandóan szükségük van a lelki és örökkévaló dolgok csendes tanúságtevőire.²

Az Éden tankönyve — A természet egész világa úgy teremtett, hogy Isten dolgainak tolmácsa legyen. Adám és Éva édeni otthonában a természet telve volt Isten ismeretével. Érzékeny füleik összhangot hallottak a bölcsesség hangjában. Szemeiken keresztül szívükig hatoltak a mennyei tanítások, mert érintkeztek Istennel az Ő teremtett munkáiban.³

Az élő tanításokat eléjük táró természet könyve az oktatás és gyönyörűség kimeríthetetlen forrását nyújtotta nekik. Isten neve volt írva az erdő minden levelére, a hegyek minden kövére, minden ragyogó csillagra, a földre, a tengerre, az égre. Az Éden lakói egyaránt megértették az élő, szerves, az élettelen, szervetlen dolgok üzenetét - a vizek leviatánjától a napfényben megcsillanó porszemig, a levelekkel, virágokkal, fákkal és minden élő teremtménnyel; mind egyiktől összegyűjtve és ellesve az élet titkait. Az első földi iskola tanulói tanulmányozhatták Isten mennyei dicsőségét, a megszámlálhatatlan világokat szabályos körforgásukban, a „felhők lebegését”

¹BT VI., 185.1.

²Nevelés, 100.1.

³Tanácsok szülőknek..., 186.1.

(Jób 37:15), a fény, a hang, a nappal és az éjszaka rejtélyeit⁴

[28] **A bukás óta újabb tanítások adattak** — Bár a földet átok sújtotta, még mindig a természet maradt az ember legjobb tankönyve. Most már azonban nemcsak a jót szemléltette, mert a gonosz mindenütt jelen volt. Megfertőzte a földet, a tengert és a levegőt. Ahol egykor csak Isten jelleme és ismerete mutatkozott, most Sátán jelleme és a gonosz ismerete is olvasható. Az embernek, bűne következményeként, a természetből - amely most a jó és gonosz ismeretét egyaránt szemléltette - állandó figyelmeztetéseket kellett kapnia.⁵

A természet szemlélteti a Biblia példáit — A Biblia írói sok szemléltető példát vettek a természetből, és amikor a természet világát figyeljük, a Szentlélek vezetése által még jobban megértjük Isten Igéje tanításait.⁶

A természet világával Isten az emberek kezébe helyezte a kulcsot, amely az Ő Szavának kincsesládáját megnyitja. A láthatatlan dolgokat itt a láthatók szemléltetik, az Isten által teremtett világ az Ő bölcsességét, örökkévalóságát, igazságosságát és végtelen kegyelmét nyilatkoztatja ki, s teszi még jobban érthetővé.⁷

A gyermekeket buzdítsuk arra, hogy keressék meg a természetben azokat a tárgyakat, amelyek a Biblia tanításait szemléltetik, és keressék meg a Bibliában a természetből vett hasonlatokat! Keressék meg mind a természetben, mint a Szentírásban azokat a helyeket, amelyek Krisztust ábrázolják, s mindazokat a dolgokat, amelyeket Krisztus használt fel az igazság szemléltető bemutatására. Így meglátják Őt a fában, a szőlőtőben, a liliomban, a rózsában, a napban és a csillagokban. Megtanulják meghallani az Ő hangját a madarak énekében, a fák suhogásában, a mennydörgésben és a tenger zúgásában. A természet minden jelensége megismétli számukra Isten drága tanításait. A föld soha nem lesz többé elhagyott, puszta hely azok számára, akik így ismerkednek meg Krisztussal, hanem mennyei Atyjuk háza lesz, amely telve van az Ő jelenlétével, aki egykor az

⁴Nevelés, 21.1.

⁵Uo., 26. 1.

⁶Uo., 120. 1.

⁷Tanácsok szülőknek..., 187.1.

emberek között időzött.⁸

A Biblia magyarázza a természet rejtélyeit — A természettel kapcsolatba kerülve még a gyermeknek is oka van zavarba jönni, mert ellentétes erők munkáját ismeri fel benne, ezért magyarázatra van szüksége. Amikor a természetben megnyilvánuló gonoszt szemléljük, mindnyájunknak meg kell tanulnunk ezt a szomorú leckét: „valamely ellenség cselekedte ezt...” (Mt. 13:28)

Csak a Golgota hegyéről ragyogó világosság fényében lehet igazán olvasni a természet tanításait. Mutassa meg Betlehem és a kereszt története, hogy milyen jó legyőzni a gonoszt, és hogy minden áldás, amelyet nyerünk, a megváltás ajándéka!

A vadrózsa és a tüske, a bogáncs és a konkoly jelképezi a természetben a rosszat és a rombolást. A madarak éneke, a rügyfakadás, az eső és a napfény, a nyári zápor és a reggeli harmat, a természet ezernyi megnyilvánulása, az erdő fái és tövükben a nyíló ibolyák a mindent helyreállító szeretetet jelképezik. A természet még mindig Isten jóságáról beszél nekünk.⁹

[29]

Oktatás a legalkalmasabb „tanteremben” — Ahogy az Éden lakói tanultak a természet könyvéből, ahogy Mózes felismerte Isten kézírását Arábia síkságain és hegyein, és a gyermek Jézus Názáret domboldalain, úgy a mai gyermekek is tanulhatnak e könyvből. A látható szemlélteti a láthatatlant.¹⁰

Ápoljátok a természet szeretetet! — Az anya fordítson időt arra, hogy ápolja magában és gyermekeiben a természet csodálatos dolgai iránt érzett szeretetet! Mutasson rá arra, hogy a földünket ékesítő ezernyi csoda a dicsőséges mennyből árad ránk, s beszéljen gyermekeinek arról, Aki mindezt alkotta. Így irányíthatja gondolataikat Teremtőjükre, és ébreszthet szívükben tiszteletet és szeretetet az áldások adományozója iránt.

A természet színterei - az erdők, mezők és hegyek - legyenek a kisgyermekek tantermei, s azok kincsestára legyen tankönyvük, mert az így elméjükbe vésett tanításokat nem fogják soha elfelejteni... A

⁸Nevelés, 120.1.

⁹Uo., 101. 1.

¹⁰Uo., 100.1.

szülők sokat tehetnek gyermekeik Istennel való kapcsolatáért, ha arra buzdítják őket, hogy szeressék a természetet, s ha megtanítják őket arra, hogy mindenben, amit csak kapnak, észrevegyék az adományozó gondviselését. Ily módon a szív talaja korán előkészül az igazság magvai befogadására, amelyek majd a kellő időben kikelnek és gazdag aratást eredményeznek.¹¹

Csatlakozatok a madarak dicsőítő énekéhez! — A kisgyermek legyenek szoros közelségben a természettel. Ahelyett, hogy a divat kedvéért kényelmetlen ruhákkal béklyóznátok meg őket, hagyjátok, hogy a friss levegőn és a napfényben szabadon játszadhassanak, mint a kis bárányok!

[30] Mutassátok meg nekik a bokrokat, virágokat, a fűvet és a magas fákat, hadd barátkozzanak meg gyönyörű, változatos és pompás formáikkal! Tanítsátok őket arra, hogy vegyék észre az isteni bölcsességet és szeretetet az Ő teremtett dolgaiban; és ahogy szívük megtelik örömmel és hálás szeretettel, csatlakozni fognak a madarak dicsőítő énekéhez! A gyermekeket és fiatalokat ösztönözzétek arra, hogy tanulmányozzák a mesteri Alkotó műveit, és másolják le jellemük építésében a természet különleges szépségét. Amint Isten szeretete megnyeri szívüket, életükbe a szentség tisztasága és szépsége költözik, s így képességeiket mások áldására és Isten dicsőségére fogják íelhasználni.¹²

A természet által a természet Istenére mutatni — A gyermekeknek olyan tanításokra van szükségük, melyek bátorságot adnak nekik, hogy ellenálljanak a gonosznak. Mutassatok rá a természetből a természet Istenére, hogy megismerkedjenek Teremtőjükkel!

Foglalja el a szülők gondolkodását ez a kérdés: Hogyan tudom a legjobban Isten szolgálatára és dicsőségére nevelni gyermekeimet? Hiszen ha az egész menny érdeklődik az emberi faj boldogulása iránt, nem kellene nekünk is szorgalmasan és minden erőnkől tevékenykedni gyermekeink jólétéért?¹³

¹¹Signs of the Times, 1877. dec. 6.

¹²Tanácsok szülőknek..., 188.1.

¹³29. sz. kézirat, 1886.

A természet tanulmányozása erősíti az értelmet — Isten dicsősége szemmel láthatóan megnyilatkozik az Ő kezének alkotásaiban, amelyek rejtőzködő titkai, kifürkészése által erősödik az értelem. Akiket eddig kitalált történetek olvasása szórakoztatott és rontott meg, ezután a természet nyitott könyvéből, Isten körülöttük lévő alkotásaiból az Igazságra találhatnak. Mindenki vizsgálódása tárgyára bukkanhat az erdő fáinak egyszerű leveleiben, a talajt zöld bársonyszőnyegként borító, hullámozó fűben, a virágokban, az erdő méltóságteljes fáiban, a magasba nyúló hegyekben, a gránitszikláiban, a nyugtalan óceánban, a drágakövekként ragyogó csillagokban, amelyek hogy megszépítsék az éjszakát, fénnel hintik tele az égboltot, a napfény kimeríthetetlen gazdagságában, a hold ünnepélyes tündöklésében, a tél zimankójában, a nyár hevében, az egymást váltó, majd újra visszatérő évszakokban, abban a tökéletes rendben és összhangban, melyet a végtelen hatalom ellenőriz - ezek azok a tárgyak, melyek mély gondolkodásra készítenek és kiterjesztik, szélesítik képzeletünket.

[31]

Ha a könnyelmű és szórakozást kereső ember hagyja gondolatait a valóságos és igaz dolgokon időzni, akkor szíve önkéntelenül is tisztelettel s a természet Istenének csodálatával telik meg.

Isten jellemének tanulmányozása, teremtett munkáinak szemlélése a gondolatok olyan mezejét nyitja meg, mely elvonja az elmét az alantas, elgyengítő és izgató szórakozásoktól. Isten alkotásainak és útjainak megismerését csak elkezdhetjük ezen a földön, s majd az örökkévalóságon át folytatódik a tanulás. Isten gondoskodott az ember számára olyan dolgokról, melyeken elgondolkozhat, és amelyek működésbe hozzák elméje valamennyi képességét. A Teremtő jellemét olvashatjuk ki a mennyei magasságból és alant a földön, s közben hálával telik meg szívünk. Minden idegszálunk és érzékünk reagál majd Isten csodálatos alkotásaiból megnyilvánuló szeretetére.¹⁴

A természet és a Biblia voltak Jézus tankönyvei — Műveltségét a menny által kijelölt forrásokból, hasznos munkából, az írások tanulmányozásából, a természetből és élettapasztalatokból - Isten tankönyveiből - merítette, melyek gazdag tanulságot kínálnak mind-

¹⁴BT IV., 581.1.

azoknak, akik tettekrekeszen, látó szemekkel és értelmes szívvel tanulmányozzák őket.¹⁵

[32] Az írásokban való alapos jártasságából látható, milyen szorgalommal szentelte gyermekeveit Isten szavának tanulmányozására. Isten teremtett műveinek nagy könyvtára is nyitva állt előtte. Ő, a mindenség Teremtője, elmélyült azokban a tanításokban, amelyeket Ő maga írt a földre, a tengerre és az égboltra. Tudományos ismereteit nem a világ istentelen dolgaiból, hanem a természetből gyűjtötte. Tanulmányozta a növények, az állatok és az emberek életét. Kicsiny korától egyetlen célja volt: mások áldására élni. Ennek forrását a természetben találta meg. Amint a növény- és állatvilágot tanulmányozta, új gondolatok és elképzelések ébredtek benne. A látottakból mindig igyekezett olyan példákat meríteni, melyekből Isten élő kinyilatkoztatásait mutathatja be.

A példázatok - amelyeket szolgálata során az igazság tanításához előszeretettel alkalmazott - tanúsítják, mennyire nyitva állt lelke a természet megnyilatkozásai előtt, és hogyan gyűjtögette lelki tanításait a mindennapi életből.

Miközben Jézus megpróbálta megismerni a dolgok értelmét, föltárult előtte Isten Szavának és műveinek jelentősége. Mennyei lények kísérték, szent gondolatokkal foglalatoskodott. Attól kezdve, hogy értelme nyiladozni kezdett, folyamatosan növekedett lelki ajándékokban, és az igazság ismeretében. Jézushoz hasonlóan minden gyermek szert tehet erre a tudásra. Ha Mennyei Atyánkat Igéje által próbáljuk megismerni, angyalok szegődnek mellénk, értelmünk megnyílik, jellemünk tisztul és nemessé válik.¹⁶

Az igazság leckéi — A nagy Tanító kapcsolatba hozta hallgatóit a természettel, hogy hallhassák azt a hangot, amely minden teremtett dologban szól hozzájuk, és amikor szívük meglágyult és fogékonyá váltak, segített nekik, hogy magyarázatot kapjanak a szemük elé táruló jelenetek lelki tanításairól. A példázatok, melyek által az igazság leckéit szerette tanítani, mutatják, hogy lelke mennyire nyitva volt a természet tanításai előtt, és mennyire gyönyörködött abban, hogy összegyűjtse a mindennapi életből vett tanulságokat.

¹⁵Ministry of Healing, 400.1

¹⁶A világ Reménye, 70. 1.

Az ég madarai, a mező liliomai, a magvető és a mag, a pásztor és a nyáj példázatai által Krisztus örökkévaló igazságokat mutatott be. Tanulságot vont le a mindennapi élet eseményeiből is, azokból a tapasztalatokból, melyeket hallgatói jól ismertek, mint a kovász, az elrejtett kincs, az igazgyöngy, a halászháló, az elveszett drachma, a tékozló fiú, a sziklára és a fövényre épített ház. Tanításaiban volt valami, ami mindenki érdeklődését felkeltette, valami, ami minden szívhez szólt.

Így a mindennapi munkát - ahelyett, hogy az a nemesebb gondolatoktól megfosztott, szokásos robot lett volna - beragyogta és fel-emelte az állandó emlékeztetés a lelkiekre és a láthatatlan dolgokra. Így kell tanítanunk nekünk is! Tanítsuk meg a gyermekeket arra, [33] hogy a természetben meglássák Isten bölcsességének és szeretetének megnyilatkozásait! Istenről való gondolataik kapcsolódjanak össze a madarakkal, virágokkal és fákkal! Minden látható dolog szolgáljon számukra a láthatatlanok magyarázatául és az élet minden eseménye legyen számukra az isteni tanítás eszköze. Ha a teremtett dolgokban és az élet minden tapasztalatában rejlő leckéket tanulmányozzák, arra is fény derül, hogy mindazok a törvények, amelyek a természetet és az élet eseményeit kormányozzák, bennünket is uralnak és javunkat szolgálják, s csak az irántuk tanúsított engedelmisségben találhatjuk meg az igazi boldogságot.¹⁷

¹⁷Nevelés, 102-103.1.

7. fejezet — Gyakorlati tanítások a természet könyvéből

Isten hangja az Ő kezének munkáiban — Bárhová fordulunk, mindenütt Isten hangját halljuk, s kezének munkáit szemlélhetjük. A mennydörgés fenséges dübörgésétől, az óceán szüntelen morajlásától az erdők énekéig, melyet örömben zengenek a madarak, a természet sok ezer hanggal dicséri Őt. A föld, az ég és a tenger ellentétesen változó vagy harmonikusan keveredő csodálatos színpompájában is az Ő dicsőségét szemlélhetjük. Az örökkévaló hegyek beszélnek hatalmáról. A zöld lombkoronájukat napfényben lobogató fák s a törékeny kis virágok szépségükkel teremtményükre mutatnak. A barna földet borító élő zöld szőnyeg elmondja, hogy még a legkisebb teremtményeire is gondja van.

A tenger és a föld mélye feltárják kincseiket. Ő, aki gyöngyöket rejtett az óceánba, drágaköveket a kövek közé, szereti a szépet. A felkelő nap az égbolton Őt ábrázolja, Aki élet és világosság minden teremtménye számára.

Minden földet ékesítő szépség és ragyogás Istenről beszél. S vajon, miközben ajándékait élvezzük, megfeledkezzünk az Adományozóról? Inkább vegyük észre mindezekben Isten irántunk tanúsított jóságát és szeretetét! Földi otthonunk minden szépsége emlékeztessen mennyei otthonunk kristályfolyóira, zöld mezőire, hajlongó fáira és élő forrásaira, a fénylő városra és a fehér köntösű énekekre - annak a világnak a szépségére, amelyet egyetlen művész sem képes vászonra festeni, s halandó nyelve nem képes elbeszélni. „Amiket szem nem látott, fül nem hallott, és embernek szíve meg sem gondolt, amiket Isten készített az Őt szeretőknek.” (I. Kor. 2:9).¹

Isten szeretetéről és jelleméről taníthatunk — Az anyák... ne terheljék meg magukat mesterkéltségekkel és nehézkes feladatokkal annyira, hogy ne maradjon idejük gyermekeiket a természet nagy könyvéből

¹Tanácsok szülőknek..., 54-55.1.

oktatni. Tanítsák őket, hogy fiatal értelmük megragadhassa a fakadó rügyek és nyíló virágok csodáit. A magas fák, a Teremtőjüknek éneklő kedves madárcák Isten jóságáról, kegyelméről és bőkezűségéről áradoznak. Minden levél és színpompás, a levegőt illattal elárasztó virág azt tanítja, hogy Isten szeretet. Minden, ami jó, kedves és szép ezen a földön, a mi mennyei Atyánk szeretetére tanít. Teremtett műveiben felismerhetjük az Ő jellemét.²

[35]

Leckék Isten tökéletességéről — Miként a természet dolgai Alkotójuk iránti megbecsülésüket azzal fejezik ki, hogy a lehető legjobbat adják magukból, a földet díszítve és Isten tökéletességét szemléltetve, úgy az embereknek is arra kell törekedniük, hogy saját területükön Istent képviseljék. Engedjék, hogy általuk megvalósítsa célját, kifejezve igazságosságát, kegyelmét és jóságát.³

A Teremtőről és a szombatról — Ki adja nekünk a napfényt, ami termékeny és gyümölcsözővé teszi a földet, s ki adja a termést hozó zaporokat? Ki adta az égboltot, a Napot és a csillagokat? Kitől kaptad az értelmedet, és ki az, aki napról napra vigyáz reád?... Valahányszor körülnézünk a világon, Isten hatalmas kezét látjuk, amivel életre keltette azt. Fejünk felett az ég, lábunk alatt a zöld szőnyeg Isten hatalmára és egyben szerető jóságára emlékeztet. Isten szereti a szépet, ezért, hogy szemeink gyönyörködhessenek bennük, csodálatos dolgokat adott nekünk. Ki tudta volna olyan pompás színekbe öltöztetni a virágokat, mint amilyenekkel Isten felruházta őket?... Nem találhatunk jobb tankönyvet, mint a természet. „Vegyétek eszetekbe a mező liliomait... nem munkálkodnak és nem fonnak: de mondom néktek, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy.”

Engedjük gyermekeink gondolatait Istenhez emelkedni! Ezért adta Ő a hetedik napot nekünk, s hagyta teremtői munkája emlékezetül.³

A törvény iránti engedelmesség — Ugyanaz a hatalom munkálkodik az emberben is, amely a természetet fenntartja. A csillago-

²Signs of the Times, 1875. aug. 5.

³47. sz. levél.

⁴16. sz. kézirat, 1903.

kat és atomokat vezérlő nagy törvények irányítják az emberi életet is. Azok a törvények, amelyek a szív tevékenységét irányítják, s a test életáramának keringését szabályozzák, annak a hatalmas Értelemnek a törvényei, akinek hatalma van minden élőlény felett, mert Tőle indul ki minden élet. Minden ember csak a vele való összhangban találhatja meg igazi rendeltetését. Minden élő létezésének feltétele: a Teremtő akaratával összhangban levő életet fenntartani az Ő erejének elfogadása által. A fizikai, szellemi, illetve erkölcsi törvények áthágása annyit jelent, hogy kilépünk a világegyetem összhangjából, és behozzuk az egyenetlenséget, zűrzavart és romlást.

Aki megtanulja így értelmezni tanításait, annak az egész természet megvilágosodik - a világ nagy tankönyvvé s az élet iskolává válik. Az ember egyesülése Istennel és a természettel, a törvény általános érvénye, valamint a törvényáthágás következményei is befolyásolják az életet és átformálják a jellemet. Olyan leckék ezek, amelyeket gyermekeinknek meg kell tanulniuk.⁵

Sokféle ismeretet nyerhetünk a természet törvényeiből — A föld megművelése közben a gondos munkás tapasztalja, hogy olyan kincsek tárulnak fel előtte, amelyekről nem is álmodott.

Senki sem érhet el sikert a földművelésben vagy kertészetben, ha nem veszi figyelembe a vele kapcsolatos törvényeket. Tanulmányoznunk kell a különböző növényfajták különleges szükségleteit. Különbéféle talajt és művelést igényelnek, amelyek a rájuk vonatkozó törvények szerint megszabják a siker feltételeit. Az átültetésnél megkívánt figyelem, hogy egyetlen gyökérszálat se zsúfoljunk össze és helyezünk el vigyázatlanul; a fiatal növény gondozása, metszése, öntözése, megóvása a fagytól, a gyom irtása, a betegségek távol tartása - mind fontos leckékre tanítanak, és maga a munka is fontos eszköze jellemünk fejlesztésének. Amikor türelmet és figyelmet szentelünk a részleteknek, és engedelmeskedünk a növények életét uraló törvényeknek, ezzel a leglényegesebb képzést nyújthatjuk. Az élet titkaival és a természet szépségeivel való állandó kapcsolat, a gyengédség, amelyet Isten e csodálatos teremtményei megkívánnak, felüdítik a lelket, nemesítik a jellemet, és a tanult leckék előkészíté-

⁵Nevelés, 99-100.1.

nek arra, hogy eredményesebben bánjunk másokkal.⁶

A magvetés tanításai — A magvető és a mag példázata mély lelki tanítást rejt magában. A mag elvetése a szívbeli alapozást, növekedése pedig a jellem fejlődését jelképezi. Szemléltessük e tanítást a gyakorlatban! A gyermekek előkészíthetik a talajt és elvethetik a magot, a szülők pedig munka közben beszélhetnek nekik a szív kertjéről, a jó vagy rossz magok elvetéséről, s arról, hogy miként a kertet elő kell készíteni a magvak számára, úgy kell a szívnek is felkészülnie az igazság magvai befogadására. És ahogyan fejlődik a növény, úgy folytatódhat az összehasonlítás a természetben történő és a lelki magvetés között.⁷

Amikor elvetik a magot, taníthatják őket Krisztus haláláról, és amikor a fű kisarjad, beszélhetnek a feltámadásáról.⁸ [37]

A szív kertjét is művelnünk kell — A föld megművelésénél állandóan új leckéket tanulhatunk meg. Senki sem tekint egy darab megműveletlen földre azzal a várakozással, hogy az rögtön termést hoz. Kitartó, szorgalmas munkával kell előkészítenünk a talajt a mag elvetésére, majd a kikelt növényt gondoznunk kell. Így tegyünk a lelki vetésnél is! Szívünk talaját bűnbánat által kell feltörnünk. A felnövekvő gonoszt, amely megfojtja a jó magot, ki kell irtanunk. Miként a tüskével benőtt földet csak szorgalmas munkával hozhatjuk helyre, úgy szívünk gonosz hajlamait is csak a Krisztus nevében és erejében tett komoly erőfeszítésekkel győzhetjük le.⁹

Növekedés a kegyelemben — Beszéljetez gyermekeiteknek az isteni erő csodálatos működéséről. A természet tanulmányozása közben Isten hat az értelmükre. A földműves felszántja földjét, elveti magvait, de nem képes kisarjasztani és megnöveszteni azokat. Istenre kell bízni, hogy megtegye, amire az emberi erőnek nincs hatalma. Az Úr az Ő erejét helyezte a magokba és ez eredményezi, hogy életre kelnek és előbújnak. Az Ő gondoskodása által az élet csírája áttöri a kemény kérget, előbújik, hogy termést hozzon. Először

⁶Uo., 111-112.1.

⁷Tanácsok szülőknek..., 142.1.

⁸Nevelés, 111. 1

⁹Uo.

megjelenik a fű, azután a kalász, azután a teljes búza a kalászbán. Mialatt a gyerekeknek arról a munkáról beszélünk, amit Isten végez a magért, megtanulják a kegyelemben való növekedés titkát.¹⁰

A körülmények fölé emelkedni — Amerikában a tavak felszínén sokfelé csodálatos vízililiom látható, amely tisztán és szeplőtlenül nyílik a romlottság leghalványabb árnyéka nélkül, holott törmelék- és iszaprétegen keresztül bújik elő. Így szóltam egyszer a fiamhoz: „Légy szíves, szedj nekem egy liliomot, a gyökeréhez olyan közel tépve le a szárát, amennyire csak lehet. Szeretném, ha megtanulnál valamit ezzel a virággal kapcsolatban.” Fölszedett egy csokorral és én megnéztem őket. Nyitott csatornákkal voltak tele. A vízililiom mélyen leereszti gyökerét a hulladék és iszap felszíne alá, és a tiszta homokból lyukacsos szárán át azokat a tápanyagokat szívja magába, melyek segítik fejlődését, és világosságra hozzák szeplőtlen szirmait, hogy tisztaságban bontsa ki azokat a tó tükrén. Mindazt, ami elhomályosítaná és elrontaná makulátlan szépségét, visszautasítja.

[38] Pontosan így kell nekünk is nevelnünk fiataljainkat. Véssük szívükbe és elméjükbe, hogy kicsoda Isten és Jézus Krisztus, s mekkora az áldozat, amely értünk hozatott. Buzdítsuk gyermekeinket arra, hogy minden erőik forrásából merítsék az életerőt, tisztaságot, kegyelmet, szeretetet és béketűrést.¹¹

A bizalom és állhatatosság leckéi — „Egyébiránt kérdezd meg csak a barmokat, majd megtanítanak, és az égnek madarait, azok megmondják néked... a tengernek halai is elbeszélnek néked...” (Jób 12:7-8) „Eredj a hangyához... nézd meg az ő útjait...” (Péld. 6:6) „Tekintsetek az égi madarakra...” (Mt. 6:26) „Tekintsétek meg a hollókat...” (Lk. 12:24) Ne csak mi beszéljünk gyermekeinknek Isten teremtményeiről. Tanuljanak az állatoktól is. A hangyák tanítsák meg őket a kitartó szorgalomra, az akadályok elszánt legyőzésére, a jövőről való előrelátó gondoskodásra. A madarak pedig adják nekik a bizalom édes leckéjét. Mennyei Atyánk gondoskodik róluk, de nekik kell összegyűjteni táplálékukat, megépíteni fészkeiket és

¹⁰Tanácsok szülőknek..., 124-125.1.

¹¹43/a sz. kézirat, 1894.

felnevelni fiókáikat. Minden pillanatban ki vannak téve az ellenség támadásainak, aki meg akarja semmisíteni őket, mégis milyen vidáman végzik munkájukat! Milyen örömmel éneklük kis dalukat!

Istennek az erdő teremtményeiről való gondoskodásáról gyönyörűen ír a zsoltárszerző: „A magas hegyek a vadkecskéknak, a sziklák hörcsögöknek menedéke.” (Zsolt. 104:18) Ő küldi a patakokat, hogy a dombok között fussanak, ahol a madarak lakhelye van és „...az ágak közül hangicsálnak”. (Zsolt. 104:12) Az erdők és mezők minden teremtménye része az Ő nagy házanépének. „Megnyitod a te kezedet, és megelégitesz minden élőt ingyen.” (Zsolt. 145:16)¹²

A rovarok szorgoskodásra tanítanak — A szorgos méhek követésre méltó példát nyújtanak a gondolkodó ember számára. Ezek a rovarok tökéletes rendet tartanak, és dologtalan méhnek nincs helye a kaptárunkban. Olyan okosan és tevékenyen végzik kijelölt munkájukat, ami értelmünket meghaladja... A bölcs a föld apró dolgaira tereli figyelmünket: „Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útjait és légy bölcs. Akinek nincs vezére, igazgatója vagy ura, nyárban szerzi meg az ő kenyerét, aratáskor gyűjti eledelét.” „Olyan nép a hangyák népe, amelynek nincs ereje, mégis összegyűjtik nyáron élelmüket.” (Péld. 6:6-8) Hűséget tanulhatunk ezektől a kis tanítóktól. Ha mi is ugyanilyen szorgalommal használnánk fel bölcs Teremtőnkől kapott képességeinket, milyen komolyan megnövekedne használhatóságunk! Isten szemmel tartja legkisebb teremtményét is - éppen a maga képmására alkotott emberre ne figyelne, s ne várná tőle, hogy kamatoztassa az előnyöket és képességeket, melyekkel fölruházta?¹³

[39]

¹²Nevelés, 117-118.1.

¹³BT IV., 455-456.1

III. Megfelelően képzett tanítók

[40]

8. fejezet — Felkészültségre van szükség

Különösen elhanyagolt az anyák felkészítése - A gyermek első tanítója az édesanya. A nevelés legnagyobbbrészt az ő kezében van a fejlődés legérzékenyebb, legfogékonyabb korszakában. Legelőször neki van alkalma formálni a gyermek jellemét a jó vagy a rossz irányba. Meg kell értenie e lehetőség felbecsülhetetlen értékét, ezért minden hivatásos tanítónál jobban fel kell készíteni őt arra, hogy ezt a kiváltságát a legelőnyösebben kihasználja! Mégis az anyák oktatására fordítják a legkisebb gondot. A legkevesebb rendszeres erőfeszítést teszik, hogy segítsenek rajtuk, pedig a nevelés által befolyásuk a leghatásosabb és a legmesszebbható.¹

A gondos és mélyreható felkészülés sürgőssége — Azok, akikre a kisgyermek gondozása van bízva, nagyon gyakran tudatlanok a gyermek fizikai szükségleteit illetően. Keveset tudnak az egészségügyi törvényekről, a fejlődés alapfeltételeiről, és nem alkalmasak a szellemi és lelki növekedés előmozdítására sem. Lehet, hogy irodalmi és tudományos teljesítményeik elismerést érdemelnek, de a gyermekek neveléséhez mindez kevés...

[41] Súlyos felelősség nyugszik az apán és anyán a gyermek korai és későbbi nevelése tekintetében egyaránt, és mindkét szülő részére sürgető követelmény a gondos és alapos tájékozódás! A férfiak és nők, mielőtt magukra vennék az apaság és anyaság feladatát, ismerjék meg a fizikai fejlődés törvényszerűségeit, az élettant, az egészségtant, az öröklés törvényeit, a születés előtti befolyások jelentőségét, a betegségek kezelését, a testgyakorlást, az egészséges ruházkodást! Meg kell érteniük a szellemi fejlődés és erkölcsi nevelés törvényeit!...

A nevelés addig nem érheti el lehetséges és kívánatos célját, amíg teljesen fel nem ismerik a szülők szerepének fontosságát és nem képesítik őket szent felelősségük betöltésére.²

¹Nevelés, 275.1.

²U o., 275-276. I.

A szülőknek tanulmányozniuk kell a természet törvényeit. Meg kell ismerkedniük az emberi szervezettel, a különböző szervek rendeltetésével és egymáshoz való viszonyával. Tanulmányozniuk kell az értelmi és fizikai képességek egymásra hatását, és azokat a körülményeket, amelyek szükségesek egészséges működésükhöz. A szülői felelősséget ilyen felkészülés nélkül vállalni - bűn.³

„Kicsoda alkalmas?” — A szülők méltán kérdezhetik: Kicsoda alkalmas ezekre a dolgokra? Egyedül Isten teheti őket alkalmassá erre, s ha kihagyják Őt, ha nem keresik segítségét és tanácsát, akkor vállalkozásuk valóban reménytelen. Azonban az ima, a Biblia kutatása és a buzgó lelkesedés e fontos kötelesség sikerét hozhatja, s idejük és törődésük százszorosan megtérül majd...

Az igazság forrása nyitva áll, hogy ilyen ismereteket és bölcsességet meríthessenek belőle.⁴

Néha előfordul, hogy a szív erőtlenségre hajlik; de a szeretteik jelenvaló és eljövendő boldogságát fenyegető veszélyek előérzete arra indítja a keresztény szülőket, hogy még buzgóbban igyekezzenek meríteni az erő és bölcsesség forrásából. Ez tegye őket óvatossá, határozottá, szelíddé s ugyanakkor szilárdná, úgy őrizve a rájuk bízott lelkeket, mint akikért számadással tartoznak.⁵

A gyermekneveléshez Isten akaratának megértése szükséges — A szülőknek nincs mentségük, ha elmulasztják Isten akaratának teljes megértését, mert csak ezáltal tudnak engedelmeskedni az Ő országa törvényeinek, és csak így vezethetik a mennybe gyermekeiket is. Fivéreim és nővéreim, kötelességeitek megérteni Isten követelményeit! Hogyan is tudnátok gyermekeiteket Istenhez vezetni anélkül, hogy először ti magatok ne tudnátok különbséget tenni jó és rossz között, s ne tudatosulna bennetek: az engedelmisség örök életet, az engedetlenség örök halált jelent. Életcélunkká kell tennünk Isten akaratának megértését! Csak ezáltal lehetünk alkalmasak gyermekeink helyes nevelésére.⁶

[42]

³A nagy Orvos, 380.1.

⁴BT IV., 198.1.

⁵RH, 1881. aug. 30.

⁶103. sz. kézirat, 1902.

Istentől származó „kézikönyv”, teljes útmutatással — A szülők nem tudnak megfelelően eleget tenni nagy felelősséggel járó kötelességüknek anélkül, hogy ne tennék Isten szavát életük szabályává és útmutatójává, s ne értenék: úgy kell nevelniük és formálniuk minden drága „emberkincs” jellemét, hogy az végül örök élethez juthasson.⁷

Legyen tankönyvük a Biblia - e gazdag útmutatásokban bővelkedő könyv. Ha elveivel összhangban oktatják gyermekeiket, nemcsak az ő tapasztalatlan lépteiket vezetik a helyes ösvényre, hanem miközben legszentebb kötelességüket teljesítik, saját magukat is nevelik.⁸

A szülők munkája fontos, ünnepélyes feladat, s bizony nagyok a rájuk háruló kötelességek. Ám ha gondosan tanulmányozzák Isten Szavát, mindenre útmutatást találnak benne, és drága, nekik szóló ígéretre lelnek, amelyek feltétele: hűségesen és jól végezni a rájuk bízott munkát.⁹

Szabályok szülőknek és gyermekeknek — Isten szabályokat adott a szülők és a gyermekek számára vezetőül, s ezeket a szabályokat szigorúan be kell tartani. A gyermekeket nem szabad elkényeztetni, s hagyni, hogy azt higgyék, saját vágyaikat követhetik anélkül, hogy szüleiktől tanácsot kérnének...

Ezektől az Isten által lefektetett tanácsoktól, melyek a szülők és gyermekek irányítására adtak, nem lehet büntetlenül eltérni. Isten elvárja a szülőktől, hogy az Ő szavának elveivel összhangban neveljék gyermekeiket. Hit és munka szorosán fonódjék össze mindenben. Az otthoni és az iskolai feladatok mindig tisztességesen és rendben legyenek elvégezve.¹⁰

Ragaszkodás a törvényhez és a bizonyágtételhez — Az otthoni nevelés munkája - ha Isten tervei szerint való - megköveteli a szülőktől, hogy az írások szorgalmas kutatói legyenek. Ajkaikról nap nap után a kedvesség és szeretet törvénye nyilatkozzék meg. Nyilvánuljon meg életükben ugyanaz a kegyelem és igazság, ami

⁷84. sz. kézirat, 1897.

⁸BT IV., 198.1.

⁹Signs of the Times, 1886. ápr. 8.

¹⁰9. sz. levél, 1904.

látható volt nagy példaképük életében, s ekkor megszentelt, igaz szeretet köti össze a szülők és gyermekek szívét, és a fiatalok hitben megalapozva, Isten szeretetében meggyökerezve nőnek majd fel. [43]

Ha Isten útja és akarata lesz a szülők útja és akarata, akkor gyermekeik is szeretni, tisztelni fogják Istent, és Neki engedelmeskedve nőnek majd fel. Sátán nem tudja uralni gondolatvilágukat, ha az Úr szavának tiszteletére nevelték őket. Számukra ez a legfontosabb, és minden tapasztalatot, ami éri őket, a Biblia és a bizonyágtételek tükrében vizsgálják meg.¹¹

Helyre kell hozni a mulasztásokat — A szülőknek tanulmányozniuk kellene Isten Szavát saját maguk és családjuk számára egyaránt. Sajnos ehelyett sok gyermeket hagynak tudatlanul, zabolátlanul, féktelenül felnőni. A szülőknek most kell minden erejüket összeszedve és megfeszítve helyrehozni hanyagságukat ezen a téren, és elérni, hogy gyermekeik a legjobb befolyás alá kerüljenek.¹²

Szülők, kutassátok az írásokat! Ne csak hallgatói, de megtartói legyetek az Igének. Érjétek el az isteni mértéket gyermekeitek nevelésében.¹³

A vezető szabály: „Mit mond az Úr?” — Minden szülő feladata, hogy az Úr útjaira oktassa gyermekeit. Ez nem olyan dolog, amivel könnyelműsködhetünk, vagy amit félretehetünk anélkül, hogy Isten nemtetszését magunkra vonnánk. Nem arra szólítottak fel minket, hogy eldöntsük, másoknak hogyan kell cselekedniük, vagy hogy melyik a legkönnyebben járható út számunkra, hanem arra kell figyelniük, mit mond az Úr. Sem a szülőknek, sem a gyermekeknek nem lehet lelki békéjük, nyugalomuk, boldogságuk, ha hamis ösvényen járnak. Ám ha istenfélelem uralkodik a szívben, akkor Jézus szeretetével egyesülve békét és örömet fognak érezni.

Szülők, nyissátok ki Isten Szavát, járuljatok Elé, aki olvas szívetekben és minden titkot ismer, s tudakozzátok: „Mit mond az írás?” Ez legyen életetek fő szabálya és vezetője! Aki szeret másokat, nem hallgat, amikor veszélyben látja őket. Biztosak lehetünk abban, hogy egyedül csak Isten Igazsága által válhatnak a szülők „bölc

¹¹356. sz. levél, 1907.

¹²76. sz. kézirat, 1905.

¹³57. sz. kézirat, 1897.

megmentőkké” és maradhatnak is azok az emberi lélekkel való foglalkozásukban.¹⁴

Egyéni felkészültség — Ha létezik kötelesség, amely a többi felett áll, és amely megköveteli az elme művelését, a szellemi és fizikai erők állandó igénybevételét, amely egészséget és jó kedélyt igényel, akkor a gyermekek nevelése az.¹⁵

[44] A nők és anyák egyéni felelőssége, hogy kiegyensúlyozott gondolkodást és tiszta jellemet fejlesszenek, csak igazat, jót és szépet tükrözzenek. Egy feleség és anya szívéhez kötheti férjét és gyermekeit szelíd szavakban és udvarias viselkedésben kifejezett szüntelen szeretetével, amit törvényszerűen gyermekei is utánoznak majd.¹⁶

Az anya szent megbízatása — Nővérem, Krisztus azzal a szent feladattal bízott meg téged, hogy az Ő parancsolataira tanítsd gyermekeidet! Hogy alkalmas légy erre a munkára, elsősorban magadnak kell összhangban élned valamennyi szabályával. Szüntelenül tartsd figyelemmel minden szavadat és tettetted! Vigyázz jobban arra, hogy mit beszélsz! Győzz le minden heves indulatot, mert a türelmetlen megnyilvánulások az Ellenségnek kedveznek, aki arra törekszik, hogy az otthoni légkört a gyermekek számára bántóvá és ellenszenvesse tegye.¹⁷

Együtt munkálkodni az istenivel — Anyák, nyissátok meg szíveteket Isten útmutatásainak befogadására, és mindig gondoljatok arra, hogy a rátok eső részt az Isten akaratához való alkalmazkodásban nektek kell elvégezni. Menjetek a világosságra, kutassátok az isteni bölcsességet, hogy megtudjátok, mit kell cselekednetek, s felismerjétek Istent mint legfőbb munkást, és megértsétek: nektek mint munkatársainak együtt kell működnötök Vele. Engedjétek, hogy szívetek megtisztuljon a mennyei dolgokról való elmélkedés által. Használjátok Istentől kapott képességeiteket a Tőle származó kötelességek végzésében, és munkálkodjatok együtt az isteni segít-

¹⁴RH, 1897. márc. 30.

¹⁵Pacific Health Journal, 1890. jún.

¹⁶Uo., 1890. szept.

¹⁷47/a sz. levél, 1902.

séggel. Dolgozzatok értelmesen, és „akár esztek, akár isztok, bármit cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek”. (I. Kor. 10:31)¹⁸

Az anya bízza rá magát és gyermekeit a könyörületes Megváltó gondjaira. Komolyan, türelmesen, bátran törekedjék saját képességei tökéletesítésére, hogy értelme legjobb erőit helyesen használhassa a gyermeknevelésben. Legmagasabb céljául tűzze ki, hogy olyan nevelést nyújt gyermekeinek, amire Isten is jóváhagyását adhatja. Ha értelemmel nekilát munkájának, erőt kap, hogy elvégezze a rá eső részt.¹⁹

Az anyának éreznie kell, hogy szüksége van a Szentlélek vezetésére, így lehet valódi tapasztalata az Úr útjának és akaratának való engedelmisségben, s akkor Krisztus kegyelme által bölcs, szelíd és szerető tanítója lesz gyermekeinek.²⁰

Ha rosszul kezdted — Azoknak a szülőknek, akik rosszul kezdtek el a nevelést, azt szeretném mondani: ne essetek kétségbe!

[45]

Szükséges, hogy teljesen megtérjete Istenhez. Az Isten szavának való igaz engedelmisség lelkületére van szükségetek. Határozott reformokat kell megvalósítanotok szokásaitokban és cselekedeteitekben, Isten törvényének megmentő elveihez alkalmazva életviteleteket.

Ha ezt teszitek, tiétek lesz Krisztus igazságossága, amely áthatja a törvényt, mert szeretitek Istent és törvényeiben felismeritek az Ő jellemét. A Krisztus érdemeiben való igaz hit nem képzelgés, hanem a legfontosabb dolgok egyike, hogy életetekbe és jellemetekbe átültessétek Krisztus tulajdonságait, s állhatatos erőfeszítésekkel oktassátok gyermekeiteket az Isten parancsolatainak való engedelmisségre. Az „így szól az Úr!” vezessen titeket minden nevelési szándékotokban...

A bűnbánat legyen mély és alapos Isten előtt. Kezdődjék az év Istenhez való szorgalmas könyörgéssel kegyelemért és lelki tisztánlátásért, hogy felfedezzétek a hibákat a múltban végzett munkában. Mint az otthon misszionáriusai, bánjátok meg Isten előtt kötelességeitek elhanyagolását.²¹

¹⁸Signs of the Times, 1896. ápr. 9.

¹⁹Uo., 1901. ápr. 3.

²⁰RH, 1898. máj. 10.

²¹12. sz. kézirat, 1898.

E nap megbízatások, felelősségek és lehetőségek napja. Nemsokára eljön elszámolások napja is. Vegyétek fel munkátokat komoly imával és hűséges igyekezettel. Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy kiváltságuk naponta részesülni a Szentlélek keresztségében. Engedjétek, hogy Krisztus segítők keze rátok találjon és véghezvigye az Ő céljait. Ima által olyan tapasztalatot nyerhetsz, amely tökéletesen sikeressé teszi gyermekeidért végzett szolgálódat.²²

²²Tanácsok szü lőkn ek..., 131.1.

Folyamatos fejlődésre van szükség — A nevelés munkája folyamatos fejlődést követel az anyáktól, hogy gyermekeiket a tudás egyre magasabb szintjeire emelhessék. Sátán azonban terveket készít, hogy megszerezze magának a szülők és a gyermekek lelkét, s az anyákat visszatartsa házi kötelességeiktől és kicsinyeik gondos nevelésétől, hogy önmaguknak és a világnak szolgáljanak.¹

Ha egyéb okuk nem is volna rá az anyáknak, gyermekeik kedvéért művelniük kell értelmi képességeiket, mert nagyobb felelősséget hordoznak, mint egy király a trónján. Kevés anya érzi megbízatása súlyát, s csak kevesen fogják fel, micsoda eredményt érhetnek el különleges munkájukban a türelem és az önfejlesztés kitartó erőfeszítései által.

Először is az anyának szigorúan fegyelmeznie kell szíve és elméje minden érzelmét és képességét, nehogy jelleme torzulttá vagy szélsőségessé váljon, mert ezzel hiányosságainak és szeszélyeinek bélyegét nyomja utódaira is. Sok anyát kell ráébreszteni: jellemén és céljain változtatnia kell, hogy elfogadhatóan teljesíthesse kötelességét, melyet önként vállalt, amikor házasságot kötött. Az asszonyok egyre hasznosabbá válhatnak, befolyásuk szinte határtalanul növekedhet, ha teljes figyelmet szentelnek ezeknek a dolgoknak, amelyek az egész emberiség sorsára hatással vannak.²

Növekedni bölcsességben és hatékonyságban — Ha az anyák növekedni akarnak bölcsességben és hatékonyságban, akkor mindenkinél inkább rá kell szoktatniuk magukat a gondolkodásra és megfigyelésre. Azok, akik kitartóan erre törekednek, hamarosan észreveszik, hogy megkapták azt a képességet, amelyben fogyatkozásuk volt; s megtanulják helyesen formálni gyermekeik jellemét. A befektetett energia, figyelem és törődés eredménye látható lesz gyermekeik engedelmisségében, egyszerűségében, szerénységében,

¹Keresztény mértékletesség és bibliai egészségtan, 60. 1.

²Pacific Health Journal, 1890. máj.

lelki tisztaságában, és ez az eredmény gazdagon kárpótol az erőfejtésekért.

Isten azt szeretné, ha az anyák kitartóan törekednének az elme és a szív tökéletesítésére. Tudniuk kell, hogy gyermekeik nevelése az Úrért végzett munka, és minél tökéletesebben fejlesztik saját erőiket, annál hatékonyabbá válnak szülői kötelességeik teljesítésében.³

[47] **A szülőknek fejlődniük kell értelmileg és erkölcsileg** — Az anyák kötelessége művelni elméjüket és tisztán tartani szívüket. Mindent meg kell tenniük szellemi és erkölcsi fejlődésükért, hogy alkalmasak legyenek gyermekeik gondolkodásának formálására.⁴

Legyenek a szülők Krisztus iskolájának állandó tanulói, mert frissességre és erőre van szükségük, hogy Jézus egyszerűségével taníthassák az Ő akaratának megismerésére Isten családjának legfiatalabb tagjait.⁵

A keresztény műveltség bámulatos ereje — A szülők még nem fedezték fel a keresztény kultúra bámulatos erejét. Az igazság gazdag bányái várnak kitermelésre, ám a munka - bármily furcsán hangzik - elhanyagolt. Isten nem hagyja jóvá e közömbösséget. Szülők, Isten felszólít titeket, hogy tekintsetek e problémára a Lélek által megkent szemekkel! Eddig csak a felszínen mozogtatok, vegyétek hát fel régóta elhanyagolt munkátokat, és Isten együtt fog működni veletek! Végezzétek azt teljes szívből és Ő segít majd a fejlődésben. Kezdjétek azzal, hogy behozzátok otthonotokba az Evangéliumot.⁶

Most mindannyian Isten műhelyében vagyunk. Sokan közülünk durva, kőbányából fejtett kövek, de amint Isten igazsága megérint bennünket, minden tökéletlenségünk eltávozik, és készek leszünk élő kövekként ragyogni a mennyei templomban, ahol nemcsak a szent angyalokkal kerülünk kapcsolatba, hanem a menny Királyával is.⁷

Cél: a tökéletesség — Anyák, miért nem hagyjátok el a fölösleges, lényegtelen munkákat, amelyek eredménye úgyis elvész? Miért

³Signs of the Times, 1882. febr. 9.

⁴BT III., 147.1.

⁵Signs of the Times, 1901. szept. 25.

⁶Uo., 1901. ápr. 3.

⁷Keresztény mértékletesség.és bibliai egészségtan, 161.1.

nem törekedtek inkább közeledni Istenhez, hogy az Ő bölcsessége vezessen és kegyelme támogasson egy olyan munkában, ami oly maradandó lesz, mint az örökkévalóság? Törekedjétek gyermekeitek jellemét tökéletessé tenni! Ne feledjétek, hogy csak az ilyenek láthatják meg Istent!

Sok szülő elhanyagolja Istentől kapott feladatát. Ők maguk messze vannak a tisztaságtól és szentségtől, s nem látják gyermekeik hiányosságait úgy, ahogyan akkor látnák, ha Jézus jellemének tökéletességét tartanak szem előtt és abban gyönyörködnek.⁸

Hogyan lehetsz ideális anya? — Ahelyett, hogy a pusztá háztartási robotolásba süllyedne, anya és feleség legyen jól értesült, maradjon ideje az olvasásra, legyen társa férjének és tartson lépést gyermekei fejlődő gondolkodásával. Használja fel bölcsen a lehetőségeket, amelyek most az övéi, és befolyásolja szeretteit egy magasabb rendű élet felé.

[48]

Szakítson időt arra, hogy naponta személyes kapcsolata és baráti viszonya lehessen a drága Megváltóval. Szánjon időt az Ő szavának tanulmányozására, és arra, hogy gyermekeivel kimenjen a szabadba Istenről az Ő csodálatos alkotásain keresztül tanulni.

Legyen vidám és élénk. Ahelyett, hogy minden percét a vég nélküli varrás foglalná el, váljanak az esték kellemes, társas családi összejövetelekké a napi kötelességek után. Így sok férfi választaná az otthoni társaságot a klubok és szórakozóhelyek helyett, és sok fiút tartana vissza az utcai őgyelgéstől vagy a sarki üzlet előtti ácsorgástól. Sok lányt mentene meg a könnyelmű és félrevezető kapcsolatoktól. Így válna az otthon - Isten eredeti terve szerint - élethosszig tartó áldássá.⁹

Tedd sikeressé a családi életet! Tanács egy anyának — Nem volna szabad saját hajlamaidat követned. Megfontoltnak kell lenned, hogy helyes példával járd elől minden dologban. Ne légy tétlen!

Ébreszd fel szunnyadó energiáidat, tedd fontossá magad férjed számára figyelmességeddel és segítőkészségeddel. Légy áldás neki mindenben! Végezd el a fontos teendőket, tanul meg, hogyan kell

⁸Signs of the Times, 1886. júl. 1.

⁹Ministry of Healing, 294.1.

fürgén ellátni a köznapi, unalmas, egyszerű, mégis nélkülözhetetlen háztartási tennivalókat...

Az anya és feleség szerepének betöltése többet jelent, mint gondolod... Élned és tapasztalnod kell a családi életet. Változatosságra, serénykedésre, határozott cselekvésre és az akaraterő fejlesztésére van szükséged, amivel ez az élet együtt jár.¹⁰

Túlságosan elfoglalt szülők — Sok szülő arra hivatkozik, hogy sok dolga miatt nincs ideje képezni magát, gyermekeit a gyakorlati életre nevelni, vagy arra tanítani őket, hogyan lehetnek Krisztus nyájának bárányai.¹¹

A szülőknek nem szabad elmulasztaniuk, hogy gondolkodásukat felvértezzék a bűn ellen, és megvédjék magukat attól, ami nemcsak az ő romlásukat okozza, de fájdalmat, szenvedést és gonosz hajlamokat juttat utódaiknak is. A szülőknek, helyes önneveléssel, meg kell tanítaniuk gyermekeiket, hogy a menny légköre uralkodjék a családban!¹²

[49] **Fogadjátok szívesen a tanácsot!** — Mialatt Isten nélkül, közböbösen szunnyadnak, Sátán elhinti magvait gyermekeik szívében, s azok kikelnek majd, hogy halál legyen az aratás! Mégis, az ilyen szülők gyakran neheztelnek, ha figyelmeztetik őket hibáikra. Viselkedésükkel mintha ezt kérdeznék azoktól, akik tanácsot adnak: „Milyen jögon törődsz te az én gyermekeimmel?” De vajon gyermekeik nem Isten gyermekei is? Vajon milyen szemmel nézi Ő a kötelességek gonosz elhanyagolását? Mit hoznak majd fel mentségül, amikor megkérdezi őket: miért hoztak gyermekeket a világra, ha azután engedték, hogy Sátán kísértéseinek játékszerei legyenek?¹³

Légy készséges mások tanácsaira hallgatni, s ne érezd, hogy nem tartozik testvéreidre, miként bánysz gyermekeiddel, vagy hogyan viselkednek gyermekeid.¹⁴

¹⁰5. sz. levél, 1884.

¹¹BT III., 145.1.

¹²86. sz. levél, 1899.

¹³Signs of the Times, 1901. ápr. 3.

¹⁴27. sz. kézirat, 1911.

A szülői tanácskozások haszna — Isten a legszentebb munkát bízta ránk, ezért szükségünk van a találkozásokra és eligazításokra, hogy alkalmasak lehessünk elvégezni azt... Szükségünk van rá, hogy összegyűljünk és isteni érintést kapjunk, hogy megérthessük, mi a feladatunk az otthonunkban. A szülőknek meg kell érteniük, miként bocsáthatják útjukra otthonuk szentélyéből fiaikat és leányaikat, úgy nevelve és oktatva őket, hogy képesek legyenek világosságként ragyogni és fényt árasztani a világban. ¹⁵

Egy tábori összejövetelel jobban megérthetjük otthoni kötelességeinket, mert a munka megmutatja, hogy van még tanulnivalónk ezen a téren. Az Úr szeretné, ha nővéreink megtanulnának udvariasan beszélni, amikor férjükhöz és gyermekeikhez szólnak. Tanulmányozniuk kell, hogyan segíthetnének abban, hogy a család minden tagja engedelmeskedjék Istennek. Vegyék észre a szülők: kötelességük kellemessé és vonzóvá tenni otthonukat, és ne szidással és fenytéssel ériék el az engedelmisséget.

Még sok szülőnek kell megtanulnia, hogy dühkitöréssel semmi jót nem lehet elérni. Sokan nem ismerik fel, mennyire fontos kedvesen beszélni a gyermekekkel. Elfelejtik, hogy ezek a kicsinyek áron vétettek meg, és az Úr Jézus drága tulajdonai. ¹⁶

¹⁵BT VI., 32-33. 1

¹⁶65. sz. kézirat, 1908.

IV. Legfontosabb lecke: az engedelmesség [50]

10. fejezet — A siker és boldogság kulcsa

A boldogság az engedelmesség függvénye — Az apák, anyák és iskoláink tanítói ne feledjék, hogy engedelmességre tanítani a gyermekeket a nevelés magasabb szintjét jelenti. Általában kevésbé tartják fontosnak a nevelésnek ezt a részét.¹

A gyermekek sokkal boldogabbak lesznek a megfelelő fegyelmezés alatt, mint ha engedik úgy cselekedni őket, ahogy ösztöneik sugallják.²

Ha a bölcs szülői utasításoknak azonnal és folyamatosan engednek, ez a boldogságukat munkálja csakúgy, mint Isten tisztelete és a jó társaság. A gyerekeknek meg kell tanulniuk, hogy az otthoni törvényeknek való engedelmesség jelenti számukra a tökéletes szabadságot. A keresztényeknek ugyanezt kell megérteniük: az Isten törvényének engedelmeskedve tökéletes a szabadságuk.³

[51] Isten akarata a menny törvénye. Amíg ez a törvény kormányozta az életet, addig Isten családjának minden tagja szent és boldog volt. De amikor az isteni törvényt áthágták, gyökeret vert az irigység, féltékenység, viszálykodás, és a menny lakóinak egy része elbukott. Mindaddig, amíg Isten törvényét tiszteletben tartjuk földi otthonunkban, családjunk is boldog lesz.⁴

Az engedetlenség okozta Éden lakóinak vesztét — Adám és Éva története, a földi történelem kezdetén elkövetett engedetlenségük részletesen elénk tárult.

Összüleink elveszítették gyönyörű édeni otthonukat emiatt az egyetlen engedetlenség miatt - pedig milyen apróságnak látszott! Hálásak lehetünk, hogy a hűség próbája nem volt nagyobb, különben a kis nemtörődömség az engedetlenséggel szemben megsokszorozó-

¹92. sz. kézirat, 1899

²49. sz. kézirat, 1901.

³RH, 1881. aug. 30.

⁴Uo.

dott volna. Ez volt a lehető legkisebb próba, amit Isten adhatott az első párnak.

Az engedetlenség és a bűn mindig nagy bánatot okoz Istennek. A kis dolgokban tanúsított hűtlenségek, ha nincsenek megfeddve, hamarosan a nagy dolgok iránti hűtlenséghez vezetnek.

A bűn nem az engedetlenség nagyságában van, hanem magában az engedetlenségben.⁵

Általános és lelki jólétünk alapjai — Az általános és a lelki jólét az Isten törvénye iránti engedelmisségen nyugszik. Azonban ha nem olvassuk Isten szavát, nem ismerjük az áldások feltételeit, amelyek azoknak szólnak, akik kutatják Isten törvényét, és szorgalmasan tanítják azt családjukban. Az Isten szavának való engedelmisségben rejlik életünk és boldogságunk. Ha körülnézünk, láthatjuk, mint nyög a világ azoknak az embereknek a gonoszsága és erőszakossága miatt, akik semmibe veszik Isten törvényét. Ő visszavonta áldásait a gyümölcsöskertekről. Ha ezen a földön nem volna egy nép, amely tiszteli törvényét, nem várna tovább ítéletével. Az Úr kiterjeszti kegyelmét az igazakért, akik szeretik és félik Őt.⁶

Vezessétek a gyermekeket az engedelmisség ösvényére! — Minden szülőre szent kötelesség hárul: a szigorú engedelmisség ösvényére vezetni gyermekét. A valódi boldogság ebben és az eljövendő életben az „így szól az Úr!”-nak való engedelmisségen múlik. Szülők, Krisztus élete legyen példakép és minta! Sátán mindent el fog követni, hogy lerontsa ezt a magas színvonalú vallásosságot, mint olyat, ami túlságosan szigorú. A ti feladatotok már korai éveikben gyermekeitekbe plántálni a gondolatot, hogy ők Isten képére formáltattak. Krisztus eljött erre a világra, hogy élő példát adjon, milyeneknek kell lenniük, és a szülők, akik vallják, Hogy hisznek a jelenvaló Igazságban, tanítsák meg gyermekeiket Istent szeretni és törvényének engedelmeskedni. Ez a legnagyobb és legfontosabb munka, amelyet apák és anyák végezhetnek...

Isten tervezte úgy, hogy még a kisgyermekek és a fiatalok is megértsék, mit követel Ő, hogy különbséget tudjanak tenni igazság

⁵92. sz. kézirat, 1899.

⁶64. sz. kézirat, 1899.

és bűn, engedelmesség és engedetlenség között.⁷

Az engedelmisség váljék örömmé! — A szülők úgy neveljék gyermekeiket, hogy ne engedjenek meg semmilyen tiszteletlenséget Isten törvényével szemben. Számíthatnak az isteni erőre, s kérhetik az Urat, hogy segítsen gyermekeiket megtartani az iránta való hűségben, aki egyszülött Fiát adta azért, hogy a hűtleneket és engedetleneket visszatérítse. Isten vágyakozik arra, hogy szeretete gazdagságát rájuk áraszsa. Szeretné látni, hogy örömmel cselekszik akaratát, szolgálatukban felhasználva a rájuk bízott erő minden kis morzsáját, arra tanítva minden befolyásuk körébe tartozó embert, hogy a tövénynek való engedelmisség: igaz úton járni Krisztusért.⁸

⁷67. sz. kézirat, 1909.

⁸36. sz. kézirat, 1900.

Kezdd korán az oktatást! — A szülői tekintély iránti engedelmisséget már csecsemőkorban kell a gyermekbe plántálni, s az egész gyermekkoron át ápolni kell.¹

Vannak szülők, akik úgy gondolják, hagyhatják, hogy kicsinyeik csecsemőkorban a saját akaratukat kövessék, s csak akkor kell foglalkozni velük, ha már elég idősek lesznek hozzá - de ez tévedés!... Már a csecsemő életében el kell kezdeni az engedelmisségre szoktatást... Követeljetez engedelmisséget otthonotok iskolájában!²

A gyermekeknek életük legkorábbi szakaszától fogva meg kell tanulniuk engedelmeskedni szüleiknek, tisztelni szavukat és megbecsülni tekintélyüket.³

Mielőtt az értelem kifejlődne — A gyermeknek leelőször az engedelmisség leckéjét kell megtanulnia. Még mielőtt elég idős lesz az önálló gondolkodáshoz, már megtanulhat engedelmeskedni.⁴

Az anya feladata a csecsemőkorban kezdődik. Féken kell tartania gyermeke akaratát, ösztöneit, és engedelmisségre kell őt készítenie. Tanítsd engedelmisségre, és idősebb korában se lankadjon kezed!⁵

Mielőtt az önző akarat megerősödik — Kevés szülő kezdi el idejében engedelmisségre tanítani gyermekeit. Általában két-három éves korig hagyják őket, s tartózkodnak a fegyelmezéstől, mert azt gondolják, hogy ehhez még túl kicsik a gyerekek. Ám ez idő alatt az önzés megerősödik a kis lényben, s minden egyes nap csak nehezíti a szülők feladatát, hogy győzzenek a gyermek irányításában. A gyermek már nagyon korán megérti, amit világosan és egyszerűen mondanak neki, s kedves, józan irányítás alatt meg lehet tanítani

¹RH, 1894. márc. 13.

²75. sz. levél, 1898.

³RH, 1895. júl. 16.

⁴Nevelfs, 287.1.

⁵Signs of the Times, 1880. febr. 26.

[54] az engedelmességre. Az anyának nem szabad megengednie, hogy vele szemben akár csak egyetlen esetben is fölénybe kerüljön a gyermek. A tekintélyt megőrizve nem lesz szükség túlzott szigorra. A határozott, szilárd kéz, és a szeretetről biztosító kedvesség célt fog érni. Ám hagyjuk csak az önzést, indulatosságot és akaratosságot fe- kezetlenül a gyermek életének első három évében, bizony nehéz lesz utána alávetni az üdvös fegyelemnek! Hajlamai romlottá válnak - csak saját akaratának követésében talál örömet, és a szülői tekintély utálatos lesz számára. Ezek a gonosz hajlamok egyre csak növekednek, egészen a felnőttkorig, amikorra az önzés és az önfegyelem hiánya tetőpontra hág, s kiszolgáltatja őt a földünkön tomboló gonosz hatalomnak.⁶

Sohasem szabad megengedni, hogy a gyermekek tiszteletlenséget tanúsítsanak szüleik iránt. Az önző akarat megnyilvánulásait soha, egyetlen esetben se hagyjuk rendreutasítás nélkül. A gyermek eljövendő jóléte kedvességet, szeretetet, ugyanakkor szilárd fegyelmet követel.⁷

A szülőknek engedelmeskedve az Isten iránti engedelmisséget tanulják meg — Nagy előnyük van azoknak a gyermekeknek és fiataloknak, akiknek imádkozó szüleik vannak, és így lehetőségük van megismerni és szeretni Istent. A szüleiknek való szófogadás és tiszteletadás megtanítja őket arra, hogyan engedelmeskedjenek mennyei Atyjuknak, s hogyan tiszteljék Őt.

Ha a világosság gyermekeiként járnak, akkor kedvesek, udvariasak, szeretetteljesek és tisztelettudók lesznek szüleik iránt, akiket látnak, és így könnyebb lesz szeretniük Istent, akit nem látnak. Ha hűségesen képviselik szüleiket és Isten segítségével az igazságban járnak, az igazság szerint élnek, akkor mindig tudatában lesznek annak, hogy Isten tulajdonai, jól irányított életükkel és szent beszélgetésükkel tisztelik Őt.⁸

Csak az engedelmesek lépnek a mennybe — Szülők és tanítók, vessétek a gyermekek elméjébe, hogy az Úr próbára teszi őket ebben az életben, hogy lássa, szeretettel és tisztelettel engedelmes-

⁶Pacific Health Journal, 1890. Ápr

⁷Tanácsok szülőknek..., 112. 1

⁸Youth«s Instructor, 1893. jún. 15

kednek-e Neki? Akik itt nem akarnak engedelmeskedni Krisztusnak, azok az örökkévaló világban sem akarnak majd.⁹

Ha szülők és gyermekek valaha is beléphetnek a mennyei palotákba, azért lesz, mert ezen a földön megtanultak engedelmeskedni Isten parancsolatainak.¹⁰

⁹Tanácsok a szombatiskolához, 79.1.

¹⁰60. sz. kézirat, 1903

12. fejezet — Váljék szokássá az engedelmesség!

Szelíden, de kitartó erőfeszítéssel — A gyermekeknek meg kell tanulniuk: képességeiket azért kapták, hogy Isten tiszteletére és dicsőségére éljenek. Ennek megvalósításához meg kell tanulniuk az engedelmesség leckéjét...

Szelíden, de állhatatos erőfeszítéssel kell megalapozni ezt a szokást, így nagymértékben megakadályozható az összeütközés az akarat és a tekintély között. Az ilyen összeütközések sokszor ébresztenek a fiatalok szívében elidegenedést és elkeseredettséget a szülők és tanárok iránt, s ellenállást váltanak ki mindennemű tekintéllyel szemben, legyen az emberi vagy isteni.¹

Ne túrjunk meg vitát vagy kifogást! — szülők első gondja legyen megalapozni a család helyes irányítását. Szavuk álljon törvényként, amely kizár minden vitát vagy kifogást. A gyermekeket már csecsemőkoruktól arra kell tanítani, hogy szüleiknek fenntartás nélkül engedelmeskedjenek.²

Bár a szigorú fegyelem időnként elégedetlenséget válthat ki, s a gyermekek saját akaratukat kívánják követni, mégis, azokban a családokban, ahol engedelmességet tanultak, jobban felkészültek, hogy alá vessék magukat Isten követelményeinek. Így befolyásolja a gyermekkorban kapott nevelés a vallásos gyakorlatot, s így formálja az ember jellemét.³

Mint saját családjuk tanítói, a szülők figyeljenek oda, hogy a szabályokat ne hágják át... Ha ráhagyják gyermekeikre az engedetlenséget, ezzel elmulasztják a helyes fegyelmezést. Engedelmességre kell bírni a gyermekeket, s nem szabad megtúrní az ellenkezőjét. A bűn a szülőket terheli, ha hagyják, hogy gyermekeik rosszkodjanak...

¹Tanácsok szülőknek..., 110-111.1.

²Pacific Health Journal, 1890. jan.

³Signs of the Times, 1880. febr. 26.

A gyermekek értsék meg, hogy engedelmeskedniük kell! ⁴

Követelj azonnali, tökéletes engedelmisséget! — Amikor a szülők elmulasztanak azonnali és tökéletes engedelmisséget követelni gyermekeiktől, ezzel elmulasztják azt is, hogy jellemüknek helyes alapokat vessenek. Így arra készítik fel őket, hogy ne tiszteljék majd idős szüleiket, és hogy megszorítsák anyjuk és apjuk szívét, amikor azok a sírhoz közelegnek. ⁵ [56]

A követelményeknek ésszerűeknek kell lenniük — A szülők követelményei mindig ésszerűek legyenek, és a szeretet ne buta engedékenységgé, hanem bölcs utasítások által fejeződjék ki.

A szülők kedvesen tanítsák gyermekeiket, szidás és hibakeresés nélkül, kicsinyeik szívét a szeretet aranyfonalával láncolva magukhoz. Apák, anyák, tanárok és idősebb testvérek! Válgjatok mindannyian hatékony nevelőkké, erősítsétek a lelkiek iránti érdeklődést és igényt, s hozzatok olyan üdvös légkört az iskola és a család életébe, amely segít a gyermekeknek az Úr gondozása és figyelmeztetése által felnőni. ⁶

Saját gyermekeink nevelésében - ugyanúgy, mint a másokéiban - bebizonyosodott, hogy a gyermekek nem szeretik kevésbé szüleiket és nevelőiket azért, mert azok visszatartják őket a gonosz tettektől. ⁷

Magyarázva neveljétek! — A gyermekeknek meg kell tanulniuk engedelmeskedni a családi kormányzásnak. Jellemük arányosan formálódjék, amit Isten elfogadhat, s törvényét tartsák fenn mindenkor. A keresztény szülők neveljék gyermekeiket az Isten törvénye iránti engedelmisségre...

Isten a gyermekek szívébe vésheti már nagyon korán, amikortól megérthetik a törvény természetét, hogy miért kell annak engedelmeskedni és azt tisztelni. Ha megmagyarázzuk nekik, tisztában lesznek vele, mit cselekedjenek és mitől tartózkodjanak. ⁸

⁴82. sz. kézirat, 1901.

⁵18. sz. kézirat, 1891.

⁶Tanácsok szülőknek..., 158-159. 1.

⁷RH, 1898. máj. 10.

⁸126. sz. kézirat, 1897.

A szülő szava legyen törvény! — Az irányításod alatt álló gyermekek vegyenek téged komolyan - szavad törvény legyen számukra!⁹

Sok keresztény szülő elmulasztja, hogy „parancsoljon gyermekeinek önmaga után” (I. Móz. 18:19), azután csodálkoznak, hogy gyermekeik romlottak, engedetlenek, hálátlanok és szentségtelenek. Ezek a szülők Isten megrovása alatt állnak. Elhanyagolták, hogy Isten gondozásában és figyelmeztetéseiben neveljék gyermekeiket, elmulasztották megtanítani nekik a kereszténység első leckéjét: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme” (Zsolt. 111:10). „A gyermek észéhez köttetett a bolondság” - mondja a bölcs (Péld. 22:15).

A butaság szeretete, a rosszalkodásra való hajlam, a szent dolgok gyűlölete - csak néhány azokból a nehézségekből, amelyekkel a szülőknek találkozniuk kell az otthoni misszió során...

[57] A szülőknek fel kell serkenniük Isten erejével, s „parancsolniuk kell házuk népének önmaguk után”. Meg kell tanulniuk szilárd kézzel megfékezni a rosszat, minden türelmetlenség és szenvedély nélkül. Ne hagyják, hogy a gyermekek találgassák, vajon mi a helyes, hanem félreérthetetlenül mutassák meg nekik az utat, és tanítsák meg őket azon járni.¹⁰

A szófogadatlan gyermek befolyása — Egyetlen szófogadatlan gyermek is nagy kárt okoz a környezetében, mert a többi gyermeket is a saját mintájára alakítja.¹¹

Szemet hunyni a bűn felett — Tanítsd gyermekeidet, hogy tiszteljenek téged, mert Isten törvénye helyezte rájuk ezt a kötelességet. Ha engeded nekik, hogy könnyelműen vegyék kívánságaidat és ne figyeljenek az otthoni törvényekre, ezzel szemet hunysz a bűn felett, és engedélyezed a gonosznak, hogy dolgozzon, ahogyan akar. S ráadásul ezt az engedetlenséget, tiszteletlenséget és saját önző akaratuk szeretetét a vallásos életbe és a gyülekezetbe is magukkal viszik. Ezeknek a mennyei könyveket megtöltő gonoszságoknak az

⁹RH, 1854. szept. 19.

¹⁰RH, 1886. máj. 4.

¹¹RH, 1894. márc. 13.

eredete: a szülői hanyagság.¹²

Az engedelmesség szokását gyakorlással alapozzuk meg — Az engedelmesség és a tekintély tiszteletének leckéit gyakran ismételni kell. Nagy befolyás a jóra, ha ezt gyakorolják a családban, s nem csak a gyermekeket fogja visszatartani a gonosztól és kényszeríteni az igazság és a becsületesség szeretetére, de a szülőknek is ugyanolyan előnyükre válik. Ezt az Úr által igényelt munkát csak komoly elmélkedéssel és Isten Szavának gondos tanulmányozásával lehet elvégezni, ha az Ő utasításaival összhangban szeretnének tanítani.¹³

¹²RH, 1885. ápr. 14.

¹³24/b sz. kézirat, 1894

V. Alapvető tanítások

[58]

13. fejezet — Önfegyelem

Felkészíteni a gyermeket az életre és a kötelességekre - Minden anya mély aggodalommal kérdezheti, amikor a gondjaira bízott gyermekekre néz: mi a végső célja nevelésüknek? Hogy felkészítse őket az életre, a kötelességekre, és alkalmassá váljanak egy tiszteletre méltó pozíció elfoglalására a világban? Arra, hogy jót cselekedve embertársaik hasznára legyenek, s végül elnyerjék a becsületesség jutalmát? Ha van valami, amit meg kell tanulniuk, akkor az első az önfegyelem leckéje, mert a fegyelmezetlen és önfejű ember nem remélhet sikert ezen a földön, sem jutalmat az új földön.¹

Neveld a gyermeket engedelmességre! — A kicsinyek már egyéves koruk előtt is hallják és értik, amit velük kapcsolatban mondanak, és jól tudják, hol a határ, ameddig elmehetnek.

Anyák, arra kellene tanítanotok gyermekeiteket, hogy engedjenek kívánságaitoknak. Ezen a ponton győznötök kell, ha meg akarjátok tartani felettük az irányítást, s ha meg akarjátok őrizni anyai méltóságotokat. Gyermekeitek hamar megtanulják, mi az, amit elvártok tőlük, s tudják, hogy ha akaratuk legyőzi a tiéteket, már teljes a győzelmük.²

[59] A legnagyobb kegyetlenség hagyni, hogy a gyermekben rossz szokások alakuljanak ki azáltal, hogy engedjük őt uralkodni.³

Ne elégítsd ki az önző kívánságokat! — Ha a szülők nem elég óvatosak, gyermekeik kíválságokat fognak igényelni, ami arra készíti a szülőket, hogy magukat megtagadva kedvükben járjanak, kényeztessék őket. A gyermekek követelődnek, hogy kielégítsék kívánságaikat, s a szülők ezt meg is teszik, nem törődve azzal, hogy így az önzést nevelik gyermekeikbe. Ekként rontják el kicsinyeiket, s csak később jönnek rá, milyen nehéz ellensúlyozni az első években

¹Pacific Health Journal, 1890. máj.

²Signs of the Times, 1891. márc. 16.

³Keresztény mértékletesség és bibliai egészség, 68.1.

adott nevelés befolyását. A gyermekeknek korán meg kell tanulniuk, hogy kívánságuknak nem lehet engedni, amikor az önzés diktálja azt.⁴

Ne adj semmit a síró gyerekeknek! — Van egy értékes lecke, amit az anyának újra és újra ismételnie kell: a gyermek nem uralkodhat, nem ő az irányító, hanem az anya akarata legyen meghatározó minden esetben. Csak így taníthatja kicsinyeit önfegyelemre. Ne adjatok semmit annak a gyermeknek, aki sír, akkor sem, ha gyengéd szívetek sokszor mégis ezt tenné!

Ha sírásukkal csak egyszer is kivívják a győzelmet, várhatólag máskor is ezt teszik majd, s akkor még nehezebb lesz csatát nyerni.⁵

Soha ne engedd megnyilvánulni az indulatokat! — Az anya első feladatai közé tartozik féken tartani kicsinyei indulatait. Nem szabad hagyni, hogy a gyermekek kinyilvánítsák dühüket, nem szabad megengedni nekik, hogy a padlóra vessék magukat, csapkodjanak, sírjanak csak azért, mert valamit megtagadtak tőlük, ami nem lett volna jó számukra.

Szomorú voltam, amikor láttam, milyen sok szülő elkényezteti gyermekeit ilyen téren. Az anyák elnézik gyermekeiknek a dühkitöréseket, úgy tekintik, hogy el kell szenvedniük ezt, és nem tulajdonítanak neki nagy jelentőséget. Pedig ha egy rossz dolog egyszer megengedett, annak ismétlése is lesz, az ismétlések eredménye pedig a megszokás, amely által torzul a gyermek jelleme.⁶

Mikor kell megdorgálni a gonosz lelket? — Sokszor láttam kicsi gyermekeket magukat dobálni, sikítozni, ha akaratukat valamilyen módon keresztették. Ez az az alkalom, amikor a gonosz lelket meg kell dorgálni. Az Ellenség meg fogja próbálni, hogy uralkodjon gyermekeink elméje felett, s mi talán engedjük neki, hogy akarata szerint formálja őket? Ezek a kicsinyek nem képesek felismerni, milyen lélek befolyásolja őket, ezért a szülők kötelessége, hogy igazságot és ítéletet gyakoroljanak helyettük. Szokásaikat gondosan kell figyelni, a gonosz hajlamokat megfékezni, s lelküket a jó

[60]

⁴Signs of the Times, 1896. aug. 13.

⁵43. sz. kézirat, 1900.

⁶Signs of the Times, 1891. márc. 16.

szeretetére sarkallni. Minden erőfeszítésünkkel ösztönözzük arra a gyermekeket, hogy csiszolják személyiségüket.⁷

Kezdd a „betlehemi énekekkel”! — Az anyáknak helyes elvek és szokások alapján kell nevelniük karonülő gyermekeiket. Ne engedjék nekik, hogy például a padlóhoz verjék fejüket hisztizésükben. Kezdjék a nevelést csecsemőkorban a „betlehemi énekekkel”. Ezeknek a lágy dallamoknak nyugtató hatásuk van: énekeljék nekik a Jézusról és az Ő szeretetéről szóló csendes dalokat.⁸

Ne legyen ingadozás vagy határozatlanság! — Amilyen korán csak lehetséges, a gyermekben ellenőrzés alatt kell tartani a romlott hajlamokat és indulatokat, mert minél tovább halasztják, annál nehezebb lesz eleget tenni e kötelességnek. A hirtelen, szenvedélyes természetű gyermekek különleges gondosságot igényelnek szüleiktől. Ilyen esetekben különösen szelíd, de biztos módszerre van szükség, nincs helye semmiféle határozatlanságnak vagy ingadozásnak. Azokat a tulajdonságokat, amelyek természetüknél fogva fékezhetik az egyéni jellembeli hiányosságok növekedését, gondosan kell ápolni és erősíteni. Az engedékenység a gyermek természetének romlását eredményezi, így az évek múlásával hiányosságai erősödnek, gátolják szellemi fejlődését, és legyőznek minden jó és nemes jellemtulajdonságot.⁹

A szülői önfegyelem példája létfontosságú — Vannak szülők, akik nem uralkodnak magukon - beteges étvágyukon, szenvedélyes természetükön ezért gyermekeiket sem tudják nevelni étvágyuk és önfegyelmük tekintetében.¹⁰

Először saját szokásaikat kell megváltoztatniuk. A szidással és hibakereséssel csak a hirtelenkedő és indulatos természetet táplálják gyermekeikben.¹¹

⁷Keresztény mértékletesség..., 61.1.

⁸9. sz. kézirat, 1893.2.

⁹Pacific Health Journal, 1890. jan.

¹⁰Uo., 1897. okt.

¹¹Signs of the Times, 1881. nov. 24.

Nem szabad belefáradni! — A szülők túlságosan szeretik a kényelmet és az élvezeteket, mintsem hogy az Isten által számukra kijelölt munkát végezzék otthonukban. Ha napjaink fiatalsága megfelelő nevelést kapott volna, nem kellene látnunk a gonoszság e rettenetes állapotát köreikben. Ha a szülők végeznék Istentől rendelt munkájukat, elvek és példamutatás által önuralomra, önmegtadásra, önfegyelemre tanítanák gyermekeiket, tapasztalnák, hogy törekvéseiken, kötelességeik teljesítésén Isten jóváhagyása nyugszik, és értékes leckéket tanulnának Krisztus iskolájában. Türelmet, kitartást, szeretetet és szelídséget tanulnának, és ezek azok a dolgok, amiket meg kell tanítaniuk gyermekeiknek is. Amikor a szülők erkölcsi érzékenysége felébred, és megújult erővel vállukra veszik elhanyagolt kötelességüket, ne Hagyják magukat elkedvetlenedni vagy akadályozni a munkában. Sokan belefáradnak a jó végzésébe. Amikor rádöbbennek, hogy ez erőfeszítést, állandó önfegyelmet, kegyelemben és ismeretekben való növekedést igényel, s minduntalan váratlan veszélyekkel kell szembenézniük, akkor elcsüggednek, s feladják a harcot, engedve a lelkek ellenségének.

A munkának állandóan haladnia kell napról napra, hónapról hónapra és évről évre, míg gyermekeitek jelleme kialakul és helyes szokásaik megalapozódnak. Ne adjátok fel a küzdelmet, ne hagyjátok, hogy családotok élete laza, irányítás nélküli sodródás legyen.¹²

Soha ne veszítsd el az önuralmadat! — Soha nem szabad elveszítenünk magunk felett az uralmat. Mindig legyen szemünk előtt a tökéletes példa! Türelmetlenül és ingerülten beszélni vagy akár haragot érezni, még akkor is, ha nem mondjuk ki: bűn. Tökéletességben kell járnunk, hogy igaz képviselői legyünk Krisztusnak. Egyetlen ideges szó kiejtése olyan, mintha tűzkővel tűzkövet ütögetnénk: haragos érzéseket lobbanthatunk fel.

Soha ne legyetek olyanok, mint a szúrós vadgesztenyeburok. Ne engedjétek meg magatoknak otthon, hogy nyers, durva hangot használjatok. Hívjatok mennyei Vendéget otthonotokba, s adjatok lehetőséget Neki és a szent angyaloknak, hogy veletek lakjanak.

¹²RH, 1888. júl. 10.

Nyerjétek el Krisztus igazságosságát, Isten Lelkének megszentelő erejét, s a szentség szépségét, hogy a körülöttetek lévők azt lássák, hogy a világ világossága vagytok. ¹³

[62] „Jobb a hosszútűró az erősnél - mondja a bölcs -, s aki uralkodik a maga indulatján, annál, aki várost vesz be.” (Péld. 16:32) Az a férfi és nő, aki megőrzi higgadtságát, amikor kísértetik, magasabb helyen áll Isten és a mennyei angyalok szemében, mint a leghíresebb tábornok, aki valaha is ütközetbe vitte és győzelemre vezette hadseregét. Egy ünnepezt császár mondta a halálos ágyán: „Összes hódításaim között csak egy van, ami most vigaszt nyújt nekem: hogy legyőztem saját féktelen természetemet.” Nagy Sándor és Caesar könnyebbnek találták legyőzni a világot, mint legyőzni önmagukat. Miután nemzetet nemzet után ígáztak le, végül elestek - egyikük a mértéktelenség áldozata lett, a másik örült becsvágyáé. ¹⁴

¹³102. sz. kézirat, 1901.

¹⁴Jó Egészség, 1880. nov.

Megzabolázni a túlzott zajongást és féktelenséget — Az anya ne foglalja le szellemi erejét túl sok dologgal... Neki elsősorban kicsinyei gondozására kell a legnagyobb figyelmet és energiát fordítania, akik, ha hagyják őket, követnek minden feltámadó ösztönt, ami tudatlan és gyakorlatlan szívükből ered. Túláradó érzelmeiket zajongással és féktelenkedéssel fejezik ki otthonukban. Ezt meg kell akadályozni, mert csak úgy lehetnek boldogok, ha megtanulják, hogy ne tegyék ezeket. Tanítsátok meg őket, hogy csendesek és tisztelettudóak legyenek!¹

Csendesség uralkodjék az otthonban! — Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy alá kell vetniük magukat a törvénynek! Ne engedjétek, hogy azt gondolják: mint gyerekeknek, joguk van akkora lármát csapni a házban, amekkorát csak akarnak. Bölcs szabályokat kell hozni, és érvényre is kell juttatni azokat, nehogy az otthon életének szépsége megmérgeződjék.²

A szülők nagyon rosszat tesznek gyermekeiknek, amikor engedik őket sikítani és sírni. Nem szabad megengedni, hogy rendetlenek és lármások legyenek. Ha ezeket a jellemhibákat nem küszöbölik ki korai éveikben, akkor kifejlődnek és megerősödnek bennük, s magukkal viszik majd őket a vallásos és a mindennapi életbe is. Értessétek meg velük, hogy csak úgy lehetnek boldogok, ha megtanulnak csendesek lenni.³

Taníts a tapasztalat megbecsülésére! — A gyermekek tanulják meg tisztelni a tapasztalattal, ítélőképességgel bírókat. Úgy kell őket nevelni, hogy gondolkodásuk összhangban legyen szüleik és tanítóik gondolkodásával, és azok figyelmeztető tanácsaiban szabályszerűséget lássanak. Így kikerülve az irányító kezek alól, jellemük nem lesz

¹64. sz. kézirat, 1899.

²Signs of the Times, 1901. szept. 25.

³Uo.

olyan, mint a szélben ingadozó nádszál.⁴

A szülői lazaság tiszteletlenségre ösztökél — Ha a gyermekeknek megengedik, hogy otthonukban tiszteletlenek, engedetlenek, hálátlanok és durcásak legyenek, akkor az ő bűnükért szüleik lesznek a felelősek.⁵

[64] Az anya irányítsa bölcsen, szülői mivoltának teljes méltóságában házanépét. Az ő befolyása legyen a legfőbb az otthonban, szava pedig álljon törvényként. Ha Isten vezetése alatt álló keresztény, akkor megköveteli gyermekeitől a tiszteletet. Mondjátok el pontosan és világosan gyermekeiteknek, hogy mit vártok tőlük.⁶

Ha a szülők nem tartják fenn tekintélyüket, akkor a gyermekek, iskolába kerülve, nem fogják tisztelni a tanítókat és az iskolai szabályokat sem. A megbecsülést és tiszteletet nem tanították meg nekik otthon, mert szüleik egyenrangúnak tekintették őket magukkal.⁷

A fékezetlenül hagyott tiszteletlenség eredménye — Tanúsíts tiszteletet gyermekeid iránt, és nekik se engedd, hogy akár csak egyetlen tiszteletlen szót is szóljanak neked!⁸

A bölcs fiatalkori magatartás — Bölcs az az ifjú, és igen áldott, aki kötelességének tartja, hogy föltekintsen szüeleire. Ha pedig már nem élnek a szülei, tiszteli gyámjait, vagy akikkel együtt él, mint tanácsadóit, gyámolítóit és vezetőit, és engedi, hogy otthonának fékező rendszabályai uralkodjanak fölötte.⁹

Kegyelmi ajándék — A tiszteletadás kegyelmi ajándék, amit gondosan ápolnunk kell. Minden gyermeket meg kell tanítani az Isten iránti őszinte tiszteletre.¹⁰

Isten szeretné, ha megértenénk, hogy gyermekeinket helyes kapcsolatba kell hoznunk a világgal, a gyülekezettel és a családdal. Ezek

⁴Tanácsok szülőknek..., 75.1.

⁵104. sz. levél, 1897.

⁶Tanácsok szülőknek..., 111. 1.

⁷14. sz. kézirat, 1894.

⁸114. sz. kézirat, 1903.

⁹BT II., 308. 1.

¹⁰PK, 236.1.

közül is elsősorban a családdal való viszonyukat fontoljuk meg jól. Tanítsuk meg őket az egymás és Isten iránti előzékenységre.

„Mit értesz azon, hogy meg kell tanítanunk őket az Isten iránti engedelmességre?” - kérdezheted. Azt, hogy tanulják meg tisztelni a mi mennyei Atyánkat, és értékelni azt a végtelen áldozatot, amit Krisztus hozott értünk...

Szülők és gyermekek tartsanak olyan szoros kapcsolatot Istennel, hogy a mennyei angyalok érintkezessenek velük. Ezek a hírnökök sok otthonból ki vannak zárva, ahol a romlottság és az Isten iránti tiszteletlenség uralkodik. Ragadjuk hát meg az Ő Szavában a menny lelkületét, és hozzuk ide, a mi életünkbe!¹¹

Hogyan tanítsuk tiszteletre gyermekeinket? — A szülők felkelthetik - és fel is kell kelteniük - gyermekeik érdeklődését a Szentírás sokoldalú tanításai iránt. De ha fiaik és leányaik figyelmét Isten Szavára szeretnék irányítani, akkor nekik maguknak is tanulmányozniuk kell azt. Tanításaiban jártasaknak kell lenniük, és beszélniük kell arról, amint Isten megparancsolta Izraelnek: „...mikor házadban ülsz, mikor úton jársz, mikor fekszel és mikor felkelsz.” (V Móz. 11:19)

[65]

Akik óhajtják, hogy gyermekeik szeressék és tiszteljék Istent, azok beszéljenek jóságáról, fenségéről és hatalmáról, amint az Szavában és teremtett műveiben kinyilatkoztatott.¹²

A tisztelet az engedelmisségben nyilvánul meg — Világítsatok rá a gyermekek előtt arra, hogy a valódi tisztelet az engedelmisségben nyilvánul meg. Isten semmi olyat nem parancsol, ami lényegtelen volna, és nem okozhatunk neki nagyobb örömet, mint amikor tiszteletünket fejezzük ki az Ő szava iránti engedelmisséggel.¹³

¹¹ 100. sz. kézirat, 1902.

¹² PP, 504.1

¹³ Tanácsok szülőknek..., 111. 1.

15. fejezet — Gondosság a tulajdon kezelésében

Kigyomlálni a pusztító hajlamokat — A nevelésnek sokoldalúnak, de egyöntetűnek kell lennie. Minden anya legyen szorgalmas, és ne engedje, hogy bármi is elterelje figyelmét erről a fontos munkáról. Nem szabad hagynia gyermekeinek, hogy a lakásban saját akaratukat követve, nevetlenül viselkedjenek. Meg kell tanulniuk, hogy nem lehet a ház állandó rendetlenségben a játékszereik miatt, s az otthonban nem tekinthetnek mindent játéknak!

Ilyen kis dolgokból tanulják meg a rendet. Ha a gyermek hisztit rendezne is, ne engedjétek, hogy a romboló hajlam - ami olyan erős csecsemő- és kisgyermekkorban - kifejlődjön és megerősödjön. „Tedd” és „ne tedd” - mondja Isten. Indulat nélkül, de határozottan mondjatok nemet, és magyarázzátok is meg, hogy mit miért nem szabad.

A szülők határozottan tiltsák meg, hogy a gyermekek otthon mindenhez hozzányúljanak, s a tárgyakat a padlóra dobják. Akik ezt megengedik, nagy kárt okoznak a gyerekeknek. Talán nem lesz kimondottan rossz, de ez a nevelés kellemetlenné és rombolóvá alakítja.¹

Taníts tiszteletre mások tulajdona iránt! — Vannak szülők, akik megengedik gyermekeiknek, hogy romboljanak, s olyan dolgokkal játszanak, amelyeket érinteni sem lenne joguk. A gyerekeket meg kell tanítani arra, hogy nem szabad más ember tulajdonához nyúlniuk. A család kényelméért és boldogságáért meg kell tanulniuk az illemszabályok betartását. A gyermekek attól nem lesznek boldogabbak, ha megengedik nekik, hogy mindent megfogjanak, amit meglátnak. Ha nem nevelik őket gondosságra ilyen téren, ellenszenves és romboló jellemhibákkal nőnek majd fel.²

Erős, tartós játékok — Ne adjatok a gyerekeknek törékeny játékokat, mert rombolásra serkentitek őket. Inkább legyen kevesebb,

¹64. sz. kézirat, 1899.

²Signs of the Times, 1901. szept. 25.

de erős, tartós játékok. Az ilyen tanácsok, bár csekélynek tűnnek, sokat jelentenek a gyermeknevelésben.³

³Tanácsok szülőknek..., 123.1.

16. fejezet — Egészségügyi alapelvek

Kezdjétek korán az egészségügyi oktatást! — Az ember Teremtője csodálatosan és bölcsen rendezte el testünk élő gépezetének minden apró részletét és funkcióját. Isten biztosít bennünket arról, hogy egészséges működésben tartja ezt a rendszert, ha mi engedelmeskedünk törvényeinek és együttműködünk Vele...

Isten keze munkáját észrevehetjük és megcsodálhatjuk mindeütt a teremtett világban, de a legcsodálatosabb mégis az ember létezése. Az értelem első megnyilvánulásától az emberi gondolkodásnak egyre csak fejlődnie kell, tekintettel fizikai felépítésére. Ezáltal Jahve saját magáról adott mintát, mert az ember Isten képére teremtetett.¹

A fiatalok első tanulmánya saját maguk megismerése legyen, és az, hogy miként tarthatják egészségesen testüket.²

Alapvetően fontos leckék — A gyermekek korai nevelésében sok szülő és tanár nem fordít kellő figyelmet a fizikai felépítésre, pedig ez test és elme egészséges állapotát, összhangját biztosítaná.³

Családjaitok jövőjének boldogsága és a társadalom jóléte nagyban függ attól a fizikai és lelki neveléstől, amelyet gyermekeitek életük első éveiben kapnak.⁴

A szülők értsék meg és tanítsák az élettant — Ha a szülők gyarapítanák tudásukat, és megértenék, milyen fontos, hogy drága gyermekeik nevelésébe is átültessék ismereteiket, akkor egészen másként festene a fiatalság mai állapota. Magyarázzuk meg gyermekeinknek, hogyan működik szervezetük. Csak kevés fiatalnak van pontos fogalma az élet titkairól, alig ismerik testüket. Dávid mondja: „Magasztallak, amiért csodálatosan megalkottál.” (Zsolt. 139:14)

¹Medical Ministry, 221.1.

²BT III., 142.1.

³Health Reformer, 1872. dec.

⁴Foundamental Christ. Ed., 156.1.

Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy az okról az okozatra következtessenek! Mutassatok rá, hogy ha megsértik lényük törvényeit, akkor elkerülhetetlenül viselniük kell a következményt: a betegséget.

Ha nem látjátok a javulás kezdeményeit erőfeszítéseitek nyomán, ne csüggedjete! Tanítsatok csak türelmesen sorról sorra, „szabályra új szabályt, itt egy kicsit, ott egy kicsit”! Haladjatok tovább, míg győzelmet arattok. Tanítsátok tovább gyermekeiteket testük működése felől, és hogy miként óvják meg magukat! Aki meggondolatlan a testi egészség terén, az meggondolatlan lesz az erkölcsi életben is.⁵

[68]

Az egészséges életmód legyen beszédtema a családban — Tegyük az egészséges életmódot családjunk szívügyévé! A szülők döbbenjenek rá Istentől kapott felelősségeikre. Kutassák az egészségügyi megújulás elveit, és vessék gyermekeik gondolataiba, hogy a lemondás ösvénye az egyedül biztonságos út! A föld lakói semmibe veszik a természet törvényeit. Ezzel elpusztítják akarataijukat, és megfosztják magukat attól a képességtől, hogy becsülni tudják az örökkévaló igazságokat. Nem is akarják megismerni szervezetüket, s gyermekeiket is a maguk kényeztetésének, önzésének ösvényén vezetik. Ezzel utat készítenek számukra, hogy majd elszenvedjék a büntetést a természet törvényeinek áthágásáért.⁶

Szükség van a test edzésére — A test nevelése és fejlesztése sokkal könnyebb, mint a léleké. A kert, a játszótér, a műhely, a vetés és az aratás, mindezek jó testnevelési lehetőséget nyújtanak.

Megfelelő körülmények között a gyermek természetes úton nyeri az életerőt testi fejlődéséhez, mégis fordítsunk figyelmet a testnevelésre!⁷

A természeti törvények iránti engedelmisség egészséget és boldogságot nyújt! — Úgy neveljük gyermekeinket, hogy jól megismerjék szervezetük működését. Türelmes oktatással már egészen kicsi korukban meg lehet értetni velük, hogy ha nem akarnak betegek lenni és fájdalmat érezni, akkor engedelmeskedniük kell lényük törvényeinek. Meg kell érteniük, hogy életük nem lehet hasznos, és Istennek sem szereznek örömet, ha a természet törvényeit áthágják,

⁵BT II., 536-537.1

⁶BT VI., 370.1

⁷Tanácsok szülőknek..., 108.1

és betegség kínozza őket.⁸

⁸Health Reformer, 1872. dec.

Az Úr a rend Istene — Isten megparancsolta Izráel gyermekeinek, hogy mossák meg ruháikat és távolítsanak el minden szennyet táborukból, nehogy „elvonulván” meglássa tisztátalanságukat (V Móz. 23:14). Ma a mi otthonaink mellett halad el, és látja a családok egészségtelen környezetét és hanyag szokásait. Vajon miért kell ennek így lennie?

Szülők, Isten az Ő képviselőivé tett titeket, hogy gyermekeitekbe plántáljátok a helyes elveket. Az Úr kicsinyei vannak rátok bízva, és Ő, aki olyan gondos volt, hogy Izráel gyermekeinek a tisztaság szokásával kellett felnőnie, ma sem szentesít semmilyen tisztátalanságot az otthonban. Miközben tisztaságra tanítjátok gyermekeiteket, a lelkiekről se feledkezzetek meg, hogy megérthessék, az Úr azt szeretné, ha szívük is ugyanolyan tiszta lenne, mint a testük. Ő arra vágyik, hogy életük minden cselekedetében azonnal megvalósuljanak a tiszta elvek, amelyeknek megtanítása a ti feladatotok.¹

Ha Isten olyan részletekre kiterjedően gondos volt, hogy tisztaságot parancsolt egy pusztában vándorló, s így állandóan a szabad ég alatt levő népnek, tőlünk sem követel kevesebbet, akik házakban lakunk, ahol a tisztátalanságok sokkal könnyebben észlelhetők, és sokkal egészségtelenebb hatásuk lehet.²

A tisztaság váljon második természetünké! — A tisztátalanság az otthonban nagy hiba, mert rosszra nevelő hatása és messzeható befolyása van. Már csecsemőkorban helyesen kell irányítani a gyermekek gondolkozását és szokásait... Világítsatok rá előttük, hogy a tisztátalanság - akár testükön vagy ruhájukon - nem tetszik Istennek. Tanuljanak meg tisztán étkezni. Állandó éberségre van szükség, hogy ezek a szokások második természetükké válhassanak...

Bárcsak mindenki megértené, hogy az ilyen apró kötelességeket sem szabad elhanyagolni, hiszen egész jövőjük a gyermekkori

¹32. sz. kézirat, 1899.

²Egészségügyi tanácsok, 82. 1

szokások alakulásától függ! A gyermekek különösen fogékonyak az őket érő benyomásokra, és egészségügyi oktatásban részesíthetjük őket azáltal, hogy nem tűrjük meg a rendetlenséget.³

[70] **A tisztaság szeretete** — Ápoljátok a szigorú tisztaság és rend szeretetét!⁴ Öltöztessétek gyermekeiteket egyszerűen. Ruháik tartós anyagból készüljenek! Tartsátok őket takarosán és tisztán, tanítva arra, hogy gyűljék a szennyet és piszkot.⁵

Azt az energiát, amelyet most haszontalanul az evés, ivás, ruházódás tervezgetésére fordítotok, használjátok inkább arra, hogy tisztán és rendben tartsátok gyermekeiteket és öltözéküket. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a lakásban tartsátok őket, mint valami játékbabákat! A tiszta homokban és a száraz földben nincs semmi ártalmas szenny, viszont annál inkább van saját testük ki-párolgásában. Az izzadság beszennyezi a ruhát, ezért szükséges a gyakori fürdés és átöltözés.⁶

Tartsátok rendben a lakóhelyiségeket! — Az egész család segítségére és áldására lenne, ha a szülők tennivalókat találnának gyermekeik számára. Erről a fontos kérdésről, ami a testi egészség és lelki épség szempontjából olyan sokat jelent, miért nem beszélnek határozottabban a prédikátorok és tanítók?⁷

A családban a fiúk és lányok egyaránt érezzék, hogy ők is részesei az otthon elvégzendő munkáknak. Igyekezzenek rendben tartani a házat, megtisztítva mindentől, ami kellemetlen látványt nyújt. Oktassátok alaposan őket ezekre a dolgokra! A tisztátalanság minden formája betegséghez vezet. Halált hozó baktériumok tenyésznek a sötét, elhanyagolt sarkokban és a penészben. Ne hagyjuk, hogy a hulladék, a lehullott levél a ház közelében maradjon, és ott bomladozva mérgezze a levegőt. Semmilyen szennyező, rothadó hulladékot ne tűrjünk meg az otthonban vagy annak közelében. Néhány tökéletesen egészségesnek nyilvánított városban és faluban sok járványos betegséget okozott az egy-két hanyag lakos háztartásában lévő bomló hulladék. A tökéletes tisztaság, bőséges napfény és az

³32. sz. kézirat, 1899.

⁴BT II., 66.1.

⁵79. sz. kézirat, 1901

⁶Keresztény mértékletesség..., 141.1.

⁷108. sz. levél, 1898.

általános egészségügyi szabályok betartása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az otthon lakói megvédjék magukat minden betegségtől, hogy vidámak és életerősek legyenek.⁸

A testi tisztaság nélkülözhetetlen az egészség megőrzéséhez — A testi és szellemi egészséghez nélkülözhetetlen a legszigorúbb tisztaság. A bőrön keresztül folyamatosan tisztátalanságok választódnak ki és távoznak a testből, ezért ha azt gyakori fürdészel nem tartjuk tisztán, a millió kis pórus rövid idő alatt elzáródik, s a tisztátalanságok, melyeknek a bőrön keresztül távozniuk kellene, növekvő [71] teherré válnak a többi kiválasztó szerv számára.

A legtöbb embernek javára válna a mindennapi hideg vagy langyos fürdő, akár reggel, akár este. Ahelyett, hogy a megfázásra való hajlam növekedne, egy helyesen vett fürdő inkább megóv attól, mivel a vérkeringést javítja - könnyebbé, szabályosabbá teszi. Test és lélek egyaránt felfrissül, az izmok rugalmasabbakká, az elme élesebbé válik. A fürdő nyugtatja az idegeket, segít a beleknek, a gyomornak, a májnak, egészséget, energiát kölcsönözve mindegyiknek, és elősegíti az emésztést is.

Az is nagyon fontos, hogy a ruházat tiszta legyen, mert a viselt ruhadarabok magukba szívják a pórusokon át távozó elhasznált anyagokat, s gyakori ruhaváltás és mosás nélkül ez a szennyeződés újra felszívódik.⁹

Környezetünk tisztasága lelki tisztaságra ösztönöz — Gyakran láttam gyermekek ágyait olyan állapotban, hogy a belőlük áradó kellemetlen, mérgező szag szinte elviselhetetlen volt számomra. Mindent, amit a gyermekek látnak és amivel testük érintkezik, tartsátok éjjel-nappal a legnagyobb tisztaságban és az egészség törvényeinek megfelelően. Ez az egyik módja annak, hogy arra szoktassátok őket, hogy mindig a testi-lelki tisztaság mellett döntsenek. Nem szükséges drága bútorokat venni gyermekeitek hálósobájába, de az mindig kellemes és gondozott legyen.¹⁰

⁸A Nagy Orvos, 276. 1.

⁹Uo

¹⁰Keresztény mértékletesség..., 142.1.

Megtartani az egyensúlyt — A tisztaság és rend keresztény kötelességek, mégis túlzásokba lehet esni e téren, és a legfontosabb helyre tenni, miközben más, sokkal lényegesebb dologra nem ügyelünk. Akik ilyesmiért elhanyagolják gyermekeik érdekeit, hasonlatosak azokhoz, akik tizedet adnak a mentából és köményből, de nem gyakorolják azt, ami fontosabb a törvényben - az ítéletet, irgalmasságot és a szeretetet (Mt. 23:23).¹¹

¹¹Uo ., 68.1.

18. fejezet — Ápoltság, rend, rendszeresség

[72]

Rendszeretet és jó ízlés — A rendszeretet és jó ízlés kialakítása fontos része a gyermeknevelésnek... Mint gyermekeitek őrizői és tanítói, feltétlen kötelességetek, hogy otthonotokban minden apró dolgot rendben tartsatok. Tanítsátok meg gyermekeiteknek is ezt a felbecsülhetetlen értékű leckét. Elköteleztétek magatokat Istennek, ezért legyetek mindig példaképek az otthonban...

Ne feledjétek, hogy a mennyben nincs semmi rendetlenség, és otthonotoknak földi mennyországnak kell lennie... Gondoljatok mindig arra, hogy a hétköznapi, apró dolgokban tanúsított hűséges cselekedetekkel - akár otthon, akár máshol - együtt munkálkodtok Istennel a keresztény jellem tökéletesítésén.¹

Tartsátok észben, hogy gyermekeitek üdvösségéért munkálkodtok! Ha szokásaitok helyesek, ha rend, ápoltság, erkölcsi tisztaság és becsületesség nyilvánul meg jellemetekben, ha megszentelődik testetek, lelketek és elmétek, akkor megfeleltek a Megváltó szavainak: „Ti vagytok a világ világossága.” (Mt. 5:14)²

Szorgalomra szoktatni — Gyakorolják minden családban a tisztaság, rendszeretet és alaposág szokását! Nekünk, akik valljuk, hogy hiszünk az Igazságban, meg kell mutatnunk a világnak, hogy az igazság elvei és a becsületesség nem teszik az embert közönségessé, durvává, ápolatlanná és rendtelenné... Isten szeretete a családban a gyermekeink iránti szeretetben fejeződik ki. A valódi szeretet nem hagyja őket hanyagságba és ápolatlanságba süllyedni, bár ez lenne a könnyebb. Ha szüleik egyszerű példamutatás által szerető, ám hajlíthatatlan szilárdsággal a szorgalom szokására és tisztaságra nevelik őket, ők is ugyanerre a rendre nevelik majd gyermekeiket.³

¹ 47. sz. levél, 1902.

² 79. sz. kézirat, 1901.

³ 24. sz. kézirat, 1894.

Tanítsátok a gyermekeket ruházatuk gondozására! — Kezdjétek korán arra oktatni kicsinyeiteket, hogy ruháikat rendben tartásák! Legyen minden holmijuknak helye, és rakjanak is mindent rendesen a helyére. Ha nem tudtok fiókos szekrényt olcsón beszerezni, vegyetek egy ládát, tegyetek bele polcokat és vonjátok be világos, kedves mintájú térítővél. Bár sok időbe kerül naponta a rendre oktatni a gyerekeket, de később tapasztaljuk majd az eredményt, s ez sok időt és gondot takarít meg nekünk.⁴

Tartsák tisztán saját szobájukat! — Ha a gyermekeknek van saját szobájuk, és megtanulták, hogy tisztán és rendben tartsák, akkor érezni fogják, hogy a szülői ház nekik is otthonuk, és igyekeznek azt rendben tartani. Fontos, hogy anyjuk ellenőrizze munkájukat, tanácsokat és utasításokat adjon. Ez az anyák feladata.⁵

A pihenés rendje — Mennyire uralkodik az a szokás, hogy a nappalt éjszakává, az éjszakát pedig nappallá változtatják! Sok fiatal mélyen alszik reggel, amikor már régen ébren kellene lennie, és együtt sürgölődnie a korai énekesmadarakkal és az ébredező természettel.⁶

Néhány fiatal mindig ellenkezik a renddel és fegyelemmel. Nem tisztelik az otthon törvényeit, s nem kelnek fel időben. Órákig fekszenek az ágyban nappali világosságban, amikor már fent kellene lenniük, este pedig mesterséges fényt használva helyettesítik azt a fényt, amit a természet biztosít nappal. Ezzel nemcsak értékes lehetőségeket mulasztanak el, hanem fölösleges költségeket is okoznak. Persze majdnem minden esetben készen van a kifogás: „még nem fejeztem be a munkáimat”, vagy „dolgom volt, nem tudtam korán nyugovóra térni”.

Megtörik a rend értékes szokása, és a kora reggel semmittevással elherdált idő egész nap érezteti hatását.

Istenünk a rend Istene, aki megköveteli, hogy gyermekei rend és fegyelem alá vessék magukat. Nem volna jobb ezért megtörni azt a rossz szokást, hogy az éjszakát nappallá, a reggel friss óráit pedig éjszakává változtatják? Ha a fiatalok a renndhez és pontosság-

⁴Keresztény mértékletesség..., 142.1.

⁵Uo ., 143.1.

⁶Youth«s Instructor, 1893. szept. 7.

hoz szabnák magukat, javulást tapasztalnának mind testben, mind lélekben, élesedne elméjük és jó irányba változnának természetes hajlamaik is. Mindenkinek kötelessége, hogy szigorú szabályokat tartson szokásaiban. Fiatalok, ez a ti érdekeiteket szolgálja! Amikor reggel felkeltek, amennyire csak lehetséges, gondoljátok át, milyen munkákat kell elvégeznetek a nap folyamán. Ha szükséges, legyen egy kis könyvetek, amibe feljegyzitek a teendőket, és azt is, mennyi idő alatt kell elvégezni azokat.⁷

⁷Uo ., 1897. jan. 28

19. fejezet — Lelki tisztaság

Tanítsátok a lelki tisztaság alapelveit! — Keresztény anyák! Esedeztetek azért, hogy felfoghassátok a rajtatok nyugvó felelősséget. Tanítsátok gyermekeiteket már a bölcsőtől, hogy gyakoroljanak önmegtagadást és önuralmat! Úgy neveljétek őket, hogy egészséges testfelépítésűek és jó erkölcsűek legyenek! Véssétek zsenge elméikbe az igazságot, és értessétek meg velük: Isten nem azt akarja, hogy pusztán pillanatnyi örömeinkért éljünk, hanem legvégső javunkért. Ezek a leckék olyanok lesznek számukra, mint a termékeny talajba vetett magok, amelyek gyümölcsöt teremnek és boldogságot hoznak.¹ Hogy megóvják gyermekeiket a rossz befolyástól, a szülőknek oktatniuk kell őket a lelki tisztaság elveire. Azoknak a gyermekeknek, akik már az otthonban megszokták az önuralmat és engedelmességet, nem lesz sok problémájuk az iskolai életben sem, és sok olyan kísértéstől menekülnek meg, amelyek a fiatalokat körülveszik. A szülők tanítsák gyermekeiket arra, hogy mindenhol és minden körülmények között legyenek hűségesek Istenhez. Befolyásukkal jellemük erősödését szolgálják. Ilyen nevelés mellett a gyerekek az iskolában sem a nyugtalanság és örökös aggodalmak okozói lesznek, hanem tanáraik támogatói, tanulótársaik számára pedig buzdítás és jó példa.²

Szakadatlan éberség — A szülőknek és nevelőknek szívüket és életüket tisztán kell tartaniuk, ha azt akarják, hogy gyermekeik tiszták legyenek. Meg kell adniuk a szükséges oktatást, és állandóan figyelniük kell gyermekeikre. Mindennap új gondolatok ébrednek a fiatalok fejében, és új hatások érik szívüket. Társas kapcsolataik alakítását, olvasmányaikat, dédelgetett szokásaikat mind felügyelet alatt kell tartani.³

¹44. sz. kézirat, 1900.

²Tanácsok szülőknek..., 150.1.

³Signs of the Times, 1882. máj. 25.

A tiszta és vonzó otthon hatása — Az otthon legyen mindig tiszta és szép. Ha piszkos, elhanyagolt sarkok vannak a házban, akkor a szívben is ilyen tisztátalan zugok képződnek. Anyák! Ti vagytok gyermekeitek nevelői! Sokat tehettek értük, ha a tiszta gondolatokat korán lelkükbe vésitek azáltal, hogy szobáikat tisztán, ízlésesen és vonzóan rendezitek be.⁴

A társas kapcsolatok felügyelete — Ha a szülők arra vágnak, hogy gyermekeik tiszta szívűek legyenek, akkor olyan tiszta környezetet és jó befolyást kell biztosítaniuk számukra, amit Isten is helyeselhet.⁵

[75]

Mekkora gonddal kell a szülőknek óvniuk gyermekeiket a gondatlan, könnyelmű, erkölcsileg romboló szokásoktól! Apák és Anyák! Felfogjátok-e a jelentőségét a rátok háruló óriási felelősségnek?! Engeditek-e, hogy gyermekeitek kapcsolatba kerüljenek olyan gyerekekkel, akikről nem tudjátok, milyen nevelést kaptak? Ne hagyjátok őket magukra más gyermekekkel! Különleges gonddal ügyeljete rájuk! Minden esetben tudjatok róla, hol vannak és mit csinálnak. Szívük tiszta-e minden szokásukat illetően? Megtanítottátok-e nekik az erkölcsi tisztaság elveit? Ha eddig elhanyagoltátok, hogy „pontról pontra, szabályról szabályra, itt egy kicsit, ott egy kicsit” tanítsátok őket a helyes elvekre, úgy ezután ne hagyjátok elmúlni egyetlen napot sem, hanem eddigi mulasztásokat azonnal beismerve, mondjátok meg nekik, hogy mostantól szándékokot végezni az Istentől számotokra kijelölt munkát. Kérdezzétek meg őket, együttműködnek-e veletek a reform megvalósításában?⁶

Lehet, hogy a szomszédok átengedik gyermekeiket hozzátok, hogy az estét és az éjszakát ott töltsék a ti gyermekeitekkel. Ez próba és lehetőség számotokra, mert vagy vállaljátok annak kockázatát, hogy szomszédaitok megsértődnek, amiért hazakülditek gyermekeiket, vagy hagyjátok, hogy ott maradjanak - és ezzel saját gyermekeiteket teszitek ki annak, hogy olyan ismereteket szerezzenek, amelynek következménye élethosszig tartó átok lehet számukra.

Hogy megóvjam gyermekeimet a romlottságtól, soha nem engedtem őket más fiúkkal közös szobában, vagy egy ágyban aludni. Ha a helyzet úgy követelte, utazás közben inkább egy szűkös kis

⁴Keresztény mértékletesség..., 142-143.1.

⁵Uo., 142. 1.

⁶119. sz. kézirat, 1901.

ágyat csináltunk számukra a padlón, mint hogy másokkal közösen feküdjenek. Megpróbáltam távol tartani őket a durva, nyers fiúk társaságától. Feltártam előttük az indítékaimat, és arra ösztökéltem őket, hogy otthon foglalják le magukat, és ebben találjanak örömet és boldogságot. Kezeiket és elméjüket lefoglalva, sem kedvük, sem idejük nem volt, hogy az utcán játszva a többi fiútól rájuk ragadjon az „utca nevelése”.⁷

[76] **Gátat emelni az érzékiség ellen** — Akikre Isten tulajdonait, a gyermekeket bízták - kiknek testét és lelkét az Ő képmására kell formálniuk emeljenek gátat az érzéki befo- lyásokkal szemben, amelyek ezrek és ezrek testi és erkölcsi épségét teszik tönkre.

Ha korunk bűncselekményeinek nagy részét a valódi okokra vezetnék vissza, akkor megmutatkozna, hogy az apák és anyák tudatlanságának köszönhető minden, akik sajnos közömbösek e kérdést illetően. Sokszor maga az egészség és az élet az áldozata ennek a szánalmas tudatlanságnak.

Szülők! Ha elmulasztjátok megadni gyermekeiteknek a nevelést, amit Isten kötelességként bízott rátok, akkor a következményért vállalnotok kell majd a felelősséget Őelőtte! Ezek a következmények nem csupán gyermekeiteket érintik. Miként a mezőn hagyott egyetlen bogáncskóró felnövekedve a saját fajtáját szaporítja, úgy a bűnök is, amelyek a ti hanyagságotok eredményei, burjánzanak majd, és rombolnak mindenkit, aki csak befolyásuk körébe kerül.⁸

A lelki tisztaság példaképeivel töltsétek meg a gondolatokat! — A keresztény ember élete állandó önmegtagadás és önuralom, s a gyermekeket is tanítsátok erre már csecsemőkoruktól kezdve. Oktassátok őket a mértékletességre, s arra, hogy gondolataik, szívük és cselekedeteik mindig tiszták legyenek! Mondjátok meg nekik, hogy ők Isten tulajdonai, mert áron vétettek meg, az Úr Jézus drága vérére.⁹

Ha korai éveikben a gyermekek elméje az igazság szép példái- val, tisztasággal és jósággal töltekezik, vágy ébred bennük a tiszta és emelkedett dolgok iránt, s fantáziájuk nem válik romlottá és

⁷Solemn Appeal, 56.1.

⁸RH, 1899. jún. 27

⁹Keresztény mértékletesség..., 145.1

szennyessé. Ha ellenben a szülők gondolatai mindig sekélyes dolgokkal foglalkoznak, ha beszélgetéseikben mindig a kifogásolható jellemhibáknál időznek, ha szokásukká válik, hogy mint mások, panaszkodva beszélnek, akkor a kicsinyek is tanulnak szavaikból, megjegyzik a hitvány kifejezéseket, és követni fogják a káros példát. A gonosz hatás mint a lepra tapad hozzájuk későbbi éveikben. Az istenfélő, gondos anya által kisgyermekkorban elvetett mag a becsületesség virágzó és gyümölcsstermő fájává növekszik, az istenfélő apa által adott elvek és példák tanításai pedig, mint József esetében, később bőséges termést hoznak.¹⁰

¹⁰Jó Egészség, 1880. jan

VI. Az erények fejlesztése a gyakorlatban [77]

20. fejezet — Segítőkézség

Tanítsátok a gyermekeket segítőkézségre! - Az otthon iskolájában a gyermekeket tanítsák meg arra, miként kell a mindennapi kötelességeket végezni. Az anya adjon nekik minden napra valami egyszerű feladatot. Nagyobb fáradságot és hosszabb időt igényel ugyan megtanítani őket, hogyan csinálják, mint ha maga végezné azt el, de emlékezzen arra, hogy jellemük építésében neki kell megalapoznia a segítőkézséget. Ne feledjétek, hogy az otthon olyan iskola, ahol az anya a legfőbb tanító! Az ő feladata megtanítani gyermekeinek a háztartási kötelességek gyors és ügyes elvégzését. Amilyen korán csak lehet, tanulják meg együtt hordozni az otthon terheit. A fiúk és lányok egyaránt, már kisgyermekkortől tanuljanak meg egyre nehezebb terheket viselve, értelmesen segíteni a háztartási és ház körüli munkákban.¹

Elnézni a gyermeki tévedéseket — Ezrek nőnek fel otthonukban csaknem nélkülözve az oktatást. „Túl sok nehézséget jelent [78] - mondja az anya -, inkább megcsinálom magam; ez így csak nehezebb, a gyerek akadályoz engem.” Ezek az anyák megfeledkeznek arról, hogy annak idején nekik is apránként kellett megtanulniuk mindent! Helytelenül teszik, ha megtagadják gyermekeiktől az oktatást.

Tartsátok magatok mellett a gyermekeket, engedjétek, hogy kérdezzenek tőletek, és türelmesen válaszolgassatok. Lássátok el őket tennivalókkal, és hagyjátok meg nekik az örömet, hogy abban a tudatban legyenek, hogy segítettek nektek. Nem szabad elutasítanotok őket, amikor helyes dolgokat próbálnak csinálni! Ha hibáznak, ha baleset történik, és véletlenül valami eltörik, ne tegyetek szemrehányást. Egész életük, jövőjük függ attól a neveléstől, amit tőletek kapnak gyermekeikben. Tanítsátok meg nekik, hogy testük és elméjük minden képességét használatra kapták, mindannyian Isten tulajdonai, s el vannak kötelezve az Ő szolgálatára! Némelyikükkel

¹Tanácsok szülőknek..., 122.1.

az Úr már korán közli akaratát. Szülők és tanítók, kezdjétek korán tanítani a gyerekeket, hogy ápolják és fejlesszék Istentől kapott képességeiket! ²

Hordozzák a gyermekek is az otthoni terheket! — Tegyétek gyermekeitek életét kellemessé, ugyanakkor tanítsátok őket, hogy engedelmesek és segítőkészek legyenek, apró terheket hordozva, ugyanúgy, mint ahogy ti hordozátok a nagyobbakat. Neveljétek őket a szorgalom szeretetére, így az Ellenség nem fog tért hódítani gondolataikban. Adjatok nekik gondolkodni- vagy tennivalót, mert csak így válhatnak alkalmassá az életre, sőt az örök életre is. ³

Legkorábbi éveiktől arra kell nevelni őket, hogy kivegyék részüket az otthoni terhekből. Tanítsátok meg nekik, hogy a kötelezettségek kölcsönösek, s gyorsan és gondosan kell dolgozniuk. Ez a nevelés a legnagyobb értékeik egyike lesz az évek múltával. ⁴

A család minden tagja legyen tudatában, mit várnak tőle, melyik a ráeső rész a munkából, hogy együttműködhessen a többiekkel. A hatéves gyermektől a legidősebbig mindenki értse meg, hogy kötelessége részt vállalni az élet terheiből. ⁵

Örömforrás és tapasztalatszerzés — Milyen fontos, hogy a szülők már csecsemőkoruktól helyes nevelést adjanak gyermekeiknek! Tanítsátok meg őket, hogy engedelmeskedjenek a parancsolatnak: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj a földön, amit az Úr, a te Istened adott néked.” (II. Móz. 20:12) Ahogy nőnek és idősebbek lesznek, nagyra értékelik majd a szülőktől kapott gondoskodást, és örömeiket lelik abban, hogy segítsenek apjuknak és anyjuknak. ⁶

[79]

Szépséget lehet találni a legegyszerűbb munkában is — Ha a gyermekek az Úr által kijelölt feladatként tisztelik a mindennapi, ismétlődő kötelességeket, ha iskolának tekintik, ahol megbízható és hatékony szolgálatot tanulhatnak, akkor sokkal kellemesebbnek

²104. sz. levél, 1897.

³62. sz. kézirat, 1901.

⁴Signs of the Times, 1901. dec. 11

⁵BT II., 700.1.

⁶129. sz. kézirat, 1903.

és magasabb rendűnek tekintik majd saját munkájukat. Ha minden feladatot úgy végeznek, mintha az Úrnak végeznék, ez a legegyszerűbb szolgálatokat is szépséggel veszi körül, és a földi munkásokat összeköti a szent lényekkel, akik Isten akaratát teljesítik a mennyben. Kijelölt helyünkön ugyanolyan hűségesen kell végeznünk kötelességeinket, ahogyan az angyalok végzik a magukét.⁷

⁷Signs of the Times, 1910. okt. 11.

Védelem a fiatalok számára — A fiatalság egyik legbiztosabb védelme a hasznos elfoglaltság. Azok a gyermekek, akiket szorgalomra neveltek, akiknek minden órájuk hasznos, mégis kellemes elfoglaltsággal kitöltött, nem fognak sorsuk miatt elégedetlenül zúgolódni, s nem lesz idejük haszontalan ábrándozásra. Annak is csökken a veszélye, hogy romlott szokásokat alakítsanak ki, vagy rossz társaságba kerüljenek.¹

A szorgalom felbecsülhetetlen érték. Tanítsátok a gyerekeket arra, hogy mindig valami hasznosat végezzenek! Az emberi bölcseségnél több szükséges ahhoz, hogy a szülők megérthessék, hogyan nevelhetik a lehető legjobban gyermekeiket, hogy azok itt a földön is hasznos és boldog életet élhessenek, s alkalmassá váljanak egy még magasabb szolgálatra és még nagyobb boldogságra az eljövendő életben.²

Megfelelő feladatokat adni — A gyermekeket arra kell tanítani, hogy végezzék el a korukhoz és képességeikhez mért feladatokat. A szülők serkentsék őket, hogy váljanak minél inkább önállóvá. Hamarosan súlyos próbák nehezedenek az egész földre, ezért jó ily módon arra nevelni őket, hogy szembenézzenek azokkal.³

Tanítsátok hasznos tevékenységre, koruknak megfelelő terhek hordozására gyermekeiteket, s meglátjátok, a munka második természetükké válik, és nem robotolásnak tekintik majd.⁴

A tétlenség gyümölcse — A szülők nem követhetnek el nagyobb bűnt, mint hogy elhanyagolják Istentől kapott felelősségüket gyermekeik nevelésében, s hagyják, hogy azok semmittevéssel tölt-

¹Tanácsok szülőknek..., 122.1.

²Uo., 125. 1.

³Signs of the Times, 1896. aug. 13.

⁴RH, 1890. jún. 24.

sék idejüket. Az ilyen gyerekek hamar megtanulják a haszontalan tétlenséget, és lusta, hasznavehetetlen férfiakká és nőkké válnak.

[81] Amikor elég idősek lesznek, hogy munkába állva eltartsák magukat, úgy gondolkodnak, hogy fizetésüket egyaránt megkapják, ha elhenyélik napjukat, vagy ha hűségesebben dolgoznak. Ezért aztán munkájukat lustán, lelkiismeretlenül végzik. Ez a különbség az ilyen emberek és azok között, akik megértették, hogy hű sáfároknak kell lenniük.

Bármivel is foglalkozzanak, a fiatalok mindig legyenek szorgalmas munkások, buzgó lelkűek, mint akik az Úrnak szolgálnak, mert aki a kevésen hűtlen, az a sokon is annak bizonyul majd.⁵

Azok a gyerekek, akik otthon megfelelő nevelést kapnak, nem csatangolnak az utcán, hogy ott a véletlen nevelje őket - amint ez sokakkal történik. Azok a szülők, akik értelmes módon szeretik gyermekeiket, nem engedik, hogy a lustaság szokásával és a házi kötelességek iránti tudatlanságban nőjenek fel.⁶

Az idő bölcs felhasználása — Ahol sok a tétlenség, ott Sátán rögtön megjelenik kísértéseivel, hogy megmérgezze az életet és a jellemet. Ha a fiatalokat nem nevelik hasznos munkára, akkor - nem számít, gazdagok-e vagy szegények - állandó veszélyben lesznek, mert Sátán talál elfoglaltságot számukra, saját céljai szerint. Azok a fiatalok, akik nem vágják el a Kísértő útját, szilárd elvekkkel felvértezve magukat, nem óvják drága kincsként az időt sem, mint Istentől rájuk bízott ajándékot, amiről egyszer minden emberi lénynek számot kell majd adnia.⁷

A gyermekeket meg kell tanítani, hogy idejüket a lehető legjobban használják fel, hogy segítsenek szüleiknek, s önállóak legyenek. Az idő értéke felbecsülhetetlen. Az eltékozolt időt nem lehet többé visszanyerni. Kincset talál, aki felhasználja a veszteségbe menő pillanatokat.⁹

Legyőzni minden rossz szokást — Isten az Ő Szavában tervet adott a gyermeknevelésre nézve, és ezt a tervet a szülőknek követniük

⁵117. sz. kézirat, 1899.

⁶Tanácsok szülőknek..., 149.1.

⁷43. sz. kézirat, 1900.

⁹117. sz. kézirat, 1899.

kell. Meg kell tanítaniuk gyermekeiknek, hogy győzzenek le minden hanyagságot. Minden gyermek legyen tudatában, hogy elvégzendő feladata van a világban.¹⁰

A lustaság és tétlenség nem a kereszténység fáján termő gyümölcsök.¹¹ A tétlenség nagy átok. Isten nem azért áldotta meg az embert idegekkel, szervekkel és izmokkal, hogy azok a mozgás hiánya miatt tönkremenjenek, hanem hogy erősödjenek és gyakorlással egészségesek maradjanak. A tétlenség és semmittevés nagy szerencsétlenség, az emberiség számára mindig is átok volt, és az is marad.¹²

A gyerekek ne legyenek hűtlen sáfárok otthonukban, ne húzzák ki magukat a kötelességek teljesítése alól. A nehéz munka fejleszti az izmokat, s a család jólétét elősegítve a legnagyobb áldás származik belőle.¹³

Miért kell dolgozni? — Anyám tanított meg dolgozni. Gyakran megkérdeztem tőle: „Miért kell mindig olyan sokat dolgoznom, mielőtt játszanék?” Így válaszolt: „Ez nevel és szoktat a hasznos munkára, és távol tart a rosszkodástól. Idősebb korodban hálás leszel érte.”

[82]

Egyik kisleány unokám kérdezte: „Miért kell nekem kötnöm? A nagymamák szoktak kötni!” Így feleltem: „És azt tudod-e, hogy a nagymamák azért tudnak kötni, mert akkor kezdték tanulni, amikor még kicsi lányok voltak?”¹⁴

A napirend fontossága — Amennyire csak lehetséges, jó felmérni, mi az, amit a nap folyamán el kell végeznünk. Készítsetek feljegyzést a rátok váró különböző feladatokról, és határozzátok meg az elvégzésükre szánt időt. Végezzetek mindent teljes alaposággal, gondosan, mégis gyorsan!

Ha neked egy szobalány teendői jutottak, győződj meg róla, hogy a szobák jól ki vannak-e szellőztetve, és az ágynemű ki van-e téve a napfényre. Szabj magadnak meghatározott időt a munkára, és ne állj meg böngészgetni, ha a szemed elé újságok vagy könyvek

¹⁰98. sz. kézirat, 1901.

¹¹24. sz. kézirat, 1894.

¹²60. sz. kézirat, 1894.

¹³117. sz. kézirat, 1899.

¹⁴19. sz. kézirat, 1887.

kerülnek. Szólj így: „Nem! Csak ennyi és ennyi időm van ezt a munkát elvégezni, és be kell fejeznem az adott időpontra!” Akik természetükből fakadóan lassú mozgásúak, azoknak szükséges, hogy serényné, gyorsá, energikussá váljanak, emlékezve Pál apostol szavaira: „Nem lusták a dologban, buzgók lélekben, az Úrnak szolgálva.” (Rm. 12:11)

Ha az jutott eszedül, hogy az ételt készítsd el, gondosan számítsd ki, mennyi idő szükséges hozzá, és szép rendben, időben tedd az asztalra. Ha öt perccel hamarabb készül el, az sokkal dicséretesebb, mint ha öt perccel később. Ám ha mozgásod lassú, akkor munkád elhúzódik. Mindenkinek, aki lassú, kötelessége megújulni és eredményesebbé válni! Aki akarja, le tudja győzni a pizmogás szokását. A mosogatásnál is lehet óvatosnak s egyben gyorsnak lenni, csak gyakorolni kell, mert a gyakorlat teszi a mestert, s a kezek megtanulnak fürgébben mozogni. ¹⁵

Váltogassátok a fizikai és a szellemi munkát! — Amikor gyermekeket küldtek családunkhoz, hogy ellátást adjunk nekik, s ők azt mondták: „Anyukám nem akarja, hogy én mossak magamra”, én azt feleltem: „Nos, rendben, de számoljunk fel emiatt fél dollárral többet a szállásodért?” „ó nem, anyukám nem akar többet fizetni miattam.”

[83] „Hát akkor - mondtam -, fölkelhetsz reggel, és megcsinálhatod. Isten sem akarja, hogy tőlünk várd el magad helyett! Amikor édesanyád reggel fölkel, hogy ételt készítsen, amíg te az ágyban fekszel, ezt kellene mondanod: Anya, ezután mi hordozzuk ezeket a terheket!”

Hagyjátok azokat az ágyban pihenni reggel, akiknek már őszül a hajuk! Vajon miért nincs ez így? Hol van a baj? A szülőknél, akik hagyják gyermekeiket anélkül felnőni, hogy terheket hordoznának otthonukban. Amikor iskolába kerülnek, ott ezt mondják: „Anyukám nem akarja, hogy dolgozzak.” Az ilyen anyák buták. Megmérgezik gyermekeiket, majd így küldik őket iskolába, s ott tovább mérgeznek másokat...

A munka a lehető legjobb fegyelmezés, amit kaphatnak. Ez nekik sem jelent nagyobb megterhelést, mint anyjuknak. Váltogassátok a fizikai munkát a szellemivel, és a gondolkodásuk sokkal jobban fog

¹⁵Youth«s Instuctor, 1893. szept. 7

fejlődni!¹⁶

Módszereket kitalálni — A szülők találjanak ki módszereket és eszközöket, hogy gyermekeiket lefoglalják. Kaphat a gyermek egy kis darab, megművelésre váró földet, így neki is lesz valamije, amiből majd szabad elhatározással adakozhat.¹⁷

Engedjétek nekik, hogy amiben csak tudnak, segítsenek, és fejezzétek ki, hogy nagyra értékelitek segítségüket. Éreztesse velük, hogy a családi közösség tagjai. Tanítsátok őket használni az eszköket, és amennyire csak lehetséges, előre tervezve, gyorsan és alaposan végezni munkájukat. Tanítsátok őket arra is, hogy serények és határozottak legyenek, úgy takarékoskodva az idővel, hogy egyetlen perc se vesszen el.¹⁸

A munka nemes dolog — Tanítsuk a kicsinyeket arra, hogy segítsenek nekünk már akkor, amikor kezük még kicsi és erejük gyenge. Vessük elméjükbe, hogy a munka nemes, a menny által az ember számára rendelt dolog, és Isten Ádámnak is ezt parancsolta az Édenben, mint az értelem és a test egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen eszközét. Tanítsuk meg nekik, hogy az igazi örömök a szorgalmas munkavégzésből következnek.¹⁹

¹⁶19. sz. kézirat, 1887

¹⁷67. sz. kézirat, 1901.

¹⁸60. sz. kézirat, 1903.

¹⁹Pacific Health Journal, 1890. máj.

22. fejezet — Igyekezet és kitartás

Megelégedettség a feladat elvégzésében — A gyerekek gyakran fognak hozzá lelkesedéssel egy munkához, de elfáradva vagy belezavarodva szeretnének változtatni és valami újat kezdeni. Ha többféle dologba kezdve, egy kis csalódás miatt abbahagyják a munkát, akkor egyik feladatról a másikra ugrálva végül semmit sem fejeznek be tökéletesen. A szülők ne engedjék, hogy gyermekeiket a változtatgatás kedvtelése vezesse. Ne foglalják le magukat annyira, hogy ne maradjon idejük türelmesen fegyelmezni és irányítani a fejlődő kis embert. Néhány bátorító szó, időben nyújtott támogatás átsegítheti őket a nehézségeken és az elkedvetlenedésen, s ha látják az elvégzett munka eredményét, elégedettségük még nagyobb erőfeszítésekre sarkallja őket. Sok gyermek csügged el a bátorító szavak és egy kis segítség híján, s így egyik dologról a másikra tér át. Ezt a szomorú fogyatékoságukat aztán továbbviszik későbbi életükbe, mivel nem tanulták meg, hogy kitartóak legyenek a csüggesztő körülmények között is. Sajnos sokak egész élete sikertelenségbe torkollik amiatt, hogy fiatalon nem részesültek helyes fegyelmezésben. A gyermek- és ifjúkorban kapott nevelés, a fiatalkori hatások meghatározzák felnőttkori pályafutásukat, és vallásos tapasztalatuk neveltetésüknek megfelelő bélyeget visel magán.¹

A tétlenség megszokása kihat a későbbi életre — Az elkényeztetett gyermekek, akik elvárják, hogy mindig kiszolgálják őket, csalódottak és kedvetlenek lesznek, ha követeléseik nem teljesülnek. Ugyanez a beállítottság lesz majd látható egész későbbi életük folyamán - gyámoltalanok, mások segítségére szorulók lesznek, elvárva, hogy mindig kedvezzenek és engedjenek nekik. Még felnőttkorukban is, ha ellenállást tapasztalnak, sértve érzik magukat, azt gondolják, hogy visszaélés történt velük, s így gyötrődnek végig

¹BT III., 147 - 148.1.

életútjukon, nehezen hordozva saját terheiket, gyakran zúgolódvá és bosszankodva, mert semmi sem felel meg nekik.²

Az alaposság és gyorsaság szokásának fejlesztése — Az anyától a gyermekek tanuljanak gondosságot, alaposságot és gyorsaságot, s váljanak ezek szokásaikká. Ha megengedjük, hogy akár egykét órát is eltöltsenek olyan munkával, amit fél óra alatt is el lehet végezni, ez nem más, mint hogy hagyjuk kialakulni a lassúság és késlekedés szokását. A szorgalom és alaposság szeretete kimondhatatlan áldásnak bizonyul a fiatalok számára az élet magasabb iskolájában, amelybe be kell majd lépniük, ha idősebbek lesznek.³

[85]

Tanács - különösen lányoknak — Van egy másik hiba, ami sok nehézséget és bajt okozott nekem: némely lánynak az a rossz szokása, hogy nyelvük állandóan pereg, a drága időt értelmetlen dolgokról való fecsegéssel töltik, s míg a beszélgetésre figyelnek, munkájuk vontatottan halad. Ezeket a dolgokat sokan semmiségnek nézik, említésre sem méltónak, s ezzel becsapják magukat. A részletek nagyon is lényegesek, mert fontos kapcsolatban állnak az egészszel. Isten nem figyelmetlen az apróságokat illetően sem, amelyek által az emberiség jólétéért munkálkodik.⁴

A kis dolgok jelentősége — Soha ne becsüljük le a kis dolgok jelentőségét, mert ezek szerzik az élethez szükséges valódi fegyelmet, s ezek által alakul a lélek vagy krisztusi, vagy ördögi hasonlatosságra. Isten segít nekünk ápolni szokásainkat a gondolkodásban, beszédben és tettekben, hogy bizonyítsuk mindenkinek: Jézussal voltunk és tőle tanultunk.⁵

A győzelmek mint lépcsőfokok — Tanítsátok a gyermekeket és fiatalokat arra, hogy minden hiba, minden tévedés, minden nehézség árán kivívott győzelem egy-egy lépcsőfokká válják a jobb és magasabb rendű dolgok felé vezető emelkedőn.⁶

²BTI., 392 - 393.1.

³Tanácsok szülőknek..., 1 2 2-123.1.

⁴Youth«s Instructor, 1893. szept. 7.

⁵Uo., 1893. márc. 9.

⁶Tanácsok szülőknek..., 60.1.

23. fejezet — Önmegtagadás, önzetlenség és figyelmesség

Tanítások, melyekre minden otthonban szükség van — Minden otthonban tanítani kellene az önmegtagadás leckéit. Apák és anyák, tanítsátok gyermekeiteket takarékosságra! Ösztönözzétek őket arra, hogy takarítsák meg fillérjeiket a missziómunkára. Krisztus a mi példaképünk. Szegényé lett értünk, hogy mi az Ő szegénysége által gazdagok lehessünk (II. Kor. 8:9). Azt tanította, hogy egynek kell lennünk a szeretetben. Munkálkodnunk kell, ahogyan Ő munkálkodott, áldozatokat hoznunk, ahogyan Ő tette, s úgy szeretnünk, mint Isten gyermekei.¹

Tanuljátok meg az önmegtagadást, és tanítsátok meg azt gyermekeiteknek is. Mindenre, ami önmegtagadás által megmenthető, szükség van az elvégzésre váró műben. Enyhíteni kell a szenvedést, ruházni a mezíteleneket, táplálni az éhezőket, s a napjainknak szóló igazságot el kell juttatni azokhoz, akik még nem hallották.²

Váljék szokássá az áldozathozatal — Példamutatással és elvek tanítása által neveljétek önmegtagadásra, takarékosságra, nagylelkűségekre és önállóságra. Aki igaz jellemmel rendelkezik, képes megbirkózni a nehézségekkel, s követni fogja az „így szól az Úr!” kijelentést.

Az emberek vonakodnak megérteni Isten iránti kötelességüket mindaddig, amíg Krisztus iskolájában meg nem tanulják hordozni az Ő szabályozó, engedelmességre készítő igáját.

Az igazság terjesztésének és intézmények alapításának munkájában az első lépés az áldozathozatal. Ez nélkülözhetetlen része a nevelésnek is. Az önfeláldozásnak mindannyiunk szokásává kell válnia, akik jellemünk épülését munkáljuk, és olyan épületet szeretnénk, amely „nem kézzel csinált, hanem örökkévaló a mennyben”

¹BT IX., 130-131.1.

²Üzenet az ifjúsághoz, 314.1.

(II. Kor. 5:1).³

„Lemondásdoboz” — Neveljük a gyermekeket önmegtagadásra. Egyszer, amikor beszédet tartottam Nashville-ben, az Úr világosságot adott nekem ebben a dobozban. Nagy erővel villant fel előttem, hogy minden otthonban kellene tartani egy „lemondásdobozt”, amelybe a gyerekek beledobálhatják a pénzt, melyet egyébként édességekre és más fölösleges dolgokra költöttek volna...

[87]

Meglátjátok, hogy ha ezekben a dobozokba teszik megtakarított pénzüket, nagy áldásban lesz részük... A család minden tagjának - a legöregebbtől a legfiatalabbig - önmegtagadást kell gyakorolnia.⁴

A gyerekek ne legyenek a középpontban! — A kettőtől négyéves korú gyermekekben ne tápláljuk azt a gondolkodást, hogy mindent meg kell kapniuk, amit kérnek. A szülők tanítsák meg őket az önmegtagadás leckéire, és soha ne viselkedjenek úgy velük, hogy azt képzeljék, ők vannak a középpontban és minden körülöttük forog. Sok gyermek önző hajlamokat örököl szüleitől, ám a szülőknek arra kell törekedniük, hogy természetükből eltávolítsanak minden ilyen gonosz hajlamot.

Jézus sokszor dorgálta azokat, akik önzők voltak és kívánságaik kielégítésének éltek. A szülők figyeljék gyermekeik első önző megnyilvánulásait akár viselkedésükben, akár más gyermekekkel való érintkezésük közben, hogy megfékezhesék és gyökerestől kiirihassák ezeket a vonásokat jellemükből.⁵

Némely szülő túl sok időt és figyelmet fordít gyermekei szórakoztatására, pedig inkább arra kell tanítani őket, hogy hasznosan foglalják le magukat, saját ügyességüket és leleményességüket gyakorolják. Így megtanulnak megelégedni az egészen egyszerű örömmel is. Legyenek arra tanítva, hogy bátran elviseljék kis csalódásaikat és próbáikat. Ahelyett, hogy felhívnánk a figyelmet minden csekély fájdalomra vagy bántódásra, tereljük el figyelmüket; tanítsuk őket arra, hogy tegyék túl magukat a kis bosszúságokon, kellemet-

³BT VI., 214.1.

⁴RH, 1905. jún. 22.

⁵Signs of the Times, 1896. aug. 13.

lenségeken.⁶

Az önzetlen lelkület szépsége — Minden gyermekben ápolni és gondozni kell az önzetlenség lelkületét, amely - tudtán kívül - szépséget, kedvességet kölcsönöz neki. Ez az egyik leglényegesebb tulajdonság.⁷

[88] Tanulmányozzátok, hogyan taníthatjátok a gyermekeket arra, hogy előzékenyek legyenek másokkal. A fiatalok korán szokjanak hozzá az engedelmességhez, önmegtágadáshoz, és ahhoz hogy tekintettel legyenek másokra. Meg kell tanulniuk megfékezni a hirtelen indulatokat, a szenvedélyes szavakat, s mindig kedvesnek kell lenniük, udvariasságot és önuralmat gyakorolva.⁸

Micsoda gondossággal kell a szülőknek nevelniük gyermekeiket, hogy ellensúlyozzanak és semlegesítsenek minden önző hajlamot! Szakadatlanul azon kell fáradozniuk, hogy gyermekeiket arra befolyásolják: legyenek figyelmesek másokkal, s tanuljanak meg szolgálatokat végezni szüleiknek, akik mindent megtesznek értük.⁹

⁶A Nagy Orvos, 389.1.

⁷Nevelés, 237.1.

⁸Tanácsok szülőknek..., 123-124.1

⁹Signs of the Times, 1896. aug. 13.

Felszámolni a tékozlást — Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy Isten jogot formál mindenre, ami birtokukban van, és hogy ezt a jogot soha semmi nem érvénytelenítheti. Mindenük, amijük van, csak rájuk lett bízva, hogy bizonyossá válják, vajon engedelmesek lesznek-e.

A pénz szükséges kincs. Ne pazaroljuk olyanokra, akik nem szorulnak rá! Valakinek szüksége van önkéntes adományaidra...

Ha vannak tékozló szokásaid, irtsd ki azokat életedből, amilyen hamar csak lehetséges! Ha ezt nem teszed meg, az örök életedet veszíted el miatta. A takarékoság, szorgalom és józanság szokásai már ezen a földön áldásnak bizonyulnak, s gazdag hozományt jelen-
tenek számodra és gyermekeid számára is.¹

Takarékosságra nevelni a gyermekeket — Világosság adatott az Úrtól arra nézve, hogy legyünk gondosak, s ne fecséreljük drága időnket és pénzünket meggondolatlanul. Sok minden van, ami vágyainkat kielégítené, de vigyáznunk s védekeznünk kell az ellen, hogy szükségtelen dolgokra költsük a pénzt. Ha városainkban elszántan előre akarjuk vinni Isten művét, nagyarányú anyagi befektetésre lesz szükség. Mindenkinek megvan a maga része, hogy tegyen valamit az Úr munkájában. A szülők oktassák gyermekeiket takarékoságra, hogy a nyáj fiatalabb tagjai is megtanulják megosztani a felelősséget Isten ügyének támogatásában.²

A szeretetet ne költekezéssel fejezzük ki! — Gyakoroljatok takarékoságot otthonotokban! Tegyétek félre bálványaitokat és mondatok le önző örömeitekről! Kérlek benneteket, ne merüljeteK bele otthonotok szépítgetésébe, mert ez Isten pénze, és egyszer számon kéri tőletek!

¹ 139. sz. kézirat, 1898.

² 4. sz. levél, 1911.

Szülők, Krisztusért kérlek, ne használjátok az Úr pénzét gyermekeitek vágyainak kielégítésére! Ne tanítsátok őket a kérkedés és divat hajhászására azért, hogy tekintélyt szerezzenek a világban... [90] Gyermekeitek nevelésében vigyázzatok, nehogy azt képzeljék, hogy az irántuk való szeretetet tékozlásuk, fitogtatási vágyuk, büszkeségük kielégítésével kell megmutatnotok. Nem annak van most az ideje, hogy azt találgassuk, mibe fektessük pénzünket. Találékony-ságokat terjesszétok ki arra, hogy észrevegyétek, hogyan tudnátok takarékoskodni!³

Krisztus tanításai a takarékoságról — Tanítás rejlik számunkra az ötezer ember megvendéglésében, amely különösen azokra az időkre szól, amikor nehéz körülmények közé kerülünk és szigorú takarékoság gyakorlására kényszerülünk. Miközben csodáját véghezvitte és az éhes tömeget táplálékhoz juttatta, Krisztus figyelme arra is kiterjedt, hogy a maradék ne vesszen kárba.⁴

Így szólt tanítványaihoz: „Szedjétek fel a megmaradt darabokat, hogy semmi ne vesszen el.” Bár a menny minden kincse az Ővé, s minden az Ő parancsnoksága alatt áll, nem szenvedhette, hogy akár csak egy morzsa is kárba vesszen.⁵

Ne dobjatok el semmi használhatót! — Ne dobjatok el semmi használhatót! Ez bölcsességet, előrelátást, és állandó gondosságot követel. Megmutatták nekem, hogy sok család azért szenved hiányt az alapvető életszükségletek terén, mert képtelenek a takarékoságra a kicsi dolgokban.⁶

Akik sohasem tanultak takarékoságot — Sok még az elvégzendő munka Isten művében, de sajnós az emberek, akik magas állásokat tölthetnének be és sokat tehetnének a Mesterért, nem ütik meg a mértéket, mert nem tanultak takarékoságot. Amikor munkába léptek, akkor sem szabták igényeiket a bevételükhöz, s így tékozló

³ 139. sz. kézirat, 1898.

⁴ 3. sz. kézirat, 1912.

⁵ 20/a sz. levél, 1893.

⁶ 3. sz. kézirat, 1912.

szokásaik bizonyították használhatatlanságukat.⁷

Hogyan tanítsunk a pénz helyes használatára? — Minden gyermek és fiatal tanulja meg, hogy ne csupán a képzeletbeli nehézségeket oldja meg, hanem vezessen pontos elszámolást saját bevételeiről és kiadásairól. Tanulják meg a pénz használatát a gyakorlatban is. Akár szülei látják el őket, akár saját keresetük van, válasszák ki és vegyék meg maguk a ruháikat, könyveiket és egyéb szükségleteiket, s vezessenek elszámolást kiadásaikról - ez a lehető legjobb módja annak, hogy megismerjék a pénz értékét és használatát.⁸

A számlavezetés hasznossága — A gyerekek már egészen fiatal korban megtanulhatnak írni, olvasni, számolni és saját elszámolást vezetni, s ezekben az ismeretekben fejlődve, lépésről lépésre haladhatnak egyre előrébb.⁹ [91]

Tanítsátok meg a gyerekeket az elszámolás vezetésére, mert ez teszi alkalmassá őket a későbbiekben arra, hogy pontosak legyenek. A tékozló fiúból lesz a tékozló férfi. A hiú, önző, csak magával törődő lányból ugyanilyen tulajdonságokkal rendelkező asszony válik. Ne feledjük, hogy vannak körülöttünk más fiatalok is, akikért felelősek vagyunk, s ha gyermekeinket helyes szokásokra oktadjuk, általuk másokat is befolyásolhatunk.¹⁰

⁷48. sz. levél, 1888.

⁸Counsels on Stewardship, 294. o

⁹Tanácsok szülőknek..., 168-169.1.

¹⁰11. sz. levél, 1888.

VII. A jó tulajdonságok fejlesztése

[92]

25. fejezet — Egyszerűség

Természetes egyszerűségben nevelni - A kicsinyeket neveljük természetes egyszerűségben. Tanítsuk őket arra, hogy elégedettek legyenek a koruknak megfelelő apró szolgálatokkal, természetes örömmel és élményekkel. A gyermekkor a példázatbeli zsenge fűszálnak felel meg, és a fűszálnak is megvan a maga sajátos szépsége.

Ne kényszerítsük a kicsiket arra, hogy koraérettek legyenek, hanem amilyen sokáig csak lehetséges, őrizzük meg őket gyermeki bájukban és frissességükben. Egy gyermek életében minél több a nyugalom és egyszerűség - minél mentesebb a mesterséges izgalmaktól, minél nagyobb összhangban van a természettel -, annál kedvezőbben fejlődnek testi, szellemi és lelki képességei.¹

A szülők mutassanak példát, ezzel is buzdítva gyermekeiket az egyszerűség szokásának kialakítására, s vezessék őket a mesterkelt életmódból a természetesbe.²

[93] **Az el nem kényeztetett gyermekek vonzóbbak** — A természetesen viselkedő és el nem kényeztetett gyermekek sokkal szeretetreméltóbbak. Ezért nem bölcs dolog a gyerekeket túlzottan a figyelem középpontjába állítani... Ne ösztönözzük őket hiúságra azzal, hogy dicsérgetjük külsejüket, szavaikat vagy tetteiket.

Ne öltöztessük gyermekeinket drága, mutatós ruhákba, mert ez egyrészt büszkeségre indítja őket, másrészt irigységet ébreszt társaik szívében. Tanítsuk meg nekik, hogy az igazi ékesség nem a külsőben van... „Kiknek ékessége ne legyen külső, hajuknak fonogatásából és aranynak felrakásából vagy öltözékek felvevéséből való; hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt.” (I. Pt. 3:3-4)³

A valódi szépség titka — A lányokat arra kell tanítani, hogy a valódi szépség és nőiesség nem kizárólag az alak és az arc szépségé-

¹Nevelés, 107.1.

²Signs of the Times, 1884. okt. 2.

³Tanácsok szülőknek..., 141-142.1.

ben van, sem a megszerzett képességekben és műveltségben, hanem a szelíd, csendes lélekben, a nagylelkűségben, kedvességben, a mások iránti szolgálatkészségben és hosszútűrésben. Szokjanak hozzá a munkához, tanuljanak valami hasznosat, tanuljanak meg küzdeni a kitűzött célért, Istenben bízni, Őt félni, és tisztelni szüleiket. Ily módon megalapozódva, amint nőnek és idősödnek, gyarapodni fognak a tiszta gondolkodásban, önfegyelemben, szeretetben. Szinte lehetetlen, hogy egy ilyen asszony lealacsonyodjon, mert megmenekül sok olyan kísértéstől és próbától, melyek oly sokakat tönkretesznek.⁴

A hiúság magvai — Sok családban szinte már csecsemőkorban elkezdik a hiúság és önzés magvait vetni a gyermekek szívébe. Aranyos kis mondásaikat és cselekedeteiket fülük hallatára emlegetik másoknak, gyakran ismételve, esetleg fel is nagyítva. A kicsinyek megjegyzik, amit hallanak, dagadnak az önteltségtől, s veszik a bátorságot, hogy félbeszakítsák a felnőttek beszélgetését, pimasszá, szemtelenné válnak.

A hízelgés és engedékenység csak táplálja bennük a hiúságot, míg végül sok esetben a legfiatalabb uralja az egész családot, beleértve az apát és anyát is. Az ilyen félrenevelés miatt kialakult rossz természet nem szűnik meg, amikor a gyermek éretté válik és bölcsebb ítélőképessége lesz, hanem vele együtt növekszik, s ami aranyosnak tűnt a kisgyermekben, megvetendővé és gonosszá válik a férfiban és nőben. Ők akarják irányítani társaikat, s ha valaki [94] megtagadja, hogy engedelmeskedjen kívánságaiknak, megbántva és sértve érzik magukat. S mindez csak azért, mert fiatal korukban kényeztették és minden apró sérelmükben dédelgették őket, ahelyett, hogy megtanulták volna az önmegtagadás fontos leckéjét és az élet terheinek és nehézségeinek hordozását.⁵

Ne tápláljuk a dicséret szeretetét — A gyermekek igénylik a méltányolást, az együttérzést és buzdítást, de óvatosnak kell lennünk, nehogy a dicséret szeretetét tápláljuk ezáltal bennük... Az a szülő és tanító, aki a jellem valódi értékét és az elérhető eredményeket tartja

⁴Health Reformer, 1877. dec.

⁵BT IV., 200-201.1.

szem előtt, nem táplálja bennük az önelégültséget, s nem serkenti a fiatalokban a tudásuk és képességeik fitogtatására való törekvést.

Aki önmagánál magasabbra tekint, alázatos lesz, mégis olyan méltósággal rendelkezik majd, amelyet nem hozhat zavarba a külsőségek hiúsága vagy az emberi tekintély.⁶

[95] **Törekedjünk egyszerűségekre az étkezés és az öltözködés terén!** — A szülőknek szent kötelességük, hogy megtanítsák gyermekeiket az otthon terheinek hordozására, s arra, hogy elégedettek legyenek az egyszerű ételekkel és a takaros, olcsó ruhákkal.⁷

Ó, vajha az anyák és apák ráébrednének Isten előtti felelősségük és kötelességük tudatára! Micsoda változás menne végbe a társadalomban! A gyermekeket nem rontaná meg a túlzott dicséret és kényeztetés, s nem válnának hiú, ruházatukat bálványozó felnőtté.⁸

Tanítsunk egyszerűségekre és Isten iránti bizalomra! — Meg kell tanítanunk gyermekeinket az egyszerűségekre és bizalomra, hogy szeressék és féljék Teremtőjüket, s engedelmeskedjenek Neki. Az élet minden célkitűzésében az Ő megdicsőítése legyen a legfőbb szempont, s a tőle áradó szeretet legyen minden cselekedetünk mozgatórugója.⁹

Krisztus a mi példaképünk — A mi Megváltó Jézusunk egy király méltóságával járt a földön, mégis szelíd és alázatos volt. Világosság és áldás áradt minden otthonra, amelyet fölkeresett, mert derűt, reménységet és bátorítást hozott jelenlétével. Bárcsak mi is megelégednénk, kevesebbet vágyakozva nehezen elérhető dolgok után, amelyekkel csak otthonaink díszítgetését szolgáljuk, miközben a szelíd és csendes lelket - amelyet Isten a drágakőnél is becsesebbnek tart - nem ápoljuk magunkban!

Az egyszerűség, szelídség és valódi szeretet paradicsommá varázsolja a legszerényebb otthont is. Jobb derűsen elviselni minden kellemetlenséget, mint elveszíteni a békét és elégedettséget.¹⁰

⁶Nevelés, 237.1.

⁷Tanácsok szülőknek..., 158.1.

⁸RH, 1897. ápr. 13.

⁹RH, 1882. jún. 13.

¹⁰BT IV., 622.1

Az udvariasság otthon kezdődik — Szülők, tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogyan kell otthon udvariasan viselkedniük! Szoktassátok őket arra, hogy kedvességet és gyengédséget tanúsítsanak egymás iránt. Ne engedjétek, hogy az önzés a szívükben éljen, vagy az otthonotokban bármi módon helyet találjon!¹

Az elhanyagolt, nyers szavak közt felnőtt fiatalok jellemében később ez a nevelés fog megnyilvánulni. Ha a szülők nem ébrednek felelősségük tudatára, azt a termést aratják majd, amit maguk vetettek el.²

Mennyei elvek hassák át... — A mennyei elveket kell átültetni földi otthonaink irányításába. Minden gyermek tanulja meg, hogy udvarias, könyörületes, szerető szívű, együttérző, előzékeny és gyengéd legyen.³

Ha a család minden tagja a mennyei királyi családhoz tartozik, akkor valódi udvariasság hatja át az otthon légkörét, és mindenki arra törekszik, hogy a többieknek örömet szerezzen.⁴

Elvek és példamutatás által tanítani — A gyermekek ugyanúgy ki vannak téve a kísértéseknek, mint a felnőttek, ezért a család idősebb tagjainak elvek és példamutatás által kell őket tanítani az előzékenységre, derűre, szeretetre és a mindennapi kötelességek hűségese teljesítésére.⁵

Pihenéshez közeledő, „megfáradt lábak” — Isten különösen fontosnak tartja, hogy gyengéden tiszteljük az időseket, ezért így szól: „Igen szép, ékes korona a vénség, az igazságnak útjában találhatik.” (Péld. 16:31)

¹74. sz. kézirat, 1900.

²117. sz. kézirat, 1899.

³100. sz. kézirat, 1902.

⁴60. sz. kézirat, 1903.

⁵27. sz. kézirat, 1896.

[97] Megvívott harcokról, győzelmekről, elviselt terhekről és leküzdött kísértésekről beszél az Ige. Fáradt lábokról, amelyek közelednek nyugalmuk felé; olyan helyekről, amelyek nemsokára megüresednek. Segítsetek a gyermekeknek erről gondolkodni! Ekkor egyengetni fogják az idősek útját előzékenységgel és tisztelettel, és a saját fiatal életük is kedvesebb, szebb lesz, mivel ügyelnek a parancsolatra: „Az ősz ember előtt kelj fel, és a vén ember orcáját becsüld meg...” (III. Móz. 19:32)⁶

Taníts tartózkodásra és szerénységre! — Napjaink fiatalságának feltűnő jellegzetessége a büszkeség, magabízás és vakmerőség - így válnak ők korunk átkává. Tanítsuk a legszentebb komolysággal gyermekeinket a szerénység és alázatosság leckéire otthon és a szombatiskolában egyaránt.⁷

Ti, akikhez most szólok, figyeltek-e a nektek adott utasításra? Figyelmeztessétek a fiatalokat: ne engedjenek fölényességet a beszédükben, inkább legyenek szerények és tartózkodóak. Legyenek gyorsak a hallásra a lelkileg hasznos dolgokat illetően, és legyenek lassúak a szólásra, hacsak nem Jézust kell képviselni és az Igazságról tanúskodni. Szerény viselkedéssel mutassátok meg alázatos gondolkodásokat.⁸

Az erény egyik öre — A szerénység felbecsülhetetlen értékű drágakő! Az erényt őrizhetitek meg általa... Indítva érzem magam az Úr Lelkétől, hogy sürgessem nővéreimet, akik istenfélőnek vallják magukat, hogy ápolják a szerény viselkedést és legyenek tartózkodók... Kíváncsi vagyok, mikor valósul meg, hogy fiatalabb nővéreink megfelelően viselkednek majd? Tudom, hogy mindaddig nem lesz határozott, jó irányú változás, amíg a szülők nem érzik a fontosságát, hogy nagyobb gondot fordítsanak gyermekeik helyes nevelésére. Tanítsátok őket tartózkodó, szerény viselkedésre!⁹

A valódi báj — A gyermek valódi bája a szerénység és engedelmesség - figyelmes fülek, amelyek készek meghallani az irányító

⁶Nevelés, 244. I.

⁷Tanácsok a szombatiskolára, 46. 1.

⁸Youth«s Instructor, 1895. júl. 11.

⁹BT II., 4 5 8 -4 5 9 .1.

szavakat, és engedelmeskedni akaró lábak és kezek, hogy a kötelesség ösvényén járjanak és dolgozzanak. Egy gyermek igazi jósága már ebben az életben meghozza gyümölcsét.¹⁰

¹⁰RH, 1898. máj.

27. fejezet — Derű és hála

Édes befolyás hassa át az otthont — A szülők mindenekelőtt vegyék körül gyermekeiket a derű, udvariasság és szeretet légkörével. Olyan otthonban, ahol szeretet lakik és ez kifejezésre jut az ott lakók tekintetében, szavaiban és cselekedeteiben, az angyalok örömmel vannak jelen.

Szülők, engedjétek szívetekbe a szeretet napsugarát, a derűt és boldog megelégedést, és ez az édes befolyás hassa át otthonotokat is! Tanúsítsatok kedves, türelmes lelkületet, és ösztönözzétek ugyanerre gyermekeiteket is, ápolva minden szép jellemvonást, amely vidámbbá teszi az otthon életét. Az így kialakított légkör olyan lesz a gyermekek számára, mint a levegő és napfény a növényeknek: elősegíti az értelem és a test egészségét és erejét.¹

Derűs arckifejezés — Jézus vallásában nincsen semmi komor-ság. Igaz, hogy minden könnyelműséget, komolytalanságot és tréfálkozást, amire az apostol azt mondja, hogy nem helyénvaló, határozottan kerülnünk kell, mégis az az édes nyugalom és béke, ami Jézustól árad a hívőkre, látszani fog arckifejezésükön. A keresztyének nem lehetnek szomorúak, lehangoltak vagy reményvesztettek. Mindamellet, hogy józanok és megfontoltak, mégis olyan derűt árasztanak a világ felé, amit csak a kegyelem nyújthat nekik.²

A gyermekeket vonzza a jókedvű, derűs légkör. Nyilvánítsatok feléjük kedvességet, szívéllyességet, s akkor ők is ugyanezt a lelkületet fogják kimutatni felétek és egymás felé.³

Neveljétek a lelketeket derűre és a hála kifejezésére Isten felé, az Ő irántunk való nagy szeretetéért... A keresztyén derű a szentség legszebb megnyilvánulása.⁴

¹A Nagy Orvos, 386-387.1.

²RH, 1884. ápr.

³Nevelés, 240.1.

⁴Youth«s Instructor, 1895. júl. 11.

Szólj kedves, vidám szavakat! — A kedves, vidám szavak sem kerülnek többre, mint a kellemetlenek, rosszkedvűek. Idegenkedsz attól, hogy nyers hangon szóljanak hozzád? Ne felejtsd hát, hogy amikor te használsz ilyen szavakat, mások éreznek éles fullánkot szívükben... Szülők, hozzátok gyakorlati istenfélelmet az otthonba! Az angyalok nem vonzódnak olyan otthonhoz, ahol viszály uralkodik. Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy mindig olyan szavakat használjanak, melyek fényt és örömet árasztanak.⁵

[99]

Törekedni a vidám kedélyállapotra — Ha van valaki, akinek szakadatlanul hálásnak kell lennie: a keresztény az. Ha van valaki, aki már ebben az életben is boldogságot élvez, az Jézus Krisztus hűségese követője. Isten gyermekeinek kötelessége, hogy derűsek legyenek! Törekedniük kell a jó kedélyállapotra. Isten nem dicsőülhet meg gyermekei által, ha azok állandóan borús felhő alatt élnek, amely mindent beárnyékol, ahová csak mennek. A kereszténynek napfényt kell árasztania árnyék helyett, derűs arckifejezéssel.⁶

A gyermekek gyűlölik a ború felhőit és a szomorúságot. Szívük a fényhez, derűhöz és szeretethez vonzódik.⁷

Mosolyogjatok! — Vannak szülők és tanárok, akik - úgy tűnik - elfelejtik, hogy egyszer ők is voltak gyermekek... Méltóságteljesek, hidegek és közömbösek... arcukon szokásszerűen komoly, dorgáló kifejezést hordoznak. A gyermeki vidámság s a fiatal élet nyugtalan serénykedése nem talál megértést szemeikben, s jelentéktelen vétségeket súlyos bűnökként kezelnek. Az ilyen fegyelmezés nem krisztusi. Azok a gyermekek, akiket így nevelnek, félnek szüleiktől és tanítóiktól, de nem szeretik őket; gyermeki tapasztalataikat nem fogják bizalmasan megosztani velük. Így az értelem és a szív sok értékes tulajdonsága meghidegül és elhal, mint a gyenge növény a zord téli szélviharban. Mosolyogjatok, szülők, mosolyogjatok, tanítók! Ha szívetek szomorú is, arckifejezések ne nyilvánítsa ki ezt. Szerető szívetekből fakadó napsugár áradjon tekintetetekből! Engedjete fel acélos méltóságotokból, alkalmazkodjatok a gyermekekhez, és szeretessétek meg magatokat velük. Meg kell nyernetek

⁵RH, 1901. dec. 31.

⁶RH, 1859. ápr. 28.

⁷Tanácsok a szombatiskolához, 98.1.

érzelmeiket, ha a szívükbe lelkieket szeretnétek vésni.⁸

[100]

A megfelelő ima — Tegyétek munkátokat kellemessé dicsőítő énekkel! Ha szeretnétek, hogy a mennyei könyvekben tiszta feljegyzések álljanak rólatok, akkor soha ne legyetek ingerültek, veszekezők. Legyen mindennapi imátok: „Uram, taníts, hogy a legjobbat tegyem, taníts, hogyan végezhetnék jobb munkát! Adj nekem erőt és derűt...” Vigyétek Krisztust minden cselekedetetekbe, s akkor életetek telítve lesz ragyogással és hálaadással. Tegyük mindig a lehető legjobbat, s boldogan haladjunk előre az Úr szolgálatában. Az Ő öröme töltse be szívünket.⁹

Tanítsátok hála a gyermekeket! — „Örvendezz minden jó dolognak, amit az Úr, a te Istened adott néked.” (V Móz. 26:11) Hálaadás és dicsőítő ének zengjen Isten minden áldásáért és a jólétért. Isten azt szeretné, ha minden család, amely arra készül, hogy egyszer az örökkévaló, mennyei palotákban lakjon, dicsőítse Őt kegyelmének gazdag áldásaiért. Ha a gyermekeket a minden jó Adományozója iránti hála nevelnék, akkor a mennyei kegyelem megnyilvánulását látnánk a családokban. Örömtelivé válna a családi élet, s az ilyen otthonokból a fiatalok a tiszteletadás lelkületét vinnék magukkal az iskolába és a gyülekezetbe is. Akkor a szent helyről, ahol az Úr az Ő népével találkozik, hálás dicsőítés és köszönetadás szállna fel Isten gondviselésének minden ajándékáért.

Ha ma is olyan pontosan teljesítenék az Úr szavát, mint az ősi Izráel idejében, akkor az apák és anyák a legértékesebb példát mutatnák gyermekeiknek... Akkor minden evilági áldást hálaival fogadnának, és minden lelki áldás megkésztetődne, mert a család minden tagjának felfogóképessége megszentelődne az Igazság Szava által.

Az Úr Jézus nagyon közel van azokhoz, akik megbecsülik kegyelmi ajándékait, minden jót a jóságos, szerető és gondviselő Istennek tulajdonítanak, és felismerik benne minden vigasz és kegyelem kimeríthetetlen kútforrását.¹⁰

⁸RH, 1882. márc. 21.

⁹Australian Union Record, 1903. nov. 15.

¹⁰67. sz. kézirat, 1907

A szülők legyenek az igazmondás példaképei — Szülők és tanítók, legyetek hűségesek Istenhez! Legyen mentes minden hamiságtól az életetek! Ne találtassék csalárdság ajkaitokon. Bármilyen kellemetlen vagy bosszantó helyzetbe kerültök is, útjaitok, szavaitok és munkátok mindig legyen becsületes a szent Isten szemében. Borzalmas hatása van a hamisság első leckéjének! Akik állítják, hogy Isten fiai és lányai, vajon átadják-e magukat a hamis cselekedeteknek és hazugságnak? Ne engedjétek meg magatoknak, hogy gyermekeitek valaha is ezzel mentegetőzhessenek: „Anya sem mond igazat. Apa sem mond igazat...”

Amikor a mennyei vizsgálaton megpróbálnak, vajon ez legyen nevetek mellé jegyezve: csaló!? Gyermekeitek éppen azok példája által legyenek megrontva, akiknek az igazság ösvényén kellett volna vezetniük őket? Isten ereje ne változtassa meg inkább az anyák és apák szívét? S ne hagyja-e az Ő Szentlelke bélyegét a gyermekeken?

Nem lehet elvárni a gyermekektől, hogy mindenben korrektek legyenek, de fennáll a veszély, hogy hibás neveléssel a szülők lerombolják azt a bennük lévő őszinteséget, amely a gyermekek legfőbb jellemvonása kellene hogy maradjon. A szülőknek minden tőlük telhetőt meg kell tenniük, hogy megőrizték gyermekeik természetes egyszerűségét.

Ahogy a gyermekek növekednek, a szülőknek minden lehetőséget ki kell zárniuk azoknak a magvaknak az elvetésére, amelyek hamissággá és csalássá fejlődnek, s később a megbízhatatlanság szokásává érnek.¹

Sohase beszéljétek mellé! — A szülők legyenek az igazmondás példaképei, mert ezt mindennapos tanításként kell a gyermekek szívébe vésni. Változhatatlan elvek irányítsák a szülőket az élet minden dolgában, különösen gyermekeik fegyelmezésében és oktatásában.

¹RH, 1897. ápr. 13.

„Az ő cselekedeteiből ismerteti meg magát még a gyermek is, ha tiszta-e, és ha igaz-e az ő cselekedete.” (Péld. 20:11)

[102] Egy anya, akiből hiányzik a tisztánlátás és nem követi az Úr vezetését, csalóvá és képmutatóvá nevelheti gyermekeit. Az így dédelgetett jellemvonások annyira rögzülhetnek, hogy a hazugság olyan természetessé válik, mint a lélegzés, s a gyermekek csupán színlelni fogják az őszinteséget és jóságot.²

Szülők, soha ne kerteljetek! Soha ne mondjatok valótlanságot, még példaként se! Ha azt akarjátok, hogy gyermekeitek őszinték legyenek, legyetek igazmondók ti magatok is! Legyetek egyenesek és őszinték!³

A legcsekélyebb mellébeszélés sem engedhető meg! Ha az anyák megszokják a köntörfalazást és hazugságot, a gyermekek is követik majd példájukat.⁴

A durva szavak hazugságra ösztönöznek — Ne váljatok türelmetlenné gyermekeitek iránt, ha hibáznak. Amikor rendreutasítjátok őket, ne beszéljetez indulatosan és durván, mert ez megzavarja a gyerekeket, és nem merik megmondani az igazságot.⁵

²Jó Egészség, 1880. jan.

³RH, 1897. ápr. 13.

⁴126. sz. kézirat, 1897

⁵2. sz. kézirat, 1903

Gyakoroljátok és tanítsátok a becsületességet! — Nagyon fontos, hogy az anya a legapróbb részletekig is becsületes legyen, és a fiatal lányok és fiúk egyaránt arra taníttassanak, hogy soha, a legcsekélyebb mértékben se csapjanak be senkit, s ne beszéljenek mellé.¹

Alapvető isteni kívánalmak — Isten azt akarja, hogy az Ő szolgálatában álló és az Ő lobogója alatt sorakozó emberek kifogástalan jelleműek, szigorúan becsületesek legyenek, s nyelvük ne szóljon hazugságot.

A nyelv, a szem és a cselekedetek teljes egészében igazak legyenek, ahogyan Isten parancsolja. A szent Isten szemei előtt járunk és élünk, aki ünnepélyesen kijelenti: „Tudom a te dolgaidat...” (Jel. 3:15)

Isten szeme mindig rajtunk van. Nem tudunk eltakarni előle semmilyen hamis cselekedetet. Csak kevesen fogják fel az igazságot, hogy Ő minden tettünknek tanúja.²

Akik tudatára ébrednek Istentől való függőségüknek, érezni fogják, hogy becsületeseknek kell lenniük embertársaikkal és mindekelőtt Istennel, akitől az élet minden áldása származik. Az Ő határozott parancsainak megkerülése a tizedet és az adományokat illetően a mennyei könyvekben úgy van feljegyezve, mint tőle elrabolt kincs.³

A tisztesség súlya és mértéke — A krisztusi mérték szerint becsületes ember hajlíthatatlan tisztességet tanúsít mindig. A hamis súly, hamis mérleg, amivel sokak igyekeznek saját érdekeiket szolgálni a világban, utálatos Isten előtt. ...A szigorú becsületesség aranyként ragyog a világ salakja és hulladéka között. Hamisság, csa-

¹41. sz. levél, 1888.

²Uo.

³Counsels on Stewardship, 77.1

lárdság és hűtlenség kimagyarázható és elrejthető az ember szemei előtt, de nem Isten előtt! Az Ő angyalai, akik figyelik a jellem fejlődését, és mérik az erkölcsi értékeket, feljegyzik a mennyei könyvekbe ezeket a jelentéktelennek tűnő, de a jellemről árulkodó ügyeket.⁴

[104] **Becsületesen bánjunk az idővel és a pénzzel!** — Olyan emberekre van szükség, akiknek az igazságérzete a legapróbb ügyekben sem hagyja helytelenül cselekedni őket, akik nem engedik, hogy idejükbe lényegtelen dolog férkőzzék, s akik megértik, hogy ők Isten sáfárai, és egyetlen fillért sem tulajdonítanak el igazságtalanul, a saját hasznukra. Akik a munkaadó távollétében is hűségesen végzik munkájukat, pontosak, gondosak és szorgalmasak, bizonyítva, hogy nem csupán emberek tetszését akarják elnyerni, hanem lelkiismeretes, igaz munkások. Akik nem emberi dicséretért tesznek jót, hanem mert szeretik és tudatosan választják azt, Isten iránti elkötelezettségéből.⁵

Olyanok legyünk, amilyenek szeretnénk, hogy mások gondoljanak... — Egy keresztény minden üzleti ügyében olyan legyen, amilyenek szeretné, hogy a testvérei gondolják őt. Cselekedeteit elvek irányítsák! Aki nem csal, annak nincs semmi titkolni- vagy szépítgetnivalója. Bírálhatják, vizsgálhatják, de az ő hajlíthatatlan becsületessége tiszta aranyként ragyog. Mindenki számára áldás, akivel csak érintkezik, mert szava megbízható, olyan ember, aki nem használja ki felebarátait. Áldás és jótevő mások számára, és megbíznak tanácsaiban... Az igazán becsületes ember soha nem használja ki mások gyengeségét és tudatlanságát azért, hogy a saját erszényét megtöltse.⁶

Ne engedjük a becsületességből! — Minden üzleti ügyekben legyetek szigorúan becsületesek! Bármilyen nagy a kísértés, soha, a legkisebb dologban se csaljatok vagy köntörfalazatok! Néha előfordul, hogy romlott természetünk a becsületességtől való eltérésre ösztönöz, de egy hajszálnyit se engedjetez ebben! Ha bármilyen dologban kijelentettél valamit és később rájössz, hogy ezzel másoknak a saját károdra kedvezel, akkor se térj el az elvektől egy

⁴BT IV., 310.1.

⁵BT III., 25.1.

⁶3. sz. levél, 1878.

szikrányit se, hanem teljesítsd, amit ígértél! Másként azt látnák, hogy nem tudod tartani a szavad. S ha kis dolgokban visszavonod, akkor ugyanúgy visszavonod a nagyokban is.

Ilyen körülmények között néhányan megkísértetnek, hogy hazudjanak, mondván: „Félreértés történt. Szavaimból többet értettek, mint amennyit mondani szándékoztam.” A valóság persze az, hogy azt gondolta, amit mondott, csak azóta elvesztette a jóra való indíttatást és vissza akar lépni az egyezségtől, nehogy valami „kár” érje...

Az Úr azt várja tőlünk, hogy igazságosságot, szeretetet, kegyelmet és becsületességet gyakoroljunk.⁷

Szigorú elveket gyakorolni — Az élet minden területén a becsületesség legszigorúbb elveit gyakoroljuk! Az üzleti dolgokban a tökéletes egyenességtől való kis eltávolodás apróságnak tűnhet némelyek szemében, de Megváltónk nem tartja annak! Szavai világosak és határozottak ebben a kérdésben: „Aki hű a kicsin, a sokon is hűséges lesz.” (Lk. 16:10)

[105]

Aki apró dolgokban becsapja felebarátait, nagy dolgokban is így fog cselekedni, ha a kísértés arra ösztönzi. A hamisság kis és nagy dolgokban Isten szemében egyaránt becstelenség.⁸

Életünk minden cselekedetének a becsületesség pecsétjét kell magán hordoznia. Mennyei angyalok vizsgálják a ránk bízott munkát, és ahol az igazságtól s annak elveitől való eltérést látnak, ez a szó kerül a feljegyzésekbe: hiányos.⁹

⁷ 103. sz. levél, 1900.

⁸ 3. sz. levél, 1878.

⁹ Counsels on Stewardship, 142.1.

30. fejezet — Önállóság és tisztelettség

Minden gyermeket önállóságra kell nevelni — Amennyire csak lehetséges, minden gyermeket önállóságra kell nevelni. Ha sokféle dologban kell képességeit gyakorolnia, rá fog jönni, hogy melyek az erősségei és melyek a hiányosságai. Az igazán bölcs tanító különleges figyelmet szentel a gyengébb képességek fejlesztésére, hogy a gyermekben kiegyensúlyozott, harmonikus jellemet alakíthasson ki.¹

A túlzott jólét gyengeséghez vezet — Ha a szülők életük folyamán arra ösztönzik gyermekeiket, hogy ellássák magukat, jobbat tesznek, mint ha nagy összeget hagynának rájuk örökségként. Azok a gyermekek, akik főleg a saját erejükre támaszkodnak, jobb felnőttekké válnak és alkalmasabbak lesznek a gyakorlati életre, mint azok, akik apjuk vagyonától függenek. Azok a gyerekek, akik saját erőforrásaikra vannak utalva, általában értékelik képességeiket, kihasználják előnyeiket, fejlesztik és irányítják ügyességüket, hogy elérjék céljukat az életben. Többnyire szorgalmasak, takarékosak és olyan erkölcsi értékekkel bírnak, melyek a sikeres keresztény élet alapvetéséhez szükségesek. Azok a gyermekek, akikért szüleik anyagilag sokat tesznek, gyakran a legcsekélyebb elkötelezettséget sem érzik irántuk.²

A nehézségek és akadályok fejlesztik az erőt — Az akadályok erősítik meg az embert. Nem a segítség, hanem a nehézségek, megpróbáltatások, elutasítások fejlesztik az ember erkölcsi erejét. A túlzott jólét és a felelősségek alóli kibúvás elpuhulást és visszafejlődést eredményez azoknál, akiknek az erkölcsi és lelki erő birtokában felelős embereknek kellene lenniük.³

¹A keresztény nevelés alapjai, 57. 1.

²BT III., 122-123.1.

³Uo.,495.1.

Fontos, hogy már a legelső évektől kezdve a jellembe szövődjenek a szigorú becsületesség elvei, hogy a fiatalok elérhessék az érett felnőttkor legmagasabb mértékét. Mindig szem előtt kell tartaniuk, hogy áron vétettek meg; mind testük, mind lelkük Isten tulajdona és Őt kell dicsőíteniük. A fiataloknak komolyan meg kell fontolniuk, hogy mi a céljuk és mi lesz az életpályájuk, s olyan alapokat kell lerakniuk, hogy minden tisztességtelenségtől és romlottságtól mentes szokásaik legyenek. Ha olyan állást szeretnének, ahol befolyással lesznek másokra, önállónak és megbízhatónak kell lenniük.⁴

[107]

Fel kell készíteni a gyermekeket, hogy bátran nézzenek szembe a nehézségekkel — Az otthoni és az iskolai nevelés után mindenkinek szembe kell néznie az élet nehézségeivel. E nehézségek bölcs kezelésének leckéjére meg kellene tanítani minden gyermeket és fiataalt. Valóság, hogy Isten szeret minket, a mi boldogságunkért munkálkodik, és ha az Ő törvényeit megtartották volna, soha nem kellett volna megismernünk a szenvedést. Nem kisebb igazság az sem, hogy ezen a világon a bűn következményeként mindenki megismeri a szenvedéseket, nehézségeket és terheket. Élethosszig tartó áldást nyújthatunk a gyermekeknek és fiataloknak azzal, ha megtanítjuk őket, hogy bátran nézzenek szembe a nehézségekkel és megpróbáltatásokkal.

Miközben szükséges, hogy együttérzésünket tapasztalják, vigyázzunk, hogy soha ne tápláljuk gyermekeinkben az önsajnálatot. Arra van szükségük, ami serkent és erősít, nem arra, ami gyengít. Meg kell tanulniuk, hogy ez a világ nem gyakorlótér, hanem csatamező, és mindannyian arra vagyunk hivatottak, hogy jó katonákként elviseljük a nehézségeket. Legyenek erősek, harcedzettek, és tagadják meg magukat! Tanítsuk meg nekik, hogy a jellem igazi próbái: a készséges teherhordozás, a nehéz helyzetek elfogadása, s a ránk váró feladatok elvégzése még akkor is, ha ez földi elismerést vagy jutalmat nem szerez.⁵

Erősíteni a tisztelettséget — A bölcs tanító igyekszik növelni tanítványai bizalmát és erősíteni bennük a tisztelettséget. A gyer-

⁴Youth«s Instructor, 1893. jan.5.

⁵Nevelés, 295.1.

mekek és ifjak áldására szolgál, ha bíznak bennük. Már az egészen kicsi gyermekek között is sokan nagyon tiszteltudóak, ők maguk is arra vágnak, hogy bizalommal és tisztelettel kezeljék őket, s ehhez joguk is van. Ne érezzék, hogy nem mehetnek ki és jöhetnek be anélkül, hogy figyelnék őket. A gyanakvás megmértelyezi a lelket, és éppen azt a gonoszságot idézi elő, amit meg akartok akadályozni. Éreztessétek a fiatalokkal, hogy bíztok bennük, és csak kevesen lesznek, akik nem akarnak méltóvá válni bizalmatokra.⁶

⁶Uo., 289-290.1

VIII. Legfőbb feladat:a jellemépítés

[108]

31. fejezet — A jellem fontossága

Egyetlen kincsünk, amelyet e földről magunkkal vihetünk — A Krisztus képmására átalakult jellem az egyetlen kincs, amelyet ebből a világból elvihetünk magunkkal az elkövetkezendőbe. Akik ezen a földön Krisztus iskolájába járnak, magukkal viszik a mennybe mindazt, amit tőle tanultak. A mennyben is állandóan fejlődni fogunk, milyen fontos hát, hogy ebben az életben miként alakul jellemünk.¹

Az igaz jellem: a lélek jósága — A szellemi képességek és zsenialitás nem a jellem tulajdonságai, mert ezekkel sokszor olyanok is rendelkeznek, akiknek a jelleme éppen ellentéte a jónak. A jó hírnév sem jellemtulajdonság. A valódi jellemtulajdonság a lélek jósága, ami a cselekedetekben és az életvitelben nyilvánul meg.²

[109] Az igaz jellem többet ér az aranynál és ezüsthöz. Nem befolyásolja kétségbeesés vagy elégedetlenség, és azon a napon, amikor a földi javak elsöpörtetnek, nagy hasznot hoz majd. A becsületesség, határozottság és állhatatosság olyan tulajdonságok, amelyeket mindenkinek komolyan kell ápolnia, mert tulajdonosát ellenállhatatlan erővel ruházza fel, s hatalmat ad neki a jót cselekedni, a gonoszt legyőzni és a szerencsétlenségeket, csapásokat elviselni.³

A jellem két alkotórésze — A jellem erejét két dolog alkotja: az akaraterő és az önuralom. Sok fiatal összetéveszti az erős, féktelen indulatot az erős jellemmel, pedig valójában gyenge ember az, akit az indulatai uralnak.

Az ember valódi nagysága és nemessége azon mérettetik meg, hogy van-e ereje megfékezni érzéseit, vagy az érzések és indulatok győzik le őt. A legerősebb ember az, aki bár érzékeny a sérelmekre,

¹Krisztus példázatai, 332.1.

²Youth's Instructor, 1886. nov. 3.

³Tanácsok szülőknél..., 225-226.1.

mégis megfélekezze szenvedélyét és megbocsát ellenségeinek.⁴

Fontosabb a látszatnál — Ha legalább olyan fontos volna, hogy a fiatalok nemes jellemmel és szeretetre méltó, barátságos természetel bírjanak, mint a divat majmolása a ruházzkodásban és viselkedésben, akkor százak lennének ott, ahol ma csak egy-egy ifjút látunk. Az ilyen fiatal felkészülten lépne ki az életbe, és azon fáradozna, hogy nemes befolyást árásson a társadalomban.⁵

Jellemfejlesztés - élethosszig tartó munka — A jellem fejlesztése élethosszig tartó munka, és az örökkévalóságra szól. Ha ezt mindenki felfogná, s meggondolná, hogy egyénileg döntünk saját sorsunk - az örök élet vagy az örök pusztulás - felől, mekkora változás állhatna be, s mennyire másképp használnánk ki ezt a próbaidőt! Mennyire más jellemű emberek töltenék be akkor földünket!⁶

Növekedés és fejlődés — A mag csírázása a lelki élet kezdetét ábrázolja, míg a növény növekedése a jellem fejlődését szemlélteti. Nem létezik élet növekedés nélkül. A növény vagy növekszik, vagy elpusztul. Növekedése ugyanolyan csendes és észrevétlen, mint a jellem fejlődése. Életünk a fejlődés minden szakaszában tökéletes lehet; mégis, ha Isten szándéka teljesül az életünkben, állandó növekedést tapasztalunk majd.⁷

Az élet aratása — Az élet aratása a jellem, s ez határozza meg az ember sorsát mind az ítéletre, mind az eljövendő életre. [110]

Az aratás az elvetett mag megsokszorozódása. Minden mag a fajtájának megfelelő termést hoz. így van ez dédelgetett jellemvonásainkkal is. Az önzés, önszeretet, önbecsülés, önös érdek magától terem, s ennek vége nyomorúság és romlás. „Mert aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet.” (Gal. 6:8) A szeretet, rokonszenv és kedvesség az áldás gyümölcseit termik, és múlhatatlan aratást eredményeznek.⁸

⁴Uo., 222.1.

⁵A keresztény nevelés alapjai, 69.1.

⁶Youth«s Instructor, 1903. febr. 19.

⁷Nevelés, 105-106.1.

⁸Uo., 109. 1.

A kereszténység legnagyobb bizonyossága — Ha a keresztény anyák becsületes jellemű, szilárd elvekkel bíró, erkölcsös gyermekeket ajándékoznak a társadalomnak, ezzel a legnagyobb missziómunkát végzik el. Alapos nevelésben részesült gyermekeik, helyüket elfoglalva, a legnagyobb bizonyosságot adják a kereszténységről, ami csak adható a világnak.⁹

Egyetlen jól nevelt gyermek befolyása — Nagyobb munka soha nem volt halandóra bízva, mint a jellemformálás. A gyermekeket nemcsak oktatni, de nevelni is kell. És ki mondhatná meg előre egy növekedő gyermek jövőjét? A lehető legnagyobb gondot kell a gyermekek művelésére fordítani. Egyetlen jól nevelt gyermek, akit az igazság elveire oktattak, akinek jellemét a szeretet és az istenfélelem szálai szövik át, olyan jó befolyással lesz a világra, amit nem lehet felbecsülni.¹⁰

⁹Pacific Health Journal, 1890. jún.

¹⁰Signs of the Times, 1888. júl. 13.

32. fejezet — Hogyan formálódik a jellem?

[111]

Állhatatos, fáradhatatlan erőfeszítésre van szükség — A jellem nem a véletlen műve. Nem határozható meg egyetlen dühkitörés vagy helytelen lépés alapján. A jellem a cselekedetek ismétlődése, amelyek végül szokássá válnak, s jóra vagy rosszra alakítják azt. Az igaz jellem kialakítása csak kitartó, fáradhatatlan erőfeszítések által lehetséges: a ránk bízott tálentumok és képességek fejlesztésével Isten dicsőségére. Ehelyett sajnos sokan hagyják magukat sodortatni a körülményektől vagy az ösztöneiktől. Nem azért, mert nincsenek jó képességeik, hanem mert nem ébrednek tudatára: Isten akarata, hogy fiatalságuk legjavát nyújtsák.¹

Legelső kötelességünk Isten és embertársaink iránt az önképzés. A tökéletesség legmagasabb fokáig kell ápolnunk minden adottságot, amivel a Teremtő megajándékozott, hogy a lehető legjobbat tehesük. Jellemünk tisztításához és nemesbítéséhez Jézustól ránk áradó kegyelemre van szükségünk, mert csak ezáltal lehetünk képesek meglátni és kijavítani hiányosságainkat, s fejleszteni erényeinket.²

Az Istentől kapott erők művelése — Mindenki számára óriási munkaterület önmaga jellemének építése. Az épület napról napra egyre közelebb áll a befejezéshez. Isten szava figyelmeztet rá, hogyan építsünk, s arra is, hogy házunk örökkévaló sziklára épüljön. Közeleg az idő, amikor feltárul munkánk eredménye. Most kell művelnünk az Isten által ránk bízott erőket, s olyan jellemet formálnunk, amely hasznunkra lesz ebben az életben és az örökkévalóságban is. A Krisztusban mint személyes Megváltónkban való hit erőt és szilárdságot kölcsönöz a jellemnek. Akiknek valódi hitük van Krisztusban, józanul gondolkodnak és soha nem feledkeznek meg arról, hogy Isten szeme mindig rajtuk van, hogy az emberek Bírāja az erkölcsi értékeket méri, s hogy a mennyei lények figyelik, miként

¹Youth«s Instructor, 1899. júl. 27.

²Pacific Health Journal, 1890. ápr.

fejlődik jellemük.³

[112] **Befolyásolja minden cselekedet** — Az életben minden cselekedet, legyen az bármily jelentéktelen, befolyásával formálja a jellemet. Az igaz jellem sokkal értékesebb a világi javaknál, és formálása a legnemesebb feladat, amit egy ember csak tehet. A körülmények által formált jellem ingatag és zavaros - ellentétek halmaza. Az ilyen embereknek nincsenek magas célkitűzéseik és szándékaik az életben, s nincsenek nemesítő befolyással mások jellemére, céltalanok és erőtlenek.⁴

A tökéletes isteni minta követése — Isten azt várja tőlünk, hogy az elénk helyezett mintával összhangban építsük jellemünket. Egyik téglát a másik után rakva, kegyelem által munkálkodjunk, s ha rátalálunk gyenge pontjainkra, a kapott utasítás szerint javítsuk ki azokat. Ha egy ház falain repedést látunk, tudjuk, hogy valami hiba van az épületben. A mi jellemünk épületén bizony gyakran láthatók repedések, s ha ezeket a hiányosságokat nem pótoljuk, az építmény le fog omlani, amikor rátör a próba vihara.⁵

Isten azért ad nekünk erőt, képességet a gondolkodásra és időt, hogy olyan jellemet építhessünk, amelyre ráhelyezheti jóváhagyó pecsétjét. Azt szeretné, hogy minden gyermeke nemes jellemet építsen magának tiszta és nemes cselekedetek által, hogy az utolsó napon arányos, szép épület legyen látható, egy tiszta templom, amit ember és Isten egyaránt tisztel. Jellemünk formálásában Krisztusra kell építenünk. Ő az egyetlen biztos alap - alap, ami soha el nem mozdul. A kísértés és próba vihara sem tudja megmozdítani azt az épületet, ami az örökkévaló sziklához van erősítve.

Aki szeretne gyönyörű épületté növekedni az Úr számára, annak minden erejét és képességét művelnie kell. Csak a táalentumok helyes felhasználásával tud a jellem harmonikusan fejlődni. Így helyezzük az alapra azt, amit a Biblia ezüstnek, aranyak és drágakőnek nevez, mert ezek kiállják Isten tisztító tüzeinek próbáját. Jellemünk építésé-

³Tanácsok szülőknek..., 222-223.1.

⁴BT IV., 657.1.

⁵Youth«s Instructor, 1900. okt. 25.

ben Krisztus a példaképünk. ⁶

A kísértést le kell győzni — Dániel élete a megszentelt jellem ihletett példája. Mindenkinék, de különösen a fiataloknak nagy tanítás ez. Az Isten követelményei iránti szigorú engedelmesség jótékony hatással van a test és az értelem egészségére. ⁷

Dánielt már gyermekkorában megtanították szülei a szigorú mértékletesség szokására. Megtanulta, hogy mindenben alkalmazkodnia kell a természet törvényeihez; hogy az evés és ivás közvetlen hatással van testi, szellemi és erkölcsi képességeire, s hogy mindezekért felelős- séggel tartozik Istennek. Mivel Istentől kapott ajándéknak [113] tartotta minden képességét, ezért soha, semmilyen körülmények között nem rombolta, csökkentette azokat. E tanítás eredményeként Isten törvényét felmagasztalta elméjében, s tisztelte szívében. Fogása kezdetén, fiatal éveiben Dániel olyan próbán ment keresztül, ami megismertette vele az udvarias finomkodást, képmutatást, a pogányságot. E különös iskola mégis józan életre, szorgalomra és hűségre nevelte őt! Romlatlanul élt a körülötte lévő gonosz légkörben.

Dániel és társai nagy hasznát vették ugyan a fiatalkori helyes nevelésnek, de ezek az előnyök önmagukban még nem tették volna őket olyan emberré, amilyenné váltak. Eljött az idő, amikor önmagukért kellett cselekedniük - amikor jövőjük saját lépésüktől függött. Ekkor úgy döntöttek, hogy hűségesek maradnak a gyermekkorukban kapott tanításhoz. Az Isten félelme, amely a bölcsesség kezdete, volt az ő nagyságuk alapja. Az Ő Lelke erősített meg minden igaz célt, minden nemes elhatározást. ⁸

Magasra tűzd a célt! — Ha a fiatalok ma úgy szeretnének megállni, ahogyan Dániel, akkor lelkük minden izmát és idegszálát meg kell feszíteniük. Az Úrnak nem az a szándéka, hogy mindig kezdők maradjanak. Ő azt szeretné, ha elérnék a létra legmagasabb fokát, [114] hogy arról Isten országába léphessenek. ⁹

⁶Uo., 1901. máj. 16.

⁷A keresztény nevelés alapjai

⁸132. sz. kézirat, 1901.

⁹Youth«s Instructor, 1899. júl. 27.

Ha a fiatalok kellőképpen értékelik a jellemépítés fontosságát, akkor látni fogják: valóban úgy kell munkálkodniuk, hogy az kiállja majd a próbát Isten ítélőszéke előtt. A legalázatosabb és leggyengébb is, ha kitartó erőfeszítések által és mennyei bölcsességet keresve ellenáll a kísértéseknek, olyan magasságokat érhet el, amelyek most még lehetetlennek tűnnek számára. Ezek az eredmények nem jönnek létre, csak ha szándékunk eltökélt, hogy hűségesek leszünk az apró kötelességek teljesítésében. Állandó figyelmet követel tőlünk, hogy a ferde jellemvonásokat ne engedjük megerősödni. Minden fiatalnak lehet erkölcsi ereje a gonosz legyőzésére, mert Jézus eljött erre a földre, hogy példánk legyen, és Ő isteni segítséget nyújt mindenkinek a küzdelemhez.¹⁰

A tanácsot és feddést meg kell szívlelni — Azoknak, akik jellemükben, viselkedésükben, szokásaikban és cselekedeteikben tökéletlenek, meg kell szívlelniük a tanácsot és feddést. Ez a világ Isten műhelye, akinek e műhelyben minden követ addig kell faragnia és csiszolnia, amíg értékes lesz, hogy elfoglalhassa helyét az Úr épületében, a mennyei templomban. Am ha elutasítjuk a tanítást és fegyelmezést, olyanok leszünk, mint a faragatlan és csiszolatlan, durva kövek, melyeket végül mint használhatatlant dobnak félre.¹¹

Lehet, hogy jellemed építésében még olyan sok az elvégzetlen munka, mintha csiszolatlan, durva kő lennél, amit még alaposan meg kell munkálni ahhoz, hogy elfoglalhassa helyét Isten templomában. Ne lepődj meg, ha az éles sarkokat kalapáccsal vagy vésővel távolítja el jellemedről, hogy betölthesd a helyet, amit számodra készített. Emberi lény nem képes elvégezni ezt a munkát. Megvalósítása egyedül Isten által lehetséges. Abban biztos lehetsz, hogy Ő egyetlen fölösleges ütést sem mér rád. Szeretettel munkálkodik, a te örökévaló boldogságodért. Ő ismeri gyengeségeidet, és a felépítéseden munkálkodik, nem a lerombolásodon.¹²

¹⁰Uo., 1886. nov. 3.

¹¹Uo., 1893. aug. 31.

¹²BT VII., 264.1.

33. fejezet — A szülők felelőssége a jellem alakulásában

[115]

Isteni megbízatás a szülők számára — Isten adta a szülőknek feladatul, hogy gyermekeik jellemét az isteni minta szerint formálják. Az Ő kegyelméből véghezvihatják ezt a megbízatást - bár türelmet, erőfeszítést, határozottságot és elszántságot követel gyermekeik irányítása, akaratuk és szenvedélyeik megfékezése. A magára hagyott mező csak bogánckórót és töviseket terem. Aki szép termést akar aratni, annak elő kell készítenie a talajt és el kell vetnie a magot, azután kapálni a fiatal hajtás körül, hogy eltávolítsa a gyomot és felpuhítsa a földet, s akkor a dédelgetett növény virágozik majd, a befektetett munka és gondozás gazdagon megtérül.¹

A jellemépítés a legfontosabb feladat, amit valaha is emberre bízta, és sohasem volt égetőbb szükség e munkára, mint most! Egyetlen korábbi generációnak sem kellett szembenéznie olyan fontos feladatokkal és oly nagy veszélyekkel, mint a ma élőknek!²

Szülők, az a feladatotok, hogy Isten szavának elveivel összhangban fejlesszék gyermekeitek jellemét! Ennek a munkának kell a legelső helyen állnia. Gyermekeitek jellemének építése fontosabb, mint földjeitek művelése, házaik építése, vagy bármilyen üzleti ügyetek!³

Az otthon a legjobb hely a jellem építésére — Sem az egyházi, sem az állami iskola nem nyújt olyan lehetőséget a gyermek jellemének helyes megalapozásához, mint az otthon.⁴

Akik nem igazítják ki a torz jellemvonásokat ebben az életben, azok nem részesülhetnek örök életben. Mennyire fontos, hogy a fiatalok egyenesek maradjanak! A szülőknél nyugszik a felelősség, hogy gyermekeiket Istennek neveljék. Rájuk bízta a feladat, hogy

¹ Signs of the Times, 1881. nov. 24.

² Nevelés, 225.1.

³ Signs of the Times, 1894. szept. 10.

⁴ Tanácsok szülőknek..., 162.1..

segítsenek kicsinyeiknek olyan jellemet formálni, hogy beléphessenek a mennyei udvarba.⁵

[116] **Ne hibázzatok!** — Szülők, Krisztusért kérlek titeket, ne hanyagoljátok el legfontosabb kötelességeket, hogy a földi és az örök élet számára alakítsátok gyermekeitek jellemét! Ha elhanyagoljátok a hűséges oktatást, vagy abba a hibába estek, hogy a vak szeretet eltakarja szemetek elől hiányosságait, s emiatt nem adtok nekik megfelelő fegyelmezést, ez biztos veszítéket eredményezi. Helytelen eljárásotok egész jövőbeli pályafutásukat rossz irányba tereli. Ti határozzátok meg, hogy mivé lesznek, mit tesznek majd Krisztusért, az emberekért és saját lelkük üdvösségéért.

Bánjatok gyermekeitekkel becsületesen és megbízható ember módjára! Dolgozzatok buzgón és türelmesen! Ne riadjatok vissza a nehézségektől, ne sajnáljátok az időt, fáradságot, a terhet és szenvedést! Gyermekeitek jövője bizonyítja majd munkátok minőségét. Krisztus iránti hűségeteket jobban megmutathatjátok gyermekeitek kiegyensúlyozott jellemében, mint bármi másban! Krisztus tulajdonai ők, saját vérével vette meg őket. Ha erejüket teljesen az Ő oldalán vetik be, akkor munkatársai lesznek és segíteni fognak az embereknek, hogy megtalálják az élet ösvényét. Ha elhanyagoljátok az Isten által rátok bízott kötelességet, oktalan nevelésetek azok közé taszítja őket, akik elszakadnak Krisztustól és a sötétség országát erősítik.⁶

Neveletlen gyermekek egy tiszta házban — Láttam egy anyát, akinek minden apróság sértette a szemét, ami nem illett otthona berendezéséhez, és ragaszkodott ahhoz, hogy - akár testi-lelki egészsége árán is - mindig pontosan és alaposan, előre meghatározott időre elvégezze a takarítást, s közben nem törődött azzal, hogy gyermekei az utcán csavarognak, az utcagyerekek neveletlen viselkedését követve. Durván, engedetlenül és önző módon nőttek fel, s az anya hiába alkalmazott háztartásában segítőt is, mégsem maradt ideje gyermekei megfelelő nevelésére. Hagyta őket, hogy jellem-

⁵78. sz. levél, 1901.

⁶BT V., 39-40.1.

beli fogyatékoságaikkal együtt nőjenek fel, fegyelmezetlenül és neveletlenül.

Ha ez az anya engedte volna, hogy azok a dolgok, amelyek lekötötték figyelmét, másodlagossá váljanak, akkor fölismerne volna a fizikai, szellemi és erkölcsi nevelés végtelen fontosságát.

Akik anyai felelősséget vállalnak, érezniük kell, hogy a legszen-
tebb kötelességük Isten és gyermekeik felé: úgy nevelni kicsinyeiket,
hogy barátságos és gyengéd természetük, tiszta erkölcsük, kifinomult
ízlésük és szeretetreméltó jellemük legyen.⁷

Csak Isten Lelke által — Talán azt képzeljük, hogy saját erőnk-
ből átalakíthatjuk jellemünket és életünket, hogy beléphessünk a
dicsőség kapuján? Ha ezt gondoljuk, tévedünk. Nem tudjuk meg-
tenni. Minden pillanatban Isten Szentlelkétől függünk, aki állandóan
munkálkodik bennünk és gyermekeinkben.⁸

[117]

Ha a szülők úgy látják, hogy otthonukban másképpen állnak a
dolgok, szenteljék magukat teljesen Istennek, s akkor az Úr úgy irá-
nyítja majd az eseményeket és gondolatokat, hogy teljes átalakulás
mehet végbe a családban.⁹

Isten része és a ti részetek — Keresztény szülők, kérlek titeket,
hogy ébredjete fel! Ha kibújtok a felelősség alól és elhanyagoljátok
az Úr által rátok bízott munkát, csalódní fogtok! Ha hűségesen
megtesztek minden tőletek telhetőt, hogy gyermekeiteket Jézushoz
vigyétek, s komoly, állhatatos hittel könyörögtök értük, az Úr a segít-
ségetekre siet és együttműködik erőfeszítéseitekkel. Az Ő erejével
kivívhatjátok a győzelmet...

Ha a szülők olyan érdeklődést tanúsítanak gyermekeik iránt,
ahogyan Isten figyel rájuk, akkor az Úr meghallgatja imáikat és
együttműködik velük munkájukban - de nem szándékozik elvégezni
helyettük azt, amit rájuk bízott.¹⁰

A Teremtő segít nektek — Anyák, ne feledjétek, hogy munká-
tokban a világmindenség Teremtője segít nektek! Az Ő neve által és
erejével győzelemre vezethetitek gyermekeiteket. Tanítsátok őket,

⁷Signs of the Times, 1875. aug. 5.

⁸12. sz. kézirat, 1895.

⁹151. sz. kézirat, 1897.

¹⁰RH, 1881. szept. 13.

hogy keressék Isten erejét, s mondjátok meg nekik: Ő hallja imáikat. Tanítsátok őket, hogy jóval győzzék le a gonoszt, és felemelő, nemesítő befolyást árásszanak mindenkor. Vezessétek őket egységre Istennel, s akkor lesz erejük ellenállni akár a legerősebb kísértéseknek is, hogy egyszer majd elnyerjék a győztesnek járó jutalmat!¹¹

Könyörületes Megváltótok szeretettel és rokonszenvvel figyel titeket, meghallgatja imáitokat, kéréseiteket, és segítséget nyújt életpályátokon. A keresztény jellem gyümölcsei: a szeretet, öröm, béke, hosszútűrés, kedvesség, hit és könyörületesség. Ezek az értékes áldások a Lélek gyümölcsei, a keresztények koronái és pajzsai.¹²

[118] **Néhány bátorító szó azoknak, akik hibáztak** — Azoknak, akik eddig helytelenül nevelték gyermekeiket, nem kell kétségbe esniük. Térjenek Istenhez, keressék az engedelmesség igaz lelkét, s meglátják, hogy képesek lehetnek határozott reformokat végrehajtani. Szokásaitokat rendeljétek alá Isten szent törvénye megmentő elveinek, s akkor lesz befolyásotok gyermekeitekre is.¹³

Ha a gyermek nem szívleli meg a tanácsokat — Lehet, hogy a szülők mindent megtesznek, kicsinyeiknek minden oktatást és segítséget biztosítva, hogy szívüket Istennek adják, s a gyermekek mégis megtagadják, hogy a világosságban járjanak, gonosz útjaikkal rossz fényt vetnek szüleikre, akik szeretik őket, s szívük sóvárog üdvösségükért.

A gyermekeket Sátán kísérti, hogy bűnben és engedetlenségben járjanak... Ha megtagadják a világosságot és nem vetik alá akaratukat Istennek, ha megátalkodottságukban kitartóan járnak a bűnös utakon, akkor a kiváltságok, amelyeket élveztek, ítéletként kelnek majd fel ellenük. Sátán vezeti őket, s a világban szóbeszéd tárgyává válnak. Az emberek azt mondják majd: „Nézzétek azokat a gyerekeket! A szüleik nagyon vallásosak, mégis rosszabbak, mint az én gyermekeim, pedig én nem vallom magam kereszténynek.” Ily módon azok, akik jó útmutatást kaptak, de nem szívlelték meg, szemrehányást és megvetést hoznak szüleik fejére, s megszégyenítik őket az istentelen világ előtt. Gonoszságukkal Jézus vallására is gyaláza-

¹¹RH, 1909. júl. 9.

¹²Pacific Health Journal, 1890. szept.

¹³Signs of the Times, 1894. szept. 17.

tot hoznak.¹⁴

Szülők, ez a ti munkátok! — Szülők, a ti munkátok, hogy gyermekeitekben türelmet, állhatatosságot és valódi szeretetet fejlesszettek! Ha helyesen bántok az Isten által rátok bízott gyermekekkel, akkor hozzásegítitek őket, hogy tiszta, kiegyensúlyozott jellem formálódjék bennük, s gondolkodásmódjuk átítatódjék azokkal az elvekkkel, amelyeket egyszer követni fognak saját családjukban. Jó irányú fáradozásaitok hatása akkor lesz látható igazán, amikor saját háztartásukat az Úr útjain igazgatják.¹⁵

¹⁴Youth«s Instructor, 1893. aug. 10.

¹⁵RH, 1899. jún. 6.

[119] **34. fejezet — A jellem megromlásához vezető utak**

A szülők a pusztulás magjait vethetik el — Tévedő szülők olyan tanításokat adnak gyermekeiknek, amelyek romlásukat okozzák, és saját lábaik elé is töviseket ültetnek...

Nagyrészt a szülők kezében nyugszik gyermekeik jövője, boldogsága. Az ő felelősségük a jellemfejlesztés fontos munkája. A gyermekkorban kapott tanítások végigkísérnek az egész életen. A szülők vetik el azt a magot, amely egyszer kikel, s jó vagy rossz gyümölcsöt terem. Ők készítik el fiaikat és leányaikat a boldogságra, vagy a boldogtalanságra.¹

...ha engedékenyek, vagy vasszabályokkal irányítanak — Sok gyermeket gyakran már csecsemőkortól kényeztetnek, így a rossz szokások beléjük rögződnek. A szülők hajlítják el a zsenge ágat. Az ő nevelésük révén lesz a jellem kiegyensúlyozott, vagy pedig fogyatékos.

Sokan tehát kényeztetik gyermekeiket, ugyanakkor mások az ellenkező végletbe esnek, és vasvesszővel próbálnak fegyelmezni. Sem az egyik, sem a másik módszer nem követi a bibliai utasításokat, s mindkettő félelmetes munkát végez. A szülőknek számot kell majd adniuk az ítéletkor arról, miként formálták gyermekeik jellemét. Az örökkévalóságban tárul csak fel annak a munkának az eredménye, amelyet ebben az életben végeztünk.²

...elmulasztják Istennek nevelni gyermekeiket

A szülők legszentebb kötelességüket hanyagolják el, ha nem nevelik arra gyermekeiket, hogy az Úr útjait járják.³ Vannak gyerekek, akik kedvükre azt tehetnek, amit akarnak, míg mások az állandó

¹BT I., 393.I.

²BT IV., 368-369.1.

³12. sz. kézirat, 1898.

szidás miatt elcsüggednek, csak kevés kedvességet, derűs szót és biztatást kapnak.⁴

Bárcsak bölcsen, higgadtan munkálkodnának az anyák, de hátrázottan fékeznek gyermekeiket - milyen sok bűn lenne már csírájában elfojtva, és milyen sok későbbi próbát előznének meg a gyülekezetben!

Sok lélek vész el örökre a szülők hanyagsága miatt, mert elmulasztották megfelelően fegyelmezni s már fiatal korukban megtanítani őket arra, hogy alá vessék magukat a felsőbb tekintélynek. A jellembeli hiányosságok dédelgetése és a kitörések engedékenységgel való lecsillapítása nem veti a „gonosz gyökerére a fejszét”, ellenkezőleg: ezek lelkének pusztulását okozza. Óh, hogyan fognak a szülők számot adni Istennek félelmetesen elhanyagolt feladatukról!⁵

[120]

...a bűnnel szemben közömbösek — A gyermekeknek olyan gondos figyelemre és irányításra van szükségük, mint még soha azelőtt, mert Sátán arra törekszik, hogy megszerezze az uralmat szívük és gondolataik felett, és kiűzze onnan Isten Szentlelkét. A fiatalok riasztó állapota korunkban az idők egyik legszembetűnőbb jele arra nézve, hogy az utolsó napokban élünk, de sokak romlása a rossz szülői bánásmódra vezethető vissza. A feddéssel szembeni lázadás gyökeret ereszt és az engedetlenség gyümölcsét termi.

Bár a szülők elégedetlenek gyermekeik jellemével, az őket megromtó hibákat mégsem látják...

Isten elítéli a bűnnel kiegyező közömbösséget, és az érzéketlenséget, ami megakadályozza, hogy felfedezzék a bűn jelenlétét az állítólagos keresztény családokban.⁶

...elhanyagolják a féken tartást — Ezrek nőnek fel torzult jellemmel, laza erkölccsel és az élet gyakorlati kötelességeiről szerzett sekélyes tudással azért, mert gyermekkorukban nem kaptak megfelelő irányítást és nem tartották őket féken. Hagyták, hogy idejüket és szellemi képességeiket eltékozzolják.

Ezeknek a tálumoknak az elpazarlásával Isten ügyét éri veszteség. Emiatt a szülők a felelősek. Vajon milyen mentséget hoz-

⁴34. sz. kézirat, 1893.

⁵BT IV., 92.1.

⁶Uo., 199-200.1.

hatnak fel majd védelmükre Isten előtt, aki sáfáraivá tette őket, s azt a szent kötelességet bízta rájuk, hogy minden erejüket felhasználva az Ő dicsőségére neveljék és képezzék a gondjaikra bízott gyermekeket?⁷

A szülők azt gondolják, hogy szeretik gyermekeiket, mégis legnagyobb ellenségeiknek bizonyulnak. Fékezetlenül, megrovás nélkül hagyják a gonosztságot, pedig azzal, hogy a bűnt dédelgetik, mérgekígyót melengetnek, amely nemcsak őket marja meg, hanem mindenkit, akivel csak gyermekeik kapcsolatba kerülnek.⁸

...elnézik a szembeszökő hibákat — Sok szülő ahelyett, hogy összefogna a terhek hordozóival, azokkal, akik szíwel-lélekkal azon munkálkodnak, hogy Isten félelmében kijavítsák gyermekeik hibáit s ezzel emeljék az erkölcsi színvonalukat, inkább megnyugtató lelkismeretüket, mondván: „Az én gyermekeim sem rosszabbak, mint a többiek...”

[121] Hogy meg ne bántsák vagy el ne keserítsék őket, inkább igyekeznek takargatni gyermekeik szembeszökő jellemhibáit, amelyeket Isten is gyűlöl. Pedig ha a lázadás szelleme bujkál szívükben, sokkal jobb, ha idejében megfékezik azt, mintha hagynák az engedetlenségben még inkább megerősödni. Bizony, ha a szülők teljesítenék kötelességüket, másképp állnának a dolgok. Sokan közülük eltávolodtak Istentől, nincs bölcsességük, hogy felismerjék Sátán cselvetéseit, s kikerüljék csapdáit.⁹

...kényeztetik és dédelgetik a gyermeket — A szülők gyakran azért kényeztetik, dédelgetik a kisgyermeket, mert így könnyebbnek látszik az irányításuk. Sokkal egyszerűbb rájuk hagyni, hogy azt csináljanak, amit akarnak, mintsem kordában tartani a szívükben burjánzó rossz hajlamokat. Pedig így cselekedni gyáva! Gonosz dolog kibújni a kötelesség terhe alól, mert később a gyermekek megfékezetlen hajlamai végérvényesen rögzülnek, bűnre viszik őket, s csak szemrehányást és szégyent hoznak mind magukra, mind családjukra. Felkészületlenül kerülnek ki a világba, s nem elég erősek, hogy ellenálljanak a kísértéseknek a nehézségek és bajok között.

⁷BT V., 326.1.

⁸A keresztény nevelés alapjai, 52-53. 1.

⁹BT IV., 650-651.1.

Szenvedélyesek, erőszakosak és fegyelmezetlenek lesznek, mindenkít a saját akaratak szerint próbálnak irányítani, és ha ez nem sikerül, úgy érzik, hogy az egész világ őket bántja, s ezért ellene fordulnak.¹⁰

...elvetik a hiúság magvait — Bárhol járunk, mindenhol láthatunk megfontolás nélkül dédelgetett, kényeztetett és dicsérgetett gyerekeket, pedig ez az, ami hiúvá, önteltté és vakmerővé teszi őket. Meggondolatlan szülők és nevelők nagyon könnyen elvethetik a hiúság magvait a gyermek szívében, ha a jövőre nem gondolva kényeztetik és elvtelenül dicsérgetik őket. A gonosz önféjűség és büszkeség változtatta egykor démonokká az angyalok egy részét, s ezzel bezárult előttük a menny kapuja, a szülők mégis öntudatlanul, de módszeresen Sátán követőivé nevelik gyermekeiket.¹¹

...kamasz gyermekeik szolgáivá válnak — Milyen sok túlhajszolt, megfáradt szülő válik gyermekei szolgájává, míg azok tetszésük szerint, szórakozásaiknak élnek s önmagukat dicsőítik. A szülők nevelésükkel olyan magot vetnek gyermekeik szívébe, amelynek a termését nem szívesen aratnák le. A tíz-tizenkét, tizenhat éves gyerekek olyan bölcsnek és csodálatosnak képzelik magukat, hogy azt gondolják, annál értelmesebbek és magasabb rendűek, mintsem hogy alávéssék magukat szüleik akarátának, s leereszkedjenek a mindennapi élet kötelességeihez. Az élvezetek szeretete irányítja gondolkodásukat; s az önzés, büszkeség és lázadás később keserű következményeket szül. Elfogadják Sátán hízelgését, és nagyravágyást ápolnak megszenvedetlen szívükben, világi sikerekre áhítozva.¹²

[122]

...félreértelmezik a szeretetet és együttérzést — A szülők megtehetik, hogy az Isten szent törvényének való engedetlenség árán is kielégítik gyermekeik iránti gyengéd érzelmeiket. Ha ez az érzelm irányítja őket és hagyják, hogy gyermekeikben kifejlődjenek a rossz hajlamok, ezzel visszatartják a helyes útmutatást és fegyelmezést. Így, figyelmen kívül hagyva Isten parancsolatait, nemcsak saját lelküket, de gyermekeikét is veszélyeztetik.¹³

¹⁰Uo.,201.1.

¹¹Pacific Health Journal, 1890. jan.

¹²Youth«s Instructor, 1893. jún. 20.

¹³RH, 1897. ápr. 6.

Az engedelmesség megkövetelésében mutatott gyengeség, a majomszeretet, félreértelmezett együttérzés - s az a hamis elképzelés, hogy jobb mindent megengedni, mint állandóan fékezni - olyan nevelési módszer, amely gyászba borítja az angyalokat. Ellenben Sántán gyönyörűséggel tölti el, mert ezzel gyermekek százait és ezreit kergeti soraiba. Ezért vakítja el a szülőket, ezért tompítja érzékeiket és ítélőképességüket, s ezért zavarja meg gondolkodásukat. Látják ugyan, hogy fiaik és lányaik nem kedvesek, nem barátságosak, nem engedelmesek és nem gondosak, mégis több gyermeket hoznak a világra, hogy megmérgezzék életüket, szívüket bánattal töltsék el, s növeljék azok számát, akiket Sántán használ fel, hogy sokakat a pusztulásba csalogasson.¹⁴

...elmulasztják megkövetelni az engedelmisséget — Ha a hátlatlan gyermekek - miközben táplálják, ruházzák őket - rendreutasítás nélkül maradnak, felbátorodnak gonosz cselekedeteikben. Ha szüleik és nevelőik engedelmisséget nem követelve a kedvükben járnak, ezzel ők is részesei lesznek gyermekeik gonoszságának. Az ilyen gyerekek csatlakozhatnak azokhoz a romlott emberekhez, akiknek bűnös útjait választották, vagy a keresztény otthonokban maradván, a többieket mérgezik. Ebben a bűnös korban minden kereszténynek szilárdan és határozottan kell állnia, kárhoztatva a gonoszságot és az akaratos gyermekek sátáni viselkedését. A gonosz fiatalokkal nem szabad úgy bánni, mint kedves és engedelmes fiakkal, hanem mint a béke megzavaróival és társaik megrontóival.¹⁵

...hagyják, hogy a gyermekek a saját fejük után menjenek — A társadalomban uralkodó felfogás szerint szabadjára kell engedjünk az ifjúságot, hadd kövessék saját természetes észjárásukat.¹⁶

[123] A szülők azt gondolják, ha kielégítik gyermekeik kívánságait és hagyják, hogy hajlamaikat kövessék, ezzel biztosíthatják szeretetüket. Micsoda végzetes tévedés! Az így elkényeztetett gyermekek korlátozás nélküli vágyakkal, makacs természettel nőnek fel, önzőek

¹⁴BT V., 324.1.

¹⁵119. sz. kézirat, 1901.

¹⁶Üzenet az ifjúságnak, 373-374.1.

és erőszakosak lesznek - átkok mind a maguk, mind a körülöttük élők számára.¹⁷

...megengedik a helytelen viselkedést — A gyermekkorban kapott tanítás, akár jó, akár rossz, nem hatástalan. A jellem fiatal korban alakul jó vagy rossz irányba. Ha otthon hamis dicsérgetést kapnak is, a világban majd valós érdemeik szerint kell megállniuk. Az elkapott gyermeket, aki előtt nem létezett tekintély naponta éri majd sérelemként, hogy kénytelen másoknak engedni. Nagyon sokan csak ilyenkor, az élet gyakorlati leckéiből ismerik meg valódi helyüket. A visszautasítások és csalódások ébresztik rá őket igazi valójukra, s akkor megalázkodva elfogadják helyzetüket. Ez azonban szükségtelen és szigorú megpróbáltatás, amin nem kellett volna keresztülmenniük, ha fiatal korukban megfelelő nevelést kaptak volna. Sokan azok közül, akiket így félre neveltek, úgy élik le az életüket, hogy nem képesek beilleszkedni a társadalomba, és sikertelenek olyan dolgokban, amelyekben könnyedén eredményesek lehetnének. Dacolnak az egész világgal, mert úgy érzik, mindenki haragszik rájuk, csupán mert nem hízelegnek nekik, s nem dédelgetik őket. A körülmények miatt néha arra kényszerülnek, hogy alázatosságot színleljenek; ám ez nem teszi őket alkalmassá arra, hogy igazán könnyörületet érezzenek, s előbb-utóbb megmutatkozik valódi jellemük... Miért nevelik mégis így a szülők gyermekeiket, hogy mindazokkal, akikkel csak kapcsolatba kerülnek majdan, háborúságban legyenek?¹⁸

...a világ követőivé nevelik őket — A gyerekek ne váljanak a világ követőivé! Ne áldozzanak a Molochnak, hanem legyenek az Úr családjának tagjai. A szülőknek Jézus könnyörületességével telve kell fáradozniuk a befolyásuk alá helyezett lelkek üdvösségéért. Gondolataik ne a világ szokásaival, divatjával legyenek elfoglalva. Gyermekeiket ne szoktassák a táncmulatságokon, koncerteken és ünnepeken való részvételre, mert a pogányok tesznek így.¹⁹

...engedik, hogy önző örömeiket keressenek — Sok fiatal válhatna áldássá az emberi család számára, és lehetne Isten ügyének is dísze, ha helyes fogalmi lennének arról, mit is jelent a siker. De ahelyett, hogy elvek és a józan ész irányítanák őket, megszokták,

¹⁷BTI., 393.1.

¹⁸BT IV., 201-202.1.

¹⁹RH, 1894. márc. 13.

[124] hogy engedjenek akaratos természetüknek, s önző kívánságaikat kielégítve saját örömeiket keressék, azt gondolván, hogy ez teszi boldoggá őket. Azonban nem érhetik el céljukat, mert az önzés ösvényén járva csak boldogtalanságot találnak.

Használhatatlanná válnak mind a társadalom, mind Isten ügye számára. Kilátásaik akár ebben az életben, akár az elkövetkezendőben a legcsüggesztőbbek, mert az önző örömök kedvéért mindkettőt elveszítik.²⁰

...otthonukból hiányzik az együttérzés — Az állítólagos keresztény családokban - ahol az apáknak és anyáknak az írások szorgalmas kutatóinak kellene lenniük, hogy megismerjék Isten Szavának minden részletét és utasítását - hanyagság uralkodik az Ige követésében, s abban, hogy gyermekeiket az Úr figyelmeztetései szerint neveljék fel.

Magukat kereszténynek valló szülők elmulasztják, hogy együttérzésüket fejezzék ki otthonukban. Hogyan is tudnák a szülők Krisztus jellemét a hétköznapi életben bemutatni, ha alacsony színvonal elérésével is megelégszenek? Az élő Isten pecsétjét csak azokra helyezik majd rá, akiknek jelleme Krisztuséhoz hasonló.²¹

Ha a szülők engedelmeskednének Istennek... — Az Úr nem fogja helyrehozni azt, amit a szülők helytelen neveléssel rontanak el. Napjainkban gyermekek százai növelik az Ellenség táborát, mert Isten ügyétől eltávolodtak. Engedetlenség, hálátlanok és szentségtelenek s a felelősség mindezért szüleiket terheli. Gyermekek ezrei vesznek el bűneikben, mert szüleik elmulasztották otthonukat bölcsen irányítani. Ha a szülők hűségesek lennének Izráel seregeinek láthatatlan vezetőjéhez, aki egykor a felhőoszlopba burkolta dicsőségét, nem létezne a jelenleg oly sok családban tapasztalható szomorú állapot.²²

²⁰Youth«s Instructor, 1893. júl. 20.

²¹RH, 1895. máj. 21.

²²RH, 1899. jún. 6.

35. fejezet — Hogyan építhetnek a szülők erős jellemet gyermekeikben?

[125]

Szánjátok rá tudásotok és időtök legjavát! — A szülők kis tehetetlen, öntudatlan teherként kapják a gyermeket karjaikba, akit Isten szeretetére kell tanítaniuk, s az Úr gondjaira bízva, az Ő tanításai alapján kell felnevelniük. Ha látják munkájuk fontosságát, s hogy gyermekeik nevelése örökkévaló érdekeket hordoz magában, érezni fogják, hogy idejük és tudásuk legjavát kell odaszentelniük a cél érdekében.¹

Megérteni az elveket — A csecsemő- és kisgyermekkorban kapott tanítások és elsajátított szokások sokkal nagyobb befolyással bírnak a jellem fejlődésére, valamint az életpályára nézve, mint a későbbi évek valamennyi oktatása és útbaigazítása. A szülőknek ezt meg kell fontolniuk! Értetniük kell a gyermek gondozásának és nevelésének alapelveit. Alkalmasnak kell lenniük gyermekeik tökéletes testi, szellemi és erkölcsi fölnevelésére.²

Óvakodj a felületességtől! — Olyan korban élünk, amelyben szinte mindenre a felületesség jellemző. Csak ritkán találkozunk szilárd, határozott jellemű emberrel, mert a gyermekkori nevelés már a bölcsőtől kezdve csuszamlós homokra épült, s az önmehtagadás és önuralom nem vésődött beléjük. Addig kényeztették őket, míg teljesen alkalmatlanná váltak a gyakorlati életre. Az üres élvezetek szeretete vezet mindenkit, s a gyermekek megromlanak a sok kényeztetés és hízelgés nyomán.³

Ima és hit által erősíteni a gyermeket — Gyermekeket hoztatok a világra, akiknek nem volt beleszólásuk létezésükbe. Nagymértékben felelőssé tettétek magatokat jövőbeli boldogságukért és

¹ Signs of the Times, 1891. márc. 16.

² A Nagy Orvos..., 380.1.

³ Health Reformer, 1872.dec.

[126] örök jólétükért. Akár tudatában vagytok, akár nem, a ti kötelességeitek Istennek nevelni gyermekeiteket, féltő gonddal figyelni a ravasz Ellenség első közeledését és felkészülten zászlót bontani ellene. Építsetek erődítményt gyermekeitek köré hit és ima által, s emellett őrökjétek szorgalmasan. Egyetlen pillanatban sem vagyunk biztonságban Sátán támadásaival szemben. Nincs időnk arra, hogy lazítsunk az éberség és munkálkodás terén. Egyetlen pillanatra sem szabad elszunnyadni az őrhelyen. Ez az egyik legfontosabb harc, amelyben örökkévaló érdekek forognak kockán, s kimenetele életet vagy halált jelenthet számotokra és családokat számára.⁴

Foglaljatok állást szilárdan és határozottan! — A szülők általában túlságosan megbíznak gyermekeikben, akik sokszor titkos bűnöket rejtegetnek. Apák és anyák, figyeljétek féltő gonddal gyermekeiteket! Intsétek, feddjétek, tanácsoljátok őket, amikor fölkeltek, amikor leültök, amikor kimentek és amikor bejöttek: „Parancsra új parancsot, szabályra új szabályt, itt egy kicsit, ott egy kicsit.” (Ésa. 28:10) Akkor fékezzétek őket, amikor még fiatalok! Sajnos ezt sok szülő elhanyagolja, s gyermekei nevelésében nem elég szilárd és határozott.⁵

Türelemmel vetett, drága mag — „Amit vet az ember, azt aratja is.” (Gal. 6:7) Szülők, a ti munkátok gyermekeitek bizalmát megnyerni, és türelemmel, szeretettel elvetni az értékes magvakat. Végezzétek munkátokat megelégedve, és soha ne panaszkodjatok a nehézségek, gondok és vesződések miatt.

Ha türelmesen, kedvesen csak egyetlen lelket is tökéletességre vezettek Jézus Krisztusban, életetek már nem volt hiábavaló. Tartsátok hát lelketeket reménységben és türelemben, soha ne engedjétek meg magatoknak, hogy arckifejezések vagy viselkedések csalódottságot mutasson. Egy jellem kialakítása van rátok bízva, hogy Isten segítségével egyszer majd a Mester szőlőskertjében dolgozzon, s lelkeket nyerjen Jézusnak. Biztassátok gyermekeiteket magas színvonal elérésére életmódjukban és céljaikban. Legyetek türelmesek tökéletlenségeikkel szemben, miként Isten is türelmes veletek, s

⁴BT II., 397-398.1.

⁵BT I., 156.1.

figyelmet fordít rátok, hogy gyümölcsöt teremhesetek az Ő dicsőségére.

Buzdítsátok a gyermekeket arra, hogy igyekezzenek megszerezni a belőlük még hiányzó képességeket.⁶

A törvény iránti engedelmesség tanítása — Szülők, legyetek következetesek és tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy alá kell rendelniük magukat a törvénynek! Nem szeretet, sem nem irgalmaság, ha megengeditek a gyermeknek, hogy a saját útját járja. Nem helyes, ha ők irányítanak titeket, s elmulasztjátok a rendreutasítást, mert félreértelmezett szeretetből sajnáljátok megbüntetni őket.

Miféle szeretet az, amely hagyja, hogy jellemhibákat alakítsanak ki, melyek majd szerencsétlenné teszik őket!? Félre az ilyen „szeretettel”! Az igazi szeretet a lélek jelen és örökkévaló érdekeit keresi!⁸

[127]

Milyen joggal hoznak gyermekeket a világra olyan szülők, akik elhanyagolják, s műveltség és keresztény nevelés nélkül hagyják őket felnőni?! A szülők legyenek felelősségük tudatában. Tanítsák kicsinyeiket önuralomra, s arra, hogy nem a gyermekek a család vezetői, hanem ők szorulnak irányításra.⁹

A testi, lelki és szellemi képzés összehangolása — Ahhoz, hogy kiegyensúlyozott jellemet formálhassunk, művelnünk kell a testi, lelki és szellemi képességeket. Hogy ezt megvalósítsuk, a gyermeket figyelni, irányítani és fegyelmezni szükséges.¹⁰

Jézus testi és lelki fejlődését e szavak tárják elénk: „A gyermek nőtt és gyarapodott bölcsességben.” (Lk. 2:52) Gyermek- és fiatalkorban nagy figyelmet kell fordítani a testi fejlődésre. Hogy a testi egészség érdekében jó alapot vessenek, a szülőknek jó szokásokat kell kialakítaniuk gyermekeik étkezésében, öltözködésében és a testmozgás terén. A szervezet egészségére külön gondot kell fordítani, hogy a testi erők ne károsodjanak, hanem teljes mértékig kifejlődjenek. E téren a vallásos nevelésben részesült gyermekeknek

⁶136. sz. kézirat, 1898.

⁸RH, 1895. júl. 16.

⁹9. sz. kézirat, 1893.

¹⁰BT IV., 197-198.1.

előnyük lehet, s erősekké válhatnak lélekben, mint Krisztus.¹¹

Az egészség kapcsolatban áll az erkölcsi és szellemi képességekkel — Ha fel akarjátok ébreszteni gyermekeitek erkölcsi érzékenységét az isteni elvárások szerint, akkor vessétek szívébe és értelmükbe, hogy szervezetük egészsége érdekében hogyan engedelmeskedjenek Isten törvényeinek - hiszen az egészségnek óriási befolyása van a szellemi és erkölcsi képességekre. Ha szívéük egészséges és tiszta, akkor felkészültebbek az életre, s áldássá lesznek a világ számára.

A legfőbb feladat, hogy még a kellő időben helyes irányba tereljük gondolkodásukat, mert nagyon sok múlik egy kritikus pillanatban hozott döntésen.

Milyen fontos hát, hogy a szülők, amennyire csak lehetséges, mentesek legyenek minden zavartól, tanácstalanságtól és a fölösleges dolgok miatti aggodástól, hogy nyugodtan, megfontoltan gondolkozzanak, bölcsen és szeretettel munkálkodjanak, gyermekeik testi és erkölcsi egészségét tartva a legfőbb szempontnak.¹²

[128] Sok szülő csodálkozik, ha gyermekeit a szokásosnál nehezebb irányítani, pedig a legtöbb esetben saját bűnös eljárásuk teszi a gyerekeket ilyenné. Az étel, amit megetetnek velük, folyamatosan izgatja testi indulataikat, s gyengíti erkölcsi és szellemi képességeiket.¹³

A gondolkodás „tiszta eledelt” kíván — Formáljátok szeretteitek képességeit és ízlését; s igyekezzetek lefoglalni gondolkodásukat. Így nem marad helye a lealacsonyító, romlott gondolatoknak és élvezeteknek.

Krisztus kegyelme az egyetlen gátja és ellenszere a gonoszságnak. Választhattok: gyermekeiteket tiszta, romlatlan gondolatok foglalják el, vagy azok a gonoszságok, melyek mindenhol föllelhetők - gőg, büszkeség és elfeledkezés a Megváltóról. Az elmének csakúgy, mint a testnek, tiszta táplálékra van szüksége ahhoz, hogy egészséges és erős legyen. Adjatok gyermekeiteknek olyan szellemi elfoglaltságot, ami leköti és fölemeli őket. A tiszta, szent légkörben

¹¹Youth«s Instructor, 1893. júl. 27.

¹²Health Reformer, 1872. dec.

¹³Pacific Health Journal, 1897. okt.

az értelem nem tud könnyelművé, komolytalanná, hiúvá és önzővé válni.¹⁴

Olyan időket élünk, amikor úgy tűnik, hogy a hamis és felszínes dolgok az igaz és maradandó javak felett állnak. Gondolkodásunkat meg kell óvni mindentől, ami helytelen irányba terelheti. Nem szabad olyan történetekkel terhelni, melyek nem erősítik szellemi erőnket. A gondolataink éppen olyanok lesznek, mint amivel tápláljuk őket.¹⁵

A briliáns elme nem elég... — Hiába vagytok elégedettek gyermekeitek briliáns értelmével - ha az nincs alárendelve a megszentelt szív uralmának, Isten céljaival ellentétesen fog működni. Csak az Isten iránti elkötelezettség adhat megfelelő jellemszilárdságot és lelki éleslátást, s csak ezek által érthetjük meg, hogy melyek az eredményesség titkai e földön, s az örök életben.¹⁶

A jellemfejlesztés céljait magasra kell tűzni — Ha gyermekeinket szorgalomra tanítjuk, ezzel a veszélyek nagy részét már el is hártottuk, mert a semmittevés vezet a kísértés minden formáján keresztül a bűnhöz. Oktassuk gyermekeinket arra, hogy viselkedjenek természetesen, anélkül, hogy szemtelenek lennének; legyenek önfeláldozók és adakozók, anélkül, hogy tékozolnának; s legyenek takarékosak, anélkül, hogy fősvények volnának. Mindenekelőtt pedig tanítsuk meg, mit vár tőlük Isten: vallást vinni az élet minden területére, szeretni felebarátaikat, mint önmagukat, s kihasználni az életben kínálkozó apró lehetőségeket arra, hogy szívességeket tegyenek.¹⁷

Imádkozzatok, mennyei bölcsességet kérve! — A szülőknek komolyan kell elmélkedniük és imádkozniuk, isteni segítségért és bölcsességért könyörögve, hogy gyermekeiket gondosan nevelhessék, olyan jelleművé formálva őket, amelyet Isten is helyesel, s amelynek birtokában nem a világ elismerésére vágyakoznak. Sok ima és igetanulmányozás szükséges ahhoz a mennyei bölcsességhez, amely megtaníthat arra, hogyan kell bánni a fiatal lelkekkel. Nagyon

[129]

¹⁴27. sz. levél, 1890.

¹⁵BT V., 544.1.

¹⁶RH, 1889. ápr. 23.

¹⁷Pacific Health Journal, 1890. máj.

sok múlik azon, hogy a szülők miként irányítják gyermekeik gondolkodását és akaratát.¹⁸

Erkölcsei és lelki útmutatásra van szükség — A szülők tartásuk kötelességüknek, hogy nemes jellemű embereket formáljanak, akiknek van erkölcsi erejük ellenállni a kísértéseknek és szolgálni ember-társaik javát s Isten dicsőségét. Akik szilárd alapelvekkel kerülnek az életbe, azok felvértezve vállalják a harcot a világ romlottságával.¹⁹

Tanítsátok a gyermekeket, hogy ők maguk válasszanak! — Tanítsátok a gyermekeket és az ifjakat arra, hogy azt a királyi palástot válasszák, melyet a mennyei szövőszéken szőttek, amely „...tisztaság és ragyogó fehér gyolcs”. (Jel. 19:8) Ezt viselik majd a föld szentjei. E palástot - amely Krisztus feddhetetlen jellemét ábrázolja - ingyen ajánlják fel mindenkinek. Mindazok, akik ezt az öltözetet elfogadják, már e földön is viselhetik.

Tanítsuk meg a gyermekeknek, hogy amikor megnyílnak a tiszta, szeretetteljes gondolatok előtt, és szeretetből fakadóan segítenek másoknak, akkor felöltöznek Jézus jellemének szép ruháiba. Ez a ruházat széppé és kedvessé teszi őket itt e földön, az eljövendő életben pedig joguk lesz a Király palotájába lépni.²⁰

¹⁸Health Reformer, 1872. dec.

¹⁹Keresztény mértékletesség és bibliai egészség, 75.1.

²⁰Nevelés, 249.1.

IX. A jellemépítés alapjai

[130]

36. fejezet — A korai évek előnyei

A kisgyermekkor a legfontosabb időszak — Nem lehet eléggé hangsúlyozni a gyermek nevelésének fontosságát korai éveiben. Az első hét évben adott tanításoknak sokkal nagyobb szerepük van az ember jellemének formálásában, mint az élete későbbi szakaszaiban kapott összes oktatásnak.¹ A gyermek jellemét már csecsemőkortól kezdve az isteni tervvel összhangban kell alakítanunk. Az erényeket „bele kell csepegtetnünk” nyiladozó elméjébe.²

A szülők munkája, a nevelés a csecsemőkorból kezdődik, hogy a gyermekek igaz jellemvonásokkal bírjanak, mielőtt még a világ nyomná bélyegét szívükre és értelmükre.³

A legfogékonyabb kor — Életének első éveiben a gyermek a jó és a rossz benyomásokra egyaránt fogékony. Ezekben az esztendőkből óriási változás mehet végbe bennük bármelyik irányba. Terméremek értéktelen, haszontalan információt kaphatnak, ugyanakkor elnyerhetnek sok komoly, értékes ismeretet is. A valódi tudomány olyan kincs, melyet „Ofír aranyával” sem lehet megvásárolni (Jób 28:16). Ára magasabb az aranyénál és ezüsténél.⁴

[131]

Az első benyomások ritkán merülnek feledésbe — Sem a csecsemők, sem a kisgyermekkor, s a fiatalok se halljanak egyetlen indulatos szót sem a szülőktől, vagy a család bármely tagjától, mert már egészen fiatalon mélyen érinti őket minden hatás. Amilyené alakítják őket a szülők ma, olyanok lesznek holnap, holnapután és a későbbiekben. A gyermeket ért első benyomások ritkán merülnek feledésbe... A korai évek tapasztalatai, amelyek a szívet érintik, évek múlva sem mosódnak el. Talán el lehet temetni ezeket, de kitörölni csak nagyon ritkán.⁵

¹2. sz. kézirat, 1903.

²Signs of the Times, 1901. szept. 25.

³RH, 1881. aug. 30

⁴Tanácsok szülőknek..., 132.1.

⁵57. sz. kézirat, 1897.

Az alapot az első három évben kell lefektetni — Anyák, biztosnak kell lennetek abban, hogy megfelelően fegyelmeztetek gyermekeiteket életük első három évében! Ne engedjétek, hogy saját kívánságaikat és vágyaikat kövessék. Az anyának kell irányítania gyermekét. Az első három évben a gyenge ágacska még hajlítható, ekkor kell az alapokat lefektetni. Ha az első tanítások hiányosak voltak, akkor igyekezzetek jóvá tenni hibákat, gyermekeitek jövője és örök élete érdekében. Ha elmulasztottátok hároméves koruk előtt önfegyelemre és engedelmességre tanítani őket, akkor kezdjétek el most azonnal, még akkor is, ha a késedelem miatt ez már nagy nehézségbe ütközik.⁶

Nem olyan nehéz, mint általában képzelik — Sok aggodalomtól és bánattól lennének megkímélve a szülők, ha gyermekeik már a bölcsőtől kezdve megtanulnák, hogy szeszélyeiket nem elégíthetik ki, s akaratuk nem teljesítendő törvény. Megtanítani a kisgyermeknek, hogy uralkodjék indulatain, s legyőzze szeszélyeit, nem is olyan nehéz dolog, mint ahogy azt sokan gondolják.⁷

Ne halogassátok ezt a feladatot! — Sokan elhanyagolják kötelességüket gyermekeik életének első éveiben, azt gondolván, hogy ráérnek majd idősebb korukban jó irányba terelni őket. Nem tudják, hogy e munka elvégzéséhez a legalkalmasabb idő, amikor gyermekük még karjaikban nyugvó csecsemő. Sem a kényeztetés, sem a durva bánásmód nem helyes a szülők részéről. Jó eredmények eléréséhez a szilárd, határozott, egyenes eljárás a leggyümölcsözőbb.⁸

Amikor figyelmeztettem néhány szülőt gyermekeik rossz szokásai miatt, amelyek elnézésével csak bátorították őket helytelen magatartásukban, voltak, akik egészen közömbösen reagáltak. Mások mosolyogva ezt válaszolták: „Képtelen vagyok bármiben is ellentmondani az én kis drágáimnak! Majd megjavulnak, ha idősebbek lesznek. Akkor már szégyellni fogják dühkitöréseiket. Nem jó, ha túl szigorúak vagyunk a kicsikkel. Az ilyen rossz szokásokat, mint a hazudozás, csalás, lustaság és önzés, előbb-utóbb úgyis kinövik.” Valóban, nagyon egyszerű az anyáknak így elintézni a kérdést,

[132]

⁶64. sz. kézirat, 1899.

⁷Pacific Health Journal, 1890. ápr.

⁸BT IV., 313.1.

de ez ellenkezik Isten akaratával.⁹

Ne engedd, hogy Sátán uralkodjék a csecsemő felett! — A szülők sokszor elmulasztják elég korán elkezdni munkájukat, s hagyják, hogy Sátán elfoglalja a szív talaját, elvetve az első magokat.¹⁰ Apák és Anyák! Még mielőtt gyermekeitek kikerülnének karjaitokból, a ti feladatotok megakadályozni, hogy Sátán átvegye felettük az uralmat. Vigyáznotok kell, nehogy a sötétség hatalmába kerüljenek kicsinyeitek! Tegyetek meg mindent, hogy az Ellenség ne bonthassa ki zászlaját otthonotokban!¹¹

Felkészítés a gyakorlati életre — Csak nagyon kevesen szakítanak időt arra, hogy végiggondolják, milyen sok földi és örökkévaló ismeretet kaphatnak a gyermekek első 12-15 évük folyamán. Ezekben az években nemcsak a könyvekből nyerhető tudást kell elsajátítaniuk, hanem a gyakorlati élet fontos ismereteit is - s az utóbbiakat ne hanyagolják el az előbbiek miatt.¹²

Napóleon öröksége — Bonaparte Napóleon jellemét nagyon nagy mértékben befolyásolta a gyermekkorában kapott nevelés. Oktalan nevelői ültették szívébe a hódítás szeretetét, s ösztönözték arra, hogy képzeletbeli hadsereget alakítson, amelynek ő a parancsnoka. Ezzel megalapozták harcokban és vérontásban bővelkedő pályafutását. Ha ugyanilyen gonddal törekedtek volna arra, hogy jó embert faragjanak belőle, a fiatal szívet az evangélium lelkületével töltve be, mennyire más lenne az élettörténete!¹³

Hume* és Voltaire** — Köztudott, hogy a szkeptikus Hume fiatal éveiben lelkiismeretes, istenfélő ember volt. Később kapcsolatba került egy nyilvános vitakörrel, ahol felkérték, hogy az ateizmus érveit képviselje. Míg nagy szorgalommal és kitartással készült, hogy

⁹43. sz. kézirat, 1900.

¹⁰RH, 1885. ápr. 14.

¹¹Signs of the Times, 1889. júl. 22.

¹²43. sz. kézirat, 1900.

¹³Signs of the Times, 1910. okt. 11.

*David Hume (1711-1776) angol filozófus, államférfi és történetíró

**François-Marie Voltaire (1694-1778) a francia felvilágosodás nagy alakja, regényíró, filozófus

a kérésnek eleget tegyen, friss és tevékeny elméjét betöltötte a hitetlenség álokoskodása. Nem sok idő kellett, és elhitte a megtévesztő tanításokat, s egész későbbi élete magán hordozta a hitetlenség sötét bélyegét.

Voltaire ötéves korában kívülről megtanult egy hitetlenséget [133] sugalmazó verset, s a káros befolyás soha nem kopott ki emlékezetéből. Belőle lett Sátán egyik legsikeresebb ügynöke, aki az embereket eltávolította Istentől. Ezek fognak feltámadni az ítéletkor, akik a lelkük pusztulását okozó hitetlenségért Voltaire-t okolják majd.

A korai években dédelgetett gondolatok és érzések által alapozza meg minden fiatal a saját jövőbeli pályáját. Az ilyenkor kialakult helyes erkölcsök és emberség a jellem részévé válnak, s az egész életen keresztül meghatározó szerepük lesz. Az ember azzá válik, amivé lenni akar: becsületessé, vagy gonosszá.¹⁴

Anna jutalma — Fölbecsülhetetlen értékű lehetőségek, végtelenül drága érdekek bízattak minden anyára. Sámuel prófétát életének első három évében az édesanyja megtanította különbséget tenni a jó és rossz között. Minden ismerős tárgy segítségével, ami körülvette, igyekezett gondolatait a Teremtőre irányítani. Fogadalmáért - hogy fiát az Úrnak adja -, nagy önmegtagadás árán, gyermekét Éli főpap gondozásába helyezte, hogy ő az Isten házában szolgálatára nevelje... Sámuel korai neveltetése indította arra, hogy megőrizze istenfélő becsületességét. Mekkora volt Anna jutalma! Mennyire a hűségre buzdít az ő példája!¹⁵

Mivel volt felvértezve József gondolkodása? — A fiatal József Jákobtól kapott tanításai az Istenbe vetett szilárd bizalom kifejezése és az Isten gyengéd szeretetéről és szüntelen gondoskodásáról való újabb és újabb bizonyágtevések voltak. Ezekre volt Józsefnek szüksége a bálványimádó emberek közötti száműzetésében. A próba idején e tanításokat tettekre váltotta. Amikor a legnehezebb próbák érték, felnézett mennyei Atyjára, akiben megtanult bízni, s Tőle kért erőt. Ha Jákób ellenkező tanításokat és példát adott volna, akkor az

¹⁴Uo.

¹⁵RH, 1904. szept. 8.

ihletett író soha nem jegyezheti fel a történelem lapjaira a becsület és erény József jelleméből sugárzó példáit.

Az értelmét fiatalon ért hatások megőrizték a heves kísértés közepette, s erre a kiáltásra indították: „Hogyan követhetnék el ilyen nagy gonoszsgot, és hogyan vétkezhetnék Isten ellen?!” (I. Móz. 39:9)¹⁶

A bölcs nevelés gyümölcse — A gyermekek nagyon hamar észreveszik anyjuk gyengességét és határozatlanságát, s szomorú, de a Kísértő befolyásolva gondolkodásukat, ráveszi őket, hogy kitartóan kövessék romlott hajlamaikat.

[134] Ha a szülők fejlesztenék a gyermekneveléshez nélkülözhetetlenül szükséges képességeiket, a gyerekek számára pedig világosan lefektetnék a követendő szabályokat, s nem engednék azokat áthágni, az Úr együttműködne velük és megáldaná mindnyájukat.¹⁷

A gyermekek már nagyon korán érzékenyek az erkölcsileg megrontó befolyásokra, de úgy tűnik hogy a magukat kereszténynek valló szülők nem veszik észre saját nevelési módszereik helytelenségét.

Ó, bárcsak felfognák, hogy a gyermeket a legfiatalabb éveiben ért befolyások úgy formálják jellemét, hogy ezzel meghatározzák sorsát az örök életre vagy halálra. A gyerekek fogékonyak az erkölcsi és lelki benyomásokra - s bár azok is hibáznak olykor, akiket bölcsen neveltek, mégsem fognak soha messzire tévedni.¹⁸

¹⁶Jó Egészség, 1880. jan.

¹⁷133. sz. kézirat, 1898.

¹⁸Signs of the Times, 1896. ápr. 16.

Hogyan rögzülnek a szokások? — Egyetlen jó vagy rossz cselekedet még nem meghatározó a jellemre nézve, azonban a dédelgett érzések és gondolatok utat készítenek a hasonlóan jó vagy rossz tettek számára. ¹

A cselekedetek ismétlésével rögzülnek a szokások és szilárdulnak meg a jellemtulajdonságok. ²

A jó szokások megalapozásának ideje — A jellem főként a korai években alakul ki. Az ebben a korban elsajátított szokásoknak bármely természetes adottságnál nagyobb befolyásuk van, hogy a fiatalok szellemi törpékké vagy óriásokká váljanak; mert a lehető legjobb adottságok is megromolhatnak és elgyengülhetnek a rossz szokások által. A legnagyobb tehetségeket is meggyengíthetik a rossz szokások. Minél korábban adja át magát valaki a bűnös szokásoknak, annál erősebben köti meg a bűn kötelei, és annál mélyebb szellemi és lelki nyomorúságba süllyed. Ám ha valaki ifjúkorában erényes, jó szokásokat sajátított el, akkor ezek hatása az egész életén át látható lesz. Istenfélő és tisztességes emberek legtöbbször már gyermekkorukban megszerezték ezeket a jó tulajdonságokat, mielőtt még a világ rájuk nyomhatta volna a bűn bélyegét. Érettebb korban az ember már olyan érzéketlen az új benyomásokra, mint a kő, ellenben az ifjúság fogékony és alakítható. ³

Módosítani lehet, de megváltoztatni csak ritkán — Amit egy gyermek lát és hall, oly mély nyomot hagy zsenge elméjében, hogy a későbbi körülmények sem tudják teljesen kitörölni belőle. Ilyenkor formálódik az értelme, s erősödnek az érzelmei valamilyen irányba.

¹Youth«s Instructor, 1886. dec. 1.

²Signs of the Times, 1912. aug. 6.

³Keresztény mértékletesség..., 4 5 .1.

Az ismételt cselekedetek szokássá válnak, amelyek szigorú neveléssel módosíthatók, de csak ritkán változnak meg teljesen.⁴

Az egyszer kialakult szokások egyre erősebben és erősebben hatnak a jellemre. Az értelem szünet nélkül formálódik jó vagy rossz irányba, lehetőségeit és előnyeit kihasználva. Nap nap után formáljuk tanulóink jellemét, akik mint fegyelmezett katonák állnak Immánuel zászlaja alá, vagy mint lázadók a sötétség urának seregébe. Melyiket választjuk?⁵

[136]

Állhatatos erőfeszítés szükséges — Amit egyszer megkockáztatunk, arra legközelebb sokkal hajlamosabbak leszünk. A józanság, önfegyelem, takarékoság, szorgalom, a szelíd beszéd, a türelem és az igaz előzékenység szokásai nem fejlődnek ki állhatatos törekvés és önmagunk alapos vizsgálata nélkül. Sokkal könnyebb lezúlni, mint legyőzni a hibákat és fegyelmezni magunkat.⁶

A romlott gyerekek veszélyeztetik a többieket — Az istenfélő szülők megfontolják és előre eltervezik, hogyan fogják jó szokásokra nevelni gyermekeiket. Társakat választanak gyermekeik számára, s nem hagyják őket maguk választani tapasztalatlanságukban.⁷

Ha kiskorukban nem nevelik kitartással és türelemmel a helyes útra a gyermekeket, rossz szokásokat alakítanak ki. Ezek később megerősödnek és megrontanak másokat is. Akiket lealacsonyított az otthoni rossz befolyás, rossz szokásaikat magukkal hordozzák egész életükön keresztül. Ha hívők lesznek, ezek vallásos életükben is megnyilvánulnak.⁸

Saul király szomorú példája — Izráel első királyának története a fiatalkorban rögzült rossz szokások hatalmának szomorú példája. Fiatalságában Saul szerette és félte Istent, de heves vérmérséklete miatt - melynek féken tartására nem tanították meg - mindig kész volt a lázadásra az isteni hatalom ellen.

Akikben a korai évek alatt ápolják az Isten akarata iránti szent engedelmisséget, s akik hűségesen helytállnak kötelességeik teljesí-

⁴Jó Egészség, 1880. jan.

⁵69. sz. kézirat, 1897.

⁶BT IV., 452.1.

⁷RH, 1890. jún. 24.

⁸RH, 1897. márc. 30.

tésében, ezáltal magasabbrendű szolgálatra készülnek fel későbbi életükben. Lehetetlen, hogy emberek, miután éveken át rongálták Istentől kapott erőiket, s azután úgy döntenek, hogy megváltoznak, ezeket az erőket frissnek és szabadnak találják, s egészen ellentétes módon használják.⁹

A gyermek kaphat ugyan alapos vallásos nevelést, de ha a szülők, tanítók vagy gondviselők megtűrik, hogy akár egyetlen rossz szokás is torzítsa jellemét, ez a szokás - hacsak maga a fiatal le nem győzi - uralkodni fog rajta, és vesztét okozza.¹⁰

Az apró tettek is fontosak — Minden cselekedetnek kettős jellege és jelentősége van. Erkölcsös vagy erkölcstelen, jó vagy rossz - a cselekvést kiváltó indítéktól függően. Ha egy rossz tettet rendszeresen ismételnék, az maradandó nyomot hagy cselekvőjében, s mindazokban, akik fizikai vagy lelki kapcsolatba kerülnek vele. A szülők és nevelők, akik nem törődnek az apró helytelenségekkel, megalapozzák a fiatalokban a rossz szokásokat.¹¹

A szülőknek hűségesen kell bánniuk a rájuk bízott lelkekkel. Nem szabad táplálniuk gyermekeikben a büszkeséget, pazarlást, a külcsín és hivalkodás szeretetét. Nem szabad elnézniük az apró csínytevéseket, amelyek aranyosnak tűnnek egy kisgyermeknél, azonban amikor nagyobbak lesznek, el kell hagyniuk ezeket.¹²

[137]

A kis kópéságok és rosszaságok szórakoztatónak látszanak egy kicsi gyermeknél, de később mindez visszataszítóvá és ellenszenvesé válik.¹³

A rossz szokások sokkal könnyebben rögzülnek, mint a jók — Az összes megszerzett tudás sem hatástalanítja a gyermekkori laza fegyelmezés kártételét. Egyetlen hanyagság is szokássá válhat. Egyetlen rossz cselekedet utat készíthet a következő számára. A rossz szokások könnyebben rögzülnek, mint a jók, és nehezebb megszabadulni tőlük.¹⁴

⁹PP, 622.1.

¹⁰BTV „5 3 .1.

¹¹RH, 1898. máj. 17.

¹²B T I., 396. 1.

¹³1. sz. levél, 1877.

¹⁴RH, 1899. dec. 5.

A kisgyermek, ha magukra hagyják őket, sokkal könnyebben megtanulják a rosszat, mint a jót. A rossz szokások jobban összeegyeztethetők a természetes emberi szívvel, s azok a dolgok, melyeket gyermek- és csecsemőkorban látnak és hallanak, mélyen beléjük vésődnek.¹⁵

A korai szokások meghatározzák a jövőbeli győzelmet vagy bukást — Személyiségünkben olyanok leszünk e földön és az örökkévalóságban is, amilyené szokásaink tesznek minket. Azoknak az élete, akik helyes szokásokat alakítanak ki és hűségesek minden kötelességük teljesítésében, olyan lesz, mint a fénylő világosság, s mint a mások ösvényére áradó ragyogó fénysugár. Akik azonban a hűtlenség szokását ápolják, s a lazaság, lustaság és hanyagság szokásait hagyják rögzülni, azok életére az éjszakánál is sötétebb fellegek települnek, s elzárják őket az örök élettől.¹⁶

A jellem a gyermek- és ifjúkorban a legformálhatóbb. Ekkor kell elsajátítani az önuralmat. A családi tűzhely és asztal mellől áradó befolyás hatása olyan maradandó, mint az örökkévalóság. A gyermekkorban kialakított szokások bármely természetes adottságnál jobban meghatározzák, hogy az ember győz vagy alulmarad az élet harcában.¹⁷

¹⁵ Pacific Health Journal, 1897. szept.

¹⁶ BT IV., 452.1.

¹⁷ Jézus élete, 101.1.

38. fejezet — Az életkor, a hajlamok és a vérmérséklet tanulmányozása

[138]

Ne sietessétek a gyerekeket kinőni a gyermekorból! — Szülők, soha ne sietessétek, hogy gyerekeitek kinőjenek a gyermekorból! A nekik adott tanítások olyanok legyenek, amelyek szívüket nemes célokra indítják. Engedjétek őket gyerekeknek lenni, és azzal az egyszerű bizalommal, elfogulatlansággal és őszinteséggel felnőni, mely előkészíti őket a mennyei királyságba való belépésre. ¹

Minden életkornak megvan a szépsége — A szülőknek és nevelőknek igyekezniük kell úgy alakítani a fiatalok hajlamait, hogy azok az élet minden szakaszában a korukhoz illő szépséget hordozzák, olyan természetesen kibontakozva, mint a kertben nyíló virágok. ²

Krisztus egyik legszebb és leghatásosabb példázata a magvetőről és a magról szóló. Az igazságok, melyeket a példázat tanít, élő valósággá váltak Jézus életében. Testi és lelki fejlődésében követte a növekedés növények által szemléltetett isteni rendjét, s szeretné, ha minden fiatal így fejlődne. Bár a menny Királya, a dicsőség Ura volt, mégis eljött, s egy időre kicsiny, tehetetlen csecsemővé lett, aki anyja gondozására szorul. Gyermekkorában Jézus engedelmes gyermekként végezte feladatát. Gyermeki értelemmel beszélt és cselekedett, nem úgy, mint egy felnőtt; s egy gyermek képességeivel összhangban segítette szüleit, akiket tisztelt és szeretett. Fejlődésének minden szakaszában tökéletes volt, a büntelen élet egyszerű, természetes bájával. A szent feljegyzés így szól gyermekségéről: „A kis gyermek pedig növekedett és erősödött, lélekben teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme volt rajta.” Ifjúságáról ez van feljegyezve: „Jézus pedig gyarapodott bölcsességben és testének állapotában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Lk.

¹Jó Egészség, 1880. márc.

²Nevelés, 107.1.

2:40, 52)³

[139]

A családtagok különböző természete — Gyakran mutatkozik ugyanabban a családban feltűnő különbség a jellemekben, mert Isten akarata az, hogy a különböző természetű személyek társas kapcsolatban legyenek egymással. Ilyen viszonyok esetén a család minden tagjának szentül figyelembe kell vennie a másik érzéseit, és tiszteletben kell tartania jogait. Ezzel erősödik a kölcsönös előzékenység és béketűrés; enyhülnek az előítéletek és elsimulnak az egyenlenségek. A különbözőségeik ellenére is biztosítani lehet az összhangot, s így az eltérő temperamentumok keveredése hasznos lesz mindenki számára.⁴

Tanulmányozd a gyermek gondolkodását és egyéniségét! — Minden világra hozott gyermek szaporítja a szülők felelősségét... Meg kell ismerni alkatukat, hajlamaikat s minden jellemvonásukat. Ahhoz, hogy a szülők megfékezhesék gyermekeik rossz hajlamait, s a helyes elvek felé terelhesék őket, gondosan fejleszteniük kell ítélőképességüket. Ez a munka nem igényel semmiféle erőszakot vagy durvaságot. Az önfegyelmet kell erősíteni, s ezzel gyakorolni hatást a gyermek szívére és gondolkodására.⁵

Csodálatos munka az emberi elmével való foglalkozás! Lehetetlen minden gyermeket egyformán kezelni, mert ugyanaz a korlátozás, ami az egyiknek feltétlenül szükséges, a másiknak esetleg tönkretelheti az egész életét.⁶

A gyenge tulajdonságokat erősíteni, a rosszakat megfékezni — Sajnos nagyon kevés a kiegyensúlyozott gondolkodású ember, mert a szülők elhanyagolják kötelességüket, hogy gyermekeik gyengébb képességeit erősítsék, a rosszakat pedig megfékezzék. Elfelejtik, hogy a legszentebb megbízatásuk figyelemmel kísérni a gyermek hajlamait, s kötelességük jó szokásokra és helyes gondolkodásmódra

³Tanácsok szülőknek..., 140-141.1.

⁴Signs of the Times, 1886. szept. 9.

⁵12. sz. kézirat, 1898.

⁶32. sz. kézirat, 1899.

nevelni őket.⁷

Ismerd meg minden gyermek természetét! — Bár a gyermekeket állandóan gondozni és felügyelni kell, mégse éreztessétek velük, hogy mindig megfigyelés alatt állnak. Tanulmányozzátok külön-külön mindegyikük természetét, ahogyan az egymással való kapcsolatukban megnyilvánul, és igyekezzetek kijavítani hibáikat, a jó tulajdonságokat ösztönözve bennük. Meg kell tanítani a gyermekeket arra, hogy a testi és lelki erők fejlesztése egyaránt rajtuk múlik, saját erőfeszítéseik eredménye. Már nagyon korán meg kell érteniük: a boldogság nem az önző kedvtelések kielégítésén múlik, hanem a kötelességek hűséges teljesítésén. Ennek megfelelően az anya igyekezzék gyermekeit a lehető legboldogabbá tenni.⁸

A szellemi szükségletek éppoly fontosak, mint a testiek — [140] Néhány szülő különösen nagy gondot fordít gyermekei testi szükségleteire. Amikor betegek, szeretettel és hűségesen gondozzák őket, s azt hiszik, hogy ezzel el is végezték kötelességüket. Ebben nagyon tévednek, mert kötelességüknek ez éppen csak a kezdete. A szellemi és lelki szükségletekről való gondoskodás nagyon nagy jártasságot és ügyességet igényel, hogy a sérült lélek gyógyítására a legmegfelelőbb orvosságot alkalmazzák.

A gyermekeknek ugyanolyan nehéz próbáik és kísértéseik vannak, mint a felnőtteknek. A szülők gondolatai is sokszor összezavarodnak, szenvednek téves nézeteiktől és érzéseiktől. Sátán csapásokat mér rájuk, s ők engednek kísértéseinek. Néha szigorúak és mérgesek, s ingerült beszédükkel haragot gerjesztenek gyermekeikben is. Szegény gyerekek átveszik tőlük ezt a lelkiületet, s a szülők képtelenek segíteni rajtuk, mert ők voltak a baj okozói. Néha úgy tűnik, hogy minden rosszul megy, a levegő telve van ingerültséggel, és mindenki boldogtalan. A szülők vádló szemrehányásokat tesznek gyermekeiknek, amiért engedetlenek, s a világ legrosszabb gyerekeinek nevezik őket, miközben ők maguk minden zavar okai.⁹

Kedvességre ösztönözni — A kiegyensúlyozatlan lélek, a hirtelen természet, az ingerlékenység, az irigység és féltékenység - mind

⁷Signs of the Times, 1884. jan. 31.

⁸Uo., 1884. febr. 9.

⁹BT I., 384.1.

a szülők hanyagságáról tesznek tanúbizonyságot. Aki e gonosz vonásokat hordozza jellemében, nagy boldogtalanságnak néz elébe.

Milyen sokan vannak, akik nem kapják meg társaiktól és barátaitól azt a szeretetet, amely nyugodtan az övék lehetne, ha csak egy kicsit is kedvesebbek lennének! Milyen sokan vannak, akik bármit csinálnak, és bármerre járnak, mindenkinek csak nehézségeket okoznak!¹⁰

A különböző természetű gyermekek más-más nevelést igényelnek — A gyermekek különböző vérmérsékletűek, ezért a szülők nem tudják őket egyformán fegyelmezni. Nem egyformák szellemi képességeik sem, s a szülőknek imádkozó szívvel kell megfigyelni őket, hogy véghezvihessék Isten terveit a gyermeknevelésben.¹¹

[141] Anyák, szánjatok időt arra, hogy gyermekeiteket megismerjétek! Tanulmányozzátok hajlamaikat és vérmérsékletüket, hogy tudjátok, hogyan kell bánni velük. Némely gyermek sokkal több figyelmet igényel, mint a többi.¹²

Hogyan bánjunk a nehezen kezelhető gyerekekkel? — Vannak gyermekek, akiknek a nevelése és fegyelmezése több türelmet és kedvességet igényel, mint másoké. Ezek a gyerekek nem örökölték sokat ígérő jellemvonásokat, éppen ezért több megértést és szeretetet igényelnek. Kitartó munkával a nehezen kezelhető, önfejű gyermekeket is fel lehet készíteni arra, hogy részük legyen a Mesterért végzett munkában. Lehetnek kiaknázatlan erőik, melyeket felébresztve alkalmassá válnak olyan feladatok elvégzésére, amelyekkel messze túlszárnyalják többet ígérő társaikat.

Ha ilyen különös alkattal vagy természettel bíró gyermekeitek vannak, ne hagyjátok, hogy emiatt csalódás mételyezze életüket! Segítsétek és bátorítsátok őket türelemmel és együttérzésük kifejezésével! Erősítsétek őket szerető szavakkal és kedves cselekedetekkel, hogy legyőzzék jellemhibáikat!¹³

¹⁰A keresztény nevelés alapjai, 67.1.

¹¹Jó Egészség, 1880. júl.

¹²RH, 1901. júl. 9.

¹³Tanácsok szülőknek..., 115-116.1.

Többet érhetnek el a nevelésben, mint gondolnátok! — Ha egy anya szereti Jézust, amilyen hamar csak lehet, Neki akarja nevelni gyermekeit! Gyermekeitek lelkületét már egészen kicsi kortól fogva eredményesebben formálhatjátok, mint gondolnátok! Jézus drága neve legyen jól ismert szó a családban!¹⁴

¹⁴17. sz. kézirat, 1893.

39. fejezet — Az akarat fontos tényező a siker elérésében

Minden gyermeknek meg kell értenie, milyen erő rejlik az akaratban — Az akarat az ember természetét irányító hatalom, s ez uralkodik minden képességünkön. Az akarat nem ízlés, nem hajlam, sem nem érzés csupán, hanem az emberben működő döntési képesség, amivel az Isten iránti engedelmességet vagy engedetlenséget választhatjuk.¹

Minden gyermeknek meg kell értenie az akarat igazi erejét! Értessétek meg velük, hogy milyen felelősség jár ezzel az ajándékkal. Az akarat az emberi természetet uraló hatalom, a döntés és választás képessége.²

A siker akkor jön, ha az akarat meghajol Isten előtt — Minden értelemmel bíró emberi lénynek lehetősége van a helyeset és jót választani: „Válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok...” (Józs. 24:15)

Akaratát mindenki alárendelheti Isten akaratának. Választhatja az iránta való engedelmességet, és így összekapcsolódva az isteni erővel, senki sem kényszerítheti az embert arra, hogy gonoszt cselekedjék. Minden ifjúnak és gyermeknek hatalmában áll, hogy Isten segítségével feddhetetlen jellemet formáljon, és mások számára hasznos, áldásos életet éljen.

Az a szülő és tanító lesz a legeredményesebb, aki ilyen tanítás által önuralomra neveli gyermekét, és így maradandó sikereket ér el. A felületes szemlélő számára e munka talán nem tűnik a legeredményesebbnek. Lehet, hogy nem értékeli olyan nagyra, mint egy olyan nevelő munkáját, aki tekintélyének feltétlen uralma alatt tartja a gyermek értelmét és akaratát - mégis, az évek múltával bebizonyo-

¹BTV., 513.1.

²Nevelés, 289.1.

sodik majd, hogy az a nevelési módszer volt a jobb, amely Istenre irányította a figyelmet.³

Ne gyengítsétek, hanem irányítsátok a gyermek akaratát! — [143]
Az akarat minden erejére szüksége van az embernek, feltéve, hogy az megfelelően irányított. Bölcsen és óvatosan kezeljétek, mint egy szent és drága kincset! Vigyázzatok, nehogy darabokra törjétek, hanem inkább formáljátok és alakítsátok türelmesen, elvek és igaz példák segítségével mindaddig, amíg a gyermek megbízható felnőtté válik.⁴

A gyermekeket korán meg kell tanítani arra, hogy hajlandóságukat és akaratukat alá vessék szüleik akaratának és tekintélyének. Miközben erre nevelitek őket, azt is megtanulják, hogy alá vessék magukat Isten akaratának, és engedelmeskedjenek követelményeinek. Így válnak alkalmassá arra, hogy Krisztus családjának tagjai legyenek.⁵

Irányítva, s nem összetörve — A szülők és tanítók gondolkodjanak azon, hogyan irányíthatnák úgy a gyermekek fejlődését, hogy közben ne akadályozzák azt helytelen korlátozásokkal. A túlságos gyámkodás és irányítás éppen olyan rossz, mint a túl kevés. Rettenetes hiba az a törekvés, hogy megtörjük a gyermek akaratát. Az emberek különböző beállítottságúak, s bár az erőszak eredményezhet látszatengedelmességet, mégis sok gyermek szívében csak még elszántabb lázadást idéz elő. Ha a szülő és tanító el is érné azt az uralmat a gyermek felett, amire törekszik, a következmény nagyon veszélyes és káros a gyermekekre nézve...

Mivel az akarat alárendelése az egyik tanulónak sokkal nehezebb, mint a másoknak, a követelmények iránti engedelmességet a tanító tegye könnyebbé! Az akaratot irányítani és formálni kell, nem pedig semmibe venni vagy összetörni.⁶

Vezesd, soha ne hajtsd! — Engedjétek, hogy a gondozásokat alatt álló gyermekeknek ugyanúgy saját egyéniségük legyen, ahogyan nektek is van. Mindig vezetni próbáljátok őket, soha ne haj-

³Uo.,

⁴Tanácsok szülőknek..., 116.1.

⁵119. sz. kézirat, 1899.

⁶Nevelés, 288-289.1.

tani!⁷

[144]

Az akarat gyakorlása erősíti a gondolkodást — Lehet a gyermeket úgy is nevelni, hogy nincs saját akarata, s egyénisége beleolvad nevelőjének egyéniségébe. Akarata, szándékai és céljai teljesen alá vannak vetve tanítója akaratának. Az így nevelt gyermekek mindig hiányában lesznek az erkölcsi erőnek és az egyéni felelősségtudatnak. Nem tanulnak meg értelemmel és elvből cselekedni, mert akaratuk egy másik akarat uralma alatt áll, s gondolkodásuk sincs arra ösztönözve, hogy erősödjék a gyakorlás által. Nincsenek tekintettel sajátos, egyéni képességeikre, s nem tanítják őket arra, hogy szükség esetén minden erejüket bevessék a küzdelembe.⁸

Amikor az akaratok ütköznek — Ha egy gyermek makacs, az anyja - amennyiben tudatában van felelősségének - tudni fogja, hogy ez a makacsság része annak az örökségnek, amit ő maga adott át neki, s nem tekint úgy gyermeke akaratára, mint amelyet feltétlenül meg kell törni. Előfordul, hogy az anya és a gyermek szándékai összeütköznek - a szilárd és megfontolt akarat ütközik a gyermek ésszerűtlen akaratával. Ilyenkor vagy az anya kerül fölénybe, érettebb kora és tapasztalata révén, vagy a gyermek fegyelmezetlen akarata győzedelmeskedik. Az ilyen helyzetekben nagyon nagy bölcsességre van szükség, mert az oktalan irányítás és az erőszak teljesen tönkretelheti a gyermeket mind erre, mind az elkövetkezendő életre nézve. A bölcsesség hiánya miatt minden elveszhet! Vigyázni kell, hogy a lehető legritkábban adódjanak ilyen válságos helyzetek, mert ez anyának és gyermeknek egyaránt nagy küzdelmet okoz. Ha mégsem lehet semmiképpen elkerülni, s ha már elkezdődött, akkor rá kell bírni a gyermeket, hogy engedelmeskedjék a szülők nagyobb tapasztalatának.

Egy anya mindig uralkodjék szavain! Ne hangozzanak el az otthonban harsány parancsszavak! Ne tegyen semmit, ami a gyermekből dacot válthat ki. A szülőknek tanulmányozniuk kell, hogyan bánjanak kicsinyeikkel ilyen esetben, s hogyan vezessék őket Jézushoz. Hittel imádkozzanak, hogy Sátán ne győzze le gyermekeiket.

⁷BTV., 653.1.

⁸Tanácsok szülőknek..., 74.1.

A mennyei angyalok figyelik ezeket a jeleneteket. Az anya legyen tudatában, hogy Isten az ő segítője, s hogy ereje és sikere a szeretetben rejlik. Ha bölcs keresztény, akkor nem próbálja ráerőszakolni a gyermekre az engedelmisséget. Ehelyett imádkozik, s megújulást tapasztal majd lelki életében. Ha így tesz, látni fogja, hogy a benne munkálkodó erők ezzel egy időben a gyermekben is ugyanúgy működnek. Így a gyermek kényszerítés nélkül megszelídül, s ezzel csatát nyertek.

Minden kedves gondolat, minden türelmes cselekedet, minden bölcs, korlátozó szó olyan, mint az „aranyalma ezüstitányéron” felhasználva (Péld 25:11). Az anya kivívott győzelme sokkal drágább, mintsem szavakban ki lehetne fejezni. Tapasztalatai gyarapodtak, s új világosság gyúlt benne - az „igaz világosság, amely minden emberre árad, aki a földre született” (Jn. 1:9). Az akarat megszelídült, s a vihar utáni béke: mint eső után a napsütés. ⁹

[145]

A szülők őrizték meg gyermeki érzéseiket — Sajnos csak kevesen tartják fontosnak, hogy ifjúi érzéseiket, amennyire csak lehetséges, megőrizték, s természetüket ne engedjék szigorúvá és közönyössé válni.

Isten azt szeretné, ha a szülőkből vegyülne a gyermek bájos egyszerűsége a felnőttkor erejével, bölcsességével és érettségével.

Egyeseknek sohasem volt igazi gyermekkoruk. Soha nem érezték a rügyező élet szabadságát, egyszerűségét és frissességét. Ehelyett szidva, letorkolva, megverve és megrovások között éltek, míg a gyermeki ártatlanság és bizalmas őszinteség irigységgé, félelemmé, féltékenységgé és álnoksággá változott bennük. Sajnos az ilyen felnőttek csak nagyon ritkán bírnak azokkal a tulajdonságokkal, amelyek saját kicsinyeik gyermekkorát boldoggá tennék. ¹⁰

Óriási hiba a gyermekuralom — Óriási hibát követnek el azok, akik engedik, hogy a gyermekek uralkodjanak otthon, s teljesen a kezükbe vegyék a vezetői szerepet. Ez rossz irányba tereli az akarat-erőt, ezt a csodálatos dolgot. Ám sajnos ugyanezt a hibát nap nap után követik el, mert a szülők vakok, nincsenek birtokában a bölcs

⁹55. sz. levél, 1902.

¹⁰Jó Egészség, 1880. márc.

ítélőképességnek és előrelátásnak.¹¹

Egy anya, aki engedett síró gyermekének — Gyermeked helyes nevelése bölcsességet igényel. Addig hagyjátok, hogy mindenért sírjon, amit meg akart szerezni, hogy végül ez teljesen szokásává vált. Engedtétek, hogy az apja után sírjon, sőt füle hallatára emlegették többször is, hogy „szegény, hogy sír az apja után”, míg végül szándékosan kezdte az ilyen jeleneteket. Csak lenne nálam három hétig, meglátnád, hogy megváltozna! Megértetném vele, hogy az én szavam törvény, és kedvesen, de határozottan elérném célomat. Semmiképpen nem vetném alá magamat a gyermek akaratának. Bizony, sok teendő van még ezen a téren, és sokat veszítettél azzal, hogy e dolgot már előbb nem vetted kézbe.¹²

[146] **Az elkényeztetett gyermek boldogtalan élete** — Minden gyermek, akit nem fegyelmeznek, nem nevelnek gondosan és állandó imával, boldogtalan lesz itt a földön a próbaidő alatt, s olyan ellenszenves tulajdonságokat alakít ki, hogy az Úr nem fogadhatja be őt mennyei családjába. Egy elrontott gyermeknek óriási terhet kell hordoznia egész életén át, a próbákban és kísértésekben pedig fegyelmezetlen, félrenevelt akaratát fogja követni.¹³

Nem boldogok azok a gyermekek, akiknek megengedik, hogy azt csináljanak, amit akarnak. A meg nem fékezett szívben nem talál helyet a megnyugvás és az elégedettség. Ahhoz, hogy jellemünk harmóniában legyen a lényünket kormányzó bölcs törvényekkel, szívünket és elménket fegyelmezni, korlátozni kell. A nyugtalanság és az elégedetlenség a kényeztetés és az önzés gyümölcsei.¹⁴

A szomorú próbák, melyek annyira veszélyeztetik a gyülekezet békéjét, s amelyek miatt a hitetlenek megbotránkozva, kételkedve, kiábrándultan fordulnak el, rendszerint a féktelen és lázadó szellemből fakadnak, s a kora ifjúkorban elkövetett szülői kényeztetés következményei. Hány élet törik össze így, hány büntényt követnek el a hirtelen fellobbanó harag miatt, amit pedig gyermekkorban meg lehetett volna fékezni. Ekkor elméjük még fogékony, s szívük

¹¹126. sz. kézirat, 1897.

¹²5. sz. levél, 1884.

¹³126. sz. kézirat, 1897.

¹⁴BT IV., 202.1.

befolyásolható a jó irányba, ekkor még hajlanak a gyengéd anyai irányítást elfogadni. A gyermekek hibás nevelése az alapja az erkölcsi nyomor mérhetetlen áradatának napjainkban. ¹⁵

¹⁵Uo.

40. fejezet — A keresztény elvek szemléltetése

A gyermekek utánozzák szüleiket — Apák és anyák, ne feledjétek, hogy tanítók vagytok, s gyermekeitek a tanítványaitok! Hanghordozásokat, magatartásokat, lelkületeteket utánozni fogják kicsinyeitek.¹

A gyermekek utánozzák szüleiket, ezért legyünk gondosak, s mutassunk nekik helyes példát. Azok a szülők, akik otthon kedvesek és udvariasak, ugyanakkor szilárdak és határozottak, ugyanezeket a tulajdonságokat látják majd viszont gyermekeikben is. Ha egyenesek, nyíltak, becsületesek, gyermekeik ezekben a jellemvonásokban is nagyon hasonlítanak majd hozzájuk. Ha Istent imádják és tisztelik, s erre tanítják gyermekeiket is, akkor ők sem feledik soha, hogy Neki szolgáljanak.²

A családban az apa és anya képviselje Krisztust, akit példaként szeretnének gyermekeik elé állítani. Mindig tiszteletet és gyöngédséget fejezzenek ki egymás és gyermekeik iránt, szavaikban és cselekedeteikben egyaránt. Sugározzék róluk, hogy a Szentlélek befolyása alatt állnak, Jézus jellemét képviselik és Őt mutatják be gyermekeiknek. Mivel az utánczás igen nagy jelentőségű a gyermekek tanulásában, ezért, amikor ez a képesség a legerősebb, tökéletes mintát kell eléjük tárni.³

Elvek és példák által tanítani — Az anya, gyermeke nevelése közben, maga is állandóan iskolában van, ő is folyvást tanul. Gyakorolnia kell ugyanazt az önuralmat, amire gyermekeit tanítja. Gyermekei felfogásával és különböző kedélyállapotával foglalkozva nagy bölcsességre, éleslátásra, ítélőképességre van szüksége, különben fennáll a veszély, hogy igazságtalanul vagy részrehajlóan bánik velük. A szeretet legyen a törvény az otthonban, ha azt szeretné, hogy kicsinyei is kedvesek és udvariasak legyenek. Így kapnak na-

¹ Signs of the Times, 1886. márc. 11.

² BT V., 319-320.1.

³ RH, 1894. márc. 13.

ponta ismétlődő tanításokat a megnyilvánuló elvek és példamutatás által.⁴

Igaz, hogy a tanítók az iskolában elvégzik a maguk részét gyermekeitek nevelésében, de a ti példátok sokkal többet nyom a latban, mint amit bárki más tehet értük. Társalgásokat, a mód, ahogyan üzleti dolgaitokat bonyolítjátok, tetszések vagy rosszallások ki nyilvánítása valamiről, mind-mind hozzájárul a jellem formálásához. A kedves természet, az önfegyelem, önuralom és udvariasság, amit gyermekeitek látnak tőletek, mindennapi komoly tanítás lesz számukra. Ez a nevelés olyan, mint az idő: folyamatos és véget nem érő, s célja, hogy gyermekeitek olyanokká váljanak, amilyeneknek lenniük kell.⁵

[148]

Vigyázzatok, hogy soha ne legyetek durvák gyermekeitekkel!... Követeljétek engedelmességet, de ne engedjétek meg magatoknak, hogy figyelmetlenül szóljatok hozzájuk, mert szavaitok és tetteitek az ő tankönyveik. Segítsétek őket gyengéden, hogy a lehető legsimábban túljussanak életüknek ezen a szakaszán. Ragyogja be szívüket jelenlétetek napfénye. A növekvő fiúk és lányok nagyon érzékenyek, s durvaságokkal könnyen tönkretesethetitek egész életüket. Anyák, legyetek óvatosak, ne zsörtölődjétek, mert az sohasem segít!⁶

A szülők legyenek az önuralom mintaképei — A gyermekeket, amennyire csak lehetséges, távol kell tartani az izgalmaktól; ezért az anya is legyen nyugodt és kiegyensúlyozott, mentes minden izgalomtól és ideges kapkodástól. Neki ez ugyanúgy a fegyelem iskolája, mint a gyermeknek. Mialatt kicsinyeit önmegtágadásra tanítja, önmagát is arra neveli, hogy minta legyen számukra. Mialatt gyengéd érdeklődéssel gyomlálja szívük talaját, hogy kiirtsa az emberi természetből fakadó bűnös hajlamokat, saját szavaiban és cselekedeteiben is a lélek kegyességét ápolja.⁷

Egyetlen önmagatok felett vívott győzelem gyermekeitek számára is óriási érték és bátorítás lesz. Biztos talajra vethetitek lábaitokat, ezt mondván: Isten szántófeldje, Isten épülete vagyok (I. Kor. 3:9). Az Ő keze alá helyezem magam, hogy isteni hasonlatosságra

⁴Pacific Health Journal, 1890. jún.

⁵RH, 1899. jún. 27.

⁶127. sz. kézirat, 1898.

⁷43. sz. kézirat, 1900.

formálódjak, és segítőtársa lehessen gyermekeim jellemének, értelmének alakításában, így lesz nekik is könnyebb az Úr útjain járni... Apák és anyák, ha magatokat fegyelmezni tudjátok, nagy győzelmet fogtok aratni gyermekeitek fegyelmezésében is.⁸

Az önfegyelem gyümölcsei — Szülők! Minden alkalommal, amikor elveszítitek az uralmat önmagatok felett és türelmetlenül beszéltek vagy cselekedtek, Isten ellen vétkeztek. Az angyalok minden elejtett türelmetlen, vigyázatlan szót felírnak könyveikbe, akár figyelmetlenségből, akár tréfából esett; följegyeznek mindent, ami nem tiszta és emelkedett, s úgy jelölik meg azokat, mint keresztény jellemeteken éktelenkedő foltot. Kedvesen szóljatok gyermekeitekhez!

[149] Emlékezzetek arra, hogy ti is milyen érzékenyek vagytok, milyen nehezen viselitek el a szemrehányást. Erre gondolva, ne állítsátok őket olyasmira, amit ti magatok sem tudnátok elhordozni, hiszen ők sokkal gyengébbek. Az önfegyelem, komolyság és lelkiismeretesség részletekről százszoros gyümölcset hoz majd. Kellemes, derűs szavaitok mindig napsugarakként hassák át az otthonotokat.⁹

Ha a szülők vágyakoznak arra, hogy gyermekeik illendően, jól viselkedjenek, legyenek jók maguk is elveikben és a gyakorlatban egyaránt.¹⁰

A gyermekekre nagy befolyással van a hitvalló keresztények viselkedése — A szombattartók az Úr napjának megünneplésére nevelik gyermekeiket kicsi koruk óta. Sokan közülük nagyon jó gyermekek és hűségesek a szolgálatban, ami az ideig való dolgokat illeti, de nem érznek mély bűnbánatot és nem érzik a bűnből való megtérés szükségességét. Ezek a fiatalok szemmel tartják a hitvalló keresztények viselkedését, s látnak közöttük olyanokat, akik magas hivatásuk ellenére sem lelkiismeretes keresztények. Saját nézeteiket és cselekedeteiket ezekkel a „botránykövekkel” hasonlítják össze, s mivel nincsenek kiemelkedő bűnök az életükben, azzal áltatják magukat, hogy lelkileg nagyjából jó állapotban vannak. Mindez azért van így, mert bár sok szülő és tanító vallja, hogy hisz Isten Igéjében, életük mégis megtagadja annak erejét. Ezért nincs különösebb

⁸75. sz. levél, 1898.

⁹Signs of the Times, 1884. ápr. 10.

¹⁰Jó Egészség, 1880. jan.

hatással ifjúságunkra a Szentírás tanítása. Időnként érzik az eléjük tárt Ige erejét, s felismerik Krisztus szeretetének értékét, jellemének szépségét. Látják az Ő szolgálatára áldozott élet hatalmas lehetőségeit. Ennek ellentétéként azonban észreveszik azok tetteit is, akik csupán vallják, hogy megtartják Isten rendeléseit.¹²

A szülők mondjanak nemet a kísértésekre! — Ha nem követitek a világot a hiábavaló dolgokban, példát mutathattok gyermekeiteknek az Isten iránti hűségre, és ezzel megtanítjátok őket nemet mondani. Fontos elvként értessétek meg gyermekeitekkel a Szentírásnak ezt a mondatát: „Ha a bűnös csábít téged, ne hallgass rá!” (Péld. 1:10) Ha azt akarjátok, hogy tudjanak nemet mondani a kísértésre, akkor elsősorban nektek magatoknak kell tudnotok ezt megtenni. A felnőtt számára ez éppen annyira szükséges, mint a gyermeknek.¹³

Legyetek gyengédek! — Legyetek gyengédek és kedvesek gyermekeitekkel, s akkor ők is megtanulják a gyengédséget! Bizonyítsuk be otthonainkban, hogy valóban keresztények vagyunk! Teljesen értéktelen az a hitvallás, amely a családi életben nem ad kedvességet, béketűrést és szeretetet.¹⁴

A hanghordozásra ugyanúgy kell ügyelni, mint a mondani-valóra — Ne engedjétek, hogy akár csak egyetlen durva, ingerült, vagy szenvedélyes szó is kicsússzon a szátokon! Krisztus kegyelme rendelkezésekre áll. Ha ti is akarjátok, az Ő Lelke befolyásolja majd szíveteket és lelketeket, s képes uralni szavaitokat és tetteiteket. Soha ne játsszátok el tekintélyeteket hirtelen, meggondolatlan szavakkal! Figyeljétek, hogy minden szavatok tiszta, beszélgetésetek szent legyen! Olyan példát mutassatok gyermekeiteknek, amilyennek szeretnétek őket látni... Legyen az otthonban béke, szeretet, derűs szó és vidám arckifejezés.¹⁵

Sajnos sok szülő képtelen arra, hogy minden körülmények között megőrizze béketűrését. Kerülnünk kell minden hatalmaskodó,

¹²Nevelés, 259.1.

¹³RH, 1891. márc. 31.

¹⁴97. sz. kézirat, 1909..

¹⁵28. sz. levél, 1890.

kritizáló, hibakereső lelkületet, mert a kimondott szavak s a hanghordozás gyermekeinknek megannyi tanítás a rosszra, vagy a jóra. Ha indulatos szavak záporoznak szátokból, ezzel arra tanítjátok gyermekeiteket, hogy ők is ugyanúgy beszéljenek, s a Szentlélek nemesítő befolyása nem nyugszik meg rajtuk!¹⁶

A szülők Isten megbízottjai a jellem formálásában — Gyermekeitek értelme fokozatosan formálódik, kialakulnak az érzelmek és jellemtulajdonságok, de vajon milyen minta szerint? Szülők, ne feledjétek, hogy ti vagytok a megbízottak ebben a fontos munkában, s ha majd sírotokban pihentek, a hátrahagyott életmű maradandóan bizonyosságot tesz rólatok - vagy jót, vagy rosszat!¹⁷

Az isteni képmás lenyomata — Irányítanotok, figyelmeztetetek, tanácsolnotok kell, mindig emlékezve arra, hogy megjelenésetek, szavaitok és cselekedeteitek közvetlen hatással vannak gyermekeitek jövőjére. A ti feladatotok: nem vászonra festeni csodálatos képként, nem márványba vésni, hanem egy emberi lélekbe plántálni az Isten képmását!¹⁸

¹⁶8/a. sz. levél, 1896.

¹⁷Pacific Health Journal, 1890. jún.

¹⁸Signs of the Times, 1882. máj. 25.

X. A fegyelmezés

[151]

41. fejezet — A fegyelmezés céljai

A legfőbb cél az önfegyelem elérése A fegyelmezés célja, hogy a gyermek önfegyelmet tanuljon. Önállóságra és önuralomra kell nevelni őt. Ezért amilyen hamar csak alkalmassá teszi erre felfogóképessége, értelmét megnyerve, az engedelmesség oldalára kell állítani.

Minden bánásmódunk olyan legyen iránta, hogy megértse: az engedelmesség igazságos és ésszerű dolog! Segítsetek neki meglátni, hogy mindent törvények urálnak, s a törvények áthágása és az engedetlenség végül szerencsétlenséghez és szenvedéshez vezet. Amikor Isten így szól: „Ne...”, akkor szeretettel figyelmeztet az engedetlenség következményeire, hogy károktól és veszteségektől mentsen meg bennünket.¹

Az akarat erejének igénybevétele — A dorgálás akkor érte el igazi célját, ha a rossz cselekedet elkövetőjét hibája belátására vezettük, és ha akaratát mozgósítja a hiba kijavítása érdekében. Ha ezt elértétek, akkor vezessétek őt a bűnbocsánat és az erő Forrásához, Jézushoz!²

A legtartósabb sikereket azok érik el, akik éreztetik gyermekeikkel: bennük van az erő, hogy megbecsült és hasznos emberré váljanak.³

[152]

A rossz szokások és gonosz hajlamok kijavítása — Visszafojni, irányítani és fegyelmezni a szülők feladata. Nem követhetnek el nagyobb gonoszsgot, mint ha engedik gyermekeiknek, hogy kielégítsék gyerekes kívánságaikat, s kövessék hajlamaikat. Nem tehetnek velük nagyobb rosszat, mint ha azt a benyomást keltik bennük, hogy kedvükre élhetnek és szórakoztathatják magukat, tetszésük szerint választva saját útjaikat, élvezeteiket és társaikat...

¹Nevelés, 287.1.

²Uo., 291.1.

³A keresztény nevelés alapjai

A fiataloknak szükségük van szüleikre, akik nevelik, fegyelmezik őket, akik kijavítják és eltávolítják a rossz szokásokat és gonosz hajlamokat.⁴

Lerombolni Sátán erődítményeit — Anyák, gyermekeitek sorsa nagyrészt a ti kezetekben nyugszik. Ha elmulasztjátok teljesíteni kötelességeketek, ezzel Sátán soraiba állíthatjátok gyermekeiteket, s az ő ügynökeivé válnak mások megrontásában. De hűséges fegyelmezésetek és istenfélő példátok Krisztushoz vezetheti őket, s akkor ugyanerre fognak indítani másokat is - így közreműködése-tekkel sok lélek menthető meg a pusztulástól. Figyelmesen nézzünk körül, és vegyük észre a mulasztásokat! Romboljuk le Sátán erődítményeit! Türelmesen javítsuk ki a hibákat szeretett kicsinyeinkben, s tartsuk őket távol az Ellenség erejétől! Ne csüggedjünk el!⁶

Tanítások a szülői és isteni tekintély tiszteletére! — A gyermekeket... nevelni, oktatni, fegyelmezni kell, hogy engedelmesekké váljanak szüleikkel szemben, s tiszteletben tartsák tekintélyüket. Ily módon szívükbe plántálják az isteni tekintély iránti tiszteletet, így a családi nevelés mintegy előkészít a mennyre. A gyermekek és fiatalok olyan nevelést kapjanak, hogy felkészüljenek vallásos kötelességeik felvételére, és ezáltal alkalmassá váljanak a mennyei udvarba lépésre.⁷

Ő, aki minden ismeret forrása, üdvösségünk feltételét e szavakban jelentette ki: „Boldogok, akik megtartják az Ő parancsolatait, hogy joguk lehessen az élet fájához, és bemehessenek a kapukon a városba.” (Jel. 22:14) Az Isten parancsolatai iránti engedelmisség a mennyi ára, s a szülők engedelmissége az egyik legfontosabb tanítás gyermekeiknek.⁸

Engedelmisség elvből, s nem kényszerből — Mondjátok el pontosan, mit vártok gyermekeitektől, azután értessétek meg velük, hogy szavatok törvény, s nekik engedelmeskedniük kell. Így nevelitek őket arra, hogy tiszteljék Isten parancsolatait, amelyeket

⁴12. sz. kézirat, 1898.

⁶RH, 1895. júl. 16.

⁷RH, 1894. márc. 13.

⁸12/a sz. kézirat, 1896.

világosan kinyilatkoztatott: „tedd!” és „ne tedd!” Sokkal jobb gyermekeiteknek, ha elvből engedelmeskednek, mint ha kényszerből tennék.⁹

[153] **A feltétlen bizalom példája** — Izsákot megkötözték apja reszkető kezei, mert Isten ezt parancsolta. A fiú alávetette magát apja akarátának, mert hitt becsületességében...

Ábrahámnak ez a hitből való cselekedete a mi javunkra jegyeztetett fel. Megtanít az Isten parancsolataiba vetett bizalom leckéjére, bármilyen metszőek legyenek is azok. A gyermekeket pedig a szüleik és Isten iránti tökéletes engedelmességre tanítja. Ábrahám példája arra int, hogy semmi sem lehet túl drága számunkra, hogy Istennek ne adjuk.¹⁰

A fiatalok válaszolnak a bizalomra — A fiataloknak érezniük kell, hogy bíznak bennük. Tudják, mi a tisztelet, és vágnak rá, hogy őket is tiszteljék, s ehhez meg is van minden joguk.

Ha a tanulók azt érzik, hogy nem járhatnak szabadon, nem lehetnek még a szobájukban sem anélkül, hogy megfigyelés alatt ne állnának, kritikus szemek ne kísérenék őket, akkor ennek nagyon káros következménye lehet. Nem lesz semmi örömük a szabadidejük eltöltésében. Az állandó felügyelet több, mint túlzott szülői gyámkodás - messze rosszabb annál. A bölcs szülők egészen tapintatosan veszik észre a sokszor felszín alatt rejtőző nyugtalanságot a fiatal gondolatvilágában, vagy azt is, ha éppen kísértésekkel küzd, s akkor bevethetik segítségüket, hogy ellensúlyozzák a gonosz munkáját. De

[154] az állandó megfigyelés nem ter- mézetes, s rossz gyümölcse lesz, ezért őrizkedni kell tőle. A fiatalok egészsége testmozgást, derűt és boldog, kellemes légkört igényel a fizikai egészség és a kiegyensúlyozott jellem kibontakozása érdekében.¹¹

Önállóság, vagy abszolút tekintély? — Sok családban a gyermek jól neveltnek látszik a szigorú fegyelmezés hatására, de amikor kikerül az irányítás alól, képtelen lesz önállóan gondolkodni, határozni vagy cselekedni. Ezek a gyermekek olyan sokáig éltek vasszabályok között, hogy nincs önbizalmuk az önálló cselekvéshez,

⁹RH, 1904. szept. 15.

¹⁰B T III., 368.1

¹¹A keresztény nevelés alapjai, 114.1.

vagy saját vélemény alkotásához. Nem engedték nekik, hogy maguktól gondolkozzanak és cselekedjenek, pedig erre lett volna szükség. Amikor elkerülnek szüleiktől és egyedül kell megállniuk, könnyen befolyásolják őket mások a rossz irányba. Jellemük nem lesz igazán szilárd. Sohasem voltak olyan helyzetben, hogy csak magukra támaszkodva, azonnal kellett volna cselekedniük, ezért gondolkodóképességük nem fejlődött ki kellőképpen. Olyan sokáig voltak szüleik abszolút irányítása alatt, hogy teljesen rajtuk csüggenek: szüleik gondolkoznak és döntenek helyettük.

Ugyanakkor nem szabad átesni a ló túlsó oldalára, s megengedni a fiataloknak, hogy szüleik és tanítók elképzeléseitől függetlenül gondolkozzanak és tevékenykedjenek. Tisztelniük kell a tapasztaltabbak irányítását. Úgy kell oktatni őket, hogy gondolkodásuk egységben legyen szüleikével és tanítóikéval, és hasznosnak lássák megszívlelni az idősebbek tanácsait. Ezek után, ha kikerülnek az irányító kezek alól, jellemük nem lesz olyan, mint a szélben ingadozó nádszál.

A szigorú nevelés mindig szellemileg és erkölcsileg gyenge embereket szül, ha nem társul hozzá kellő ösztönzés az önálló gondolkodásra és cselekvésre, s ha a fiataloknak nem alakul ki ezáltal a biztonságérzetük, megismerve saját képességeiket. Ennek következménye, hogy nem nevelést, hanem csak „idomítást” kaptak, az állatok fegyelmezéséhez hasonlóan, majd akkor lesz látható, amikor egyedül kell megállniuk a világban. Szüleik és tanítók akaratukat nem irányították, hanem durva fegyelmezéssel és erőszakkal leigázták. ¹²

Gonosz eredményt szül, ha valaki egy másik ember gondolkodását uralja — Azok a szülők és tanítók, akik azzal dicsekszenek, hogy teljesen uralmuk alatt tartják a gondjaikra bízott gyermekek gondolkodását és akaratát, rögtön abba hagynák a dicsekvést, ha előre látnák a gyermekek eljövendő életét, akiket az erőszak vagy megfélemlítés eszközével kényszerítettek irányításuk alá. Az ilyen gyermekek, amikor felnőnek, szinte teljesen felkészületlenek arra, hogy kivegyék részüket az élet komoly felelősségeiből. Ha rákényszerülnek, hogy egyedül gondolkozzanak és cselekedjenek, majdnem

[155]

¹²BT III., 132-133.1.

biztosan rossz irányt vesznek, s engednek a kísértés erejének. Életük sikertelen lesz, és ugyanazok a hiányosságok vallásos életükben is megmutatkoznak majd.

Ha e nevelők előtt élesen kirajzolódna elhibázott fegyelmezési módszerük jövőbeli eredménye, biztosan megváltoztatnák azt. A tanítók, akik elégedettek azzal, hogy csaknem teljhatalmuk van a tanulók értelme és akarata felett, nem tartoznak a sikeres nevelők közé, még akkor sem, ha a látszat most az ellenkezőjét mutatja. Nem Isten terve volt, hogy egyik ember a másik teljes uralma alatt álljon. Akik arra törekednek, hogy tanulóik egyénisége az övékébe olvadjon, s hogy gondolkodásukat, akaratukat és lelkiismeretüket irányítsák és uralják, félelmetes felelősséget vesznek magukra. Ezek az iskolások bizonyos alkalmakkor jól kiképzett katonáknak tűnhetnek, de amikor a korlátozás megszűnik, nyilvánvalóvá válik, hogy hiányzik belőlük a szilárdság, s az elvből való független cselekvés képessége.¹³

Ügyesség és türelmes erőfeszítések — Ügyességet és türelmes erőfeszítést igényel a fiatalok megfelelő irányítása. Különösen azok a gyermekek igényelnek nagyon gondos nevelést, akik szüleik bűnének egyenes következményeként gonosz örökség terhével jöttek a világra. Az ilyeneknek még nagyobb szükségük van arra, hogy erkölcsi és szellemi képességeik fejlődjenek és megerősödjenek. A szülők felelőssége valóban komoly: a gonosz hajlamokat gondosan visszafogni és gyengéden megdorgálni, s a jellemet a jó szeretetére ösztönözni. A gyermeket arra kell biztatni, hogy igyekezzék önállóan fegyelmezni és irányítani magát. Mindezt nagyon megfontoltan és józanul kell véghezvinni, különben a kitűzött cél megghiúsul.¹⁴

¹³Uo., 133-134. 1.

¹⁴Keresztény mértékletesség és bibliai egészség, 138.1.

Az utolsó napok egyik jele: az engedetlen gyermek — Az utolsó napok egyik jele a gyermekek engedetlensége szüleik iránt. Vajon a szülők felméri-e felelősségüket? Úgy tűnik, sokan abba-hagyják a gondos örökösödést, amit mindig gyakorolniuk kellene, s inkább elszenvedik, hogy gyermekeik engedetlenek velük szemben és elmerülnek gonosz szenvedélyeikben.¹

A gyermekek az Úr „örökrészei”, s a szülők, ha nem adnak nekik olyan nevelést, amely alkalmassá teszi őket Isten útjait megtartani, komoly felelősséget hanyagolnak el. Nem az Úr akarata, hogy a gyermekek durvává, udvariatlanná, engedetlenné, hálátlanná, szentségtelenné, meggondolatlanná, felfuvalkodottá váljanak, „inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretőivé”! (II. Tim. 3:5) Az írás azt mondja, hogy ez a társadalmi állapot lesz az utolsó napok egyik jele.²

Az engedékeny szülők bűne alkalmatlanná teszi gyermekeiket a mennyei rend számára — A mennyben tökéletes rend, összhang és egyetértés uralkodik. Ha itt a földön elhanyagolják a gyermekeket szüleik tekintélyének kellő tiszteletére nevelni, hogyan remélhetik, hogy végül majd alkalmasak lesznek a szent angyalok társaságára az összhang és béke honában?!³

Akik nem tartják tiszteletben a rendet és fegyelmet ebben az életben, nem tisztelnék azt a rendet sem, amely a mennyben uralkodik. Az ilyenek soha nem nyernek bebocsátást a mennyei városba, mert akik méltók a belépésre, mind szeretik és tisztelik a rendet és fegyelmet. A kialakított jellem határozza meg az egyén eljövendő sorsát. Amikor Krisztus eljön, senkinek sem cseréli ki a jellemét. A szülőknek, gyermekeik érdekében, nem szabad elhanyagolniuk a rájuk eső kötelesség teljesítését. Úgy kell nevelniük őket, hogy a közösség áldására éljenek itt a földön, később pedig elnyerjék az

¹RH, 1854. szept. 19.

²Signs of the Times, 1894. szept. 17.

³BT IV., 199.1.

örök élet jutalmát⁴

[157]

Mikor kell elkezdni a fegyelmezést? — Amikor a gyermek elindul önálló útján és akarata szerint választ: ez az a pillanat, amikor a fegyelemre nevelést el kell kezdeni. Ez még nevezhető öntudatlan nevelésnek is. Azután elkezdődik a tudatos és erőteljes munka, amelynek legnagyobb terhe kétségkívül és szükségszerűen az anyán nyugszik. Az ő gondozása alatt áll először a gyermek, nevelése alapjait neki kell leraknia, s ez segít majd később, hogy a gyermeknek erős, kiegyensúlyozott jelleme fejlődjen...

Gyakran már a csecsemők is nagyon akaratosak, s ha ez az akarat nincs alárendelve egy bölcsebb tekintély irányításának, a gyermek fékezetlen ösztönein keresztül Sátán átveszi az uralmat gondolatvilága felett, és saját tervei szerint alakítja a gyermek hajlamait.⁵

Az elhanyagolt fegyelmezés és nevelés a gyermekben a romlott hajlamokat erősíti. Ezzel a szülők a lehető legrosszabbat teszik kicsinyeiknek, akik önző, követelőző, ellenszenves jellemvonásokkal nőnek fel. Saját társaságukat maguk sem élvezik jobban, mint mások, ezért mindig telve lesznek elégedetlenséggel. Az anya fáradozása e téren már kisgyermekkorban kezdődjen, hogy Sátán ne kerítesse hatalmába a kicsik gondolkodását és hajlamait.⁶

A gonoszság megnyilvánulásait csírájukban kell elfojtani — Szülők, a fegyelmezés első leckéit akkor kezdjétek, amikor gyermekeitek még karjaitokban nyugvó csecsemők! Tanítsátok őket, hogy akaratukat rendeljék alá a tiéteknek! Ezt el lehet érni igazságossággal, leplezetlen szilárdsággal és következetességgel. A szülőknek tökéletesen uralniuk kell a maguk kedélyét, és szelíden, de határozottan addig kell hajlítaniuk a gyermek akaratát, míg semmi más nem várható, mint hogy engednek kívánságaiknak. Szülők, ne várjatok alkalmas időre! Ha a gonoszság nincs már csírájában elfojtva, a gyermek egyre konokabbá válik, és ez növekedésével csak fokozódik.⁷

„Túl kicsi a büntetéshez” — Eli nem az Isten rendelte szabályok szerint irányította háza népét, hanem saját elgondolásait követte (I. Sám. 2:27-29). A szerető, engedékeny apa átnézett fiainak hibái és

⁴U o., 429. 1.

⁵9. sz. levél, 1904.

⁶43. sz. kézirat, 1900.

⁷BT I., 218.1.

bűnei felett gyermekkorukban, azzal áztatva magát, hogy idővel majd kinövik gonosz hajlamaikat. Sokan esnek ma is ugyanebbe a hibába. Azt képzelik, hogy jobb módját tudják gyermekeik nevelésének, mint amit Isten nyújt Igéjében. Rossz hajlamokat ápolnak bennük, ezzel mentegetve magukat és gyermekeiket: „Kicsi még, hogy büntessem, megvárom, amíg idősebb lesz. Akkor megmagyarázhatok neki mindent és értelmesen meggyőzhetem!” Rossz szokásaik pedig ezalatt megerősödnek, és második természetükké válnak. A gyermekek fegyelmezés nélkül nőnek fel, olyan jellemvonásokkal, amelyek [158] egész életre szóló átkot jelentenek számukra, és félő, hogy ezek a tulajdonságok másokban is megjelennek.

Nem lehet a családnak nagyobb átka, mint a gyermekekre hagyni, hogy azt tegyenek, amit akarnak. Ha a szülők teljesítik gyermekeik minden kívánságát, és megengednek nekik olyan dolgokat, amelyekről tudják, hogy nem válnak a javukra, hamar elveszítik minden tekintélyüket gyermekeik előtt. A gyermekek pedig nem fogják tisztelni sem az isteni, sem az emberi tekintélyt, és Sátán akaratának rabjaivá válnak.⁸

A nevelést tegyétek minden egyéb elfoglaltság elé! — Sokan mutatnak a prédikátorok, tanítók és más tekintélyes, tanult emberek gyermekeire, s hangoztatják, hogy ha ezek a nagy előnnyel bíró emberek csődöt mondanak családjuk irányításában, akkor a sokkal hátrányosabb helyzetben lévők ne is reménykedjenek.

Jogos a kérdés: vajon ezek az emberek megadtak-e minden tőlük telhetőt gyermekeiknek - jó példát, hűséges oktatást, megfelelő korlátozást? E nélkülözhetetlen nevelési eszközök elhanyagolása miatt a szülők kiegyensúlyozatlan gondolkodású, korlátozást nem tűrő, az élet gyakorlati kötelességeiben járatlan embereket adnak a társadalomnak. Ezzel nagyobb kárt okoznak, mint hasznot a világnak. Ezek a gyermekek örökségként adják majd tovább saját jellembeli romlottságukat utódaiknak, ugyanakkor gonosz példájuk és befolyásuk bomlasztja a társadalmat és pusztítást végez a gyülekezetben is.

Ne gondoljuk, hogy a jó képességű és hasznavehető ember jól szolgál az Úrnak és a közösségnek, ha saját gyermekeit elhanyagolva

⁸PP, 578-579.1.

csak a munkájának él.⁹

A mennyei segítség ígérete — Isten megáldja az igazságos és helyes fegyelmezést. De „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” - mondja Krisztus (Jn. 15:5). Ha az apák és anyák elhanyagolják gyermekeik nevelését, ezzel Sátánnak adják át az irányítást, aki a gyermeki elmét, ezt a piciny gépezetet a Szentlélek munkájának ellensúlyozására fogja használni. Ha a szülők nem végzik kötelességüket, a mennyei lények nem tudnak együttműködni velük.¹⁰

⁹Signs of the Times, 1882. febr.9.

¹⁰126. sz. kézirat, 1897.

Fegyelmezett családokra van szükség — Azoknak, akik magukat keresztényeknek vallják, kötelességük a világ előtt rendes, fegyelmezett családokat alkotniuk - olyan családokat, amelyek a valódi kereszténység erejét mutatják be.¹

Nem könnyű dolog a gyermekek bölcs nevelése és oktatása. Miközben a szülők igazságossággal és istenfélelemmel próbálnak előttük járni, gyakran merülnek fel nehézségek. A gyermekekből felszínre tör a szívükhöz tapadó romlottság. A könnyelműséget és függetlenséget kedvelik, a fegyelmezést és korlátozást pedig gyűlölik. Csalnak és hamisságot szólnak. Sok szülő, ahelyett, hogy megbüntetné gyermekeit ezekért a hibákért, inkább szándékosan becsukja szemét, hogy ne lásson a felszín alá, s ne kelljen észrevennie ezeknek a dolgoknak az igazi jelentését. Ezért a gyermekek folytatják a csalást, s olyan jellemet alakítanak, amelyet Isten nem fogadhat el.

Az Isten Igéjében kiemelt mértékadó elveket mellőzik azok a szülők, akik - ahogyan néhányan fogalmaztak - idegenkednek a „kényszerzubbony” használatától gyermekük nevelésében. Sok szülő határozott ellenszenvvel viseltetik Isten szavának szent elvei iránt, mert ezek az elvek túl sok felelősséget helyeznek rájuk. Utólag azonban minden szülő kénytelen szembenézni azzal, hogy Isten útjai a legjobbak, és hogy a boldogság és biztonság egyetlen ösvénye: engedelmeskedni az Ő akaratának.²

A gyermekek korlátozása nem könnyű feladat — A jelen társadalmi állapotok közt a szülők számára nem könnyű feladat fegyelmezni s a Biblia elveinek megfelelően irányítani a gyermekeket. Amikor megpróbálják Isten szavának elveivel összhangban nevelni őket, s mint az idős Ábrahám, „parancsolnak házuk népének maguk

¹RH, 1897. ápr. 13.

²RH, 1897. márc. 30.

után” (I. Móz. 18:19), a gyermekek azt gondolják, hogy szüleik túlzottan aggodalmaskodnak és szükségtelenül szigorúak.³

Szülők, ha szeretnétek elnyerni Isten áldását, tegyetek úgy, mint Ábrahám tett! Gyomláljátok ki a gonoszt és serkentsétek a jót. Néha szükség lehet parancsra a gyermekek kérlelése és oktatása helyett.⁴

[160] Megengedni egy gyermeknek, hogy természetes ösztöneit kövesse, annyi, mint hagyni őt a gonoszság útján járni. A bölcs szülők nem azt mondják gyermekeiknek, hogy „Kövessd saját választásodat, menj, ahová akarsz, és tedd, amiben kedved telik”, hanem ezt: „Figyelj Isten utasításaira!” Hogy az otthon szépsége ne menjen tönkre, bölcs szabályokat kell hozni, és érvényesíteni is kell azokat.⁵

Miért pusztult el Ákán családja? — Gondolkoztatok már azon, hogy Isten miért büntette azokat is, akik kapcsolatban voltak Akánnal? (Józs. 7. fejezet) Azért, mert nem nevelték őket az Isten törvényében nekik adott nagyszerű utasításokkal összhangban. Ákán szülei úgy nevelték fiukat, hogy azt gondolta, szabadságában áll kivonni magát az Úr szava iránti engedelmesség alól. Az élete folyamán belérögződött elvek oda vezették, hogy ő is romlottá nevelte gyermekeit. Az egyik gondolkodásmód hatással van a másikra, és a büntetés, amely Ákánnal együtt hozzátartozóit is sújtotta, nyilvánvalóvá tette, hogy mindnyájan részesei voltak a bűnnek.⁶

Az elvakult szülői szeretet a nevelés legnagyobb akadály — A szülői hanyagság bűne majdnem egyetemes. Túl gyakran mutatkoznak elvakult érzelmek azok iránt, akikkel a rokonság természetes kötelékei kapcsolnak össze. Ezek az érzelmek hosszú időn át megmaradhatnak, ha nem szabályozza őket az istenfélelem bölcsessége. Az elvakult szülői szeretet a helyes gyermeknevelés legnagyobb akadály, mert megghiúsítja az Isten által kívánt fegyelmezést és nevelést. Időnként úgy tűnik, teljesen elveszítik józan gondolkodásukat e kötődés miatt. Pedig nem más ez, mint a gonosz kénye-kedvének kiszolgáltatni a gyermekeket az úgynevezett „szeretet” álruhájába

³Signs of the Times, 1884. ápr. 17.

⁴53. sz. levél, 1887.

⁵Tanácsok szülőknek..., 112. 1.

⁶67. sz. kézirat, 1894.

bújtatva. Ez nagyon veszélyes befolyás, és pusztulásba viszi a gyermekeket.⁷

A szülők állandóan abban a veszélyben vannak, hogy ösztönös érzelmeiknek adják át magukat, még ha az az Isten törvényébe ütközik is. Így sok szülő engedi meg gyermekének azt, amit Isten tilt.⁸

A szülők felelőssége — Ha az apák és anyák otthonukban megengedik gyermekeik önfejűségét, s hogy átvegyék tőlük az uralmat, akkor felelősséggel tartoznak annak meghiúsulásáért, amivé gyermekeik lehettek volna.⁹

Vannak, akik hajlamaiknak engedve, gyermekeik iránti elfogultságuktól vezetve teljesítik azok önző kívánságait, és nem érvényesítik Isten- től kapott szülői tekintélyüket, hogy megfékezzék a bűnt és kijavítsák a gonoszt. Az ilyen szülők arról tesznek bizonyosságot, hogy jobban szeretik és tisztelik romlott gyermekeiket, mint Istent. Jobban aggódnak saját hírnevükért, mint Isten dicsőségéért, s inkább gyermekeiknek akarnak tetszeni, mint az Úrnak... [161]

Akiknek nincs elég bátorságuk megróni a gonoszt, akik lustaságból vagy közönyösségből nem tesznek semmit, hogy megtisztítsák a családot, vagy Isten egyházát, felelniük kell majd mindazért a gonoszságért, ami mulasztásukból származott. Éppúgy felelősek vagyunk azokért a vétkekért, amelyeket szülői vagy vezetői tekintélyünk latbavetésével megakadályozhattunk volna, mintha azok közvetlenül a mi cselekedeteink lennének.¹⁰

Nincs helye a részrehajlásnak — Sok szülő részéről egészen természetes, hogy saját gyermekeivel kivételezzen. Különösen azok tekintik gyermekeiket a többi gyermek felett állónak, akik magukat is kiemelkedő képességek birtokosainak tartják. Ennélfogva sok mindent, amit másoknál szigorúan megrónának, saját gyermekeiknek elnéznek, sőt eredetiségnek, szellemességnek tekintik. Míg számukra ez a részrehajlás természetes, valójában igazságtalan és keresztényietlen. Nagyon rosszat teszünk gyermekeinkkel, ha hibái-

⁷RH, 1897. ápr. 6.

⁸RH, 1901. jan. 29. 9.

⁹RH, 1904. szept. 15

¹⁰PP, 578.1.

kat kijavíthatlanul hagyjuk.¹¹

Ne alkudjatok meg a gonoszsággal! — Világossá kell tennünk, hogy Isten kormányzata nem ismeri el a gonosszal való megalkuvást. Ne tőrjünk meg az engedetlenséget sem otthon, sem az iskolában! Az a szülő és tanító, aki szívében viseli a gondjaira bízott gyermekek sorsát, nem alkuszik meg a makacssággal, daccal, amely szembeszáll tekintélyével és kibúvót keres, hogy kitérjen az engedelmesség elől. Nem szeretet, hanem kényeztető érzelgősség elnézni a rosszat, és hízelgéssel, megvesztegetéssel biztosítani az engedelmességet, vagy elfogadni a követelmények silány utáztatát.¹²

Míg napjainkban egyfelől túl sok családban nézik el és hagyják megrovás nélkül az engedetlenséget és az önző kívánságok kielégítését, addig másfelől hatalmaskodó, zsarnoki lélek nyilvánul meg a szülők részéről, ami a gyermekeket a legnagyobb gonoszságokra teszi hajlamossá. Sokszor olyan tapintatlanul róják meg őket, hogy életük szenvedéssé válik, és semmi tiszteletet nem éreznek sem szü-leik, sem test-véreik iránt.¹³

[162] **Sokan nem értik a helyes elveket** — Szívszorító látvány a szülők tudatlansága Istentől kapott tekintélyük gyakorlása terén.

Sok férfi, aki minden másban következetes és értelmes, nem érti azokat az elveket, melyeket alkalmaznia kellene gyermekei nevelésében. Nem adnak megfelelő tanítást abban a kritikus időben, amikor a legnagyobb szükség lenne a helyes irányításra, az isteni példára s a határozott döntésre. Pedig jó irányba kellene vezetniük a gyakorlatlan lábakat, amelyek védtelenek a mindenhol előforduló csapdákkal, a megtévesztő és veszélyes befolyásokkal szemben.¹⁴

A legnagyobb szenvedés vár a családra, mert a szülők, eltávolodva az isteni tervtől, saját tökéletlen elképzeléseiket követik. Sokan ösztöneiknek engedelmeskednek, nem törődve azzal, hogy gyermekeik mostani és jövőbeli jóléte megfontolt fegyelmezést követel.¹⁵

¹¹ Signs of the Times, 1881. nov. 24.

¹² Nevelés, 290.1.

¹³ 75. sz. levél, 1898.

¹⁴ 119. sz. kézirat, 1899.

¹⁵ 49. sz. kézirat, 1901.

Isten nem fogad el mentséget a félrenevelésért — Gyakran ébred lázadás a gyermekek szívében a szülők helytelen fegyelmezése miatt, míg helyes irányítás mellett ugyanezeknél a gyermekeknél jó és kiegyensúlyozott jellem alakulhatott volna ki.¹⁶

A szülőknek megvan a lehetőségük gyermekeik fegyelmezésére, nevelésére és tanítására, használják hát ezt az erőt Istenért! Ő tiszta, hibátlan és töretlen engedelmességet követel. Semmi mást nem fogad el, és nem nézi el a gyermekek félrenevelését.¹⁷

Le kell győzni a természetből fakadó makacsságot — Van-nak gyermekek, akik természettől fogva makacsabbak a többinél, nem engednek a fegyelmezésnek, s ezért mindenki számára ellen-szenvessé válnak. Ha az anyának nincs elég bölcsessége ezzel a jellemhibával bánni, a következmény nagyon szomorú lesz, mert az ilyen gyermekek saját pusztulásukba rohannak. Milyen borzasztó egy gyermek számára a makacsság lelkületét dédelgetni, nemcsak gyermekkorban, hanem az érettebb években is! Ez felnőttkorban keserűséget és rosszindulatot táplál az anya iránt, aki elmulasztotta fegyelmezni gyermekét.¹⁸

Ne mondjátok a gyermeknek: „Nem tudok mit csinálni veled!” — Soha ne hallják gyermekeid, hogy ezt mondod: „Nem tudok mit csinálni veled!” Mindaddig, amíg Isten trónja elé járulhatunk mint szülők, szégyellnünk kellene magunkat ilyen szavak kiejtéséért. Könyörögjete Jézushoz, és Ő segít nektek Hozzá vezetni kicsinyeiteket.¹⁹

Szorgalmasan tanulni a család vezetését — Hallottam anyákat, akik azt mondták, hogy nekik nincs olyan vezetői adottságuk, mint másoknak. Különleges adottság az, amivel ők nem rendelkeznek. Akik ezen a téren felismerik hiányosságaikat, a család irányítását kell figyelmük legfőbb tárgyává tenniük. Mások legértékesebb tanácsait se fogadjuk el gondolkodás és válogatás nélkül, mert nem alkalmazhatók egyformán mindenki körülményeire, vagy minden gyermek egyéni természetére, vérmérsékletére még egy családon

[163]

¹⁶BT III., 532-533.1.

¹⁷RH, 1897. ápr. 13.

¹⁸18. sz. kézirat, 1891.

¹⁹RH, 1895. júl. 16.

belül sem. Az anya gondosan tanulmányozza mások tapasztalatait, jegyezze meg a különbségeket azok módszerei és a sajátja között, és alaposan vizsgálja meg, hogy igazán értékesek-e? Ha a fegyelmezés egyik módja nem hoz kívánt eredményt, próbálkozzék egy másikkal, és figyelje a hatást.

Az anyáknak mindenki másnál jobban kell fejleszteniük a gondolkodó- és megfigyelőképességüket. Ha ebben állhatatosak lesznek, észre fogják venni, hogy szert tettek arra a képességre, amelyet hiányoltak önmagukban - azaz megtanulják helyesen formálni gyermekeik jellemét. Munkájukba fektetett erőfeszítéseik eredménye a gyermekek engedelmisségében, egyszerűségében, szerénységében és tisztaságában nyilvánul meg, s gazdagon fizet a fáradozásokért.²⁰

A szülők egysége a fegyelmezésben — Az apa mindig működjék együtt az anya erőfeszítéseivel, hogy gyermekeikben az igaz keresztény jellem alapjait fektessék le. A kicsinyeiért rajongó apának nem szabad szemet hunynia a hibák felett, csupán mert a rendreutasítás kellemetlen dolog, s nehezebbre esik.²¹

Helyes elveknek kell alapot vetnünk a gyermek gondolkodásában. Ha a szülők egységesekek a fegyelmezésben, a gyermek érti majd, mit várnak tőle. Ám ha az apa szóval, vagy akár csak a tekintetével is kimutatja, hogy nem helyesli az anya által adott megrovást, túlságosan szigorúnak érezve azt, s kényeztetéssel és dédelgetéssel próbálja ellensúlyozni, ezzel kárt okoz a gyermeknek. Tévednek az ilyen „együttérző” szülők, és a gyermek így hamar megtanulja, hogy azt tehet, amit csak akar. Akik elkövetik ezt a bűnt, azokon számon kérik majd gyermekeik lelkének pusztulását.²²

A szeretet és a tekintély egyesült befolyása — Ragyogja be a mennyei kegyelem világossága jellemeteket, hogy napfény lehessen otthonaitokban. Legyen ott béke, kedves szavak és derűs tekintet. Ez [164] nem elvakult szentimentalizmus, nem olyan gyengédség, amely okatlan kényeztetéssel bátorítja a bűnt. Nem hamis szeretet ez, amely a legnagyobb felelőtlenség a gyermekekkel szemben: tudniillik szüleiket szeszélyeik rabszolgáivá teszi. Itt nincs helye a szülői részrehaj-

²⁰Signs of the Times, 1886. márc. 11.

²¹BT I., 547. I.

²²58. sz. kézirat, 1898.

lásnak, sem a zsarnokoskodásnak! A szeretet és a tekintély egyesült befolyásának kellő hatása lesz a családra.²³

Isten jellemét képviselni — Legyetek szilárdak és határozottak a bibliai utasítások véghezvitelében, ugyanakkor mentesek minden szenvedélytől. Ne feledjétek, hogy valahányszor durván és következetlenül bántok kicsinyeitekkel, ezzel arra tanítjátok őket, hogy maguk is ilyenek legyenek. Isten megköveteli tőletek, hogy - egy Átala vezetett bölcs tanító minden ügyességét latba vetve - bírjátok engedelmessegre gyermekeiteket, türelmesen oktatva, nevelve őket.

Ha a Mindenható megjobbító ereje munkálkodik otthonotokban, ti magatok is tanulók lesztek, s Krisztus jellemét képviselitek gyermekeitek előtt. Az ilyen törekvések mindig kedvesek az Úr előtt. Soha ne hanyagoljátok el az Isten családjának fiatalabb tagjaiért való fáradozást. Ti vagytok az otthon világossága, ragyogjon hát fényetek kedves szavakban, s hangszínetek nyugtató árnyalatában. Távolítsatok el minden fullánkot, önuralomért imádkozva Istenhez, s angyalok jönnek majd otthonotokba, mert észreveszik fényeteket. A gyermekeiteknek adott fegyelem tiszta erővel tör majd elő otthonaitokból a világba.²⁴

Ne térjete el a helyes elvektől! — Régen még tiszteletben tartották a szülői tekintélyt, s a gyermekek engedelmesek voltak nevelőik iránt, de ezekben az utolsó napokban a rend teljesen a fejetejére állt. Némely családban a szülők vannak alárendelve gyermekeiknek. Mivel félnek keresztezni akaratukat, inkább engednek szeszélyeiknek. Pedig amíg egy gyermek a szülői ház oltalmát élvezi, kötelessége mindenben alávetni magát támogatói akaratának! Az apa és anya határozzák el, hogy megkövetelik a helyes elvek követését az otthonukban.²⁵

Lépjete fel határozottan a szándékos engedetlenséggel szemben! — Néhány engedékeny, kényelemszerető szülő fél hatóságos irányítás alá vonni engedetlen fiait, nehogy azok elmenjenek a szülői háztól. Pedig ez sokszor jobb lenne, mint hogy otthon ma-

²³RH, 1891. szept. 15.

²⁴142. sz. kézirat, 1898.

²⁵BT I., 216-217.1.

[165] radva, a szülők javaiból élve lábbal tapossák az emberi és az isteni tekintélyt. Az ilyen gyermekek számára az lenne a legértékesebb tapasztalat, ha megkapták a nekik oly kívánatos teljes függetlenséget, s megtanulnák, hogy az élet nehéz erőfeszítésekből és küzdelmekből áll. Csak mondjátok nyugodtan fiatoknak, ha azzal fenyegetőzik, hogy elmegy otthonról: „Fiam, ha elhatároztad, hogy inkább elhagyod az otthonodat, mint hogy alkalmazkodj annak igazságos és helyes szabályaihoz, mi nem fogunk ebben megakadályozni téged. Ha a világot barátságosabbnak találod, mint a szüleidét, akik csecsemőkorod óta gondoskodtak rólad, akkor magadnak kell tanulnod a saját tévedésedből. Ha egyszer majd vissza akarsz jönni atyád házába, alá kell vetned magad a szabályainak. Szívesen látunk majd, de a kötelezettségek kölcsönösek. Amíg élelemben, ruhában és szülői gondoskodásban van részed, kötelességed engedelmeskedni a házirendnek és az üdvös fegyelmezésnek. Az én házamat nem lehet dohánybúzzal, alkohollal vagy káromkodással mérgezni. Én arra vágyom, hogy Isten angyalai látogassák ezt az otthont. Ha végleg eldöntötted, hogy Sátánt szolgálod, akkor olyan jól fogod magad érezni azokkal, akiknek a társaságát szereted, mint ha itthon lennél.”

Ha minden apa így cselekedne, a hanyatlás ezrek életében szűnne meg. De sajnos a legtöbb esetben a gyerekek tudják, hogy akármilyen rosszak lehetnek, az oktan anyja védelmébe veszi őket, s eltitkolja bűneiket. Sok ilyen lázadó fiú örvendezik, mert szüleinek nincs elég bátorsága megfékezni őket... Nem kívánnak tőlük engedelmességet, amivel csak bátorítják őket a tékozlásban, s esztelen kényeztetésükkel Istent gyalázzák meg. Ezek a lázadó, elrontott fiatalok okozzák a legnagyobb nehézségeket az iskolák és kollégiumok irányításában is.²⁶

Ne fáradjatok bele a jó cselekedetekbe! — A szülők munkája véget nem érő folyamat. Nem lehet az egyik napon lelkesen végezni, a másikon pedig elhanyagolni. Sokan készek elkezdni, de nem hajlandók kitartani benne. Égnek a vágytól, hogy valami nagy dolgot tehessenek, valami nagy áldozatot hozzanak, de visszariadnak a mindennapi élet apró dolgaiban tapasztalható szakadatlan gondoktól és az erőfeszítésektől, a csökönyös, rossz természet állandó javíthatásá-

²⁶RH, 1882. jún. 13.

tól, a jóra való minduntalan ösztönzéstől, megrovástól és biztatástól, ami a nevelésben nélkülözhetetlen.

Azt szeretnék, ha a gyerekek egyszerre javulnának meg, és egyetlen ugrással elérve a csúcst, tökéletes jelleművé formálódnának. Nincs türelmük a lassú, egymást követő lépésekkel való bajlódásra; s mivel reményeik nem válnak valóra azonnal, csalódtak lesznek. Minden ilyen szülő merítsen bátorságot az apostol szavaiból: „Ne fáradjatok meg a jó cselekedetekben...” (Gal. 6:9)²⁷

[166]

A szombattartók gyermekei esetleg türelmetlenné válnak a fegyelmezéssel szemben, azt gondolván, hogy szüleik túl szigorúak hozzájuk. Talán még rossz érzések is ébrednek szívükben, s elégedetlenséget táplálnak magukban azok iránt, akik jelenlegi, jövőbeli és örökkévaló érdekeikért és jólétükért munkálkodnak. Ám ha néhány évvel idősebbek lesznek, áldani fogják szüleiket azért a kitartó gondosságért, hűséges fáradozásért és figyelemért, amit rájuk fordítottak ifjú, tapasztalatlan éveikben.²⁸

Olvassátok nekik Isten figyelmeztetéseit! — Ha a gyermekek hibáznak, a szülők szánjanak időt arra, hogy Isten szavából olvaszanak nekik! Keressenek olyan figyelmeztetéseket és dorgálásokat, amelyek pontosan az ő esetükre vonatkoztathatók, s gyengéden tárják azokat eléjük! Ha próbában, kísértésben vannak, vagy ha csalódtak, idézzétek fel nekik a drága, vigasztaló szavakat, s óvatosan vezessétek rá őket, hogy vessék Jézusba bizalmukat. Így lehet a fiatalok gondolkodását a tiszta, nemes dolgok felé terelni. Miközben eléjük tárulnak és érthetővé válnak az élet nagy kérdései, s megismerik Isten emberekkel való bánásmódját a korszakokon át, fejlődik gondolkodásuk, ítélőképességük, s mély isteni igazságok leckéi véssődnek a szívükbe. Így formálhatjátok napról napra gyermekeitek jellemét, hogy alkalmassá válhassanak az örök életre.²⁹

²⁷ Signs of the Times, 1881. nov. 24.

²⁸ BT I., 400.1.

²⁹ RH, 1882. jún. 13.

44. fejezet — Javító fegyelmezés

Kérjétek az Urat, hogy jöjjön közétek és uralkodjon! — Követeljétek engedelmességet családotokban, s közben gyermekeitekkel együtt keressétek az Urat, kérve Őt, hogy jöjjön közétek és uralkodjon! A kicsinyek esetleg olyasmit csinálhatnak, ami megrovást von maga után, de ha krisztusi lelkülettel bántok velük, akkor karjait nyakatok köré fonják, s megalázva magukat az Úr előtt, megvallják rosszaságaikat. Ez elég. Ezek után nincsen semmi szükség a büntetésre. Adjunk hálát az Úrnak, hogy utat nyitott minden lélekhez.¹

Ha gyermekeitek engedetlenek, meg kell jobbítani őket... Mielőtt ehhez hozzáfognátok, járuljatok Isten elé, s kérjétek őt, hogy lágyítsa meg és győzze le gyermekeitek szívét, nektek pedig adjon elég bölcsességet a velük való bánásmódhoz. Soha, egyetlen esetben sem volt még eredménytelen ez a módszer. A lelki dolgokat gyermekeitek nem érthetik meg addig, amíg szívük szenvedélyektől kavarg.²

Türelemmel oktatni — Az Úr azt szeretné, ha a gyermekek már legkisebb koruktól az Ő szolgálatára adnák át szívüket. Amikor még kicsik az önálló gondolkodáshoz, csak kössétek le elméjüket, s ahogy nőnek, fokozatosan tanítsátok őket arra, hogy nem elégíthetik ki helytelen kívánságaikat. Oktassátok őket türelemmel! Néha meg kell büntetni a gyerekeket, de ezt soha ne úgy tegyétek, hogy azt érezzék, indulatból cselekedtetek. Sok boldogtalanságot hozó nézeteltérést előzhetnénk meg, ha a szülők engedelmeskednének az Úr tanácsainak a gyermeknevelést illetően.³

A szülők álljanak Isten fegyelmezése alatt! — Bármilyen bosszantó is gyermekeitek értetlensége, ne adjatok helyt a türel-

¹21. sz. kézirat, 1909.

²27. sz. kézirat, 1911.

³93. sz. kézirat, 1909.

metlenségnek! Tanítások türelemmel és szeretettel, ugyanakkor legyetek szilárdak és határozottak! Ne engedjétek, hogy Sátán uralja őket! Csak úgy fegyelmezhetek, ha ti magatok is Isten fegyelmezése alatt álltok. Krisztus győzni fog gyermekeitek életében, ha ti is Tőle tanultok, aki szelíd, szerető, tiszta és szeplőtelen.⁴

Ám ha alapos mérlegelés, önuralom és ima nélkül próbáltok irányítani, akkor visszafordíthatatlanul érlelitek a legkeserűbb következményeket.⁵

Soha ne utasítsatok rendre ingerülten! — Gyermekeiteket mindig szeretettel utasítsátok rendre. Ne engedjétek, hogy addig csináljanak valamit, amíg fel nem bosszantanak, s akkor megbüntetik őket! Az ilyen rendreutasítás, ahelyett hogy orvosolná, csak fokozza a rosszat.⁶ [168]

Egy rosszkodó gyerek felé kinyilvánított indulat csak olaj a tűzre, s a legrosszabb érzelmeket hívja életre benne - úgy érzi, nem szeretik, nem törődnek vele. Azt a következtetést vonja le, hogy ha szeretnék, nem bánnának vele így. Azt gondoljátok talán, hogy Isten nem látja, miként bántok a gyermekekkel? Azt is tudja, hogy az áldásos eredmény győzelem, s nem vereség lett volna, ha megfelelően végzitek munkátokat... Kérlek titeket, ne ingerülten utasítsátok rendre gyermekeiteket! Éppen ilyenkor kell leginkább alázattal és türelemmel cselekedni, s aztán a gyermekkel együtt térdre borulni és bocsánatot kérni az Atyától. Kedvesség és szeretet által igyekezzetek megnyerni őket Krisztusnak, s majd meglátjátok, hogy egy minden földi dolog felett álló hatalom működik együtt erőfeszítéseitekkel.⁷

Ha egy gyermeket mindenképpen rendre kell utasítanotok, vigyázzatok, hogy ne emeljétek fel hangotokat, s ne veszítsétek el a legkisebb mértékben sem az önuralmatokat! Egy szülő, aki a gyermek megrovása közben indulatnak ad helyt, hibásabb, mint a gyermeke.⁸

A szidás és mérgelődés nem segít — A durva, ingerült szavak nem a mennyből származnak. A szidás és mérgelődés soha nem se-

⁴272. sz. levél, 1903.

⁵Signs of the Times, 1882. febr. 9.

⁶RH, 1854. szept. 19. 25.

⁷53. sz. kézirat, 1912.

⁸Signs of the Times, 1904. febr. 17.

gít, sőt inkább a lehető legrosszabb érzelmeket kavarja fel az emberi szívben. Amikor gyermekeitek rosszkodnak, vagy telve vannak lázadó lelkülettel, s megkísért titeket, hogy haragosan beszéljeteek és cselekedjeteek, várjatok, mielőtt rendre utasítanátok őket. Adjatok nekik lehetőséget az elgondolkodásra, ti pedig csillapodjatok le. Ha kedvesen, gyengéden bántok gyermekeitekkel, akkor mindnyájan elnyeritek az Úr áldását. Gondoljátok, hogy az ítélet napján valaki is bánni fogja, hogy türelmes és kedves volt gyermekeihez?⁹

Az idegesség sosem mentség a türelmetlenségre — A szülők olykor mentegetik helytelen viselkedésüket, arra hivatkozva, hogy idegesek. Elhítetik magukkal, hogy képtelenek türelmesek, nyugodtak lenni, derűsen beszélni és viselkedni. Ezzel becsapják magukat, és Sátánnak kedveznek, aki ujjong, hogy Isten kegyelmét nem tekintik elegendőnek ahhoz, hogy legyőzze természetes gyengeségeiket. [169] Isten megköveteli, hogy minden körülmények között uralkodjanak magukon, ezért alkalmasnak is kell lenniük erre.¹⁰

Néha a munkától kimerülve, gondoktól terhelve, a szülők nem őrzik meg nyugodt lelkületüket, s nem tanúsítanak béketűrést. Ez nem tetszik Istennek, és árnyékot vet a családra.

Amikor haragosak vagytok, nem volna szabad elkövetnetek azt a nagy bűnt, hogy családotokat veszélyes ingerlékenységetekkel mérgezitek meg. Ilyenkor kétszeresen vigyáznotok kell magatokra, s el kell határoznotok, hogy csak derűs és kellemes szavak hagyják el ajkatokat! Önuralmatok így erősödik, s idegrendszeretek nem lesz túlérzékeny... Jézus ismeri gyengeségeinket, hiszen Ő maga is részese volt minden tapasztalatunknak itt a földön, kivéve a bűnt - ezért erőnkhez és képességeinkhez szabott ösvényt készített, hogy járassunk azon.

Néha úgy tűnik, hogy minden rosszul megy a családban: ingerült légkör uralkodik, s mindenki csalódottnak és boldogtalannak látszik. A szülők szegény gyermekeiket hibáztatják, amiért engedetlenek és rendetlenek, miközben a háborgás valódi oka bennük található. Isten elvárja tőlük, hogy uralkodjanak magukon, és értsék meg: ha engednek türelmetlenségüknek és haragjuknak, ezzel szenvedést okoznak

⁹114. sz. kézirat, 1903.

¹⁰BT I., 385.1.

másoknak, lelkületükkel környezetükre is átviszik az ingerültséget, s a gonosz légkör csak terjed.¹¹

Sokszor a hallgatásban van az erő — Azoknak, akik másokat akarnak irányítani, először magukon kell uralkodniuk... Amikor egy szülő vagy tanító türelmetlenné válik és fennáll a veszély, hogy oktanul fog szólni, inkább maradjon csöndben. Sokszor csodálatos erő van a hallgatásban.¹²

Kevés utasítást adjatok, de követeljétek engedelmességet! — Az anyák vigyázzanak, nehogy fölösleges utasításokat adjanak csak azért, hogy gyermekeik feletti uralmukat mások előtt fitogtassák. Adjatok inkább kevesebb utasítást, de figyeljétek oda, hogy azokat valóban végre is hajtsák!¹³

Gyermekeitek nevelésében soha ne engedjétek eltérést attól, amit megköveteltetek! Ne merüljétek bele annyira az egyéb gondokba és foglalatosságokba, hogy emiatt felületessé váljatok! Soha ne fáradjatok bele az örökösbe! Utasítsátok rendre a gyermekeket mindenkor, ha elfelednék, mit kívántok tőlük, vagy olyasmit tennének, amit megtiltottatok nekik!¹⁴

Mindig az legyen a cél, hogy gyermekeitek számára a lehető legjobbat biztosítsátok, s vigyázzatok, hogy az utasításokat teljesítsék is. Tetterőtök és határozottságotok legyen rendületlen, de mindig álljon Krisztus Lelkének uralma alatt.¹⁵

[170]

A hanyag gyermekkel való bánásmód — Ha a gyermektől kértek valamit, és azt válaszolja: „Igen, megcsinálom”, azután elmulasztja betartani ígéretét, nem szabad annyiban hagynotok a dolgot. Számon kell kérnetek tőle a hanyagságát. Ha ezt megjegyzés nélkül elnézitek, a hanyagság és hűtlenség szokására nevelitek. Isten minden gyermeket sáfársággal bízott meg. Engedelmeskedniük kell szüleiknek, segíteniük az otthoni feladatokban, s hordozni ezeket a terheket. Ha elhanyagolják kijelölt munkájukat, mindenkor számon

¹¹Signs of the Times, 1884. ápr. 17.

¹²Nevelés, 292.1.

¹³Signs of the Times, 1882. febr. 9.

¹⁴32. sz. kézirat, 1899.

¹⁵Signs of the Times, 1910. szept. 13.

kell tőlük kérni mulasztásukat, s megkövetelni annak pótlását.¹⁶

A következőten, alkalmi fegyelmezés eredménye — Amikor a gyermekek rosszat tesznek, büntudatuk van. Megalázottnak és lehangoltnak érzik magukat. Ha durván leszidják őket hibájukért, ez gyakran azt eredményezi, hogy titkolózóvá és konokká válnak. Olyanok lesznek, mint a rakoncátlan és fékezhetetlen kiscsikók, s mintha csak eltökélték volna, hogy rosszak lesznek, nem törődnek a szidással. A szülőknek ilyenkor meg kell találniuk a módját, hogy másként hassanak rájuk, s értelemmel győzzék meg őket.

A baj sajnos az, hogy a szülők nem elég következetesek a nevelésben, és inkább ösztönösen, mint elvből cselekednek. Könnyen indulatba jönnek, s nem mutatnak keresztény szülőkhöz illő példát gyermekeiknek. Egyik nap elnézik a rosszaságot, a következő napon pedig ugyanaz iránt türelmetlenek és nem uralkodnak magukon. Nem követik az Úr utasítását, hogy igazságosságot és ítéletet gyakoroljanak. Gyakran sokkal vétkesebbek, mint gyermekeik.

Vannak gyermekek, akik hamar elfelejtik a rosszat, amit anyjuk vagy apjuk okozott nekik, de más lelki alkatú gyermekek nem tudják elviselni a rideg büntetést, amiről úgy érzik, nem érdemelték meg. Az ilyenek lelke sérül és gondolkodásuk összezavarodik. Az anya így elveszíti a lehetőséget, hogy a helyes elveket gyermeke szívébe ültesse, mert nem uralkodott magán, beszéde és viselkedése nem volt kiegyensúlyozott.¹⁷

Legyetek mindig nyugodtak, mentesek minden indulattól, idegességtől, hogy kicsinyeitek meggyőződhesseken arról, hogy szeretitek őket még akkor is, amikor éppen büntetést kell kapniuk.¹⁸

[171]

A rábeszélés néha többet ér, mint a büntetés — Gyermekeket fogadtam örökbe azért, hogy helyes nevelést kaphassanak. Ahelyett, hogy büntettem volna, amikor rosszat tettek, inkább a jóra biztattam őket. Egyikőjüknek az volt a szokása, hogy a földre vetette magát, amikor nem érte el, amit akart. Azt mondtam neki: „Ha egyszer sem veszíted el ma a nyugalmadat, White bátyáddal kiviszünk kocsikázni és egy boldog napunk lesz együtt. De ha csak egyszer is a földre veted magad, nem jöhetsz velünk, és nagy örömből maradsz ki.”

¹⁶127. sz. kézirat, 1899.

¹⁷38. sz. kézirat, 1895.

¹⁸2. sz. kézirat, 1903.

Így munkálkodtam ezekért a gyermekekért, és most hálás vagyok a kiváltságért, hogy lehetőségem volt erre.¹⁹

Bölcsen, határozottan, késlekedés nélkül — Az engedetlenséget meg kell büntetni! A rosszat helyre kell hozni. A gyermek szívéhez és észjárásához „kötetett bolondságot” (Péld. 22:15) és gonoszsgot a szülőknek és tanítóknak kell fölfedezniük és legyőzniük. A rosszasággal szilárdan, határozottan és bölcsen kell bánni, még hozzá azonnal, késlekedés nélkül. A fegyelmezés gyűlöletével, az önszeretettel, valamint az örökkévaló dolgokkal szembeni ellenségeskedéssel óvatosan bánjunk. Ha a gonosz nincs gyökerestől kiirtva, a lélek el fog veszni. Mindenekelőtt pedig, aki átadja magát Sátán követésének, az állandóan azon lesz, hogy másokat is rosszra csábítson. Gyermekeink legkorábbi éveitől arra kell törekednünk, hogy kigyomláljuk belőlük a világi lelkületet.²⁰

Olykor elkerülhetetlen a vessző használata — „Soha ne büntessem meg gyermekeimet?” - kérdezhették. Szükség lehet a verésre, ha minden más eszköz eredménytelen maradt, de azért ha el lehet kerülni a vessző használatát, akkor kerüljük el. Előfordul, hogy az enyhébb fegyelmezés hatástalannak bizonyul, de ilyenkor is szeretettel hajtsuk végre a gyermekekre érzékenyen ható fizikai büntetést. Általában egyetlen ilyen verés elegendő egy életre, hogy megértesse a gyermekkel: nem az ő kezében van a gyepelő. Amikor a szükség úgy hozza, hogy erre a lépésre sor kerül, a gyermekbe komolyan vésődjék bele a gondolat, hogy ez nem a szülőnek nyújt elégtételt, s nem is korlátlan uralmának kiélése, hanem az ő érdekében történik.

Meg kell érteniük, hogy minden kijavíthatlan hiba boldogtalanságot hoz nekik és szomorúságot okoz Istennek. Ilyen fegyelmezés alatt a gyermekek a legnagyobb örömet találják majd abban, hogy alávéssék akaratukat mennyei Atyjuk akaratának.²¹

Mint utolsó lehetőség — Észre fogjátok venni, hogy legtöbbször, ha kedvesen érveltek gyermekeiteknek, verésre nem is lesz szükség. Ez a bánásmód arra ösztönzi őket, hogy bízzanak bennetek ha rosszat csinálnak, hozzátok mennek majd bevallani bűnüket; bo-

[172]

¹⁹95 sz. kézirat, 1909.

²⁰166. sz. levél, 1901.

²¹Tanácsok szülőknek..., 116-117.1.

csánatot kérve, s hogy ti kérjétek Istent, hogy megbocsásson nekik. Én is voltam ilyen helyzetben, így tudom... Hálás vagyok, mert amikor rosszkodtak, volt bátorságom határozottan fellépni, s állandóan eléjük tárni Isten szavának mércéjét. Örülök, hogy eléjük tárhattam az ígéreteket és jutalmakat, melyek a győzők és hűségesek számára vannak fenntartva.²²

Soha ne adjatok pofont indulatból! — Ha nem akarjátok, hogy gyermekeitek megtanuljanak verekedni és ellenkezni, soha ne adjatok nekik indulatos pofonokat. Mint szülők, Istent képviselitek gyermekeitek előtt, ezért állandóan éberem kell vigyáznotok.²³

Néha szükséges és elkerülhetetlen a fizikai fenytés, de mielőtt így intéznéd el a dolgot, álljatok meg egy pillanatra, s tegyétek fel magatoknak a kérdést: „Alávettem-e akaratomat és cselekedeteimet Istennek? Ott állok-e, ahol Ő vezetni tud engem - van-e elég bölcsességem, türelmem és szeretetem ahhoz, hogy a makacssággal megfelelően bánjak otthonomban?”²⁴

Figyelmeztetés egy könnyen indulatba jövő apának — L. testvér, gondolkoztál már azon, hogy ki is egy gyermek valójában, és hogy mi felé tart? Gyermekeid az Úr családjának fiatalabb tagjai - fivérek és nővérek, akiket a mennyei Atya a gondjaidra bízott, hogy a menny számára neveld őket. Tisztában vagy-e azzal, hogy ha továbbra is ilyen durván kezeled őket, Isten számon kéri rajtad ezt a bánásmódot? Nem volna szabad gyermekeiddel így bánni. Egy gyermek nem ló, sem nem kutya, hogy zsarnoki akarathoz igazodjék, és minden pillanatban szigorú ellenőrzés és fegyelmezés alatt álljon, bot, verés vagy pofonok alkalmazásával.

Némelyik gyermek annyira romlott természetű, hogy a fizikai fájdalom okozása a nevelésében nélkülözhetetlen, de nagyon sok esetben sokkal rosszabbat tesz ez a fajta fegyelmezési módszer...

Soha ne emeld fel a kezéd, hogy megpofozd őket, hacsak nem tiszta lelkiismerettel hajolsz meg Isten előtt, áldását kérve a javító nevelésre. Serkentsd a szeretetet gyermekeid szívében! Légy előttük az önuralom kiemelkedő példaképe. Ne keltsd bennük azt a benyo-

[173]

²²27. sz. kézirat, 1911.

²³32. sz. kézirat, 1899.

²⁴79. sz. kézirat, 1901.

mást, hogy csak azért kell alávetniük magukat uralmadnak, mert ez a te önkényes akaratod, mert ők gyengék, te pedig erős vagy - mert te vagy az apa, ők pedig a gyerekek. De ha családod pusztulását szeretnéd, folytasd csak az irányítást a nyers erő fitogtatásával.²⁵

Soha ne rángassátok a vétkező gyermeket! — A szülők nem adnak gyermekeiknek megfelelő nevelést. Nagyon gyakran ugyanaz a tökéletlenség nyilvánul meg a gyermekekben, amely a szülőknél is megtalálható. Helytelenül étkeznek, ez a gyomorhoz összpontosítja az idegek energiáit, s nem képesek másra figyelni. Saját türelmetlenségük miatt nem tudják megfelelően irányítani és oktatni gyermekeiket, sőt néha durván megragadják, s felpofozzák őket. Azt szoktam mondani, amikor egy gyermeket megráznak, hogy míg egy gonosz lelket kiráznak belőle, addig két másikat ráznak bele. Ha egy gyerek rossz, a megrázás nem segít megjavulnia, csak rosszat tesz neki.²⁶

Először az értelemre hass, és imádkozz! — Először beszéljétek értelmesen gyermekeitekkel, világosan rámutatva rosszaságukra, s értessétek meg velük, hogy nemcsak ellenetek vétkeztek, hanem Isten ellen is. Mielőtt rendre utasítanátok őket, vétkező gyermekeitek iránti teljes szánnalomsággal és szomorúsággal imádkozzatok értük, s akkor látni fogják, hogy nem azért büntettétek meg őket, mert kellemetlenséget okoztak nektek, vagy mert rosszkedveteket rajtuk töltitek ki, hanem szent kötelességtudatból, s az ő érdekükben. Ha ezt teszitek, szeretni és tisztelni fognak titeket.²⁷

Ez az ima azt a benyomást kelti bennük, hogy nem vagytok ésszerűtlenek, s ha ezt eléritek, nagy győzelmet vívtatok ki. Ez az a munka, amelyet a családi körben végeznünk kell az utolsó napokban.²⁸

Az ima hatékonysága a nevelési válságban — Amikor rosszat csinálnak, ne Isten haragjával fenyegetsetek, hanem vigyétek őket imáitokban Krisztushoz.²⁹

²⁵BT II., 259-260.1

²⁶Uo., 365. 1.

²⁷Signs of the Times, 1884. ápr. 10.

²⁸73. sz. kézirat, 1909

²⁹27. sz. kézirat, 1893.

[174]

Ha valóban keresztény szülők vagytok, akkor mielőtt fizikai fájdalmat okoznátok kicsinyeiteknek, fejezzétek ki az irántuk érzett szereteteteket. Amikor velük együtt leborultok és Isten elé járultok imában, ti fogjátok az együttérző Megváltó szavait idézni: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké a mennyeknek országa.” (Mk. 10:14) Ez az ima angyalokat állít mellétek. Gyermekeitek nem felejtik el ezeket az élményeket, s az ilyen tanításon Isten áldása nyugszik. Ha a gyermekek megértik, hogy szüleik segíteni próbálnak nekik a fegyelmezéssel, igyekeznek helyes irányba összpontosítani erőfeszítéseiket.³⁰

Személyes tapasztalataim a nevelésben — Amikor gyermekeim kicsik voltak, soha nem engedtem, hogy azt gondolhassák: valamivel bosszanthatnak engem. Sok más családból származó gyermeket is neveltem otthonomban, s nekik sem hagytam, hogy azt higgyék, bosszanthatják anyjukat. Soha nem engedtem meg magamnak, hogy egyetlen nyers szót is szóljak, vagy ingerültté váljak a gyerekekkel szemben. Egyetlen alkalommal sem tudták elérni, hogy indulatba jöjjenek. Ha lelkemben bármi felkavart, vagy úgy éreztem, hogy provokálnak, ezt mondtam: „Gyerekek, ezt most félretesszük, és nem beszélünk róla egy szót sem. Mielőtt nyugovóra térünk, majd megbeszéljük az egészet.” Így maradt idejük átgondolni a történeteket, s estére - mivel a kedélyek addigra lecsillapodtak - könnyen kezelhetők lettek, és szépen tudtam bánni velük...

Van igaz út, és van téves út. Soha nem emeltem kezem gyermekeimre anélkül, hogy előtte ne beszéltem volna velük. Ha eléjük tártam hibáikat és imádkoztam velük, mindig belátták tévedésüket, és amikor lecsillapodtak (és mindig lecsillapodtak, ha ezt tettem), már a befolyásom alatt álltak. Soha nem történt másképp. Amikor imádkoztam velük, mindegyikük megtört, és karjaikat sírva fonták a nyakam köré...

Soha nem engedtem meg magamnak gyermekeim fegyelmezése közben, hogy akár csak a hanghordozásom is megváltozzék. Ha valami rosszaságot láttam, megvártam, míg a kedélyek lecsillapodnak, s félrevontam őket, hogy legyen idejük elgondolkozni és elszégyellni magukat. Ez mindig meg is történt, ha hagytam, hogy egy-két órát

³⁰Tanácsok szülőknek..., 117-118.1.

gondolkozzanak a történetek felett. Ez idő alatt mindig elvonultam, imádkoztam és nem szóltam hozzájuk. Miután egy időre magukra maradtak, hozzám jöttek, hogy beszéljenek a dolgról. Ilyenkor azt mondtam: „Megvárjuk az estét, majd akkor beszélünk róla.” Az esti áhítaton aztán elmondtam nekik, hogy rosszaságukkal legjobban saját lelküket sebeztek meg, és Isten Lelkét szomorították.³¹

Szakítsatok időt az imára! — Ha felindult állapotban voltam és kísértve éreztem magam, hogy olyan szavakat szóljak, amiket később megbántam volna, inkább csendben maradtam, és kimentem a szobából imádkozni. Kértem Istent, hogy adjon nekem türelmet a gyermekek neveléséhez. Ezután vissza tudtam menni hozzájuk, és nyugodtan meg tudtam nekik mondani, hogy ezt a rosszat nem szabad még egyszer elkövetniük. Úgy kell bánnunk az ilyen helyzetekben a gyerekekkel, hogy ne gerjesszük haragra és lázadásra őket. Kedvesen, türelmesen kell beszélünk, mindig emlékezve arra, hogy mi magunk is milyen csökönyösek vagyunk, s hogy milyen bánásmódban szeretnénk részesülni mennyei Atyánk részéről.

[175]

Ezek azok a leckék, amelyeket a szülőknek meg kell tanulniuk. Ha ezt megtanuljátok, Krisztus iskolájában ti lesztek a legjobb tanulók és gyermekeitek a legjobb gyerekek. Csak így tudjátok megtanítani nekik, hogy tiszteljék Istent, s törvényét megtartsák. Ilyen módon nevelve, tökéletes befolyással lesztek rájuk, s olyan embereket adhattok általuk a társadalomnak, akik környezetük áldására élnek. Ugyanakkor alkalmassá teszitek őket arra is, hogy Isten munkatársai legyenek.³²

A fegyelmezés fájdalmát öröm követheti — Nem úgy viszonyulunk helyesen a próbákhoz, hogy menekülünk előlük, hanem ha átalakítjuk őket. Ez érvényes minden fegyelmezésre - a koraira és a későire is. A gyermek korai nevelésének elhanyagolása és ezáltal rossz hajlamainak erősítése megnehezíti későbbi nevelését, s fegyelmezését nagyon gyakran keserves folyamattá teszi. A fegyelmezés fájdalmas az énünk számára, mert keresztezi az ember természetes

³¹82. sz. kézirat, 1901.

³²19. sz. kézirat, 1887.

vágyait és hajlamait, de a fájdalom jelentéktelenné válhat a magasabb rendű örömben.

Tanítsátok meg a gyermekeknek és fiataloknak, hogy minden legyőzött hiba és nehézség egy-egy lépcsőfok az értékes és magasabb rendű dolgok elérésére. Ilyen tapasztalat birtokában mindazok sikert értek el, akik az életet érdemesnek tartották végigélni.³³

Kövessétek az isteni útmutatást! — A szülőknek, akik gyermekeiket gondosan szeretnék felnevelni, mennyei bölcsességre van szükségük ahhoz, hogy otthonukban a fegyelmezővel kapcsolatosan mindenben igazságosan cselekedjenek.³⁴

[176]

A gyermekek irányításához a Biblia az útmutató. Ha a szülők valóban vágnak rá, itt megtalálják a kijelölt utasítást gyermekeik neveléséhez, hogy ne hibázzanak... Ahol ezt a könyvet használják tanácsadóként, ott a szülők a vég nélküli kényeztetés helyett gyakrabban veszik elő a büntetőpálcat, s ahelyett, hogy vakok lennének gyermekeik hibáival és romlott hajlamaival szemben, a Biblia fényében, tiszta ítélő-képességgel tekintenek azokra. Tudatában lesznek, hogy szent kötelességük gyermekeiket a helyes úton vezetni.³⁵

Isten nem vihet lázadókat az Ő országába, ezért a parancsolatai iránti engedelmisséget különleges követelménnyé teszi. A szülőknek szorgalmasan oktatniuk kell gyermekeiket arra, „mit mond az Úr”, s akkor Isten az angyaloknak és az embereknek egyaránt megmutatja, hogy védőfalat épít népe köré.³⁶

Isten része és a ti részetek — Ha képességeitek szerint hűségesen elvégzitek kötelességeiteket, akkor hittel kérhetitek az Urat, hogy tegye meg gyermekeitekért, amit ti már nem tudtok megtenni.³⁷

Miután hűségesen megtettetek mindent, ami gyermekeitek nevelésében szükséges, vigyétek őket Isten elé, és kérjétek segítségét. Mondjátok, hogy ti megtettétek a rátok eső részt, s végezze el Ő, amire ti nem vagytok képesek. Kérjétek, hogy mérsékelje hajlamaikat, tegye őket szelíddé és kedvessé a Szentlélek ereje által.

³³Nevelés, 295-296.1.

³⁴Pacific Health Journal, 1890. jan.

³⁵57. sz. kézirat, 1897.

³⁶64. sz. kézirat, 1899.

³⁷Signs of the Times, 1882. febr. 9.

Meglátjátok, meghallgatja imáitokat. Igéjén keresztül utasít titeket, hogy javítsátok meg gyermekeiteket, „nem kímélve őket sírásukért” (Péld. 19:18 - az angol fordítás szerint), fogadjátok hát meg az Ő szavának kéréseit! ³⁸

³⁸RH, 1854. szept. 19.

45. fejezet — Szeretettel és határozottsággal

Kétféle módszer, és az eredményeik — Kétféle módon lehet bánni a gyermekekkel, s e módszerek nagyon eltérnek egymástól mind elveikben, mind eredményeikben. A hűség és szeretet, bölcseséggel és szilárdsággal egyesítve s az Úr Szava szerint alkalmazva, boldogságot hoz. A kötelességek elmulasztása, a kényeztetés, a fiatalság bolondságainak szabadjára engedése a gyermekek számára csak boldogtalanságot és végül pusztulást eredményeznek, a szülőknek pedig csalódást és gyötrelmeket.¹

A szeretet ikertestvére a kötelesség. A szeretet gyakorlása, ha közben a kötelességet hanyagoljuk, a gyerekeket önfejűvé, akaratossá, romlottá, önzővé és engedetlenné teszi. Ellenkező esetben, ha a szigorú kötelességet erőltetjük a meggyőzést munkáló szeretet nélkül, az eredmény ugyanaz lesz. A kötelességet szeretettel kell tehát egyesítenünk, ha a gyermeket bölcsen szeretnénk fegyelmezni.²

A kijavítatlan jellemhibák boldogtalanságot okoznak — Ha a helyzet úgy hozza, hogy kénytelenek vagyunk megtagadni a gyermekek kívánságát vagy keresszünk kell akaratukat, ezt tegyük mindig úgy, hogy megértsék: mindez saját érdeküket szolgálja, s nem a szülő zsarnoki tekintélyének érvényesítése csupán. Beléjük kell vésődnie a gondolatnak, hogy minden kijavítatlan jellemhiba boldogtalanságot szül számukra, és Istennek is bánatot okoz. Ha így neveljük őket, abban találják majd legnagyobb örömüket, hogy akaratukat alávetethetik mennyei Atyjuk akaratának.³

Azok a fiatalok, akik ösztöneiket és hajlamaikat követik, nem találnak valódi boldogságot ebben az életben, s végül elveszítik az örök életet is.⁴

¹RH, 1881. aug. 30.

²BT III., 195.1.

³A keresztény nevelés alapjai, 68.1.

⁴RH, 1899. jún. 27.

Az otthon törvénye a kedvesség legyen — Az a módszer, ahogyan Isten vezet bennünket, a legjobb útmutató a gyermekneveléshez. Miként az isteni uralomban nincs zsarnokság, úgy nincs annak helye az otthonban és az iskolában sem. Ez persze nem jelenti azt, hogy a szülők és tanárok megengedhetik, hogy szavaikat ne tiszteljék, vagy figyelmen kívül hagyják. Ha elhanyagolják a rendetlenkedő gyermekek fegyelmezését, Isten felelősségre vonja őket mulasz - tásukért. A szigorú rendszabályok ellenére is legyen minél kevesebb a bírálat. Otthon és az iskolában az uralkodó legfőbb törvény a kedvesség legyen. A gyermekek ragaszkodjanak Isten parancsolatai megtartásához, ti pedig szeretettel, de nagyon határozottan igyekezzetek távol tartani őket minden gonosz befolyástól.⁵

[178]

Vegyétek figyelembe a gyermeki tudatlanságot! — Apák és anyák, otthonaitokban ti képviselitek Istent! Meg kell követelnetek az engedelmességet, de nem szóáradattal, hanem a legnagyobb kedvességgel és szeretettel. Legyetek olyan együttérzők és könyörületesek, hogy a gyermekek vonzódjanak hozzátok.⁶

Legyetek udvariasak, fojtsatok el minden szót, ami szentségtelen indulatokat ébreszthetne. „Apák, ne ingereljétek haragra a ti gyermekeiteket!” (Eféz. 6:4) Ne feledkezzetek meg arról, hogy még tapasztalatlanok! Nevelésükben és fegyelmezésükben legyetek szilárdak, ugyanakkor kedvesek és szeretetteljesek. A kicsinyek nem mindig tudják megkülönböztetni a jót és a rosszat, s kárakra van, ha ilyenkor ahelyett, hogy tanácsot adnának nekik, durván bánnak velük.⁸

Isten nem hagyja jóvá a rideg és zsarnokoskodó szülői bánásmódot a gyermek engedetlenségével szemben. Az Ő törvénye akár a családi életben, akár a nemzetek vezetésében egy végtelenül szerető szívből fakad.⁹

Együttérzés a fejlődésében nem sokat ígérő gyermekkel — Nagyon fontos, hogy a szülők krisztusi bölcsességgel bánjanak tévelygő gyermekeikkel. A nem sokat ígérő gyerekeknél szükséges a

⁵Tanácsok szülőknek..., 155.1.

⁶79. sz. kézirat, 1901.

⁸12. sz. kézirat, 1898

⁹8/asz. levél, 1896.

legnagyobb türelem és kedvesség, s a leggyengédebb együttérzés. Mégis oly sok szülő lelkülete hideg és részvétlen gyermekei iránt, pedig ez soha nem fogja a vétkezőt megtérésre indítani. Lágyljon meg a szülők szíve Krisztus kegyelme által, s az Ő szeretete biztosan utat talál a kicsik szívéhez.¹⁰ Mindazok, akik az ifjúság nevelésével foglalkoznak, tegyék magukévá a Megváltó szabályát: „Amint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is akképpen cselekedjétek azokkal.” (Lk. 6:31) A gyermekek az Úr családjának ifjabb tagjai, akik velünk együtt részesülnek a kegyelemben. Krisztusnak ezt a szabályát állhatatosan meg kell őriznünk a legnehezebb felfogású, a legnagyobb hibákat elkövető, sőt a tévelygő és lázadó tanulóval szemben is.¹¹

[179] **Segítsetek a gyermekeknek győzelmeket aratni!** — Isten gyengéd szeretettel fordul a gyermekek felé. Azt szeretné, ha nap mint nap újabb győzelmeket aratnának. Fogjunk össze mindnyájan azért, hogy a győzelmek felé segítsük őket. Ne ériék sérelmek a gyerekeket éppen azoktól, akikhez a leggyengédebb rokoni szálak fűzik őket. Ne engedjétek, hogy szátokat egyetlen olyan szó is elhagyja, amely haragot gerjeszthet gyermekeitek szívében! Mindazáltal bölcs és kitartó fegyelmezésre van szükség, ha helytelenül cselekszenek.¹²

Dicsérjétek, amikor csak lehetséges — Dicsérjétek a gyermekeket, ha valamit jól csináltak, mert az igazságos dicséret nekik is éppen olyan jólesik s éppúgy serkenti őket, mint a felnőtteket. Soha ne legyetek kötekedők az otthon szentélyében! Legyetek kedvesek, gyengéd szívűek, tanúsítsatok keresztényi türelmet, megköszönve gyermekeiteknek a tőlük kapott segítséget.¹³

Soha ne ejtsetek ki hangos, indulatos szavakat! Fegyelmezés közben is bánjatok szeretettel gyermekeitekkel, még ha kénytelenek vagytok is szilárdan ragaszkodni a nevelési elvekhez. Buzdítsátok őket feladataik szorgalmas végzésére mint a család fontos tagjait! Fejezzétek ki, hogy elismeritek erőfeszítéseiket, amikor hajlamaikat

¹⁰22. sz. kézirat, 1890.

¹¹Nevelés, 292-293. 1.

¹²47. sz. kézirat, 1908.

¹³14. sz. kézirat, 1905.

igyekeznek megfékezni, s arra törekszenek, hogy ne tegyenek semmi rosszat. ¹⁴

Legyetek olyanok, amilyenek szeretnétek gyermekeiteket látni, ha majd felnőnek és saját családjukat kell irányítaniuk. BeszéljeteK úgy ahogy szeretnétek, hogy ők is beszéljenek!¹⁵

Vigyázzatok a hanghordozásra! — BeszéljeteK mindig nyugodtan, komoly hangon, ami az indulatoknak még a leghalványabb árnyékát sem fejezi ki. Nincs szükség hangos szavakra a haladéktalan engedelmességhez. ¹⁶

Apák és anyák, felelősek vagytok gyermekeitekért! Vigyázzatok, hogy milyen befolyásoknak teszitek ki őket! Ne veszítsétek el a jó befolyásokat ingerültséggel és szidással. Irányítani kell őket, nem pedig szenvedélyeket kavarni bennük. Bármennyire is ingerültnek érzitek magatokat, vigyázzatok, hogy ezt még a hanghordozásokat se árulja el. Ne engedjétek, hogy Sátán lelkületét lássák rajtatok, mert ez biztosan nem segít nektek felkészíteni gyermekeiteket az örök életre. ¹⁷

Igazságosság - irgalommal egyesítve — Isten a mi törvényadónk és királyunk, s a szülőknek az Ő uralma alá kell helyezniük magukat. Törvénye megtilt minden szülői zsarnokságot és minden gyermeki engedetlenséget. Az Úr telve van gyöngéd szeretettel; kegyelemmel és igazsággal. Szent, igaz és jó törvényének mind a szülők, mind a gyermekek egyaránt vessék alá magukat. A mindenki számára kötelező szabályok egy végtelenül szerető szívből fakadnak, s Isten megáld minden szülőt, aki az Ő törvénye szerint kormányozza otthonát, és neveli gyermekeit. A kegyelem és igazságosság elválaszthatatlan egymástól: „A kegyelem és igazság találkoznak, igazság és béke megcsókolják egymást.” (Zsolt. 8:11) Az így irányított családok az Úr útját követve igazságot és ítéletet cselekednek majd. ¹⁸

[180]

¹⁴22. sz. kézirat, 1904.

¹⁵42. sz. kézirat, 1903.

¹⁶69. sz. levél, 1896.

¹⁷47. sz. kézirat, 1908.

¹⁸Signs of the Times, 1899. aug. 23

Borzasztó hibát követnek el azok a szülők, akik engedték, hogy szokásukká váljon a zsarnokoskodás. Nemcsak gyermekeiknek tesznek vele rosszat, de saját magukat is örömtől és szeretettől fosztják meg. Ha viselkedésükkel nem oltanak ki gyermekeik szívéből a gyengéd érzelmeket, ragaszkodást kifejező szavakat és cselekedeteket kaphatnának cserébe. A kicsinyekre áradó kedvesség, szeretet és hosszútűrés visszatükröződik a szülőkre is. Amit vetnek, azt is aratják majd...

Mialatt igazságosan igyekeztek kormányozni, ne feledjétek, hogy igazságosság és kegyelem szorosan egymáshoz kapcsolódik, nem szabad őket elválasztani.¹⁹

A keménység harcias lelkiületet ébreszt — tanács szigorú szülőknek — A szigorúság és igazságosság, ha nincs szeretettel elegyítve, nem eredményez kellő hatást a gyermekeknél. Figyeljétek csak meg, milyen hamar felébreszti bennük a harcias lelkiületet! A pusztán erőszak általi irányításnál van egy sokkal jobb és eredményesebb módszer: az igazságosság, ha mindig kéz a kézben halad a szeretettel és irgalommal, s így érvényesül a nevelésben, biztosan nem marad eredménytelen. Isteni erő lesz segítségetekre, hogy együttműködjék erőfeszítéseitekkel.

Az Úr, a ti kegyelmes Megváltótok, meg akar áldani titeket, szeretné átadni nektek gondolkodását, kegyelmében kíván részesíteni és üdvösséget akar ajándékozni nektek; mindenekelőtt pedig azt szeretné, ha olyan jellemet formálnátok, amelyet Isten elfogadhat majd.²⁰

A szülők tekintélye legyen teljes és feltétel nélkül való, ezzel a hatalommal azonban nem szabad visszaélniük! A gyermekek irányítását a szülő ne szeszélyből, hanem a bibliai tanácsok alapján végezze. Ha engedi durva jellemvonásait uralomra jutni, zsarnokká válik.²¹

Szerető gyengédséggel feddeni — Bizonyos, hogy hiányosságokat és önfejtőséget tapasztaltok majd gyermekeiteknél. Vannak szülők, akik azt mondják, hogy ők beszéltek ezekről gyermekeikkel,

¹⁹RH, 1881. aug. 30.

²⁰19/a sz. levél, 1891.

²¹RH, 1881. aug. 30.

meg is büntették őket, mégsem látták semmi jelét a javulásnak. Az ilyen szülők próbáljanak ki új módszereket. Vigyenek kedvességet, gyengédséget és szeretetet a család irányításába, amellet, hogy továbbra is sziklaszilárdan ragaszkodnak a helyes elvekhez.²²

Aki fiatalokkal foglalkozik, nem lehet vasszívű és rideg. Még ha tudják is, hogy a vadhajtás lementszéséhez szükség van megrovásra és dorgáló szavakra, mégis legyenek mindig gyengédek, együttérzők, előzékenyek, megnyerőek és barátságosak.²³

Utasítást kaptam, hogy felszólítsam a szülőket: emeljék sokkal magasabbra az otthoni viselkedés színvonalát. Tanítsák gyermekeiket engedelmességre! Irányítsanak a szeretet és a krisztusi tekintély együttes befolyásával. Életük legyen olyan, hogy róluk is elmondhassák, amit Kornéliuszról: „Félte Istent egész házanépével együtt.” (Ap. csel. 10:2)²⁴

Sem túlzott szigor, sem kényeztetés — Nagyon helytelen az a nevelési módszer, amely az állandó szigorú fegyelmezés és ellenőrzés által előbb elkedvetleníti vagy felingerli a gyermeket, majd az ellenkező végletbe esve, a kedélyek lecsillapodtakor puszilgatással halmozza el őket, s teljesíti káros kívánságaikat is. A túlzott szigorú és a túlzott kényeztetéstől egyaránt óvakodni kell. Megértésre és gyengédségre éppen olyan nagy szükség van a gyermekekkel való bánásmódban, mint éberségre és határozottságra. Szülők, ne feledjétek, hogy emberi lényekkel foglalkoztok, akik kísértésekkel küzdenek, s akiknek a gonosz csábítása ugyanolyan nehézségeket okoz, mint a felnőtteknek. Vannak gyerekek, akik szívük mélyéből vágnak jók lenni, mégis újra és újra hibáznak, ezért mindannyiszor szükségük van bátorításra a kitartáshoz. Féltő imáitokkal kövessétek nyomon e fiatal lelkek fejlődését, erősítve minden jó megnyilvánulásukat, bátorítva minden nemes cselekedetüket.²⁵

Szilárdan és higgadtan irányítsatok! — A gyermekeknek érzékeny és bizalommal teljes a természetük. Könnyű örömet szerezni nekik, de nagyon könnyen meg is bántódnak. Barátságos szavakkal és tettekkel, szelíd és gyöngéd fegyelmezővel az anyák szívük-

²²38. sz. kézirat, 1895.

²³68. sz. kézirat, 1897.

²⁴RH, 1904. ápr. 21.

²⁵Signs of the Times, 1881. nov. 24.

[182]

höz köthetik gyermekeiket. Nagy hiba, ha szigorúak és követelőzőek vagyunk a gyerekekkel szemben. Változhatatlan szilárdság és szenvedélymentes irányítás szükséges minden család fegyelméhez. Mondjátok nyugodt hangnemben, amit mondani akartok, s cselekedjétek nagyon megfontoltan mindenkor. Legyetek következetesek, s elhajlás nélkül vigyétek véghez, amit egyszer kimondtatok. Nagyon megéri a fáradságot szeretettel bánni a gyermekkel. Ne idegenítsétek el magatoktól őket azzal, hogy elutasítjátok a játékaikkal, örömeikkel és bánataikkal hozzátok forduló kicsinyeiteket. Soha ne nézzetek rájuk mérgesen, szátokat ne hagyja el rideg szó.²⁶

A kedvességnek és elnézésnek is van határa. Megingathatatlan komolysággal kell fenntartanunk a tekintélyt, máskülönben sok gyermek gúnyal és megvetéssel illeti azt. Az az úgynevezett „gyöngédség és rábeszélés”, amelyet a szülők és nevelők a fiataloknál alkalmaznak, a lehető legrosszabb bánásmód. Határozottságra, világos követelményekre és szilárdságra van szükség minden családban.²⁷

Ne feledkezzetek meg saját hibáitokról! — Az apák és anyák ne feledkezzenek meg arról, hogy ők maguk is növekvő gyermekek. Hiába, hogy ösvényükre ragyogó fény árad, s hosszú évek gazdag tapasztalatai állnak mögöttük, mégis milyen könnyen felébred bennük a féltékenység, irigység és gonosz gyanúsítás. Saját rosszaságaik és hibáik figyelmeztessék őket arra, hogy óvatosan bánjanak tévelygő gyermekeikkel.²⁸

Néha bosszúsak lehetnek, mert gyermekeitek szembeszállnak kéréseitekkel, de gondoltatok-e már arra, hogy ti milyen sokszor ellenkeztetek azzal, amit az Úr parancsolt nektek?!²⁹

Hogyan nyerhetjük el szeretetüket és bizalmukat? — Fennáll a veszély, hogy a szülők és tanítók túl sokat követelnek, s közben elmulasztják, hogy közeli, bensőséges kapcsolatba kerüljenek gyermekeikkel és tanítványaikkal. Sokan túlzott tiszteletet igényelnek maguknak, s olyan ellenszenves módon érvényesítik tekintélyüket, ami biztosan nem nyeri meg a gyerekek szívét. Ha közelebb vonnák

²⁶BT III., 532. I.

²⁷BTV., 45.1.

²⁸53. sz. kézirat, dátum nélkül

²⁹45. sz. kézirat, 1911.

magukhoz őket és kifejeznék irántuk érzett szeretetüket, ha érdeklődést mutatnának apró-cseprő dolgaik iránt, egy kis időre gyermekké válva még játékaikban is részt vennének néha, ezzel biztosan elnyernék a kicsinyek rajongását és bizalmát, s tekintélyüket sem veszítenék el.³⁰

Jézust utánozzátok! — Jézus azonosította magát az egyszerű, szegény és lesújtott emberekkel. Ölbe vette a kicsinyeket, s leereszkedett a fiatalság szintjére. Szerető szíve megértette próbáikat és szükségleteiket, örvendezett boldogságuknak. A zsúfolt városok tülekedésétől és zűrzavarától, a ravasz és álszent emberekkel való érintkezéstől megfáradt lelke nyugalmat és békét talált az ártatlan gyermekek társaságában. Jelenléte sohasem ijesztette el őket. A menny Uralkodója nem tartotta méltóságán alulinak, hogy kérdéseikre válaszoljon, s fontos tanításait gyermeki gondolkodásuk számára egyszerűsítse. Elültette fiatal, táguló elméjükbe az igazság magvait, hogy kikelve, bőséges aratást hozzanak érettebb éveikben.³¹

[183]

Egy vétkező ifjú, akinek együttérzésre van szüksége — Érdeklődéssel és együttérzéssel olvastam leveledet. Fiadnak most leginkább apára van szüksége, jobban, mint életében valaha! Vétkezett, s te tisztában vagy ezzel, ráadásul ő is tudja, hogy te tudod. Ezért azok a szavak, melyeket ártatlanságában még nyugodtan mondhattál volna neki - anélkül, hogy valami rosszat eredményeztek volna -, most tapintatlanságnak tűnnének, s élesen vágnának, mint a kés. Tudom, hogy a szülők szégyellik gyermekeik hibás tetteit, mert azok rájuk is gyalázatot hoznak. Ám egy vétkező gyerek jobban megsérti a földi gondviselői szívét, mint ahogy mi, Isten gyermekei sebezük meg mennyei Atyánkat, aki végtelen szeretetét árasztva reánk, bűneinkből való megtérésre hív kitartóan, s készségesen megbocsátja minden gonoszágunkat? Ne vond meg fiadtól a szeretetet éppen most, mert erre van ma a legnagyobb szüksége. Mások úgyis hidegen és rosszallóan nézik tettét, hát nem az apa és anya feladata-e, hogy lépteit gyengéden a biztonságos ösvényre tereljék? Nem ismerem fiad bűnét, de biztosan állíthatom, hogy bármi lehetett is

³⁰Tanácsok szülőknek..., 76-77. I.

³¹BT IV., 141.1.

az, nem szabad mások befolyására olyat cselekedned, amit később megbánnál. Semmi olyat ne tégy, amiből arra következtethet, hogy túlzottan megsértett és megszegényített ahhoz, semhogy megbocsáthatnál neki, s visszafogadhatnád őt bizalmadba. Ne engedd, hogy reményvesztetté váljon, s ne vágja el semmi a vétkező iránti szeretetedet és együttérzésedet. Azért, mert hibázott, még szüksége van rád, szüksége van apára és anyára, akik segítenek neki kiszabadulni Sátán csapdájából. Tartsátok őt erősen hittel és szeretettel, a Megváltóba kapaszkodva, s ne feledjétek, hogy Ő sokkal jobban aggódik fiatokért, mint ti magatok...

Ne beszéljétek csüggedten és reményvesztetten! Szóljatok hozzá biztató szavakat! Mondjátok meg neki, hogy mindent jóvátehet, s hogy ti segíteni fogtok neki ebben; buzdítsátok arra, hogy erős sziklára vesse lábait - Jézusra -, akiben biztos támaszra és kiapadhatatlan erőforrásra talál. Még ha oly súlyos is volt a vétké, az semmi esetre sem segít a gyógyulásban, ha minduntalan az orra alá dörgölitek. Bölcs tettekre van szükség, hogy megmentsétek lelkét a végső pusztulástól, s visszatartsátok őt a bűnök sokaságának elkövetésétől.³²

[184]

Kérjétek Isten segítségét a hirtelen természet legyőzéséhez!

— Minden apát és anyát szeretnék figyelmeztetni arra, hogy ha hirtelenkedő, indulatos természetük van, kérjék Istent, hogy segítsen nekik azt legyőzni. Ha a türelmetlenség kísért, menjetek be a ti belső szobátokba, térdeljétek le és kérjétek Istent, hogy segítsen nektek jó befolyást árasztani gyermekeitekre.³³

Anyák, amikor engedtek a kísértésnek és türelmetlenek vagytok, akkor nem Krisztustól, hanem egy másik „mestertől” tanultok. Jézus mondja: „Vegyétek fel magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok leikeiteknek. Mert az én igám gyönyörűsége és az én terhem könnyű.” (Mt. 11:29-30) Amikor túl nehéznek találjátok munkátokat, ha a próbák és nehézségek miatt panaszkodtok, amikor azt mondjátok, nincs erőtök ellenállni a kísértésnek s nem tudjátok legyőzni a türelmetlenséget, ha úgy érzitek, hogy a keresztény élet nehéz - biztosak lehettek abban, hogy nem Krisztus igáját hordoztátok.³⁴

³²18/e sz. levél, 1890.

³³33. sz. kézirat, 1909.

³⁴Signs of the Times, 1889. júl. 22.

Isten képmását tükrözni — A gyülekezetnek szelíd, csendes, türelmes emberekre van szüksége. Ezeket a jellemvonásokat sajátítsátok el a családokkal való bánásmódban. A szülők törődjenek sokkal többet gyermekeik örök érdekeivel. Tekintsenek rájuk úgy, mint az Úr családjának legifjabb tagjaira, s neveljék őket olyanná, hogy az Isten képmását tükrözzék vissza.³⁵

³⁵RH, 1895. júl. 16.

XI. Hibás fegyelmezés

[185]

46. fejezet — A kényeztetés rossz hatása

A valódi szeretet nem kényeztet — A gyermek szívéhez vezető egyetlen út a szeretet, de ha ez a szeretet arra indítja a szülőket, hogy kielégítsék gyermekeik rossz, romboló vágyait, akkor szeretetük kárt okoz nekik. A Jézus szeretetéből fakadó legmélyebb érzelem alkalmassá teheti a szülőket arra, hogy helyes nevelési elveket gyakoroljanak, s szigorú fegyelmet követeljenek. Szülők és gyermekek szíve forrjon össze, s egységes családként alkosson olyan csatornát, amelyen keresztül folyamatosan árad a bölcsesség, erény és hosszútűrés, a kedvesség, s az igazi szeretet.¹

A túlzott szabadság „tékozló fiúkat” szül — A gyermekek azért nem válnak istenfélővé, mert túl sok szabadságot élveznek. Akaratukat és hajlamaikat szabadon kiélhetik... Sokan válnak tékozló fiúvá az otthoni kényeztetés miatt, mert szüleik nem cselekvői az Igének. A gondolkodást és a célokat határozott, megingathatatlan és megszentelt elveknek kell kormányozniuk.²

[186] **Minél több a kényeztetés, annál nehezebb az irányítás** — Tegyétek az otthon vonzóvá gyermekeitek számára! Ez alatt nem azt értem, hogy kényeztessétek el őket. Minél több a kényeztetés, annál nehezebb irányítani őket, s egyre nagyobb nehézségekbe ütközik majd, hogy az otthonból kilépve megállják helyüket, és igaz, nemes életet éljenek. Ha megengeditek, hogy azt tegyék, amit akarnak, ártatlanságuk és gyermeki kedvességük csakhamar elhalványul. Tanítsátok őket engedelmségre! Vegyék észre, hogy tisztelniük kell tekintélyeteket. Most úgy tűnik, ez boldogtalanságot okoz nekik, de milyen sok boldogtalanságtól menti meg őket, amivel később kellene szembenézniük!³

¹RH, 1890. jú n 24.

²117. sz. levél, 1898.

³2. sz. kézirat, 1903.

Kényeztetni egy vétkező gyermeket: bűn. A gyermekeket megfelelő irányítás alatt kell tartani.⁴

Ha engeditek, hogy saját akaratukat érvényesítsék, ebből arra következtetnek, hogy értük mindent meg kell tenni, ők a világ közepe, és a legtermészetesebb, hogy mindenki az ő kedvükben jár.⁵

Engedje talán az anya, hogy gyermekei saját útjukat járva azt tegyenek, amit akarnak, s hagyja, hogy szófogadatlanok legyenek? Természetesen nem! Vagy ha mégis ezt tenné, egészen biztos lehet benne, hogy Sátán kitűzi pokolbeli zászlaját otthonukban. Neki, az anyának kell megvívnia a küzdelmet azért a gyermekért, aki képtelen önmagáért küzdeni. Az ő feladata megdorgálni a gonoszt, Isten segítségét keresni, s megőrizni a gyermeket attól, hogy Sátán karmaiba kerüljön.⁶

Az elégedetlenség és nyugtalanság oka — Néhány családban a gyermek kívánsága törvény. Mindent megkap, amit kíván, és semmit sem kell elfogadnia, amitől idegenkedik. Azt hiszik, hogy ezzel a boldogságát segítik, pedig éppen ettől lesz a gyermek nyugtalan, s végül semmivel sem lehet kielégíteni. A kényeztetés megrontja természetes, jó ízlését, s nem vágyik többé egészséges ételek fogyasztására és hasznos időtöltésre. A kívánságok kielégítése tönkreteszi jellemét mind erre az életre, mind az örökkévalóságra.⁷

[187]

Elizeus hatásos dorgálása — Tévedés az az elgondolás, hogy mindenben engednünk kell a gyermek akaratának. A bétheli ifjak kicsúfolták és kinevették Elizeust hivatásának legelején (II. Kir. 2:23-24). Bár nagyon szelíd ember volt, Isten Lelke mégis kényszerítette, hogy átkot mondjon a helyes útról letért fiatalokra. Hallották Illés mennybemenetelének hírét, és gúnyolták az ünnepélyes eseményt. Elizeus tudta, hogy senkinek sem szabad - legyen bár öreg vagy fiatal - gúnyt űzni szent hivatásából. Amikor azt kiáltották neki, hogy „menj föl”, mint ahogy Illés is fölment a mennybe, akkor az Úr nevében átkot mondott rájuk. Az az ijesztő büntetés, amely utolérte őket, Istentől származott. Ettől kezdve szolgálata nyomán nem akadt

⁴144. sz. levél, 1906.

⁵27. sz. kézirat, 1896.

⁶70. sz. kézirat (dátum nélkül)

⁷126. sz. kézirat, 1897.

több gúnyolódó. Ötven éven át ki- és bejárt Béthel kapuin, városról városra ment, megismerte a leggonoszabb, legneveletlenebb, tétlen és züllött fiatalok csoportjait, de soha többé nem gúnyolták, nem becsmérelték a Magasságos prófétáját.⁸

Ne engedjete az unszolásnak! — A szülőknek sok dologról kell majd számot adniuk a végső elszámolás napján gyermekeik kényeztetése miatt. Sokan csak azért elégítenek ki minden értelmetlen kívánságot, mert így szabadulnak meg a legkönnyebben az alkalmatlankodó gyermek unszolásától. A gyermeket úgy kell nevelni, hogy a visszautasítást helyes lelkülettel fogadja, s véglegesnek tekintse.⁹

A tapasztalt keresztények szavát meg kell becsülni — A szülők ne haladjanak el könnyedén gyermekeik bűnei mellett. Ha hűséges barátaik rámutatnak ezekre a bűnökre, ne érezzék úgy, hogy jogaikat bitorolják és személyes sérelem éri őket. Minden gyermek és fiatal szokása befolyásolja a társadalom jólétét. Egyetlen fiatal viselkedése sokakat vezethet rossz útra.¹⁰

Ne engedd, hogy gyermekeid azt lássák, hogy az ő szavukat idősebb keresztények állítása elé helyezed. Ennél nagyobb kárt talán nem is okozhatnál a gyerekeknek. Ha inkább nekik hiszel, mint azoknak, akiről tudod, hogy Istent szolgálják, ezzel a hazugság szokását erősíted bennük.¹¹

[188] **Egy elrontott gyermek öröksége** — Lehetetlen lefesteni a gonoszságot, amit egy szabadjára hagyott gyermek okozhat. Vannak ugyan néhányan, akik emiatt kerülnek tévútra, de később az élet leckéi felébresztik őket. Azonban sajnos a legtöbben mégis örökre elvesznek, mert ifjúkorukban csak sekélyes oktatást kaptak. A rosszul nevelt gyermek nehéz terhet cipel egész életén át. A próbák, csalódások és kísértések idején saját fegyelmezetlen akaratát fogja követni az igaz elvek helyett. Akiket nem tanítottak meg engedelmeskedni, azoknak gyenge a jellemük, lobbanékony a természetük. Hiába akarnak uralkodni magukon, nem képesek rá. Nincs erkölcsi erejük megfékezni makacs ösztöneiket, javítani rossz szokásaikon, s csillapítani

⁸BT V., 44.1.

⁹Pacific Health Journal, 1890. máj.

¹⁰RH, 1882. jún. 13.

¹¹RH, 1897. ápr. 13.

féktelen akaratukat. A fegyelmezés nélküli gyermekkor hiányosságait öröklő a felnőttkor. A romlott értelem aligha tud különbséget tenni igaz és hamis között. ¹²

¹²Tanácsok szülőknek..., 112-113.1.

47. fejezet — A laza fegyelmezés gyümölcse

A helytelen nevelés kihat a hívő életre — Bánat nehezül a szülőkre, akik nem nevelték gyermekeiket istenfélelemre, hanem hagyták őket fegyelmezetlenül s fékezetlenül felnőtté érni. Akiknek gyermekkorukban megengedik, hogy szabadjára engedjék indulataikat, s ösztönösen cselekedjenek, azok ugyanezt a lelkiületet viszik majd magukkal saját családjuk körébe is - könnyen indulatossá válnak, szenvedélyesek az irányításban. Sokszor még Krisztus elfogadásával sem győzik le magukban azokat a szenvedélyeket, amelyeket gyermeki szívükben hagytak uralomra jutni. Korai nevelésük következményeit hordozzák egész vallásos életükön át. Nagyon nehéz a szerzett hatásokat ellensúlyozni az Úr palántáiban, mert „amerre a vessző hajlik, arra görbül a fa”. Ha az ilyen szülők elfogadják az igazságot, nehéz küzdelem áll előttük. Jellemük megváltozhat, de minden vallásos tapasztalatukra hatással lesz az a fegyelmezés, amit korai éveikben kaptak. Ráadásul gyermekeiknek is szenvedniük kell, mert megbélyegzik őket helytelen neveltetésük miatt, sokszor még a harmadik, negyedik nemzedékre visszamenőleg is.¹

Éli bűne ismétlődik — Ha a szülők, mint Éli, elnézik gyermekeik hiányosságait és hibáit, s ezzel megerősítik azokat bennük, Isten el fogja vinni őket egy pontra, amikor rá kell ébredniük, hogy nemcsak saját befolyásukat rombolták le, de a fiatalokét is, akiket fékezniük kellett volna... Keserű leckéket kell megtanulniuk.²

Bárcsak a napjainkban is mindenhol megtalálható Élik, akik védelmezik és mentetik gyermekeik önfejűségét, határozottan érvényesítenék istenadta tekintélyüket, hogy megfékezzék és kijavítsák gyerekeik hibáit! Ne feledjék a szülők és nevelők: ha elnézik a gondjaikra bízottak bűneit, ezzel ők is bűnrészessé válnak. Ha a korlátlan kényeztetés helyett kicsit gyakrabban előkerülne a fenyítés vesszeje - nem indulattal, de szeretettel és imával alkalmazva akkor sokkal

¹RH, 1900. okr.9.

²33. sz. kézirat, 1903

boldogabb családokat és jobb társadalmi viszonyokat láthatnánk magunk körül.³

Éli hanyagságát Isten Igéje világosan tárja a szülők elé, hogy okulhassanak belőle. Éli megszenvedett érzelmeinek és a kötelességteljesítéstől való vonakodásának köszönhető a fiai jellemében beért gonosz termést. Egy szülő, aki eltűri a gonosztságot, éppen olyan bűnös, mint a gyermek, aki elköveti azt, s az Úr nem fogad el áldozatot vagy ajándékokat tőlük gyermekeik hibáinak kiengeszteléséért.⁴

[190]

A romlott jelleműek a társadalom átkai — Mikor térnek már észhez a szülők? Mikor jönnek már rá, hogy mit művelnek a gyermekkel, ha nem követelnek tiszteletet és engedelmisséget Isten szava szerint? A hanyag nevelés következménye látható a gyermekeken, amikor kilépnek a világba és maguk is családfőkké válnak. Tovább örökítik szüleik hibáit. Torz jellemvonásaikat szabadjára engedik. Másoknak is továbbadják rossz szokásaikat, indulataikat, amelyeket hagytak magukban kifejlődni, s így áldás helyett átokká válnak a társadalom számára.⁵

A világban napjainkban uralkodó romlottság a szülők hanyagságának köszönhető, akik nem fegyelmezik sem magukat, sem gyermekeiket. Ezek és ezek válnak Sátán áldozataivá a gyermekkorukban kapott felületes nevelés miatt. Isten szigorúan megbünteti az ilyen hanyagságot.⁶

A fegyelem gyepőlőjének lazítása — A rosszul nevelt, engedetlen és tiszteletlen gyermekek a világhoz vonzódnak, s szüleiket kezükben tartva, kedvük szerint vezetik őket. Sajnos sok balga szülő éppen akkor lazítja a fegyelmezés gyepőlőjét, amikor a gyermeknek leginkább engedelmisséget és tiszteletet kellene mutatnia a tanácsok iránt. Férfiakat és nőket, akik eddig az állhatatos könyörületesség ragyogó példái voltak, most az orruknál fogva vezetnek gyermekeik. Minden határozottságuk eltűnt. Apák, akik eddig Krisztus keresztyén hordozták, s akiknek céljait az Úr Jézus pecsételte meg, most bi-

³Signs of the Times, 1881.nov. 24.

⁴RH, 1886. máj.4.

⁵BTV,324-325.1.

⁶49. sz. kézirat, 1901.

zonytalan és kérdéses utakon botorkálnak gyermekeiktől irányítva.⁷

[191]

Az idősebb gyermek kényeztetése — Apák és anyák, akiknek ismerniük kellene a rajtuk nyugvó felelősség súlyát, alábbhagynak a fegyelmezéssel, hogy megfeleljenek felnövekvő fiaik és leányaik igényeinek. A gyermek akarata számukra parancs. Anyák, akik azelőtt szilárdan, következetesen és állhatatosan ragaszkodtak az elvekhez, feladva hűségüket, kényeztetni kezdik a felnőttkor küszöbén álló gyermekeiket. Mint a hitehagyott zsidók, keresztülviszik őket Moloch tüzén, és tévesen értelmezett szeretetből saját kezükkel ajánlják fel őket Sátánnak.⁸

Tiszteletlenség Istennel szemben — a gyermek kedvéért — Apák és anyák utat nyitnak istentelen gyermekeik hajlamainak, és támogatják őket pénzzel és más javakkal, hogy a világhoz hasonulhassanak. Hogyan adnak majd számot tettükről az ilyen szülők Istennek?! Istentől elfordulva mindent megadnak romlott gyermekeiknek, ajtót nyitva olyan szórakozásoknak is, melyeket azelőtt elvből elítéltek. Megengedik, hogy kártyajátékok, táncpartik és bálók nyerjék meg gyermekeik szívét a világnak. Amikor a jó befolyásnak kellene erősebbnek lenni, bizonyoságot téve, mit jelent az igaz kereszténység, ők úgy tesznek, mint Eli: Isten átkát hozzák magukra azért, hogy tiszteletlenül viselkednek vele szemben, s nem törődnek az Ő követelményeivel, csak hogy gyermekeik kedvében járjanak. Ezzel magukra vonják a menny Urának átkát, pedig a halál órájában már nem lesz olyan értékes számukra az előkelő társaság elismerése! Bár az evangélium néhány prédikátora jóváhagyja az ilyen vallásosságot, a szülőknek rá kell ébredniük: a dicsőség koronáját veszítik el az értéktelen babérokért. Isten segít a szülőknek, hogy felelősségük tudatára ébredjenek.⁹

Legyetek olyanok, amilyenek gyermekeiteket szeretnétek látni! — A szülők tanítás és példamutatás által örökítik saját jellemvonásaikat leszármazottaiknak. A durva, udvariatlan viselkedés belevésődik a gyermekekbe, majd később azok gyermekeibe, s így a

⁷RH, 1897. ápr. 13.

⁸119. sz. kézirat, 1899.

⁹RH, 1897. ápr. 13.

szülők nevelési hibái nemzedékről nemzedékre ellenük tanúskodnak.¹⁰

¹⁰Signs of the Times, 1894.szept 17.

48. fejezet — A gyermek reakciója...

...az ingerlésre — A gyermekeknek szól a figyelmeztetés, hogy engedelmeskedjenek szüleiknek az Úrban, de a szülőknek is szól egy parancs: ne ingereljék őket, hogy el ne keseredjenek.¹

Sajnos sokszor inkább felingereljük, mint meggyőzzük a gyermeket. Láttam egy anyát, aki kiragadott kicsinye kezéből egy gyermeke számára kedves tárgyat, aki persze nem értette, hogy mindez miért történik, és természetesen megbántva érezte magát. Azután veszedés következett, s amennyire kívülről meg lehetett ítélni, súlyos fenytéssel zárult az eset. Az anya azt hitte, ezzel győzött, pedig az összetűzés biztosan mély nyomot hagyott a gyermek lelkében, amit nem lehet könnyen kitörölni. Az oktalan szülő nem gondolta végig, milyen hatása lesz tetteinek, s durva, szenvedélyes viselkedése a legrosszabb indulatokat ébresztette a gyermek szívében, amelyek minden hasonló alkalommal újraélednek, és egyre csak erősödnek.²

...a hibakeresésre — Nincs jogotok komor felhőkkel homályosítani gyermekeitek boldogságát a jelentéktelen hibák szigorú bírálata és az örökös hibakeresés által! A rosszat a maga valóságában kell bemutatni, hogy megelőzzük ismétlődését, de nem szabad a gyermeket reménytelenségben hagyni. Vigasztaljátok és bátorítsátok őket, hogy megjavulhatnak és bizonyíthatják jó szándékaikat, s biztosítsátok őket arról, hogy bíztok bennük és megbocsátotok nekik. A legtöbb gyermek vágyik arra, hogy jó és engedelmes legyen, de ehhez segítségre és bátorításra van szüksége.³

...a túl szigorú fegyelmezésre — Mennyire meggyalázzák Istent azokban a családokban, ahol nem értik igazán, hogy mit jelent a valódi fegyelem! Így a gyermekeknek is zavaros fogalmaik vannak a rendről és fegyelemről. A túlzott szigor, az örökös bírálat és a

¹38. sz. kézirat, 1895.

²Tanácsok szülőknek..., 117.1.

³Signs o f the Times, 1884.ápr. 10.

szükségtelen korlátozások végül a tekintély iránti tiszteletlenségre, s a Krisztus által betöltött törvény semmibe vételére vezetnek.⁴

A szülők durva és erőszakos lelkületet tanúsítanak gyermekeik iránt, s ezzel felébresztik bennük a konokságot és makacs ellenszegülést. Így mulasztanak el jó befolyást gyakorolni rájuk. Nem látjátok, hogy a nyers szavak ellenállásra ingerelnek? Vajon mit tennétek, ha veletek olyan kíméletlenül bána valaki, mint ahogyan ti teszitek gyermekeitekkel? Kötelességetek gondolkodni, az okból következtetni. Amikor szidjátok vagy indulatosan felpofozzátok őket - tudva, hogy túl kicsik a védekezéshez -, megkérdeztétek-e már magatoktól, vajon rátok hogyan hatna ugyanez a bánásmód? Gondoltatok-e már arra, hogy benneteket milyen érzékenyen érintenek a bíráló és feddő szavak? Milyen könnyen megbántva érzitek magatokat, ha valaki nem értékeli képességeiteket! Ti magatok is csak növekvő gyermekek vagytok. Gondoljátok csak meg, mit érezhetnek gyermekeitek, amikor nyers, metsző szavakat szóltok hozzájuk, s szigorúan megbüntetik őket olyan hibákért, amelyek fele annyira sem sértik Istent, mint a ti durva bánásmódotok.⁵

Sok, magát kereszténynek valló szülő megtéretlen. Krisztus nem lakik hit által a szívükben. Nyerseségük, meggondolatlanságuk, fékezetlen indulataik ellenszenvet ébresztenek gyermekeikben, és elidegenítik őket minden vallásos útmutatástól.⁶

...az állandó bírálgatásra — Miközben igyekszünk a rosszat kijavítani, óvakodnunk kell a folytonos hibakereséstől és megrovástól, mert az állandó figyelmeztetés egyáltalán nem megújító hatású. Sokan, és gyakran éppen azok, akik a legérzékenyebb lelkülettel bírnak, képtelenek fejlődni a kíméletlen kritika légkörében. A virágok nem nyílnak ki a fagyos szélben! Az így előidézett csüggedés és reménytelenség gyakran a közöny vagy a dacos ellenállás külszíné alá rejtőzik.⁷

...a parancsra és szidásra — Némely szülő sokszor vihart kavart maga körül, mert nem tud uralkodni indulatain. Ahelyett, hogy szeretettel kérnék a gyermekeket, hogy tegyék meg ezt vagy azt,

⁴RH, 1894. márc. 13.

⁵42. sz. kézirat, 1903.

⁶18/b sz. levél, 1891.

⁷Nevelés, 291. 1.

zsémbes hangon parancsolgatnak nekik, s ajkukon gyorsan terem a meg nem érdemelt bírálat és szidás.

[194] Szülők, ha így folytatjátok, tönkreteszitek gyermekeitek boldogságát és kiölitek belőlük a jóra való törekvést. Engedelmeskednek ugyan, de nem szeretetből, hanem félelemből. Nem szívből teszik, amit tesznek. A parancs teljesítése számukra csak robot, ahelyett, hogy örömet lelnének benne, s ezért gyakran elfelejtik pontosan követni utasításaitokat, amiből csak még nagyobb baj lesz, s idegességetek még kellemetlenebbé teszi életüket. A hibakeresés ismétlődik, egyre élénkebb színekben tárjátok eléjük rosszaságukat, míg végül úrrá lesz rajtuk az elkeseredés, és nem is törődnek vele többé, hogy kedvetekben járnak-e, vagy sem. A „nekem mindegy” lelkülete fog uralkodni rajtuk, s az otthonukon kívül kezdik a boldogságot és örömeiket keresni. Utcai társaságba keverednek, s nem kell hozzá sok idő, hogy romlottabbakká váljanak, mint azok közül a legrosszabbak! ⁸

...a zsarnoki viselkedésre — A szülők akaratát krisztusi fegyelmenek kell uralnia. Ha Isten Lelke irányítja őket, minden bizonnal tekintélyük lesz gyermekeik előtt. Ám ha ridegek és túl sokat követelnek, akkor olyan munkát végeznek, amit maguk sem tudnak majd jóvátenni. Zsarnoki viselkedésükkel az igazságtalanság érzését keltik gyermekeikben. ⁹

...az igazságtalanságra — A gyermekek észreveszik és megérik a legkisebb igazságtalanságot is. Némelyik úgy elcsügged, ha ilyesmit tapasztal, hogy később sem a hangos parancsnak nem engedelmeskedik, sem a büntetés fenyegetésével nem törődik. Nagyon sokszor váltanak ki lázadást a szülők helytelen fegyelmezésükkel, pedig a megfelelő módszerrel jó és kiegyensúlyozott jellemet formálhattak volna gyermekeikben. Az olyan anya, aki nem tud magán uralkodni, nem alkalmas gyermekek irányítására. ¹⁰

...a megrángatásra vagy pofonra — Gondoljátok, hogy amikor egy anya megrángatja vagy felpofozza gyermekét, ezzel a keresztény jellem szépségét mutatja be neki? Nem! Éppen ellenkezőleg: csak

⁸BTI., 384 -385 .1.

⁹7. sz. kézirat, 1899.

¹⁰BT III., 532 -533 .1.

gonosz indulatokat ébreszt fel szívében, s a gyermek ettől egyáltalán nem fog megjavulni.¹¹

...a méltatlankodó szavakra — Krisztus készségesen megtanítja az apáknak és anyáknak, hogyan váljanak igazi nevelőkké. Azok, akik az Ő iskolájában tanulnak, soha nem beszélnek majd szigorú, méltatlankodó hangnemben, mert az ilyen modor sérti a fület, fárasztja az idegrendszert, fejfájást okoz, és olyan hangulatot teremt, amely lehetetlenné teszi a gyermek számára, hogy megfékezze indulatait. Gyakran éppen ez az oka, hogy a gyerekek tiszteletlenek szüleikkel szemben.¹²

...a gúnyra és lekicsinylésre — A szülőknek nincs joguk szidni, becsmérelni, lekicsinyelni gyermekeiket. Hogyan is tehetnének gúnyos megjegyzéseket azokért a rossz tulajdonságokért, amelyeket éppen tőlük örököltek? Az ilyen nevelési módszer sohasem gyógyítja ki a gonoszságból!

[195]

Isten szavának példáival intsétek és dorgáljátok önfejjű gyermekeiteket! Az „így szól az Úr”-ral tárjátok eléjük követelményeiteket. Az Úr szavaként elhangzó megrovás sokkal hatásosabb, mint a szülők ajkáról szüntelen pergő indulatos zsörtölődés.¹³

...a türelmetlenségre — A szülők türelmetlensége türelmetlenséget vált ki a gyermekekből is. A belőlük felszínre törő indulatosság a kicsinyekben is hasonló indulatokat ébreszt, s felébreszti természetük rossz vonásait... Valahányszor elvesztik önuralmukat, és türelmetlenül szólnak vagy tesznek, Isten ellen vétkeznek.¹⁴

...a szidás és rábeszélés váltakozására — Sokszor láttam gyermekeket, akiktől ha megtagadtak valamit, sikítva és toporzékolva a földre vetették magukat, míg a következetlen anya hol szidással, hol rábeszéléssel próbálta megnyerni őket. Ez az eljárás csak táplálja a gyermekekben az indulatosságot. A legközelebbi alkalommal ugyanúgy megismétlik helytelen viselkedésüket, abban bízva,

¹¹45.sz.kézirat,1911.

¹²47/a sz. levél, 1902.

¹³A keresztény nevelés alapjai, 67-68.1.

¹⁴BT I., 398.1.

hogy hasonló sikert érnek el, mint előzőleg. Így okozza a vessző visszatartása a gyermek romlását.

Az anyának nem szabad megengednie, hogy a gyermek akár csak egyetlen esetben is győzelmet arasson felette. Ha ezt megvalósítja, később nem lesz szüksége arra, hogy szigorú büntetésekhez folyamodva legyen kénytelen tekintélyét fenntartani. A határozott és biztos kéz, a szerető, kedves szavak együttesen elérik a kívánt eredményt.¹⁵

...a határozottság és elszántság hiányára — Nagy kárt okoz a határozottság és elszántság hiánya. Ismertem szülőket, akik azt mondták gyermekeiknek, hogy nem kaphatod meg ezt vagy azt, azután megenyhülve úgy érezték, túlzottan szigorúak voltak, s mégis megadták nekik, amit előzőleg megtagadtak. Ezzel a viselkedésükkel élethosszig tartó károkat okoztak. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a lélekben uralkodó egyik nagy törvényszerűséget, miszerint a vágyva vágyott dolgok utáni törekvés - ha minden kétséget [196] kizáró módon, minden reményt kioltva, határozottan megtagadják - megszűnik, s a gondolatok másfelé terelődnek. Ám amíg csak egy szikrányi remény is van azt megszerezni, addig az ember további erőfeszítéseket tesz, hogy hozzájusson...

Amikor a szülőknek szükséges közvetlen parancsot adniuk, az engedetlenség büntetése olyan magától értetődő legyen, mint a természet törvénye. Az ilyen szilárd irányítás alatt álló gyermekek jól tudják, hogy ha valami tiltott számukra, azt semmilyen csellel vagy erőfeszítéssel nem szerezhetik meg. Ily módon már korán megtanulnak engedelmeskedni, s ezáltal sokkal boldogabbak lesznek.

A határozatlanul nevelt és elkényeztetett gyermekek állandóan arra számítanak, hogy akár rábeszéléssel, akár sírással és duzzogással, de sikerül kieroszakolniuk kívánságuk teljesítését, vagy végső esetben megkockáztathatják az engedetlenséget is anélkül, hogy el kellene szenvedniük az érte járó büntetést. Így az állandó vágyakozás, reménykedés és bizonytalanság állapotában élnek, ami nyugtalanná, könnyen ingerelhetővé és engedetlenné teszi őket. Isten úgy tekint szüleikre, mint akik tönkreteszik e gyermekek boldogságát. Ez a helytelen és gonosz félrenevelés okozza ezrek és ezrek lelkiis-

¹⁵Pacific Health Journal, 1890. ápr.

meretlenségét, hitetlenségét, és sokak pusztulását, akik a keresztény nevet viselték.¹⁵

...a szükségtelen korlátozásokra — Ha idős szülőknek vannak fölnevelésre váró kicsiny gyermekeik, akkor az apa általában úgy gondolkodik, hogy gyermekeinek is ugyanazt a nehéz és fáradságos utat kell végigjárniuk, amit ő tapasztalt egy életen át. Nehezen érti meg, hogy a gyermek életét a szülőknek kell a lehető legkelleme-sebbé és boldogabbá tenniük.¹⁶ Sok szülő megtagadja gyermekeitől még a biztonságos és ártatlan örömeket is, mert rettegnek attól, hogy ezzel a törvénytelen dolgok iránti vágyat ébresztik fel bennük. A káros élvezetektől való félelmükben megtagadják kicsinyeiktől azoknak az egyszerű kikapcsolódásoknak az örömét is, amelyek nagy gonoszságoktól őriznék meg őket. A gyerekek, mivel látják, hogy nem érdemes szüleik jóváhagyására várniuk, nem is kérik azt, inkább lopva szerzik meg a tiltottnak gondolt örömeket. Így rombolódik le a szülő és gyermek közötti bizalom.¹⁷

...az ésszerű kiváltságok megtagadására — Ha az apának és anyának nem volt felhőtlen gyermekkor, miért kell gyermekeik boldogságát is beárnyékolniuk saját veszteségük miatt? Az apa ta- [197] lán úgy érzi, ez az egyetlen biztonságos nevelési módszer; de nem mindenki gondolkozik egyformán. Minél jobban próbál korlátozni, annál féktelenebb lesz a vágy a gyermekben a tiltott dolgok után, s a végső eredmény: engedetlenség a szülői tekintéllyel szemben. Az apa bánkódni fog fia önfejűsége miatt, s szívét fájdtítja majd annak lázadása. Nem volna hát jobb, ha beismerné tévedését, hogy a gyermek azért engedetlen, mert ártatlan dolgokat is eltiltott tőle? Az ilyen szülők úgy gondolják, elegendő magyarázat, hogy ők megtiltották, s ezzel le van zárva az ügy. Ám ne feledjék: gyermekeik értelmes lények, s úgy kell bánniuk velük, ahogyan szeretnék, hogy mások bánjanak övelük.¹⁸

¹⁵Pacific Health Journal, 1890. ápr.

¹⁶Signs of the Times, 1882. febr. 9.

¹⁷U o., 1912. aug. 27.

¹⁸Uo.

...a túlzott szigorúságra — Azok a szülők, akik természetüknél fogva uralkodói lelkülettel bírnak, s túl szigorúak gyermekeikkel, nem nevelik őket helyesen. Szigorúságukkal a legvadabb indulatokat kavarják fel az emberi szívben, s gyermekeiket az igazságtalanság rossz érzésével hagyják magukra. Gyermekeikben azokkal a tulajdonságokkal fognak szembetalálkozni, amelyeket ők adtak át nekik. Az ilyen szülők csak eltávolítják Istentől gyermekeiket, amikor vallásos dolgokról beszélnek nekik. Eljárásaikkal, az igazság helytelen képviselésével a keresztény vallást nem vonzóvá, hanem visszataszítóvá tették számukra. A gyermekek azt fogják mondani: „Ha a vallás ilyen, akkor ebből bizony nem kérek.” Így vetik meg a gyermekek önkényuralmat gyakorló szülei hatására a menny törvényét és irányítását, s a helytelen nevelés örök végzetüket okozza.¹⁹

A nyugodt és csendes módszer — Ha a szülők szeretnék, hogy gyermekeik kedvessé váljanak, soha ne szóljanak hozzájuk ridegen. A legtöbb anya megengedi magának, hogy ideges, ingerült legyen. Ilyenkor a gyermek felé kapkodó, harsány hangon beszél, pedig ha nyugodtan, szelíden szólna hozzá, ez nagyban hozzájárulna, hogy jó kedélyállapotban őrizze meg kicsinyét.²⁰

[198] **Szerető esdeklés** — Az apának mint a család papjának türelmesen és gyengéden kell bánnia gyermekeivel. Vigyáznia kell, nehogy harcias lelkületet ébresszen bennük. Bár a törvényszegést nem szabad figyelmen kívül hagynia, mégis van olyan módja a rendreutasításnak, amely nem ébreszt gonosz indulatokat az emberi szívben. Beszéljetekek szeretettel kicsinyeitekkel, s mondjátok el nekik, hogy a Megváltó mennyire szomorkodik cselekedetük miatt. Azután térdeljetekek le velük a kegyelem trónja elé, ajánljátok fel őket Krisztusnak, imában kérve, hogy könyörüljön rajtuk, s vezesse őket megtérésre. Az ilyen fegyelmezés többnyire megtöri a legcsökönyösebb szívet is.

Isten azt szeretné, ha egyszerűen bánnánk gyermekeinkkel. Felelősek vagyunk értük, s nem szabad elfelejtenünk, hogy nem rendelkeznek az idősebb és tapasztaltabb emberek tudásával. Ha nem csi-

¹⁹RH, 1894. márc. 13.

²⁰RH, 1898. máj. 17.

nálnak mindent úgy, ahogyan mi elképzeljük, azt érezzük, időnként megérdemelnek egy-egy szidást. Ám ez nem oldja meg a problémát. Vigyétek őket az Üdvözítő elé, és mondjatok el mindent az üggyel kapcsolatban, azután higgyétek, hogy az Ő áldása nyugszik majd meg rajtuk.²¹

²¹70. sz. kézirat, 1903.

49. fejezet — A rokonok viselkedése

Az engedékeny rokonok nehézséget jelentenek — Legyetek óvatosak, hogy kire bízátok gyermekeitek nevelését, mert senki nem menthet fel titeket Isten adta felelősségetek alól. Sok gyermek romlását okozta a rokonok és barátok beavatkozása a nevelésbe. Az anyák soha ne engedjék, hogy nővérük vagy anyjuk beleavatkozzék bölcs nevelésükbe. A nagymamák, még ha annak idején a legjobb nevelők voltak is, tíz esetből kilencszer már elrontják lányuk gyermekeit túlzott engedékenységgükkel és indokolatlan dicséreteikkel. Az anya minden türelmes erőfeszítése hiábavalóvá válik az ilyen bánásmód hatására. Közmondásos, hogy a nagyszülők általában alkalmatlanok unokáik fölnevelésére. Férfiak és nők egyaránt tiszteljék szüleiket és alkalmazkodjanak hozzájuk, de a saját gyermekeik nevelésében az irányítás gyeplőjét nekik kell a kezükben tartaniuk.¹

Amikor nevetnek a tiszteletlenségen vagy indulatosságon — Akárhová megyek, fájdalommal látom, mennyire elhanyagolják az otthoni fegyelmezést. Megengedik a kisgyermekeknek, hogy visszabeszéljenek, tiszteletlenül és arcátlanul viselkedjenek, és olyan szavakat használnak, amelyeket egyetlen gyermeknek sem volna szabad a felnőttekhez szólania. A szülőknek, akik mindezt elnézik, sokkal jobban kellene szégyenkezniük, mint gyermekeiknek. A pimaszságot soha, egyetlen esetben sem volna szabad megengedni. Mégis az apák, anyák, nagynénik és nagybácsik, nagypapák és nagymamák együtt nevetnek a mindössze egyéves, apró kis teremtmény indulatosságán. Így aztán folytatódnak a tiszteletlenség és csökönyösség megnyilatkozásai, s a szokások az évek múlásával egyre erősödnek, mígnem a gyermek úgy nő fel, hogy ellenszenvessé válik a körülötte élőknek.²

¹Pacific Health Journal, 1890.

²Signs of the Times, 1882. febr. 9.

Amikor ellenzik a rendreutasítást — Megborzongok, ha arra gondolok, hogy az anyák milyen kevéssé érzékelik a rájuk bízott felelősség súlyát! Látják, amint Sátán dolgozik akaratos gyermekekben már néhány hónapos korukban, és már-már úgy tűnik, teljesen megszállja őket. Mégsem tesznek semmit, mert akad a házban egy nagymama, egy nagynéni vagy akár egy jóindulatú rokon, barát, aki elhiteti a szülőkkal, hogy kegyetlenség lenne rendreutasítani egy ekkora emberkét. Ám az igazság ennek éppen az ellenkezője: a legnagyobb kegyetlenség hagyni, hogy Sátán uralja drága, tehetetlen kis gyermeküket. Meg kell dorgálni a gonoszt, s meg kell törni a gyermek feletti uralmát. Ha javításra van szükség, legyenek hűségesek, legyenek igazak. Isten szeretete, s a gyermek iránt érzett őszinte szánalom a kötelesség hűséges teljesítéséhez fog vezetni.³

[200]

Egy családi közösség zavarai — Nem a legjobb megoldás, ha két-három család, amelyeket rokoni szálak fűznek össze, néhány mérföldön belül telepszik le egymástól, mert ennek nem lesz jó hatása a család tagjaira. Az egyik ügye mindenki ügyévé válik. A nehézségek és bajok, amelyekkel többé-kevésbé minden családnak szembe kell néznie, s amelyeket - ha csak lehet - a családi körön belül kellene tartani, átterjednek az egész rokonságra, s kihatnak még a vallásos összejövetelekre is. Vannak dolgok, amelyeket nem lenne szabad másoknak megtudni, bármennyire barátságosak, vagy bármilyen közeli rokonok is. A család tagjainak és a családoknak külön kell ezeket elhordozniuk. Ám ha ez a néhány család közeli kapcsolatban él, ha nap mint nap érintkeznek, ez legtöbbször aláássa azt a méltóságot, amelyet pedig minden családnak fenn kellene tartania. Amikor az intések és korholások kényes kötelességét végzik, az a veszély fenyeget, hogy megsértik az érzelmeket, hacsak nem a legmesszebbmenő gyöngédséggel és tapintatossággal járnak el. A legpéldásabb jellemek is hajlamosak a tévedésekre, ezért nagyon óvakodnunk kell, nehogy túl nagy jelentőséget tulajdonítsunk az apró dolgoknak.

Az ilyen családi és gyülekezeti kapcsolat nagyon kellemes lehet a természetes érzéseknek, mégis, mindent figyelembe véve, nem a legmegfelelőbb a kiegyensúlyozott keresztény jellem kialakításá-

³RH, 1885. ápr. 14.

hoz. Sokkal boldogabb lenne mindenki, ha távolabbra költöznének egymástól, és csak alkalomadtán érintkeznének, így az egymásra gyakorolt jó befolyásuk a tízszeresére növekedne. Mivel ezek a családok házasságok által összefonódtak, és mert szüntelenül egymás társaságában forognak, mindannyian ismerik a többiek mulasztásait, hibáit, s kötelességüknek is tartják, hogy javítgassák azokat. E rokonok valóban szeretik egymást, ezért olyan apróságok is elszomorítják őket, amelyeket észre sem vennének azokban, akiket nem ismernek olyan közlelől. Súlyos fájdalmakat viselnek el, mert [201] némelyikük úgy érzi, nem bánnak vele úgy, mint a többiekkel, s nem részesítik annyi figyelemben, amennyit megérdemelne. Olykor kicsinyes féltékenykedések ütnek fel a fejüket, s még a jelentéktelen dolgokat is hallatlanul felfújják. Ezek az apró félreértések és kicsinyes viszályok nagyobb szenvedést okoznak, mint a más forrásból fakadó próbák.⁴

⁴BT III., 55-56.1.

XII. A szellemi erők fejlesztése

[202]

50. fejezet — Milyen az igazi nevelés?

A valódi nevelés sokoldalúsága — Az igazi nevelés többet jelent, mint egy bizonyos tanulmányi képzésben való részvétel. Ennél sokkal szélesebb körű fogalom: magában foglalja a testi erők és szellemi képességek harmonikus fejlődését, Isten szeretetére és tiszteletére tanít, és felkészít az élet kötelességeinek hűséges teljesítésére.¹

A helyes nevelés nemcsak szellemi oktatást nyújt, hanem olyan leckékben is részesít, amelyek a tiszta erkölcs és jó magatartás biztosításához nélkülözhetetlenek.²

Minden nevelés alapja: megismerni és megérteni Isten akaratát. Az élet minden napján erőfeszítéseket kell tennünk, hogy elnyerjük ezt az ismeretet. Csupán emberi magyarázatból elsajátítani valamely tudományt majdnem annyi, mint hamis ismeretet szerezni, de Isten és Krisztus megismerése mennyei bölcsességet biztosít számunkra. A nevelés azért vált ennyire zavarossá napjainkban, mert elmulasztják a bölcsességet és az Isten ismeretét felmagasztalni.³

[203]

A kapzsiság és az önző versengés befolyásának elhárítása — Milyen a nevelés jellege napjainkban? Milyen indítékból hallhatunk a leggyakrabban felhívásokat? Önzésből! Amit ma nevelésnek hívnak, sokszor nem más, mint a fogalom elferdítése. Az igazi nevelés ellensúlyozza az önző becsvágyat, a hatalmi törekvést, az emberiség jogainak és szükségleteinek semmibevételét, amelyek átkai világunknak. Isten tervében minden ember számára van hely. Mindenkinek a legmagasabb szintre kell fejlesztenie képességeit; s ha ebben hűséges, akkor legyen bár képessége sok vagy kevés, tiszteletet érdemel. Isten tervében nincs helye az önző kételkedésnek. Nem bölcsek azok, akik „magukat magukhoz mérvén... magukat ajánlják” (II. Kor. 10:12). Mindent, amit cselekszünk, tegyük azzal az erővel, amit Isten ad (I. Pt. 4:11). Értékes az a szolgálat és ne-

¹Tanácsok szülőknek..., 64.1.

²Uo., 331.1.

³Uo., 447.1.

velés, amit ezeknek az elveknek a megvalósítása által nyerhetünk. Azonban napjaink sok nevelési módszere nagyon eltér ettől! Már a legkisebbeket versengésre és vetélkedésre buzdítják, és az önzést táplálják bennük, amely minden rossz gyökere.⁴

A minta Édenben adatott — A világ kezdetén alapított nevelési rendszer a minta minden korszak számára. Ezeknek az elveknek a szemléltetésére az Úr mintaiskolát alapított az Édenben, őszüleink otthonában. Az Éden kertje volt a tanterem, a természet a tankönyv, maga a Teremtő a tanító, és őszüleink a tanulók.⁵

A tanítók Mestere — Tanítványai felkészítésénél a Megváltó a kezdetben alapított nevelési tervet követte. Az elsőként kiválasztott tizenkét tanítvány alkotta Jézus családját. Vele voltak a házban, az asztalnál, a belső szobában, a mezőn. Elkísérték útjaira, osztoztak próbáiban és viszontagságaiban, és erejükhöz mérten csatlakoztak munkájához. Jézus néha akkor tanította őket, amikor együtt ültek a hegyoldalon, a tengerparton, egy halászhajóban, vagy éppen úton voltak. Bármikor szólt a sokasághoz, a tanítványok alkották a belső kört. A közelébe húzódtak, hogy egyetlen szót se mulasszanak el tanításából. Figyelmesen hallgatták, és sóvárogtak, hogy megértsek azokat az igazságokat, amelyeket tanítaniuk kell majd minden országban és minden korszakban.⁶

Az igazi nevelés magában foglal gyakorlatot és elméletet — [204] A gyermek- és ifjúkorban a gyakorlati és az elméleti oktatást egyaránt meg kell alapozni... A gyermekeket rá kell szoktatni, hogy részt vegyenek a háztartási munkákban. Meg kell tanítani nekik, hogyan segíthetnek szüleiknek az olyan apró feladatokban, amelyeket ők is könnyen el tudnak látni. Elméjüköt gondolkodásra kell készíteni, memóriájukat igénybe kell venni, hogy emlékezzenek kitűzött feladataikra. Miközben megszokják, hogy hasznossá teszik magukat, megtanulják a korukhoz illő gyakorlati munkavégzést is.⁷

⁴Nevelés, 225-226.1.

⁵Uo., 20.1.

⁶Uo 84-85.1.

⁷A keresztény nevelés alapjai, 368-369.1.

Nem a jót választanák — Az olyan nevelést, amely felkészít a gyakorlati életre, a fiatalok természetükből fakadóan nem választanák. Ők saját elképzeléseiket, ízlésüket követik, saját kedvüknek és hajlamaiknak engednének inkább. Ám ha szüleiknek helyes nézeteik vannak Istenről és az igazságról, valamint azokról a hatásokról és társas kapcsolatokról, amelyeknek körül kell venniük gyermekeiket, érezni fogják a rajtuk nyugvó, Istentől kapott felelősséget, hogy gondosan irányítsák a tapasztalatlan fiatalokat.⁸

[205] **Nem az a cél, hogy megmeneküljenek az élet terheitől** — Vessétek a fiatalok lelkébe ezt a gondolatot: a nevelésnek nem az a feladata, hogy megóvjon az élet terheitől, hanem az, hogy megkönnyítse munkájukat jobb módszerek megtanulásával és magasabb célok elérésével! Tanítsátok meg őket arra, hogy az élet igazi célja nem a lehető legnagyobb nyereséget biztosítani maguknak, hanem tisztelni Teremtőjüket azáltal, hogy elvégzik a rájuk szabott részt a világért folyó munkában, és segítő kezet nyújtanak azoknak, akik gyengébbek és tudatlanabbak, mint ők.⁹

Felébreszteni a szolgáló lelkületet — A mindennapokban a Krisztusért végzett apró szolgálatok formálják legeredményesebben a gyermekek jellemét, és életüket az önzetlen szolgálat útjára terelik. A szülők és tanítók feladata, hogy ezt a lelkületet felébresszék, ébren tartsák és megfelelő mederbe tereljék. Ennél fontosabb munkájuk nem is lehetne! A szolgálat lelkülete a menny lelkülete. Angyalok támogatnak minden olyan erőfeszítést, amely ennek a kialakítására és ébrentartására irányul. Az ilyenfajta nevelésnek Isten Igéjén kell alapulnia. A maguk teljességében csak az Igében található meg e nevelés alapelvei. Alapozzuk a Szentírásra mind a tanulást, mind a tanítást! A legfontosabb tudás az Isten-ismeret, és Isten küldöttének, Jézusnak a megismerése.¹⁰

Az erkölcsi nevelést a szellemi műveltség fölé kell helyezni — A gyermeknek nagy szüksége van megfelelő nevelésre, hogy hasznos feladatot láthasson el a világban. De minden olyan nevelés,

⁸Tanácsok szülőknek..., 132.1.

⁹Nevelés, 221-222.1.

¹⁰A nagy Orvos, 401.1.

amely a szellemi műveltséget az erkölcsnél többre értékeli, tévúton jár. A szülők és nevelők legfőbb célja a gyermekek és fiatalok irányítása, jellemük fejlesztése, csiszolása és finomítása legyen. ¹¹

Cél: a jellemépítés — A nevelés legfőbb célja, hogy olyan bölcsességet és fegyelmezettséget nyújtson, mely a jellem legjobb fejlődését biztosítja, s felkészíti a lelket az örök életre. Az örökkévalóságot ne hagyjátok ki terveitekből! A legmagasabb szintű nevelés a kereszténység tudományát adja át a gyermekeknek. Gyakorlati ismeretet nyújt számukra Isten útjairól és módszereiről, s abban a bölcsességben részesíti őket, amelyben Jézus részesítette tanítványait, Atyja jelleméről adott tanításaiban. ¹²

Nevelés, amely irányít és fejleszt — Ideje van a gyermekek fegyelmezésének, és ideje a fiatalok nevelésének. Nagyon fontos, hogy az iskolában nagymértékben egyesítsék mind- kettőt. A gyermekeket lehet a bűn, és lehet az igaz tettek szolgálatára is nevelni. A fiatalok korai nevelése határozza meg jellemük alakulását mind a világi, mind a vallásos életükre nézve. Salamon mondja: „Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint, még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.” (Péld. 22:6) Ez az utasítás félreérthetetlen. Salamon tanácsa annyit jelent, hogy irányítsunk, neveljünk, fejlesszünk. Ahhoz, hogy a szülők és tanítók teljesítsék e kívánalmakat, előbb maguknak kell megérteni „azt az utat”, amelyen a gyermeknek járnia kell. Ez többet jelent a könyvek puszta ismereténél. Magában foglalja mindazt, ami jó és erényes, igaz és szent. Meghatározza, hogy mi a mértékletesség, istenfélelem, testvéri szeretet, s az Isten és egymás iránti szeretet a gyakorlatban. Ahhoz, hogy elérjük a célt, figyelniük kell a gyermek testi, szellemi, erkölcsi és vallásos nevelésére. ¹³

[206]

Felkészítés Isten szolgálatára — Az apákra és anyákra hárul a felelősség, hogy keresztény nevelést nyújtsanak a rájuk bízott gyermekeknek. Semmilyen elfoglaltság ne kösse le annyira idejüket és energiájukat, hogy gyermekeiket hagyják sodródni, s eltávolodni Istentől. Ne engedjétek, hogy kicsússzanak kezeitekből, s a hitetlenek

¹¹Tanácsok szülőknek..., 84-85. I.

¹²Uo.,45-46. 1.

¹³BT III., 131-132.1.

szerezzék meg őket! Minden erőttel igyekezzetek megakadályozni, hogy magukévá tegyék a világ lelkiületét! Készítsétek fel őket Isten szolgálatára. Legyetek ti az Isten emberi kezei, tegyétek alkalmassá magatokat és gyermekeiteket az örök életre.¹⁴

Tanítás Isten szeretetére és félelmére — Keresztény szülők! Nem vizsgáljátok meg Krisztus kedvéért gyermekeitekhez fűződő vágyaitokat és céljaitokat, hogy meglássátok: kiállják-e Isten törvényének próbáját? A legfontosabb, amit el kell sajátítaniuk: Isten szeretete és félelme.¹⁵

Idejétmúlt nevelés? — Az olyan nevelést, amely maradandó, mint az örökkévalóság, sokan idejétmúlnak és nemkívánatosnak tekintik. A gyermekek nevelését, jellemük építését és az Úr útján való vezetésüket szükségtelennek tartják, s elhanyagolják. Ám ha azt akarjátok, hogy gyermekeitek győztesként lépjenek be Isten városának kapuján, akkor tanítsátok őket az Úr félelmére és Isten parancsolatainak megtartására.¹⁶

[207]

Soha meg nem szűnő, örök folyamat — Földi életünk rendeltetése, hogy felkészítsen bennünket az örökkévaló életre. Az itt elkezdődött nevelés nem fejeződik be ebben az életben, hanem az örökkévalóságon át tart, egyre többre tanít meg, és soha nem lesz vége. Mindjobban feltárul a megváltás tervében rejlő isteni bölcsesség és szeretet. A Megváltó, miközben gyermekeit az élő vizek forrásaihoz vezeti, az ismeretek gazdag tárházát nyitja meg előttük. Isten csodálatos munkája, a világegyetem teremtésében és fenntartásában megmutatkozó hatalma napról napra új szépségében tárul majd eléjük. Az Isten trónjáról sugárzó fényben a titkok eltűnnek, és az ember elcsodálkozik azoknak a dolgoknak az egyszerűségén, amelyeket azelőtt nem értett.¹⁷

¹⁴A keresztény nevelés alapjai, 545. 1.

¹⁵RH, 1890. jún. 24.

¹⁶A keresztény nevelés alapjai, 111. 1.

¹⁷A nagy Orvos, 466. 1.

Az első nyolc-tíz év — Mindaddig, amíg testileg jól ki nem fejlődtek, ne tartsuk a gyermekeket sokáig zárt helyiségben, és ne kívánjuk tőlük, hogy túl sokat tanuljanak. A gyermek első nyolc-tíz évében a legjobb tanterem a mező és a kert, legjobb tanító az édesanya, és legjobb tankönyv a természet. A gyermek egészségét még akkor is fontosabbnak kell tekintenünk a könyvekből nyert ismereteknél, amikor már elég idős ahhoz, hogy iskolába járjon. Testi és szellemi növekedése érdekében a legkedvezőbb feltételeket kell biztosítanunk számára.¹

A kisgyermekkor időtöltései — A gyermek életének első hat-hét évében a testi nevelésre nagyobb figyelmet kell fordítani, mint a szellemire. Ha ez az időszak eltelt, s a fizikai állapot jónak mondható, mindkettőt egyaránt nagy körültekintéssel kell fejleszteni. A kisgyermekkor hat-hét éves korig tart. Míg ezt el nem érik, hagyjátok őket barangolni a ház körül és az udvaron mint kicsiny bárányokat, virgonckodni és ugrándozva szaladgálni, minden gondtól és bajtól mentesen.²

A szülők, de különösen az anya legyen ebben a korban egyetlen tanítójuk. Ne tanítsátok őket könyvekből! A gyermekek általában kíváncsian, érdeklődéssel tanulmányozzák a természet dolgait. Kérdéseket tesznek fel mindenről, amit látnak és hallanak, s a szülőknek ki kell használniuk ezeket az értékes alkalmakat az útbaigazításra, s türelmesen kell válaszolgatniuk a kérdésekre. Ily módon előnyhöz jutnak az Ellenséggel szemben, s jó magvakat szórva erősítik gyermekeik gondolkodását, nem hagyva helyet a rossznak, hogy ott gyökeret verjen. Zsenge éveikben az anya szerető tanításaira van a legnagyobb szükségük ahhoz, hogy jellemük jó irányba fejlődjön.³

¹Nevelés, 208. 1.

²A keresztény nevelés alapjai, 416. I.

³Pacific Health Journal, 1897. szept.

[209]

Tanítások az átmeneti időszakban — Az otthon legyen az első iskola, az anya az első tanító, s a szorgalomra nevelésből álljanak az első leckék. Anyák, hagyjátok kicsinyeiteket a szabad ég alatt játszani, hogy hallgassák a madarak énekét, s tanuljanak Isten szeretetéről, amint az csodálatos munkái nyomán élénk táru! Ad-jatok nekik egyszerű tanításokat a természet könyvéből, s ahogy értelmük növekszik, fokozatosan kapcsoljátok hozzá a könyvekből vett ismereteket. Meglátjátok, hogy azok mélyen rögződnek majd emlékezetükben. Már egészen kicsiny koruktól szorgalomra és hasznos munkavégzésre kell szoktatni őket. Tanítsátok meg nekik, hogy mint családtagok, ők is vállaljanak komoly részt a házimunkák végzéséből, s ebben keressenek alkalmat az egészséges testmozgásra.⁴

Nem szükséges, hogy fájdalmas folyamat legyen — Az ilyen nevelés kimondhatatlan érték a kicsinyek számára, s egyáltalán nem törvényszerű, hogy erőltetett, veszélyes folyamat legyen. Mindez úgy is megvalósítható, hogy a gyermek örömet találjon benne. Az anyák tegyék érdekessé gyermekeik számára az apró szeretetszolgálatokat, s a házimunkát. Oktassák türelmesen őket, lépésről lépésre, s meglátják, hogy maguk is felbecsülhetetlen értékű tapasztalatokkal gazdagodnak saját maguk fegyelmezésében.⁵

Az iskolatársak veszélye az erkölcsökre — Ne küldjétek túl korán iskolába gyermekeiteket! Az anya legyen óvatos, hogy mikor és kire bízza gyermekei szellemi és erkölcsi formálását.⁶

Sok anya úgy érzi, nincs ideje gyermekei nevelésére. Hogy ne legyenek útban, s hogy megszabaduljon a zajtól és gondoktól, iskolába küldi őket...

Nemcsak testi és szellemi egészségüket veszélyezteti, ha a gyermekek túl korán kerülnek az iskolapadba, de erkölcsileg is sokat veszítenek. Alkalmuk nyílik megismerkedni műveletlen modorú gyerekekkel, s ki lesznek téve azok közönséges társaságának, akik lopnak, csalnak, hazudnak, káromkodnak, akik számára külön élvezet, ha gonosz tudományukat továbbadhatják a náluk fiatalabbaknak.

⁴A keresztény nevelés alapjai, 4 1 6 -4 1 7 .1 .

⁵55. sz. levél, 1902.

⁶Keresztény mértékletesség és bibliai egészségtan, 67.1

A magukra hagyott kicsinyek sokkal hajlamosabbak megtanulni a rosszat, mint a jót, mert a szív természetes hajlamaival a rossz szokások egyeznek meg legjobban. Azok a dolgok, amelyeket csecsemőkorukban látnak-hallanak, maradandó hatással vannak rájuk, és az elvetett rossz magvak a szívben meggyökerezve később éles tövisekké nőnek, s fájdalmasan megsebzik szüleik lelkét.⁷

⁷Ünnepélyes felhívás, 130-132. 1.

52. fejezet — Az iskola megválasztása

Óriási veszteségeket szenvedünk — Időnként arra vágyom, bárcsak Isten jól hallható hangon szólna a szülőkhöz, mint ahogyan Manoahhoz és feleségéhez szólt, amikor elmondta nekik, hogyan neveljék gyermeküket. Óriási veszteségeket szenvedünk Isten műve összes ágában az otthoni nevelés elhanyagolása miatt. Ezért látjuk szükségesnek olyan iskolákat létrehozni, ahol a vallásos befolyás érvényesül. Ha tehetünk valamit a nagy gonoszság ellensúlyozására, Jézus erejével meg fogjuk tenni!¹

Szembenézni a tényekkel — Szülők és nevelők! Adjátok gyermekeiteket olyan iskolákba, ahol a légkör hasonló a helyesen irányított otthoni iskolák légköréhez. Olyan iskolákba, ahol a tanítók pontról pontra, alaposan nevelik őket, s ahol a lelki befolyás „élet illata az életre”... (II. Kor. 2:16) Akár részesültek istenfélő szülőktől kapott bölcs nevelésben, akár nem, hogy ezután megszenteli-e az igazság őket, az dönti el, milyen befolyások érik a gyermekeket a családi kört elhagyva.²

A tanítók két csoportja — A tanítóknak az egész világon két csoportja van: az egyik által Isten küldi az Ő világosságát, a másikat pedig Sátán használja ügynökként. Az előbbieket Isten jellemét szemlélik, s növekednek Jézus ismeretében. Ők teljesen azonosulnak azokkal a dolgokkal, amelyek mennyei bölcsességet és világosságot nyújtanak a lélek fölemelésére. Lényük minden képessége Istennek van alárendelve, s gondolataikat Krisztus irányítja. A másik csoport a sötétség fejedelmének szövetségese, aki mindig éber várja a kínálkozó alkalmakat, hogy másokat a gonosz tudására tanítson.³

Válasszátok azt az iskolát, ahol Isten ismeretére alapoznak!
— Amikor gyermekeik otthonon kívüli neveltetéséről gondolkodnak,

¹ 119. sz. kézirat, 1899.

² BT VIII., 225-226.1.

³ A keresztény nevelés alapjai, 174.1.

a szülők fontolják meg, hogy manapság már csöppet sem biztonságos az állami iskolákba küldeni őket. Mindenki törekedjék arra, hogy olyan iskolában helyezze el gyermekeit, ahol a Szentírás elvei alapján nyugvó nevelést kapnak. Minden keresztény szülőn felelősség nyugszik, hogy olyan nevelést biztosítson gyermekeinek, amely az Úr ismeretére vezeti őket, s amelynek segítségével isteni természet részeseivé válhatnak, engedelmeskedvén Isten akaratának.⁴

[211]

Az Izráelnek adott isteni tanácsok megfontolása — Mialatt Isten ítéletei sújtották Egyiptom földjét, az Úr utasította az izráelitákat, hogy nemcsak gyermekeiket, de még barmaikat is hozzák be házaikba... Miként az izráeliták is otthonaikban tartották gyermekeiket a csapások ideje alatt, ezekben a veszedelmes időkben nekünk is a világtól elkülönítve kell nevelnünk gyermekeinket. Meg kell tanítanunk nekik, hogy Isten parancsolatai sokkal többet jelentenek, mint ahogyan ők gondolják, s akik azokat megtartják, semmiben sem követhetik és utánozhatják a törvény áthágóit.

A szülők tanúsítsanak tiszteletet Isten szava iránt, engedelmeskedve tanításainak. Ahogyan egykor az izráelitákhoz szólt, ugyanúgy szól a szülőkhöz napjainkban is: „Ez ígék, amelyeket e mai napon parancsolok néked, legyenek a te szívedben. És gyakoroljad ezekben a te fiaidat, s szólj ezekről, amikor házadban ülsz, vagy amikor úton jársz, és amikor lefekszel és felkelsz. Kösd azokat a kezedre jegyül, és legyenek homlokkötőül szemeid között. Írd fel azokat házadnak ajtófeleire és kapuidra.” (V Móz. 6:6-9)

E világos utasítás ellenére Isten népe közül sokan megengedik, hogy gyermekeik állami iskolába járjanak, ahol a romlott erkölcsűekkel vegyülnek, s ahol nincs lehetőség a Biblia elveinek tanulmányozására. Keresztény szülők, gondoskodnotok kell arról, hogy gyermekeiteket a bibliai elvek alapján oktassák.⁵

A bibliai igazságok hatástalanítása - összezavart gyermekek — Vajon az állami iskolákban Isten szavával összhangban lévő nevelést kapnak-e gyermekeitek? Nevén nevezik-e ott a bűnt? Megta-

⁴Tanácsok szülőknél..., 205.1.

⁵100. sz. kézirat, 1902.

nítják-e nekik, hogy minden bölcsesség kezdete az Isten parancsolatainak való engedelmesség?

[212] Azért küldjük gyermekeinket a szombatiskolába, hogy megtanulják az igazságot. Ám ha az iskolában hamisságot tartalmazó leckéket tanítanak nekik, ez megzavarja gondolataikat. Ennek nem kellene így történnie! Ha a fiatalok befogadják az igazságot elferdítő hamis tanokat, utólag hogyan ellensúlyozzuk azt? Csodálkozhatunk-e, ha ilyen körülmények között némely fiatal nem becsüli sokra vallásos kiváltságait?

Csodálkozhatunk-e, ha kísértésekbe sodródnak, ha szórakozásokra fordítják erejüket? Mindez nagy kárt okoz nekik, mert érdeklődésük a vallás iránt elgyengül, s lelki életük sötétségbe borul. A gondolkodás azzá alakul, amivel táplálják. Ki mint vet, úgy arat. Nem bizonyítják-e a tények eléggé, hogy már a legzsengőbb kortól kezdve őrködnünk kell a gyermek nevelése fölött? Nem volna jobb talán, ha fiataljaink inkább bizonyos fokú tudatlanságban nőnének fel az általában műveltségnek számító dolgokat illetően, mint hogy elveszítsék érdeklődésüket Isten igazsága iránt?⁶

Iskolát minden gyülekezetnek! — Minden gyülekezetünkben iskoláknak kellene lenniük, ahol a tanítók igazi misszionáriusok. Nagyon fontos, hogy a szombattartók gyermekeinek tanítói ne csak a tudományok terén legyenek jól képzettek, de az írásokban is legyen jártasságuk. Az ország különböző részein ilyen istenfélő férfiak és nők által irányított iskolákat kellene alapítanunk mindenfelé az egykori prófétaiskolák mintájára.⁷

Egyházi iskolák a városokban — A legfontosabb dolgok közé tartozik olyan iskolákat alapítani, ahová elküldve gyermekeiket, a szülők továbbra is felügyelhetnek rájuk, s ők otthonaikban tovább gyakorolhatják a segítőkészség leckéit. Ily módon sokat tehetnének azoknak a gyermekeknek a megmentéséért, akik egyelőre nem tudnak eljönni a városokból. Ez olyan ügy, ami megéri a legnagyobb erőfeszítéseket is. Egyházi iskolákat kell alapítanunk a városokban élő gyermekek számára, amelyekben gondoskodni kell a legmaga-

⁶BT VI., 193-194.1.

⁷Tanácsok szülőknek..., 168. I.

sabb műveltség elsajátításához szükséges oktatásról.⁸

A kis gyülekezetek fontossága — Sok család odaköltözik gyermekei oktatása kedvéért, ahol nagy iskoláink vannak, pedig mostani lakóhelyükön jobban szolgálhatnák az Urat. Ezzel egyházi iskolák alapítására serkentené a gyülekezeteket, ahol gyermekeik sokoldalú, gyakorlati keresztény nevelést kaphatnának. Sokkal jobb lenne nekik, gyermekeiknek, és Isten ügyének is, ha ott maradnának a kisebb gyülekezetekben, ahol szükség van a segítségükre. Ha odaköltöznek, ahol semmi szükség rájuk, a lelki tunyaságba süllyedés kísértésébe eshetnek. Ahol kevés a szombatünnepelő, a szülők fogjanak össze és alapítsanak iskolát. Fogadjanak egy keresztény tanítót, aki megszentelt misszionáriusként oktatja majd a gyermekeket és fiatalokat, hogy ők is megszentelt életű bizonyágtevőkké váljanak. Olyan tanítót, aki jól tanítja az általános tárgyakat, de a Bibliát tekinti minden tudomány alapjának.⁹

[213]

Olyan környéken, ahol kevés a hívő, fogjon össze két-három gyülekezet, s emeljen szerény épületet egyházi iskolánk számára.¹⁰ Ha a szülők ráébrednek, hogy ezek a kis oktatási központok mennyire fontosak, s összefognak, hogy végezzék a munkát, amit az Úr szeretne, akkor a gyermekekkel kapcsolatos isteni tervek megvalósulnak.¹¹

Egyházi iskolák az otthonban — Amennyire csak lehetséges, minden gyermeknek legyen meg az a kiváltsága, hogy keresztény oktatásban részesülhet. Hogy ezt biztosíthassuk, néha otthon kell egyházi iskolát alapítanunk. Ehhez az szükséges, hogy az egy körzetben élő családok összefogjanak, s egy alázatos, istenfélő tanárt alkalmazzanak gyermekeik oktatására. Ez óriási áldásnak bizonyulna az elszigetelt, kis családok számára, és az Urnak is sokkal jobban tetszene, mint az a megoldás, hogy a gyermekeket messzire küldjék otthonaiktól, hogy nagyobb iskoláink egyikébe járhassanak. A kis gyülekezeti csoportoknak magasra kell emelniük az igazság zászlaját szomszédaik előtt; s ehhez szükségük van gyermekeik segítségére is. Ha otthon maradnak, a tanulás órái után kivehetik részüket a

⁸RH, 1903. dec. 17.

⁹BT VI., 198.1.

¹⁰BT, 109.1.

¹¹33. sz. kézirat, 1908.

házimunkák terheiből, s szüleik felügyelete alatt maradhatnak, ami Isten szerint a legjobb hely számukra.¹²

Elszigetelt családok — Néhány szombattartó család távol, elszigetelve él hittestvéreitől. Ők néha bentlakásos iskolába küldik gyermekeiket, s visszatérve áldássá válnak otthonuk számára. Akadnak azonban olyanok is, akik nem tudják így taníttatni gyermekeiket. Ilyen esetekben a szülők igyekezzenek olyan keresztyén tanítókat alkalmazni, akik bármilyen beosztásban örömmel szolgálják az Urat, s hajlandók az Ő szőlőskertjének bármelyik részét művelni. A szülőknek össze kell fogniuk a tanítóval, s közös erővel, kitartóan munkálkodniuk gyermekeik megtéréséért.¹³

[214] **Úgy dolgozzatok, mintha az életükért küzdenétek!** — Sok országban törvény kötelezi a szülőket, hogy iskolába küldjék gyermekeiket. Ezekben az országokban iskolákat kell alapítani a gyülezetek közelében még akkor is, ha esetleg csak hat gyerek jár oda. Úgy dolgozzatok, mintha az életükért küzdenétek, s mentsétek meg a gyermekeket a világ szennyének bomlasztó befolyásától! Messze le vagyunk maradva e fontos kötelesség terén. Sok helyen már évek óta működniük kellett volna az iskoláknak. Ezeknek a területeknek meglennének az igazságot képviselő saját intézményeik, amelyek megszilárdítanák az Úr munkáját. Ahelyett, hogy kevés helyen nagy épületeket emelnénk, alapítsunk inkább iskolákat sokfelé. Hozzuk létre most bölcs vezetéssel ezeket az iskolákat, hogy gyermekeink és fiataljaink a mi gyülekezeteinkben nevelkedjenek! Súlyosan megsértettük Istent, hogy annyira hanyagok voltunk e téren, pedig a gondviselés bőségesen ellátott minket a szükséges képességekkel és javakkal.¹⁴

Ne hagyjatok el egy már fennálló iskolát! — Soha ne adjatok fel egy már megalapított egyházi iskolát, feltéve, ha Isten nem ad erre határozott utasítást. Esetleg úgy tűnhet, hogy ellenséges befolyások szövetkeznek minden erejükkel az iskola ellen, de Isten segítségével

¹²Tanácsok szülőknek..., 158.1.

¹³BT VI., 198-199.1.

¹⁴Uo., 199-200.1.

a tanító mégis óriási munkát végezhet.¹⁵

Fegyelmezetlen és szófogadatlan gyermekek — Előfordul, hogy akad az iskolában egy-egy rendetlen gyerek, aki nagyon megnehezíti a munkát. Azok a gyermekek, akik nem kaptak helyes nevelést, sok bajt okoznak, s romlottságukkal megszorítják a tanító szívét. Ám mégse keseredjen el! A próbák és nehézségek által nagyszerű tapasztalatokra tehet szert. Ha a gyermekek zabolátlanok, bizonyára több buzgó erőfeszítés szükséges, de éppen a tény, hogy léteznek ilyen gyerekek, bizonyítja a legjobban, milyen nagy szükség van az egyházi iskolákra! Ha lehetséges, meg kell menteni azokat a fiatalokat, akiknek a nevelését a szülők elhanyagolták.¹⁶

A világi ifjak megtérítése — Már évekkel ezelőtt iskolákat kellett volna állítanunk ... város közelében. Nem nagy, de mindenképpen egyházi iskolák számára alkalmas épületeket, ahol a gyermekek és fiatalok megfelelő oktatásban részesülhetnek.

A felhasznált tankönyvek olyanok legyenek, hogy felhívják a figyelmet Isten törvényére. A Biblia legyen az oktatás legfőbb alapja. Ebben a munkában megsokszorozódik az igazság világosságának ereje. Világi fiatalok, akiknek gondolkodásmódját még nem rontották meg az érzéki szokások, ezekkel az iskolákkal kapcsolatba kerülve megtérhetnek... Megmutatták nekem, hogy a munkának ez a fajtája lesz a leghatásosabb az igazság ismeretének terjesztésében.¹⁷

[215]

A legmagasabb színvonalon — Az iskoláinkban végzett munka a lehető legmagasabb színvonalú legyen. Jézus Krisztus, a nagy Orvos az egyetlen, aki helyrehozhatja egy elrontott nevelés következményeit - ezért az Ő szavának tanításait mindig a lehető legvonzóbb formában tárjátok a fiatalok elé. Az iskolai és az otthoni nevelés egészítsék ki egymást, és mindkét helyen uralkodjék egyszerűség és istenfélelem.¹⁸

¹⁵Tanácsok szülőknek..., 157.1.

¹⁶Uo., 153. 1.

¹⁷150. sz. kézirat, 1899.

¹⁸Tanácsok szülőknek..., 174.1.

Felkészülés a felsőbb osztályokra — Az Úr figyelmeztetést küld a szülőknek: Gyűjtsétek gyermekeiteket a magatok házába, s különítsétek el őket azoktól, akik semmibe veszik Isten parancsolatait és gonoszságot cselekszenek! Költözzetek ki a nagyvárosokból, amilyen hamar csak tudtok! Alapítsatok egyházi iskolákat! Tanítsátok gyermekeiteknek az Isten szavát mint minden nevelés alapját. A Biblia tele van gyönyörű tanításokkal, s ha a tanulók ezt tanulmányozzák idelenn az „alsóbb osztályokban”, ezzel előkészülnek a „felsőbb osztályokra”, amelyek odafent várnak rájuk.¹⁹

Isten feltételeket szabott — Iskoláink Isten különleges eszközei, hogy a fiatalokat felkészítsék a missziómunkára. A szülőknek meg kell érezniük a rájuk nehezedő felelősség súlyát, és segíteniük kell gyermekeiknek, hogy kellőképpen értékeljék az Istentől kapott tanulási lehetőség áldásait és kiváltságait.²⁰

¹⁹BT VI., 195.1.

²⁰Tanácsok szülőknek..., 149.1.

A gyülekezet mint őrálló — Az Úr az egyházi iskolák által szeretne a szülőknek segíteni a gyermeknevelésben és felkészítésükben a nehéz, utolsó időkre. Vegye hát kezébe ezt a munkát a gyülekezet, és tegye az iskolákat Isten elgondolása szerinti intézményekké! ¹

Isten őrállóvá nevezte ki a gyülekezetet, hogy féltőn szerető gondoskodással vigyázzon a gyermekekre és fiatalokra. Őrszemmé, aki észreveszi az ellenség közeledtét és figyelmeztet a veszélyre. Ám a gyülekezet nem ismeri fel a helyzetet, mert alszik az őrhelyén. Ezekben a veszedelmes napokban az apáknak és anyáknak fel kell ébredniük, hogy úgy munkálkodjanak, mint még soha, különben a fiatalok közül sokan örökre elvesznek. ²

Különleges feladat vár ránk a gyerekek tanítása és nevelése terén, hogy a világi iskolák vagy bármilyen társas érintkezés romlott szokásai ne fertőzzék meg őket. A világ telve van bűnnel, és semmibe veszi Isten törvényét... A protestáns egyházak elfogadták a pápaság szülöttét - a hamis szombatot s Isten megszentelt napja fölé emelték. Kötelességünk világossá tenni gyermekeink előtt, hogy nem a hét első napja az igazi szombat. Ha még az igazság megismerése után is azt ünnepeljük, akkor Isten félreérthetetlen törvényének megrontói vagyunk. ³

Jól képzett munkásokra van szükség Krisztus művében — Ha mint gyülekezet vagy akár mint egyének tisztán akarunk majd megállni az ítélet napján, akkor sokkal nagyobb erőfeszítéseket kell tennünk fiataljaink képzése érdekében, hogy alkalmassá válhassanak a ránk bízott nagyszabású munka különféle ágazatainak végzésére. Bölcs terveket kell lefektetnünk, hogy a lehető legnagyobb rendben fejlődjenek, erősödjenek és csiszolódjának ezek a jó képességekkel

¹Tanácsok szülőknek..., 1 6 7 .1.

²Uo., 165.1.

³BT VI., 1 9 3 .1.

megáldott, éles eszű fiatalok, mert szükségünk van a jól képzett munkásokra, akik szorgalmasan és hűségesen végzik feladatukat. Nem engedhetjük, hogy a mű hátrányt szenvedjen az ilyen szakemberek hiánya miatt. ⁴

[217]

Mindenki vegye ki részét a költségek fedezéséből! — Mindenki vegye ki részét a költségek fedezéséből. A gyülekezetek gondoskodjanak róla, hogy mindenkinek, akinek csak javára válhat, bizto- sított legyen az iskoláztatása. A szegény családokat támogatni kell. Nem nevezhetjük magunkat igaz bizonyágtevőknek, ha elhanyagoljuk, hogy a közvetlen közelünkben élőknek segítsünk olyan tudáshoz és tapasztalathoz jutni, amely előkészíti őket az Úr szolgálatára. Isten elvárja, hogy körültekintően buzgólkodjunk gyermekeink nevelésében. ⁵

Nyújtsatok anyagi támogatást a tehetséges fiatalok tanít- tásához! — A különböző helyeken lévő gyülekezeteknek egyformán érezniük kell a rájuk helyezett szent kötelességet. Fiatalokat kell képezniük, s a tehetségüket továbbfejlesztve oktatni őket, hogy majd elfoglalhassák helyüket a misszió munkájában. Amikor a gyülekezetben ígéretesnek mutatkozó fiatalokat látnak, akiből jó munkás válna, de akik nem tudják megfizetni az iskola költségeit, a közösség vállalja magára a kötelezettséget, s küldje el őket iskoláink egyikébe. Sok ragyogó tehetség van gyülekezeteinkben, akiket szolgálatba kellene állítani. Vannak, akik jó szolgálatot végeznének az Úr szőlőjében, de sokan közülük túl szegények ahhoz, hogy támogatás nélkül megfelelő oktatásban részesüljenek. A gyülekezet érezze megtiszteltetésnek és előjognak, hogy részt vállalhat az ilyen tanulók költségeinek fedezéséből.

Akiknek szívében az igazság lakik, azok mindig nyitottak és készek segíteni ott, ahol éppen szükség van rá, s jó példájukat mások is követik majd. Ha vannak olyanok, akiknek áldására válna az iskola, de nem tudják a teljes tandíjat kifizetni, a gyülekezetek mutassák meg nagylelkűségüket azzal, hogy segítenek nekik. ⁶

⁴Tanácsok szülőknek..., 43. 1.

⁵BT VI., 217.1.

⁶Tanácsok szülőknek..., 69. 1.

Iskolai alapítvány az oktatás ágazatának fejlesztésére — Hozzunk létre egy alapítványt bőkezű adományok segítségével, melyet iskolák alapítására fordíthatunk. Szükségünk van jól nevelt és jól képzett emberekre, akik a gyülekezetek érdekeiért munkálkodnak. Nekik kell képviselniük azt az álláspontot, hogy nem küldhetjük fiataljainkat más egyházak és szervezetek által alapított tanfolyamokra, egyetemekre, hanem olyan iskolákban kell őket összegyűjtenünk, ahol vallásos nevelésüket nem hanyagolják el.⁷

Adakozzunk a misszióra, de otthon se hanyagoljuk el a fiatalokat! — A gyülekezet tagjai adakozzanak Krisztus ügyének előrejutásáért, de közben ne hagyják, hogy saját gyermekeik az El-lenség munkáját végezzék és őt szolgálják.⁸

Miközben határozott erőfeszítéseket kell tennünk a körülöttünk élő emberek megmentésére, és ugyanígy kell munkálkodnunk a távolabbi munkaterületeken is, ne feledjük: nincs az a fontos munka, amely felmenthet bennünket a gyermekek és fiatalok nevelésének és oktatásának felelőssége alól. Isten munkásaivá kell képeznünk őket. A szülők és tanítók egyformán igyekezzenek, hogy tanítások és példamutatás által a fiatalok elméjébe ültessék az igazság és becsületesség alapelveit, hogy amikor felnőnek, hűségük Isten iránt olyan szilárd legyen, mint az acél.⁹

[218]

Ha hittel imádkozunk, Isten megnyitja az utat — Néhányan kérdezhetik: „És hogyan lehet ilyen iskolát alapítani?” Igaz, hogy nem vagyunk gazdagok, de ha hittel imádkozunk és az Úrra bízunk, hogy munkálkodjék az érdekünkben, Ő majd utat nyit nekünk, hogy kisebb iskolákat alapíthassunk félreeső helyeken, ahol nemcsak a Szentírásból és könyvekből tanulnak a fiatalok, hanem a különböző kézi munkákban is jártasságra tehetnek szert.¹⁰

Keljünk fel és építsünk!*

⁷Uo., 44-45. 1.

⁸BT VI., 217.1.

⁹Tanácsok szülőknek..., 165.1.10.

¹⁰Uo., 204.1.

* Az 1902. júl. 14-én kelt felhívás egyházi iskola építését sürgeti saját otthona közelében.

Meg kell alapoznunk a jó úton haladó munkát itt Chrystal Springsben (Kalifornia). Itt vannak a gyermekeink. Talán hagyjuk, hogy a világ beszennyezze őket gonoszságával és Isten parancsolatainak semmibe vételével?! Azoktól kérdezem, akik gyermekeiket állami iskolákba akarják küldeni, ahol ennek a fertőzésnek vannak kitéve: hogyan vállalhattok ekkora kockázatot?!

Az a tervünk, hogy egyházi iskolaépületet állítsunk fel gyermekeink számára. Mivel sok egyéb munkaterületen is szükség van a pénzre, nehéz feladatnak tűnik elegendő anyagi támogatást szerezni, vagy felkelteni az emberek érdeklődését az iránt, hogy egy kicsi, de megfelelő iskolát építsünk. Felajánlottam az iskolai bizottságnak, hogy telket bérelek számukra mindaddig, amíg ők azt egyedül iskolai célokra használják. Remélem, elegendő érdeklődés ébred az emberekben ahhoz, hogy felállíthassunk egy épületet, ahol majd gyermekeink Isten szavát tanulmányozhatják, ami az Ő Fiának életadó vére és teste... Nem a ti érdeketek-e, hogy egy ilyen iskola létesüljön, ahol Isten szavát tanítják? Amikor megkérdeztünk valakit, mennyi munkát hajlandó áldozni az iskolára, azt válaszolta, hogy ha napi három dollárt és teljes ellátást biztosítunk neki szállással együtt, akkor hajlandó segíteni. Nincs szükségünk ilyen ajánlatokra. Ezek nélkül is lesz segítségünk! Iskolát akarunk, ahol a Bibliát tanulmányozhatják a gyermekek, s ahonnan imák szállhatnak Istenhez. Azt várjuk, hogy mindenki csatlakozzék hozzánk, és vegye ki részét az építésből! Arra számítunk, hogy egy egész kis munkáshadsereget toborozhatunk össze itt a hegyoldalon.

[219]

Tudjuk, hogy mindannyiunk érdeke ennek a vállalkozásnak a sikere. Akiknek van egy kis szabadidejük, áldozzanak néhány napi munkát az iskola megépítésére! Nem gyűlt még össze elegendő adomány, jóformán arra sem, hogy a legszükségesebb építőanyagokat megvegyük. Hálásak vagyunk azért, amit eddig kaptunk, de kérünk mindenkit, hogy legyen érdekelt ebben az ügyben és vállaljon részt belőle, hogy minél hamarabb elkészülhessen az a hely, ahol gyermekeink a Bibliát, minden valódi tudomány és igaz nevelés alapját tanulmányozhatják. A legelső lecke, amit meg kell tanulniuk, hogy „a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme” (Péld. 9:10). Semmi okunk arra, hogy ezt a tervet tovább halogassuk. Mindenki segítsen, és lankadatlan kitartással haladjunk előre, míg az épület el nem készül. Mindenki csináljon valamit! Vannak, akiknek esetleg már hajnali

négy órakor fel kell kelniük, hogy segíthessenek. Én általában ennél korábban szoktam kezdeni a munkámat. Mások, amikor világosodni kezd, munkához látnak az épületen, hogy reggeli előtt még egy-két órát erre fordítsanak. Természetesen vannak, akik ezt nem tudják megtenni, de valamit mindenki tud csinálni, hogy kifejezze, neki is fontos, hogy a gyermekek olyan iskolában tanulhassanak, ahol Isten szolgálatára készítik fel őket. Az Ő áldása nyugszik minden ilyen törekvésen...

Testvéreim! Mit tesztek majd, hogy segítsétek egy ilyen iskola kialakítását? Hisszük, hogy mindenki áldásnak és kitüntetésnek tekinti majd, hogy ez az iskola létrejött. Ragadjuk meg a munkát ezt mondván: keljünk fel és építsünk! Ha mindnyájan egyesült erővel látunk hozzá és egyformán kivesszük részünket a munkából, hamarosan lesz egy olyan iskolánk, ahol nap nap után az Úr útjait kutathatják és tanulhatják gyermekeink. Ha mi minden tőlünk telhetőt megteszünk, az Úr áldása kísér majd. Miért ne kelnék hát fel, hogy építsünk?!¹¹

¹¹100. sz. kézirat, 1902.

54. fejezet — Szülők és tanárok kapcsolata

Rokonszenvre és megértésre van szükség — A szülőknek és a tanítóknak rokonszenvvel és megértéssel kell viseltetniük egymás munkája iránt. Egymással összhangban kell dolgozniuk, ugyanattól a missziós lelkülettől indítva, és törekedve a gyermekek testi, lelki és szellemi jólétére, s olyan jellemet kell fejleszteniük bennük, amely kiállja a kísértések próbáját.¹

Ne feledjék a szülők, hogy az egyházi iskola sokkal eredményesebb lehet gyermekeik nevelésében, ha ők maguk is felismerik, milyen előnyt jelent a gyermekeknek egy ilyen intézmény, és teljes szívükkel együttműködnek a tanítókkal. Ima, türelem és béketűrés által a szülők sok hibát helyrehozhatnak, amit a türelmetlenség és az oktalan kényeztetés okozott. Lássanak hát munkához együtt a szülők és tanárok, s a szülők legyenek tudatában, hogy milyen nagy segítség számukra egy odaadó, istenfélő tanár jelenléte.²

A széthúzás megsemmisítheti a jó befolyást — Ha egyesek szívében a széthúzás lelkülete uralkodik, ez másokra is átragad, és megsemmisíti azt a jó befolyást, amelyet az iskola áraszthatna. Ha a szülők nem vágyakoznak együttműködni a tanítókkal gyermekeik üdvösségéért, azok nem fogják kezdeményezni, hogy iskolát létesítsenek közöttük.³

A csoportos munka otthon kezdődik — Az együttműködésnek már otthon el kell kezdődnie - az anya és az apa között. Közös megbízatásuk gyermekeik nevelése, és állandóan arra kell törekedniük, hogy egymással összhangban cselekedjenek. Át kell adniuk magukat Istennek, tőle kérve segítséget, hogy egymást támogatni tudják. Gyermekeiket meg kell tanítaniuk, hogy hűségesek legyenek Istenhez és az isteni elvekhez, és így természetesen hűségesek le-

¹Tanácsok szülőknek..., 157.1

²Uo., 155-156.1.

³BT VI., 202.1.

gyenek önmagukhoz is és mindenkihez, akivel csak kapcsolatban állnak. Ilyen nevelés mellett nem lesznek nehézségek és nem lesz ok aggodalomra, amikor a gyerekek az iskolába kerülnek. Éppen ellenkezőleg: ezek a gyerekek a tanítók segítői s tanuló társaik bátorítói és példaképei lesznek.⁴

A gyermekek magukkal viszik a tanterembe az otthon kapott nevelés minden befolyását. Ha az istenfélő szülők és tanítók egymással összhangban dolgoznak, akkor a gyermekek szíve már felkészült arra, hogy mélyen érdeklődjék Isten és az Ő műve iránt a gyülekezetben. Az otthon ápolt értékek így kerülnek át a gyülekezetbe Isten dicsőségére.⁵

[221]

Ha a szülők úgy beletemetkeznek a munkába és az evilági élet örömeibe, hogy miatta elhanyagolják gyermekeik gondos fegyelmezését, ezzel nemcsak megnehezítik a tanár munkáját, de az sajnos nagyon gyakran emiatt lesz teljesen gyümölcstelen is.⁶

A tanítók munkája: kiegészítés — A jellem alakulásában semmilyen befolyás nem számít annyira, mint az otthoni. A tanítók munkája csak kiegészíti a szülőkét, de semmiképpen sem helyettesítheti azt. Mindazért, ami a gyermek jólétét érinti, a szülők és tanítók tegyenek közös erőfeszítéseket!⁷

A gyermek otthoni nevelése olyan legyen, hogy az majd segítse a tanár iskolai munkáját. Tanulják meg otthon az ápoltság, rend, alaposág és pontosság szükségességét, és ugyanezeket a leckéket kell ismételnivelük az iskolában is.⁸

Amikor a gyermek eléri az iskoláskort, a tanár működjék együtt a szülőkkel, és a testmozgás, fizikai munka is folytatódjék az iskolai tanulás részeként. Sok tanuló van, aki kifogásolja az ilyen munkát az iskolában. Úgy gondolják, hogy az olyan hasznos elfoglaltság, mint például egy szakma elsajátítása, lealacsonyító. Az ilyeneknek nagyon torz fogalmaik vannak arról, mit is jelent az igazi méltóság.⁹

⁴Nevelés, 283.1.

⁵29. sz. levél, 1902.

⁶RH, 1882. jún. 13.

⁷Nevelés, 283.1.

⁸45. sz. kézirat, 1912.

⁹Tanácsok szülőknek..., 146.1.

Az otthon áldott lehet az iskola által — Ha a tanár türelmesen, kitartóan, krisztusi elvek alapján végzi feladatát, akkor az elért reformok a gyermekek otthonaira is kiterjednek, tisztább, mennyei légkört hozva oda. Ez a munka a legmagasabb rendű missziómunkák közül való.¹⁰

A figyelmes tanító sok alkalmat talál arra, hogy a tanulókat hasznos cselekedetekre ösztönözze. Különösen a kisgyermek szíve szinte határtalan bizalommal és tisztelettel tekintenek fel tanítójukra. Akármit indítványozhat - pl. segítsenek otthon, végezzék el hűségesen napi kötelességeiket, szolgáljanak a betegeknek vagy a szegényeknek -, majdnem mindig megtermi gyümölcsét. Így a tanító újrakettős nyereséggel kap áldást. A szülők hálája és együttműködése megkönnyíti terhét és beragyogja ösvényét.¹¹

[222] **Könnyítsétek meg a tanár munkáját!** — Ha a szülők hűségesen elvégzik a rájuk eső részt, a tanár munkája sokkal könnyebbé válik. Nagyobb reménnyel, nagyobb kedvvel és buzgósággal végezheti feladatát. Azok az anyák és apák, akiknek szívét betölti Krisztus szeretete, óvakodnak a hibakereséstől, és minden erejükkel bátorítják és segítik azt, akit kiválasztottak, hogy tanítsa gyermekeiket. Hisznek abban, hogy éppen olyan lelkiismeretesen végzi feladatát, ahogyan ők végzik a magukét.¹²

Ha a szülők felelősségük tudatára ébrednek, akkor sokkal kevesebb tennivaló hárul majd a tanárookra.¹³

A tanár tanácsadói — Otthonainkban beszéljünk Isten szeretetéről, s az iskolákban is tanítsunk erről! Isten Szavának elveit mind az otthon, mind az iskola életébe be kell vezetnünk. Ha a szülők teljesen megértenék, hogy kötelességük Isten kinyilatkoztatott akaratának engedelmeskedni, akkor bölcs tanácsadók lehetnének nevelési kérdésekben és az iskolával kapcsolatban. Az otthoni tapasztalatokból megtanulnák, hogyan lehet védekezni a gyermekeket és fiatalokat támadó kísértések ellen. Ily módon válnának a szülők és

¹⁰Uo., 157.1.

¹¹Nevelés, 213.1.

¹²Tanácsok szülőknek..., 157.1.

¹³Uo., 148.1.

tanárok Isten munkatársaivá a fiatalok mennyre való felkészítésében és nevelésében.¹⁴

Ha a szülők közlik a nevelővel a gyermekeik jelleméről, fizikai sajátosságairól, gyengeségeiről szóló bizalmas tudnivalókat, ezzel segítséget nyújtanak neki. Szomorú, hogy oly sokan nem ismerik fel ezt! Sok szülőt az is kevésbé érdekli, hogy tájékozódjék a nevelő felől és együttműködjék vele munkájában.¹⁵

A szülők érezzék kötelességüknek, hogy a tanárral együttműködjenek, bölcs tanácsokkal bátorítsák őt, s imádkozzanak érte, hiszen ő tanítja gyermekeiket.¹⁶

A szülők tanácsadói — Fontos, hogy a tanítók keressék a szülők ismeretségét! Látogassák meg tanítványaikat otthonukban, ismerjék meg azt a környezetet, amelyben élnek. Azáltal, hogy kapcsolatba kerülnek tanítványaik otthoni életével, megerősíthetik a hozzájuk fűződő kötelékeket, és megismerhetik, hogy a különböző természetű és vérmérsékletű tanulókat hogyan kezeljék eredményesebben.

Ha a tanító érdeklődik tanítványai otthoni nevelése felől, kétszeres áldást nyer. Sok szülő annyira a munkájába és gondjaiba merül, hogy szem elől téveszti az alkalmakat, amikor gyermekei életét a jó irányba terelhetné. A tanító sokat tehet azért, hogy a szülők tudatára ébredjenek lehetőségeiknek és kiváltságaiknak. Másutt olyan szülőket talál, akik ismerve felelősségüket arra törekszenek, hogy gyermekeik jó és hasznos felnőtté váljanak. A tanító gyakran segíthet a szülőknek terhük hordozásában, és a tanácskozásból mindannyian bátorságot és erőt nyernek.¹⁷

[223]

¹⁴356. sz. levél, 1907.

¹⁵Nevelés, 284.1.

¹⁶A keresztény nevelés alapjai, 270. i

¹⁷Nevelés, 284-285.1

55. fejezet — Egység a fegyelmezésben

Tapintatosan irányítva — A fiatalok között nagyon sokféle jellemű és neveltetésű gyermekkel találkozhatunk. Némelyek a zsarnoki szigor légkörében éltek, amely a makacsság és dac szellemét fejlesztette ki bennük. Mások családjuk kedvencei voltak, s a túlságosan elnéző szülők megengedték nekik, hogy hajlamaikat kövessék. Minden hibájukra találtak kifogást, míg teljesen el nem torzult a jellemük. Ahhoz, hogy a tanító jól nevelhesse a sok különböző gondolkodású fiataalt, igen tapintatos, jó megérzéssel bíró és szilárdan kormányzó vezetőnek kell lennie. Gyakran szembetalálkozik majd a szabályok megvetésével, sőt gyűlöletével. Némelyik gyerek latba veti minden találékonyságát, hogy elkerülje a büntetéseket, míg mások félvállról veszik azokat. Mindez csak nagyobb türelmet és komolyabb igyekezetet követel meg azoktól, akikre a nevelést bíztaák.¹

Kevés, de jól megfontolt szabályra van szükség — Az iskolában csakúgy, mint otthon, bölcs fegyelmezésre van szükség. A tanár állítson fel szabályokat a diákok viselkedésének irányításához. Csak kevés, de jól megfontolt szabály legyen, és miután kimondta, szigorúan tartassa is be ezeket. Minden alapelvet, ami a meghozott szabállyal kapcsolatban van, tárjon világosan és érthetően a tanulók elé úgy, hogy meggyőződhesse az igazságos voltáról.²

A tanítónak engedelmességet kell követelnie — Mindenkinek jól meg kell értenie az engedelmesség kérdését otthon és az iskolában egyaránt. Vannak olyan gyerekek az iskolában, akik az értük felszálló imák és a miattuk átélt lelki gyötrelmek dacára makacsul ellenállnak minden feddésnek és esedezésnek, ezért velük nagyon fontos megértetnünk, hogy az engedelmesség nekik is kötelező. Vannak tanárok, akik nem értenek egyet azzal, hogy az engedelmesség

¹BT V., 88-89.1.

²Tanácsok szülőknek..., 153.1.

kikényszerítése jó módszer. Úgy gondolják, az ő dolguk, hogy tanítsanak, és ebben igazuk is van, hiszen valóban ez a feladatuk. De mire mennek az oktatással, ha a gyerekek az eléjük állított szabályokat semmibe veszik, és a tanár nem tekinti jogának, hogy tekintélyét érvényesítse?³

Szükség van a szülők együttműködésére — Nem szabad hagyni, hogy a tanár egyedül hordozza terheit. Szüksége van minden gyülekezeti tag együttműködésére, támogatására, kedvességére és szeretetére. A szülők bátorítsák őt azzal, hogy kifejezik hálájukat és elismerésüket munkájáért. Soha ne tegyenek vagy mondjanak olyasmit, ami a gyermeket engedetlenségre bátoríthatja a tanárral szemben. [225]

Sajnos tudom, hogy a legtöbb szülő nem működik együtt a tanítóval. Otthonukban nem ápolják az iskola jó befolyását, hanem ráhagyják gyermekeikre, hogy korlátozás nélkül azt csináljanak, amit csak akarnak. S ha a tanár az engedelmesség érdekében a tekintélyét érvényesíti, akkor a gyerekek eltúlozva és elferdítve adják elő szüleiknek az őket ért sérelmeket. Lehet, hogy a tanár csak fájdalmas kötelességét volt kénytelen megtenni, a szülők mégis gyermekeiket sajnálják még akkor is, ha rosszak voltak. Az iskolában megbüntetett gyermekek szülei közül a leggyakrabban éppen azok viselkednek ilyen következtelenül, akik indulatból törvénykeznek maguk körül.⁴

Amikor a szülők helyt adnak gyermekeik iskolai tekintély és fegyelem elleni panaszainak, nem veszik észre, hogy ezzel csak azt az erkölcsromboló hatalmat támogatják, amely ma amúgy is félelmetes mértékben uralkodik.⁵

Támogassátok a hűséges nevelőt! — Ha az iskolában megfékezik, megrójják vagy megfenyítik gyermekeiket, pontosan azok a szülők szállnak szembe a legkeserűbben a tanítóval, akik sohasem éreztek kellő felelősséget gyermekeik üdvössége iránt, s akik nem nevelték, nem fegyelmezték meg őket eléggé. Némelyik gyermek a gyülekezet és a „Krisztus-váró” név szégyene.⁶

³RH, 1904. szept. 15.

⁴Tanácsok szülőknek..., 153-154. I.

⁵BT V., 112.1.

⁶Uo., 51.1.

A szülők tanítsák meg gyermekeiknek, hogy legyenek hűségesek Istenhez, és mindenkihez, akivel életükben kapcsolatba kerülnek... Azok a szülők, akik ilyen nevelést nyújtanak, valószínűleg nem bírál- gatják a tanítót. Érzik, hogy gyermekeik érdeke és az iskolával szembeni igazságos hozzáállás megköveteli, hogy amennyire csak lehetséges, támogassák és becsüljék a tanítót, aki megosztja velük a felelősséget.⁷

[226] **Soha ne bíráljátok a tanítót a gyermek jelenlétében!** — Szü- lők, soha ne bíráljátok a tanár viselkedését gyermekeitek jelenlétében - még akkor sem, ha úgy érzitek, hogy túl szigorú hiszen éppen az ő örök életük érdekében próbálja fékezni és fegyelmezni őket. Ha azt szeretnétek, hogy szívüket a Megváltónak adják, inkább támo- gassátok a tanítót a gyermekeitek üdvösségéért tett erőfeszítéseiben. Mennyivel jobb hatással van a gyerekekre, ha az anya ajkáról dicsérni hallják a tanító munkáját, nem pedig kritizálni! Az ilyen szavak mély benyomást tesznek rájuk, és tiszteletet ébresztenek bennük a tanár iránt.⁸

Ha bármilyen bírálat vagy észrevétel merül fel, amit mindenkép- pen közölni kell a tanárral, tegyétek személyesen és négy szemközt. Ha ez eredménytelennek bizonyult, akkor tárdjátok az ügyet az is- kola felelős vezetői elé. Semmit sem szabad tenni vagy mondani, ami a gyermekben gyengítheti a tiszteletet az iránt, akitől oly nagy mértékben függ a jellemfejlődése.⁹

Ha a szülők a tanárok helyébe képzelve magukat látnák, hogy milyen nehéz fegyelmezni és kézben tartani több száz, különféle ne- veltetéssel és gondolkodásmóddal az iskolába került nebulót, akkor mindjárt más szemmel néznék a dolgokat.¹⁰

A fegyelmezetlenség otthon kezdődik — Amikor a szülők - azt gondolván magukról, hogy szeretik a gyermeküket - engedik, hogy kedve szerint azt tegyen, amit akar, akkor ezzel mégis a legnagyobb kegyetlenséget cselekszik. A gyermekek értelmesek, fel tudják fogni, ami körülöttük történik. Bármennyire is helyesnek látszik a szülők

⁷Nevelés, 283.1.

⁸Tanácsok szülőknek..., 154-155. 1.

⁹Uo., 161-162.1.

¹⁰BT IV., 429.1

szemében saját eljárásuk, ezzel a meggondolatlan kényeztetéssel sokat ártanak a kicsinyek lelkének. Ahogyan idősödnek, fegyelmezetlenségük csak növekszik. Ha a tanító megpróbálja rendreutasítani őket, e szülők többnyire a gyermek mellé állnak, és a gonoszság csak tovább növekszik - ha lehetséges, a megtévesztésnek még sötétebb áruhájába bújva, mint azelőtt. Az ilyen gyermekek társaikat is rossz irányba vezetik, de a szülők még mindig nem látják a bajt. Inkább hallgatnak gyermekeikre, mintsem a tanítókra, akik keseregnek a gonoszság miatt.¹¹

A tanítók munkája megkétszereződik az együttműködni nem akaró szülők miatt — A gyermekeik fegyelmezését elhanyagoló szülők kétszeresen is megnehezítik a tanár munkáját. A gyermekek magukon viselik szüleik féktelen és ellenszenves jellemvonásainak bélyegét. Mivel otthon rájuk hagytak mindent, ezért az iskola fegyelmét terhesnek és túlságosan szigorúnak érzik. Ha az ilyen gyerekeket nem irányítják megfelelően, a többieket is megfertőzik engedetlen és eltorzult jellemükkel... Azt a jó befolyást, amely az iskolában éri őket, és amely ellensúlyozhatná az otthoni hiányos nevelés következményeit, teljesen lerombolja, ha szüleik támogatják őket helytelenségeikben.

[227]

Az Isten Szavában hívő szülők vajon folytatják-e ezt a tévúton haladó nevelést, és megerősítik-e gyermekeikben a gonosz hajlamokat? Jobb lesz, ha észhez térnek az igazságot valló apák és anyák, és nem lesznek részesei többé ennek a gonoszságnak. Ne hajtsák végre Sátán fondorlatait azzal, hogy elhiszik megtéretlen gyermekeik hazug állításait! Éppen elég a tanároknak az ilyen gyermekek befolyása ellen küzdeni, s még nehezebb a dolguk, ha a szülők megerősítik a rosszat.¹²

¹¹RH, 1901. jan. 20.

¹²RH, 1900. okt. 9.

56. Fejezet — Főiskolai és egyetemi oktatás

Sokan letérnek a helyes ösvényről a világi intézményekben — Szörnyűséges tény, amelynek minden szülő szívét meg kellene remegtetnie: a legtöbb iskola és egyetem - ahová a fiatalokat szellemi műveltség elsajátítása és önfegyelemre nevelés végett küldik - olyan befolyást áraszt, amely eltorzítja a jellemet, eltereli a gondolkodást az élet igazi céljairól, és lerombolja az erkölcsöt. A hitetlennel, a szórakozást hajhászó, romlott emberekkel kialakult kapcsolatok miatt sok fiatal elveszíti Istenbe vetett hitét, tisztaságát és azt az önfeláldozó lelkületet, amelyet keresztény szülei féltve őrizve ápoltak bennük gondos vezetésükkel és kitartó imáikkal. Sokan, akik azért mentek iskolába, hogy alkalmassá váljanak az önzetlen szolgálatra, a világi tudományok tanulmányozásába merülnek. Becsvágy ébred bennük, hogy az iskolában kitüntetések nyerjenek, a világban pedig tiszteletet és magas állásokat kapjanak. Szemük elől tévesztik korábbi célkitűzésüket, és életüket önző, világi célokra áldozzák. Olyan szokásokat alakítanak ki, melyek tönkreteszik életüket e földön, és miattuk az örök életet is elveszítik.¹

A hívő otthon befolyása elhalványul — Imádkozzatok így: „Ne vígy minket a kísértésbe!” (Mt. 6:13) Azután gondoskodjatok róla, hogy gyermekeitek ne menjenek olyan helyre, ahol fölösleges kísértéseknek vannak kitéve. Ne küldjétek őket olyan oktatási intézménybe, amelynek befolyása a szívük mezejébe vetett tövisnek és konkolyoknak bizonyul majd. Gyermekeikben az otthon iskolájában nevelődjenek Isten félelmében, azután vigyázzatok, nehogy oda engedjétek őket, ahol a már megszerzett vallásos tapasztalatok kitörlődnek, s kialszik a szívükben Isten szeretete. A magas fizetésre való kilátás vagy a magas szintű műveltség látszólagos előnyei ne csábítsanak. „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Avagy mit adhat az ember vált-

¹A nagy Orvos, 403. I.

ságul az ő lelkéért?” (Mk. 8:36-37) ²

Főiskoláink Isten által elrendelt intézmények — Amikor Isten angyala közölte velem, hogy intézetet kell létrehozunk az ifjúság nevelésére, láttam, hogy ez lesz Isten egyik leghatásosabb eszköze emberek megmentésére... Ha főiskolánkon olyan lenne a légkör, amilyennek lennie kellene, akkor az ott nevelkedő fiatalokat alkalmassá tenné arra, hogy felismerjék Istent, s Őt magasztalják minden alkotásában. Amíg Istentől kapott képességeiket művelik, addig felkészülnek arra, hogy eredményesebb szolgálattal adózzanak neki. ³

[229]

Ösztönözzük a fiatalokat, hogy látogassák iskoláinkat, amelyeknek fokról fokra egyre jobban a prófétaiskolákhoz kell hasonlóná válniuk. Iskoláinkat az Úr alapította. ⁴

Az iskoláinkban tanuló fiatalok között sokan nagyobb iramban haladnának tanulmányaikban, ha el lennének különítve családjuktól, ahol téves nevelést kapnak. Néhány család számára szükségessé válhat, hogy olyan helyre költözzön, ahol a gyermekeket a bentlakás költségei nélkül elhelyezhetik egyik iskolánkban, de ez sok esetben inkább hátrány a gyermek számára, mint áldás. ⁵

Kollégium az akaratos leánynak — Testvérem, az Ellenség azt tesz a lányoddal, amit akar, mígnem kelepcéi acélkapcsokkal kötik meg őt. Ma már erőteljes és kitartó igyekezetre van szükség, hogy a lelkét meg lehessen menteni. Ha eredményt akarsz elérni, nem végezhetsz félmunkát. A hosszú évek szokását nem lehet könnyen megtörni. Oda kell helyezned őt, ahol folyamatosan szilárd és megingathatatlan hatással vannak rá. Azt tanácsolom neked, hogy írasd be őt a ... városban lévő kollégiumunkba. Hadd legyen a bentlakásos iskola fegyelme alatt. Már évekkkel ezelőtt ide kellett volna őt küldened. Úgy igazgatják ezt az iskolát, hogy jó otthont teremtenek a növendékek számára. Lehet, hogy ez nem mindenkinek megfelelő, de csak azért, mert hamis elméletekre, a maguk kényeztetésére és kívánságaik kielégítésére nevelték őket, s így helytelen szokásokat

²30. sz. kézirat, 1904.

³BT IV., 4 19-422.1.

⁴A keresztény nevelés alapjai, 489.1.

⁵Uo., 313. 1.

vettek fel. Azonban, kedves testvérem, közeledünk az idők végéhez, s most nem a világ ízléséhez kell igazodnunk. Azt kell felismernünk, hogy mit mond a Szentírás, hogy az Istentől kapott világosság szerint éljünk. Ne hajlamaink, szokásaink uralkodjanak rajtunk. Isten szava a mértékünk.⁶

[230] **Helybeli tanulók** — Úgy tűnik, mintha néhány tanár azt gondolná, hogy az iskolához közel lakó szülők gyermekeinek csak akkor van joguk az iskolába jönni, ha ők is beköltöznek a kollégiumba és együtt laknak tanáraikkal. Ez nekem nagyon furcsa ötletnek tűnik. Vannak fiatalok, akiknek valóban előnyt jelent egy időre távol kerülni otthonuk kényeztető befolyásától egy jól szabályozott iskolaotthonba. Azoknak pedig, akiknek szükségük van arra, hogy az iskola kiváltságaiban részesülhessenek, szintén áldást jelent a kollégium. A fiatalok számára a legjobb hely mégis az a szülői ház, ahol Istent tisztelik és engedelmeskednek Neki, s ahol a szülők megfelelő nevelése és irányítása által a hívő család gondoskodását és fegyelmezését élvezik a fiatalok...

Óvakodjunk mindenféle szükségtelen és önkényes szabályhozattól, amely arra irányul, hogy elválassza a tanulókat a szülői környezettől, különösen, ha az az iskola közelében van... A szülők - hacsak nincsenek meggyőződve arról, hogy a gyermek legjobb érdekeit szolgálná, ha egy iskolaotthon fegyelme alá helyeznék - törekedjenek arra, hogy amennyire csak lehetséges, tartsák ellenőrzésük alatt gyermeküket. Vannak helyek, ahol bár a szülők közel laknak az iskolához, mégis úgy látják, hogy a fiatalnak az válna előnyére, ha beköltözne valamelyik kollégiumba, ahol olyan képzést kapna, amelyre otthon nem nyílik lehetőség. De ne erőltessük, hogy a gyerekek elváljanak szüleiktől...

A gyermekek oltalmazói és irányítói elsősorban a szülők. Az övék az a szent megbízás, hogy figyelemmel kísérjék gyermekeik nevelését és oktatását. Érthető tehát, hogy ők tudják a legjobban, milyen irányítás és nevelés szükséges a gyermekeknek ahhoz, hogy a kívánt jellemvonásokat hozza elő és erősítse meg bennük. Ők látták éveken keresztül kicsinyeik fejlődését. Azt tanácsolom, hogy azok a gyerekek, akik négy-öt kilométerre laknak az iskolától, hadd járjanak

⁶BT V., 5 0 6 .1.

be naponta otthonról, hogy szüleik jó befolyása alatt maradhassanak. Ahol csak lehetséges, maradjanak együtt a családok.⁷

Minden gyermeknek legyen lehetősége a tanulásra! — Alszik a gyülekezet, és nem veszi észre, hogy mennyire fontos a gyermekek és fiatalok oktatása.

Mondhatja valaki: „Ugyan, miért kellene annyira fontosnak tartanunk fiataljaink alapos oktatását? Szerintem elég, ha azoknak szentelünk figyelmet, akik közülük elhívást éreznek - akár az irodalom területén, akár más, különleges képzést igénylő szakterületen -, s elhatározzák, hogy azzal akarnak foglalkozni. Semmi értelme, hogy fiataljaink tömege magas szintű oktatásban részesüljön. Nem elégít ez ki minden szükségletet?” Nem! Határozottan nem!... Minden fiatalnak legyen meg az a kiváltsága, hogy részesülhet iskoláink nevelésének áldásaiból, s így kedvet kapjon arra, hogy Isten munkatársa legyen. Mindnyájuknak szükségük van oktatásra, hogy elfoglalhassák helyüket a kötelességek terén, a magánéletben és a társadalomban egyaránt.⁸

Kiegyensúlyozott iskolai programok — A gondolkodás képességét művelni kell, hogy Isten dicsőségére lehessen használni. Gondos figyelmet kell fordítani az értelem művelésére, a szellemi képességek különböző oldalait egyformán erősítve azáltal, hogy mindet igénybe vesszük a maga külön területén. Ha a szülők eltűrik, hogy gyermekeik a maguk hajlamait kövessék, a maguk gondolkodása szerint cselekedjenek, s szórakozásaikat űzzék kötelességük rovására, akkor jellemük is e minta szerint alakul, és nem lesznek alkalmasak az életben semmilyen felelős állás betöltésére. Fékeznünk kell a fiatalok kívánságait és hajlamait. Erősítenünk kell jellemük gyöngye pontjait, és nyesegetni a már megerősödött rossz hajtásokat.

Ha engedjük, hogy valamelyik képességük tétlenül szunyadozzék vagy eltérjen a helyes pályájától, akkor nem hajtjuk végre Isten akaratát. Minden adottságot jól ki kell művelni. Fordítsunk gondot az összes képességre, mert mindegyik kihat a másikra, mindet gyakorolnunk kell, hogy gondolkodásunk kiegyensúlyozott legyen. Ha folytonosan csak néhány képességet használunk - mert a gyermekek

⁷60. sz. levél, 1910.

⁸RH, 1913. febr. 13.

gondolkodásuk erejét csupán egy irányban gyakorolják, szellemi képességeik más oldalainak rovására -, akkor kiegyensúlyozatlan gondolkodással és jellemmel érik el a felnőttkort. Rátermettek és erősek lesznek az egyik irányban, de súlyos hiányt szenvednek más, ugyanolyan fontos területeken. Nem lesznek szellemileg életképes férfiak és nők. Szembeszökő hiányosságaik lesznek, melyek egész jellemüket megrontják.⁹

A folyamatos, egész éven át tartó tanulás átkai — Sok szülő majdnem egész éven keresztül az iskolában tartja gyermekét. Ezek a gyerekek kényszerűen végigmennek az általános tanulmányokon, de amit tanultak, nem marad meg bennük tartósan. Az állandóan tanuló gyerekek közül sokan szinte teljesen felhagynak a gondolkodással, szellemi életük visszafejlődik. Az állandó, egyhangú magolás elfárasztja az elmét és csak nagyon kevés hasznuk származik a tanul-takból - sokaknak szinte fájdalmas lesz könyveket olvasni. Nem szeretnek tanulni és nem éreznek vágyat a tudományok megismerésére. Nem szoktak hozzá a rendszeres önvizsgálathoz és elmélkedéshez... Azért kevés a józanul gondolkodó és helyesen következtető fiatal, mert hamis befolyások akadályozzák az értelem fejlődését. A szü-lők és tanítók feltevése, hogy a folyamatos tanulás erősíti az elmét, helytelennek bizonyult, mert a legtöbb esetben éppen az ellenkező hatást váltotta ki.¹⁰

[232] **A bírálat a szülőket illeti** — A tanárnak nem kell a szülők feladatát is elvégezni. Sok szülő félelmetesen elhanyagolja kötelességét. Ahogyan Éli, úgy ők sem fegyelmeznek megfelelően, azután kollégiumba küldik neveletlen gyermekeiket, elvárva, hogy ott kap-ják meg az otthon elmaradt nevelést. A tanári munkának nem sok becsülete van. Ha sikeresek némelyik önfejű fiatal megjobbításában, csak kevés köszönetet kapnak érte. Azonban, ha a fiatalok a gono-szok társaságát választják és a rosszból egy még rosszabb állapotba süllyednek, akkor a tanítót okolják s az iskolát ítélik el. Igazság sze-rint a legtöbb esetben a bírálat a szülőket illeti. Az övék volt az első és legkedvezőbb lehetőség, hogy megneveljék gyermekeiket, amikor lelkük még tanítható, szívük és gondolkodásuk könnyen befolyá-

⁹BT III., 26. I.

¹⁰Tanácsok szülőknek..., 8 4 -8 5 .1

solható volt. Ám a szülők tunyasága miatt a gyermekek szabadon követhették saját akaratukat, míg meg nem keményedtek gonosz cselekedeteikben.¹¹

A szülők tartsák fenn a tanár tekintélyét! — Az egyik legnagyobb nehézség, amivel a tanároknak számolniuk kell, hogy a szülők nem támogatják őket a főiskola fegyelmének megteremtésében. Ha a szülők megfogadnák, hogy kezeskednek a tanítók tekintélyéért, sok engedetlenségnek, bűnnek és kicsapongásnak vennék elejét. A szülőknek meg kell követelniük gyermekeiktől, hogy tiszteljék a jogos tekintélyt és engedelmeskedjenek is neki. Lankadatlan szorgalommal és gonddal kell tanítaniuk, irányítaniuk és fékezniük gyermekeiket, míg a helyes szokások szilárdan megalapozódnak bennük. Ilyen neveléssel a fiatalok azelőtt tiszteletben tartották a társadalom rendjét és az erkölcsi korlátokat.¹²

Nem a gyermekek feladata megítélni, hogy a főiskola fegyelme ésszerű-e, vagy sem. Ha a szülők annyira megbíznak a tanárban és az iskola által képviselt oktatási rendszerben, hogy el merték küldeni oda gyermekeiket, akkor legyen józan értelmük és erkölcsi bátorságuk támogatni a tanárt a fegyelem megkövetelésében...

A bölcs szülők hálásak azért, hogy vannak olyan iskolák, ahol nem tűrnek meg semmiféle törvényteleniséget, ahol a gyerekeket a kényeztetés helyett engedelmességre nevelik, és ahol jó befolyás éri őket. Vannak szülők, akik azért küldik romlott gyermekeiket iskolába, mert otthon már javíthatatlanok. Döntsék hát el ezek a szülők, hogy hajlandóak-e támogatni a tanárt a fegyelmezésben, vagy inkább készek elfogadni és elhinni gyermekeik minden hazug állítását?!¹³

Támogatni kell az iskola fegyelmét — Egyes szülők, akik gyermekeiket ... iskolába küldték, megmondták nekik, hogy ha valami értelmetlenséget követelnek tőlük, ne engedelmeskedjenek, akárki is legyen, aki követeli. Hogyan taníthatnak ilyet egy gyermeknek?! Tapasztalatlanságukban hogyan is tudnák megítélni, hogy mi ésszerű, és mi ésszerűtlen? Ha esetleg úgy tartja kedvük, hogy az éjszakát házon kívül töltsék - senki sem tudja, hol -, és nevelőik, tanítóik azt

[233]

¹¹Uo., 91. 1.

¹²B TV., 89.1.

¹³ 119. sz. kézirat, 1899.

követelik, hogy adjanak számot hollétükről, ezt ők ésszerűtlennek és személyi jogaik megsértésének fogják tartani. Miféle erő vagy hatalom képes ezeket a fiatalokat kordában tartani, ha minden fegyelmezést ésszerűtlennek és szabadságuk korlátozásának tekintenek? Sok esetben ezek a fiatalok rövid idő után, tanulmányaik befejezése nélkül térnek vissza otthonaikba, hogy szabadon követhessék elhajlott, neveletlen és fegyelmezetlen akarataikat, amit nem tehettek az iskolában. Oktalan apák és anyák kényeztetésükkel tették tönkre mind ezt az életüket, mind lehetőségüket az örök életre. Ezeknek a lelkeknek az elvesztése őket terheli.¹⁴

Tudományok az iskola kapuin kívül — A gyerekeknek és fiataloknak ápolniuk kell az alaposság szokását az oktatásban. A főiskolai tanulmány nem foglal magában mindenfajta nevelést, amit meg kell kapniuk. Állandóan tanulhatnak, minden dologból, amit látnak és hallanak. Következtethetnek az okból az eredményre, tanulhatnak a környezetükből és az életkörülményekből. Mindennap tanulhatnak valamit, amit kerülniük kell és amit gyakorolhatnak, ami felemeli és nemesíti őket, megszilárdítja jellemüket és megerősíti bennük azokat az elveket, amelyek a valódi, nemes férfiasság és nőiesség alapjai. Ha felelőtlenül, célok nélkül kezdenek tanulmányaikhoz, ha megelégszenek azzal, hogy minden különösebb erőfeszítés nélkül csak végigjárják iskoláikat, akkor nem érik el azt a színvonalat, amelyre Isten szeretné fölemelni őket.¹⁵

¹⁴Uo.

¹⁵Youth«s Instructor, 1886. ápr. 21.

XIII. A testi fejlődés elsődleges fontossága [234]

57. fejezet — Testmozgás és egészség

Jól szabályozott elfoglaltság és kikapcsolódás — A gyerekek és fiatalok egészsége, jó kedélyállapota érdekében, s hogy egészségesen fejlődjön szellemük és izomzatuk, lehetőleg sokat legyenek a szabad ég alatt, a friss levegőn, ahol jól megszervezett időtöltést kell biztosítani nekik.¹

Adjunk a gyermekeknek valami elfoglaltságot, hogy lekössék idejüket. Fiaitoknak nem fog megártani a megfelelő szellemi munka és szabadban végzett testgyakorlás. Leányaitoknak javára lesz a hasznos tevékenység és a házimunka rejtelveivel való megismerkedés, ezenkívül valamilyen szabad levegőn végzett foglalatosság kifejezetten szükséges, hogy szervezetük egészségét megőrizzék.²

[235] **Mozgás és friss levegő** — Akik nem használják naponta a tagjaikat, akkor döbbenek gyöngeségükre, amikor dolgozni akarnak. Az erek és izmok nem bírják elvégezni munkájukat, állapotuk elégtelen ahhoz, hogy egészségesen tartsák az élő gépezetet, ahol minden szerv a maga kiszabott feladatát végzi. Testünk tagjai éppen a használatból erősödnének meg. A mindennapos mérsékelt testmozgás megerősíti az izmokat, amelyek a tétlenségtől ernyedtek és petyhüdtek lesznek. A szabad levegőn naponta végzett mozgás erősíti a májat, vesét, tüdőt, hogy jól végezhesék feladatukat. Vegyétek igénybe az akarat erejét is, amely ellenáll a hidegnek és erősíti az idegrendszert. Rövid időn belül érezni fogjátok a testmozgás és a tiszta levegő jó hatását, olyannyira, hogy többé létezni sem tudnátok majd e két áldás nélkül. Olyan lesz a tüdőtok friss levegő nélkül, mint egy éhes ember, akitől elvették az ebédjét. S igaz is: sokkal tovább kibírjuk élelem, mint levegő nélkül, amely Istentől a tüdőnek szánt táplálék.³

¹Tanácsok szülőknek..., 83.1.

²BT IV, 97.1.

³BT II., 533.1.

A tanulók számára különösen szükséges a fizikai elfoglaltság — A tétlenség legyengíti a szervezetet. Isten azért alkotta a férfiakat és nőket, hogy tevékenyek és hasznosak legyenek. Semmi sem növeli jobban a fiatalok erejét, mint minden izom megfelelő mozgatása hasznos munkával.⁴

A gyakorlással minden képesség fejlődik — Az iskolában, könyvek között zárva tartott gyermekeknek és fiataloknak nem is lehet ép az egészségük. Ha az agyunkat anélkül vesszük igénybe tanulásra, hogy azt megfelelő testmozgás ellensúlyozná, akkor a szervezetünk hajlamos az agynak nagyobb vérellátást továbbítani, s a vérnyomás egyenlőtlené válik. Az agyban túl sok, a végtagokban pedig kevés vér lesz. Megfelelő beosztással kellene szabályozni a gyermekek és fiatalok tanulási idejét, s néhány óra szellemi foglalkozás után fizikai munkával kellene tölteniük idejük egy részét. Ha szokásaik az evésben, öltözködésben és alvásban ugyancsak összhangban vannak az egészség törvényeivel, akkor tanulásuk nem megy testi és szellemi egészségük rovására.⁵

A gyerekeknek már egészen kicsi korukban meg kell tanítani, hogy kivegyék részüket az élet apróbb kötelességeinek hordozásából, s az ekként gyakorolt képességek fejlődnek, erősödnek. Így a fiatalok rátermett segítőtársakká válnak abban a komoly munkában, amelyre később majd az Úr hívja el őket...

Csak kevesen sajátították el a gondosság, figyelmesség és szorgalom szokásait. A mai gyermekek legnagyobb átka a lustaság és tétlenség. Az egészséges, hasznos munka áldásukra válik, mert elősegíti a nemes jellem és jó szokások kialakulását.⁶

A változatos munka haszna — A fiatalok tettekéssz kezeinek és eszének szüksége van elfoglaltságra, mert ha nem kapnak hasznos, őket fejlesztő s egyben mások áldására szolgáló feladatokat, akkor találnak maguknak olyan elfoglaltságot, ami mind szellemi, mind lelki épségüket károsítja.

A fiataloknak örömmel meg kell osztaniuk az élet terheit szüleikkel, s így lelkiismeretük tiszta lesz, ami nagyon fontos feltétele a testi és szellemi egészség fenntartásának. Ha hosszú időn át végeztetik

⁴Signs of the Times, 1875. aug. 19.

⁵Tanácsok szülőknek..., 83.1.

⁶RH, 1881. aug. 30.

velük ugyanazt a foglalatosságot, mígnem a feladat kellemetlenné, fárasztóvá válik számukra, teljesítményük nem lesz olyan jó, mint ha változatos munkát végeznének, vagy legalább szüneteket tartanának. Ha az elmét túlságosan megterhelik, fejlődése megtorpan és elkorcsosul.

A változatos munka segítségével megőrizhető az életerő és egészség. Nem szükséges félredobni a hasznosat a haszontalanért, mert az önző szórakozások veszélyesek az erkölcsi érzékre.⁷

A fáradtság a munka természetes következménye — Anyák, semmi nem eredményez annyi rosszat, mint ha levéve lányaitok válláról a terheket, semmi tennivalót nem adtok nekik, s megengeditek, hogy ők válasszanak elfoglaltságot, például kevéske horgolást, vagy más kézimunkát, hogy azzal töltsék idejüket. Csak hadd használják ők is a tagjaikat és izmaikat! Ha kifárasztja őket, hát kifárasztja. Ti is belefáradtok a munkába. Vagy talán nekik többet árt a fáradozás, mint nektek? Dehogyan árt, éppen ellenkezőleg!⁸

Talán elfáradnak, de milyen édes a pihenés a jól végzett munka után! Az alvás a természet megújítója, amely felkészíti a fáradt testet a következő nap feladataira.⁹

Miért áldás sokszor a szegénység? — Sokan a gazdagságot és a tétlenséget nagy áldásnak tartják. Valójában azok a legboldogabbak, akik örömmel végzik mindennapi munkájukat, és emellett a legjobb egészségnek örvendhetnek. A fáradtság, mely a jól végzett munkát követi, üdítő álommal ajándékoz meg. A mindennapi kenyérért végzett munka parancsa, valamint az eljövendő üdvösség és dicsőség ígérete egyaránt a Teremtőtől ered. Mindkettő az ember javát szolgálja.¹⁰

Sok esetben áldás a nincstelenség, mert nem tűri meg, hogy semmittevés rontsa meg a fiatalokat és gyermekeket. A testi erőt is növelnünk és kellőképpen fejlesztenünk kell, nem csak a szellemi műveltségét. A szülők legfőképpen arra ügyeljenek, hogy gyerme-

[237]

⁷Youth's Instructor, 1893. júl. 27.

⁸BT II., 371.1

⁹Signs of the Times, 1884. ápr. 10.

¹⁰Keresztény mértékletesség..., 97.1.

keiknek erős szervezete legyen, hogy egészséges férfiakká és nőkké váljanak. Ez pedig lehetetlen kellő testmozgás nélkül.

Tanítsuk meg gyermekeinket dolgozni, testi egészségük és erkölcsi jólétük érdekében, még ha erre nincs is feltétlenül szükség anyagilag. Ha azt akarjuk, hogy a jellemük ártatlan és erényes legyen, akkor vessük alá őket a rendszeres fizikai munka fegyelmező hatásának, amely igénybe veszi minden izmukat. A gyermekeknek jó érzés, ha hasznosak, s hogy magukat megtagadva másoknak segíthetnek. Ez lesz a legegészségesebb öröm, amelyben valaha is részesülnek.¹¹

A kiegyenlített szellemi és fizikai munka haszna — A tanulókat sohasem szabad szellemi munkával annyira túlterhelni, hogy ne maradjon idejük testük edzésére. Egészségüket csak úgy tartják fenn, ha naponta bizonyos ideig a friss levegőn tornáznak vagy testi munkát végeznek. Ilyenkor a test minden részét fel kell üdíteni mozgással. Ha a tanulók testi és szellemi erőiket egyaránt és egyenletesen használják, megerősödnek. Ha betegek, akkor gyakran a testmozgás segíti leginkább a gyógyulást. Amikor elhagyják az iskolát, jobb egészséggel és a szervezetüket irányító természeti törvények átfogóbb ismeretével kell rendelkezniük, mint amikor beléptek oda. Ugyanolyan szent kötelesség az egészséget az ártalmaktól óvni, mint a jellemet.¹²

Fiatalos energia - könnyű eltékozolni! — Az ifjúság energiái teljében csak alig ismeri fel életerejének értékét. Ez a kincs értékesebb az aranynál és fontosabb az előmenetelre nézve, mint a képzettség, rang vagy gazdagság - mégis milyen könnyedén bánnak vele, és milyen gyorsan eltékozzolják!

Az élettani oktatásokon a tanulókat rá kell vezetni arra, hogy felismerjék a testi erő értékét. Meg kell tanulniuk, miként kell azt megőrizni és fejleszteni, hogy a legnagyobb mértékben hozzájáruljon a sikerekhez az élet nagy küzdelmeiben.¹³

¹¹BT III., 151.1.

¹²Keresztény mértékletesség..., 82-83.1.

¹³Nevelés, 195-196.1.

Az élénkséget nem elnyomni, hanem irányítani kell — Gyermekünk válaszút előtt állnak. A világ csábításai mindenfelől hívják őket, hogy az Úr megváltottainak keskeny ösvényét cseréljék fel az önfelmagasztalás és önszeretet útjával. Hogy életük áldásnak vagy átoknak bizonyul-e, saját döntésükön múlik. Túlcsonduló életerejükben bízva készek minden addig nem ismert képességüket kipróbálni, hogy levezessék fölösleges energiáikat. Tetteik vagy a jót, vagy a gonoszt szolgálják majd.

Isten szava nem kárhóztatja és nem nyomja el a cselekvésvágyat, csak helyes irányba tereli azt. Isten nem akarja, hogy a fiatalok fékezék lelkesedésüket. Nem szabad kiölni belőlük a jellemnek azokat az összetevőit - legyőzhetetlen vágyat valami jó iránt, vasakaratot, serény buzgólkodást és fáradhatatlan kitartást -, amelyek sikeressé és megbecsültté tesznek valakit az emberek között. Isten kegyelme által az önző és világi érdekek képviselésénél annyival magasabb dolgok elérésére hivatottak, amennyivel magasabb az ég a földnél.¹⁴

¹⁴A nagy Orvos, 396.1.

Miért adott Isten munkát Ádámnak és Évának? — Isten teremtette Adámot és Évát, s az Éden kertjébe helyezte őket, hogy műveljék és őrizzék azt az Úrnak. A boldogságukért kapták, hogy foglalatoskodhattak, máskülönben az Úr nem bízta volna rájuk ezt a munkát.¹

Már a világ kezdete előtt, amikor Atyjával tanácskozott az Úr, azt tervezték, hogy egy kertet készítenek Adám és Éva számára Édenben, és rájuk bízzák a gyümölcsfák és a növényzet gondozását. A hasznos munkát szánták nekik védelmül, amit aztán nemzedékeken át végeztek volna az emberek egészen a föld történelmének bezárulásáig.²

Jézus mint a tökéletesen dolgozó ember példája — Földi élete alatt Krisztus mindig engedelmes és segítőkész volt otthonában. Kitanulta az ácsszelmát és kétkezi munkát végzett a kis názáreti műhelyben... A Biblia ezt mondja Jézusról: „A kisgyermek pedig növekedett és erősödött lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme volt őrajta.” (Lk. 2:40) Tette és értelme fejlődött a gyermekkorában végzett munka által. Nem volt rest, hogy fizikai erejét használja, hanem arra törekedett, hogy egészséges állapotban tartsa, hogy minden téren a lehető legjobbat nyújthassa. Nem akarta, hogy képességei valamiben - akár a szerszámok használatában - is hiányosak legyenek. Ugyanolyan tökéletes volt munkásként, amilyen jellemében is.³

Minden általa készült darab tökéletes volt, a különböző részek pontosan illeszkedtek egymáshoz, s a jól megmunkált tárgy kiállta az ellenőrzés próbáját⁴

¹24/b kézirat, 1894.

²Signs of the Times, 1896. aug. 13.

³A keresztény nevelés alapjai, 417-418. 1.

⁴Evangélizálás, 378. 1.

[240] **Naponta megfeszített munkában, türelmes kezekkel** — Jézus az emberi élet alacsonyabb rendűnek tekintett ösvényeit is megszentelte példája által... Egész élete egyetlen szorgalmas munkálkodás volt. Ő, a menny királya a szegény munkások egyszerű öltözetében rótt az utcákat, amikor munkahelyére ment. Nem jöttek angyalok, hogy szárnyukra kapva felsegítsék őt a lankasztó emelkedőkön, vagy erejükből adjanak neki a mindennapi, fárasztó munkák végzéséhez. Pedig amikor azért fáradozott, hogy hozzájáruljon családjának szükségleteinek ellátásához, ugyanannak az erőnek a birtokában volt, mint az ötezer éhes lélek megvendégelésekor Galilea lejtőin. Mégsem használta isteni erejét, hogy terheit enyhítse vagy nehéz munkáját könnyebbé tegye. Magára vette az emberiséget sújtó minden betegséget és bajt, és nem hátrált meg a legnehezebb próbáktól sem. Egy szegény mesterember házában lakott, durva vászonköntös volt az öltözete, alacsony rangú emberekkel beszélgetett és türellemmel végezte mindennapi nehéz munkáját. Példája megmutatja nekünk, hogy az ember kötelessége a szorgalom, s hogy a munka becsülni való dolog.⁵

Jézus hosszú időn át élt a jelentéktelen Názáretben, hogy megtanítsa az embereknek, hogyan lehet Istennel közeli kapcsolatban élni, miközben az élet egyszerű kötelességeit végezzük. Az angyalok döbbsent csodálkozással figyelték a menny Uralkodójának leereszkedését, aki nemcsak magára vette az emberi természetet, de ezzel vállalta annak legnehezebb terheit és legmegalázóbb kötelességeit is. Mindezt azért tette, hogy olyanná váljék, mint közülünk bárki, s megismerje szenvedéseinket, szomorúságainkat; az emberi nemzettség minden vesződését.⁶

Ébresszük fel az érdeklődést a hasznos feladatok elvégzése iránt! — A gyermekekben és fiatalokban fel kell ébreszteni az érdeklődést az olyan tennivalók iránt, melyek számukra és mások számára egyaránt hasznosak és áldást jelentenek. A testmozgás, amely a gondolkodás és a jellem fejlődését segíti, hasznosságra szoktatja a kezeket, megtaníttja a gyerekeknek, hogy az élet terheiből vegyék ki részüket, s egyben növeli fizikai erejüket és fejleszti minden más

⁵Health Reformer, 1876. okt

⁶Uo.

képességüket is. De meg is van a jutalma a lelkes szorgalomnak: kialakul az a jó szokás, hogy azért éljünk, hogy jót cselekedjünk.⁷

Az ifjúságnak meg kell tanítanunk: az élet komoly munkát, felelősséget és teherhordozást jelent. Olyan nevelésben kell részesülniük, amely a gyakorlati életre készíti fel őket, mert olyan férfiakra és nőkre van szükség, akik meg tudnak küzdeni a váratlan nehézségekkel. Meg kell tanítani nekik, hogy a rendszeres, jól beosztott munka fegyelmező hatása nemcsak az élet viszontagságai miatt szükséges, hanem a sokoldalú fejlődés érdekében is.⁸

A fizikai munka fölemel — Széles körben elterjedt népszerű tévedés, hogy a munka megalázó; ezért a legtöbb fiatal magas végzettségre törekszik, hogy tanító, gyógyszerész, hivatalnok, kereskedő, ügyvéd lehessen, és igyekszik bármilyen állást elfoglalni, ahol nem kell fizikai munkát végeznie.

[241]

A fiatal asszonyok lenézik a házimunkát. Bár a házimunka végzése fizikai erőfeszítést igényel, de ha az nem túlságosan ártalmas az egészségre, az ember javát szolgálja. Ők mégis inkább olyan műveltségre törekszenek, amely képesíti őket, hogy tanítók vagy hivatalnokok lehessenek, illetve olyan szakmát tanulnak, amely ülőmunka lévén, bezártságra ítéli őket egy életen át.⁹

A világ tele van olyan fiatal férfiakkal és nőkkel, akik büszkék rá, hogy nem értenek semmilyen hasznos munkához; és majdnem kivétel nélkül könnyelműek, hiúk, a hivalkodás kedvelői, elégedetlenek, nagyon gyakran kicsapongók és lelkiismeretlenek. Az ilyen jellemű emberek a társadalom szégyenfoltjai és szüleik szomorítói.¹⁰

Senki se szégyellje a munkát, bármilyen csekélynek és alantasnak tűnik is. A munka nemesít. Mindenki, aki eszével vagy kezével fárad: fontos munkás. Valamennyien kötelességüket teljesítik, és a mosogatás közben ugyanúgy tisztelik vallásukat, mint a gyülekezetben. Míg a kéz a legközönségesebb munkával elfoglalt, a gondolkodás emelkedetté és nemessé válhat a tiszta és szent gondolatok által.¹¹

[242]

A fiatalok mesterei, s ne rabszolgái legyenek a munkának

⁷Tanácsok szü lőkn ek..., 147.1.

⁸Nevelés, 2 1 5 .1.

⁹Tanácsok szü lők n ek..., 291.1.

¹⁰Health Reformer, 1877.dec.

¹¹BT IV, 5 9 0 .1.

Láttassuk meg az ifjúsággal a munka igazi méltóságát.¹² A fizikai munka lebecsülésének egyik fő oka gyakran a hanyag, gondatlan munkavégzés. Sokan csak szükségből, s nem szabad választásukból végzik. Így a munkás nem viszi bele szívét a munkájába, ezért nem őrzi meg önbecsülését, és mások tiszteletét sem nyeri el. A fizikai munkára nevelés helyesbítse ezt a tévedést! Fejlesszék ki a pontosság és alaposság szokását! A tanulók szokjanak hozzá a lendületességhez és rendszerességhez! Tanulják meg a helyes időbeosztást, minden mozdulatuk kiszámítását! A tanárok ne csak a legjobb módszereket tanítsák, de buzdítsák a fiatalokat arra is, hogy munkájukban állandó javulást mutassanak fel! Céljuk legyen munkájukat olyan tökéletessé tenni, amilyenné az emberi értelem és a kéz csak teheti!

Ez a fiatalokat a munka mestereivé, nem pedig rabszolgáivá teszi. Megkönnyíti a nehéz fizikai munkát végző sorsát, és megédesíti, megneemesíti a legegyszerűbb foglalkozást is. Aki csak robotnak tekinti munkáját és igénytelenül fog hozzá, aki nem tesz semmilyen erőfeszítést a jobb munkavégzés érdekében, az valóban csupán terhernek érzi azt. Azonban azok, akik a legegyszerűbb munkában is tudományt fedeznek fel, nemesnek és szépnek látják azt, és örömet találnak a hűséges és eredményes munkavégzésben.¹³

A vagyon nem menthet fel a kötelességek teljesítése alól —

Sok jómódú szülő mellékesnek tartja, hogy gyermekeit az élet gyakorlati kötelességeire is nevelje. Úgy vélik, fölösleges gyermekeik jövőbeni hasznavehetősége érdekében alaposan megismertetni velük a hasznos munkát. Pedig tartoznak ezzel gyermekeiknek, mert ha megfosztanának vagyonuktól, akkor is nemes függetlenséggel állhatnának helyt. Ha egészségesek, nem szegényednének el, még ha egyetlen dollár örökségük sincs. Sokan, akik fiatal korukban jómódban éltek, abba a helyzetbe kerülhetnek, hogy maguknak kell ellátniuk szüleiket és testvéreiket. Mennyire fontos lesz akkor, hogy a fizikai munkához is hozzászoktatták őket, s így felkészülten állnak bármilyen váratlan helyzet elé. A gazdagság valóban átok, ha a tulajdonosa eltűri, hogy fiai és leányai ne álljanak készen a gyakorlati

[243]

¹²Nevelés, 214.1.

¹³U o., 222. 1.

életre a hasznos munkák ismeretének birtokában.¹⁴

A gyermekek vegyenek részt a háztartási munkákban! — Egy hűséges anya nem fog - és nem is tud - sem a divatnak hódolni, sem a háztartás rabszolgájává válni, s nem enged gyermekei szélyeinek, hogy felmentse őket a tennivalók alól. Megosztja velük a háztartás terheit, hogy megismerjék a gyakorlati élet kötelességeit. Ha a gyermekek segítenek anyjuknak a ház körüli teendőkben, akkor megtanulnak úgy tekinteni a hasznos elfoglaltságra, mint a boldogság elengedhetetlen eszközére, amely inkább nemesít, semmint megaláz.

Ám ha az anya tétlenségre neveli leányait, miközben ő maga a házimunkák terhe alatt görnyed, ezzel azt éri el, hogy azok úgy tekintenek rá, mint szolgájukra, aki mindent elvégez helyettük. Az anya mindig őrizze meg méltóságát.¹⁵

Néhányan abba a hibába esnek, hogy óvják leányukat mindenféle munkától és nehézségtől, s ezzel lustaságra nevelik. Azt szokták felhozni védelmükre, hogy lányaik gyengék, pedig valójában éppen ezek az anyák idézik elő, hogy gyermekeik tényleg gyengék és haszontalanok legyenek. A céltudatos munkára lenne szükségük ahhoz, hogy megerősödjenek, derűsek, életvidámak és boldogok legyenek, s bátran szembenézzenek a különféle próbákkal, nehézségekkel, amelyek e világban körülvesznek bennünket.¹⁶

Hasznos feladatokkal kell megbízni a gyermekeket — Kimondhatatlan károkat okoz az a szülői hanyagság, hogy a gyermekeknek nem adnak hasznos elfoglaltságot. Sok fiatal életét veszélyezteti és megbénítja hasznavehetőségüket. Isten azt szeretné, ha a szülők és tanítók egyaránt a mindennapi élet gyakorlati kötelességeire oktatták a gyermekeket. Buzdítsátok őket szorgalomra!

A lányok - sőt a fiúk is, akiknek nincs házon kívüli munkájuk - tanulják meg, hogyan segíthetnek anyjuknak. Kisgyermekkoruktól kezdve a fiúkat és a lányokat egyaránt szoktassuk egyre nehezebb és nehezebb terhek hordozására, értelmes módon segítve a családi tennivalókban. Anyák, türelmesen mutassátok meg gyermekeiteknek,

¹⁴BT III., 150.1.

¹⁵Pacific Health Journal, 1890. jún.

¹⁶Signs of the Times, 1875. aug. 19

hogyan használják kezeiket! Értessétek meg velük, hogy ugyanolyan ügyesek lehetnek a házimunkában, mint ti. ¹⁷

[244] Minden gyermeknek legyen meg a ráeső része az otthoni feladatok terheiből, s azt hűségesen és derűsen végezze. Ha a terhek ilyen módon meg vannak osztva, és a gyermekek megszokják a hozzájuk illő feladatok hordozását, akkor a család egyetlen tagja sem lesz túlterhelt, s minden simán és zökkenőmentesen megy majd. Ezzel kialakul a megfelelő gazdálkodás menete is, mert mindenki jártas és érdekelt lesz az otthoni dolgok valamennyi részletében. ¹⁸

A főzés és a varrás alapvető ismeretei — Az anyák vigyék magukkal lányaikat a konyhába, és adjanak nekik alapos oktatást a főzés tudományában. Ugyanígy vezessék be őket a varrás művészetének minden részletébe is. Tanítsák meg, hogyan kell takarékosan kiszabni egy ruhát, és pontosan, szépen összeilleszteni. Vannak anyák, akik ahelyett, hogy türelmesen tanítgatnák leányaikat, inkább mindent megcsinálnak maguk. Csakhogy ezzel elhanyagolják a legfontosabb nevelési területet, és nagyon rosszat tesznek gyermekeiknek, akik később szégyenkezni fognak gyakorlatlanságuk miatt. ¹⁹

A fiúkat és lányokat egyaránt tanítsuk! — Mivel a férfi és a nő egyaránt részes az otthonteremtésben, ezért a fiúk - ugyanúgy, mint a leányok - sajátítsák el a háztartási ismereteket! Az ágy bevetése, az edények elmosogatása, az ételek elkészítése, saját ruháinak kimosása és megjavítása - mind olyan tudomány, amely egy fiút sem férfiatlanít el, sőt inkább hasznosabbá és boldogabbá tesz. Viszont, ha a leányok is megtanulják használni a fűrészt és a kalapácsot, a gereblyét és a kapát, jobban szembe tudnak nézni az élet nehézségeivel. ²⁰

Fiaink és lányaink számára egyformán fontos, hogy miként használják fel idejüket, mert számot kell majd adniuk Istennek. Az életet azért kaptuk, hogy a ránk bízott talentumokat bölcsen kamatoztas-

¹⁷RH, 1904. szept. 8.

¹⁸Signs o f the Times, 1877. aug. 23

¹⁹Felhívás az anyákhoz, 15. 1.

²⁰Nevelés, 216-217.1.

suk.²¹

Tekintsük kiváltságnak, ha az anya erejét megőrizhetjük — Minden napra van valami elvégzendő házimunka - főzés, mosogatás, söprés és portörletés. Megtanítottátok-e leányaitoknak, hogyan végezzék ezeket a feladatokat?...

Izmaiknak mozgásra és használatra van szüksége. Ugrálás és labdajátékok helyett inkább valamilyen hasznos céllal mozogjanak.²²

Tanítsátok meg a gyermekeket a háztartás terheinek hordozására! Foglaljátok le őket hasznos tennivalóval, mutassátok meg nekik, hogyan végezhetik könnyen és jól munkájukat! Segítsetek nekik, hogy megértsék: azzal, hogy könnyítenek édesanyjuk terhein, megőrzik erejét és meghosszabbítják életét. Sok elfáradt anyát helyeztek idő előtt sírba csupán azért, mert a gyermekei nem tanulták meg, hogy a terheket hordozzák helyette. Azzal, hogy a szülők az önzetlen szolgálat lelkületére buzdítják gyermekeiket, közelebb vonják őket Jézushoz, aki a megtestesült önzetlenség.²³

[245]

A mindennapi élet kötelességeinek hűséges teljesítése megelégedést és békét hoz az otthon igaz munkásának. Éppen azok szenvednek a magánytól és elégedetlenségtől, akik nem vesznek részt a terhek hordozásában. Nem tanulták meg azt az igazságot, hogy akik boldogok, azért boldogok, mert megosztják a napi munkát anyjukkal és a család többi tagjával. Sokan nem tanulják meg a legfontosabb leckét, amelyek megértése nélkülözhetetlen a boldogságukhoz.²⁴

Az otthoni feladatok elvégzésekor tanúsított hűség jutalma — Ha lelkiismeretesen ellátod házi kötelességeidet, ha betöltöd azt a helyet, amelyet a legjobban be tudsz tölteni - bármilyen egyszerű és szerény legyen is -, az igazán fölemelő lesz számodra. Pontosan erre az isteni áldásra van szükséged! Ebben békét és szent örömet találsz. Ebben lelsz majd gyógyulásra is, mert ez az, ami titkon és észrevétlenül gyógyítja a lélek sebeit, sőt a testi szenvedéseket is. Az a lelki nyugalom és egyensúly, amely a tiszta és szent indítékokból fakad, erőt és rugalmasságot kölcsönöz a test valamennyi szervének.

²¹Health Reformer, 1877.dec

²²129. sz. kézirat, 1898.

²³70. sz. kézirat, 1903

²⁴129. sz. kézirat, 1898.

A belső béke és az Isten előtt vétlen lelkiismeret életre kelti a szellemi képességeket, akár a zsenge növényeket a rájuk permetező harmat. Akaratod a helyes irányba terelődik és uralmad alatt marad, s bár biztosabb fellépést ad, mégis mentes lesz a romlottságtól. Elmékedéseid, mivel megszentelődnek, az öröm forrásai lesznek. Csöndes nyugalmad, amelyre így tettél szert, áldást jelent mindazok számára, akikkel érintkezel. Ez a békesség és nyugalom idővel magától értetődő lesz, és szerteragyogja becses sugarait a környezetedre is, hogy onnan visszatükröződjék rád. Minél inkább megízleled ezt a mennyei békét és lelki egyensúlyt, annál inkább növekedni fog benned. Élénk, életerős öröm ez, amely erkölcsi erejét nem fojtja a halál állapotához hasonló álomba, hanem még élénkebb tevékenységre serkenti. A tökéletes béke mennyei vonás, amellyel az angyalok rendelkeznek.²⁵

A mennyben is munkálkodunk majd — Az angyalok is munkások, Isten küldöttei, akik az embereknek szolgálnak. A lusta szolgáknak, akik azt hiszik, hogy Isten országában nincs tennivaló, furcsa fogalmaik vannak a mennyei dolgokról. A Teremtő nem a bűnös henyélsre készített helyet. A menny a tevékeny szeretet országa; de [246] mindazokra, akik terhet hordozva megharcolták a hit nemes harcát, ott gyönyörű, dicsőséges pihenőhely vár. Élvezhetik majd az örök ifjúságot, a halhatatlanságot; ott végleg megszűnik a Sátán és a bűn elleni küzdelmük. E tevékeny munkások számára az örök henyéls teher lenne, nem pedig mennyország. A keresztyenyekre kiszabott munka lehet nehéz és fárasztó, de a Megváltó lábnyomában járva megbecsülésben részesülhetünk, és aki ezen a megszentelt úton jár, biztonságban van.²⁶

²⁵BT II., 326-327.1.

²⁶Keresztyeny mértékletesség..., 99.1.

Minden gyermek tanuljon valamilyen szakmát! — Kimondhatatlan károkat okoz a szülői hanyagság, hogy gyermekeiknek - akikért világrahozatalukkal felelősséget vállaltak - nem adnak semmilyen hasznos elfoglaltságot. Ez sok fiatal életét veszélyezteti és nagyban akadályozza hasznavehetőségüket. Óriási hiba megengedni, hogy egy fiatal úgy nőjön fel, hogy nem tanult semmilyen szakmát.¹

Jézus a felhőoszlopból utasításokat adott Mózesnek és a zsidóknak, hogy tanítsák meg gyermekeiket dolgozni, oktassák őket valamilyen mesterségre, és egy se legyen köztük tétlen.²

Gyermekeiteket olyan tudás megszerzéséhez segítsétek hozzá, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy ha szükséges, meg tudjanak élni a saját munkájukból. Tanítsátok meg nekik, hogy eltökélten kövessék a kötelesség hívó szavát.³

A szerszámok használatának elsajátítása bibliai elvek alapján történjék — Amikor a gyermekek elérik az arra alkalmas kort, adjunk a kezükbe szerszámokat. Ha munkájukat érdekessé tesszük, ügyes tanítványoknak bizonyulnak majd. Ha az apa foglalkozása ács, akkor fiait tanítsa meg a házépítés alapvető mozzanataira. Minden lépésnél vonjon párhuzamot a Biblia tanításai és a saját oktatása között, hogy lássák, mit mond a Szentírás, amely az embereket mint az Ő épületeit említi.⁴

A legérdekesebb munkák egyike: a földművelés — Az apák neveljék fiaikat, hogy részt vegyenek munkáikban és elfoglaltságukban. A földművesek ne gondolják, hogy a föld megművelése nem elég felemelő mesterség fiaik számára. A növénytermesztésnek tudományos szintre kell emelkednie. A farmgazdálkodást rosszul

¹121. sz. kézirat, 1901.

²24 /b sz. kézirat, 1894.

³Signs of the Times, 1875. aug. 19.

⁴45. sz. kézirat, 1912.

[248]

jövedelmezőnek tartják az emberek. Azt mondják, a föld nem fizeti vissza a befektetett munkát, és siratják azok gyászos sorsát, akik a földműveléssel foglalkoznak... De ha egy megfelelő képzettségű ember veszi kézbe a dolgokat, aki tanulmányozza a talaj minőségét, megtanulja, hogyan kell ültetnie, gondoznia és betakarítania a terményt, akkor sokkal biztatóbb eredmény várható. Sokan mondják: „Mi próbálkoztunk a földműveléssel, és jól tudjuk, milyen eredménnyel jár.” Nekik is meg kell tanulniuk, hogyan kell megművelni a talajt, és munkájukba tudást kell vinniük. Ekéikkel mélyebbre kellene hatolniuk, mélyebb, szélesebb barázdákat szántva, s meg kellene tanulniuk, hogy a földművelés során nem szükséges közönséges, átkozódó természetű emberré válniuk... Tanulják meg a kellő időben elvetni a magot, kellő figyelmet szentelve a növényeknek, és követni az Isten által tanácsolt tervet.⁵

A kézművesség egyik ága sem értékesebb a földművelésnél. Tegyük nagyobb erőfeszítéseket, hogy felkeltsük és növeljük az érdeklődést iránta! A tanító hívja fel a figyelmet arra, amit a Biblia mond erről a munkáról, mert Isten terve az volt az emberiség számára, hogy művelje a földet. Az első ember, az egész föld uralkodója, egy kertet kapott, hogy abban dolgozzék. A világ nagyjai közül, az igazán nemesek között sokan voltak földművelők. Mutassátok be ezt az életet!...

Aki földműveléssel keresi kenyerét, sok kísértéstől menekül meg, és számtalan olyan kiváltságnak örvend, amelyet a nagyvárosok munkásai nélkülöznek. A nagy gyáarak és az üzleti versenyek napjaiban kevesen örvendenek olyan valódi függetlenségnek, és munkájukért kevesen kapnak oly bizonyossággal szép jutalmat, mint a földművesek.⁶

A friss termés különleges érték — A családok és intézmények tanuljanak meg többet a földművelésről és a gazdálkodásról. Ha csak sejtelmük lenne az embereknek a föld terményeinek értékéről, sokkal nagyobb erőfeszítéseket tennének. Mindenkinek meg kellene ismernie a kertekből és gyümölcsösökből frissen kikerülő

⁵Signs of the Times, 1896. aug. 13.

⁶Nevelés, 2 19.1.

zldségek és gyümölcsök óriási értékét.⁷

Az iskolákban oktassanak hasznos szakmákat — A kézügyesség fejlesztése több figyelmet érdemel, mint amennyit eddig kapott. Iskolákat kell alapítanunk, ahol a legmagasabb szellemi és erkölcsi műveltség mellett gondoskodnunk kell a lehető legjobb eszközökről a testi fejlődés és a szakmai képzés érdekében! Adjunk oktatást a földművelés, a gyáripár területén, beleértve a hasznos szakmákat, tanítsuk meg a gazdálkodást a háztartásban, az egészséges főzést, az egészséges öltözködés alapismeretét, a betegek ápolását és hasonlókat. Gondoskodjunk kertekről, műhelyekről, kezelőhelyiségekről! Ennek a munkának minden ágát ügyes szakmai oktatók irányítsák.

Munkánknak legyen határozott célja, és végezzük azt alaposan! Miközben mindenkinek szüksége van általános ismeretekre, nélkülözhetetlen, hogy a fiatalok legalább egy szakmában jártasak legyenek! Az iskolában minden ifjúnak el kellene sajátítania egy ipari vagy kereskedelmi szakmát, amellyel szükség esetén biztosítani tudná megélhetését.⁸

[249]

Kettős haszonnal járó oktatás — Iskoláinknak összeköttetésben kellene állniuk olyan létesítményekkel, amelyekben a tanulók a különböző szakmai ágakban gyakorlatot szerezve dolgozhatnak az iskolai órák után. Ezzel nemcsak hasznosan foglalnák el magukat, de a szükséges testmozgáshoz is hozzájutnának... Ezenkívül gyakorlati oktatást kellene kapniuk az ügyintézés és üzletvitel terén a már megszerzett elméleti ismeretek mellé.⁹

A gyakorlati ismeretek értékesebbek, mint a tudományosak — Tapasztalt tanítókat kellett volna alkalmaznunk, akik főzésre, szabásvarrásra tanították volna a lányokat, ezzel is nevelve őket az élet gyakorlati kötelességeire.

Olyan intézményeket kellett volna alapítanunk a fiatalok számára, ahol különböző szakmákat tanulhatnak, amelyek nemcsak szellemi képességeiket, de izmaikat is igénybe vennék. Ha választani

⁷Tanácsok az étkezésre nézve, 312.1.

⁸Nevelés, 218.1.

⁹Tanácsok szülőknek..., 8 3 -8 4 .1 .

kellene, akkor melyik lenne a fontosabb? A tudományok ismerete, az egészségre kiható összes hátrányaival, vagy pedig a gyakorlati élethez szükséges kétkezi munka? Habozás nélkül felelek erre: az utóbbi. Ha valamelyiket el kell hanyagolnunk, a könyvekből való tanulás legyen az.¹⁰

Lehetnek olyan fiatalok, akiket rosszul neveltek, mert szüleik nem értettek a gyermekneveléshez. Nekik a lehető legjobb oktatásban kell részesülniük, amelyben a szellemi és fizikai munka megfelelő egyensúlyban van, mert e kettőnek együtt kell járnia.¹¹

Jézus a megelégedettség és szorgalom példája volt — Sokkal több kegyelmet, és sokkal szilárdabb önfegyelmet igényel szerelőként, kereskedőként, ügyvédként vagy földművesként végezni Isten munkáját, s a kereszténység elveit belevinni a mindennapi megszokott üzleti életbe, mint egy misszionáriusnak a misszióterületen munkálkodni, ahol mindenki számára közismert, hogy mi a feladata.

Nagy lelkiertőt igényel vallást vinni a műhely vagy az iroda életébe, s megszentelni az ottani légkört, hogy minden ügy a bibliai mérték szerint bonyolódjék.

[250] A názáreti visszavonultságban töltött harminc év alatt Jézus éppen úgy dolgozott és pihent, evett és aludt hétről hétre és évről évre, mint kortársai. Nem hívta fel magára a figyelmet, mintha kiemelkedő személyiség volna, noha Ő volt a világ Megváltója, akinek angyalok hódoltak, s aki mindig Atyja akaratát teljesítve élt, hogy ezzel az idők végéig követhető példát hagyjon az emberiségnek. Az elégedett és derűs munkálkodás nélkülözhetetlen leckéjét - legyen az bármilyen egyszerű is - még sokaknak meg kell tanulniuk Krisztus követői közül. Ha emberi szemek nem bírálják is munkánkat, ha senki nincs, aki dicsérje vagy kritizálja, akkor is olyan tökéletesen kell végeznünk azt, mintha a Mindenható maga ellenőrizné személyesen. Ugyanolyan hűségesnek kell lennünk üzleti ügyeink apróbb részleteiben, mint az élet nagy kérdéseinek megoldásában.¹²

¹⁰BT III., 156. 1.

¹¹ 19. sz. kézirat, 1887.

¹²Health Reformer, 1876. okt.

Az emberi test csodái — Isten teremtményei vagyunk, s az Ő Szava kinyilatkoztatja nekünk, milyen gondosan és csodálatosan lettünk megalkotva. Élő lakhelyet készített az értelem számára; különlegesen megmunkálva, mint egy templomot, amelyet az Úr maga készített elő az Ő Szentlelke számára, hogy abban lakozzék. Az értelem irányítja az egész embert. Minden tettünknek, akár jó, akár rossz legyen, megvan a forrása az elménkben. Az értelmünkkel imádjuk Istent, általa leszünk a mennyei lények szövetségeseivé. Mégis sokan leélik az életüket anélkül, hogy megismernék az emberi testet, ezt a kincsesládikát.

Minden szervünk az agyunk szolgálatában áll. A tőle jövő üzeneteket az idegek mint futárok továbbítják a test minden részének, hogy irányítsa az élő gépezet mozgását.¹

Testünk felépítését tanulmányozva fordítsunk figyelmet arra, hogy milyen csodálatosan alkalmazkodik céljához, mennyire összhangban működik, és milyen összefüggésben vannak egymással a különböző szerveink. Így ébred fel a tanuló érdeklődése a testnevelés fontossága iránt, és a tanító sokat tehet a kívánt fejlődés és a helyes szokások kifejlesztése érdekében.²

Az egészséget óvni kell! — Mivel az értelem és a lélek a test által jut kifejezésre, ezért a szellemi és lelki erő nagymértékben a testi erőttől és tevékenységtől függ. Mindaz, ami előmozdítja a testi egészséget, elősegíti az erős elme és a jól kiegyensúlyozott jellem fejlődését is. Egészség nélkül senki sem tudja világosan megérteni, vagy tökéletesen teljesíteni önmaga, embertársai és Teremtője iránti kötelezettségeit. Ezért egészségünket ugyanolyan hűségesen kell őriznünk, mint jellemünket. Nevelési erőfeszítéseink alapja az élet-

¹ A keresztény nevelés alapjai, 4 2 5 -4 2 6 .1 .

²Nevelés, 198.1.

és egészségtan ismerete legyen.³

Sokan nem akarják tanulmányozni az egészség törvényeit

[252] — Sokan restek megismerni a természet törvényeit és az egészségük fenntartására adott tanításokat. Életmódjuk helytelen, s ha emiatt meg- betegednek, nem törekszenek kijavítani a természet törvényeinek áthágásával elkövetett hibáikat, de Isten áldását és gyógyító erejét kérik.⁴

Mindenki törekedjék arra, hogy ne csak maga éljen a természet törvényeivel összhangban, hanem másoknak is megmutassa a helyes utat. Sokan vallják magukat Isten gyermekeinek, hisznek is az Úr közeli eljövételében, de az egészségügyi törvények és a mértékletesség terén tudatlanok. Fel kell világosítani őket. Krisztus követőinek tudniuk kell, hogy szükséges Isten törvényeit állandóan és rendszeresen tanulmányozniuk, mert parancsra új parancs, szabályra új szabály következik. Gondoljanak mindig erre. Ne tekintsék ezt a kérdést lényegtelennek, mert csaknem minden családnak szüksége van erre az oktatásra. A lelkiismeretnek fel kell ébrednie, hogy megismerjük: kötelességünk követni a helyes életmód szabályait.⁵

Fordítsunk sokkal több figyelmet az egészségtan alapelveire, az étrenddel, a testgyakorlással, a gyermekek gondozásával, a betegek ápolásával és sok más dologgal kapcsolatban.⁶

A megelőző intézkedések fontossága — Csak nagyon kevés figyelmet fordítanak arra, hogy mi okozza a nagyszámú halandóságot, betegségeket és kóros elváltozásokat, amelyek napjainkban jelentkeznek még a legcivilizáltabb területeken is. Az emberi faj egyre jobban megromlik... A legtöbb baj, ami szenvedést és nyomort hoz az emberekre, megelőzhető lett volna, s ennek hatékonysága nagyrészt a szülők kezében van, a nevelésen múlik.⁷

Tanítsátok a gyermekeket az okból az eredményre következtetni! — Tanítsátok meg gyermekeiteket az okból az eredményre

³Uo., 195. I.

⁴Keresztény mértékletesség..., 1 1 2 -1 1 3 . 1.

⁵U o ., 117. 1.

⁶Nevelés, 197.1.

⁷A nagy Orvos, 3 8 0 .1.

következtetni, s értessétek meg velük, hogy ha vétkeznek létük törvénye ellen, akkor el kell szenvedniük a fájdalmas büntetést is. Ha nem fejlődnek olyan gyorsan, mint kellene, ne csüggedjete, hanem tanítsátok őket türelemmel, és tartsatok ki mindaddig, amíg el nem éritek a teljes győzelmet.⁸

Akik tanulmányozzák és gyakorolják a helyes életmód alapelveit, azok mind testileg, mind lelkileg gazdag áldást nyernek. Az egészség filozófiájának átfogó ismerete védelmet nyújt napjaink egyre növekvő veszedelmeivel szemben.⁹

Korán kezdjétek oktatni az alapismereteket! — A gyermekeket korán meg kell tanítanunk egyszerű, könnyű leckék segítségével az élet és egészség tan alapismereteire. A munkát az anyának kell kezdenie otthon, és hűségesen kell azt folytatni az iskolában. Ahogy a gyermekek növekednek, a tanítást tovább kell folytatni, amíg csak gondoskodni nem tud arról a házról, amelyben lakik. A tanulóknak meg kell érteniük a betegségek elleni védekezés fontosságát, hogy megőrizték minden szervük erejét. Ezért meg kell tanítani nekik, hogyan kezeljék a mindennapos betegségeket és baleseteket.¹⁰

[253]

A természet törvényeinek megismerése nélkülözhetetlen — Vannak dolgok, amelyeknek általában nem tulajdonítanak figyelmet az élet- és egészség tanórákon. Azonban ezek sokkal fontosabbak a tanuló számára, mint a sok elvont ismeret, amit általában ezzel kapcsolatban tanítanak. Minden nevelés alapelve, hogy a természeti törvények is az Úr törvényei, és éppen úgy isteni eredetűek, mint a Tízparancsolat. A szervezetünket kormányzó törvényeket Isten beírta idegrendszerünkbe, izmainkba és testünk minden rostjába. Ezeknek a törvényeknek minden szándékos megsértése Teremtőnk elleni vétek, ugyanolyan bűn, mintha a Tízparancsolatot rontanánk meg. Nagyon fontos tehát, hogy oktassuk ezeknek a törvényeknek az alapos ismeretét!¹¹

⁸Tanácsok szülőknek..., 126. 1.

⁹U o ., 138.1.

¹⁰Nevelés, 196 .1.

¹¹U o ., 196 -197 . I.

A tények ismerete nem elég — A biológiaórákon a tanulóknak meg kell magyarázni, hogy nemcsak bizonyos tényeket és alapelveket szükséges megismerniük. Ennek önmagában még kevés a haszna. Megérthetik ugyan a szellőztetés fontosságát, szobájukat eláraszthatják elegendő friss levegővel, de ha tüdejüket nem frissítik fel mély légzéssel, akkor el kell szenvedniük a tökéletlen légzés következményeit. Megérthetik ugyan a tisztaság fontosságát és gondoskodhatnak a szükséges kellékekről is, azonban mindez értéktelen lesz, ha nem élnek velük. Nagyon fontos a lelkükbe vésnünk annak jelentőségét, hogy lelkiismeretesen gyakorolják a tanultakat.¹²

Rendszeresség az evésben és az alvásban — A rendszeres evés és alvás fontosságáról nem szabad megfeledkeznünk. Mivel testünk pihenés közben épül, ezért különösen az ifjúság számára fontos a bőséges és rendszeres alvás.¹³

Az alvás óráinak szabályozásában nincs helye összevisszaságnak. A tanulók ne szokjanak hozzá, hogy éjfélig égetik a lámpát, és a nappal értékes óráit átalusszák. Ha ehhez mégis hozzászoktak, akkor épp itt az ideje, hogy változtassanak rossz szokásukon, és ettől kezdve időben térjenek nyugovóra. Ha így tesznek, akkor reggel frissen ébrednek az előttük álló nap feladatainak végzésére.¹⁴

[254] **Ragaszkodjunk az egészséges szokásokhoz!** — Az evésben, ivásban és öltözködésben ragaszkodni kell a helyes szokásokhoz. A rossz szokások gyengítik a fiatalok fogékonyságát a Biblia igazságai iránt. Óvni kell a gyermekeket az étvágy kényeztetésétől és különösképpen a testet izgató és kábító hatású szerek használatától. Keresztény szülők asztalain ne legyenek fűszeres ételek feltálalva.¹⁵

Nem szabad dédelgetnünk semmi olyan szokást, amely a szellemi vagy testi erőt gyengíti, illetve bármilyen módon erőink rovására megy. Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk egészségünk megőrzése érdekében, hogy természetünk kedves és értelmünk tiszta legyen, hogy képesek legyünk különbséget tenni a szent és a közönséges dolgok között, s hogy testben és lélekben egyaránt Istent

¹²Uo., 200. 1.

¹³Uo., 205. 1.

¹⁴Tanácsok szülőknek..., 297. 1.

¹⁵Uo., 126. 1.

tiszteljük, hiszen mindezek az Övéi.¹⁶

A helyes testtartás fontossága — Mindenekelőtt törekedjünk a helyes ülő és álló testtartásra. Isten az embert egyenesnek alkotta, és azt akarja, hogy ne csak testi, hanem szellemi és erkölcsi áldásokkal - kedvességgel, méltósággal, önuralommal, bátorsággal és önbizalommal - rendelkezék, amit az egyenes testtartás nagymértékben biztosít. A tanító adjon oktatást e kérdésben példamutatás és tanítás által. Mutassa meg a helyes testtartást, és figyeljen oda, hogy azt megőrizzék.¹⁷

Lélegzés és hangképzés — A helyes testtartás után a legfontosabb a lélegzés és hangképzés. Aki egyenesen ül és áll, helyesebben lélegzik. A tanító vesse tanuló lelkébe a mély lélegzés fontosságát! Magyarozza el, hogyan segíti elő a légzőszervek egészséges működése a vérkeringést, hogyan eleveníti meg az egész szervezetet, miként serkenti az étvágyat, mozdítja elő az emésztést, és hogyan segít egészséges, mély álomhoz. Így nemcsak a testet frissíti fel, hanem a lelket is megnyugtatja. Amikor a tanító ismertette a mély lélegzés fontosságát, figyeljen oda, hogy az a gyakorlatban is megvalósuljon, írjon elő olyan testgyakorlatokat, amelyek előmozdítják a mély lélegzést, és törekedjen arra, hogy ez a szokás megalapozódjék a tanulóknál.

A hang képzése fontos helyet tölt be a testnevelésben, mivel tágítja és erősíti a tüdőket, ezáltal véd a betegségektől. A helyes olvasás és beszéd elsajátítása céljából ügyeljünk arra, hogy a hasizmok működéséhez legyen elegendő hely a légzésnél, és a légzőszerveket semmi ne korlátozza. A hangképzés a hasizmok működtetése által történjék, és ne to- rokból. Így megakadályozhatjuk a nagyfokú kifáradást - a tüdő és a torok súlyos megbetegedését. Gondos figyelmet kell fordítanunk az érthető kiejtésre, a lágy, kellemes hangszínrre és a nem túl gyors beszédre. Ez nemcsak az egészségünkre lesz jó hatással, de nagymértékben fokozza a tanuló lelkesedését és munkája eredményességét.¹⁸

[255]

¹⁶Youth«s Instructor, 1893. aug. 24.

¹⁷Nevelés, 198.1.

¹⁸Uo., 198-199.1.

A család boldogságának három feltétele — Az egészségtan oktatásánál egy komoly tanító minden alkalmat megragad, hogy bemutassa, milyen fontos a tisztaság szokásainkban és környezetünkben. Hangsúlyoznunk kell a mindennapi fürdés értékét a testi egészség megőrzése és a szellemi tevékenység fokozása érdekében. Figyelmet kell fordítanunk a napfényre, a szellőztetésre, a hálószoba és a konyha egészségére. Tanítsátok meg a tanulókat arra, hogy az egészséges hálószoba, a tiszta konyha, az ízlésesen megterített asztal és az egészséges táplálék többet jelent a családi boldogság biztosításában és jobban felkelti minden értelmes látogató érdeklődését, mint a fogadósobában elhelyezett értékes bútorzat. Ma sem kevésbé aktuális az isteni tanító több mint 1800 évvel ezelőtt adott tanítása: „Az élet több, hogynem az eledel, és a test, hogynem az öltözet.” (Lk. 12:23)¹⁹

Igyekezzünk megismerni a természetes gyógymódokat! — Tiszta levegő, napfény, mértékletesség, pihenés, testmozgás, megfelelő étrend, a víz használata és bizalom Istenben - ezek a valódi gyógymódok. Mindenkinek meg kellene ismernie a természet gyógyító eszközeit és azok alkalmazását. Nagyon fontos megtanulni a betegápolással kapcsolatos elméleti ismereteket, de gyakorolni is, hogy az elveket helyesen alkalmazzuk.

A természetes gyógymódok alkalmazása bizonyos odafigyelést és erőfeszítést igényel, amit sokan nem hajlandók megtenni. A természet gyógyító hatására történő felépülés fokozatos, és a türelmetlen szemlélő számára lassúnak tűnik. A káros szenvedélyekről való lemondás önmegtagadást igényel. Ám a várakozás mégsem hiábavaló, mert a természet fogvatkozás nélkül elvégzi bölcs gyógyító munkáját. Azokat, akik kitartóan engedelmeskednek törvényeinek, egészséges testtel és elmével ajándékozza meg.²⁰

[256] **A mindent átfogó törvényrendszer** — Megfontolást igényel, hogy mit tehetünk önmagunkért. Meg kell ismernem magamat. Mindig tanulnom kell valamit arról, hogyan viseljem gondját a testemnek, amelyet Isten adott nekem, hogy egészségben őrizzem meg.

¹⁹Uo., 200. I.

²⁰A nagy Orvos, 127.1.

Úgy kell étkezni, ahogyan a leginkább javamra válik, és úgy öltözködni, hogy vérkeringésem egészséges legyen. Nem szabad megvonnom magamtól a friss levegőt és a testmozgást. Olyan sokat kell a napfényben tartózkodnom, amennyit csak lehet. Bölcsességet kell szerezni, hogy testem hűsége őrizője lehessen.

Nagy esztelenség volna felhevülten és izzadtan hűvös szobába mennem, és okatlan sáfárnak bizonyulnék, ha a huzatban ülnék le, hogy azután megfázjak. Ugyancsak oktalanság volna hideg lábakkal és végtagokkal ülni, amelynek eredményeként a vér az agyamba és a belső szerveimbe húzódna. Hűvös időben mindig gondosan óvom lábamat a hidegtől. Rendszeres időközönként kell étkezni és olyan ételt fogyasztani, amely a legjobb minőségű vért eredményezi. Nem dolgozom mértéktelenül, ha lehetőségem van rá. És ha mégis megszegem az Isten által lényembe plántált törvényeket, akkor meg kell bánnom azt, és meg kell újulnom. Akkor a lehető legkedvezőbb körülmények közé kell helyeznem magamat, olyan doktorok keze alá, amelyeket Isten rendelt el - tiszta levegő, tiszta víz és a drága, gyógyító napfény.²¹

Egyénileg vagyunk felelősek Istennek — Testünk Krisztus megvásárolt tulajdona, és nem szabad azt tennünk vele, amit akarunk. Mindenki, aki megértette az egészség törvényeit, tartsa kötelességének, hogy engedelmeskedjék e törvényeknek, amelyeket Istentől kaptunk. Az egészségügyi szabályokhoz való alkalmazkodás minden ember személyes kötelessége. Egyénenként kell számot adni Istennek szokásainkért és tetteinkért. Ezért ne azt kérdezzük: „Mi a világ szokása?”, hanem: „Hogyan bánjak én személyesen azzal az épülettel, amelyet Istentől kaptam?”²²

²¹Medical Ministry, 230. I.

²²A nagy Orvos, 310. I.

XIV. A jó állóképesség fenntartása

[257]

61. fejezet — Háziasszony a konyhában

A háziasszony elhivatottsága - Nincs fontosabb foglalatosság, mint a házimunka. Értelmességet és jártasságot követel meg, hogy valaki jól főzzön, és étvágygerjesztő, egészséges ételeket tálaljon az asztalra. Az étel a gyomorba kerül, hogy belőle egészséges vér képződjék a szervezet ellátására, ezért az étel készítése az egyik legfontosabb és legmagasabb rendű hivatás.¹

Nagyon fontos minden fiatal számára, hogy ismerje a mindennapi kötelességeket. Egy fiatal nő nélkülözheti a francia nyelvet, a zongorázást vagy az algebra tudományát, de nélkülözhetetlen számára, hogy megtanulja a kenyérsütést, a szabás-varrást, és sok más olyan kötelesség jó elvégzését, amelyek egy otthon megalapításához és fenntartásához szükségesek.

[258] Az egész család egészségének és boldogságának építésében semmi sem fontosabb, mint a jó szakács ügyessége és rátermettsége. Rosszul készített, egészségtelen főztjével a háziasszony akadályozhatja, sőt tönkretelheti a felnőttek igyekezetét és hátráltathatja a gyermekek fej- lődését. Sok jót tehet, ha étvágygerjesztő és ízletes ételeket készít, hogy a test szükségleteiről gondoskodjék. Így az élet boldogsága sokféle módon összefügg a mindennapi kötelességek iránti hűséggel.²

A főzés nagyon fontos tudomány — A főzés tudománya nem kis dolog... Művészet ez, s a művészetek között a legértékesebb, mert szoros kapcsolatban áll az étellel. Több figyelmet kell szentelni rá, mert a jó vér képzéséhez jó minőségű étel szükséges.

Az emberek egészségének megőrzése a jó főzés egészségügyi misszióján alapul. Az egészségügyi reformáció helyett sokszor deformáció tapasztalható az élvezhetetlenül elkészített ételek miatt. Az egészséges főzés tudományában mutatkozó hiányosságokat mielőbb pótolni kell, ha sikert akarunk elérni az egészségügyi megújulásban.

¹BT III., 1 5 8 .1. 13.

²Nevelés, 2 1 6 .1.

Sajnos csak nagyon kevés jó szakács van. Sok-sok anyának meg kell tanulnia jól főzni, hogy családjukat helyesen elkészített, szépen tálalt, egészséges étellel láthassák el.³

Váljatok a házimunkák művészeivé! — Nőtestvéreink sok esetben egyszerűen nem tudnak főzni. A helyükben elmennék az ország legjobb szakácsához, és ha kell, hetekig ott maradnék, míg alaposan megtanulnám a szakácművészetet, és értelmes, jól képzett háziasszonnyá válnék. Akkor is ezt tenném, ha már negyvenéves volnék. Hiszen kötelességetek, hogy jól tudjatok főzni, és hogy leányaitokat is megtanítsátok erre.⁴

Tanulmányozás és gyakorlás — Lehet ételeket egyszerűen készíteni, de ízletesen és táplálónan elkészíteni: művészet. Az asszonyok igyekezzenek elsajátítani a helyes főzési módokat, s a tanultakat türelmesen gyakorolni. Sok ember szenved attól, hogy nem veszik ehhez a fáradságot. Nekik mondom: Ideje, hogy összeszedjétek magatokat és megtanuljátok ezt! Ne gondoljátok, hogy haszontalan időtöltés alapos ismereteket és tapasztalatot szerezni az egészséges, ízletes ételek elkészítésében. Akin egy egész család gondozásának a felelőssége nyugszik, kötelessége megtanulni, hogyan készítse el helyesen az ételeket, bármilyen nagy gyakorlata is van már a főzésben.⁵

Egyszerűség és változatosság — Az ételek legyenek változatosak. Ne kerüljön az asztalra többször egymás után ugyanaz az étel, ugyanúgy elkészítve. A változatos étrend jobban táplálja a szervezetet, és jobb étvággal is fogyasztható.⁶

[259]

Testünk abból épül fel, amit eszünk, ezért ahhoz, hogy szöveteink jó állapotban legyenek, s hogy megerősödjünk, megfelelő ételeket kell fogyasztanunk, melyek a test szükségleteit kellőképpen kielégítik. Minden háziasszonynak keresztény kötelessége megtanulni olyan egészséges és változatos ételeket készíteni, amelyek nemcsak táplálóak, de ízletesek is.⁷

³Tanácsok az étkezésre és ételekre, 263.1.

⁴BT II., 370.1.

⁵Keresztény mértékletesség..., 49.1.

⁶A gyógyítás szolgálata, 300.1.

⁷Keresztény mértékletesség..., 48-49.1.

Sok helyen még az asztal megtérítésében is a divat és kérdés befolyása látható, s az ételek egészséges elkészítése másodlagos kérdés. A sok, különféle fogás feltalálásához idő, pénz és fáradtságos munka kell, s mégsem származik belőle áldás. Lehet, hogy nagyon elegáns dolog fél tucat ételt kínálni egyetlen étkezésnél, de ez a szokás ártalmas az egészségre. Olyan divat ez, amit a józan gondolkodású férfiak és nők messze elkerülnek, s szavaikkal és példájukkal helytelenítenek... Mennyivel jobb volna az egész család egészsége szempontjából, ha az asztalt egyszerűbben terítenék meg!⁸

A silány ételek eredménye — Ezreket fosztott meg életerejüktől a silány főzés. Többen halnak meg emiatt, mint sokan gondolnák. Megrongálja a szervezetet és betegséget okoz. Ilyen állapotban nem könnyen tudják a mennyei dolgokat felfogni.⁹

A gyér és rosszul elkészített táplálék a vérképző szervek legyengítése által megrontja a vért. Az egész szervezet elgyengül, megbetegszik, az idegrendszer pedig érzékenyebbé válik. Ezrekre és tízezrekre tehető a rossz főzés áldozatainak száma. Sok sírra kerülhetne ez a tábla: „Meghalt a rossz főzés miatt”, vagy „Meghalt, mert tönkretette a gyomra”.¹⁰

Tanítsátok főzni gyermekeiteket! — Ne mulasszátok el, hogy gyermekeiteket megtaníjátok főzni! Ezzel olyan elvekre oktatójátok őket, amelyekre a vallásos nevelésben is feltétlenül szükségük van. Amikor az egészségtant magyarázzátok és arról beszéltek, hogyan kell egyszerűen, mégis jól főzni, akkor a nevelés leghasznosabb területeit alapozzátok meg. Hozzáértés kell ahhoz, hogy valaki jó, könnyű kenyeret tudjon sütni. Vallás rejlik a jó főzésben, s a magam részéről megkérdőjelezem azok vallását, akik képtelenek megérteni az ételkészítés fontosságát, ezért nem is tanulnak meg egészségesen, jól főzni.¹¹

[260]

Derűsen, türelmesen oktassátok őket! — Az anyák vigyék magukkal a konyhába lányaikat már egész kicsi korukban és tanítsák

⁸U o., 73.1.

⁹U o., 49. I.

¹⁰A gyógyítás szolgálata, 302. 1.

¹¹BT II., 3 7 0 .1.

őket a főzés művészetére. Nem várhatják el a szülők, hogy a lányok maguktól megértsék a háztartás rejtélyeit, és anélkül, hogy tanítanák őket, ügyes háziasszonyokká váljanak. Türelmesen és szeretettel kell oktatni őket, s amennyire csak lehet, derűs biztatással, elismerő szavakkal kell munkájukat kellemessé tenni.¹²

Akkor se bíráljátok őket, ha kétszer, háromszor is hibáznak. A csalódás, ami saját hibájuk miatt éri őket, már önmagában véve is kísértés arra, hogy ezt mondják: „Ennek semmi értelme, nem tudom megcsinálni!” Ez nem alkalmas idő a bírálatra. Ilyenkor az akarat elgyengül, ezért bátorításra, derűs, biztató szavakra van szükség: „Ne törődj a hibákkal, hiszen még kezdő vagy, akinek megengedhető néhány baklövés. Próbáld meg újra, és igyekezz arra összpontosítani, amit csinálsz. Légy nagyon óvatos és gondos, és meglátod, sikerül!”¹³

A türelmetlenség lehúti az érdeklődést és a lelkesedést — Sok anya nem fogja fel, hogy milyen fontosak az efféle ismeretek, és inkább maga csinál meg mindent, mintsem vállalná az oktatással járó nehézségeket és korrigálná a tanulással együtt járó hibákat. Ha lányaik hibáznak, elküldik őket: „Nem tudod rendesen megcsinálni! Inkább nehezíted és akadályozod a munkámat, mint segítenél!” S ha a kezdők első erőfeszítéseit ilyen kudarc kíséri, ez teljesen elveszi kedvüket a tanulástól, és szinte elrettennek attól, hogy újra próbálkozzanak a varrással, kötéssel, házimunkákkal, vagy bármi mással. Ilyenkor teljes mértékben az anya a hibás. Ha türelemmel oktatta volna leányát, akkor az a gyakorlás által jártasságot szerezhett volna, ami orvosolná ügyetlen mozdulatait, és gyakorlott háziasszonnyá válna.¹⁴

A legfontosabb előkészület a gyakorlati életre — A fiatal asszonyokat jól meg kell tanítani főzni. Így bármilyen körülmények közé is kerüljenek az életben, lesz olyan tudományuk, amit bármikor felhasználhatnak. A képzésnek olyan ága ez, amely a leg-

¹²BT I., 684.1.

¹³Uo., 684-685.1.

¹⁴Uo., 685.1.

közvetlenebb módon hat az ember életére, különösen azokéra, akik számunkra a legdrágábbak.¹⁵

[261] Nagyon becsülöm a varrónőmet, nagyra tartom a gépírónőmet, ám a legfontosabb helyet a család segítői között mégis a szakács tölti be, aki jól tudja, hogyan készítse el az ételt, hogy az fönntartsa az életünket, s táplálja az agyunkat, csontjainkat, izmainkat.¹⁶

A fiatal lányok azt gondolják, hogy a főzés és az egyéb házimunka megalázó; ezért sok fiatal asszonynak, akinek családja gondját kellene viselnie, halvány fogalma sincs azokról a kötelességekről, amelyek egy feleség és anya vállán nyugosznak.¹⁷

Erődítmény a balgaság és gonoszság ellen — Amikor a szakácművészetre oktatókat gyermekeitek, akkor olyan erődöt építetek köréjük, mely megőrzi őket a balgaságra és gonoszságra vezető kísértésektől, melyekbe máskülönben belebotlanának.¹⁸

A férfiaknak ugyanúgy meg kell tanulniuk főzni, mint a nőknek — A férfiaknak is érteniük kell az ételek egyszerű és egészséges elkészítéséhez. Munkájuk sokszor olyan helyekre rendeli őket, ahol nem juthatnak megfelelő élelemhez, s ilyenkor hasznát vehetik főzési tudományuknak a jó cél érdekében.¹⁹

A fiatal férfiak és nők tanulják meg, hogyan lehet gazdaságosan főzni úgy, hogy mindenféle húsételt kiiktatnak az étrendből.²⁰

Tanuljátok a takarékoságot - kerüljétek a pazarlást! — A főzés minden ágában fontoljuk meg a kérdést: „Hogyan lehet a lehető legtermészetesebb módon olcsó ételt készíteni?” Arra is nagy figyelmet kell fordítanunk, hogy az ételmaradék ne vesszen kárba. Meg kell ismernünk, hogyan menthetnénk meg és hasznosíthatnánk azt. Az ilyen jártasság és takarékoság igazi áldás. A melegebb évszakban készíttetek kevesebb ételt, s használjatok több nyers alapanyagot. Sok szegény család van, akiknek szinte alig van mit enniük,

¹⁵Uo., 683-684.1.

¹⁶BT II., 3 7 0 .1.

¹⁷A gyógyítás szolgálata, 302. 1.

¹⁸BT II., 370.1.

¹⁹A gyógyítás szolgálata, 3 2 3 .1.

²⁰Tanácsok szülőknek..., 313.1.

de elcsodálkoznának, ha felvilágosítanánk őket, hogy szegénységük oka pazarlásuk.²¹

Létfontosságú kérdés — „Akár esztek, akár isztok, vagy bármi mást cselekesztek, tegyetek mindent Isten dicsőségére.” (I. Kor. 10:31) Követitek-e ezt a tanácsot, amikor táplálékot készítetek családok számára? Kizárólag olyan ételeket adtok-e gyermekeiteknek, amelyekről tudjátok, hogy a legjobb vér képződik majd belőle? Vajon ezek az ételek a lehető legkevésbé tartják izgalomban a szervezetet? Olyanok-e, hogy általuk a legjobb kapcsolatba kerülnek az étellel és egészséggel? Ilyen-e az az étel, amelyet értelmes ember módjára a gyermekeid elé akarsz tálalni, vagy pedig tekintet nélkül jövőbeni jólétükre, egészségtelen, izgató, élénkítő táplálékot adsz nekik?²²

[262]

²¹ Tanácsok az étkezéssel és ételekkel kapcsolatban, 258. 1.

²² BT II., 359-360.1.

62. fejezet — Az életért étkezni

Istentől kapott hajlamok és az étvágy — Természetes hajlamainkat és étvágyunkat Istentől kaptuk, de ezek akkor még tiszták és szentek voltak. Isten úgy tervezte, hogy az értelem uralja az étvágyat, s hogy vágyaink boldogsághoz vezessenek. Ha azokat a megszentelt értelem irányítja és uralja, akkor az Úr dicsőségére vannak. ¹

Az Úr féltő gondoskodásának tárgya — Az izráeliták nevelése minden életszokásukat magában foglalta. Mindaz, ami jólétüket érintette, az isteni gondviselés felügyelete alatt állt és az isteni törvény hatálya alá tartozott. A manna, amellyel az Úr táplálta őket a pusztában, olyan tápanyagokat tartalmazott, amelyek segítették fizikai, szellemi és erkölcsi erejüket. Pusztai életük viszontagságai ellenére nem volt köztük beteg. ²

Az elfogyasztott táplálékból épül fel testünk — Testünk az elfogyasztott táplálékból épül fel. Szöveteinkben folyamatos leépülés megy végbe - minden szerv minden egyes mozdulata elhasznál valamennyi energiát, amelyet az étellel pótolunk. Minden szervnek szüksége van a megfelelő tápanyagokra. Az agy, a csontok, az izmok és idegek mind követelik a számukra fontos utánpótlást. Csodálatos folyamat, ahogyan az étel vérré alakul, s ez a vér ellátja a test különféle szerveit, folyamatosan táplálva minden ideget, izmot, szövetet étellel és erővel. ³

A csecsemő helyes táplálásával kezdjük — Nehéz lenne túlbecsülni, mennyire fontos a gyermekeket helyes étkezési szokásokra nevelni. A gyermekeknek meg kell tanulniuk: nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk. A nevelésnek a csecsemőkorból kell elkezdődnie. A gyerekeknek csak rendszeres idő-

¹Mértékletesség, 12.1.

²Nevelés, 38. I.

³A nagy Orvos, 295.1.

közökben szabad enni adni, és ahogyan növekednek, az étkezések számát csökkenteni kell. Ne kapjanak édességet vagy felnőtteknek való ételeket, amelyeket képtelenek megemészteni. Ez a gondosság és pontosság nemcsak a csecsemő egészségét segíti elő, de barátságossá és csendessé is teszi őt, és olyan szokásokat is megalapoz, amelyek a későbbi években áldásnak bizonyulnak majd.⁴

[264]

Kordában tartani az étvágyat — Amikor a gyermekek kinőnek a csecsemőkorból, továbbra is figyelmet kell fordítanunk arra, hogy ízlésüket és étvágyukat megfelelően formáljuk. Gyakran megengedik nekik, hogy akkor és azt egyenek, amikor és amihez csak kedvük szottyán, tekintet nélkül az egészségre. A rendszeresen nyálankságokra kiadott pénzzel azt a meggyőződést erősítjük bennük, hogy a legfőbb cél és a legnagyobb boldogság az életben, ha étvágyunkat kielégíthetjük. Az ilyen nevelés dőzsöléshez és kicsapongáshoz vezet, aminek a vége betegség. A szülők formálják gyermekeik étvágyát, és ne engedjék nekik az egészségre ártalmas ételek élvezését.⁵

Az étkezés befolyásolja a testi, lelki és szellemi erőket — Azok az anyák, akik gyermekeik egészsége és boldogsága árán is kielégítik azok romlott kívánságait, olyan magvakat vetnek el, amelyek előbb-utóbb kikelnek és meghozzák gonosz gyümölcseiket. A kicsinyekkel együtt nő az önszeretetük is, és ennek mind a szellemi, mind a fizikai erők áldozatul esnek. Az anyák keserűen aratják majd le munkájuk gyümölcseit. Látniuk kell gyermekeiket úgy felnőni, hogy szellemileg és jellemükben is alkalmatlanok a nemes és hasznos feladatok végzésére, mind a társadalomban, mind otthon. Az egészségtelen táplálkozást megsínylik a szellemi, testi és lelki erők egyaránt. A lelkiismeret eltompul, és a jó benyomásokra való fogékonyság elhal.⁶

A legjobb táplálék — Hogy megtudjuk, melyik a legjobb táplálék, tanulmányozzuk Isten eredeti tervét, amelyben az ember étrendjét megállapította. Ő, aki az embert teremtette és tisztában van

⁴U o., 383.1.

⁵U o., 384. 1.

⁶Tanácsok az étkezésre és a táplálkozásra vonatkozóan, 230.1.

szükségleteivel, jelölte ki Ádámnak a megfelelő táplálékot... A Teremtőnk által számunkra kiválasztott étrend gabonaneműekből, gyümölcsökből, diófélékből és zöldségekből áll.⁷

[265] **Egyszerűen, de ízletesen készítsük el ételünket** — Isten bőségesen ellátta az embert mindennel, amivel romlatlan étvágyát kiélégíthette. Eléje terítette a föld terményeit - az étvágy számára kívánatos, a szervezet számára tápláló ételek bőséges választékát. Ezeket szabadon élvezhetjük, mondja jóakaró mennyei Atyánk. A zöldségek, gyümölcsök és a tejszínnel vagy tejjel elkészített gabonafélék - minden fűszertől és zsírtól mentesen - a legjobb és legegészségesebb étrendet alkotják. Olyan táplálékot nyújtanak a testnek, és olyan szívósságot és szellemi erőt az elmének, amire az izgató ételek nem képesek.⁸

Az étvágy nem megbízható tanácsadó — Olyan ételeket kell választanunk, amelyek a test felépítéséhez szükséges anyagokat leginkább szolgáltatják. Ebben a választásban az étvágy nem megbízható tanácsadó, mivel a helytelen táplálkozási szokások által már teljesen megromlott... A mindenfelé uralkodó betegségek és szenvedések nagy részben az étrendben mutatkozó általános hibáknak tulajdoníthatók.⁹

Gyermekek, akik telhetetlen étvágyukat követik — Utazásaim során hallottam, amint anyák arról beszélgettek, hogy gyermekeik milyen válogatósak, és ha nem raknak eléjük húsfélét vagy süteményt, nem akarnak enni. Amikor elérkezett az ebéd ideje, megfigyeltem az étel minőségét, amit ezeknek a gyermekeknek adtak. Volt ott fehér lisztből készült kenyér, szeletelt uborka, sütemény és befőtt. A kicsinyek sápadt, fakó arcszíne világosan rámutatott gyomorbetegségeikre, melyektől szenvedtek. Kettő közülük észrevette, hogy egy másik család gyermekei sajtot esznek, és ettől elment az étvágyuk a saját ételüktől, mindaddig, amíg kényeztető anyjuk nem kért egy darab sajtot nekik, attól félve, hogy drága gyermekei nem fogják megenni ebédjüket. Megjegyzésül még hozzátette, hogy gyer-

⁷A nagy O rvos, 295-296. 1.

⁸Tanácsok az étkezésre..., 92.1.

⁹A nagy Orvos, 295.1.

mekei imádják ezt vagy azt, és ő megengedi, hogy azt egyenek, amit csak megkívánnak, hiszen az étvágy azután az étel után sóvárog, amire a szervezetnek szüksége van. Ez igaz lehet abban az esetben, ha az étvágy még nincs megromtva. Létezik természetes, és létezik eltorzult, megromlott étvágy is.

Szülők, akik annyira hozzászoktatták gyermekeiket az egészségtelen és izgató ételek élvezetéhez, hogy azok képesek megkívánni az agyagot, a faceruzát, az odakozmált kávé, a teazaccot, a fahéjat, a babérlevelet és egyéb fűszereket, nem állíthatják, hogy az étvágy azután sóvárog, amit a szervezet igényel. Az étvágy addig terelődött rossz irányba, míg teljesen megromlott. A gyomor finom és érzékeny fala először izgalomba jön, azután égni kezd, míg végül eltompul és elveszíti érzékenységét. Az egyszerű és egészséges étel ezután unalmasnak és ízetlennek tűnik. Az így tönkretett gyomor persze nem végzi el feladatát addig, míg rá nem kényszerítik a legizgatóbb anyagok bevitelével.

Ha ezek a gyerekek csecsemőkoruktól fogva csak egészséges és a lehető legegyszerűbb módon elkészített ételeket kaptak volna, amelyek megőrzik természetes állapotukat, és kerültek volna a hússok, fűszerek és zsiradékok fogyasztását, akkor ízlésük és étvágyuk nem lenne romlott¹⁰

[266]

Mi a helyzet a húsfélékkel? — Nem hozhatunk pontos szabályokat az étkezésre nézve, de hangoztatjuk, hogy olyan országokban, ahol bőven terem gyümölcs, gabona és diófélék, a húsetel nem megfelelő táplálék Isten népe számára. Felvilágosítást kaptam, hogy a húsfélék fogyasztása az állati természet felé hajlít, s megfosztja az embereket attól a szeretettől és együttérzéstől, amelyet egymás iránt kellene táplálniuk. Az alantas szenvedélyek uralmát segíti lényünk magasabb rendű erői fölé. Ha a húsfogyasztás valaha is egészséges volt, ma biztosan nem az.¹¹

A húsetelek kerülésének oka — A húst fogyasztók a gabonaféléket és zöldségeket másodkézből kapják, mert az állatok is ezekből szerzik a növekedésükhöz szükséges tápanyagokat. A magvakból

¹⁰Tanácsok az étkezésre..., 2 3 9 .1.

¹¹BT IX ., 159. 1.

és zöldségekből az életadó tápérték az állatok szervezetében felszívódik, s csak azután kerül a húsevők szervezetébe. Mennyivel jobb közvetlenül magunkhoz venni ezeket a tápanyagokat azokból az ételekből, amelyeket Isten számunkra rendelt!

A hús sohasem volt a legmegfelelőbb táplálék, de fogyasztása most - az állatok betegségeinek rohamos szaporodása miatt - kétszeresen is kifogásolható. Akik húst fogyasztanak, aligha tudják, mit esznek! Ha alkalmuk lenne látni az élő vágóállatot, és tudnák, milyen minőségű húst esznek, sokszor undorral fordulnának el tőle. Vannak, akik rendszeresen fogyasztanak olyan húsételeket, amelyek hemzsegnek a tuberkulózist és rákot keltő kórokozóktól. Ezek, és más hasonló halálos betegségek így terjednek.¹²

A hatás nem látható azonnal — A húsételek fogyasztásának következményei nem tapasztalhatók azonnal, ám ez korántsem bizonyítja ártalmatlanságukat. Kevesen hiszik el, hogy a húsétel mérgezte meg vérüket, és okozta szenvedésüket. Sokan halnak meg kizárólag a húsevésnek tulajdonítható betegségben, de a valóságos okot nem sejtik.¹³

[267] **Visszatérni az egészséges, eredeti étrendhez** — Nincs-e már itt az ideje annak, hogy mindenki felhagyjon a húsfogyasztással? Hogyan táplálkozhatnak még mindig hússal és egyéb testet-lelket károsító ételekkel azok, akik a szent angyalok társaságára méltó tiszta, nemes és szent életre törekszenek? Miként olthatják ki Isten teremtményeinek életét, hogy azok húsát ínyencfalatként fogyasszák? Térjenek inkább vissza a kezdetben kapott egészséges és ízletes ételekhez; legyenek irgalmasok az Isten által teremtett és uralmuk alá helyezett oktalan állatokkal, és tanítsák meg erre az irgalmasságra gyermekeiket is!¹⁴

A Krisztust várók viselkedése — Azok, akik Krisztus visszajövetelét várják, az utolsó időkben felhagynak a húsevéssel - étrendjükből teljesen kiiktatják azt. Ezt a célt mindig tartsuk a szemünk előtt, és tegyünk meg mindent azért, hogy elérjük. Nem tudom elképzelni, hogy miközben rendszeresen húst eszünk, összhangban

¹²A nagy Orvos, 313.1

¹³U o ., 315.1.

¹⁴U o ., 317.1.

lehessünk azzal a világossággal, amelyet Isten jónak látott nekünk adni. ¹⁵

Térjünk vissza Isten eredeti tervéhez! — Újra és újra megmutatták nekem, hogy Isten vissza szeretné vezetni népét az Ő eredeti tervéhez, hogy ne táplálkozzanak a halott állatok húsával. Azt akarja, hogy jobb táplálkozási szokásokra tanítsuk az embereket.

Ha a húst elhagyják és az ízlést nem a húsevésre szoktatják, ha gyümölcsök és magvak szeretetére serkentik magukat, hamarosan elérik, amit Isten kezdetben szánt az embernek. Az Úr népe nem fog húst fogyasztani. ¹⁶

A változtatás jótékony hatása — Tévedés azt hinni, hogy az izmok ereje a húsételek fogyasztásától függ. A szervezet szükségletei hús nélkül jobban kielégíthetők, és egészsége jobban megőrizhető. A gabonafélék gyümölccsel és főzelékfélékkel együtt mindazt tartalmazzák, ami a jó vér képzéséhez szükséges. Ezeket az alkotóelemeket a húsos étrend nem tudja olyan mértékben nyújtani. Ha az ember egészsége és energiái megkívánnák a hús fogyasztását, akkor Isten az első emberpár táplálékául húst is választott volna.

Sok esetben a húsevés elhagyását gyengeségérzet, bágyadság kíséri. Sokan ezzel érvelnek a hús nélkülözhetetlenségének bizonyítására. Pedig csak azért érzik hiányát, mert a húsételek izgató hatásúak, hevítik a vért és ingerlik az idegrendszert. Egyeseknek éppoly nehéz lemondani a húsról, mint az iszákosnak az alkoholtól. Ám ha mégis változtatnak életmódjukon, érezni fogják ennek jótékony hatását.

A húst, ha lemondunk róla, pótolnunk kell gabonafélékkel, zöldséggel és gyümölccsel, amelyek egyrészt táplálóak, másrészt étvágygerjesztőek. Ezekre különösen azoknak van szükségük, akik gyenge fizikumúak, vagy állandóan kimerítő munkát végeznek. ¹⁷

A jól előkészített alapanyag nagy segítség — Különösen azoknál a családoknál, ahol a hús nem tartozik a főbb élelmiszerek közé, a jó főzés nélkülözhetetlen követelmény. Olyan ételt kell feltálalni,

¹⁵Tanácsok az étkezésre..., 380-381.1.

¹⁶U o ., 82.1.

¹⁷ A nagy Orvos, 316.1.

amely pótolja a húst, és olyan ízletesen van elkészítve, hogy senki nem sóvárog húsétel után. ¹⁸

Ismerek olyan családokat, amelyek a húsételekről egyszerűen silány ételekre tértek át. Annyira csapnivalóan főznek, hogy a gyomruk lázadzik ellene. Azt mondják nekem, hogy náluk nem válik be az egészségügyi reform, s hogy csökken a testi erejük. Az egyik ok, amiért némelyek nem tudnak egyszerűbben étkezni, az, hogy gyenge, silány táplálékon élnek. Összecsapják az ételeket, s unos-untalan ugyanazt főzik. Igaz, nem kell sokféle ételt felszolgálni egy étkezésnél, mégsem szabad mindig ugyanazt tálalni. Főzzünk egyszerűen, mégis változatosan, étvágygerjesztően! ¹⁹

Legyőzni a természetellenes ízlést — Természetellenes az ízlésük azoknak, akik hozzászoktak a zsíros és igen izgató, fűszeres táplálékhoz. Ok először nem kívánják az egyszerű, könnyű ételleket. Időt igényel, amíg az ízlés természetessé válik és a gyomor kiheveri az ártalmakat. De aki rendületlenül kitart, és csak egészséges étellekkel él, egy idő után jóízűnek találja őket. Ízletes-pompás zamatjukat megkedveli, és nagyobb élvezettel fogyasztja majd ezeket, mint az egészségtelen nyalánkságokat. Az egészséges gyomor, ha nincs túlterhelve vagy elrontva, könnyen ellátja feladatát. ²⁰

[269] **Az egészséges étkezés nem jelent áldozatot** — A gyermekeket meg kell tanítani arra, hogy uralkodjanak étvágyukon, s hogy egészségesen táplálkozzanak, de azt is világossá kell tenni előttük, hogy ezzel csak azt tagadják meg maguktól, ami ártalmas. Lemon- danak a káros dolgokról azért, ami jobb. Legyen asztalunk kívánatos és étvágygerjesztő, megrakva azokkal a dolgokkal, amelyekkel Isten olyan bőségesen ajándékozott meg bennünket. ²¹

Figyelembe kell venni az évszakot, az éghajlatot és a foglalkozást — Nem minden étel - még ha önmagában egészséges is - elégíti ki minden körülmények között szükségleteinket. Táplálékunkat gondosan kell megválasztanunk. Étrendünket az évszakhoz,

¹⁸60/a számú levél, 1896.

¹⁹BT II., 63.1.

²⁰A nagy O rvos, 298-299. 1.

²¹U o., 385. 1.

az éghajlathoz és foglalkozásunkhoz kell szabnunk. Bizonyos ételek nem minden évszakban és éghajlaton alkalmasak táplálkozásra, s a különböző foglalkozású emberek számára más és más ételek egészségesek. Ami egészséges a nehéz testi munkát végzőknek, alkalmatlan az ülőfoglalkozású vagy a nagy szellemi igénybevételnek kitett emberek számára. Isten az egészséges ételek széles skáláját kínálja nekünk, és mindenki választhat azokból a táplálékokból, amelyek a tapasztalat és a józan megítélés alapján a legjobban kielégítik szükségleteit. ²²

Értelemmel és hozzáértéssel készített ételek — Nem jól tesszük, ha csupán azért eszünk, hogy jóllakjunk. Ne legyen közömbös számunkra sem az étel minősége, sem az elkészítési módja! Ha nem eszünk jóízűen, szervezetünk nem tudja a tápanyagokat jól hasznosítani. Válasszuk meg gondosan a táplálékunkat, és készítsük el hozzáértéssel! ²³

„Bekaphatunk akármit!” — Sok családban óriási előkészületeket tesznek a látogatók tiszteletére. Változatos ételek kerülnek az asztalra. Az ilyen gazdag teríték kísértést jelent mindazoknak, akik nincsenek a dúskáláshoz szokva... Ismerek valakit, aki ilyen nagyvonalúan szokta fogadni a vendégeit, de saját családját egyáltalán nem részesíti hasonló tiszteletben. Az elkészített étel a feleség és anya kényelmét szolgálják, de a gyermekek és a férj boldogsága nem elsőrendű szempont. Amilyen nagy parádét rendeznek a vendégeknek, olyan kevés gondot fordítanak saját ételeikre, mondván: „nekünk akármi megteszi”. Egy asztal áll a fal mellett, rajta valami hideg étel, és semmit nem tesznek, hogy legalább étvágygerjesztő legyen. Sajnos legtöbbször ilyen látványt nyújt a családi teríték... „Csak magunknak lesz - mondják -, mi bekaphatunk akármit.” ²⁴

A társalgás és felüdülés ideje — Az étkezés legyen a társalgás és felüdülés ideje. Kerüljük mindazt, ami megterhelhet vagy felizgathat bennünket. Ápoljuk a minden jó adományozója iránti bizalmat,

[270]

²²U o., 296-297. 1.

²³U o., 300.1.

²⁴1. sz. kézirat, 1876.1.

szeretetet és hálát. Beszélgetésünk legyen vidám, a gondolatok olyan kellemes folyama, amely fölemel és nem fáraszt.²⁵

Az asztal semmiképpen ne legyen olyan hely, ahol a szülők valamilyen értelmetlen, fölösleges dolog megkövetelésével lázadást ébresztenek a gyermekben. Az egész család fogyassza ételét örömmel, s gondoljanak arra, hogy akik Istent szeretik és az Ő parancsolatait megtartják, részt vesznek majd a Bárány menyegzői vacsoráján Isten országában, ahol maga Jézus látja vendégül őket.²⁶

Fontos a rendszeresség — A rendszertelen étkezés tönkreteszi az emésztőszervek működését, s a jó kedély és egészség kárára lesz.²⁷

Soha, semmilyen körülmények között ne együnk rendszertelenül. Ha a vacsora egy-két órával korábban van a szokottnál, a gyomor még nem készült fel az újabb megterhelés elhordozására. Az előző étkezésnél belekerült étel még nem távozott onnan, s még nem szívódott fel a vérbe, hogy újabb erőt adjon a szervezetnek feladatai végzéséhez, így a szervezet túlterhelődik.

Ugyanúgy nem szabad a soron következő étkezést egy-két órával késleltetni sem szándékosan, sem a körülményekhez alkalmazkodva, azért, mert több munkát kellene elvégezni. A gyomor igényli a táplálékot a szokott időben, és ha késleltetik ennek kielégítését, a fizikai erő csökken, míg olyan szintre nem süllyed, hogy az étvágy is teljesen elmúlik. Ha ilyenkor mégis esznek, a gyomor képtelen jól feldolgozni az ételt, s az nem tud jó vérré válni, hogy a szervezetet táplálja. Aki rendszeres időközönként étkezik és szigorúan betartja, hogy semmit sem eszik az étkezések között, annak gyomra felkészületlenül várja a táplálékot, és örömet, élvezetet talál elfogyasztásában.²⁸

Tanítsátok a gyermekeknek, hogy mikor, hogyan és mit egyenek! — A gyerekek nagy része soha nem tanulja meg annak fontosságát, hogy mikor, hogyan és mit egyenek. Megengedik nekik, hogy a nap bármely órájában szabadon kielégítsék kívánságaikat, s amikor csak a szemük kívánja, vegyenek az asztalról gyümölcsöt, vagy sü-

²⁵Nevelés, 206.1.

²⁶19. sz. levél, 1892.

²⁷A nagy Orvos, 384.1.

²⁸Tanácsok az étkezésre..., 179.1.

teményt, vajjas kenyéret, lekvárt és egyéb édességet egyenek szinte folyamatosan, ami egyrészt falánkká, másrészt gyomorbajossá teszi őket. Az emésztőszervek, mint egy állandóan őrlő malom, végül elfáradnak, s a túlterhelt gyomor elvonja a vért és energiát az agytól, hogy végezhesse megterhelő munkáját. Így a szellemi képesség csökken, és az értelem eltompul.

A természetellenes izgatottság és energiáik felőrlődése idegessé, türelmetlenné, akaratossá, ingerlékennyé teszi a gyerekeket. Szüleik aligha bízhatnak meg bennük annyira, hogy felügyelet nélkül hagyják őket. Sok esetben az erkölcsi erők teljesen elhalni látszanak, szinte lehetetlen a felébredés ebből az állapotból. Nem érznek lelkiismereturdalást vagy szégyent, s nem látják a bűn természetének fájdalmas csúfságát; hozzászoknak a köntörfalazáshoz, csaláshoz, és gyakran a nyílt hazugság sem esik nehezükre.

A szülők sajnálkoznak e dolgokon, de nem látják be, hogy mindez saját helytelen nevelésük következménye. Nem tartották fontosnak, hogy gyermekeik étvágyát és indulatait féken tartsák, s azok csak növekedtek és erősödtek bennük az évek múlásával. Az anyák saját kezűleg készítenek és tálalnak gyermekeik elé olyan ételmezt, amely testileg is, szellemileg is kárt okoz nekik.²⁹

Soha ne egyetek az étkezések közötti időben! — A gyomorra gondosan kell figyelni. Nem szabad állandó működésben tartani. Hagyjatok ennek a szegény, rosszul használt és sokat szenvedett szervnek egy kis pihenést és nyugalmat...

Étkezés után a gyomornak öt órát kell pihennie, s egyetlen morszának sem szabad belekerülnie a következő évésig. Ilyen kihagyásokkal a gyomor teljesíteni fogja feladatát.³⁰

Az anyák nagy hibát követnek el, ha engedik, hogy gyermekeik a megszokott étkezési idők között is egyenek. A gyomor a rendszertelen evés miatt megromlik. Így vetik el a későbbi szenvedések magvát. Néha azért olyan rosszkedvűek a gyermekek, mert olyan ételeket kapnak, amelyek emésztetlenül panganak a gyomrukban. Az édesanya nem szán időt arra, hogy a baj okát kikutassa és balga eljárásán változtasson. Arra sem ér rá, hogy a kicsinyek nyűgös

²⁹Pacific Health Journal, 1890. máj.

³⁰Tanácsok az étkezésre..., 173, 179.1.

sírását csillapítsa. Inkább valami süteményt vagy nyalánkságot ad a „kis szenvedőnek”, hogy megnyugtassa, de ezzel csak növeli a bajt...

Sok anya panaszkodik gyermekei betegeskedése miatt; s néha orvostól orvosig hurcolja őket, de ha csak egy kicsit is gondolkozna, rájönne, hogy kicsinyei gyengeségének oka a helytelen táplálkozás.³¹

[272] **A késői majszolgatás veszedelmes szokás** — Van még egy ártalmas szokás: közvetlenül lefekvés előtt enni. Lehet, hogy aki e káros szokásnak hódol, megette szokásos napi adagját, de mivel gyengének érzi magát, eszik még valamit. E helytelen gyakorlat idővel szokássá válik, mégpedig sokszor olyan erős szokássá, hogy áldozata azt hiszi, nem is tud aludni, ha lefekvés előtt nem eszik. A későn vacsorázó ember emésztése alvás közben is tart; és bár gyomra folyton dolgozik, munkáját mégsem végzi el kellőképpen. Alvását sokszor kellemetlen álmok zavarják, reggel fáradtan ébred és étvágytalanul reggelizik. Gyomrunknak lefekvés előtt be kell fejeznie munkáját, hogy egyéb szerveinkhez hasonlóan szintén pihenhessen. Különösen ülő foglalkozásúaknak ártalmas a késői vacsora. Náluk az így keletkezett zavar halálos kimenetelű betegséghez vezethet.³²

Tanács egy anyának a reggeli fontosságáról — Gyermeked ideges természetű, ezért étkezésére fordítsatok különleges figyelmet. Nem hagyhatjátok, hogy olyan ételt válasszon, amely csak a kívánságát elégíti ki, de nem nyújt elegendő tápanyagot a szervezet számára... Soha ne engedjétek iskolába anélkül, hogy reggelizett volna. Ne kockáztassátok meg, hogy a saját döntésekre bízátok ezt a kérdést. Helyezzétek magatokat teljesen Isten irányítása alá, és Ő majd segít abban, hogy minden vágyatokat és kívánságotokat az Ő elvárásaival hozzátok összhangba.³³

Napjainkban elterjedt szokás, hogy csak könnyű reggelit fogyasztanak az emberek. De a gyomornak ez nem a legjobb bánásmód. Reggel a gyomor befogadóképessége jobb, mint a második vagy harmadik étkezésnél, így akár több táplálék megemésztésére is képes. Rossz szokás keveset reggelizni és sokat ebédelni. Legyen a reggeli

³¹Keresztény mértékletesség..., 61.1.

³²A nagy Orvos, 303-304.1.

³³69. sz. levél, 1896.

étkezés a nap folyamán a legbőségesebb.³⁴

Bőséges ellátást nyújtsunk a legjobb ételekből — A gyermekeket és fiatalokat a legeslegkisebb mértékben sem szabad alultáplálni; bőséges ellátást kell nyújtani számukra az egészséges ételekből. Ez persze nem jelenti azt, hogy helyes volna édes tésztákat és cukrászsüteményeket rakni eléjük. Szükségük van megfelelő testmozgásra és a legjobb minőségű ételekre, mert szellemi és erkölcsi erejük is nagymértékben ezek függvénye. A jó emésztés fenntartásának egyik feltétele az egészséges táplálkozás.³⁵

„Jóból is megárt a sok” — A szülők sokszor követik el azt a hibát, hogy túl sok ételt adnak gyermekeiknek. Az ilyen gyerekek felnőtt korukban gyomorbántalmaktól szenvednek. Mértékletességre van szükség még a jó ételek fogyasztásánál is. Csak annyit adjatok gyermekeiteknek, amennyire szükségük van, és ne engedjétek, hogy annyit egyenek, amennyit kívánnak. Ha erre a kérdésre nem fordítotok kellő figyelmet, gyermekeitek lassú felfogásúak lesznek. Hiába járnak iskolába, nem tudják megtanulni, amit kellene, mert a vér, amelynek az agyukat kellene frissítenie, a gyomornak segít a fölösleges, terhelő táplálék megemésztésében. A szülőknek meg kell érteniük: a túl sok étel nem erősíti, hanem butítja a gyerekeket.³⁶

[273]

Ne a gyermek diktáljon! — Tanítsátok őket legyőzni kívánságukat, s hogy hálások legyenek az egyszerű, egészséges ételekért, amelyeket Istentől kapnak. Ne engedjétek, hogy ők szabják meg nektek, mit hajlandók megenni, hanem ti döntsétek el, mi a legjobb számukra. Bűn részetekről, ha eltűritek, hogy morogjanak és zúgólódjanak az egészséges ételek miatt csak azért, mert nem felel meg elferdült kívánságaiknak.³⁷

Ne engedjétek, hogy gyermekeitek abba a hamis elképzelésbe ringassák magukat, hogy elnézitek és belenyugszotok, ha saját útjaikat járják. Nem szabad megengedni, hogy egészségtelen ételeket egyenek, csak mert szeretik azokat. A szülői tapasztalat legyen a

³⁴Tanácsok az étkezésre..., 173.1.

³⁵19. sz. levél, 1892.

³⁶155. sz. kézirat, 1899.

³⁷23. sz. levél, 1888.

gyermek életének irányítója.³⁸

Az értelem uralkodjék a kívánság felett — Rajtunk múlik, hogy életünket az értelmünk vagy a testünk irányítja. A fiataloknak maguknak kell választaniuk, hogy melyik formálja őket. Ezért ne sajnáljon senki semmilyen fáradságot, hogy felismerje azokat az erőket, amelyekkel szembe kell szállnia, és azokat a befolyásokat, amelyek kialakítják jellemét és sorsát!³⁹

A nevelésben fontos szerepet játszik, hogy a gyermekek megtanulják: a világ szokásaihoz való alkalmazkodás az evés, ivás és öltözködés terén nincs összhangban az élet és az egészség törvényeivel, s hogy ezeket a szokásokat az értelem uralma és befolyása alatt kell tartani. Az étvágy erejének és a szokás hatalmának nem szabad legyőznie, amit a józan ész diktál. Hogy ezt biztosítsák, a testi kívánságok pusztá kielégítésénél magasabb rendű céljaik és indítékaik legyenek a fiataloknak.⁴⁰

[274]

A romlott étvágy szerteágazó következményei — Vannak, akik nem törődnek azzal, hogy mennyire fontos Isten dicsőségére tenni mindent, beleértve az evést és az ivást is. Egész életükre kihátással lesz, ha a kívánságoknak hódolnak. Látható lesz családjukban, a gyülekezetben, az imaórákon és még gyermekeik nevelésében is. Átok lesz számukra egész életükön át. Visszatartja őket attól, hogy felfogják az utolsó időkre szóló létfontosságú igazságokat.⁴¹

Az egészséges életmódra törekvés egyéni kötelesség — Mindennek, amit eszünk és iszunk, nagy jelentősége van mind életünk, mind jellemünk alakulására nézve. Minden kereszténynek kötelessége, hogy étkezési szokásait összhangba hozza a természet törvényeivel. Ezekben a dolgokban is oda kell szentelnünk magunkat Istennek. Szorgalmasan tanulmányoznunk kell az egészségügyi szabályokat, mert a szándékos tudatlanság ezen a téren bűn. Mindenki érezze személyes kötelességének az egészséges életmód gyakorlását.

³⁸Signs of the Times, 1896. aug. 13.

³⁹Nevelés, 202.1.

⁴⁰Jó Egészség, 1880. júl

⁴¹Keresztény mértékletesség..., 151.1.

42

⁴² 47. sz. kézirat, 1896.

63. fejezet — Mértékletesség mindenben

A mértéktelenség okozza a legtöbb betegséget — Nagyrészt a mértéktelenség veti meg az oly gyakori betegségek alapját. Évente ezrek és ezrek halnak meg miatta. Amikor mértéktelenségről beszélünk, ezalatt nemcsak az alkoholtartalmú italokat értjük - ennél sokkal tágabb jelentésű ez a fogalom: magában foglal minden káros kívánságot és szenvedélyt.¹

Egyesek a mértéktelenséggel feláldozzák testi és szellemi képességeik felét, mások a kétharmadát, és az ellenség játékszerévé válnak.²

A kívánságok szertelen kielégítése bűn — A kívánságok mértéktelen kielégítése az evésben, ivásban, alvásban vagy a nézelődésben: bűn. A test és az értelem minden erejének egészséges összhangban való működése boldogságot eredményez; és minél emelkedettebbek és kifinomultabbak ezek az erők, annál tisztább és zavartalanabb a boldogság.³

A mértékletesség a keresztény élet egyik alapelve — Az élet valamennyi dolgában tanítsuk és gyakoroljuk a mértékletességet! A vallásos élet egyik legnagyobb elve a mértékletesség az evésben, ivásban, alvásban és ruházkozásban. A lelkünk szenthelyébe fogadott igazság befolyásolja a testünkkel való bánásmódunkat is. Semmit nem hagyhatunk figyelmen kívül, ami kihat az ember egészségére. Örök életünk függ attól, hogyan használjuk fel időnket, erőnket és tekintélyünket ebben az életben.⁴

Ezen a földön csak egyetlen életet kaptunk mindnyájan, ezért mindenki megkérdezheti magától: Hogyan gazdálkodhatnék legjobban az életemmel, hogy a legnagyobb hasznot hozza?⁵

¹Pacific Health Journal, 1890. ápr.

²Üzenet az ifjúságnak, 236. I.

³Tanácsok az étkezésre..., 44.1.

⁴BT VI., 375.1.

⁵Pacific Health Journal, 1890. ápr.

A legfontosabb kötelességünk Isten és embertársaink iránt: képezni magunkat. Minden Isten által ránk bízott képességet a tökéletesség legmagasabb szintjéig kell fejleszteni, hogy az adottságainkhoz mértén a lehető legnagyobb jót végezhessük...

Nem engedhetjük, hogy a testünk vagy az értelmünk akár csak egyetlen funkciója is elsorvadjon vagy megnyomorodjék a túlhajszolt munka miatt, vagy azért, mert visszaélünk élő gépezetünk bármely részével. Ha mégis megtennénk, egészen biztosak lehetünk abban, hogy ez nem marad következmények nélkül. ⁶

[276]

Csodálatos erő rejlik benne — Csodálatos ereje van annak, ha minden dolgunkban ragaszkodunk a mértékletességhez és rendszerességhez. Többet jelent, mint a körülményeink vagy a természetes adottságaink, és kedves, derűs életszemlélethez segít hozzá, mely olyan sokat számít életünk ösvényének egyengetésénél. Ugyanakkor az így megszerzett önuralom az egyik legértékesebb eszköznek bizonyul majd, hogy eredményes küzdelmet vívjunk a minden emberi lényre váró komoly kötelességekkel és a valósággal. ⁷

Segíti a tiszta gondolkodást — A felelős állásokat betöltő embereknek naponta kell nagy horderejű kérdésekben döntést hozniuk. Sokszor kell gyorsan gondolkozniuk, s erre csak azok képesek, akik szigorú mértékletességet gyakorolnak. A szellemi képességek a használat során erősödnek. Ha nincs az agyunk túlterhelve, akkor minden erőfeszítésünk nyomán újabb erő is fakad. ⁸

A mértékletes életmód gazdag jutalma — A felnövekvő nemzedéket az étvágyat ingerlő csábítások veszik körül. Különösen nagyvárosainkban minden alkalmat megragadnak erre, sőt mindent elkövetnek, hogy az emberek összes féktelen kívánságának kielégítését vonzóvá és a lehető legkönnyebbé tegyék. Azok, akik Dánielt követik és ellenállnak a csábításoknak, megkapják mértékletes életmódjuk gazdag jutalmát. Olyan erőttöbbletet és kitartást nyernek, melyből szükség esetén bármikor meríthetnek. A természetes életmód elősegíti az értelem fejlődését is. A testi erő, a szellemi képességek és az életkor időtartama állandó és változhatatlan törvények

⁶Signs of the Times, 1890. nov. 17.

⁷Nevelés, 206.1.

⁸A nagy Orvos, 309.1.

függvénye, s a természet Istene nem fog közbelépni, hogy megóvja az embert a természeti törvények áthágásának következményeitől.⁹

[277]

Az egészséghez az szükséges, hogy minden dologban mértékletesek legyünk — Ha meg akarjuk őrizni egészségünket, mindenben mértékletesnek kell lennünk... Mennyei Atyánk világosságot küldött nekünk az egészségügyi reform által, hogy tudunkra adja, miként használhatjuk helyesen a tőle kapott javakat, s hogy megóvjon bennünket a mértéktelenség következményeitől. Így azok, akik tisztaságra és életszentségre törekszenek, megtudhatják, milyen gondosan kell használniuk Istentől nyert képességeiket, s ha naponta gyakorolják a mértékletességet, megszentelődhetnek az igazság által.¹⁰

A mértékletesség a megszentelődés előtt jár — Isten népének meg kell értenie, mit jelent minden dologban mértékletesnek lenni... Minden szertelenséget el kell távolítaniuk életükből. Mielőtt teljesen megismernénk, hogy miben áll az igazi megszentelődés és a Jézus akaratához való alkalmazkodás, előbb Isten segítségével el kell érünk, hogy rossz szokásainkat tökéletesen legyőzzük.¹¹

A mértéktelen tanulás veszélyei — A tanulásban való mértéktelenség a mámor egyik fajtája, s aki ennek hódol, az - miként a részeg - letér a biztonságos ösvényről, és a sötétben botorkálva elesik. Az Úr azt szeretné, ha minden tanuló tudná, hogy egyedül az Ő dicsőségét kell szem előtt tartaniuk. Az Úr nem azt akarja, hogy testi és szellemi erejüket minden létező tudomány megismerésére pazarolják, hanem hogy frissen és jó erőben őrizték meg minden képességüket arra a munkára, amelyet Ő jelölt ki számukra: elveszett lelkeket az igazság ösvényére vezetni.¹²

Ne hajszold túl magad! — Munkánkban is mértékletesnek kell lennünk. Nem hajszolhatjuk túl magunkat. Néha ugyan előfordulhat, hogy ez mégis szükségessé válik, de az ilyen esetek legyenek

⁹Keresztény mértékletesség. ...,2 8 .1 .

¹⁰Uo., 52.1.

¹¹Medical Ministry, 275. I.

¹²Tanácsok szülőknek..., 4 0 5 - 4 0 6 .1.

kivételek. Minden dologban mértékletességet kell gyakorolnunk. Ha tiszteljük Istent és elvégezzük a ránk eső részt, Ő örömmel teszi meg a többit, és megóvja egészségünket. Nagy figyelmet kell fordítanunk testünk minden szervére. Ha mértékletesek vagyunk az evésben, ivásban, öltözködésben, munkában és minden egyéb dologban, ezzel többet tehetünk magunkért, mint bármely orvos tehetne értünk.¹³

Tegyük szabállyá, hogy a napi munka ne nyúljon az estébe... Megmutatták nekem, hogy azok, akik gyakran késő estig hajszolják magukat, sokkal többet veszítenek, mint amennyit munkájukkal nyernek, mert energiáikat elhasználják, s az idegrendszerüket felizgatják. Lehet, hogy nem veszik észre azonnal a károsodást, de egész biztosan aláássák egészségüket.¹⁴

Azok, akik arra törekszenek, hogy befejezzenek valamit, amire már nincs elég idő, és akkor is folytatják a munkát, amikor józan ítélőképességük azt súgja, hogy pihenniük kellene, soha nem nyernek. Az ilyenek kölcsönként tőkéből élnek. Azt az energiát használják fel, amelyre a jövőben még szükségük lenne. Testi és szellemi erejük egyre gyengül, míg ráébrednek veszteségükre, de nem tudják, hogy mi okozta azt. Eljön majd az idő, amikor szükségük lenne azokra az idejekorán elhasznált energiákra, de hiába. - Mindenki, aki vét az egészség törvényei ellen, előbb vagy utóbb valamilyen mértékben kénytelen elszenvedni a törvényszegés következményeit. Isten ellátott bennünket tartalék erővel, amelyekre életünk különböző szakaszaiban szükségünk lehet, de ha gondatlanul kimerítjük e forrásokat az állandó túlterheléssel, akkor előbb-utóbb mi is vesztesékké válunk.¹⁵

[278]

Mértékletesség az öltözködésben — A ruházatnak minden tekintetben az egészséget kell szolgálnia! Isten azt szeretné, ha mindegyikünk előtt egészségesek lennének testben és lélekben egyaránt. Együtt kell hát működnünk vele a test és a lélek egészségének megőrzése érdekében. Az egészséges öltözködés mindkettőhöz hozzájárul.

Ruházatunk legyen csinos, de szerény, az alkalomhoz illő, s a természetes egyszerűség jellemezze. Jézus óva int bennünket a hi-

¹³Mértékletesség, 139.1.

¹⁴Egészségügyi tanácsadó, 99.1.

¹⁵A keresztyén nevelés alapjai, 153-154.1.

valkodástól, amely a természetes szépség és a jó ízlés ellen hat.¹⁶

Az étkezés befolyása életünkre — A valódi mértékletesség arra tanít, hogy teljesen felhagyjunk mindennel, ami ártalmas, és tudatosan alkalmazzunk mindent, ami egészséges. Csak nagyon kevesen ébrednek tudatára, hogy étkezési szokásaik mennyire befolyásolják egészségüket, jellemüket, hasznavehetőségüket a világban, s így örökkévaló sorsukat is. Az étvágyat mindig a szellemi és lelki erőknek kell uralniuk. A testnek kell az értelmet szolgálnia, s nem fordítva.¹⁷

Akik mértéktelenül és meggondolás nélkül táplálkoznak és dolgoznak, azok beszédjükben is meggondolatlanok. Ahhoz, hogy valaki mértéktelen legyen, nem feltétlenül szükséges alkoholt fogyasztania. A mértéktelenség bűne - akár túl gyakori vagy sok evésről, akár egészségtelen ételek fogyasztásáról legyen szó - tönkreteszi az emésztőszervek működését, hatással van az agyra, ezáltal megrontja az ítélőképességet, s gátolja a józan, nyugodt, egészséges gondolkodást és cselekvést.¹⁸

[279] **Óvakodjunk a mértéktelen evéstől!** — Tíz esetből kilencben nagyobb veszélyt jelent túl sok ételt fogyasztani, mint túl keveset... Nagyon sok beteg nem a betegségtől szenved. Bajukat egyedül szeretlen étvágyuk kielégítése okozza. Úgy gondolják, ha az étel egészséges, annyit ehetnek belőle, amennyit akarnak. Ez óriási tévedés. Akiknek a szervezete le van gyengülve, inkább kevesebb táplálékot vegyenek magukhoz. A szervezet így könnyen és jól végezheti feladatát, a beteg pedig sok szenvedéstől kíméli meg magát.¹⁹

Ne tagadjuk meg Istent mértéktelenségünkkel! — Áron vétettünk meg, ezért mind testünkkel, mind lelkünkkel Istent kell dicsőítenünk, hiszen mindezek az Övéi. Őt kell dicsőítenünk, mert az Ő egyszülött Fia végtelen áron vásárolt meg bennünket, életét sem sajnálta feláldozni értünk. Nem azért halt meg, hogy gonosz szoká-

¹⁶A nagy Orvos, 2 8 8 -2 8 9 . 1.

¹⁷Mértékletesség, 138.1.

¹⁸Keresztény mértékletesség..., 155.1.

¹⁹1. sz. kézirat, 1876.

soknak hódoljunk, hanem hogy Isten fiaivá és lányáivá válhassunk, s hogy lényünk minden erejével Őt szolgáljuk.²⁰

Akik állandóan tudatában vannak, hogy Istenhez ilyen kapcsolat fűzi őket, azok soha nem fogyasztanak olyan ételt, amely csupán az étvágyukat elégíti ki, de közben az emésztőszerveiket károsítja. Nem rontják meg Isten tulajdonát az evésben, ivásban és öltözködésben követett helytelen szokásokkal. Gondosan bánnak szervezetükkel, mert tudják, hogy ebben együtt kell működniük Istennel. Az Ő akarata az, hogy egészségesek, boldogok és hasznavehetők legyenek, de ehhez akaratukat Isten akarata mellé kell állítaniuk.²¹

Mértékletesség a családi élet minden területén — A mértékletesség alapelveit gyakorolnunk kell a családi élet minden területén, a szülői példa által oktatta a gyermekeket, hogy csecsemőkoruktól önmegettagadáshoz és önuralomhoz szokjanak.²²

A családban és a gyülekezetben a keresztyén mértékletesség egyaránt álljon kiemelkedő helyen. Legyen ez élő és munkálkodó erő, amely megújítja szokásainkat, hajlamainkat és a jellemünket.²³

²⁰166. sz. levél, 1903.

²¹Mértékletesség, 214.1

²²RH, 1884. szept. 23.

²³Mértékletesség, 165.1.

64. fejezet — Az otthon és a mértékletességi mozgalom

Mértéktelenség pusztít körülöttünk — A mértéktelenség pusztítása még mindig dúl körülöttünk. A gonoszság minden formája barikádként tornyosul az igazság útjába, hogy akadályozza terjedését. A társadalmi igazságtalanságok, a tudatlanság és bűnözés még mindig kimondhatatlan szenvedéseket okoznak, és sötét felhők beárnyékolják mind a gyülekezetet, mind a világot. A fiatalok között uralkodó romlottság egyre nő, nem csökken. Semmi más, csak kitartó és buzgó erőfeszítések segíthetnek ezt a nyomasztó átkot megszüntetni. Ádáz és halálos küzdelmet kell vívni az érdekekkel, kívánságokkal, rossz szokásokkal és szentségtelen indulatokkal; s ebben a csatában csak azok győzhetnek, akik biztos elvekre támaszkodnak.¹

A mértéktelenséggel szembeni minden erőfeszítés ellenére a baj csak terjed és terjed. Nem kereshetjük elég komolyan a lehetőségét annak, hogy az elbukottakat felsegítsük, a gyengéket pedig megvédjük a kísértésektől. Erőtlen emberi kezeinkkel csak keveset tehetünk, de van egy fáradhatatlan segítőnk. Krisztus karja az emberi romlottság legnagyobb mélységeiből is fölemelheti a sátáni mértéktelenség bilincseiben vergődő embert.²

Megoldás: a teljes önmegtartóztatás — Az egyetlen védelem az alkoholizmus távol tartására, ha teljesen tartózkodunk a részegítő italoktól, legyen az sör, bor, vagy bármi más. Meg kell tanítanunk gyermekeinknek, hogy mit jelent az igazi férfiasság, s meg kell magyaráznunk nekik, hogyan tartsák távol magukat ezektől az italoktól. Csak a győzőknek jár majd dicsőség, s csak az ő nevük nem töröltetik ki az élet könyvéből.³

¹Mértékletesség, 234.1.

²Keresztény mértékletesség..., 21.1.

³U o., 37.1.

A szülők kitartó, a világi életmód szokásai által nem befolyásolt erőfeszítésekkel olyan erkölcsi erődítményt építhetnek gyermekeik köré, amely megvédi őket a mértékletesség okozta szenvedésektől és bűnöktől. Ne hagyjátok a gyerekeket úgy felnőni, hogy még csírájában ne metszenétek le róluk a rossz jellemvonásokat, hanem gondosan neveljétek őket, hajlamaikat helyes irányba terelve, mértékletességre, tartózkodásra intve őket. Így a nehéz helyzetekben lesz erkölcsi bátorságuk szembeszállni az Ellenség viharával, s visszautasítani azokat, akik el akarják tántorítani őket az igazi reformtól.⁴

[281]

A mértékletesség gyakran az otthoni kényeztetés eredménye — Hazánkban határozott lépéseket tettek a mértékletesség visszaszorítására, de kiderült, hogy nem is olyan könnyű láncra verni az elszabadult oroszlánt. Ha az erőfeszítéseknek csak a fele arra irányult volna, hogy megértessék a szülőkkel: az ő felelősségük gyermekeik jellemét és szokásait alakítani, ezzel ezerszer nagyobb eredményt érhetek volna el, mint bármely pillanatnyi óvintézkedéssel. A mértékletességért harcolók mindegyikének jó szerencsét kívánunk, de egyben arra is kérjük őket, hogy igyekezzenek minél jobban a nehézségek mélyére látni, amelyek ellen küzdenek, s adják át magukat is teljesen a reformnak.⁵

A mértékletesség gyökere sokkal mélyebbre nyúlik a dohány és alkohol élvezeténél. A tétlenség, a céltalanság, a rossz társaság az előkészítői ezeknek. Gyakran megtalálhatjuk még olyan családok otthonában is, amelyek szigorúan mértékletesnek tartják magukat. Minden, ami zavarja az emésztést, ami az idegrendszer izgalmát idézi elő, vagy valami módon gyengíti a szervezetet, az zavarja mind a testi, mind a szellemi erők egyensúlyát, csökkenti a lélek uralmát a test felett, és így mértékletességre vezet. Sok ígéretesnek indult ifjú bukását a természetellenes étvágyra vezethetjük vissza, amelyet az egészségtelen étrend idézett elő.⁶

Amerikai népünk asztalát többnyire oly módon terítik meg, hogy azzal részegségekre nevelnek. Sokak számára az étvágy kielégítése a legfőbb cél. Aki túl gyakori evéssel vagy egészségtelen ételek

⁴Mértékletesség, 214-215. 1.

⁵RH, 1884. szept. 23.

⁶Nevelés, 202-203.1.

fogyasztásával hódol kívánságának, azt az erőt gyengíti el, amellyel megtagadhatná az étvágy és más szenvedélyek türelmetlen követeléseit. Ezeknek a követeléseknek az ereje azzal arányos, amilyen mértékben valaki a helytelen étkezési szokásait erősíti. ⁷

[282] **A tea és a kávé kártétele** — A szülői házban kialakuló mértéktelenség először elgyengíti az emésztőszerveket, s a megszokott ételek hamarosan már nem elégítik ki az étvágyat. Az egészségtelen állapot rögzül, s erős vágy ébred még több serkentő étel után. A tea és a kávé hatása azonnal érezhető. E mérgek az idegrendszert izgalomba hozzák. Sok esetben a gondolkodás átmenetileg élénkebbnek tűnik, a képzelet pedig színesebbnek. A kellemes és hirtelen felfrissülés következtében - amelyet a kávé és a tea okoz - sokan azt hiszik, hogy ezekre az izgatószerreknél tényleg szükség van; azonban az utóhatás sohasem marad el. Mivel az idegrendszer a jövő erőtartalékaiból kölcsönzött erőt, természetes, hogy a pillanatnyi izgalmat levertség, fáradtság követi. Az a rövid ideig tartó megkönnyebbülés, amit a kávé vagy tea okoz, bizonyítja a legjobban, hogy ami erőnek tűnt, közönséges izgalom volt, s ezért az egész testre csak ártalmas lehet. ⁸

A dohány: alantas mérge — A dohányzás szokásának gyakran súlyosabb hatása van az idegrendszerre, mint a szeszes italok fogyasztásának. Erősebb láncokkal teszi rabszolgájává áldozatát, mint a mámorító pohár, s nehezebb is leszokni róla. A legtöbb esetben a dohány erősebben mérgezi a testet és az agyat, mint az alkohol, mert ez sokkal alantasabb mérge. ⁹

A dohányzás... hatással van az agyra is, megbénítja az érzékelést, ezért az értelem képtelen felfogni a lelki dolgokat - különösen azokat az igazságokat, amelyek éppen ennek a tisztátalan szenvedélynek a megszüntetését célozzák. Mindazok, akik a dohányzás szokásának hódolnak, nem állhatnak meg tisztán Isten előtt. Egy ilyen, egész lényüket beszennyező szokással lehetetlen, hogy Istent dicsőítsék testükben és lelkükben, melyek az Övéi (vö. I. Kor. 6:20). ¹⁰

⁷BT III., 5 6 3 .1.

⁸Keresztény mértékletesség..., 31.1.

⁹BT III., 5 6 2 .1.

¹⁰Tanácsok az egészségre vonatkozóan, 81.1.

A dohányzás gyengíti az idegrendszert, megbénítja annak kifinomultabb képességeit. Vágyat ébreszt a szeszes italok fogyasztása után, és gyakran az iszákosság alapját veti meg.¹¹

A kábító- és izgatószer hatása — A kábító- és izgatószer hatására a fizikai erő csökken - és minden, ami hatással van a testre, az hatással van az értelemre is. Az izgatószer egy rövid időre nagyon felélénkíthetnek, szellemi és fizikai frissességet kölcsönözve, de a hatás hamar elmúlik, s azután test és elme még rosszabb állapotban lesz, mint azelőtt.

A dohányzás és a szeszes italok élvezete borzasztó átoknak bizonyult fajunk számára, mivel nemcsak a testet és az értelmet gyengítik, hanem az erkölcsi korlátokat is ledöntik. Ha az értelem uralma megszűnik, az állati szenvedélyek kerekednek felül, s amilyen gyakran használják ezeket a mérgeket, a természet úgy válik durvábbá és állatiasabbá.¹²

Óvjátok a gyermekeket az izgatószerektől! — Tanítsátok meg gyermekeiteknek, hogy irtózzanak az izgatószerektől. Milyen sokan vannak, akik tudtukon kívül ápolják gyermekeikben az ilyen szerek utáni vágyat!¹³

[283]

Isten felszólítja a szülőket, hogy óvják gyermekeiket a helytelen kívánságok kielégítésétől, különösen az izgató- és kábítószerek élvezetétől. A keresztények asztalára kerülő ételek soha ne tartalmazzanak fűszereket! Tanuljátok meg, hogyan lehet megőrizni a gyomrot minden károsodástól.¹⁴

Erkölcstelen korunkban minél kevésbé izgató egy étel, annál egészségesebb. Az egyedül biztonságos ösvény, ha mindenben mértékletesek vagyunk, s határozottan megtagadjuk étvágyunkat, falánk-ságunkat.¹⁵

Kihívás a szülők részére — A szülők örökíthetik gyermekeiknek a szenvedélyek kiélésére és a falánkságra való hajlamot. Ilyenkor még nehezebb szigorú mértékletességre és tiszta, egészséges szo-

¹¹Keresztény mértékletesség..., 17.1.

¹²Signs of the Times, 1910. szept. 13.

¹³Keresztény mértékletesség..., 17.1

¹⁴RH, 1899. jún. 27.

¹⁵BT III., 561.1.

kásokra nevelni őket. És ha szüleiktől örökölték e tulajdonságokat, szent kötelességük az apáknak és anyáknak gátat vetni a gonosz hajlamoknak, amelyeket éppen ők adtak át kicsinyeiknek! Milyen lelkiismeretesen és szorgalmasan, mekkora hittel és reménységgel kellene teljesíteniük szerencsétlen kis utódaik iránti kötelességüket!

16

Az étvágy és a kívánságok befolyásolása — A szülők tekintsék legfőbb kötelességüknek, hogy az élet és az egészség törvényeit megértsék, s vigyázzanak, hogy sem az ételek elkészítésével, sem más egyéb szokásokkal ne engedjenek rossz hajlamokat kifejlődni gyermekeikben.

Milyen gondosan kell az anyáknak tanulniuk, hogy a lehető legegyszerűbb és legegészségesebb ételeket tálalják asztalukra, nehogy legyengítsék az emésztőszerveket vagy kibillentsek egyensúlyából az idegrendszert, s nehogy éppen az eljük tett ételekkel rombolják le a gyermekeiknek adott tanításokat. Az ételek vagy gyengítik, vagy erősítik az emésztőszerveket, és nagy szerepük van a gyermekek testilelki egészségének irányításában, akik pedig Isten véren megvásárolt tulajdonai.¹⁷

Mennyire szent a szülők megbízatása! Óvni gyermekeik testi és erkölcsi épségét, hogy idegrendszerük kiegyensúlyozott legyen, és semmi ne veszélyeztesse lelki jólétüket!¹⁸

[284]

Ha nővéreink csakis egészséges és tápláló ételekkel terítik meg asztalukat, ezzel sokat tehetnek mások üdvösségének megmentéséért. Értékes idejüket töltsék azzal, hogy gyermekeik ízlését és étvágyát jó irányba befolyásolják, s mindenben a mértékletesség szokásaira oktassák őket, serkentve bennük a mások javára való lemondást és a jótékonyságot.¹⁹

Hanyag szülők — Sok szülő megengedi, hogy gyermeke akkor és annyit egyék és igyék, amikor és amennyit akar. Így akarják megkímélni magukat attól a fáradságtól, hogy gyermekeiket türelemmel önmegtagadásra szoktassák. Az ingyenség és a vágyak kielégítésére

¹⁶U o., 5 6 7 -5 6 8 .1.

¹⁷Uo., 568.1.

¹⁸U o., 568.1.

¹⁹Uo., 489.1.

való törekvés az évek múltával csak erősödik; s az ehhez szoktatott ifjúság minél idősebb, annál inkább az ösztönei által kormányzott, és rabszolgája szenvedélyeinek. Amikor aztán kikerülnek a világba és a maguk lábára kell állniuk, nem tudnak majd ellenállni a kísértéseknek. A falánk emberek, a dohány és az alkohol rabjai mutatják a téves nevelés gonosz következményeit.

Ha a mértékletesség e borzalmas állapota miatt keresztény emberek panaszait halljuk, azonnal felvetődik a kérdés: vajon ki nevelte ezt az ifjúságot? Ki oltotta beléjük a határtalan élvezetvágyat? Ki hanyagolta el komoly kötelességét, hogy jellemüket az életre és Isten országában a mennyei angyalokkal való találkozásra felkészítse? ²⁰

Az otthoni nevelés a legfontosabb — A mértékletességre nevelésnek a szülői házban kell kezdődnie. A legnagyobb teher azok vállán nyugszik, akiknek a felelőssége a fiatalok nevelése és jellemük formálása. Az anyák feladata, hogy segítsenek gyermekeiknek a helyes szokások és az egészséges ízlés kialakításában, és ugyancsak nekik kell őket erkölcsi bátorságra, tisztaságra és lelkiismeretességre nevelni. Meg kell tanulniuk, hogy ne engedjenek a rossz befolyásoknak, amikor mások el akarják tántorítani őket a helyes ösvénytől, hanem inkább ők legyenek azok, akik mindig jó befolyást árasztanak társaikra. Vessétek elméjükbe, hogy ha közösségben élnek Istennel, Tőle erőt kaphatnak minden kísértés leküzdésére. ²¹

A mértékletességgel nem szabad tréfálkozni — Sokan tréfálkoznak a mértékletességgel kapcsolatban. Azt állítják, hogy az Úr nem törődik olyan apróságokkal, mint az evés és ivás. De ha az Úr tényleg nem törődne ilyesmivel, akkor nem jelent volna meg Mánóah feleségének, hogy világos útmutatást adjon neki, kétszer is a lelkére kötve azt, nehogy véletlenül elhanyagolja (Bír. 13. fejezet). Ez talán nem elég meggyőző érv, hogy Ő valóban törődik ezekkel a dolgokkal? ²²

[285]

²⁰Keresztény mértékletesség..., 76.1.

²¹U o., 2 1 - 2 2 .1.

²²Mértékletesség, 233-234.1.

A reform az anyánál kezdődjék... — A Szentírás tanít minket arra, hogy milyen gondosan kell az anyának ügyelnie szokásaira. ²³

Már gyermeke születése előtt el kell kezdenie a reformot, s ha Isten utasításait hűségesen betartja, nincs helye a mértéktelenségnek. ²⁴

Az angyal nemcsak az anya viselkedésére és szokásaira, de a gyermek nevelésére nézve is részletes tanácsokat adott a héber szülőknek. Nem volt elég, hogy Sámson - a gyermek, aki majd megszabadítja Izráelt - jó vonásokat és jellemtulajdonságokat örököljön, hanem nagyon komoly nevelésben kellett részesülnie. Születésétől szigorú mértékletességre szoktatták... A héber gyermekekre vonatkozó tanácsok bennünket is figyelmeztetnek arra, hogy semmit sem hanyagolhatunk el, ami hatással van a gyermek fizikai állapotára. Semmi sem lényegtelen! Minden, ami befolyásolja a testi egészséget, kihat az elmére és a jellemre is. ²⁵

[286] Mértékletességre és önuralomra kell nevelni a kicsinyeket már a bölcsőtől kezdve. E munka felelőssége nagyrészt az anya vállán nyugszik, és az apa támogatásával továbbra is eredményesen hozhatja azt. ²⁶

...folytatódjék a családi tűzhelyeknél és az iskolában — Nagyon nehéz leszokni arról, amivel egész életünkben kényeztettük magunkat. A mértéktelenség ördöge nem egykönnyen győzhető le. Roppant erős, nehéz fölébe kerekedni. A szülők mégis azzal bontsanak zászlót a mértéktelenség ellen saját családi tűzhelyeiknél, hogy olyan elvekre tanítják gyermekeiket, amelyeket már karonülő koruktól fogva követhetnek. Ha ezt teszik, akkor reménykedhetnek nevelésük sikerében. Nagyon megéri a fáradságot, ha felhasználjátok a becses órákat, amelyeket Isten gyermekeitek jellemének formálására, szokásaik alakítására adott! Tanítsátok meg nekik, hogy az evésben és ivásban szigorúan ragaszkodjanak az önmegtartóztatás elveihez! ²⁷

²³ A nagy Orvos, 3 7 2 .1.

²⁴ Signs o f the Times, 1910. szept. 13.

²⁵ A nagy Orvos, 379-380.1.

²⁶ RH, 1901. júl. 9.

²⁷ BT III., 567.1.

Minden iskolában és minden otthonban tanítanunk kell ezt! A fiataloknak és a gyermekeknek tudniuk kell az alkohol, a dohány és más hasonló mérgek káros hatásáról, mert ezek legyengítik a testet, tompítják az értelmet és érzékvé teszik a lelket. Eléjük kell tárnunk, hogy akik ilyen izgatószerrel rabjaivá válnak, azok nem sokáig rendelkezhetnek testi-szellemi és erkölcsi képességeik erejével. ²⁸

Óvakodjunk a látszólag apró elhajlásoktól! — A baj kezdetétől kell a legjobban őrizkednünk. Az ifjúság oktatása közben nagyon ki kell emelnünk az igazságtól való, látszólag apró elhajlások következményét. Vessük lelkükbe azt az alapelvet, hogy uralkodóvá kell válniuk, nem rabszolgává. Szervezetük birodalmában Isten uralkodókká tette őket, ezért gyakorolniuk kell a mennyből kapott hatalmat. Ha hűségesen követik ezeket a tanításokat, ezek eredménye messzire hat, s túlnő az ifjúkoron. Olyan befolyás árad szét általuk, amely a romlás szélén álló férfiak és nők ezreit fogja megmenteni. ²⁹

Erkölcsi állóképességet fejleszteni a kísértésekkel szemben — Mindenkinek személyesen kell állást foglalnia az igazság mellett a mértékletesség megfékezésére. Bárcsak megtalálnánk a megfelelő szavakat, amelyek meglágyítják a szülők szívét az egész országban, hogy hozzájuk férközhessünk! A szülők megalapozhatják gyermekeik egészséges, boldog életét. Kellő erkölcsi tartással küldhetik őket isko- lába, hogy az otthon védelméből kikerülve ellenállhas- sanak a kísértéseknek, s legyen elég bátorságuk és erejük az élet nehézségeinek leküzdéséhez. ³⁰

[287]

A szülők buzdítsák őket arra, hogy tűzzék magasra céljaikat, s ezek a célok elsősorban arra irányuljanak, hogy életük mindig Isten dicsőségét szolgálja és áldás legyen a világ számára is. Így egyengetik számukra az utat, amely átvezeti őket minden nehézségen, és amely elvezeti őket a dicsőség országába. ³¹

Isten felszólít bennünket, hogy foglaljunk állást mindenkor a mértékletesség oldalán az evésben, ivásban és öltözködésben. Szülők, nem akartok végre Istentől kapott felelősségeitek tudatára éb-

²⁸Nevelés, 202.1.

²⁹U o., 203-204.1.

³⁰Pacific Health Journal, 1890. máj.

³¹A nagy Orvos, 352.1.

redni? Tanulmányozzátok az egészségügyi megújulás elveit, és értesétek meg gyermekeitekkel, hogy a mértékletesség ösvénye az egyedüli biztos út.³²

³²86. sz. kézirat, 1897.

XV. Öltözködés

[288]

65. fejezet — A megfelelő öltözet áldásai

A ruházat legyen alkalmas és illendő - Előjogunk, hogy minden dolgunkban tiszteljük Teremtőnket, aki megkívánja, hogy ruházatunk csinos és egészséges, alkalmas és illendő legyen. ¹

Krisztus kedvéért, akinek tanúi vagyunk, tegyük megjelenésünket a lehető legjobbá. A szent sátor szolgálatában az Úr a legapróbb részletekig előírta azok öltözetét, akik előtte szolgáltak. Nagyon is pontosan megszabta Áron ruházatát, mert a ruha jelképes volt. A keresztények ruházata is legyen jelképes. Képviseljük mindenben Jézust. Megjelenésünk minden tekintetben legyen ápoltság, egyszerű és erkölcsös. ²

A természet is erre tanít — Jézus a természet világával - a mező virágaival, s a szirmai kibontó liliummal - mutatja be azt a szépséget, amelyet a menny értékelt. Ruházatunk egyszerű bája, tisztasága és célszerűsége nyeri el az Ő tetszését. ³

[289] **A ruha stílusából következtetni lehet a jellemre** — Az öltözet általában jól bemutatja viselője egyéniségét. ⁴ Megítélhetjük valakinek a jellemét a ruházatból, amit visel. Egy erényes, istenfélő asszony illendően öltözik. Kifinomult ízlés és műveltség nyilvánul meg az egyszerű, de alkalomhoz illő megjelenésben...

Az a nő, aki öltözködésében és viselkedésében egyszerűsége és szerénysége törekszik, megmutatja, hogy érti: egy igazi asszonyt az erkölcsi értékek jellemeznek. Milyen bájos és vonzó az egyszerű öltözködés - szépségét a mező virágaihoz lehet hasonlítani! ⁵

Az irányadó elvek kinyilvánítása — Könyörgöm népünk tagjaihoz, hogy körültekintően és gondosan járjanak Isten előtt! Csak

¹Nevelés, 2 48.1.

²BT VI., 96.1.

³A nagy Orvos, 289. I.

⁴RH, 1900. jan. 30.

⁵RH, 1904. nov. 17.

annyiban kövessék az öltözködési szokásokat, amennyiben azok az egészségügyi elveknek is megfelelnek. Testvéreink öltözködjenek egyszerűen - ahogy ezt sokan teszik is ruhájuk készüljön jó minőségű, tartós és a koruknak megfelelő anyagból, s ne a ruházkodás legyen számukra a legfőbb kérdés, ne ez foglalja le gondolataikat! Megjelenésük mindenkor legyen illendő, erkölcsös és józan. Mutassanak élő példát a világ számára az Isten kegyelmének bennük lakozó szépségéről. ⁶

Kövessük az egészséges, kényelmes és az erkölcsi elveknek megfelelő öltözködési módot! — A keresztények ne törekedjenek felhívni magukra a figyelmet azzal, hogy másképp öltözködnek, mint a többi ember. Ám ha szemérmes és egészséges öltözködéssel kapcsolatos felfogásuk és kötelességérzetük miatt mások észreveszik, hogy nem elég divatosak, ne változtassák meg ruházatukat csak azért, hogy a világhoz hasonlóvá váljanak. Tanúsítsanak nemes függetlenséget és erkölcsi bátorságot, s viseljék azt, ami helyes, még ha az egész világ másként tesz is. Ha a világiak szemérmes, kényelmes és egészséges öltözködési szokásokat vezetnek be, amelyek megegyeznek a bibliai elvekkel, akkor viseletük elfogadásával nem változtatjuk meg Istenhez és a világhoz való viszonyunkat. A keresztényeknek Krisztust kell követniük, és ruházatuknak összhangban kell állnia Isten Igéjével. Kerüljék a végleteket! Alázatosan kövessék az egyenes utat, tekintet nélkül a dicséretre vagy a bírálatra, és ragaszkodjanak ahhoz, ami helyes. ⁷

Kerüljük a végleteket! — Ne töltsetek időt azzal, hogy mindenben követitek a bolond divatokat! Öltözködjete csinosan és az alkalomhoz illően, s ne tegyétek ki magatokat semmilyen megjegyzésnek - akár azért, mert túl elegánsak vagytok, akár mert hanyagul és rendetlenül néztek ki. Viselkedjete úgy, mint akik tudják, hogy az egész menny tekintete rajtuk nyugszik, s mint akik Isten irányítása szerint élnek. ⁸

[290]

⁶167. sz. kézirat, 1897.

⁷BT I.,4 5 8 -4 5 9 . 1.

⁸53. sz. kézirat, 1912.

A gondos ruházkodást ne keverjük össze a kérkedéssel! — Vannak, akik állandóan a hivalkodás és az öltözködés témáján lovalgolva, de a saját megjelenésükkel nem törődve azt képzelik, hogy erény piszkosnak lenni, ízléstelenül, rendetlenül öltözködni: ruhájuk gyakran úgy néz ki, mintha valaki rájuk hajította volna. Öltözetük szennyes, mégis a büszkeség ellen szónokolnak. Összekeverik az illendőséget és ápoltságot a kérkedéssel.⁹

Akik rendetlenek az öltözködésben, azok a beszélgetéseikben is csak ritkán emelkedtek. Érzéseik sem tiszták és kifinomultak, a nyersséget és durvaságot alázatnak tekintik.¹⁰

Krisztus óvatosságra intett — Krisztus megfigyelte, hogy az emberi szív mennyire csügg a ruházaton, ezért figyelmeztette követőit, sőt megparancsolta nekik, hogy ne sokat törődjenek az ilyesmivel. „Az öltözet felől is mit aggodalmaskodtok? Vegyétek eszetekbe a mező liliomait, mi módon növekednek: nem munkálkodnak és nem fonnak; de mondom néktek, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy.” (Mt. 6:28-29)

A divat majmolása, a gőg és a pazarlás olyan bűnök, amelyekre a nők különösen hajlanak, ezért ezek a figyelmeztetések elsősorban rájuk vonatkoznak. Pedig milyen csekély és értéktelen a gyöngy, az arany, vagy egy drága öltözék, ha Krisztus alázatosságával és kedvességével hasonlítjuk össze!¹¹

Bibliai utasítás Isten népe számára — Felhívták figyelmemet ezekre az idézetekre, mint Isten népének szóló utasításokra: „Hasonlatosképpen az asszonyok tisztességes öltözetben, szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat; nem hajfonatokkal és arannyal vagy gyöngyökkel, vagy drága öltözékkel, hanem amint illik az istenfélelmet valló asszonyokhoz: jó cselekedetekkel.” (I. Tim. 2:9-10) „Kiknek ékessége ne legyen külső, hajuknak fonogatásából és aranynak felrakásából vagy öltözékek felvevéséből való; hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt. Mert így ékesítették magukat hajdan ama szent asszonyok is...” (I. Pt. 3:3)

⁹RH, 1900. jan. 23.

¹⁰RH, 1900. jan. 30.

¹¹Keresztény mértékletesség..., 9 3 -9 4 . 1 .

Sokan divatjamúltnak tartják ezeket az utasításokat ahhoz, hogy figyelemre méltassák, ám aki adta ezeket tanítványainak, ismerte az öltözködés imádatából napjainkban fakadó veszélyeket, s ezért küldte nekünk a figyelmeztető szót. Hajlandók vagyunk-e engedelmeskedni a figyelmeztetésnek, és bölcssek leszünk-e? ¹³

Akik valóban igyekeznek Krisztus akaratát követni, azok lelkiismeretesen megvizsgálják öltözetüket, és törekszenek eleget tenni az Isten által oly világosan kinyilatkoztatott követelményeknek. ¹⁴

A divat szeretetének veszélyei — A divat szeretete veszélyezteti az erkölcsi értékeket, és a nőket szembeállítja a keresztény mintával, a szerénységgel és mértékletességgel. A feltűnő, fényűző ruházat igen gyakran érzékiséget táplál viselője szívében, aki pedig látja azt, abban alantas szenvedélyeket ébreszthet. Isten tudja, hogy a jellem romlását gyakran a ruházzkodásban kiélt büszkeség és hiúság okozza. Tudja, hogy a fényűző öltözet elfojtja a jó cselekedetek utáni vágyat. ¹⁵

Az egyszerű öltözet bizonyítétele — Fiatalabb nőtestvéreimnek jó ajánlólevél az egyszerű, szerény öltözet. Nincs jobb módja annak, hogy fényljk világosságotok az emberek előtt, mint ha szerényen öltözködtök és alázatosan viselkedtek. Ezzel azt bizonyítjátok, hogy az örök életet sokkal értékesebbnek tartjátok az evilági dolgoknál. ¹⁶

A szerénység ezernyi veszélytől oltalmaz meg — Nővérem, a gonosznak még a látszatától is őrizkedjete (I. Thessz. 5:22)! Ebben a romlottságtól fertőzött, kicsapongó korban nem lehettek másképp biztonságban, csak ha elővigyázatosak vagytok. Manapság párját ritkítja az erény és az erkölcsőség. Fölhívlak titeket, Krisztus követőit, akik magasztos hitet vallotok, hogy őrizzéték a szemérmesség felbecsülhetetlen értékű drágakövéét. Ez majd megőrzi tisztaságotokat. ¹⁷

¹³BT IV., 630.1.

¹⁴Üzenet az ifjúsághoz, 3 4 5 -3 4 6 . 1.

¹⁵BT IV., 645.1.

¹⁶BT III., 376.1.

¹⁷BT II., 458.1.

A ruházkodás tisztasága és egyszerűsége szerény magatartással párosulva hozzájárul ahhoz, hogy a fiatal nőt a tartózkodás olyan légköre vegye körül, amely pajzsként védi meg ezernyi veszélytől. ¹⁸

[292] **Idejétmúlt tanítás?** — Sokan furcsának és idejétmúltnak tartják a gyermekeket arra tanítani, hogy a tisztaság és szentség keskeny ösvényén járjanak. Ez sajnos elterjedt nézet olyan szülők között is, akik bár vallják, hogy Istent imádják, de cselekedeteik azt bizonyítják, hogy a mammonnak szolgálnak. Saját maguk és gyermekeik öltözködésében egyaránt arra törekszenek, hogy felvehessék a versenyt szomszédaikkal, vagy a gyülekezet tagjaival. ¹⁹

Az egyedül fontos öltözék — Egyetlen öltözék van, amelynek a megszerzésére minden gyermek és ifjú törekedjék: a szentek igazságos cselekedetei (Jel. 19:8). Ha ez után is olyan buzgón és állhatatosan törekednének, mint az új, divatos ruhák után, akkor csakhamar Krisztus öltözékében járnának, nevüket pedig soha nem törölnék ki az élet könyvéből. Anyák és gyermekeik imádkozzanak így: „Tiszta szívet teremts bennem, ó, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem!” (Zsolt. 51:12) A tiszta szív és az erős, megújult lélek a jelen életben és az örökkévalóságban is sokkal nagyobb érték, mint megannyi ékszer és drága díszítés. „Csak a tiszta szívűek látják meg az Istent.” (Mt. 5:8)

Anyák! Tanítsátok gyermekeiteket pontról pontra, szabályról szabályra, hogy Krisztus igazsága az egyedüli öltözet, amelyben befogadják őket a mennybe. Ha ezt viselik, akkor ebben az életben szüntelenül teljesítik kötelességeiket, amivel dicsőítik Istent. ²⁰

¹⁸Nevelés, 248. I.

¹⁹Signs of the Times, 1894. szept. 10.

²⁰Keresztény mértékletesség..., 95.1 .

A nevelés fontos része — Nem lehet teljes a nevelés, ha nem tanít a helyes öltözködés alapelveire. Az erre vonatkozó oktatás elmulasztása nehezíti és gyakran teljesen meg is rontja a nevelés munkáját. Az öltözködés szeretete és a divathoz való ragaszkodás a tanítók legfélelmetesebb vetélytársa, és leghatásosabb akadályozója.¹

Nincs pontos útmutatás, de fontos a jó ízlés és a tisztaság — Nem kaptam pontos útmutatást arra nézve, hogy milyen legyen a ruha stílusa.² Buzdítsuk a fiatalokat a helyes öltözködési szokások kialakítására: öltözködjének csinosan, ízlésesen, s ruháikat tartsák rendben és tisztán. Minden szokásuk nevelje őket mások áldására és segítségére.³

Az öltözet legyen megfelelő és illendő. Még ha csak olcsó vászonból vagy kartonból készült is, legyen mindig rendes és tiszta.⁴

A keresztények őrizkedjenek minden túlzástól és kérkedéstől öltözködésükben; de ruhájuk legyen csinos, nem túl tarka, erényes, és megfelelő ízléssel alkalmazkodják viselője egyéniségéhez.⁵

A jó ízlést sem megvetni, sem kárhoztatni nem kell. Ha hűségesen élünk a hitünk szerint, ez olyan egyszerűvé tesz bennünket az öltözködésben, s céltudatosá a munkában, hogy bizonyosan furcsának bélyegezzenek majd minket. Ám ha ruházatunk nélkülözi a jó ízlést és rendezettséget, ez azt mutatja, hogy eltávolodtunk az igazságtól: mert az igazság mindig felemel, soha nem alacsonyít le.⁶

¹Nevelés, 246.1.

³BT VI., 170.1.

⁴BT IV., 6 4 2 .1.

⁵Üzenet az ifjúságnak, 349.1.

⁶Uo., 353. 1

Nővéreim! Ruhátok vagy Krisztus és az igazság szeretetéről beszél, vagy a világ szeretetéről. Melyiket választjátok? ⁷

A színek és minták megválasztása — A jó ízlés nyilvánuljon meg a színek kiválasztásában. Az egyöntetűség ebben a kérdésben csak addig helyénvaló, amíg nem okoz kényelmetlenségeket. A bőr színét is számításba lehet venni a megfelelő szín kiválasztásához. Törekedjete a halvány, szerényebb árnyalatok viselésére. Ha az anyag mintás, kerüljük a nagy és élénk színű mintákat, mert az hiúságot és magamutogatást sugall. Ugyancsak helytelen össze nem illő színeket együtt viselni. ⁸

[294] **Tekintetbe kell venni a tartósságot** — Öltözködjünk szerény, egyszerű, jó minőségű ruhába, egyéniségünkhöz és munkánkhoz illő színűekbe! Ruhánk inkább tartós legyen, mint hivalkodó! Melegítsen és védjen! A Példabeszédek könyvének bölcs asszonya „nem félti házanépét a hótól, mert egész házanépe meleg ruhákba öltözött” (Péld. 31:21). ⁹

A jó minőségű anyag vásárlása megtakarítás — Helyesen tesszük, ha jó minőségű anyagot vásárolunk és gondosan készítjük el a ruhát, mert ezzel pénzt takarítunk meg. Ne költsünk díszítésre és csipkékre, mert ezzel csak a saját önzésünknek szolgálnánk. Ezt a pénzt Isten ügyére is áldozhatnánk. ¹⁰

Emlékezzünk Isten szőlőskertjének szükségleteire! — Ízlésesen és csinosan kell öltözködnünk, de amikor testvéreink ruhát vásárolnak vagy készítenek maguknak és gyermekeiknek, ne feledjék: az Úr szőlőskertjében még mindig befejezésre vár a munka. ¹¹

Az emberek sokat költenek ruházkodásra, de az Úr kihívta az Ő népét a világból és elkülönítette őket. Élénk színű vagy túl drága ruha nem illik azokhoz, akik azt állítják, hogy hiszik: az utolsó napokban élünk...

⁷RH, 1904. nov. 17.

⁸Health Reformer (idézet az Egészséges életmódból) 120.1.

⁹A nagy Orvos, 288. I.

¹⁰Counsels on Stewardship, 301. I.

¹¹Uo.

Ami a ruházkodásra kiadott pénzt illeti: legyetek takarékosak! Ne feledjétek, hogy öltözéketek állandó befolyást gyakorol azokra, akikkel érintkeztek. Ne pazaroljatok magatokra olyasmit, amire máshol nagyobb szükség lenne. Ne költsétek az Úr pénzét a saját kívánságaitok kielégítésére drága ruhák vásárlásával. ¹²

Az egyszerű öltözet bizonyosság a vallás mellett — Az egyszerű öltözet egy istenfélő asszonyt a legjobb színben tüntet fel az emberek előtt. ¹³

Öltözzetek keresztényekhez illő módon: egyszerűen, tisztán, illedően, istenfélelemmel és jó cselekedetekkel ékesítve magatokat. ¹⁴

Sokan, hogy lépést tartsanak a hóbortos divattal, elveszítik jó ízlésüket, és a természetes egyszerűséget feláldozzák a mesterkélt-ségért. Időt, pénzt, energiát nem sajnálva, teljes lényüket a divatnak szentelik. ¹⁵ Kedves fiatalok, az a hajlam, hogy a világ szerint öltözködjétek, aranyat és ékszereket viselve hivalkodjatok - nem teszi vonzóvá vallásokat az emberek számára, s az igazságot sem, amelyet vallotok. Éleslátású emberek külsőtök szépítgetésében annak bizonyítékát látják majd, hogy nem vagytok elég bölcsek, s büszke a szívetek. ¹⁶

Emlékeztetni szeretném a fiatalokat, akik egyre díszítgetik magukat, akik toliakkal ékesítik kalapjukat, hogy az Üdvözítő fején szégyenletes töviskorona volt az ő bűneikért. Amikor értékes időt pazarolnak külsejük cicomázására, ne feledjék, hogy a dicsőség királya egyszerű köntöst viselt. Akiknek az a gondjuk, hogy külsejüket ékesítgessék, ne feledjék, hogy Jézus gyakran kimerült volt a szakadatlan, súlyos fáradozástól, a lemondástól és önfeláldozástól, csak hogy a szenvedők és lelki szükségben levők áldására lehessen... Nem a maga gyöngeségei és szükségletei miatt, hanem mert látta, ismerte a ti természetetek gyengeségét, hogy pontosan azokban a dolgokban mutasson példát, ellenállva az Ellenség kísértéseinek, melyekben most vereséget szenvedtek. Tudta, hogy közömbösek lesztek a fenyegető veszedelem iránt és nem érzitek szükségét az

[295]

¹²24. sz. kézirat, 1904.

¹³RH, 1904. nov. 17.

¹⁴RH, 1881. dec. 6.

¹⁵Health Reformer, 1872. ápr.

¹⁶BT III., 376.1.

imának. Értünk öntötte ki könnyögését az Atya előtt, erős kiáltásokkal és könnyekkel. Azért történt így, hogy megmentesen minket a gőgtől, a hiúság és az élvezetek szeretetétől, amelyekbe most belemerülünk, s amelyek kiszorítják Jézus szeretetét. Pedig ő könnyeket hullajtott, arcát eltorzította a gyötrellem és kín, jobban, mint bárki másét. ¹⁷

Fölösleges hivalkodás, pazarló díszítgetés — Hagyjátok el a fölösleges díszeket, és az így megtakarított javakat fordítsátok Isten ügyére. Tanuljátok meg az önmegtagadás leckéjét, és tanítsátok meg azt gyermekeiteknek is! ¹⁸

Többször kérdezték már tőlem, hogy helytelennek tartom-e az egyszerű vonalú gallér viselését. Mindig nemmel válaszoltam. Voltak, akik szélsőségesen értelmezték, amit általánosságban a gallérról írtam, ezért állították, hogy mindenféle ilyen darab viselése kerülendő. Láttam drága, csipkézett gallérokat, és ugyancsak költséges és fölösleges szalagokat és zsinórokat, amelyeket egyesek hordtak és hordanak még most is csupán a divat kedvéért. Nem arról van szó, hogy semmilyen gallért nem szabad hordani, s nem gondolom, hogy egyetlen szalagocska sem díszítheti a ruhát vagy a kalapot. ¹⁹

Prédikátorainknak és feleségeiknek jó példával kell előljárniuk az egyszerű öltözködésben. Legyenek jó megjelenésűek és ápoltak, ruhájuk készüljön jó minőségű anyagból, de óvakodjanak minden túlzástól, és kerüljenek minden fölösleges díszítést, még ha olcsó is, mert ezek a dolgok nem válnak előnyükre. A fiatalokat is meg kell tanítanunk egyszerűen, de szépen öltözködni. Hagyjuk el a díszítgetéseket, még akkor is, ha jóformán semmibe sem kerülnek. ²⁰

[296] **Ne a kérkedés legyen a cél!** — Egy igazán nemes lélek nem talál élvezetet abban, hogy a magamutogatás kedvéért a testet díszítgesse. ²¹

¹⁷U o., 379-380. 1.

¹⁸Counsels on Stewardship, 3 0 1 -3 0 2 .1.

¹⁹BTI., 135-136.1.

²⁰BT a prédikátoroknak, 180. I.

²¹Keresztény mértékletesség..., 93. I

A Biblia mértékletességre int a ruházzkodásban: „Hasonlatosképpen az asszonyok tisztességes öltözetben, szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat...” (I. Tim. 2:9) Ez megtiltja a hiú öltözetet, az élénk színeket és pazar díszeket. Minden fortély, ami arra irányul, hogy csodálatot keltsen, és felhívja a figyelmet a ruha viselőjére, ellenkezik a tisztességes öltözet ismertetőjegyeivel, amelyekről Isten Igéje szól.²²

A ruházzkodásban való önmehtagadás is keresztény kötelességeink közé tartozik. Az egyszerű ruházat, valamint az ékszerek és díszek mellőzése nem más, mint hitünk megtartása. Felismerjük-e, hogy a világiak fényűző ruházzkodása és a szórakozás szeretete hiábavalóság és helytelenség?²³

Romolhatatlan kincsek — Van soha el nem múló ékesség, amely hozzájárul minden körülöttünk élő ember boldogságához, és amely el nem halványuló tündökléssel fog ragyogni az eljövendő örök életben: ez az ékesség a szelíd és alázatos lelkület. Isten arra szólít bennünket, hogy lelkünkön viseljük e legékesebb ruhát. A helyett, hogy aranydíszekkel ékesítsenénk külsőnket, inkább igyekezzünk megszerezni azt a bölcsességet, amely értékesebb mindennél.²⁴

Mennyire értéktelen is az arany, gyöngy és drága díszítés, ha Krisztus szeretetével hasonlítjuk össze! A krisztusi szeretet értékesebbé teszi tulajdonosát a tiszta aranynál, Ofir aranyánál is többet ér! (Jób 28:16) A krisztusi kegyelem ugyanilyen felbecsülhetetlen értékű dísz. Fölemel és nemesít, dicsőséget sugározva másokra, hogy őket is a világosság és áldások forrásához vonzza.²⁵

A természetes szépség vonzereje — Mindenki hajlamos arra, hogy inkább az érzelmeire hallgasson, mint a józanságára. Ezért nagyon fontos, hogy a szülők úgy neveljék gyermekeiket, hogy azok szeressék az igazságot, a kötelességteljesítést, az önmehtagadást, és tanítsák őket nemes függetlenségre is, hogy amikor a többség a rosszat választja, ők megmaradjanak a jó mellett...

²²Tanácsok tanítóknak..., 302. I.

²³BT III., 366.1.

²⁴BT IV., 643-644.1.

²⁵RH, 1881. dec. 6.

[297]

Ha épségben megőrzik szervezetüket és szeretetreméltó természetüket, olyan természetes szépség birtokosai lesznek, amelyet isteni kegyelemmel viselhetnek. Akkor nem lesz szükségük mesterséges díszekre, amelyek egyébként is mindig a valódi erkölcsi értékek hiányára mutatnak. A szép jellem Isten szemében is értékes. Az ilyen szépség gyönyörködtet, de nem csap be. Az igazi báj soha el nem halványul. ²⁶

A mesterkélt és hamisság helyett Jézus tiszta vallása követőtől a természetes szépség egyszerűségét, a természetes kifinomultság és emelkedett erkölcsi tisztaság csiszoltságát várja. ²⁷

Tanítsátok a gyermekeket, hogy elsajátítsák a józan öltözködési módot! — Legyünk hűségesek az otthoni kötelességek végzésében! Értessük meg gyermekeinkkel, hogy itt engedelmességnek kell uralkodnia. Tanítsuk meg őket arra, hogy különbséget tudjanak tenni az ésszerű és a bolondos dolgok között az öltözködésben, és lássuk el őket szép és egyszerű ruhákkal. Mint olyan nép, amely Jézus közeli visszajövetelét várja, jó példát kell mutatnunk a világnak öltözködésünkkel, ellensúlyozva napjaink uralkodó divathóbortját. Beszéljük meg értelmesen e dolgokat és tervezzük meg bölcsen, hogy mi a teendő. Tegyétek ezt családi körben is, és tárjátok gyermekeitek elé gondolataitokat. Határozzátok el, hogy ezután magasabb rendű elveket fogtok követni, nem pedig a kicsik szeszélyeit és kívánságait. ²⁸

Ha szívetek egyesül Krisztuséval... semmilyen feltűnő ruhát nem viseltek majd, amely magatokra vonná a figyelmet, vagy versengést keltene másokban. ²⁹

Korhoz és társadalmi helyzethez szabott, illendő öltözet — Testvérem, láncold szívedhez gyermekeidet a szeretet aranyláncával! Mindenben nyújts nekik kellő figyelmet és gondoskodást. Lásd el őket illendő ruházattal, hogy ne szégyenkezzenek megjelenésük miatt, mert ez bántja önbecsülésüket. Mindig helyénvaló a korunkhoz és társadalmi helyzetünkhöz szabott, illendő és rendes öltözködés.

²⁶Signs of the Times, 1875. dec. 9.

²⁷BT III., 375.1.

²⁸45. sz. kézirat, 1911.

²⁹BT a prédikátoroknak, 142. 1.

A ruházat legyen egészséges és kényelmes! — Ruhánk legyen olyan bő, hogy ne akadályozza a vérkeringést vagy a szabad légzést. Lábunkat tartsuk jó melegen, védve a hidegtől és nedvességtől. Így felöltözve nyugodtan mozoghatunk a szabad ég alatt, a friss levegőn, akár kora hajnalban vagy késő este, esőben vagy hóban, anélkül, hogy félnünk kellene a megfázástól.³¹

Ha a gyermek ruhája kényelmes és meleg, ezzel a nyugtalan-ság és ingerlékenység egyik legfőbb okát szüntetjük meg. A kicsi egészségesebb lesz, és az anya sem érzi majd olyan nehéznek és megterhelőnek a vele való foglalkozást. A szoros fűzők és övek akadályozzák a szív és a tüdő működését, ezért használatuk kerülendő. Egyetlen testrész se legyen a ruházat miatt természetellenes helyzetben még rövid időre sem, mert ez akadályozza a mozgást vagy elszorítja valamelyik szervet. A gyermekek ruhája legyen olyan bő, hogy megfelelő, szabad légzést biztosítson, és súlya ne a csípőt, hanem a vállakat terhelje.³²

[298]

A végtagok megfelelő védelme — Szenteljünk különleges figyelmet a végtagoknak, ugyanolyan gondosan védjük azokat is, mint a mellkas és szív tájékát. Azok a szülők, akik úgy öltöztetik csemetéiket, hogy végtagjaikat majdnem vagy egészen csupaszon hagyják, a divatnak vetik áldozatul gyermekeik egészségét és életét. Ha a végtagok nem olyan melegek, mint a törzs, a vérkeringés kiegyensúlyozatlanná válik. Amikor a belső szervektől távol eső végtagokat nem fedjük be eléggé, a vér a fejbe tolul és fejfájást, orrvérzést okoz; vagy pedig feszültség érzését kelti a mellben, ami köhögést és erősebb szívdobogást idézhet elő; esetleg a sok vér a gyomorba tódulhat, emésztési zavarokat okozva.

A divat kedvéért az anyák csaknem csupaszon hagyják gyermekeik kezét-lábát, emiatt a vér lehűl, s természetes pályájától eltérítve, a belső szervekbe áramlik. Ezzel akadályozzák a vérkeringést és betegséget idéznek elő. Teremtőnk nem arra alkotta tagjainkat, hogy az időjárás viszontagságainak tegyük ki őket, mint az arcunkat, amelyet

³⁰BT IV., 142.1.

³¹Keresztény mértékletesség..., 89-90.1.

³²A nagy Orvos, 382. 1.

bőséges érhálózattal látott el, mert azt nem takarhatjuk be. A lábszárnak és lábfejeknek is vastag ereket adott, hogy azok is olyan melegen maradjanak, mint a törzs, de ehhez alaposan fel kell öltöztetnünk őket, hogy az életadó vér eljusson hozzájuk.

Ördögi találmány az olyan divat, amely fedetlenül hagyja a lábszárát; a szülők pedig földig hajolnak előtte, s aszerint öltöztetik gyermekeiket, így az idegek és erek összehúzódnak, s nem látják el feladatukat, amire Isten szánta őket. A következmény többnyire fázó kéz és láb. A szülőknek, akik ahelyett, hogy a józan észre hallgatnának, a divatot majmolják, Istennel kell elszámolniuk, amiért megfosztják gyermekeiket egészségüktől. Sokszor még életüket is feláldozzák a divat oltárán.³³

[299] **Különbség a férfi és nő ruházata között** — Egyre növekszik azok száma, akik azt az irányzatot képviselik, hogy a nők ruházata és megjelenése a lehető legjobban hasonlítson a férfiakéhoz - de Isten ezt utálatosságnak jelenti ki: „Hasonlatosképpen az asz- szonyok tisztességes öltözetben, szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat.” (I. Tim. 2:9) Isten elgondolása az, hogy a férfi és női ruhaviselet könnyen megkülönböztethető legyen. Az Úr elég fontosnak tartotta a kérdést ahhoz, hogy pontos utasításokat adjon erre nézve (V Móz. 22:5), hiszen ha ugyanazt viselnék mindkét nem tagjai, akkor ez zavart keltene és a bűn nagy áradatát vonná maga után.³⁴

Istentiszteleti öltözék — Ne hozzunk szégyent Isten szent házára azzal, hogy ott fényűző ruhában jelenünk meg!³⁵

Tanuljon meg mindenki egyszerően, tisztán és alkalomhoz illoen öltözködni, és senki ne viseljen külső díszeket, mert azok nem méltóak a szent helyen. Ne rendezzünk divatbemutatót, mert ez tiszteletlenségre bátorít. Az emberek figyelmét gyakran felkeltik egyes ruhadarabok, s olyan gondolatok ébrednek bennük, amelyeknek semmi keresnivalójuk Isten tisztelőinek szívében. Isten legyen gondolataink és imádságunk tárgya. Bármilyen, ami eltereli a figyelmet az ünnepélyes, szent szolgálatról, sérti Istent. A szalagok és csokrok,

³³BT II., 531-532. I.

³⁴BT I., 457-460.1.

³⁵BTV ., 499.1.

csipkék és tollak, az arany és ezüst ékszerek fölvonultatása a bálványimádás egyik formája, és teljességgel alkalmatlan Isten szent szolgálatához.³⁶

Vannak, akik azt gondolják, hogy Isten szavának engedelmeskedni a világtól való elkülönülést illetően egyenlő megjelenésük és ruházatuk elhanyagolásával. Nővéreink egy csoportja úgy próbál tiltakozni a világhoz való alkalmazkodás ellen, hogy óriási szalmakalapban és ugyanabban a ruhában jelenik meg szombaton a szentek gyülekezésén - hogy Istent tisztelje! -, amelyben egész héten át járt és dolgozott. A férfiak között is vannak, akik ugyanígy látják ezt a kérdést: úgy jönnek szombaton Isten házába, hogy ruhájuk rendetlen, gyűrött és piszkos, sőt néha még lyukak is tátonganak rajta.

Ha ugyanezek az emberek a világ által nagyrabecsült személlyel való találkozásra készülnének, akinek szeretnék elnyerni a jóindulatát, valószínűleg a legjobb ruhájukat vennék fel tiszteletére, és vigyáznának, nehogy megsértsék fésületlen hajukkal és rendetlen öltözködéssel. Ugyanakkor nem törődnek azzal, hogy milyen ruhában és állapotban járulnak szombaton a hatalmas Isten színe elé.³⁷

A ruházat ne legyen vitatkozás tárgya — Nem szükséges, hogy az öltözködés kérdése legyen vallásunk legfőbb pontja. Vannak sokkal fontosabb, arra érdemesebb beszédtemák is. Beszéljünk Jézusról, s ha a szív megtér és átalakul, azok a dolgok, amelyek nincsenek összhangban Isten szavával, maguktól elmaradnak.³⁸

[300]

Nem a ruha tesz minket Isten szemében értékesé. Ő a belső értékeket, a lélek kegyességét és a józan megfontolást sokkal többre becsüli az öltözetnél.³⁹

Senki ne akarjon mások lelkiismerete lenni, de mindenki járjon elöl jó példával — Ne csatlakozzatok azokhoz, akik a ruházódást teszik a vallás központi kérdésévé. Tanulmányozza mindenki személyesen a Szentírás egyszerű öltözködésre vonatkozó kijelentéseit, és azután hűségesen engedelmeskedve Isten szavának,

³⁶Uo.

³⁷RH, 1900. jan. 30.

³⁸Evangelizálás, 272. 1.

³⁹Counsels on Stewardship, 301. 1.

igyekezzen jó példát mutatni mind a világnak, mind az újonnan megtérteknek. Isten senkit sem akar mások lelkiismeretévé tenni.

Beszélgessetek Jézus szeretetéről és alázatosságáról, és soha ne bátorítsátok a testvéreket abban, hogy egymás öltözködését, megjelenését kritizálják, vagy megjegyzéseket tegyenek. Vannak, akik valósággal gyönyörűséget találnak ebben, mígnem gondolkodásuk annyira ráhangolódik erre, hogy a gyülekezet szószólóinak tartják magukat. A képzelt bírói székbe ülnek és amint meglátják valamilyik testvérüket, azonnal valami bíráltnivalót keresnek rajta. Ez a szűklátókörűség és korlátoltság a lelki visszafejlődés egyik legjellemzőbb példája. Isten azt szeretné, ha felállnának e bírói székből, mert soha nem ültették őket oda.⁴⁰

Csak ha a szív Krisztusé — Ha keresztények vagyunk, Krisztust kell követnünk, még akkor is, ha az ösvény, amin járnunk kell, nem kedvez természetes hajlamainknak. Semmi értelme azt mondanom neked, hogy ne viseld ezt vagy azt a ruhadarabot, mert ha a hiú dolgok szeretete a szívedben él, akkor a lemondás részedről olyan lenne, mint amikor egy fa ágainak a végét metszegetik. A szív természetes hajlamai úgyszólván újra érvényesülni fognak. Neked magadnak kell lelkiismeretessé lenned.⁴¹

[301] **Ahol sok felekezet erejét veszti** — Az emberi okoskodás mindig is igyekezett kikerülni és félretenni Isten Szavának világos és határozott utasításait. A magukat Krisztus követőinek vallók többsége minden korban figyelmen kívül hagyta azokat a tanításokat, amelyek az önmegtágadásra és alázatosságra intenek, s erényes, egyszerű viselkedésre, megjelenésre szólítanak fel. Az eredmény mindig ugyanaz: elszakadás az evangélium tanításaitól, s a világ szokásainak, divatjának elfogadása. Az élő istenfélelem halott formáságoknak ad helyet. Isten visszavonja jelenlétét és erejét azok közül, akik a világot szeretik, de mindig megtalálható az alázatos hívők csoportjában, akik hajlandók engedelmeskedni szent Igéje tanításainak. Hosszú nemzedékeken át ismétlődik újra és újra ugyanez a folyamat. Egyik felekezet a másik után alakul, majd egyszerűs-

⁴⁰Történelmi képek a H. N. Adventista külmiszióból, 122-123.1.

⁴¹RH, 1892. máj. 10.

güket feladják, és elveszítik korábbi erejüket.⁴²

Isten szava a mérvadó — Szigorúan őrködnünk kell a ruházkodás dolgában. Szorosan követnünk kell a Biblia utasításait. A divat, a világ istennője uralkodik odakint, de gyakran befurakodik a gyülekezetbe is. A gyülekezet tekintse mértéknek Isten Igéjét, a szülők pedig álljanak értelmesen e kérdéshez. Ha látják, hogy gyermekeik hajlamosak a világi divat követésére, határozott paranccsal tiltsák el őket, akárcsak Ábrahám, aki „megparancsolta az ő házanépének önmaga után...” (I. Móz. 18:19)⁴³

⁴²Üzenet az ifjúságnak, 354. 1.

⁴³B T V .,499. I.

67. fejezet — A divat csábítása

A divat - kegyetlen zsarnok — A divat a legnagyobb zsarnok, amely ma már az egész világot uralja, s rabszolgáit súlyos kényelmetlenségekre kényszeríti. A divat esztelen adó, amelyet irgalmatlanul behajtanak. Különös varázsereje van. Mindig kész arra, hogy bírálja és kigúnyolja azokat, akik nem követik szeszélyeit.

A gazdagok túl akarnak tenni egymáson a folyton változó divat követésében. A középső és szegényebb rétegek pedig igyekeznek megközelíteni azt a mércét, amelyet azok diktálnak, akiket felettük állónak vélnek. Akiknek anyagi eszközei korlátozottak, de nagyzási vágyuk óriási, azok majdnem elviselhetetlen mértékben megterhelik jövedelmüket. Sokaknak nem számít, hogy egy ruha milyen szép vagy mennyire illik hozzá - ha a divat megváltozik, átalakítják vagy eldobják.²

Az állandóan változó, de soha ki nem elégíthető divat mozgatója és irányítója: Sátán. Mindig olyan újdonságot eszel ki, ami a testnek is, léleknek is árt, és ujjong, ha tervei sikerülnek. Kineveti a divat bálványimádóit, akik vakon követik saját balgaságukat, aláásva egészségüket, feláldozva boldogságukat és üdvösségüket a divat oltárán.³

A ruha bálványimádása erkölcsi betegség, amelyet nem szabad átmenteni az új életbe. Aki alá akarja vetni magát az evangélium kívánalmainak, annak határozottan meg kell változnia az öltözködést tekintve.⁴

Sokan túl nagy árat fizetnek — Mekkora ellentét van a Biblia alapelvei és sok divattól diktált viselet között! Gondoljunk csak az elmúlt néhány évtized divatirányzataira! Hányat tartanánk közülük szemérmetlennek, amikor már kimentek a divatból! Hányról mon-

²Nevelés, 246.1.

³Keresztény mértékletesség..., 85.1.

⁴BT VI., 96.1.

danánk, hogy nem való jó ízlésű, istenfélő, önmagára valamit is adó asszonynak!...

Hány szegény lány vonta meg magától a meleg alsóneműt s fizetett az életével csupán azért, hogy a szoknya divatosan álljon rajta! Sokan pedig, megkívánva a gazdagok kérkedő eleganciáját, a becstelenség és szégyen útjára tértek. Hány otthonból hiányoznak a legalapvetőbb szükségletek, hány férfi sikkaszt és jut csődbe azért, hogy kielégítse felesége vagy gyermekei túlzott igényeit! ⁵

Az üdvösséget veszélyeztetjük a ruha imádatával — Mindenfelé büszkeség és hiúság látható - mégis, akik szeretnek a tükör előtt álldogálni, hogy maguknak tetszelegjenek, a legkevésbé sem hajlandók Isten törvényébe, a nagy erkölcsi tükörbe pillantani. Ez a bálványimádás kiöl a lélekből és a jellemből minden alázatosságot, szelídséget és kedvességet. Eltékozolja a drága időt, az értékes perceket, amelyeket elmélkedésre, a szív vizsgálatára, s Isten szavának imádságos lelkülettel való tanulmányozására kellett volna fordítani... Egyetlen keresztény sem alkalmazkodhat a világ erkölcsileg romboló divatjának szokásaihoz anélkül, hogy üdvösségét ne veszélyeztetné. ⁶

[303]

A hivalkodás szeretete az egész családot megrontja — Krisztus kegyelme által az asszonyok hatalmas munkát végezhetnek. Éppen ezért igyekszik Sátán olyan divatos ruhákat kitalálni, amelyek a szívet és az értelmet elfordítják a nemes dolgoktól a hivalkodás és hiúság szeretete felé, hogy még a magukat keresztényeknek valló anyák is ennek hódoljanak. Így nem marad idejük sem gyermekeik nevelésére, sem saját jellemük formálására, hogy jó példát mutassanak az igazságért való munkálkodásukkal. Ha Sátánnak sikerül egy anya idejét és figyelmét lekötni, jól tudja, milyen sokat nyert! Tízből kilenc esetben ezzel az egész családot a divat és öltözködés szolgálatába állítja, s a gyermekeket is áldozatul ejti az anyával együtt. ⁷

⁵A nagy Orvos, 290.1.

⁶RH, 1891. márc. 31.

⁷43. sz. kézirat, 1900.

A kicsiny gyermekek többet hallanak az öltözködésről, mint az üdvösségükről, mert anyjuk jobban ismeri a divatot, mint a Megváltót.⁸

A szülők és gyermekek éppen attól vannak megfosztva, ami a legjobb, legszebb és legigazabb az életben, mert a divat kedvéért elmulasztják az örök életre való felkészülést.⁹

Nem elég bátrak... — Sok anya vállal azért nyugszik olyan nagy teher, mert megpróbálnak lépést tartani a legújabb divattal. Pedig ezeknek a divatoknak borzasztó hatásuk van mind a testi, mind a szellemi és erkölcsi egészségre nézve. Mivel nincs erejük szembeszállni az áradattal és határozottan kiállni az igazság mellett, az asszonyok, félve népszerűségük elvesztésétől, hagyják magukat sodortatni a hullámoktól... Nagyon gyakran még a magukat keresztényeknek valló anyák is feláldozzák elveiket a vágyaik kedvéért, hogy a divat istenének szolgáló sokaságot kövessék. Bár lelkiismeretük tiltakozik, nem elég bátrak, hogy határozottan állást foglaljanak a rossz ellen.¹⁰

[304] **Szülők, vigyázzatok!** — A szülők gyakran feltűnő díszekkel tarkított, fényűző ruhákba öltöztetik gyermekeiket, majd nyíltan megcsodálva művüket, bókokkal árasztják el őket, dicsérve külsejüket. Ezek a bolond szülők nagyon megdöbbenének, ha látnák, hogy Sátán hogyan duplázza meg erejét, tenyerét dörzsölve, hogy még nagyobb esztelenségekre készítse őket.¹¹

Egy nehézség, amivel sok anyának szembe kell néznie — Leányaitokban megvan a hajlam, hogy ha az övékétől eltérő ruhát látnak, vágyakozni kezdenek, hogy nekik is legyen olyan. De ha akármi mást kívánnak is meg, s ti úgy érzitek, hogy a hittel nem egyeztethető össze a megadása - hagynátok-e, hogy kikönyörögjék tőletek? Engednétek talán, hogy ők formáljanak titeket, ahelyett, hogy ti alakítanátok őket az evangélium elvei szerint?! Gyermekeink nagyon értékesek Isten szemében - tanítsuk hát őket Szavának ismeretére, és neveljük őket akarata szerint. A ti kiváltságotok úgy

⁸BT IV., 643.1.

⁹A nagy Orvos, 291. 1.

¹⁰RH, 1904. nov. 17.

¹¹Pacific Health Journal, 1890. jan.

nevelni gyermekeiteket, hogy a mennyben majd dicséretet kapjanak életük munkájáért...

Ne bátorítsuk gyermekeinket a világ divatjának követésére! Nem is fogják ezt tenni, ha megfelelő nevelésben részesítjük őket... A világ divatja sokszor egészen képtelen formákat ölt, és nekünk határozottan állást kell foglalnunk ellene!¹²

A hivalkodás szeretetének gyümölcse — Ezreket nyomorít meg a divat és élvezetek iránti rajongás. Egyesek, akik vallják, hogy szeretik és megtartják Isten parancsolatait, követik a világot a divat majmolásában, ügyelve arra, hogy lehetőleg a keresztény nevet is fenntarthassák. Vannak fiatalok, kik olyan mohón kapnak a hivalkodás után, hogy még hitüket is képesek teljesen feladni, csak követhessék a hiú ruházkodás és az élvezetek szeretete iránti hajlamukat.¹³

Azok a családok, akik sok időt fordítanak az öltözködésre a külsőségek kedvéért, olyanokká válhatnak, mint a Krisztus példázatában szereplő fügefafa. Jézus már messziről meglátta a fát, amely dús lombzatával csalogatva termőnek mutatta magát, de közelebb érve hiába fürkészte át a legfelső ágtól a legkisebb vesszőig, egyetlen gyümölcsöt sem talált rajta. Ő gyümölcsöket keres, gyümölcsöket kell hát teremnünk!¹⁴

Isten leányai nem elégednek meg a divatkövetés hiábavalóságával — Az ínség és szenvedés világában anélkül is elég a szükséges munka, hogy drága perceket pazarolnánk a magunk szépítgetésére, csinosítgatására. A mennyei Király leányai érezni fogják felelősségük súlyát, hogy magasabbrendű életre jussanak el, közeli kapcsolatba lépve a mennyel, hogy együtt munkálkodjanak a világ Megváltójával. Akik erre törekszenek, azokat nem elégti ki a divat és a világ hiábavalósága, amelyek napjaink asszonyainak gondolatait és idejét lekötik. Ha a nők valóban Isten leányai, akkor részesei lesznek az isteni természetnek is. A legmélyebb szánalom indítja majd részvétre őket - mint Megváltónkat -, amikor látják a társadalmat pusztító bűnös áramlatokat. Együttéreznek Krisztussal, s ahol

[305]

¹²45. sz. kézirat, 1911.

¹³BT III., 3 6 6 .1.

¹⁴67. sz. kézirat, 1903.

tehetik, képességeik és lehetőségeik szerint a veszendő lelkek megmentésén fáradoznak, amint azt Üdvözítőnk is teszi az Ő magasabb szintjén.¹⁵

¹⁵BT III., 4 8 3 -4 8 4 . 1.

XVI. Az erkölcsi tisztaság megőrzése

[306]

68. fejezet — Az erkölcstelenség terjedése

A burjánzó romlottság korszaka - Az utolsó idők veszedelmei között élünk. Mivel a bűn elhatalmasodik, sokak szívében kihűl a szeretet. A „sokak” szó itt Krisztus hitvalló követőire vonatkozik. Hatással van rájuk az uralkodó gonoszság, és eltántorodnak Istentől. Pedig nem lenne szükségszerű, hogy őket is befolyásolja környezetük. Megromlásuk oka, hogy nem tartják távol magukat az említett bűntől. Isten iránti szeretetük a bűn miatt kezd kihűlni, s ez bizonyossága annak, hogy ők is részesei a bűn világának, különben nem hidegülne meg az Úr és ügye iránt érzett szeretetük és buzgalmuk.¹

[307] **A szennyek képei és olvasmányok hatása** — Sok fiatal módon kap a könyvek után. Elolvasnak mindent, ami a kezük ügyébe kerül. Az izgalmas szerelmi történetek és a tisztátalan képek rombolóan hatnak rájuk. A regények olvasóinak képzelete beszennyeződik. Vándor árusok gyakran kínálják meztelen nők képeit eladásra. Ezek a visszataszító képek ott találhatóak a fényképezők és képkereskedők falain is. Olyan kor ez, amikor romlottság terjed mindenfelé. Olvasással és a képek nézegetésével felkorbácsolják a szemek kívánságát, s a romlott szenvedélyeket, amelyek a képzeleten át megrontják a szívet. Örömet találnak olyan jeleneteken való elmélkedésben, ami a közönséges és alantas ösztönöket kelti fel. Ezek a gonosz képzelődések megrontják az erkölcsöt és előkészítik az embereket, hogy lemondva érényekről, érzéki szenvedélyeiknek engedjék át a gyepelőt. Ezt követik a bűnök, amelyek állati színvonalra süllyesztenek, végül pedig a kárhozatba taszítják az Isten képmására teremtett lényeket.²

Szabadosság a jellemző — A világ állapotának riasztó képe tárult elém. A bűn és szenny mindenfelé megsokasodott. Korunk jellemző bűne a szabadosság. A kicsapongás még soha ilyen szemtelenül nem ütötte fel torz fejét. Az emberek mintha belefásultak

¹BT II., 3 4 6 .1.

²U o .,4 1 0 .1 .

volna, még az erény s a valódi istenfélelem képviselői is csaknem elcsüggednek az erkölcstelenség arcátlansága, ereje s gyakorisága láttán.³

A rómaiakhoz írt levél 1:18—32-re hívták fel a figyelmemet, mint a Krisztus második eljövetele előtt a földön uralkodó állapotokról beszélő bibliai igékre.⁴

Nem a próba és a szenvedés, hanem a bűn választja el Istentől az Ő népét. Ez fosztja meg lelküket attól, hogy örvendezni tudjanak az Úrban, s hogy Őt dicsőítsék. A bűn pusztítja el a lelket. A szombattartó családokban vétek és romlottság rejtőzik.⁵

Sátán a fiatalokat támadja — Sátán különleges erővel törekszik ezekben az utolsó napokban arra, hogy a fiatalokat megkaparintsa, gondolataikat megrontsa és szenvedélyeiket felszítsa. Jól tudja, hogy ezzel a módszerrel tisztátalan cselekedetekre csábíthatja őket. Ezáltal minden nemes képességüket tönkreteszi, és saját céljára, akaratának végrehajtására használja fel őket.⁶

A társadalom jövője — Az ifjúság mai állapotából megítélhetjük, milyen lesz az eljövendő nemzedék. Ahogy elnézem őket, nem sok jót remélhetünk a jövőtől! A többség kerüli a munkát, s csak a szórakozást és örömeiket hajszolja. Nincs önuralmuk; minden csekélység miatt ingerültek és bosszúsak. Napjainkban minden korosztályban és minden foglalkozási ágban bőven akadnak olyanok, kiknek sem lelkiismeretük, sem elveik nincsenek, s akiket könnyelműségük bűnbe kerget. A társadalmat annyira lezül-lesztik, hogy földünk második Sodomává lesz. Ha a testi vágyak felett az értelem és a vallás uralkodna, akkor a világ ma másként festene. Isten sohasem akarta, hogy ilyen szomorú állapotok uralkodjanak a világon. Mindezt a természet törvényeinek féktelen áthágása okozza.⁷

[308]

Az önkielégítés ártalmi — Némelyek, akiknek pedig magasztos a hitvallása, nem értik meg, hogy a nemi önkielégítés bűn, s elkerülhetetlen következményeket von maga után. Régóta megrögzött

³U o., 3 4 6 .1.

⁴Felhívás az anyákhoz, 27.1.

⁵BT II., 390-391.1.

⁶Keresztény mértékletesség..., 136.1.

⁷U o., 45. I.

szokás vakítja el ítélőképességüket, s nem látják annak lealacsonyító voltát.⁸

A gyermekek és fiatalok között mindkét nem részt vesz az erkölcsi romlottságban és gyakorolja ezt az undorító, testet-lelket pusztító gonoszsgot. Sok hitvalló keresztényt is annyira érzéketlenné tett ugyanez a szokás, hogy erkölcsi érzékük nem ébreszti őket büntudatra, s nem fogják fel azt sem, hogy ha tovább folytatják, akkor elkerülhetetlenül testük és értelmük teljes romlása lesz az eredmény. Az ember, a legnemesebb lény a földön, akit Isten a maga hasonlatosságára teremtett, állattá aljasodik! Durvává és romlottá züllesztí magát! A keresztény tanulja meg féken tartani szenvedélyeit, és uralják elvek minden cselekedetét! Ha erre nem képes, nem méltó a keresztény név viselésére.⁹

A bünös szenvedélyek öröklödnek — Az erkölcsi romlottság minden más bünnél nagyobb szerepet játszott fajunk megromlásában. Riasztó méretekben gyakorolják azt, ami pedig mindenféle betegséget hoz az emberre. Már az egészen kicsi gyermekek, csecsemők is, akik nemi szerveik ingerlékenységével születtek, pillanatnyi enyhülést találnak abban, ha játszadoznak azokkal. Ez csak növeli nemi érzékenységüket, s újra és újra ismétlésével szokássá válik, ami a növekedéssel egyre erősödik a gyermekben.¹⁰

A legtöbb szülő egyáltalán nem is sejti, hogy gyermekei ismerik ezeket az erkölcstelenségeket. Nagyon sok esetben maguk a szülők a bünösek. Visszaéltek házassági előjogaikkal, s alantas vágyaik kielégítésével hizlalták magukban az állati szenvedélyeket. Amennyire erősödtek bennük ezek a szenvedélyek, úgy gyöngültek az erkölcsi és szellemi képességeik. Az állati eltiporta a lelket. A gyermekek már nagyrészt kifejlett állati hajlamokkal születnek. Az érzékeny nemi szervek természetellenes viselkedése izgalmat okoz. Könnyen felingerlödnek, és az önkielégítésben lelnek pillanatnyi enyhülést. Az ilyen szülők gyermekei csaknem mindig magától értetődően fordulnak e titkos bün undorító szokásához. A szülők vétke a gyermekekre is kihat, mert az apák és anyák továbbadják jellemük

[309]

⁸BT II., 347.1.

⁹Uo.

¹⁰Uo., 391.1.

romlott, érzéki vonásait.¹¹

Lealjasító rabszolgaság — Mélyen megrázott, amikor elém tár-
ták az állati szenvedélyek hatalmát olyan férfiak és nők fölött, akik
máskülönben értelmesek és tehetségesek. Jó munkát végezhetné-
nek és hatalmas erőt jelentenének, ha nem igazták volna le őket az
alantas szenvedélyek. Borzalmasan megrendült az emberekbe vetett
hitem! Tudtomra adták, hogy látszólag jó magaviseletű személyek,
akik bár nem közelednek jogosulatlan bizalmaskodással a másik
nemhez, mégis bűnösök, mert életük csaknem minden napján titkos
bujaságot művelnek. Még akkor sem tartóztatták meg magukat et-
től a rettentő bűntől, amikor a legkomolyabb és legünnepélyesebb
összejöveteleken vettek részt. Meghallgatták az ítéletről szóló meg-
rázó szentbeszédet, amely mintha csak Isten bírói széke elé vitte
volna őket, s félelemre és reszketésre is készítette, mégis, alig egy
óra elteltével már újra gyakorolták lealjasító kedvtelésüket, amely
megfertőzi egész testüket. Annyira rabszolgáivá váltak ennek az
undorító bűnnek, hogy képtelenek uralkodni a szenvedélyük felett.
Némelyekért közülük nagyon komolyan fáradoztunk, kérleltük őket,
sírtunk és imádkoztunk értük, de tudtuk, hogy míg mi aggódunk és
fáradozunk, ők éppen bűnös szokásaikat gyakorolják, mert szenve-
délyük legyőzi őket.¹²

Az erkölcstelenség terjedő ismerete — Akik megrögzülnek
ebben a testet-lelket pusztító erkölcstelenségben, azok nem nyugosz-
nak addig, amíg barátaiknak is át nem adják titkos bűnük terhét. A
kíváncsiság ezzel föltámad, s az erkölcstelenség ismerete fiatalról
fiatalra száll, míg végül alig találni olyat közöttük, aki ne lenne jártas
ebben a lealjasító bűnben.¹³

Egyetlen romlott ember rövid idő alatt több rossz magot tud
elvetni, mint amennyit mások egész életük folyamán ki tudnának
gyomlálni.¹⁴

¹¹Uo.

¹²U o., 468-469.1.

¹³U o., 392. 1.

¹⁴U o., 403. I.

[310] **69. fejezet — A kártékony szokások következményei**

Az életerők kimerülnek — A titkos bűnök szokásának gyakorlása biztosan kimeríti a szervezet energiáit. Minden szükségtelen fizikai erőfeszítést azzal arányos energiahiány követ. A fiatalok energiaközpontja, az agy, a korai években elszenvedett súlyos túlterhelés miatt csökkentebb képességű és kimerült, s ez egész szervezetüket különféle betegségeknek teszi ki.¹

A bűnös szokások későbbi betegségek alapját vetik meg — Ha még 15 éves kor felett is gyakorolják e bűnös szokást, a természet tiltakozni fog az elszenvedett sérülések ellen, s megfizetteti az árat törvényeinek áthágásáért. Különösen 30 és 45 éves kor között jelentkeznek ezek a visszahatások, különböző fájdalmak és betegségek formájában. Ezek lehetnek: érzékeny máj és tüdő, idegzsába, reuma, különféle gerincbetegségek, vesebaj és rákos daganatok. Ha a szervezet finom gépezetének egyik része felmondja a szolgálatot, ezzel nagyobb terhek hárulnak a többire, s felborul a tökéletes egyensúly, aminek a vége hirtelen megbetegedés és sokszor halál.²

A hatodik parancsolat áthágása — Isten szemében nem nagyobb bűn gyilkossággal kioltani az életet, mint lassan, de biztosan pusztítani azt. Akik helytelen szokásaikkal a biztos halálba mennek, büntetésüket itt a földön is elnyerik, s ha csak egészen meg nem térnek, ugyanúgy nem kapnak bebocsátást a menny kapuján, mint azok, akik embert öltek.³

A vétkelenek is ki vannak téve a betegségeknek — Nem minden ifjú vádolható gonosz szokások gyakorlásával csak azért, mert

¹Felhívás az anyákhoz, 28. I.

²Uo., 18.1.

³Uo., 26.1.

gyenge. Vannak, akiknek tiszta a lelkiismeretük, és nem tehetnek róla, hogy betegek. ⁴

A szellemi erők elgyengülnek — Az elnéző szülők dédelgetik és kényeztetik gyermekeiket, mert azt gondolják, hogy a házi feladatok terhe túlságosan nagy s hogy a sok tanulás tönkreteszi az egészségüket. Igaz, nem tanácsos túl sok és túl nehéz tanulással telezsúfolni az ifjú fejeket; mégis, ti szülők, megvizsgáltatok-e közelebbről is ezt a dolgot, vagy csak amit gyermekeitek sugalltak, azt veszitek készpénznek? Nem vagytok túlságosan hiszékenyek gyöngékedésük okát illetően? Itt az ideje, hogy a szülők és nevelők végre a látszat mögé pillantsanak, s fölfedezzék ennek a gyengeségnek az okát! ⁵

[311]

Némelyik gyermek értelme annyira elgyengült, hogy valamennyi képessége felére vagy harmadára csökkent ahhoz képest, amennyit kapott, s amivel rendelkezhetne, ha erényes és tiszta volna. A többit nemi önkielégítéssel tékozolták el. ⁶

A nemes elhatározások megsemmisülnek — A titkos bűnök teszik tönkre az igaz jellem kialakítását célzó nemes elhatározásokat, buzgó törekvéseket s az akarat erejét. Mindenki, akinek helyes fogalmai vannak az igazi kereszténységről, tudja, hogy Krisztus követőinek engedelmes tanítványként, minden szenvedélyüket, fizikai erejüket és szellemi képességüket tökéletesen alá kell rendelniük az Ő akaratának. Akiket szenvedélyeik uralnak, azok nem lehetnek Jézus követői. Túlságosan elkötelezettek mesterük - minden gonoszság szerzője - szolgálatára ahhoz, hogy el tudják hagyni bűnös szokásaikat és Krisztus követői közé álljanak. ⁷

A vallásosság formái megmaradnak, de a lélek nincstelenné válik — Sokan, akik Krisztus követőinek vallják magukat, de tudják, hogy vétkeznek Isten ellen egészségük rombolásával, annyira a rabszolgáivá váltak romlott szokásuknak, hogy képtelenek felhagyni vele. Lelkiismeretük vádolja őket, és egyre kevesebb és kevesebb indítást éreznek arra, hogy titkos imában Isten elé járuljanak. Lehet,

⁴Uo., 2 3 .1.

⁵BT IV., 96-97.1.

⁶BT II., 361.1.

⁷Felhívás az anyákhoz, 9-10. 1.

hogy a vallásosság külső látszatát megtartják, de Krisztus kegyelme hiányzik szívükből. Nem érznek elhivatottságot az Ő szolgálatára, nem bíznak benne, életük nem dicsóíti Őt, nem gyönyörködnek törvényében, s nincsen örömük Őbenne.⁸

[312] **Az önuralom elgyengül** — Lesz, aki belátja az önkielégítés bűnének helytelenségét, mégis azzal mentegeti majd magát, hogy nem bírja legyőzni szenvedélyét. Borzalmas vallomás ez bárkitől, aki Krisztus nevét hívja segítségül. „Álljon el a hamisságtól minden, aki Krisztus nevét vallja!” (II. Tim. 2:19)

Honnan is ered ez a gyöngeség? Onnan, hogy addig erősítették szokásukkal az állati vonásokat, míg ezek magasztosabb erőik fölé kerekedtek. A férfiakból és a nőkből is kihal minden erkölcsi tartás. Azért halódnak lelkileg, mert már olyan régóta ápolnak gonosz hajlamokat, hogy önuralmuk teljesen elfogyott. Természetük alantas szenvedélyei magukhoz ragadták a gyeplőt, s megalázó bilincsben tartják a lelket. Az érzékiség kioltotta belőlük a szentség utáni vágyat, virágzó lelki életük elfonnyadt.⁹

Lazul a mennyel való kapcsolat — A szent, mennyből jövő üzenetek képtelenek erőteljesen hatni arra a szívre, amely nem acélozódott meg az alantas szenvedélyekkel szembeni ellenállásban. Az agy finom idegei az érzéki kívánság utáni természetellenes izgalom kielégítésével elveszítik egészséges beállítottságukat. Az agyi idegek érintkeznek az egész szervezettel, s ez az egyetlen eszköz, amely által a Menny kapcsolatba lép az emberrel és befolyásolja legbelső életét. Bármilyen megzavarja az idegrendszerben az elektromos energiák körforgását, csökkenti az életerőt, s emiatt tompul a felfogóképesség. Mindezeket figyelembe véve: mennyire fontos tehát, hogy mind a lelkészek, mind a nép, ha istenfélőnek vallja magát, tartózkodjék ettől a lelket lealjasító gonoszságtól!¹⁰

Lelkiismeret-furdalás és az önbecsülés elvesztése — Az ilyen lealjasító szokás nem egyformán árt mindenkinek. Vannak gyermekek, akiknek nagyjából már kifejlődött az erkölcsi erejük, s akik csak az önkielégítést művelőkkel barátkozva válnak e titkos bűn

⁸Uo., 25. 1.

⁹BT II., 348.1.

¹⁰Uo., 347. 1.

beavatottjaivá. Az ilyenek nagyon gyakran kedélybetegek, idegesek és gyanakvók lesznek. Nem mindig veszítik el az Isten iránti tiszteletüket, s nem tanúsítanak szembeszökő hűtlenséget a lelki dolgok iránt sem. Időnként nagyon szenvednek a lelkiismeret-furdalástól; aljasnak tartják magukat, és elveszítik minden önbecsülésüket.¹¹

Az elme felvértezhető a kísértések ellen — Amikor az erkölcsi erőnek már meggyökerezett szokásokkal kell szembeállnia, akkor gyengének bizonyul. A tisztátalan gondolatok uralják a képzeletet, s a kísértés szinte legyőzhetetlen. Ha arra szoktatták volna gondolkodásukat, hogy felemelőbb dolgokkal foglalkozzék, s a képzeletük ne csapongjon szabadon, hanem tiszta és szent dolgoknál időzzék, akkor megedződött volna a kísértések ellen.¹²

[313]

Az alantas ösztönök kielégítése sokaknál oda vezet, hogy inkább szemet hunynak a világosság előtt, nehogy olyan bűnöket világítson meg, amelyekről nem hajlandók lemondani. Pedig aki látni akar, láthat. Ha a világosság helyett mégis a sötétséget választják, ettől bűnük nem lesz kisebb. Miért nem olvasnak ezekről, miért nem tanulmányozzák e dolgokat az emberek, amelyek pedig ilyen döntően hatnak testi, szellemi és erkölcsi erejükre?! Isten adott nektek lakóhelyet, hogy gondoskodjatok róla és őrizzétek meg a legjobb állapotban az Ő szolgálatára és dicsőségére. Testetek nem a ti tulajdonotok. „Hát nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.” (I. Kor. 6:19) „Nem tudjátok-e, hogy Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke lakozik bennetek? Ha valaki az Isten templomát megrontja, megrontja azt az Isten. Mert az Istennek temploma szent, ezek vagytok ti.” (I. Kor. 3:16)¹³

¹¹Uo., 392. I.

¹²Keresztény mértékletesség..., 135. 1.

¹³BT II., 352-353.1.

70. fejezet — Figyelmeztetések és tanácsok

Sok eset tárult fel — Sok esetet tártak elém, s amikor bepillantást nyertem néhány ember magánéletébe, hányinger és undor fogott el azok romlottsága láttán, akik magukat istenfélőknek vallják és mennybemenetelről beszélnek. Gyakran feltettem magamnak a kérdést: Kiben bízhatok hát? Ki az, aki mentes a bűntől? ¹

Rémület töltött el, amikor tudomásomra hozták az igazságot valló családok állapotát. A fiatalok, de még a kicsiny gyermekek erkölcs-telensége is az egekbe kiált! A szülők nem is tudják, hogy titkos bűn pusztítja és marcangolja gyermekeikben az Isten képmását. Olyan bűnök találhatók közöttük, amelyek a szodomitákat jellemezték. A szülők felelősséggel tartoznak ezért, mert nem nevelték gyermekeiket Isten szeretetére és engedelmességre. Nem fékeztek meg s nem tanították szorgalmasan az Úr útjára őket. Hagyták, hogy kedvük szerint jöjjenek-menjenek, és világiakkal barátkozzanak. Ezek a világi hatások ellentétesek a szülői tanítással, rombolják tekintélyüket, s többnyire az úgynevezett műveltebb körökben lelhetőek fel. Ruházkodásukkal, szórakozásaikkal Krisztustól idegen légment teremtenek maguk körül.

Egyedüli biztonságunk, ha elkülönülünk, mint Isten különleges, választott népe. Hüvelyknyit se engedjünk e romlott kor szokásainak, hanem legyünk erkölcsileg függetlenek, s ne alkudjunk meg a feslettséggel és bálványimádással. ²

A tudatlanokat fel kell világosítani — Bármilyen magas állást töltsön is be valaki, vagy legyen bármilyen magasztos a hitvallása, ha enged a test kívánságának, nem lehet keresztyén. Krisztus szolgálóinak elfoglaltságai, gondolatai és időtöltései legyenek ennél sokkal magasabb rendűek. Sokan nem is tudják, hogy ez milyen bűnös szokás, és hogy milyen messzemenő következményei vannak. Őket

¹BT II., 3 4 9 .1.

²BT V., 78.1.

fel kell világosítani.³

Aki gyógyulásáért mondott imát kért — Egyszer férjemmel részt vettünk egy összejövetelen, ahol nagyon sajnálkoztak egyik testvérünkön, aki súlyos tüdővészben szenvedett. Sápadt volt és sorvadt, s kérte Isten népét, hogy imádkozzanak érte. Azt is mondta, hogy egész családja beteges, egyik gyermeküket már el is vesztették. Megrendülten beszélt a gyászáról. Kifejezte, hogy már régóta szeretett volna találkozni White testvérrel és testvérnővel, s meggyőződése, hogy bizonytal meggyógyul, ha ők imádkoznak érte. Testvéreink azt mondták, hogy a gyülekezet támogatja a családot, mert a feleség is beteg és gyermekük meghalt. A testvérek már voltak náluk és imádkoztak a lesújtott családjért. Férjemmel mindketten nagyon kimerültek voltunk az elmúlt összejövetelen végzett munkától, ezért kértük, hogy most hagyjanak nyugovóra térni.

[315]

Már régebben elhatároztam, hogy senkiért nem fogok imádkozni, míg az Úr Lelke nem készítet rá. Aznap este imában az Úr elé vittük az ügyet, s könyörögtünk, hogy tárja elénk, mi a szándéka ezzel az emberrel. Egyetlen kívánságunk az volt, hogy minden az Isten dicsőségére történjék. Akarja-e az Úr, hogy imádkozzunk a betegért? Őrá bízunk a terhet, és lefeküdtünk aludni. Álmomban világosan elém tárult az illető esete. Gyermekkorától láttam az egész életét, s azt, hogy ha imádkoznánk érte, az Úr nem hallgatná meg a könyörgésünket; mert gonoszság volt a szívében. Másnap reggel a férfi eljött hozzánk, hogy imádkozzunk érte. Félrehívtuk, és megmondtuk neki, hogy nagyon sajnáljuk, de nem tehetünk eleget kérésének. Elmondtam neki az álmomat. Elismerte, hogy úgy igaz, ahogy láttam. Gyermekkora óta gyakorolta a nemi önkielégítés bűnös szokását, s még házassége alatt is tovább folytatta azt. Megígérte nekünk, hogy megpróbál leszokni róla. Javakorabeli ember lévén, régóta rögződött szokást kellett legyőznie. Erkölcsileg olyan gyenge volt, hogy amikor régtől gyakorolt rossz szokását kellett leküzdenie, mindig vereséget szenvedett...

Itt ez a férfi, aki naponta aljasságot művelt, s mégis Isten jelenlétébe merészkedett. Erőt kért tőle, pedig ő maga pazarolta el a legalávalóbb módon, s ha most mégis visszanyerné, újra csak bűnös

³Felhívás az anyákhoz, 25. I.

kívánságának kielégítésére fordítaná. Milyen hosszútűró is az Isten! Ha romlottságunk szerint bána velünk, ugyan ki állhatna meg előtte? Vajon mi lett volna, ha nem vagyunk óvatosak, és Isten elé tárjuk az ügyét, miközben ő gonoszságot cselekedett? Meghallgatta volna-e az Úr? Felelt volna-e imánkra? „Mert te nem olyan Isten vagy, akinek az álnokság tetszik. A rossznak nincs maradása előtted, az elvakultak nem állhatnak meg színed előtt. A gonosztevéket gyűlölöd mind...” (Zsolt. 5:5-6)

[316] Ez nem egyedülálló eset. Még a házasság sem bizonyult elégnek, hogy megóvja őt ifjúsága romlott szokásától. Bárcsak meggyőzőhetném magam, hogy az ilyesmi csak ritkán fordul elő; de sajnos tudom, hogy nagyon is gyakori.⁴

Egy öngyilkos — Testvérünk Krisztus odaszentelt követőjének vallotta magát. Egészsége nagyon legyengült, ami együttérzésünket és sajnálatunkat váltotta ki... Űgye látomásban élém tárult. Láttam, hogy becsapja saját magát, mert Isten előtt nem talál kedvességet. Addig gyakorolta az önkielégítést, míg emberi roncs lett belőle. Ez a gonoszság úgy tárult élém, mint amely förtelmes az Úr előtt...

Olyan hosszú ideig gyakorolta e szokást, hogy teljesen elveszítette az uralmat önmaga felett. Természeténél fogva okos ember volt, aki az átlagosnál sokkal jobb képességekkel rendelkezett. De minden testi és szellemi erejét Sátánnak adta s az ő oltárán pazarolta el! Ez az ember olyan messzire ment, hogy úgy látszott, Isten teljesen elhagyta. Talán ha kiment volna az erdő magányába, hogy ott napokat és éjszakákat böjttel és imával töltsön, hogy legyőzhesse ezt a gonoszságot, még onnan visszatérve is újra visszafordult volna régi szokásához. Újra és újra megesküdött Istennek, hogy felhagy vele, de esküjét mindannyiszor megszegve átadta magát bűnös testi kívánságának, míg végül Isten magára hagyta, hogy elvégezze önpusztító munkáját. Azóta már meghalt. Nyugodtan mondhatjuk, hogy öngyilkos volt. A menny tisztaságát soha nem fogja fertőzni jelenlétével.⁵

Felhívás egy elkényeztetett lányhoz* — Gondolataid tisztátalanok. Hosszú ideig fel voltál mentve a gondok és a munka alól,

⁴BT II., 349-351.1.

⁵Felhívás az anyákhoz, 24-28.1.

* Kivonatok egy akaratos és makacs lánynak írt levélből, aki titkos bűnt gyakorolt.

pedig éppen a háztartás kötelességei jelentették volna számodra a legnagyobb áldást. A fáradozás tizedannyit sem ártott volna neked, mint buja gondolataid és viselkedésed. Helytelen elgondolásokat tettél magadévá a fiúk és lányok barátkozását illetően, s rettentően tetszett neked, ha fiúkkal lehettél. Tisztátalan a szíved, tisztátalanok a gondolataid is. Sokat ártott neked a szerelmes történetek olvasása, s a szennyes gondolatok elbűvölték az értelmeket. Piszkos a fantáziád, s mintha nem lenne erőd megfékezni. Sátán úgy rángat téged, ahogyan neki tetszik...

Viselkedésed nem volt sem romlatlan, sem szerény, sem illedelmes. Nem tartottad szemed előtt az Isten félelmét. Terveid megvalósításáért annyiszor alakoskodtál már, hogy lelkiismereted megsínylette a rajta elkövetett erőszakot. Édes lányom, ha csak most azonnal meg nem torpansz azon az úton, amin jársz, biztos romlás vár rád. Hagyd abba az álmodozást, s a légvárok építését! Fékezd meg a gondolataidat, hogy ne időzzenek a dőreség és romlottság áradatában. A fiúkkal való barátkozással veszedelemnek teszed ki magad. A kísértések áradata éled és buzog kebledben, hogy gyökerestől kitépje belőled az erkölcsösséget, a női erényeket és valódi szemérmességet. Ha folytatod akaratos, csökönyös utadat, mit gondolsz, mi lesz ennek a vége?...

[317]

Veszedelemben forogsz, mert ott tartasz, hogy a szenvedély oltárán áldozod fel örök üdvösségedet. A szenvedélyek tartják szorosan markukban egész lényedet - s méghozzá milyen szenvedélyek?! Alantas, pusztító, gonosz szokások. Ha engedsz nekik, ezzel megkeríted a szüleid életét, nővéredre szomorúságot és gyalázatot hozol, jellemedet prédául veted oda, s eljátszod a mennyet, a dicsőséges örök életet. Tényleg hajlandó lennél erre?...

Tolakodó vagy. Szeretsz a fiúkról fecsegni. „A szív teljességéből szól a száj.” Szokásaid elhatalmasodtak és uralkodnak rajtad. Te pedig megtanultál hazudni és alakoskodni, hogy terveidet megvalósítsd, s kívánságaidat kielégítsd. Állapotodat mégsem tartom egészen reménytelennek. Ha annak tartanám, nem vettem volna a fáradságot, hogy tollat ragadjak. Isten erejével még jóvá tudnád tenni a múltat... Tartsd távol magad a fiúktól! Ha velük időzöl, erőt vesz rajtad a kísértés. Verd ki a fejedből a házasság gondolatát! Semmiképpen sem vagy még érett rá! Évek tapasztalatára van még szükséged, hogy megértsd a házasság felelősségeit, s vállalni tudd annak terheit. Ha-

tározottan örködj gondolataid és szenvedélyed felett, s ne szennyezd be szívedet azzal, hogy bűnös kívánságnak szolgálsz! Gondolataidat fordítsd a tiszta és emelkedett dolgok felé, s szenteld őket Istennek! Még józan, erényes és szemérmes lány válhat belőled, de csak komoly erőfeszítések árán! Feltétlenül virrasztanod és imádkoznod kell! Vizsgáld meg elmélyülten indítékaidat és tetteidet! Alaposan vedd szemügyre érzéseidet és viselkedésedet is! Elkövetnél-e valami tisztátalan dolgot apád szeme láttára? Természetesen nem. Mennyei Atyád jelenlétében mégis ezt teszed, aki pedig sokkal emelkedettebb, tisztább és szentebb. Igen, a szent és bűntelen angyalok jelenlétében, Krisztus szeme láttára rontod meg testedet, s folytatod e romlott szokást, dacolva lelkiismereted intésével és a sok figyelmeztetéssel. Ne feledd, hogy minden tettetdről feljegyzés készül! Újra találkoznod kell majd életed legtitkosabb dolgaival!...

[318] Újra figyelmeztetek, mint aki tudja, hogy szembe kell nézned e sorokkal azon a napon, amikor mindenki sorsa eldől. Halogatás nélkül add át magad Krisztusnak! A kegyelem hatalma által Ő meg tud menteni a romlástól. Egyedül Ő tud meggyógyítani erkölcsileg és lelkileg. Szíved az Isten iránti szeretettől tüzesedhet át, felhőtlen és érett lehet gondolkodásod; lelkiismereted életerős és tiszta, akaratod pedig egyenes és megszentelt lehet a Szentlélek uralma alatt. Azzá válhatsz, amit te választasz. Ha most sarkon fordulsz és nem követsz el több erkölcstelenséget, hanem megtanulsz jót cselekedni, akkor igazán boldog és eredményes lehetsz. Akkor sikeres leszel az élet küzdelmeiben, végül pedig dicsőségre és megtiszteltetésre emelkedhetsz egy másik, ennél sokkal jobb világban. „Válasszatok még ma, hogy kinek szolgáljatok!”⁶

Sátán dolgozik, míg a szülők alszanak — Laza erkölcsű korban élünk. Kisfiúk és kislányok kezdenek udvarolgatni egymásnak, amikor még mindkettőnek a gyerekszobában volna a helye, hogy ott szemérmes viselkedést tanuljon. S mi az eredménye ennek a tévelygésnek? Növeli-e a tisztaságot azokban, akik így összejárnak? Dehogyan növeli! Inkább érzéki szenvedélyeket vált ki belőlük: az ilyen találkák után az ördög tüzet tölt a fiatalok ereibe, azok pedig átadják magukat alantas szokásaiknak. A szülők alszanak, s még

⁶BT II., 559-565.1.

csak nem is sejtik, hogy az Ellenség családi körükben tűzte ki pokoli zászlaját. Mi lesz romlott korunk ifjúságával? - tör fel belőlem a kérdés. Ismétlem: a szülők alszanak! A gyerekeket elcsábítja a szerelmes érzelgősség, és az igazságnak nincs ereje helyrehozni a hibákat. Mit tehetnénk, hogy gátat vessünk a gonoszság áradatának? A szülők, ha akarnak, sokat tehetnek. Ha a tizenéves korba éppen csak belépő lányukat magukkorú vagy idősebb fiúk szólítják meg bizalmasan, akkor tanítsák meg nekik, hogy olyan határozottan utasítsák vissza a közeledést, hogy az még egyszer meg ne ismétlődjék. Ha a fiúk túl gyakran keresik egy lány társaságát, ott valami nincs rendjén. Akkor annak a lánynak olyan anyára van szüksége, aki rendreutasítja őt és megtanítja neki, hogy mi illik egy ilyen korú lányhoz. A napjainkban uralkodó romlott nézet, hogy az egészség szempontjából a nemeknek vegyülni kell, elvégezte a maga ártó munkáját. Ha a szülők és tanítók csak tizedannyi éleslátással rendelkeznének, mint Sátán, akkor ez a keveredés talán nem lenne ennyire ártalmas. De ebben a helyzetben Sátán a lehető legfondorlatosabban bűvöli el a fiatalok gondolkodását, és így a fiúk és lányok keveredése hússzorosára növeli a bajt.⁷

Nem túlzó megállapítások — Ne higgyétek, hogy túlzó megvilágításban tártam elétek mindezeket. Egyáltalán nem színeztem ki a képet! Olyan tényeket állapítottam meg, amelyek kiállják majd az ítélet próbáját. Ébredjete, ébredjete fel! Erre kérlek most, még mielőtt túl késő lenne helyrehozni a károkat, amelyek miatt ti is, gyermekeitek is elpusztulnátok a végső megsemmisüléskor. Lássatok hozzá komolyan a feladathoz, igénybe véve minden fényugarat, amit csak össze tudtok gyűjteni, melyek már eddig is ösvényetekre ragyogtak, csak nem becsültétek meg őket. E ragyogó sugarak fényében vizsgáljátok meg alaposan eddigi életeteket és jellemeteket, még mielőtt Isten ítélőszéke elé kell állnotok.⁸

Míg a szülők fel nem ébrednek, gyermekeik számára nincs remény!⁹

⁷Uo., 482-483. 1.

⁸Uo., 401.1.

⁹Uo., 406.1.

A szülők neveljenek önuralomra már a csecsemőkortól — Milyen fontos, hogy gyermekeinket már egészen csecsemőkoruktól önuralomra neveljük, s megtanítsuk őket akarataikat alávetni a miénknek. Ha szerencsétlenségükre valamilyen rossz szokást vennének fel, mert nem ismerték annak káros voltát, könnyen elfordulhatnak attól, ha józan gondolkodásukra építve meggyőzzük őket arról, hogy az ilyen szokások a testet és az elmét egyaránt tönkreteszik. Meg kell értetnünk velük, hogy bárkik is próbálják meggyőzni őket, hogy csitítsák felébredt félelmüket és engedjenek ártalmas szokásaiknak, bármilyen ürüggyel is álljanak elő, e romlott személyek az ellenségeik és a gonosz ügynökei.¹

Őrizzétek tisztaságukat, vértézzétek fel elméjüket! — Bűn az anyák részéről, hogy nincsenek tisztában gyermekeik szokásaival. Ha tiszták és ártatlanok, tartsák meg őket ebben az ártatlanságban. Vértézzék fel értelmüket, és készítsék fel őket, hogy ellenálljanak ennek a testet-lelket károsító gonoszságnak.²

Sátán uralja a fiatalok gondolkodását, s nekünk elszántan, kitaratóan azon kell munkálkodnunk, hogy megmentjük őket. Egészen kicsi gyermekek is gyakorolják ezt a bűnt, amely velük együtt nő és egyre erősödik az évek során, míg végül a test és lélek minden nemes képessége elkorcsosul. Sokan megmenekülhettek volna, ha figyelmeztetik őket e titkos bűn szokásának egészséget károsító következményeire. Nem tudták, milyen sok szenvedést zúdítanak vele magukra. Anyák, nem lehettek elég óvatosak, hogy megőrizték gyermekeiket attól, hogy megtanulják ezeket a lealacsonyító szokásokat. Sokkal könnyebb megtanulni és megszokni a bűnt, mint később kitörölni, meg nem történtté tenni.³

¹Felhívás az anyákhoz, 10.1.

²U o., 13.1.

³U o., 10-11.1.

Örködjetek és szigorúan vizsgálódjatok! — Ha gyermekeitek gyakorolják e bűnt, fennáll a veszély, hogy alakoskodóvá válnak, s félrevezetnek titeket. Ám ti, anyák, ne hallgassatok el olyan hamar, s ne adjátok fel túl korán a vizsgálódást! Addig ne hagyjátok nyugodni a kérdést, amíg teljesen a végére nem jártatok. Szeretteitek testi-lelki egészsége forog kockán, ezért ez az ügy a legfontosabbak közé tartozik. Az elszánt örkös és szigorú vizsgálódás rendszerint hamarosan felszínre hozza az igazságot, hiába próbálnak kitérni a válasz elöl, vagy próbálják elrejtteni titkukat. Ezután az anyának valódi megvilágításban kell eléjük tárnia a helyzetet, rámutatva a rossz szokás lealacsonyító és pusztító következményeire. Próbáljátok meggyőzni őket arról, hogy e bűnös vágy kielégítése lerombolja az ember önbecsülését, nemes jellemvonásait, s tönkreteszi az egészséget és az erkölcsi érzéket, de Isten szeretete és a szentség szépsége kitörli a lélekből az undorító szennyfoltokat. Az anyának addig kell folytatnia ez ügyben a megfigyelést, míg teljesen meg nem bizonyosodik róla, hogy a szokás végleg abbamaradt.⁴

[321]

Kérdezhetitek: Hogyan orvosolhatnánk a már megtörtént bűnt? Egyáltalán, hogyan fogjunk hozzá? Ha nincs elég bölcsességetek, kérjétek Istentől, aki szemrehányás nélkül ad mindenkinek bőségesen (Jak. 1:5). Imádkozzatok sokat és buzgón isteni segítségért. Nem lehet minden esetben ugyanazt a szabályt alkalmazni. Ilyenkor van nagy szükség a megszentelt ítélőképességre. Ne legyetek túl hevesek, türelmetlenek, próbáljátok óvatosan megközelíteni gyermekeiteket. Ellenkező esetben csak a lázadás lelkiületét ébresztitek fel bennük. Mélyen át kell éreznetek minden helytelenséget, ami ajtót nyithatott Sátánnak, hogy kicsinyeiteket kísértésbe vigye. Ha nem oktattátok ki őket kellőképpen az egészség törvényeinek áthágását illetően, akkor ti vagytok a hibásak. Fontos feladatot hanyagoltatok el, amelynek eredménye gyermekeitek bűnös szokásaiban látható.⁵

Higgadtan és együttérzéssel utasítsátok rendre a kicsiket! — Mielőtt gyermekeiteket önuralomra nevelnétek, nektek magatoknak is el kell sajátítani azt. Ha könnyen indulatba jöttök és türelmetlenné váltok, miközben arra tanítjátok őket, hogy uralkodjanak magukon,

⁴U o., 13-14.1.

⁵U o., 20-21.1

hogyan akartok gyermekeitek előtt józannak és ésszerűnek látszani? Higgadtan, együttérzéssel közelítsétek meg vétkező gyermekeiteket. Tárjátok fel előttük világosan, milyen pusztítást végeznek magukban, ha folytatják, amit elkezdtek. Ha testük és értelmük gyengül, akkor az erkölcsi állapotuk is biztosan hanyatlásnak indul, s ezáltal nemcsak önmaguk ellen, de Isten ellen is vétkeznek.

[322]

Éreztetnetek kell velük, hogy a tiszta és szent Isten ellen vétkeznek, tettük a szívek hatalmas vizsgálójának rosszallását váltja ki, és semmi sem maradhat rejtve előtte. Ha tudtok úgy hatni gyermekeitekre, hogy Isten előtt is elfogadható megtérést tanúsítsanak, akkor a munka tökéletes volt, s a megújulás biztos. Akkor nemcsak azért fognak szomorkodni, mert bűnük napvilágra került, hanem mert meglátják annak súlyát is, és megbánják Isten előtt, aki készségesen megbocsát nekik. Sajnálni fogják gonosz tettüket, mert megszomorították vele Istent s megbecstelenítették előtte testüket - előtte, aki alkotta őket, és elvárja, hogy élő áldozatként odaszentelve magukat, józan átadással szolgálják Őt. ⁶

Ügyeljetek gyermekeitek társaságára! — Ha gyermekeink gondolkodását nem irányítják szigorú elvek, akkor az őket körülvevő rossz példa láttán erkölcsük megromlik. ⁷

Óvjátok őket - amint hűséges anyákhoz illik - a társaikkal való fertőző befolyású barátkozástól. Drága ékszerekként őrizzétek őket e kor rontó hatásaitól. Ha a helyzet nem is teszi lehetővé mindig, hogy megtiltsátok a fiatal társaikkal való találkozást, akkor is csak úgy engedjétek azt, hogy ők látogassák meg gyermekeiteket s tartózkodjanak állandóan a jelenlétetekben. Soha ne hagyjátok, hogy egy ágyban, vagy akár csak egy szobában aludjanak. Sokkal könnyebb megelőzni a bajt, mint utólag orvosolni!...

A szülők engedik, hogy meglátogassák barátaikat, akikkel valahol ismeretséget kötöttek. Sőt azt is, hogy szülői felügyelet nélkül elmenjenek otthonról valahová, ahol tulajdonképpen azt csinálhatnak, ami nekik tetszik. Sátán jól kihasználja az ilyen alkalmakat, és a maga kezébe veszi a gyermekek gondolatainak irányítását, akiket

⁶U o., 21-22. I.

⁷Keresztény mértékletesség...,

anyjuk tudatlansága tett ki áldozatul ravasz csapdájának.⁸

Az étrend fontos szerepe — Mindaddig nem tudjátok felébreszteni gyermekeitekben az erkölcsi érzékenységet, amíg nem válogatjátok meg gondosan az étrendjüket. Az asztal, amelyet a legtöbb szülő gyermekeinek terít, csapdának bizonyul számukra.⁹

Szülők, akik magukon nem uralkodnak, gyermekeiktől sem kívánhatnak önmegtágadást. A gyermekek elé tett táplálék ingerli a gyomrukat. Ez az inger áterjed az agyukra is, és szenvedélyeket ébreszt. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy amit megeszünk, nemcsak a testre, de az értelemre is kihat. A fűszerezett ételek és izgatószerkehek hevítik a vért, ingerlik az idegeket, és igen gyakran el-tompítják az ember erkölcsi érzékét is. A józan ész és lelkiismeret legyőzi az érzéki vágyak. Szinte lehetetlen, hogy aki az evésben és ivásban mértéktelen, az türelmes legyen és uralkodjék magán. Milyen fontos hát, hogy a gyermekek asztalára - akiknek jelleme még nem fejlődött ki - csakis egészséges ételek kerüljenek. Isten végtelen szeretetéből lehajolt hozzánk, hogy megmutassa, miként élhetünk egészségesen, hogy megóvjon a szenvedésektől és a mértéktelenség következményeitől.¹⁰

[323]

Ha valaha volt idő, amikor a lehető legegyszerűbb étrendhez kellett ragaszkodni, akkor az most van! Ne adjunk gyermekeinknek húsételeket, mert ezek felébresztik és erősítik bennük az alantas szenvedélyeket, s tompítják erkölcsi erejüket!¹¹

A tisztaság és a kellően bő ruházat fontossága — A gyakori fürdő, különösen lefekvés előtt vagy reggel a felkeléskor, igen egészséges. Csak néhány percet vesz igénybe az egész. Utána testünket jól szárazra dörögöljük, amíg újra átmelegszik. Ezáltal a vér a test felületére áramlik, felfrissíti az agyat, s csökken a tisztátalan szokások utáni vágy. Oktassátok kicsinyeiteket, hogy Istennek nem tetszik, ha piszkosak, vagy ha ruháik rendetlenek és szakadtak. Az Úr azt akarja, hogy kívül és belül egyaránt tiszták legyenek, hogy az Ő Lelke bennük lakozhassék.

⁸ Felhívás az anyákhoz, 13-14.1.

⁹ BT II., 400.1

¹⁰ Keresztény mértékletesség..., 134.1.

¹¹ BT II., 352.1.

A ruházat tisztán tartása részben arra is szolgál, hogy gondolataik tiszták és ártatlanok maradjanak. Minden egyes ruhadarab legyen egyszerű, díszek nélküli, hogy mosása és vasalása ne jelentsen különösebb gondot. A legjobban azokat a ruhákat kell tisztán tartani, amelyek a bőr felületével közvetlenül érintkeznek. A gyermekek testét semmi ne érintse, ami esetleg ingerelhetné őket, és ne legyenek szoros ruhadarabjaik. Ha ezekre a dolgokra jobban odafigyelünk, sokkal kevesebben űznék e gonosz szokást.¹²

Ne mentsétek fel őket a munka alól! — A fiatalokat felmentik a fizikai munka alól, félve, hogy az megárthat nekik. A szülők hordozzák azokat a terheket is, amelyek gyermekeiket illetnék. Valóban káros a túlerőltetés, mégis sokkal jobban kell rettegnünk a tétlenség következményeitől. A semmittevés vezet romlott szokásokhoz. A szorgalmas munka ötödannyira sem meríti ki a testet, mint az önkielégítés veszedelmesen ártalmas szokása. Ha az egyszerű, rendszeres munka túlságosan elfárasztja gyermekeiteket, akkor biztosak lehetek benne, hogy a munkán kívül más is emészti szervezetüket, másból fakad folytonos kimerültségük érzése. Adjatok gyermekeiteknek olyan munkát, amely megmozgatja izmaikat. Az ilyen munkát követő fáradtság csökkenti a hajlamot, hogy romlott szokásokat engedjenek meg maguknak.¹³

A tétlenség ajtót nyit a kísértésnek — Anyák, adjatok gyermekeiteknek elegendő tennivalót!... A tétlenség nem kedvez sem a testi, sem a szellemi vagy erkölcsi épségnek. Szélesre tárja a kaput és becsalogatja Sátánt, aki örömmel kihasználja az alkalmat, s csapdába ejti a fiatalokat. A semmittevés nemcsak az erkölcsi erőt gyengíti és a szenvedély ösztönzéseit növeli, de alkalmat ad Sátánnak és angyalainak, hogy birtokba vegyék a gondolkodást és lelkiismeretet, s alárendeljék azt a gyarló szenvedélyeknek. Rá kell nevelnünk gyermekeinket a kitartó, szorgalmas munkálkodásra.¹⁴

Isten nem hagyja, hogy a bűnbánó elvesszen — Bátorítsátok gyermekeiteket, eléjük tárva, hogy a kegyelmes Isten elfogad minden

¹²Keresztény mértékletesség..., 141-142.1

¹³BT II., 348-349.1.

¹⁴Felhívás az anyákhoz, 18-19. 1.

szívből jövő megtérést, és megáldja az igyekezetet, hogy megtisztítsuk magunkat minden testi és lelki szennytől. Ha Sátán észreveszi, hogy kezdi elveszíteni uralmát gyermekeitek felett, megkettőzi kísértéseit, s megpróbálja rávenni őket arra, hogy visszatérjenek lealjasító szenvedélyeikhez. Határozottan, céltudatosan kell ellenállni a Kísértőnek, mert az állatias szenvedélyek kielégítése Isten elleni véték. Ne merészkedjenek tiltott területekre, ahol Sátán hatalmába kerítheti őket. Ha alázattal Isten elé járulnak, hogy tiszta, megszentelt gondolatokat kérjenek tőle, Ő bizonytal meghallgatja és teljesíti kérésüket. Nem fogja hagyni, hogy elveszenek bűnükben, mert segíti a gyengéket és gyámoltalanokat, ha azok hittel Őreá támaszkodnak.¹⁵

¹⁵U o., 22-23. 1.

72. fejezet — Küzdelem a reformért

Őszinte megtérésre és határozott erőfeszítésre van szükség — Akik saját testüket fertőzik, mindaddig nem találhatnak kedves-séget Isten előtt, míg őszintén meg nem térnek, teljesen meg nem változnak és tökéletes szentségben nem járnak az Úr félelmében.¹

Akiknek ilyen alávaló szokásaik vannak, csak egy reményük lehet, hogy az örök életbe eljussanak: ha értékesnek tartják az egészségüket és az üdvösségüket. Ha már régóta gyakorolták azt, akkor határozott erőfeszítésekre van szükség, hogy ellent tudjanak állni a kísértésnek s legyőzzék gonosz vágyukat.²

Uralkodj a gondolataidon!* — Uralkodj a gondolataidon! Nem könnyű feladat ez, s nem is fog sikerülni, ha nem teszel komoly erőfeszítéseket... Ha belemerülsz a hiú ábrándozásba, ha megtűröd, hogy gondolataid tisztátalan dolgokon időzzenek, akkor bizonyos fokig éppen olyan bűnös vagy Isten előtt, mintha el is követted volna azokat. Csak az alkalom hiánya tart vissza, hogy meg is cselekedd őket. A nappali és éjszakai álmodozás, ábrándozás rettenetesen rossz és veszélyes szokások. Ha már rögződtek, szinte lehetetlen megtörni ezeket, és ártatlan, szent, magasrendű dolgokra terelni a gondolkodást. Ha uralkodni akarsz képzeleted fölött, s meg akarsz akadályozni, hogy hiábavaló és romlott gondolatok szennyezzék lelkedet, akkor őrködj kitartóan szemed, füled és minden érzékszerved fölött. Csak a kegyelem hatalma végezheti el ezt a legkívánatosabb munkát, mert te önmagadban gyenge vagy hozzá.³

Az indulatokat és érzelmeket az értelemnek vessük alá — Isten nemcsak azt várja el, hogy gondolataidon uralkodj, hanem hogy ugyanúgy fékezd indulataidat és érzelmeidet is. Üdvösséged függ

¹Felhívás az anyákhoz, 29.1.

²U o . ,27 .1.

*További kivonatok a titkos bűnt gyakorló fiatalnak írt levélből.

³BT II., 561.1.

attól, hogy kormányozni tudod-e magadat ezekben a dolgokban! A szenvedély és a szerelem erős érzések. Ha rosszul alkalmazod, ha engeded, hogy helytelen indítékok váltsák ki, ha érdemtelenre pazarolod őket, akkor romlásodat okozzák és nyomorult roncsként [326] hagynak hátra, Isten és reménység nélkül.

Ha szenvedélyeidet és érzelmeidet alá akarod vetni az értelemnek, lelkiismeretnek és jellemességnek, akkor képzeletedet következetesen és szívósan féken kell tartanod!... Hacsak meg nem fékezed gondolataidat, meg nem válogatod olvasmányaidat és szavaidat, képzeleted reménytelenül beteges lesz. Olvasd figyelmesen és imádkozva Bibliádat, s hallgass tanításaira! Ez az egyedüli biztonságod.⁴

Az érzékszerveket el kell zárni a gonosztól — Akik isteni bölcsességet szeretnének kapni, azoknak nem szabad jártasságot szerezniük korunk bűneinek ismeretében. Szemeiket és füleiket be kell csukniuk, hogy semmi gonoszsgot ne tanuljanak. Olyan bölcseségre kell szert tenniük, amely megőrzi gondolataik és cselekedeteik tisztaságát, s őrködik nyelvük felett, hogy ne vegyenek részt romlott társalgásban, és szájukban ne találtassék álnokság.⁵

Kerüljétek a tisztátalan gondolatokat ébresztő dolgok olvasását vagy nézését. Műveljétek inkább erkölcsi és szellemi erőiteket!⁶

Őrizkedjünk a tétlenséggel párosult mértéktelen tanulástól! — A túlzásba vitt tanulás azáltal, hogy növeli az agyban a véráramlást, beteges ingerlékenységet okoz. Ez csökkenti az önuralom erejét, s így a pillanatnyi felindulás vagy szeszély könnyen hatalmába kerítheti az embert. Ezek az indulatok pedig megnyitják a kaput a testi tisztátalanság előtt. A fizikai erők helytelen felhasználása vagy felhasználásuk elmulasztása nagyban felelős a romlásért, amely ma elárasztja az egész világot. A kevélység, a bőséges eledel és a sok tétlenség éppen úgy halálos ellenségei az emberiség előrehaladásának ebben a korban, mint amikor Sodoma pusztulását okozták (Ezék. 16:49). A tanítók értsék meg jól ezeket a dolgokat, és oktassák helyesen tanítványaikat! Tanítsák meg őket arra, hogy az igaz élet a helyes gondolkodástól függ, és a testi tevékenység elengedhetetlen

⁴Uo., 561-563.1

⁵Felhívás az anyákhoz, 31.1.

⁶BT II., 4 1 0 1.

a tiszta gondolkodáshoz.⁷

[327]

Nincs idő késlekedni! — Csakis komoly igyekezettel és szilárd elvek által juthatunk tiszta élethez, s az isteni minta szerint alakított jellemhez. Aki ide-oda ingadozik, képtelen lesz eljutni a keresztény tökéletességre. Az ilyenek megméretnek majd a mérlegen és hűjával találatnak. Az Ellenség mint ordító oroszlán keresi, hogy kit nyeljen el (I. Pt. 5:8). Minden gyanútlan fiatalon kipróbálja aljas csapdáit. Azzal áztatja őket, hogy bőven van még idő, most az egyszer még belemerülhetnek az élvezetbe, erkölcstelenségbe és bűnbe, aztán majd soha többé. Ám ennek az egy bűnös szenvedélynek a kielégítése megmérgezheti egész életüket. Soha, egyetlenegyszer se merészkedjetez tiltott területre!

Ezekben a gonoszság miatt veszedelmes napokban, amikor mindenfelől bujaság és romlottság csábít és leselkedik, a fiatalok küldjék az égre őszinte, szívből jövő kiáltásukat: „Hogyan tarthatja meg az ifjú tisztán az ő útját?” (Zsolt. 119:9) S bárcsak nyitott lenne rá a szívük, hogy engedelmeskedjenek a válaszban rejlő utasításnak: „Ha követi tanításaidat!”⁸

Mindenki felelős a tetteiért, amelyeket e földi próbaidő alatt követett el. Mindenkinek van ereje, hogy uralkodjék cselekedetein, ha akar. Akik gyengék ahhoz, hogy gondolataik és tetteik romlatlanok és erényesek legyenek, segítséget kaphatnak a gyámoltalanok Barátjától. Jézus ismeri az emberi természet minden gyengeségét, s ha kéri, erőt ad akár a leghevesebb kísértés legyőzéséhez is. Mindenki megkaphatja ezt az erőt, ha alázattal kutat utána.⁹

A romlottságnak ebben a korában a fiatalok egyedüli biztonsága, ha Istenben bíznak. Isten segítsége nélkül képtelenek lesznek uralkodni emberi szenvedélyeiken, vágyaikon. Krisztusban rejlik a kellő segítség, mégis milyen kevesen fordulnak hozzá a bajban! Ő mondta, amikor a Földön járt: „Nem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen.” (Jn. 5:40) Jézus által bárki elérheti a győzelmet. Együtt mondhatja az apostollal: „De mindezen diadalmaskodunk

⁷Nevelés, 209.1.

⁸BT II., 408—409.1.

⁹Felhívás az anyákhoz, 31.1.

Óáltala, aki szeret minket.” S ismét: „Sanyargatom és szolgává teszem testemet.” (Rm. 8:37; I. Kor. 9:27) ¹⁰

Jézusban valódi örömet találhatunk — A bűnös szokások ellen gyermekeink egyetlen védelme, ha törekszenek Jézus nyájához csatlakozni, s az igaz és hű Pásztor gondjaira bízzák magukat. Ha hallgatnak szavára, Ő megóvjja őket minden gonoszságtól, megvédi minden rájuk leselkedő veszélytől. Így szól: „Az én juhaim meghallják hangomat... és követnek engem.” (Jn. 10:27) Krisztusban füves legelőkre találunk, reményt és bátorságot nyernek, s nem fognak lázas nyugtalansággal vágyakozni valami más után, ami elméjüket szórakoztatja és szívüket megelégti. Megtalálták a legnagyobb jutalom igazgyöngyét, s lelkük nyugalomra leltek benne. Örömeik és elfoglaltságaik tiszták, békések, emelkedettek és mennyeiek, s nem marad utánuk fájdalom és lelkiismeret-furdalás. Az ilyen örömeik nem károsítják az egészséget és a szellemi életet, sőt éppen ellenkezőleg hatnak rájuk. [328]

Az Isten iránti szeretet és a Vele való közösség, a szent élet és a bűn megsemmisülése mind felemelő dolgok. Isten szavának tanulmányozása nem bővíti el a képzeletet, nem lobbantja lánggra a testi gerjedelmeket, mint a szerelmes ponyvaregények, hanem csillapítja, fölemeli és megszenteli a szív érzéseit. A nehézségekben s a kísértések viharában mindenkinek előjoga, hogy imádkozzék! S milyen dicsőséges kiváltság ez! Halandó lények - „por és hamu” - Krisztus közbenjárása által a leghatalmasabb uralkodó elé járulhatnak. Akik mindezeket megvalósítják életükben, azok lélekben szent közelségbe kerülnek Istennel. Bölcsességük megújul, s felkészülnek, hogy az Ellenség támadásait visszaverjék. ¹¹

¹⁰BT II., 409.1.

¹¹Felhívás az anyákhoz, 23-24.1.

XVII. A lelki erők felébresztése

[329]

73. fejezet — Az örök életre nevelés felelőssége

Korunk különösen pusztító hatással van a gyermekekre — Szerencsétlen korban élünk: a gyermekeket erős áramlat sodorja a kárhozat felé. A gyermeki tapasztalatnál sokkal többre van szükség ahhoz, hogy az árral szembe tudjanak fordulni, s az ne ragadja őket magával. A fiatalok általában mind Sátán foglyai, aki angyalai közreműködésével a biztos pusztulásba vezeti őket. Sátán és seregei hadat viselnek Isten kormányzata ellen. Sátán meg akarja zavarni, s kísértéseivel le akarja győzni azokat, akik át szeretnék adni szívüket Istennek, mert célja, hogy végleg elcsüggedjenek és feladják a harcot. ¹

Soha nem volt olyan nagy szükségünk az Istennel való szoros kapcsolatra, mint napjainkban. A legnagyobb veszélyt mindig is az jelentette Isten népe számára, hogy a világ elveihez és szokásaihoz alkalmazkodik. A fiatalok különösképpen veszélyben vannak ezen a téren. Az apáknak és anyáknak résen kell lenniük Sátán cselvetéseivel szemben. Míg azon mesterkedik, hogy megrontsa gyermekeiket, a szülők ne áltassák magukat azzal, hogy nem fenyeget különösebb veszély. Míg gyermekeik örök élete forog kockán, egyetlen gondolatot se pazaroljanak e világ dolgaira. ²

[330] **A szülők általában közömbösek —** Szomorú, amikor a szülők lelki élete meghidegül, s mivel szűkében vannak az Isten iránti áhítatnak és rajongásnak, nem is ébrednek tudatára, micsoda felelősséget hanyagolnak el azzal, hogy gyermekeiket nem nevelik türelmesen és gondosan az Úr útjainak megtartására. ³

A szülők általában mindent megtesznek, hogy gyermekeiket alkalmatlanná tegyék a gyakorlati élet szigorú próbáiban való helytállásra. E próbákra pedig a jövőben biztosan számíthatnak, amikor a kísértések óráiban dönteniük kell jó és rossz között. Nem tartanak ki elveik és kötelességük mellett, s környezetük szenved majd gyen-

¹BT I., 397.1.

²RH, 1882. jún. 13

³Signs of the Times, 1894. szept.

geségük miatt.⁴

A legfontosabb munkát elhanyagolták — A napjainkban mindent elárasztó gonoszság egyik oka az, hogy a szülők mindenféle dolgokkal elfoglalják magukat, s elhanyagolják a legfontosabb munkát: hogy gyermekeiket szeretettel és türelemmel az Úr útjaira oktassák.⁵

Az anyák sokféle tudományt elsajátíthatnak, de ha nem ismerik meg Jézust mint személyes Megváltójukat, akkor a legfontosabb ismeretet nem szerzik meg. Ha Krisztus jelen van az otthonukban és Ő a legfőbb tanácsadójuk, akkor az igaz vallás alapelveire tanítják gyermekeiket - már a csecsemőkortól kezdve.⁶

Átengedik Sátánnak az irányítást — Mivel az emberek nem Istennek engedelmeskednek, hanem a maguk akaratát követik és saját útjaikon járnak, ezzel hagyják, hogy Sátán kitűzze pokolbeli zászlaját otthonukban, s hatalmát gyakorolja a csecsemőkön, gyermekeken és fiatalokon. A gyermekek féktelen akaratán és torzult jellemén keresztül mutatkozik meg az ördög hangja és akarata. Általuk uralkodik, s velük hajtítja végre gonosz terveit. A romlott jellem megnyilvánulásai, amelyek kizárják az Isten iránti tiszteletet és Sátán sugallatainak való engedelmességre készítetnek, gyalázatot hoznak a Mindenhatóra. Minden képzeletet felülmúló a szülők bűne, amit azzal követnek el, hogy eltűrik Sátán uralkodását gyermekeik életében.⁷

A szülők oktalan kényeztetésükkel, hibás nevelésükkel s a romlott ízlés és étvágy kielégítésével magukra vonják a felelősséget gyermekeik torz hajlamaiért és viselkedéséért. Sátán e hajlamokon keresztül képes uralni és Isten törvényével szembeni engedetlenségre bírni az ember egész lényét. A szülők nem parancsolnak „maguk után”, mint Ábrahám tette (I. Móz. 18:19). És mi az eredmény? A gyermekek és fiatalok a lázadás zászlaja alatt sorakoznak fel. Nem hagyják irányítani magukat, hanem a saját akaratukat követik min-

[331]

⁴Pacific Health Journal, 1890. jan

⁵Tanácsok szülőknek..., 129.1.

⁶Signs of the Times, 1889. júl. 22.

⁷BT V., 325.1.

denben. A gyermekek számára az egyetlen remény, ha megtanítják őket az önmegtagadásra és önuralomra.⁸

Óriási küzdelem vár a neveletlen gyermekekre — A fegyelmezés nélkül felnőtt gyerekeknek, amikor hitvalló keresztényekké válnak, mindent előlről kell tanulniuk. Gyermekkori nevelésük kihát egész vallásos életükre. Az önfejlőség gyakran tör a felszínre. Az önmegtagadásnak ugyanazt a hiányát látjuk, ugyanolyan nehezen viselik a feddést, ugyanúgy magukat szeretők, mint gyermekkorukban voltak. Vonakodnak kikérni mások véleményét, tanácsát, s elzárkóznak mások ítéletének meghallgatásától. Ugyanazt a lustaságot, a teherviseléstől való húzódozást, a felelősség vállalásának hiányát látjuk bennük. Mindez felszínre tör a gyülekezethez fűződő viszonyukban is. Az ilyen ember is győztessé válhat, de mily kemény csata, micsoda véres küzdelem árán!

Nagyon nehéz utólag végigjárni a szigorú fegyelem iskoláját, amire a keresztény jellemhez szükségük van! Ha végül is győznek, visszatekintve meg fogják látni, milyen közel jártak az örök pusztulás szakadékához - csupán azért, mert gyermekkorukban nem nevelték helyesen őket, s nem tanultak meg engedelmeskedni.⁹

A romboló befolyások ellen — Szülők, gyermekeitek világra hozásával felelősséget vállaltatok értük, anélkül, hogy beleszólhattak volna, ezért ti feleltek életükért és lelkükért. A világ vonzereje csábít és elkápráztat, de ti úgy nevelhetitek őket, hogy ellenálljanak romboló befolyásának. Megtaníthatjátok nekik a felelősségek hordozását, Isten iránti kötelességük tudatára ébreszthetitek őket, s megértethetitek velük, hogy cselekedeteik meghatározzák örök életüket vagy jövőbeni bukásukat.¹⁰

Napjaink fiatalsága nincs felkészülve Sátán cselvetéseire. Ezért a szülők legyenek éberek, s kitartó szorgalommal munkálkodjanak, hogy már az Ellenség legelső támadását észrevegyék és visszaverjék. Meg kell tanítaniuk gyermekeiknek, hogy mikor van ideje a „leülésnek” és „felkelésnek”, mikor van ideje az alvásnak és az ébredésnek (Préd. 3:1).¹¹

⁸117. sz. levél, 1898

⁹BT I., 219-220.1.

¹⁰Signs of the Times, 1875. dec. 9.

¹¹Signs of the Times, 1880. febr. 26.

Örökösen ébernek kell lennünk ahhoz, hogy a gyermekeket az igazság ösvényén terelhessük. Sátán már legkisebb koruktól kezdve azon munkálkodik, hogy vágyat ébresszen bennük olyan dolgok után, amelyeket Isten megtiltott. A gyermek biztonsága nagymértékben a szülők gondosságán és éberségén múlik.¹²

[332]

Nem engedhetnek meg maguknak semmit, ami visszatartaná őket attól, hogy gyermekeiket hozzásegítsék annak megértéséhez, mit jelent az Úrban bízni és neki tökéletesen engedelmeskedni.¹³

Ébredjetek halálos szendergészetekből! — Szüleik közönyössége miatt sok gyermek úgy érzi, nem törődnek lelkével. Ennek nem szabad így lennie! Akiknek gyermekei vannak, intézzék úgy ügyeiket és házi teendőiket, hogy semmi ne állhasson kicsinyeik és öközójük, ami akadályozhatná törekvésüket, hogy Krisztushoz vezessék őket. Tanítsatok a gyermekeknek Jézus szeretetéről, hogy tiszta szívűek, tiszta beszédűek és egyenes jelleműek legyenek!

Az Úr készségesen munkálkodik a gyermekek szívében, ha a szülők hajlandók lennének együttműködni vele, de semmiképpen sem veszi át tőlük azt a munkát és felelősséget, amelyet vállalkra helyezett, és egyedül az ő részük. Szülők, ébredjetek halálos szendergészetekből!¹⁴

Nagy reménységünk az otthon vallásossága — A szülők alszanak, s gyermekeik a szemük láttára mennek tönkre. Az Úr arra szólítja fel szolgálait, hogy elvek képviselője és példamutatás által hívják fel a nép figyelmét az otthoni vallásosság jelentőségére. Tárjátok e kérdést gyülekezeteitek elé! Hassatok a lelkiismeretre az oly régóta elhanyagolt szent kötelesség ügyében! Ez majd megtöri a képmutató lelkületet és az igazsággal szembeni ellenállást. Az otthoni vallásossága a mi nagy reménységünk, amely fényes kilátásokkal biztat az egész családnak az Igazsághoz való megtérését illetően.¹⁵

Sátán uralmát meg lehet törni — A szülőket nagyobb vád terheli, mint amit el tudnak képzelni. Az örökség, amelyet a gyermekek

¹²RH, 1892. okt. 25.

¹³Tanácsok szülőknek..., 1 2 9 .1.

¹⁴RH, 1892. okt. 25.

¹⁵21. sz. kézirat, 1894

kapnak, a bűn öröksége. A bűn elválasztotta őket Istentől. Jézus az életét adta, hogy ami elszakadt, újra egyé lehessen. Az ember mint Ádám leszármazottja, semmi mást nem örökölt, csak bűnösséget és halálos ítéletet. De Krisztus közbelépett és helytállt ott, ahol Ádám elbukott. Kiállt minden próbát, amit egy ember elviselhet... Jézus tökéletes példája és Isten kegyelme elégséges ahhoz, hogy fiainkat és leányainkat Isten fiaivá és leányaivá neveljük. Ez nem megy más-ként, csak lépésről lépésre, pontról pontra, elvek és tanítások által, hogy miként adhatják szívüket és akaratukat teljesen Krisztusnak, Sátán hatalmának megtörése érdekében.¹⁶

[333] Apák és anyák, a hit teljes biztonságában védelmezzétek fiaitokat és lányaitokat! Egyetlen türelmetlen szót se halljanak tőletek! Ha szükséges, ismerjétek be előttük, hogy eddig engedtétek őket a hiúság ösvényén járni, ami Istennek nem tetszik, pedig Ő az egyszülött Fiát sem sajnálta feláldozni az elveszett világért, hogy bűneikre bocsánatot nyerhessenek...

Szülők, akik sokféle módon kényeztettétek gyermekeiteket az ő kárukra: Isten azt szeretné, ha mindezt most jóvátennétek! Figyeljétek a hívásra még ma!¹⁷

A legfontosabb misszióterület — Tűzzétek ki életcélotokul, hogy gyermekeitek jellemét az isteni mintára formáljátok! Ha valaha is birtokolni fogják az igazi belső ékesség, a szelíd és alázatos lelkület kincsét, ez azért lesz, mert ti kitartóan Isten szavának szeretetére neveltétek őket, s arra, hogy többre értékeljék az Úr jóváhagyását, mint a világ elismerését. Napjaink fiatalsága nincs felkészülve Sátán cselvetéseire. A szülőknek ezért ébereknek kell lenniük.¹⁸

Mint Isten munkásai, munkánkat kezdjük azokkal, akik a legközelebb állnak hozzánk. Nincs fontosabb misszióterület, mint saját otthonunk.¹⁹

Missziós lelkületre van szükségünk otthonainkban, hogy az élet Igéjét családunk tagjai elé tárjuk, s arra vezessük őket, hogy Isten országába, a mennyei otthonba vágyakozzanak.²⁰

¹⁶68. sz. levél, 1899.

¹⁷17. 66. sz. levél, 1910.

¹⁸RH, 1883. okt. 9.

¹⁹19. sz. kézirat, 1900.

²⁰Uo.

A gyermekek nevelése és irányítása a legnemesebb missziómunka, amelyet egy ember magára vállalhat. ²¹

Jól be kell osztani a nevelésre fordított időt! — Milyen komolyan és kitartóan dolgozik a festő, míg modelljének tökéletes mását a vászonra viszi, és milyen szorgalmasan faragja és csiszolja a követ a szobrász, míg előtűnik a forma, amelyet meg akar mintázni. Ugyanígy kell a szülőknek is munkálkodniuk, hogy gyermekeiket a megadott minta szerint Jézus Krisztus jellemének formájára alakítsák. Ahogyan a türelmes művész tanulmányokat és terveket készít, hogy munkája eredményét tökéletesítse, a szülőknek is jól be kell osztaniuk a nevelésre fordított idejüket, hogy gyermekeik alkalmassá váljanak a gyakorlati életre és a mennyek országára egyaránt. A művészek munkája jelentéktelen a szülőké mellett. Míg az egyik élettelen anyagot formál csodás szépségű alakokká, addig a másik emberi lényekkel bánik, akiknek élete jóvá vagy gonosszá válhat - lehet az emberiség áldására, de átkára is, végződhet sötétségben, vagy tarthat majd örökké egy büntelen világban. ²²

[334]

Legyen cél a tökéletesség! — Jézus is volt kisgyermek. Érte is tiszteljétek a gyermekeket! Tekintsetek rájuk úgy, mint szent megbízatásokat céljára, nem azért, hogy kényeztessétek és bálványozzátok, hanem hogy tiszta és nemes életre neveljétek őket. Ok mindnyájan Isten tulajdonai. Végtelenül szereti őket, titeket pedig felszólít: működjétek együtt vele abban, hogy jellemük tökéletessé formálódjék. Az Úr tökéletességet követel megváltott családjától. Olyan tökéletességet vár el tőlünk, amelyet Krisztus tárt elénk, amikor emberként járt a Földön. Az apáknak és anyáknak nagyon jól meg kell érteniük a gyermeknevelés módszereit, hogy együttműködhesse nek Istennel. ²³

Megtért szülőkre van szükség — Éjjel és nappal óriási teherként nehezedik rám az a gondolat, hogy milyen nagy szükségünk van megtért szülőkre. Milyen sokan vannak, akiknek meg kell alázniuk szívüket Isten előtt és kapcsolatba kell kerülniük a mennyel, ha megmentő befolyással akarnak lenni családjukra. Tudniuk kell, hogy mit cselekedjenek, ha gyermekeiket a megváltottak örökségé-

²¹BT VI., 205.1.

²²Pacific Health Journal, 1890. máj.

²³19. sz. kézirat, 1900.

nek részeseivé kívánják nevelni. Naponta kell mennyei világosságot nyerniük, s naponta kell a Szentléleknek szívükre és értelmükre hatnia. Naponta be kell fogadniuk az igazság Igéjét, s annak kell irányítania egész életüket.²⁴

Óriási felelősség nyugszik a szülőkön, és kitartóan kell küzdeniük, hogy betöltsék az Isten által számukra kijelölt missziót. Ha látják, hogy lényük minden erejét meg kell feszíteniük azért, hogy gyermekeiket Istenhez vezessék, akkor félretesznek minden könnyelműséget és nagyravágyást, amelyekből most még oly sok látható. Nem tekintenek semmit áldozatnak vagy túl nagy fáradságnak, hogy felkészítsék őket az Úrral való örömteli találkozásra. Mint Isten követőinek, ez lesz szolgálatuk egyik legdrágább része, amit nem tudnak elhanyagolni.²⁵

Tekintsetek szüntelenül Jézusra! — Feszítsétek meg minden lelkiertöket annak érdekében, hogy kicsiny nyájakat megmentsétek! A pokol minden ereje összefog majd ellenük, hogy elpusztítsa őket, de Isten gátat emel értetek az Ellenséggel szemben. Imádkozatok sokkal többet, mint most! Szeretettel és gyöngéden tanítsátok gyermekeiteket arra, hogy úgy járuljanak Isten elé, mint mennyei Atyjuk elé. Példaadásotokkal tanítsátok őket önuralomra és segítőkészségre! Mondjátok el nekik, hogy Jézus nem azért élt, hogy önmagának szolgáljon.

Gyűjtsétek össze a mennyei világosság minden sugarát, amely ösvényeteket megvilágítja, és járjatok világosságban, tudva, hogy Krisztus maga a világosság. Amikor nekiláttok, hogy gyermekeiteket megtanítsátok Istennek szolgálni, a legnehezebb próbák jönnek majd rátok - de ne csüggedjétek el, s ne adjátok fel a reményt! Kapaszkodjatok Jézusba, aki így szól hozzátok: „Avagy fogja meg erősségemet, kössön békét velem, békét kössön velem!” (Esa. 27:5) Nehézségek jönnek majd, különböző akadályokat kell leküzdenetek, de tekinteteket állandóan függesszétek Jézusra. Ha veszélyhelyzet áll elő, kérdezzétek Őt: „Uram, most mit cselekedjem?” Ha nem zsörtölődtek és elégedetlenkedtek, az Úr minden bizonnyal utat mutat. Segít a beszéd adományát krisztusi szeretettel használni, hogy béke és szeretet uralkodjék otthonotokban. Ha kitartóan követitek

²⁴53. sz. kézirat, 1912.

²⁵27. sz. kézirat, 1911.

ezeket a tanácsokat, otthonotok evangéliumhirdetőivé s gyermekeitek lelkipásztoraivá válhattok. ²⁶

Ez a munka kifizetődő — Igaz, hogy az anya könnyhullatásaitól és az apa imádságaitól kezdve sok áldozatot kíván Isten útjára nevelni a gyermekeket. Rendíthetetlen kitartást és türelmes irányítást igényel, de ez a munka megtérül. A szülők így erődöt építhetnek gyermekeik köré, amely megvédi őket az egész világunkat elárasztó gonoszságtól. ²⁷

²⁶Tanácsok szülőknek..., 156-157.1.

²⁷RH, 1901. júl. 9

74. fejezet — Minden otthon egy-egy templom

A szülők képviselik Istent! — Minden család legyen gyönyörű jelképe Isten mennyei templomának. Ha a szülők éreznék gyermekeik iránti felelősségük súlyát, soha, még véletlenül sem zsörtölődnének velük és nem szidnák őket, semmilyen körülmények között sem. Ilyen nevelésre egyetlen gyermeknek sincs szüksége. Nagyon sok gyermek vált akadékoskodóvá, zsörtölődővé, szitkozódóvá és indulatosná azért, mert megengedték, hogy otthon indulatosan viselkedjék. A szülők fontolják meg: Istent képviselik gyermekeik előtt, s feladatuk, hogy bátorítsanak minden helyes elvet, és visszaszorítsanak minden rossz gondolatot. ¹

Ha a szülők és tanítók nem törődnek a gyermekek erkölcsi állapotával, akkor annak romlásában biztosak lehetnek. ²

A Biblia vallása az egyetlen biztos védelem — Általában csekély a fiatalok erkölcsi ereje, ez pedig a gyermekkorban elhanyagolt nevelés következménye. Ne tartsuk mellékesnek, hogy Isten jellemét megismerjük, s tudomást szerezzünk Vele szembeni kötelezettségünkről. A fiatalok egyedüli biztonsága a Biblia vallása. ³

Boldogok azok a szülők, akiknek az élete olyan hűségesen tükrözi a mennyet, hogy Isten ígéretei és parancsai hálát és tiszteletet ébresztenek a gyermekben. Boldogok azok a szülők, akiknek szerető gondoskodása, igazságossága és türelme Isten szeretetét, igazságosságát és hosszútűrését tolmácsolja a gyermeknek. Amikor a szülő iránti szeretetre, tiszteletre, bizalomra és engedelmességre tanítják kicsinyeiket, Istennel kapcsolatban is hasonló viszonyra nevelik őket. Azok a szülők, akik ilyen ajándékban részesítik gyermekeiket, drágább kincset adnak nekik, mint minden idők összes gazdagsága

¹104. sz. levél, 1897.

²RH, 1897. márc. 30.

³BT V., 2 3 - 2 4 .1.

- kincset, amely maradandó, mint az örökkévalóság.⁴

A hitvallás értéktelen az otthoni vallásosság nélkül — Mindennapi tetteink mutatják meg legjobban jellemünk és hajlamaink alakulását. Ha otthon nem uralkodik komoly vallásosság, akkor az a hit semmit sem ér. Ezért hát szeretetlen szó soha ne hagyja el a család egyetlen tagjának ajkát se! Gyengéd figyelmességekkel tegyék kelle- mesebbé az otthoni légkört. Csak azok fognak belépni a menny kapuján, akik a próbaidő alatt olyan jellemet alakítottak magukban, amely mennyei légkört áraszt. A mennyország szentjeinek először itt a földön kell szenteknek lenniük.⁵

[337]

Ugyanaz teszi kedvessé a jellemet otthon, mint a mennyei lakhelyen. Kereszténységetek a mindennapi tettekben és az otthoni viselkedésekben mérettetik meg. A krisztusi kegyelem tesz alkalmassá arra, hogy boldoggá tegyétek az otthonotokat, a nyugalom és béke lakhelyévé. Ha Krisztus lelke nem lakik bennetek, akkor nem vagytok az Övéi, és soha nem láthatjátok meg a megváltott szenteket az Ő országában, akik majd boldogan egyesülnek vele. Isten azt szeretné, ha teljesen átadnátok magatokat neki, s jellemét tükröznétek vissza családotok körében.⁶

A megszentelődés otthon kezdődik. Akik otthon keresztények, azok keresztények a gyülekezetben és a világban is. Sokan azért nem növekednek a kegyelemben, mert otthonukban nem ápolják a vallásosságot.⁷

A szülők az otthoni gyülekezet tanítói — Hozzátok szólok, apák és anyák! Tanítók lehettek otthonotokban - lelkek megmentéséért fáradozó missziómunkások. A szülők érezzék szükségét annak, hogy az otthon lelkipásztorai legyenek, hogy olyan légkört teremtsenek, amely minden szeretetlen beszédűtől és indulatosságtól mentes, ahová a mennyei angyalok szívesen jönnek, hogy áldást hozzanak és eredményessé tegyék a befektetett erőfeszítéseket.⁸

⁴PK .2 4 5 .1 .

⁵Signs of the Times, 1892. nov. 14.

⁶Uo.

⁷Signs of the Times, 1904. febr. 17.

⁸33. sz. kézirat, 1908.

A család intézményét tekintésük előkészítő iskolának, ahol mindenki felkészülhet a vallásos kötelességek végzésére. Gyermeküknek részt kell venniük a gyülekezet életében, s minden szellemi és fizikai képességüket a lehető legjobb állapotban kell megtartaniuk Krisztus szolgálatára. Meg kell szeretetni velük az igazságot magáért az igazságért. Meg kell szentelődniük az igazság által, hogy megállhassanak majd a nagy vizsgálat napján, amely hamarosan eljön, hogy nyilvánvaló legyen, ki alkalmas felsőbb iskolába lépni s a királyi család tagjává, a mennyek Királyának gyermekévé válni.⁹

[338] **Következetesen kell élnünk** — A fiatal értelemre mély benyomást tesz minden. Figyelik az arckifejezést, a viselkedést, de még a hanghordozás sem kerüli el a figyelmüket, s mindez megteszi rájuk a maga hatását. A zsörtölődő, indulatos apák és anyák olyan példát mutatnak gyermekeiknek, amelyet később nagyon bánnak majd, s odaadnák az egész világot is, hogy elfeledtessék kicsinyeikkel, amit tőlük tanultak. A gyerekeknek szüleik életében hitükkel megegyező következetességet kell látniuk. Csak következetesen élve és magukon uralkodva formálhatják gyermekeik jellemét.¹⁰

Neveljétek a gyermekeket Krisztus munkásaivá! — Akiket természetes szálak fűznek össze, azok várnak a legtöbbet egymástól. A családtagoknak a legnagyobb kedvességet és gyengédséget kell tanúsítaniuk egymás iránt. A szavaknak és tetteknek mind összhangban kell lenniük a kereszténység elveivel. Így válhat az otthon iskolává, ahol a szülők Krisztus munkásait képezhetik. Az otthonra úgy kell tekinteni, mint szent helyre...

Életünk minden napján Istennel kell körülvennünk magunkat. Csak így arathatunk győzelmeket. Naponta új keresztet kell hordoznunk. Vigyáznunk kell minden kiejtett szóra, mert felelősek vagyunk Istennek azért, hogy életünkkel, amennyire csak lehet, Krisztus jellemét képviseljük az emberek előtt.¹¹

Végzetes tévedés — Nevelhetjük-e fiainkat és leányainkat tiszteletre méltó, hitvalló keresztény életre, amelyből azonban hiányzik

⁹12. sz. kézirat, 1908.

¹⁰BT IV., 621.1.

¹¹140. sz. kézirat, 1897.

a krisztusi önfeláldozás? Nevelhetjük-e őket olyan életre, amelyről az Ő ítélete - aki maga az Igazság - így hangzik majd: „Nem ismerlek titeket!”?

Ezrek cselekszik ezt. Azt gondolják, hogy biztosítják gyermekeik számára az evangélium áldásait, miközben megtagadják a Szentlelket. Ez nem hozhat eredményt! Azok, akik visszautasítják a Krisztussal való közösség kiváltságát a szolgálatban, elvetik az egyetlen lehetőséget, amely alkalmassá teszi őket az Ő dicsőségében való részvételre. Ezzel visszautasítják azt a nevelést is, amely erőt és nemes vonásokat kölcsönözne jellemüknek. Sok anya és apa, aki nem vezette gyermekeit Krisztus keresztyéhez, későn látta be, hogy ezáltal az Ellenségnek adta át őket. Megpecsételték sorsukat az eljövendő életre, s a jelenre is. A kísértés legyőzte őket, s a világ átkaiként nőttek fel, hogy bánatot és szégyent hozzanak azokra, akik életet adtak nekik.¹²

Nem tudjuk, milyen szolgálatot kell majd gyermekeinknek betölteniük. Lehet, hogy életük családi körben telik majd el. Alkalmazhatják őket köznapi hivatásban, mehetnek pogány országokba hirdetni az evangéliumot. De Isten mindannyiukat misszionáriusnak hívja el, hogy a kegyelem üzenetét vigyék a világnak. Olyan nevelést kell kapniuk, amelynek segítségével önzetlen szolgálatban Krisztus mellé tudnak állni.¹³

Tanítsátok őket, hogy Isten támogatásában bízzanak! — Ha [339] azt szeretnétek, hogy gyermekeitek a lehető legnagyobb igyekezettel törekedjenek jót cselekedni, akkor úgy oktassátok őket, hogy helyes képet alkossanak a világról és annak jövőjéről. Ha arra tanítjátok őket, hogy minden nehézség és veszély közepette Istentől várjanak segítséget, akkor lesz erejük legyőzni az indulatokat, s uralmuk és ellenőrzésük alatt tartani a belülről támadó kísértéseket. A szoros kapcsolat, amely a bölcsesség forrásához fűzi őket, világosságot és helyes ítélőképességet ad nekik a jó és rossz közötti választáshoz. Akik ilyen alappal bírnak, azok szellemileg és erkölcsileg erősek lesznek, tiszta látással és jó ítélőképességgel rendelkeznek világi ügyeikben is.¹⁴

¹²Nevelés, 264-265. 1.

¹³PK .2 4 5 . 1.

¹⁴Pacific Health Journal, 1890. jan.

Üdvösség hit és bizalom által — Az üdvösség a miénk és családunké lehet, de ehhez hinnünk kell benne, s folyamatosan és kitartóan bízunk kell Istenben... A feddés és korlátozások, amelyeket Isten szava ró ránk, saját érdekeinket szolgálják. Elősegítik családunk boldogságát és mindazokét, akik a közelünkben vannak. Finomítják lelki érzékenységünket, megszentelik ítélőképességünket, lelki békét hoznak, és végül örök életet eredményeznek... Szolgáló angyalok időznek majd otthonainkban, s örömmel viszik a mennybe szent életünk fejlődésének hírét, hogy a jelentést készítő angyal derűs és boldog feljegyzést készítsen rólunk az élet könyvében.¹⁵

Krisztus lelke állandó befolyásként lesz jelen otthonainkban. Ha a férfiak és nők megnyitják szívüket az igazság és a szeretet e mennyei befolyása előtt, akkor ezek az elvek úgy fognak előtörni, mint üde forrás a sivatagban, felfrissítve mindent, ami most terméketlen és sivár.¹⁶

Gyermekeitek továbbviszik az otthoni nevelés jó hatását minden-hová. Munkálkodjatok a családi körben szorgos kitartással, s akkor befolyásokat magukkal viszik majd az iskola tantermébe, hogy társaikra is árásszanak belőle. Így szerezték az Úrnak dicsőséget.¹⁷

¹⁵Signs of the Times, 1884. ápr. 17.

¹⁶142. sz. kézirat, 1898.

¹⁷Uo.

75. fejezet — Krisztushoz vezetni a kisgyermeket [340]

Mikor válhatnak a gyermekek kereszténnyé? — Gyermekekben a gondolkodás még nagyon fogékony a külvilág hatásaira, s könnyen formálható. Ezért tanítsátok a fiúkat és lányokat Isten szeretetére és tiszteletére! ¹

Isten azt szeretné, ha minden gyermek már kicsiny korában az Ő gyermeke lenne, s mint királyi családjának tagját fogadhatná be. Akármilyen fiatalok legyenek is, a gyermekek a hívő család tagjaivá válhatnak és gyönyörű tapasztalatokat szerezhetnek. Gyermeki szívük kész lehet az olyan hatások befogadására, amelyek végül tartósnak bizonyulnak. Kitárhatják szívüket Jézus felé, s életüket a Megváltónak ajánlhatják. Krisztus kis misszionáriusokat formálhat belőlük. Egész gondolkodásmódjuk gyökeresen megváltozhat, úgy, hogy a bűn nem lesz kívánatos számukra, hanem utált és kerülendő dologgá válik. ²

Az életkornak nincs jelentősége — Egyszer megkérdeztek egy lelkészt: a gyermek hány éves korától reménykedhetünk, hogy kereszténnyé válik? „A kornak ehhez semmi köze - volt a válasz. - Jézus szeretete, a hit, a bizalom, a megnyugvás - mind olyan dolgok, amelyekkel egyezik a gyermeki természet. Ahogy egy gyermek bízni tud az édesanyjában, úgy tud bízni Jézusban is, és úgy tudja szeretni Őt. Krisztus a barátja is lesz, akit szeret és tisztel majd.”

Ezt a nagyon is helytálló kijelentést szem előtt kellene tartaniuk a szülőknek, hogy vigyázzanak, milyen példát mutatnak a fürkésző, mindent megfigyelő kicsi szemeknek. Vallásunkat át kell ültetnünk a gyakorlatba. Otthonainkban éppen olyan szükség van rá, mint az imádság házában. Viselkedésünkben ne legyen semmi rideg, vagy elutasító, hanem kedvességünk és vonzalmunk kifejezése tanúskodjék mindenkor arról, hogy meleg, szerető szív birtokosai vagyunk. Jézus legyen a család állandó, nagyra becsült vendége. Beszéljessünk vele,

¹ 115. sz. kézirat, 1903.

² Tanácsok szülőknek..., 169.1.

[341] terheinket lábai elé rakva. Beszéljünk szeretetéről, kegyelméről és tökéletes jelleméről. Micsoda tanítást adhatnak így nap mint nap az istenfélő szülők gyermekeiknek, szidás és veszekedés helyett - ami úgysem segít - Jézus, a terhek hordozója elé tárva minden problémájukat és nehézségüket! A kicsinyek gondolatait úgy fordíthatják Jézus felé, mint ahogyan a kis virág nyiladozó szirmocskáival a nap felé fordul. ³

Minden tanítás beszéljen Isten szeretetéről! — Az első lecke, amit egy gyermeknek meg kell tanulnia, hogy Isten az ő Atyja. Ezt már legkorábbi éveikben meg kell tanítani nekik. A szülőknek meg kell érteniük, hogy ők a felelősek Isten előtt azért, hogy gyermekeikkel megismertessék mennyei Atyjukat... Foglalják bele minden egyes tanításba Isten szeretetét. ⁴

Az apák és anyák tanítsák Isten szeretetére a csecsemőt, a gyermeket és az ifjút egyaránt. A baba legelső szavai szóljanak Jézusról. ⁵

A gyermekeknek adott minden tanítás legyen kapcsolatban Krisztussal. ⁶

[342] A legkisebb kortól kezdve ismerkedjen a gyermek Isten dolgival. Egyszerű szavakkal beszéljen az anya Krisztus földi életéről, s ami még ennél is több, mindennapi életébe vigye bele a Megváltó tanításait. Saját példája által mutassa meg a gyermeknek, hogy a jelenvaló élet felkészülés az eljövendőre, csak próbaidő az ember számára, amit azért kapott, hogy olyan jellemet formáljon, amely győzelemre segíti, és amely által bebocsátást nyerhet Isten országába. ⁷

Többre van szükségük alkalmi figyelmeztetéseknél — Mindent egybevetve, túl kevés figyelmet szenteltünk gyermekeinknek és fiataljainknak, akik nem fejlődtek úgy a keresztény életben, ahogyan fejlődhetek volna, ha a gyülekezeti tagok gyengéden és szeretettel

³Jó Egészség, 1880. jan

⁴RH, 1899. jún. 6.

⁵RH, 1900. febr. 9.

⁶Signs of the Times, 1882. febr. 13.

⁷2. sz. kézirat, 1903.

fordulnak feléjük, és kifejezik vágyukat, hogy az Istennek átadott életben előrehaladjanak.⁸

Az Úrnak nem szerez dicsőséget, ha elhanyagoljuk a gyermekeket... Többre van szükségük, mint az időnkénti figyelmeztetés, vagy elvétve egy-egy bátorító szó. Nevelésük kitartó, fáradságos, imádságos erőfeszítéseket igényel. Csak a szeretettől és együttérzéstől túlcserélhető szív érheti el a reménytelennek és közönyösnek mutakozó fiatalok szívét.⁹

Jézus mondja: „Neveljétek nekem a gyermekeket!” — A szülők igyekezzenek megérteni, hogy gyermekeiket Isten udvarai számára kell nevelniük. Ha gyermekek vannak rájuk bízva, az annyit jelent, mintha Jézus ezt mondaná: „Itt vannak ezek a gyerekek, neveljétek őket úgy, hogy majd világítsanak a mennyei udvarokban.” Az első szavak között, amelyekre felfigyelnek, ott kell lennie Jézus nevének, s már egészen kicsi korukban az imádság zsámolyához kell vezetni őket. Gondolataik legyenek megtöltve az Úr életéből vett történetekkel, s képzeletükben élő valóság legyen az eljövendő világ dicsősége.¹⁰

Már gyermekkorukban lehetnek keresztény tapasztalataik — Segítsetek gyermekeiteknek felkészülni a mennyei lakóhelyek elfoglalására, amelyeket Krisztus készített az őt szeretőknek! Segítsetek nekik, hogy elérjék a célt, melyet Isten jelölt ki számukra! Neveljétek őket úgy, hogy életük dicsőséget és tiszteletet szerezzen Jézusnak, aki azért halt meg, hogy örök életet adjon nekik Isten országában! Tanítsátok őket arra, hogy engedjenek a hívásnak: „Vegyétek fel magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek! Mert az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.” (Mt. 11:29-30)¹¹

Testvéreim, szent megbízatásokatok gyermekeitek nevelése! Szívük és értelmük addig a legfogékonyabb a jó benyomásokra, amíg fiatalok... Értessétek meg velük, hogy ki kell venniük részüket a

⁸10. sz. kézirat, 1903.

⁹RH, 1895. febr. 19. Tanácsok a szombatiskolai munkához, 77.1.

¹⁰RH, 1895. febr. 19.

¹¹138. sz. kézirat, 1903.

munkából, s keresztény tapasztalatokat kell szerezniük már gyermekkorukban is. ¹²

[343] Ha a szülők nem tekintik legfontosabb feladatuknak, hogy gyermekeik lábait a helyes ösvényre tereljék, akkor ők a rossz ösvényt választják maguknak. ¹³

A megtérés próbaköve: engedelmesség önként — Tanítsuk meg gyermekeinknek, hogy önszántunkból engedelmeskedni Isten akaratának: a legjobb bizonyosság arra, hogy a magukat kereszténynek vallók valóban keresztények. Az Úr komolyan gondol minden szót, amit kijelentett. ¹⁴

A megújulás alapja: Isten törvénye — Isten törvénye legyen a nevelés alapja a családban. A szülők legszentebb kötelessége, hogy Isten parancsolatai szerint járjanak, s gyermekeiknek a legszigorúbb becsületesség példáját mutassák... Isten törvénye az alapja minden valódi reformációnak. Világosan és határozottan a világ elé kell tárunk az e törvény iránti engedelmesség szükségességét. A nagy reformmozgalomnak otthon kell kezdődnie. Az Isten törvénye iránti engedelmesség a legfőbb indítéka a szorgalomnak, takarékoságnak, hűségnek és az emberekkel szembeni igazságos bánásmódnak. ¹⁵

Tanítsátok a gyerekeknek Isten törvényeit! — Taníjátok-e gyermekeiteket csecsemőkoruktól kezdve, hogy Isten törvényeit megtartsák? Értessétek meg velük, hogy jellemüket az isteni minta szerint kell formálniuk, hogy Krisztus kinyilatkoztathassa magát nekik. Ő készségesen megnyilatkozik a gyermekeknek is. Ennek példáját láthatjuk József, Sámuel, Dániel és társai történetében. Talán nem látszik elég világosan e hithősök életéből, hogy mit vár Isten a gyermekektől és fiataloktól? ¹⁶

A szülők kötelessége, hogy gyermekeiket már nagyon korán alkalmassá tegyék annak az ismeretnek a befogadására, amely meg-

¹²10. sz. levél, 1912

¹³RH, 1895. febr. 14.

¹⁴64. sz. kézirat, 1899.

¹⁵74. sz. levél, 1900.

¹⁶62. sz. kézirat, 1901.

világítja számukra, mit is jelent Jézus követőjének lenni. ¹⁷

Egy megtért gyermek bizonyágtétele — A vallás segíti a gyermekeket a tanulásban és a hűséges munkavégzésben. Egy 12 éves kislány nagyon egyszerű szavakkal tett bizonyágot kereszténységéről: „Azelőtt nem szerettem tanulni, csak játszani. Lusta voltam az iskolában, és sokszor előfordult, hogy nem írtam meg a leckémet. Most mindent jól megtanulok, ami fel van adva, hogy örömet és dicsőséget szerezzek Istennek. Amikor a tanítók nem láttak, rendetlenül viselkedtem s bohóckodtam a gyerekeknek, hogy felhívjam magamra a figyelmüket. Most minden vágyam, hogy viselkedésemmel Isten tetszését vívjam ki, s az iskolai szabályokat pontosan betartom. Otthon önző módon viselkedtem, nem szerettem elvégezni a feladatokat, és mindig morogtam, ha anyukám elhívott a játék mellől, hogy segítsek neki. Most a legnagyobb öröm számomra, ha édesanyámnak bármiben segíthetek, és kifejezhetem, mennyire szeretem őt.” ¹⁸

[344]

Óvakodjatok a halogatástól! — Szülők, ha azt akarjátok, hogy gyermekeitek egyszer kereszténnyé váljanak, akkor addig kezdjétek el őket fegyelmezni és irányítani, amíg elég fiatalok. Összpontosítatok minden igyekezetet az üdvösségükre. Viselkedjétek úgy, mint akik tisztában vannak vele: azért bízták rátok a gyerekeket, hogy becses ékszerekké csiszoljátok őket, akik majd Isten országában ragyognak. Vigyázzatok, nehogy álomba ringassátok őket a pusztulás sötét verme felett a téves gondolattal, hogy még nem elég érettek megbánni bűneiket s megvallani Krisztusba vetett hitüket. ¹⁹

A nyolc-tíz-tizenkét éves gyermekek már elég idősek ahhoz, hogy a személyes kereszténységről beszéljétek nekik. Ne tanítsátok azt, hogy ráérnek majd később megbánni bűneiket s hinni az Igazságban. Megfelelő neveléssel már nagyon fiatalon helyes nézet alakulhat ki bennük saját bűnös állapotukról, és arról, hogy Krisztus segítségével az üdvösség útján járhatnak. ²⁰

¹⁷59. sz. kézirat, 1900.

¹⁸Tanácsok a szombai iskolai..., 79.1.

¹⁹B T I., 396.1.

²⁰U o., 400.1.

Figyelmemet azokra a nagyszerű ígéretekre irányították, amelyeket olyan személyekről jegyeztek fel, akik már kora ifjúságukban Megváltójukat keresték. Prédikátor 12:3: „És emlékezzél meg a te Teremtődről ifjúságodnak idejében, míg a veszedelemnek napjai el nem jőnek, és míg el nem jőnek az esztendők, amelyekről azt mondom: nem szeretem ezeket.” Példabeszédek 8:17: „Én az engem szeretőket szeretem, és akik engem szorgalmasan keresnek, megtalálnak.” Izráel jó pásztora még ma is szól hozzánk: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa.” (Mk. 10:14)

Tanítsátok gyermekeiteknek, hogy a fiatal kor a legalkalmasabb idő az Úr keresésére.²¹

Irányítsátok őket a csecsemőkortól fiatalságukig! — Hagyni egy gyermeket, hogy természetes ösztöneit kövesse, egyenlő azzal, [345] hogy engedjük őt megromlani s mesterré válni a gonoszságban. A helytelen nevelés eredménye már gyermekkorban megmutatkozik. Fiatalkorban kialakul az önző természet, majd ugyanez a felnőttkorba lépve bűnöket érlel. A szülői hanyagságról tanúskodó legelrettetőbb példák azok a gyermekek, akiket hagytak a saját akaratukat követve, a maguk választotta úton járni. A lejtőn való lecsúszást csak úgy lehet megakadályozni, ha olyan befolyással vesszük őket körül, amelyek megvédenek az Ellenség támadásaitól. Csecsemőkortól a kisgyermekkorig és gyermekkortól a fiatal - majd a felnőttkorig állandóan helyes befolyás alatt kell állniuk.²²

Felkészítés az eljövendő próbára — Szülők, tegyétek fel magatoknak ezt a komoly kérdést: „Úgy neveltük-e gyermekünket, hogy engedjen a szülői tekintélynek és engedelmeskedjék Istennek, szeresse Őt, s törvényét élete legfőbb útmutatójaként tekintse? Arra neveltük-e, hogy Jézus misszionáriusa legyen, s mindenkor jót cselekedjen?”

Hívó szülők, gyermekeiteknek még döntő küzdelmeket kell vívniuk az Úrért a próbák és nehézségek idején, s míg győzelmeket aratnak a béke Fejedelméért, addig saját maguknak is dicsőséget

²¹Uo., 396-397.1..

²²RH, 1904. szept. 15.

szereznek. Ám ha nem kaptak istenfélő nevelést, ha nem ismerik Jézust, ha nincs kapcsolatuk a mennyyel, akkor nem lesz erkölcsi erejük ellenállni a világi hatalmaknak, akik a menny Istene fölé helyezik magukat, s Jahve szombatja helyett egy hamis szombat megünneplésére kényszerítenek. ²³

²³RH, 1889. ápr. 23.

76. fejezet — Felkészítés a gyülekezeti tagságra

Kiegyensúlyozott nevelés — A gyermekeket az isteni útmutatás szerint kell oktatni és nevelni, türelmesen, gondosan, szorgalmasan. Minden szülő vállán felelősség nyugszik, hogy gyermekeit megfelelő testi-lelki és szellemi felkészítésben részesítse. Nagyon fontos, hogy a gyermekek mindig szemük előtt tartsák, mit vár tőlük Isten.

A testnevelés, a fizikai erő fejlesztése sokkal könnyebb feladat, mint a lelki nevelés. A lélek művelése, amely tiszta és emelkedett gondolatokra indít, megédesíti a szavakat és cselekedeteket, alapos munkát igényel. Nagy türelemre van szükség ahhoz, hogy minden gonosz indítékot és gondolatot kigyomláljunk a szív kertjéből.

A lélek nevelését semmilyen körülmények között sem szabad elhanyagolnunk. Tanítsuk gyermekeinket Isten szavának csodálatos leckéire, hogy általuk megismerhessék Őt! Értessük meg velük, hogy semmi helytelenséget nem szabad tenniük. Tanítsuk őket igazságot és ítéletet gyakorolni!

Az Úr Jézus Krisztus nevében vigyétek a gyermekeket Istenhez, a kegyelem trónja elé. Mondjátok el nekik, hogy Jézus közbenjár értük az Atya előtt. Buzdítsátok őket arra, hogy az isteni minta hasonlatosságára formálják jellemüket.¹

Isten és Krisztus ismerete alapvető — A lelki nevelést semmiképpen sem hanyagolhatjuk el, mert „a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme” (Zsolt. 111:10). Vannak, akik a nevelést és a vallást egyformán fontosnak tartják, de a valódi nevelés maga a vallás.²

A gyakorlati tapasztalatok átadása — A keresztyén szülők készségesen ismertessék gyermekeikkel a vallásos életre vonatkozó gyakorlati tanácsokat. Isten ezt várja tőletek, s ha elmulasztjátok, fontos kötelességet hanyagoltok el. Tanítsátok meg gyermekeiteket a fegyelem Isten választotta módszereire és az eredményes keresz-

¹RH, 1904. szept. 15.

²Tanácsok szülőknek..., 1 0 8 .1.

tény élet feltételeire. Értessétek meg velük, hogy ha a földi gondok teljesen lekötik őket, akkor nem tudnak Istennek szolgálni, de azt se képzeljék, Hogy munka nélkül élhetnek s tétlenül tölthetik el szabad idejüket. Isten szava félreérthetetlenül beszél erről. ³ [347]

Tanítsátok őket Isten ismeretére! — Istent megismerni egyenlő az örök élettel. Erre tanítjátok-e gyermekeiteket, vagy arra, hogy megfeleljenek a világ követelményeinek? Arra készültök-e, hogy elfoglaljátok a lakhelyeket, amelyeket Isten készít számotokra?...

Beszéljetez gyermekeiteknek a Megváltó életéről, haláláról és feltámadásáról. Buzdítsátok őket a Biblia tanulmányozására!... Értessétek meg velük, hogy olyan jellemet kell formálniuk, amely az örök életben is megállja a helyét. Úgy kell imádkoznunk, mint még soha, hogy Isten megtartsa és megáldja gyermekeinket! ⁴

Megtérés és megbocsátás — naponta — Nem szükségszerű, hogy valaki pontosan meg tudja határozni, mikor nyertek megbocsátást a bűnei. Már egészen kicsi korukban meg kell tanítani a gyermekeket arra, hogy hibáikat és tévedéseiket Jézus elé vigyék. Tanítsátok őket, hogy kérjenek naponta bocsánatot minden rosszért, amit elkövettek. Mondjátok meg nekik, hogy Jézus hallja a megtört szív egyszerű esdeklését, kész megbocsátani, és ugyanúgy magához engedi őket, mint ittjártakor azokat a gyermekeket, akiket anyjuk hozott hozzá, hogy megáldja őket. ⁵

Cáfolhatatlan hitelvek — Akik megismerték az igazságot és megértették jelentőségét, sőt tapasztalatokra tettek szert Isten dolgaiban, azok tanítsanak megcáfolhatatlan hitelveket gyermekeiknek. Ismertessék meg velük hitünk alapelveit, az okokat, amiért szombat-ünneplők vagyunk, hogy miért hívott el bennünket Isten mint Izráel gyermekeit: hogy választott nép, szent nemzet, a földön élő valamennyi nemzettől különálló és megkülönböztethető nép legyünk. Magyarázzuk meg egyszerű szavakkal ezeket gyermekeinknek, hogy könnyen megértsék, s ahogyan növekednek, szabjuk a tanításokat is növekvő képességeikhez, míg csak szélesen és mélyen le nem

³BT V., 42.1.

⁴16. sz. kézirat, 1895.

⁵5. sz. kézirat, 1896.

rakjuk bennük az igazság alapjait.⁶

Oktassatok röviden és gyakran! — Akik gyermekeket és fiatalokat oktatnak, kerüljék az unalmas és hosszúra nyújtott magyarázatokat. A rövid, de lényegre törő tanításoknak kellő hatásuk lesz. Ha mondanivalótok hosszú, inkább osszátok el több, rövidebb alkalomra előadását. Néhány érdekes és figyelmet keltő megjegyzés hatásosabb, mint egy hosszadalmas tanítás. A véget nem érő beszéd elfárasztja a fiatalokat. A túl sok szónoklat akár meg is utáltathatja velük a lelki tanításokat, mint ahogyan a sok evés is megterheli a gyomrot, s az ember megundorodik az ételtől.⁷

Az esték drága alkalmak — Otthonunk legyen a bölcs, gyakorlatias tanítások helye, s ne csak unalmas, állandó robotolással teljen az idő. Az esték legyenek a nap legszebb órái, amelyeket a gyermekek türelmes tanítgatására szenteljünk, hogy az igazság ösvényén haladjanak.⁸

Tartsuk számon Isten ígéreteit! — Legyen a Szentlélek a mi világosságunk. Szóljunk általa a gyermekekhez és tárjuk fel előttük az ige szavának csodálatos kincseit. A nagy Tanító ígéretei a Lélek isteni ereje által felébresztik a gyermekek érdeklődését és lelkesítik őket. A fogékony elme készségesen befogadja a szent dolgokat, amelyek védőbástyaként óvják majd őket az Ellenség kísértéseivel szemben.⁹

[349] **Tegyétek a vallásos nevelést örömteljessé!** — A gyermekek már korai éveiktől fogva kapjanak vallási oktatást. Nem ítélező lelkülettel, hanem derűs, vidám lélekkel. Az anyáknak szüntelenül őrködniük kell, nehogy észrevétlenül közelítse meg gyermekeiket a kísértés. A szülők lássák el bölcs és szelíd tanácsokkal gyermekeiket. A legjobb barátaikként segítsenek nekik győzedelmeskedni, mert ez nagyon sokat jelent a kis tapasztalatlanok számára. Gondolják meg, hogy drága gyermekeik az Úr családjának legifjabb tagjai, odaadó

⁶BTV., 330.1.

⁷Az Evangélium szolgái, 208-209.1.

⁸Tanácsok a szombatiskolai Uo., 94-95.1. munkához, 48.1.

⁹Tanácsok szülőknek...

érdeklődéssel segítsék őket a jóra való törekvésben, s vezessék őket az engedelmesség királyi útján. Nap mint nap szeretettel tanítsák gyermekeiket arra, hogy mit is jelent Isten gyermekévé lenni, s ha Neki akarnak engedelmeskedni, le kell tenniük saját akarataikat. Óráról órára és percről percre folytassátok ezt a fáradozást!

Szülők, virrasszatok, vigyázzatok és imádkozzatok, legyetek gyermekeitek legjobb barátai! ¹⁰

Lelki tanítások a házimunkák példáján keresztül — Isten a szülőkre és tanítókra bízta a gyermeknevelés feladatát. Tanítsuk meg nekik, hogy életük minden mozzanatából lelki tanulságot vonhatnak le. Míg a test tisztaságára szoktatjuk őket, egyúttal tanítsuk azt is, hogy Isten elvárja tőlük szívük tisztaságát is. Míg a szobát seprik, megtanulhatják, hogyan tisztogatja az Úr a szíveket. Ne csukjuk be az ajtót és az ablakot, hogy a tisztítószerek anyaga a levegőben terjengjen, hanem tárjuk ki azokat, s szorgos munkával szabaduljunk meg a portól, így kell az ösztönök és az érzékek ablakait is kitárnunk a menny felé s kiűznünk az önzést és a világiasságot. Így kell kisöpörnie Isten kegyelmének a szív kamráit, s természetünk valamennyi részének így kell megtisztulnia s életre kelnie Isten Szentlelke által. A napi kötelességek elhanyagolása Isten elfeledésére, külsőséges istenfélelemre vezet, miután a valódit elveszítettük. Virrasszunk és imádkozzunk, máskülönben csak árnyékot ragadunk meg, s a lényeg kicsúszik a kezeink közül! Az élő hit húzódjék keresztül aranyfonálként lelki életünkön, még az apró kötelességek teljesítésében is. ¹¹

A szív nevelése fontosabb, mint a könyvekből nyert tudás — Helyes, ha a fiatalok úgy tartják, hogy értelmi képességeik legmagasabb fokát kell elérniük. Isten nem szabott korlátokat a nevelésnek, ezért nekünk sem szabad azt korlátok közé szorítanunk. Ám tudásunk mit sem ér, ha nem használjuk Isten dicsőségére és az emberek javára, ha nem a legmagasabb célok elérését segíti elő... Szívünk nevelése fontosabb, mint a könyvekből nyert tudás. Jó, sőt elengedhetetlen megismernünk a világot, amelyben élünk, de ha számításon

¹⁰BT VI., 93-94.1.

¹¹U o., 170-171.1.

kívül hagyjuk az örökkévalóságot, kudarcot vallunk, amit soha nem heverünk ki.¹²

[350] **Kölcsönös haszon** — Gyermekeink az Úr drágán megvásárolt tulajdonai. Ez a gondolat legyen minden értük való fáradozásunk legfőbb indítéka. A legjobb módszer üdvösségük biztosítására s a kísértések távol tartására, ha Isten szavának útmutatása szerint irányítjuk őket. Ha a szülők gyermekeikkel együtt tanulnak, meglátják, hogy saját maguk is gyors fejlődésnek indulnak az igazság ismeretében. A hitelenség eltűnik, s a helyébe hit és buzgalom lép. Ahogy növekednek az ismeretben, úgy mélyül az Istenbe vetett bizalmuk is.¹³

A szülők is lehetnek „botránykövek” — Milyen példát mutatnak gyermekeiteknek? Mennyire tartotok rendet otthon? Arra nevelitek-e őket, hogy törődjenek másokkal, gyöngédek, segítőkészek legyenek, s mindenekfelett tiszteljék a vallásos dolgokat, komolyan véve Isten kívánalmait?¹⁴

A gyermekekben már nagyon korán megnyilvánulhat a jól megalapozott hit, ha a családok követik Isten utasításait. Az ilyen gyermekek példája mutatja, mennyire értékes a helyes nevelés és fegyelmezés. Sokszor előfordul azonban, hogy éppen a szülők szavai és cselekedetei keresztezik a tanító igazságról tett kijelentéseit, s ezzel károsan befolyásolják gyermekeik gondolkodását. Szívük fogékony az igazság befogadására, ám ha a kísértések apjuk és anyjuk által ostromolják őket, többnyire Sátán csalásainak áldozatává válnak. Majdnem lehetetlen biztonságos ösvényre terelni lábaikat, ha ebben a szüleik nem hajlandók együttműködni. A meggondolatlan szülők ajkairól pergő gonosz feltételezések és kijelentések akadályozzák legjobban a gyermekek valódi megtérését.¹⁵

Éljetek összhangban imáitokkal! — „Ha énbennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjétek, amit csak akartok, s meglesz az néktek.” (Jn. 15:7) Imáitokban hivatkozzatok erre az ígéretre!

¹²BT VIII., 3 1 1 .1.

¹³RH, 1909. máj. 6.

¹⁴B T V .,4 2 4 .1.

¹⁵49. sz. kézirat, 1901.

Kiváltságunk, hogy szent bátorsággal járuljunk az Úr elé. Ha őszintén kérjük, hogy árásson ránk világosságot, Ő meghallgat és válaszol kérésünkre. Ám ennek az a feltétele, hogy imánkkal teljes összhangban éljünk, különben hiábavaló minden könyörgésünk. Egyszer láttam egy apát, aki miután elolvastott egy igeszakaszt és imádkozott, szinte még fel sem állt térdeiről, máris szidni kezdte gyermekeit. Hogyan is tudna Isten válaszolni az ilyen imára? És ha akkor járul az Atya elé, miután leszidta gyermekeit, vajon jótékony hatást gyakorol rájuk az imája? Nem, hacsak éppen nem a bűnbánatát fejezi ki előbbi cselekedete miatt. ¹⁶

[351]

Mikor érett egy gyermek a keresztségre? — Soha ne hagyjátok, hogy gyermekeitek azt gondolják: amíg nem érettek a keresztségre, addig nem is Isten gyermekei! Nem a keresztség teszi az embert kereszténnyé vagy megtértté! Ez csak egy külső jele annak, hogy megértették: Isten gyermekeivé lehetnek azáltal, ha elismerik Jézust megváltójuknak, s mostantól fogva teljesen Neki szentelik életüket. ¹⁷

Fontos feladat vár a kereszstelkedni készülők szüleire mind az önvizsgálatban, mind gyermekeik alapos oktatásában. A keresztség nagyon szent és fontos szertartás, ezért alaposan meg kell érteniük a jelentését. Azt jelenti, hogy bűnbánatot tartanak és új életre lépnek Jézus Krisztusban. A keresztséget nem szabad elsietni! A szülők és a gyerekek is fontolják meg a következményeket. Ha a szülők beleegyeznek gyermekeik keresztségébe, ezzel szent fogadalmat tesznek, hogy megbízható őrizőik lesznek, s irányítják őket jellemük építésében. Megfogadják, hogy különös figyelemmel őrzik majd Isten nyájának e bárányait, nehogy szégyent hozzanak a hitre, amelyet vallanak... Amikor elérkezik életük legboldogabb korszaka, és - szívükben Jézus szeretetével - meg kívánnak kereszstelkedni, bánjatok velük felelősséggel! Mielőtt felvonnék a keresztség szentségét, kérdezzétek meg tőlük: vajon Isten szolgálata életük legfőbb célja? Aztán mondjátok el nekik, hogyan kezdjenek hozzá. Az első leckék igen-igen fontosak. Tanítsátok őket egyszerűen, hogyan végezzék első szolgálataikat Istenért. Magyarázzátok meg nekik, mit jelent

¹⁶114. sz. kézirat, 1903.

¹⁷5. sz. kézirat, 1896.

feladni önzésüket az Úrért, s pontosan úgy cselekedni, ahogyan az Ige irányít - keresztény szülei segítségével.¹⁸

[352]

A szülők feladata a keresztség után — Komoly oktatás után, ha a szülők meggyőződtek arról, hogy gyermekeik megértették, mit jelent a megtérés és igazán meg is tértek, hadd kereszteljedjenek meg. De ismétlem: legegyszerűbben ti magatok készüljétek föl, hogy megbízható pásztorokként irányítsátok gyakorlatlan lépteiket az engedelmesség keskeny ösvényén. Istennek kell a szülőkből munkálkodnia, hogy helyes példát mutassanak gyermekeiknek a szeretetben, udvariasságban, keresztény alázatban és a Krisztusnak való teljes átadásban. Ha hozzájárultok gyermekeitek keresztségéhez, s aztán hagyjátok őket azt tenni, amit akarnak, ha elhanyagoljátok kötelességeiket, hogy az egyenes ösvényen vezessétek lépteiket, akkor ti vagytok a felelősek, ha elveszítik hitüket, bátorságukat s érdeklődésüket az igazság iránt.¹⁹

Isten felszólít titeket: tanítsátok meg őket felkészülni arra, hogy a mennyi királyi család tagjaivá, a menny királyának gyermekeivé váljanak! Szorgalmasan munkálkodjatok Istennel együtt az üdvösségükért. Ha hibáznak, ne szidjátok őket. Soha ne vádoljátok őket azzal, hogy megkeresztelkedtek és mégis rosszak. Ne feledjétek: még sokat kell tanulniuk ahhoz, hogy Isten gyermekeiként tökéletesen végezzék feladataikat.²⁰

Felkészülés az összejövetelekre — A családoknak, mielőtt szent gyülekezéseinkre jönnek, kötelességük felkészülni. Az élelmezés és a ruházkodás kérdése legyen másodlagos. Lássunk inkább hozzá még otthon a szívünk vizsgálatához! Imádkozzatok napjában háromszor, és mint Jákób, legyetek állhatatosak. Még otthon találkozzatok Jézussal, majd pedig hívjátok magatokkal az összejövetelekre is. Akkor igen értékes lesz számotokra minden ott töltött óra. Hogyan is várhatjátok el, hogy tudatában legyetek az Úr jelenlétének és felismerjétek hatalmának megnyilvánulását, ha elhanyagoljátok az előkészületet?

¹⁸BT VI., 93-94.1.

¹⁹Uo., 94-95. 1.

²⁰80. sz. kézirat, 1901.

Krisztus és mások kedvéért még otthon készüljétek föl lélekben! Imádkozzatok odaadóbban, mint máskor szoktatok. Törjétek össze szíveteket az Úr előtt. Rendezétek családi életeteket, készítsétek föl gyermekeiteket! Tanítsátok őket, hogy nem annyira szép ruhában, mint inkább tiszta kézzel és ártatlan szívvel kell az Isten elé jönniük. Távolítsatok el minden akadályt, ami útjukba állhatna, minden köztetek meglévő nézeteltérést. Ezzel az Urat hívjátok meg hajlékaitokba, s amikor az összejövetelre mentek, szent angyalok kísérnek majd titeket. Jelenlétük és fényük visszaszorítja a gonosz angyalok sötétségét.²¹

Hittel vessétek az igazság magvait! — A magvető munkája hitben végzett munka. Ő nem érti a mag csírázásának és növekedésének titkát, de bízik azokban az erőkben, amelyek által Isten előidézi a növényvilág fejlődését. Elveti a magot és várja, hogy majd sokszoros termésben gyűjthesse be. Így kell munkálkodniuk a szülőknek és tanítóknak is.²²

[353]

Kérjük Isten áldását az elvetett magra, s hogy a Szentlélek meggyőző ereje ragadja meg még a legkisebbeket is. Ha gyakoroljuk Istenbe vetett hitünket, akkor el is tudjuk vezetni őket Isten Bárányához, aki elveszi a világ bűneit. Az Úr családjának fiatalabb tagjai számára ez óriási jelentőségű feladat.²³

²¹BT V., 164-165. 1.

²²Nevelés, 105.1.

²³BT VI., 105.1.

XVIII. A keresztény tapasztalatok megőrzése

[354]

77. fejezet — Biblia az otthonban

A Biblia sokoldalúsága — A Biblia minden gondolkodót érdekel és minden szívhez szól. Lapjain található a legrégebb történelmet, a leghűségesebb életrajzokat, az állam kormányzásának helyes alapelveit, a családi élet irányelveit, s ezek nem emberi bölcsességből származnak. A legmélyebb bölcsességet, legfenségesebb költészetet tartalmazza. A Biblia írásai sokkal értékesebbek, mint bármely más mű, ami azonban a benne található fő gondolatot illeti, annak értéke még nagyobb - betölti a végtelen teret. E gondolat fényében minden tárgy új jelentőséget kap. A legegyszerűbben kifejezett igazságai olyan alapelveket tartalmaznak, amelyek magasak, mint a menny, és magukban foglalják az örökkévalóságot.¹

Isten szava bővelkedik az igazság drágaköveiben, s a szülőknek kell ezeket az ékköveket ládikáikban előhozniuk, gyermekeik elé tárva valódi fényükben... Isten szavában mindenki kincsek tárházára lelhet, ahonnan bőségesen meríthet, s nekünk keresztényeknek szükséges is, hogy megfelelően töltekezzünk a jó munkához szükséges lelki javakkal.²

[355] **Isten gazdag lakomát készített nekünk** — Az Ige tanulmányozásának lehetőségével az Úr gazdagon terített asztalt állított elénk. Sokan visszautasítják ennek áldásait, nem táplálkoznak Isten szavából, amely Őt jelképezi, az Ő testét és véré, lelkét és életét.

Ha magunkhoz vesszük az Igét, ezáltal erősödünk lélekben, növekedünk a kegyelemben és az igazság ismeretében. Kialakul és megerősödik az önuralom szokása. A gyermekkor gyengeségei - az ingerlékenység, akaratosság, önzés, indulatos beszéd és cselekedetek - eltűnnek, s helyükbe a keresztény felnőttkor szép tulajdonságai lépnek.³

A bibliai történetek és példázatok, s Isten szent szavának tiszta és egyszerű tanításai a legjobb lelki táplálék számotokra és gyerme-

¹Nevelés, 125.1.

²Signs of the Times, 1894. szept. 10

³Tanácsok szülőknek..., 207.1.

keitek számára is. Ó, micsoda munka vár rátok! Megragadjátok-e Isten sze- retetével és félelmével a szívetekben? Kapcsolatba léptek-e Istennel az Ő szava által?⁴

A becsületesség mértékadó forrása — Isten szava legyen a fiatalos gondolkodás alapja és a becsületesség mércéje. Ez rámutat a gyerekek és fiatalok tévedéseire, megvilágosítja és vezeti gondolkodásukat, és sokkal hatékonyabb indulatos természetük megfékezésében és ellenőrzésében, mint a nyers szavak, amelyek csak haragra ingerik őket.

A Biblia elveinek megfelelő gyermeknevelés sok türelmet, időt, kitartást és imát igényel, s még akkor is folytatni kell, ha emiatt a házimunkák közül valamit kénytelenek vagyunk elhanyagolni.⁵

A Biblia igazságai, ha befogadjuk őket, felemelik gondolkodásunkat a földiességből és lealjasodásból. Ha úgy értékelnénk Isten Igéjét, ahogyan kellene, akkor a fiatalok és idősek egyaránt szívük mélyéből becsületesek lennének, s elvhűségük olyan erős volna, hogy ellent tudnának állni a kísértéseknek.⁶

Izrael Szentje elénk tárta azokat az elveket és törvényeket, amelyeknek minden értelmes emberi lényt irányítaniuk kell. A „szentnek, igaznak és jónak” nyilvánított elvek legyenek minden otthoni cselekedet alapjai is. Ezekről hajsználnyi eltérés sem lehetséges anélkül, hogy ne vétkeznénk, mert ezek a keresztény vallás fundamentumai.⁷

Erősíti az értelmet — Ha a Bibliát úgy kutatnánk, ahogyan kellene, akkor értelmünk állandóan erősödne, fejlődne. A Bibliában olvasott dicsőséges történetek fen- ségesen egyszerű nyelvezete, magasrendűsége olyan képességeket fejleszt, amelyek egyébként szunnyadoznának. A Szentírás a képzelet határtalan mezőit tárja elénk. Aki nagyszerű igazságait tanulmányozza és történeteivel megismerkedik, tisztábban és nemesebben fog gondolkodni és érezni, mintha idejét olyan könyvek olvasásával töltené, melyeket emberek írtak - nem is beszélve azokról, amelyek egyenesen károsak. A fiatalok elmulasztják, hogy a fejlődés legmagasabb fokát ériék el, ha

[356]

⁴27. sz. levél, 1890.

⁵Signs of the Times, 1877. szept. 13.

⁶BT VIII., 319. 1

⁷RH, 1888. nov. 13.

elhanyagolják minden bölcsesség forrását: Isten Igéjét. Azért olyan kevés a józan és tiszta gondolkodású, jellemes ember, mert nem félik és nem szeretik Istent, s nem élnek a keresztyény alapelvek szerint. Isten azt akarja, hogy minden lehetőséget kihasználjunk lelki erőink és képességeink gyarapítására...

Aki Isten Igéjét kutatja, annak lelke mindig tetterre kész. Szent angyalok állnak oldalán, hogy erősítsék és megvilágítsák értelmét. A Szentírás olvasása még a nehezebb felfogásúaknak is segít képességeiket fejleszteni.⁸

Jólétünk alapja — A Biblia tanításának megelevenítő hatása van az ember jólétére az élet minden területén. Olyan szabályok ezek, amelyek építik a társadalmat, oltalmazzák a családot, amelyek nélkül az ember nem lehet sikeres és megbecsült ebben az életben sem otthon, sem a közösségben, s nem találhat valódi boldogságot és megnyugvást. Nélkülük az örök életben sem reménykedhet. Nincs az emberi életnek olyan kérdése, amelyre a Biblia ne adna feleletet.⁹

A Szentírás ismerete védelmet nyújt — Timótheus gyermekkorától kezdve ismerte a Szentírást, s ez az ismeret megőrizte őt a körülötte levő gonosz befolyástól, s attól, hogy a kötelességek helyett az önző élvezeteket válassza. Gyermekeinknek szükségük van erre a védelemre, ezért a szülők és prédikátorok kötelessége, hogy Isten szavának helyes ismeretére tanítsák őket.¹⁰

A Biblia iránti szeretet nem természetes ösztönből fakad — A fiatalok tudatlanok és tapasztalatlanok, s a Biblia szent igazságainak szeretete nem magától értetődő számukra. Ha csak komoly erőfeszítéseket nem teszünk - korlátokat építve körük, hogy megvédjük őket Sátán cselvetéseitől -, akkor a kísértések játékszerévé válnak, s az ördög tetszése szerint hurcolja őket fogságába. Már zsenge éveikben tanítsuk meg kicsinyeinket Isten törvényének követelményeire, s arra, hogy higgyenek Jézusban mint Megváltójukban, aki megtisztítja őket a bűn szennyétől. Napról napra és elvről elvre

[357]

⁸Keresztyény mértékletesség..., 126.1.

⁹PP, 5 9 9 .1.

¹⁰BT IV., 398.1.

kell beléjük plántálnunk ezt a meggyőződést. ¹¹

A fiatalok különösen hajlamosak elhanyagolni a Biblia tanulmányozását — A fiatalok és idősek egyaránt elhanyagolják a Bibliát. Nem tanulmányozzák és nem teszik az életüket irányító szabállyá. Különösen a fiatalokat terheli ez a hanyagság. A legtöbbjük időt tud szakítani egyéb könyvek olvasására, de azt a könyvet, amely az örök életre vezető utat mutatja meg számukra, nem kutatják.

A Szentírás a mi útmutatónk egy magasabb rendű, szentebb élet megvalósításához. Ha a fiatalok képzeletét nem rontotta volna meg a regények olvasása, a Bibliát a legérdekfeszítőbbnek tartanák az összes könyv között.

A fiatalok értelme nem éri el legnemesebb kibontakozását, ha a bölcsesség legnagyobb forrását, Isten szavát elhanyagolják. Hogy Isten teremtett világában az Ő jelenlétében élünk, az Ő hasonlóságára teremtettünk, s féltő szeretettel tekint ránk és gondoskodik rólunk - mindezek csodálatos gondolatokat ébresztenek s az elmélkedés tágas mezejére hívnak.

Akik megnyitják szívüket és elméjüket az ilyen gondolatok előtt, azokat többé nem foglalkoztatják a köznapi szenzációk s egyéb közönséges témák. ¹²

A szülők tiszteletlensége visszatükröződik gyermekeikben — A gyermekek már egészen kicsi korukban nagyon jól megfigyelnek és észrevesznek mindent. Ha azt látják, hogy szüleik nem tekintik legfőbb törvénynek Isten szavát s nem törődnek a nekik szóló szent felhívásokkal, akkor a gyermekekben is ugyanez a „nemtörődöm” lelkület nyilvánul majd meg. ¹³

Tartsátok tiszteletben az Igét! — Mint olyan nép, amelynek nagy világosság adatott, minden szokásunknak, minden szavunknak, hétköznapi életünknek és beszélgetéseinknek arra kell irányulnia, hogy felemeljünk másokat. Tartsátok tiszteletben az Igét a családi körben. Tekintsetek rá úgy, mint minden nehézség megoldásának kulcsára, mint legfőbb tanácsadóra, s mint a tettek irányadójára.

¹¹B T V ., 329.1.

¹²Tanácsok szülőknek..., 1 3 8 -1 8 9 . I.

¹³49. sz. kézirat, 1898.

[358] Biztosíthatlak titeket, drága testvéreim, hogy hacsak Isten szava, az igazságosság és bölcsesség nem ül az asztalfőn s nem uralkodik otthonotokban, a család tagjai nem lesznek igazán őszinték egymáshoz. Az apáknak és anyáknak mindent el kell követniük azért, hogy leszoktassák magukat arról a szellemi tunyaságról, amely miatt Isten szolgálatát tehernek tekintik. Az igazság erejének megszentelő befolyásként kell hatnia az egész családra. ¹⁴

Szülők, pontról pontra és leckéről leckére tanítsátok gyermekeiteknek Isten utasításait. Erre a munkára szenteltétek oda magatokat, amikor megkeresztelkedtetek. Semmi földi dolog ne tartson vissza ettől. Gyermekeitek lelkének megmentéséért tegyetek meg mindent, ami tőletek telik, akár saját húsokból és véretekéből vannak, akár örökbefogadás által kerültek hozzátok. ¹⁵

Legyen az otthon tankönyve! — Szülők, ha szeretnétek gyermekeiteket Isten szolgálatára nevelni, s arra, hogy jót cselekedjenek a világban, tegyétek a Bibliát tankönyvetekké. Ez a könyv leleplezi Sátán cselvetéseit. A Biblia az emberi faj felemelkedésének záloga, megfeddi és megszünteti az erkölcstelenséget, műszerként mutatja a különbséget az igaz és hamis között. Bármilyen mást is tanítsanak otthon és az iskolában, az első helyet mindenkor a Bibliának kell elfoglalnia. Ha ezt megadjátok neki, Isten együtt fog munkálkodni erőfeszítéseitekkel gyermekeitek megtéréséért. Ez a szent könyv az igazság és bölcsesség gazdag tárháza, s a szülők csak magukat okolhatják, ha nem igyekeznek, hogy felkeltsék gyermeik érdeklődését iránta. ¹⁶

„Meg van írva” - ez volt Jézus egyetlen fegyvere a Kísértővel szemben, amikor az törbe akarta csalni. A Biblia igazságainak tanítása nagyszabású és csodálatos munka, amelyet minden szülőnek komolyan kell vennie. Kellemes, derűs hangulatban tárjátok a gyermekek elé az isteni kinyilatkoztatást. Az apák és anyák gyermekeik példaképeivé válhatnak, ha a mindennapi életben türelmet tanúsítva, kedvességet és szeretetet árasztva, szívükhöz láncolják őket.

Ne engedjétek, hogy azt csináljanak, amit akarnak! Értessétek meg velük, hogy nektek kötelességetek Isten szavára tanítani s az Ő

¹⁴107. sz. levél, 1898.

¹⁵70. sz. kézirat, 1900.

¹⁶Tanácsok a szombatiskolai..., 23.1.

figyelmeztetései és útmutatásai szerint nevelni őket.¹⁷

Szorgalmasan és módszeresen tanulmányozni — Tegyétek rendszeres szokássá a közös iget tanulmányozást családi körben. Inkább hanyagoljatok el bármi más fizikai szükségletet, de a lélek semmiképpen ne szenvedjen hiányt az élet kenyerében.

Lehetetlen felmérni egyetlen óra vagy akár csak fél óra áldásos befolyását, ha derűsen, Isten szavának közös tanulmányozásával töltik el. [359]

Gyűjtsétek össze egy adott témával kapcsolatban a különböző korokban és különböző körülmények között íródott igehelyeket, megfigyelve az összefüggéseket, s engedjétek, hogy a Biblia önmagát magyarázza. Ne szakítsátok meg a családi Biblia-kört a látogatók kedvéért sem. Ha véletlenül éppen ilyenkor érkezik hozzátok valaki, hívjátok őt is, hogy csatlakozzék hozzátok. Mindenki számára legyen szembetűnő, hogy Isten szavának megismerését sokkal többre értékelitek, mint bármilyen földi nyereséget vagy élvezetet.¹⁸

Ha naponta szorgalmasan és imádkozva kutatnánk az írásokat, akkor naponta új világosságot kapnánk, s csodálatos igazságok tárulnának elénk, mindig újabb és tisztább fényben tündökölve.¹⁹

Mindenki tanulmányozza a szombatiskolai leckét! — A szombatiskola mind a gyermekeknek, mind a felnőtteknek nagy-szerű lehetőséget kínál Isten szavának tanulmányozására. Ám ahhoz, hogy elnyerjék az ebből a tanulmányból meríthető áldásokat, időt kell szentelniük annak kutatására, törekedniük kell arra, hogy alapos ismeretet szerezzenek a felsorolt tudnivalók és tények alapján, s hogy magukévá tegyék a leszűrhető lelki tanításokat.

Különösen a fiatalokkal kell megértetnünk, mennyire fontos a megfontoltan és teljes figyelemmel végzett igekutatás. Szülők, szán-jatok mindennap egy kis időt arra, hogy gyermekeitekkel közösen tanulmányozzátok a szombatiskolai leckét. Ha szükséges, inkább mondjatok le a társasági kapcsolatokról, semmint a tanulmányozásra szánt órát áldozzátok fel. A szülők éppen olyan áldáshoz juthatnak ezekből a leckékből, mint a gyermekek. A tanulmány legfontosabb pontjaival kapcsolatos bibliai idézeteket tanuljuk meg kívülről, nem

¹⁷5. sz. kézirat, 1896.

¹⁸RH, 1883. okt. 9.

¹⁹Tanácsok a szombatiskolai..., 23.1.

kötelességgé, hanem nagyszerű kiváltsággá. Lehet, hogy eleinte nem lesz könnyű dolgunk, s meg kell erőltetni magunkat, hogy eszünkbe jussanak a tanultak, de a gyakorlat majd megerősíti az emlékezetünket, s idővel örömet találunk abban, hogy felhalmozzuk elménkben az igazság kincseit. Ez a szokás az egyik legnagyobb segítség a lelki növekedéshez.²⁰

[360] A szülők érezzék szent megbízatásuknak, hogy gyermekeiket megtanítsák Isten törvényeire, rendeleteire, s megismertessék velük a próféciákat és más lelki igazságokat. Oktassák gyermekeiket otthonaikban, s maguk is érdeklődjenek a szombatiskolai lecke iránt. Velük együtt tanulmányozva emeljék ki a lecke által hangsúlyozott igazságot, s igyekezzenek vágyat ébreszteni a bibliai ismeret iránt.²¹

Ne elégedjete meg felületes ismeretekkel! — Nehéz lenne felmérni az írások alapos ismeretének óriási jelentőségét. „A teljes írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.” (II. Tim. 3:16-17)

A Bibliára kell fordítanunk a legszentebb és legteljesebb figyelmünket! Nem elégedhetünk meg felületes ismeretekkel, hanem arra kell törekednünk, hogy a lehető legjobban megértsük az igazság szavát.²²

Alkalmazzuk a tanításokat a gyermekek tapasztalatainak megfelelően — A Biblia tanítása közben sokat nyerhetünk, ha megfigyeljük a gyermekek gondolatmenetét. Figyeljük meg, mi érdekli őket, és keltsük fel érdeklődésüket, hogy megtudják, mit mond a Biblia a kérdéses témáról. Isten, aki különböző képességekkel és hajlamokkal teremtett bennünket, Igéjében mindenki számára tartogat valamit. Amikor a tanulók felismerik, hogy a Biblia tanításait a saját életükre is alkalmazhatják, tanítsátok őket arra, hogy mindenkor a Bibliát tekintsék tanácsadójuknak...

A Biblia tökéletessége, ereje, értelmének mélysége kimeríthetetlen. Buzdítsátok a gyermekeket és az ifjúságot arra, hogy kutassák a

²⁰Tanácsok szülőknek..., 1 3 7 -1 3 8 .1.

²¹Tanácsok a szombatiskolai..., 111. 1.

²²Tanácsok szülőknek..., 139.1.

Szentírás gondolataiban és kifejezéseiben rejlő kincseket! ²³

Mindenkinek személyesen kell tanulmányoznia — Az apák és anyák súlyos felelősséget hordoznak gyermekeik nevelése tekintetében. Azok a szülők, akik tanulmányozzák a Szentírást és hisznek is benne, rá fognak ébredni, hogy engedelmeskedniük kell Isten törvényeinek, s hogy nem járhatnak az Ő szent rendelkezéseivel ellentétesen. Akik hagyják, hogy bárki is engedetlenségre bírja őket Isten szavával szemben - legyen az akár egy lelkész -, azoknak szembe kell nézniük majd az ítéletkor saját cselekedeteik következményeivel. A szülők nem bízhatják a maguk és gyermekeik lelkét a prédikátorra, egyedül csak Istenre, akinek tulajdonai a teremtés és a megváltás által.

A szülők tanulmányozzák az írásokat, mert lelkek megmentése vagy elvesztése múlik rajtuk! Nem helyezhetik üdvösségüket a prédikátor kezébe. Saját maguknak kell kutatniuk az igazságot. ²⁴

Tegyétek érdekessé a gyermekek számára a Biblia tanulmányozását! — Tanítsátok meg a fiataloknak, hogy szeressék tanulmányozni a Bibliát. Foglalja el a „könyvek könyve” az első helyet gondolatainkban és leggyengédebb érzéseinkben, mert olyan tudomány rejlik benne, amelyre minden más felett a legnagyobb szükségünk van. ²⁵ Hogy alkalmasak legyenek ezt a munkát végezni, a szülőknek elsősorban saját maguknak kell megismerniük Isten szavát. Ahelyett, hogy hiábavalóságokat szólnának és üres meséket mondanának gyermekeiknek, beszélgessenek velük bibliai témákról. Ezt a könyvet nemcsak az iskolai tanulók számára tervezték. Egyszerű, könnyen érthető stílusban írták, hogy az egyszerű emberek is megértsék, s megfelelő magyarázattal legnagyobb része még az egészen kicsi gyermekek számára is jól érthetővé és érdekessé tehető, így az ő esetükben is hasznos nevelőeszköznek bizonyul. ²⁶

[361]

Ne gondoljátok, hogy a gyermekek számára a Biblia túl fárasztó olvasmány. Értelmes magyarázat segítségével egyre érdekesebbé és vonzóbbá válhat az ige. Az élet kenyerévé lesz számukra, mely soha el nem avul, melyet soha meg nem unnak. Frissesség, erő és

²³Nevelés, 188.1.

²⁴33. sz. kézirat, 1900.

²⁵RH, 1883. okt. 9.

²⁶Signs of the Times, 1886. ápr. 8.

szépség rejlik benne, amely elbűvöli és lenyűgözi a kicsinyeket és fiatalokat. Olyan, mint a Nap, amely beragyogja az egész földet, világosságot és meleget áraszt, mégsem merül ki soha. Történeteiből és példázataiból tanulva a gyermekek megérthetik, hogy a Biblia minden más könyvet magasan felülmúl, s benne a kegyelem és szeretet forrására találhatnak. ²⁷

Szülők, adjatok egyszerű utasításokat gyermekeiteknek, s győződjetek meg róla, hogy biztosan jól megértették-e azokat. Az ige tanításait olyan egyszerűen tárjátok a fiatalok elé, hogy azt mindenképpen könnyű legyen megérteniük. Isten szavából választott tanítások által és saját tapasztalataik felidézésével megtaníthatjátok nekik, hogyan igazodhat életük a legmagasabb mintához. Már gyermek- és fiatal korban is megtanulhatják a gondos és szorgalmas életvitelt, amely később gazdag áldásokat hoz nekik. ²⁸

Adjátok a legfrissebb gondolatokat, alkalmazzátok a legjobb módszert! — Mennyei Atyánk, amikor Igéjét adta nekünk, nem zárta el attól a gyermekeket sem. Mindabban, amit valaha emberek írtak, hol találhatunk olyat, ami a szívre ekkora hatást gyakorolna, és ennyire alkalmas lenne a kisgyermek érdeklődését felkelteni, mint a Biblia történetei?

[362]

Az ilyen egyszerű történetekkel megvilágíthatjuk Isten törvényének nagyszerű alapelveit. Így, szemléltetés által, amely a lehető legjobban alkalmazkodik a gyermekek felfogóképességéhez, a szülők és tanítók nagyon korán elkezdhetik a kicsinyeket az Úr rendeletei betartására nevelni, tekintettel az Úr felhívására: „Gyakoroljad ezekben a te fiaidat, szólj ezekről, amikor házában ülsz vagy amikor úton jársz, és mikor lefekszel és mikor felkelsz.” (V Móz. 6:7)

A példák, táblázatok, szemléltetőeszközök és térképek segítséget nyújtanak a megértéséhez, és rögzítik az emlékezetben a tanultakat. A szülők és tanítók állandóan igyekezzenek módszereik javítására! A Biblia tanulmányozásánál és tanításánál a legfrissebb gondolatainkra, a legjobb módszerekre és a legkomolyabb erőfeszítéseinkre van szükség. ²⁹

²⁷Tanácsok szülőknek..., 171. 1.

²⁸Uo., 109.1.

²⁹Nevelés, 1 8 5 -1 8 6 .1 .

Legyen a Biblia az útmutató! — A Biblia legyen a tanácsadó, ha gyermekeiteket az Úr vezetésével akarjátok felnevelni. Krisztus életét és jellemét állítsátok eléjük követendő példaként. Ha vétkeznek, olvassátok el nekik a Szentírásból, mit mond az Úr a hasonló bűnökre vonatkozóan. Állandó figyelemre és kitartásra van szükség e munka végzéséhez. Elég egyetlen rossz vonás, amit a szülők elnéznek, vagy a tanítók nem javítanak ki, hogy az egész jellemük eltorzuljon és egyoldalúan fejlődjön tovább. Tanítsátok arra a gyerekeket, hogy új szívre van szükségük! Új szemléletet kell kialakítaniuk s új indítékoknak kell lelkesíteniük őket. Krisztustól kell segítséget kapniuk, ezért jól meg kell ismerniük Isten jellemét, ahogyan azt Igéjében kinyilatkoztatta nekünk.³⁰

³⁰Signs of the Times, 1882. maj. 25.

78. fejezet — Az ima ereje

A közös imádság szükségessége — Minden család - tudva, hogy „a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme” - emeljen oltárt, ahonnan imáik felszállnak Istenhez. Akiken a gyermekek oktatásának és nevelésének felelőssége nyugszik, azoknak mindenkinél nagyobb szükségük van a vallás nyújtotta erőre és bátorításra. Isten nem fogadhatja el munkájukat, ha saját példájuk és mindennapi életük azt sugallja gyermekeiknek, akik felnéznek rájuk és útmutatást várnak tőlük, hogy Isten nélkül is nyugodtan élhetnek. Ha őket csupán erre az életre nevelik, akkor nem készülnek fel az örökkévalóságra. Úgy fognak meghalni, ahogyan éltek: Isten nélkül, s lelkük elvesztéséért a szülőket vonják felelősségre. Apák és anyák! Keressétek Istent reggel és este a családi oltárnál, hogy megtanulhassátok, hogyan neveljétek gyermekeiteket bölcsen, gyengéden és szeretettel.¹

A családi áhítat elhanyagolása — Most van itt az ideje, hogy minden otthon az imádság háza legyen. Mindenfelé általános hitetlenség uralkodik, s burjánzik a gonoszság. A romlottság szinte észrevétlenül fertőzi meg a lelket, s felszínre tör, Isten elleni lázadást szülve a mindennapi életben. Az erkölcsi erők büntől megkötözve Sátán uralma alatt állnak. A lélek a kísértések játékszerévé válik, s hacsak egy hatalmas kar nem nyúl érte, hogy megmentse, az ember vakon megy, amerre csak a lázadók vezére irányítja őt.

E félelmetes és veszedelmes idők közepette mégis vannak hitvalló keresztények, akik nem tartanak naponta családi áhítatot. Nem tisztelik otthonukban Istent, és nem tanítják gyermekeiket, hogy szeressék és féljék a Mindenhatót. Sokan annyira eltávolodtak már Tőle, hogy úgy érzik, túlságosan bűnösök ahhoz, hogy közeledhessenek Hozzá. Nem tudnak „bizalommal a kegyelem királyiszékéhez járulni”, „tisztá kezeket emelve föl, harag és versengés nélkül” (Zsid.

¹RH, 1899. aug. 7.

4:16; I. Tim. 2:8). Nincs élő kapcsolatuk Istennel. A kegyesség látszatával bírnak, annak ereje nélkül.²

Az elgondolás, miszerint nincs szükség az imára, Sátán egyik leghatásosabb fegyvere a lelkek elpusztítására. Az ima: közösség Istennel, a bölcsesség, erő, béke és boldogság forrásával.³

Az ima nélküli otthon tragédiája — Nincs semmi, ami olyan nagy szomorúságot okozna nekem, mint egy imádság nélküli otthon. Egyetlen éjszakára sem érzem magam biztonságban egy ilyen házban, s ha nem remélném, hogy talán segíthetek a szülőknek, hogy ráébredjenek hanyagságuk szomorú következményeire, nem is maradnék ott egy percig sem! E hanyagság a legjobban a gyerekeken látható, mert nem tanulják meg félni Istent.⁴

[364]

A formális ima nem elfogadható — Sok esetben a reggeli és esti áhítat nem más, mint csupán formai, unalmas és monoton frázisok ismételtetése, amelyben nem fejeződik ki a hála lelkülete vagy a valódi szükség érzése. Az Úr nem fogadhat el ilyen szolgálatot. Ugyanakkor soha nem veti meg a szelíd és alázatos szívet és a töredelmes lelket. Szívünk megnyitása mennyei Atyánk előtt, teljes függőségünk tudata, szükségleteink feltárása, hálás szeretetünk és hódolatunk kifejezése - ez a valódi imádság.⁵

Az otthon legyen az imádság háza! — Akik vallják, hogy úgy szeretik Istent, mint régen a pátriárkák, emeljenek oltárt az Urnak mindenütt, ahol felütik sátraikat. Ha valaha, úgy éppen ma van a legfőbb ideje, hogy minden otthon az imádság háza legyen. A szülők emeljék fel szívüket gyakran és alázatosan Istenhez önmagukért és gyermekeikért. Az apa - mint a család papja - vigye áldozatát Isten oltárára reggel és este, miközben az anya és a gyermekek imában és dicsérő énekekben csatlakozzanak hozzá. Ilyen otthonokban szívesen tartózkodik Jézus.⁶

[365]

Minden család tartsa emlékezetében, hogy nagyon szoros kapcsolatban kell állniuk a mennyel. Az Úr különleges figyelemmel kíséri földi családjá gyermekeinek életét. Illatos tömjénfűstként

²BT VII., 42.1.

³Uo.

⁴Signs of the Times, 1884. aug. 7.

⁵Signs of the Times, 1886. júl. 1.

⁶PP, 144.1.

száll fel hozzá az imádkozók fohásza. Szálljon hát fel Istenünkhöz minden család könyörgése reggel és napnyugtakor, Jézus érdemeire hivatkozva. Reggelenként és esténként az egész világmindenség az imádkozó családokra figyel. ⁷

Angyalok őrzik az Istennek szentelt gyermekeket — Mielőtt reggel munkába indulna a család, gyűljenek egybe, és az apa, vagy ha ő nincs jelen, az anya könyörögjön buzgón Istenhez, hogy őrizze őket a nap folyamán. Jöjjetek alázatosan, szívetek teljen meg gyengéd szeretettel, és gondoljatok az ezernyi veszélyre és kísértésre, amely reátok és gyermekeitekre leselkedik. Kérjétek Istent, hogy viselje gondját családotoknak. Szolgáló angyalok fogják őrizni azokat a gyermekeket, akiket ily módon ajánlanak fel Istennek. ⁸

Az ima sövényként veszi körül a gyermekeket — A keresztények első gondolata minden reggel Isten legyen. Az e világban végzett munka és egyéb érdekek mind másodlagos dolgok. A gyerekeket meg kell tanítani, hogy becsüljék és tiszteljék az imádság óráját... A keresztény szülők feladata, hogy reggel és este buzgó ima és állhatatos hit által védőfalat állítsanak gyermekeik köré. Türelmesen kell oktatgatni őket, fáradhatatlanul tanítani, hogyan élhetnek Istennek tetsző életet. ⁹

Az áhítatnak legyen meghatározott ideje! — Minden családban legyen meghatározott ideje a reggeli és esti áhítatnak. Helyénvaló, hogy a szülők még reggeli előtt maguk köré gyűjtsék gyermekeiket, megköszönve mennyei Atyjuknak, hogy megőrizte őket az éjszaka folyamán, s hogy segítségét és védelmét kérjék az előttük álló nap nehézségeihez. Ugyanígy, amikor eljön az este, úgy illik, hogy szülők és gyerekek újra egybegyűljenek Őelőtte, s megköszönjék az elmúlt nap áldásait. ¹⁰

Ne a körülmények uralkodjanak! — A családi áhítatot nem szabad a körülményektől függővé tenni. Nem engedhetjük, hogy

⁷19. sz. kézirat, 1900

⁸BT I., 397-298.1.

⁹Uo.

¹⁰BT VII., 43.1.

időnként elmaradjanak az imák, s a sok tennivaló miatt elhanyagoljuk az imádságot. Ha így teszünk, azt a benyomást keltjük gyermekeinkben, hogy az imának nincs különösebb jelentősége. Isten gyermekei számára az ima nagyon sokat jelent - hálaáldozatok szállnak fel az Úrhoz este és reggel az igaz keresztények házaiból. A zsoltáríró mondja: „Jöjjetek el, örvendezzünk az Úrnak, vigadozzunk a mi szabadításunk kösziklájának! Menjünk elébe hálaadással, vigadozzunk néki zengedezésekkel!” (Zsolt. 95:1-2) ¹¹

Apák és anyák, bármennyire is rátok nehezedik a mindennapi tennivalók terhe, soha ne mulasszátok el összegyűjteni családokat Isten oltára előtt! Kérjétek otthonotokra a mennyei angyalok oltalmát! Ne feledjétek, hogy szeretteitek mindnyájan kísértéseknek vannak kitéve. ¹²

Ha arra törekszünk is, hogy vendégeink kényelmesen és jól érezzék magukat, mégsem hanyagolhatjuk el Isten iránti kötelezettségeinket. Az áhítat és ima órájáról nem mondhatunk le semmi más kedvéért. Ne húzzuk el olyan sokáig a beszélgetést és a szórakozást, hogy azután mindannyian túl kimerültek legyünk ahhoz, hogy az áhítat idejében örömünket leljük. Az estének egy korai órájában, amikor sietség nélkül, odafigyelve imádkozhatunk, hálaadással tárjuk fel könyörgésünket és emeljük fel szavunkat boldogan, köszönettel Istenhez. Mindazok, akik keresztényekhez jönnek látogatóba, lássák meg, hogy az imádság órája a nap legbecsesebb, legszentebb és legboldogabb órája. Az áhítat felemelő és nemesbítő hatást gyakorol mindenkire, aki részt vesz benne. Békét és nyugalmat hoz, amely jót tesz a léleknek. ¹³

A gyermekek tiszteljék az áhítat óráját! — Gyermekeiteket neveljétek arra, hogy törődjenek másokkal, legyenek gyöngédek, segítőkészek, s mindenekfölött tiszteljék a vallásos dolgokat, vegyék komolyan Isten kívánalmait! Tanítsátok meg őket arra, hogy tartsák tiszteletben az imádság óráját! Kívánjátok meg tőlük, hogy keljenek időben s vegyenek részt a családi áhítaton. ¹⁴

Tegyétek az áhítat óráját érdekessé! — Az apa, a család papja

[367]

¹¹12. sz. kézirat

¹²A nagy Orvos lábnyomán, 393. I.

¹³Üzenet az ifjúságnak, 342.1.

¹⁴BT V., 424.1.

vezesse a reggeli és esti áhítatot. Semmi ok nincs arra, hogy ne ez legyen a nap legérdekesebb és legélvezetesebb órája. Istenre hozunk szegyet, ha mégis szárazan és unalmasan zajlik. Legyen a családi istentisztelet rövid, de lelkesítő. Ne engedjétek, hogy gyermekeitek vagy a család bármely tagja távol maradjon azért, mert fáradt, vagy hiányzik belőle az érdeklődés. Ha túl hosszú fejezetet olvasunk, ha túl sokáig tart a magyarázat vagy az ima, akkor a drága szolgálat fárasztóvá válik, s mindenki megkönnyebbül, amikor véget ér.

A család vezetői fordítsanak különleges figyelmet arra, hogy az áhítat órája mindenki számára érdekes legyen. Egy kis gondossággal és némi előkészülettel kellemessé tehetők ezek az összejövetelek, s csak az örökkévalóság teszi majd nyilvánvalóvá, milyen áldásos, jó hatással vannak az egész családra.

Az apa válasszon ki egy érdekes és könnyen érthető igeszakaszt. Néhány vers elegendő egy-egy tanítás alátámasztásához, melyet a nap folyamán mindenki jól átgondolhat s meg is valósíthat.

A témával kapcsolatban kérdezni is lehet. S elhangozhatnak rövid, de érdekes és hasznos megjegyzések, esetleg képekkel vagy szemléltetőeszközökkel is ábrázolhatunk egy-egy eseményt. Legalább két-három versszakot énekeljünk el valamelyik lelkesítő hívő énekből, majd röviden és lényegretörően imádkozzunk. Aki imádkozik, ne foglaljon bele az imájába mindent, ami az eszébe jut, hanem próbálja a lehető legegyszerűbb szavakkal kifejezni Isten iránti háláját és mondjon köszönetet az áldásokért.¹⁵

Ahhoz, hogy felkeltsük és megerősítsük a Biblia tanulmányozásának szeretetét, fontos az áhítatok megszervezése. A reggeli és esti istentisztelet órái a nap legkedvesebb és leghasznosabb időszakai legyenek! Gondoskodjunk róla, hogy ezeket a drága perceket ne zavarják kellemetlen gondolatok. Értsük meg, hogy a szülők és gyermekek azért gyűlnek össze, hogy találkozzanak Jézussal, és meghívják otthonukba a szent angyalokat! Ezek az áhítatok legyenek rövidek, élénkek, változatosak, és mindenkor alkalmazkodjanak a körülményekhez! Vegyen részt mindenki a Biblia olvasásában! Tanulják meg Isten törvényét, és azután gyakran ismételjék át! Növeli a gyermekek érdeklődését, ha megengedik nekik, hogy néha ők válasszák ki a felolvasandó szöveget. Kérdezzétek őket a felolva-

¹⁵Signs of the Times, 1884. aug. 7.

sott bibliaversekkel kapcsolatban, s engedjétek őket is kérdezni, ha valamit nem értenek. Néhány szóval magyarázzátok meg a szakasz jelentését. Az áhítatot nem szabad hosszúra nyújtani. A kicsinyek is vegyenek részt az imában és csatlakozzanak az énekléshez, még ha csak egyetlen szakasz éneklésével is. ¹⁶

[368]

Imádkozzatok világosan és jól érthetően! — Mutassatok jó példát gyermekeiteknek azzal, hogy világosan és jól érthetően imádkoztok. Tanítsátok őket, hogy emeljék fel fejüket a székről, ami előtt térdelnek, s ne takarják el arcukat kezeikkel. Így, egyszerű szavakkal Isten elé járulhatnak, s imájuk összhangban lesz az Úr imájával, amelyet tanítványainak mondott példaként. ¹⁷

A zene hatalma — A bibliai énekekről szóló feljegyzések telve vannak buzdítással a zene és az ének használatára. Ez áldást jelent. A zenét azonban gyakran megrontják és gonosz célok szolgálatába állítják, s így a kísértések egyik legcsábítóbb eszközévé válik. Helyesen felhasználva Isten értékes ajándéka, amelynek célja, hogy gondolatainkat magasrendű és nemes témákra irányítsa, s hogy lelünköt ihlesse és felemelje.

Az ének az egyik leghatásosabb eszköz arra, hogy bevésse a szívekbe a lelki igazságokat. A szorongatott, a kétségbeesés határán álló hívőnek eszébe jut Isten néhány ígéje, esetleg egy régen elfelejtett gyermekkori ének, s a kísértés erejét veszi felette. Megújult élete által új célkitűzéseket, bátorságot és örömet tud adni másoknak is.

Az ének nevelő hatásának értékét sohase veszítsük szem elől! Énekeljünk otthonunkban kedves, tiszta énekeket, s akkor majd kevesebb ítélező, megrovó szó hangzik el, helyettük inkább több reményt, vidámságot és örömet árasztunk mindenfelé. Énekeljünk az iskolában, így a gyermekeket közelebb vonjuk Istenhez és egymáshoz.

Az ének - mint az istentisztelet szerves része - ugyanolyan fontos eleme a vallásos szolgálatnak, mint az ima. Ha a gyermeknek megtanítjuk ezt, akkor többet gondol majd az énekelt szavak jelentőségére,

¹⁶Nevelés, 186.1.

¹⁷12. sz. kezirat, 1898

és fogékonyabb lesz irántuk.¹⁸

Hangszerekkel és énekléssel — Reggel és este gyűljetek össze gyermekeitekkel együtt Isten dicsőítésére, Igéjének olvasására és az Őt magasztaló énekek éneklésére. Tanítsátok a kicsinyeket Isten törvényének ismétlésére! Ne feledjétek, milyen utasítást kaptak az izráeliták erre vonatkozóan: „...gyakoroljad ezekben a te fiaidat, szólj ezekről, amikor házában ülsz, vagy amikor úton jársz, és mikor lefekszel és mikor felkelsz.”

[369] Mózes azt is parancsolta a zsidóknak, hogy zenésítsék meg Isten törvényének szavait. Míg a nagyobb gyermekek hangszeren kísérték, addig a kisebbek együtt énekelve vonultak s lelkesen zengték a törvény szavait a zene dallamára. Így a gyermekkorban megtanult parancsolatok később is mélyen megmaradtak emlékezetükben.

Ha szükséges volt, hogy Mózes által a parancsolatok szent énekekben öltsenek testet - hogy a pusztában vonulva énekeljék a gyerekek egyik verset a másik után milyen fontos lesz számunkra ebben az utolsó időben, hogy Isten szavára oktassuk gyermekeinket! Kérjük az Úr segítségét, hogy gyermekeinket a törvény megtartására tanítsuk. Tegyük meg minden tőlünk telhető, hogy otthonunkat betöltse az ilyen zene, s hogy Isten beléphessen oda.¹⁹

[370] A gyerekek is vegyenek részt a családi áhítaton. Hozza mindenkinek a Bibliáját és olvasson fel egy-két verset. Énekeljünk el egy jól ismert éneket, azután imádkozzunk. Az imára Krisztustól kaptunk példát. Az Úr imája nem gépies ismételtetés céljából adatott, hanem annak szemléltetése, hogy milyen legyen az imádság: egyszerű, buzgó, világos. Já- ruljatok alázatosan az Úr elé, mondjátok el egyszerűen szükségleteiteket, s köszönjétek meg irgalmasságát. Ezzel Jézust látjátok vendégül mind otthonotokban, mind pedig szívetekben. A családi áhítaton nem helyénvaló a hosszú, távoli dolgokról szóló ima, mert ahelyett, hogy előjognak és áldásnak tekintenek, fárasztónak fogják érezni az áhítat óráját. Tegyük a családi istentiszteletet érdekessé és örömtelivé.²⁰

¹⁸Nevelés, 167-168.1.

¹⁹Evangélizálás, 499-500.1.

²⁰BT VI., 357-358.1.

Több ima - kevesebb büntetés — Sokkal többet kellene imádkoznunk! Óriási erő és áldás rejlik a közös családi imában gyermekeinkért - és gyermekeinkkel. Ha a saját gyerekeim valami rosszat csináltak, először kedvesen és nyugodtan megbeszéltük a dolgot, azután imádkoztam velük, s ezek után soha, egyszer sem láttam szükségesnek, hogy megbüntessem őket. Szívük meglágyult a Szentlélek hatására, aki válaszként érkezett közösen mondott imáinkra. ²¹

A magányos ima haszna — Földi életében Jézus a magányos ima óráiban kapott bölcsességet és erőt. Ifjúságunk kövesse példáját, és találjon alkalmat a hajnal és szürkület egy csendes órájában a mennyei Atyával folytatott beszélgetésre! Az egész napon át emeljék fel szívüket Istenhez, aki minden lépésünknél ezt mondja: „Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened, megerősítelek, sőt megsegítelek és igazságom jobbjával támogatlak.” (Ésa. 41:10) Ha gyermekeink életük hajnalán megtanulhatnák ezt a leckét, milyen frissességet és erőt, mekkora örömet és békességet hozna az életükbe! ²²

A menny kapui nyitva állnak minden anya előtt — Amikor keresztsége után Jézus térdre borult a Jordán partján s az emberiségért imádkozott az Atyához, az egek megnyíltak, és a Szentlélek galamb formájú, aranyként tündöklő fényárban ölelte körül a Megváltó alakját, s egy hang hallatszott a mennyből: „Ez az én szerelmes fiam, akiben gyönyörködöm.” (Mt. 3:17)

Mekkora jelentőségű esemény ez számotokra? Azt jelenti, hogy a menny nyitva áll mindenki előtt, s hogy imáink ott meghallgatásra találnak. Azt jelenti, hogy elfogadtak bennünket Isten szeretett Fiában. A menny kapuja nyitva áll minden anya számára, aki le szeretné tenni terheit a Megváltó lábai elé. Azt jelenti, hogy Krisztus emberi karjával átölelte az egész emberi fajt. Isteni karjával pedig megragadta az örökkévalóság trónját, összekapcsolta az embert Istennel, s a mennyet a földdel. ²³

A keresztény anyák imája nem kerüli el az Atya figyelmét, aki azért küldte el Fiát erre a földre, hogy megváltsa az Ő népét. Nem

²¹47. sz. kézirat, 1908.

²²Nevelés, 259.1.

²³Signs o f the Times, 1889. júl. 22.

fordul el a hozzá esedezőktől, s nem hagyja őket egyedül a Sátán elleni küzdelemben. A ti dolgotok, hogy hittel és kitartóan munkálkodjatok, Isten pedig megerősíti kezeiteket.²⁴

²⁴RH, 1889. ápr. 23.

Egyre jobban terjed a szombattal szembeni tiszteletlenség — Tudtomra adták, hogy sok szülő, aki állítja, hogy hisz a korunknak szóló ünnepélyes üzenetben, mégsem neveli Istennek gyermekeit. Nem fegyelmezik a fiatalokat, sőt még meg is haragszanak arra, aki nevelni próbálja őket. Nem helyezték - s nem helyezik ma sem - gyermekeiket élő hittel naponta az Úr oltárára. Sok fiatalnak megengedik, hogy áthágják a negyedik parancsolatot, s Isten szent napján a saját kedvteléseiket keressék. Nem bántja őket a lelkiismeret amiatt, hogy a fiatalok szombaton az utcákat járják, szórakozást keresve. Oda mennek, ahova nekik tetszik, azt csinálnak, amit akarnak, a szülők pedig, mivel félnek a kedvük ellen tenni, Elit utánózva nem tiltanak meg semmit.

Ezek a fiatalok végül szemernyit sem tisztelik a szombatot, s nem lelik örömüket sem a vallásos összejövetelekben, sem a szent és örökkévaló dolgokban. ¹

Figyeljete a negyedik parancsolat első szavára! — „Megemlékezzél” - ez a negyedik parancsolat legelső szava. Szülők, először is nektek kell megemlékezni a szombatnapról és megszentelni azt. Ha így tesztek, jó példát mutattok gyermekeiteknek, s ők is tiszteletben fogják tartani Isten szent napját... Keresztény nevelésre van szükség otthonaitokban. Egész héten át tartsátok szem előtt az Úr szent szombatját, mert ezt a napot egyedül az Ő szolgálatára kell szentelnetek. Ezen a napon a kezek megnyugosznak, mentesülnek minden világi tevékenységtől, nekünk pedig a lélek dolgaira kell különleges figyelmet fordítanunk. ²

Amikor így megemlékezünk a szombatról, ne engedjük betolakodni a világi ügyeket a lelki dolgok közé. Ne hagyjuk szombatra a hat munkanap egyetlen kötelességét sem! A hét folyamán ne mérítsük ki magunkat annyira a világi munkával, hogy túl fáradtak

¹B T VII., 3 6 - 3 7 .1.

²57. sz. kézirat, 1897.

legyünk a szolgálatra azon a napon, amelyen az Úr megpihent és felüdült.³

[373] **Legyen a péntek az előkészület napja** — A szombati előkészületekét fejezzük be pénteken. Gondoskodjunk arról, hogy a ruhák készen legyenek, s időben fejezzük be a főzést is. Figyeljünk arra is, Hogy még naplemente előtt készen álljanak a cipők, és a tisztálkodást is végezzük el. Nincs ebben semmi lehetetlen. Ha szabállyá tesszük, meg is tudjuk valósítani. A szombatot ne a ruha rendbehozására, főzésre, szórakozásra vagy bármi más hétköznapi elfoglaltságra fordítsuk. Naplemente előtt tegyünk félre minden világi elfoglaltságot, rejtünk el a szem elől minden világi olvasnivalót. Szülők! Magyarázzátok meg gyermekeiteknek kötelességeiket, s azok célját is. Tanítsátok meg nekik, hogy ők is segítsenek az előkészületekben, hogy a parancsolat szerint ünnepelhessétek a szombatot.⁴

Sok családban szombaton tisztítják és fényezik a cipőket s igazgatják helyre egy-két öltéssel a ruhákat, csupán azért, mert ezek az „apróságok” nem készültek el pénteken. Ők nem emlékeznek meg a szombatnapról, hogy megszenteljék azt... A gyerekek ruháit még pénteken ellenőrizni kell, hogy rendben vannak-e. A hét folyamán mindannyian tegyék rendbe a sajátjukat anyjuk irányításával, hogy azután majd csendben, minden nehézség és sietség nélkül fel tudjanak öltözni, ne kelljen kapkodni, s ne hangozzanak el meggondolatlan, indulatos szavak a készülődéskor.⁵

Az előkészület napján egy másik fontos kötelességre is figyelniünk kell. Ezen a napon tegyünk félre minden nézeteltérést a testvérek között akár a családban, akár a gyülekezetben.⁶

A nyugalomnap családi áhítattal kezdődjék — Naplemente előtt gyűljön össze a család, olvassanak fel Isten szavából, énekeljenek és imádkozzanak. E téren még sok reformra van szükség, mert nagyon sokan hanyagok. Valljuk hát be bűneinket Istennek és egymásnak, s lássunk újult erővel a különleges előkészületekhez, hogy a család minden tagja készen állhasson az Istentől megáldott

³BT VI., 354.1.

⁴Uo., 355-356.1.

⁵57. sz. kézirat, 1897.

⁶BT VI., 3 5 6 .1.

és megszentelt nap tiszteletére. ⁷

A szombat órái egyedül Istent illetik — Isten nekünk adta mind a hat napot, hogy végezhessük munkáinkat, s magának csak egyet tartott meg. Ez az áldás napja legyen számunkra - olyan nap, amikor minden hétköznapi dolgot félre kell tennünk, s gondolatainkat Istenre és a mennyre kell irányítanunk. ⁸

Amikor megkezdődik a szombat, állítsunk őrt gondolataink, tetteink és szavaink mellé, nehogy azzal lopjuk meg Istent, hogy a magunk céljaira sajátítjuk ki azt az időt, amely kizárólag az Úré. Mi se dolgozzunk, de a gyermekeinknek se engedjük meg, hogy bármilyen, a megélhetéssel kapcsolatos munkát végezzenek, vagy olyasmit, amit a hat munkanap folyamán is el lehetne végezni. A péntek az előkészület napja. Ilyenkor a szombatra való készülődésre szentelhetjük az időt, s arra, hogy a szombatról gondolkodjunk és beszélgessünk. Semmi olyat ne hagyjunk elmondatlanul vagy elvégezetlenül, ami a menny szemében a szent szombat megsértése lenne. Isten nemcsak azt várja el, hogy a testi munkától tartózkodjunk, hanem hogy gondolatainkat is fegyelmezzük, azok is szent dolgokkal foglalkozzanak. Ha világi dolgokról beszélgetünk, vagy ha könnyelmű, üres fecsegéssel töltjük az időt, akkor megrontjuk a negyedik parancsolatot. Ha arról csevegünk, ami éppen eszünkbe ötlük, akkor haszontalanságot beszélünk. A helyes iránytól való bármilyen eltérés szolgátságba és kárhoztatásba taszít minket. ⁹

[374]

A szombat drága perceit kár alvásra fecsérelni — Senki sem engedheti meg magának, hogy a hét folyamán annyira kifárasza magát a világi érdekekért folyó erőfeszítésekben, hogy szombaton ne legyen ereje Istennek szolgálni. Az Urat raboljuk meg azzal, ha alkalmatlanná tesszük magunkat tiszteletére az Ő szent napján. Ugyanakkor saját magunkat is megfosztjuk attól a társas érintkezéstől, amelynek melegére és felvillanyozó erejére oly nagy szükségünk volna, s attól az erőttől, amelyet keresztény testvéreink tapasztalatából és bölcsességéből meríthetnénk a velük való találkozás által. ¹⁰

⁷Uo., 355-356.1.

⁸3. sz. kézirat, 1879.

⁹BT II., 702-703. I.

¹⁰RH, 1882. jún. 13.

Ne pazaroljuk el az ágyban töltve a szombat drága óráit! Szombat reggel ébredjen korán a család. Ha későn kelnek, zavar és tülekedés támad a reggelihez és a szombatiskolához való készülődés során. Kapkodás, türelmetlenség lesz úrrá mindenkin. Szentségtelen gondolatok törnek a családba. Így meggyalázva a szombat csak teherré válik. Ahelyett, hogy már előre örülnének jövetelének, félni fognak tőle. ¹¹

Vegyetek részt a gyülekezeti istentiszteleten gyermekeitekkel! — Az apák és anyák tegyék törvénné gyermekeik számára, hogy részt vegyenek a gyülekezeti istentiszteleten szombaton, s természetesen saját részvételükkel mutassanak ebben jó példát. Kötelességünk, hogy mint Ábrahám, mi is „parancsoljunk gyermekeinknek és házuk népének önmagunk után” (I. Móz. 18:19). Példamutatással és szabályok adásával elméjükbe kell vésnünk a vallás fontosságát. Mindenki, aki a keresztség által Isten szolgálatára szentelte magát, elkötelezte magát arra is, hogy minden lehetőséget megragad, ami bátorítja és ösztönzi a keresztyén életben való haladásban, s ugyanerre buzdítja gyermekeit is. ¹²

[375] Miközben Istent imádjuk, ne tekintsük ezt kötelező rabszolgamunkának. Az Úr szombatja áldásul adatott nekünk és gyermekeinknek. Tekintsük örömnepnek, amelyet Isten megszentelt, s a gyermekek is annak tekintik majd, ha helyesen irányítják őket. ¹³

Illendő öltözet Isten házában — Sokan oktatásra szorúlnak azon a téren, hogy miként jelenjenek meg szombaton az istentiszteleten. Senki se jöjjön Isten elé közönséges, hétköznapi ruhában. Mindenkinek legyen külön szombati ruhája, amelyet Isten házában az igehirdetés alkalmával visel. Bár nem szabad követnünk a világ divatját, mégse legyünk közömbösek külső megjelenésünkben. Legyünk csinosak, rendesek, de ne viseljünk díszeket. Isten gyermekei legyenek tiszták belül és kívül egyaránt. ¹⁴

¹¹BT VI., 357.1.

¹²RH, 1882. jún. 13.

¹³3. sz. kézirat, 1879.

¹⁴BT VI., 355.1.

Magyarázzuk el a szombati prédikációt a gyerekeknek! —

A prédikátorokra ünnepélyesen komoly, szent munka bízott, de ugyanilyen szent felelősség nyugszik a hallgatók vállán is. Azzal az eltökéltséggel kell figyelniük, hogy követni fognak minden utasítást, amelyet az örök életre vágyakozóknak kell követniük. Minden hallgató törekedjék arra, hogy a lehető legjobban megértse az elé tárt bibliai tanításokat. Tekintsen azokra úgy, mint Isten személyesen hozzá intézett üzenetére, amelyet hittel kell fogadnia és gyakorlattá kell tennie a mindennapi élet során. A szülők magyarázzák meg gyermekeiknek a szószékről elhangzottakat, hogy ők is megérthessék, és megszerezhessék azt az ismeretet, amely ha a gyakorlatban is megvalósul, biztosan bőséges áldást és békességet hoz számukra. ¹⁵

Gondoskodjunk valamilyen különleges csemegéről! —

Nem kell nagyvonalú ellátásról gondoskodnunk szombaton, vagy többféle ételről, mint más napokon. Legyen inkább egyszerűbb és kevesebb az étkezés, hogy tiszta és élénk maradjon a gondolkodásunk és fölfogja a lelki dolgokat. A túl sok evés eltompítja a gondolkodást. Hallhatjuk ugyan, de nem fogjuk föl akár a legértékesebb szavakat sem, mert a helytelen étkezés megzavarja gondolkodásunkat. Szombaton túl sokat enni - ez sokkal nagyobb szégyent hoz Istenre, mint gondolnánk.

Bár a főzést kerüljük szombaton, de ez nem jelenti azt, hogy mindig hideget eszünk. Hideg időben melegítsük meg a pénteken főzött ételt. Az ételek legyenek egyszerűek, de ízlésesek és vonzóak. Készítsünk olyasvalamit, ami ritka öröme számít, amit nem mindennap eszik a család. ¹⁶

[376]

A nap hátralévő része is értékes —

A szombatiskola és az istentisztelet a szombatnak csak bizonyos részét töltik ki. Családunkban a szombat legszentebb és legértékesebb óráivá tehetjük a nap hátralévő felét. A szülők töltsék gyermekeikkel az idő nagyobb részét. ¹⁷

¹⁵41. sz. kézirat, 1879.

¹⁶BT VI., 357.1.

¹⁷U o., 358.1.

Tervezzünk alkalomhoz illő olvasást és beszélgetést — A szombat legyen az egész hét legédesebb és legáldottabb napja! A szülők fordítsanak kellő figyelmet gyermekeikre, olvassák nekik a legszebb bibliai történeteket, tanítsák meg őket a szombatnap tisztelétére s annak parancsolat szerinti megtartására. Mindezt lehetetlen megvalósítani, ha a szülők nem érzik kötelességüknek, hogy foglalkozzanak gyermekeikkel. Ha a megfelelő módszert választják, örömtelivé és élvezetessé tehetik a szombatot. A gyermekek érdeklődését fel lehet kelteni a jó olvasmányok és a lelkük üdvösségével kapcsolatos beszélgetések iránt, azonban ehhez nevelni és fegyelmezni kell őket. A természetes emberi szív nem szeret az Isten dolgairól elmélkedni. A világiasság befolyását és a gonoszra való hajlamokat állandóan vissza kell szorítani, miközben a mennyei világozóságot beengedjük.¹⁸

Ne legyen közömbös, hogy mit csinálnak a gyermekek! — Úgy láttam, hogy szombaton sokan közömbösek, még csak nem is tudják, hogy gyermekeik hol vannak és mit csinálnak.¹⁹

Szülők, szombaton mindennél fontosabb, hogy gyermekeitekkel törődjétek! Ne tűrjétek, hogy megsértsék Isten szent napját azzal, hogy a házban vagy az udvaron játszadoznak! Ha engeditek nekik, hogy megtörjék a szombatot, akkor ti is ugyanolyan hibásak vagytok, s Isten úgy tekint rátok, mint szombatrontókra.²⁰

Menjétek ki a szabadba! — A szülők vigyék ki gyermekeiket a szabadba, hogy meglássák Istent a természetben. Mutassák meg nekik a szirmaikat bontó virágokat, nyiladozó bimbókat, dús lombú fákat s a csodálatos zöld mezőket. Tanítsák nekik, hogy Isten mindezt hat nap alatt teremtette, s a hetedik napon megnyugodott és megszentelte azt. Ily módon a szülők mélyen gyermekeik szívébe véshetik e tanításokat, s ha majd a gyermekek a természet dolgait szemlélik, eszükbe jut hatalmas Teremtőjük, aki mindezt alkotta. Gondolataik a természet Istenéhez emelkednek - vissza egészen a világ teremtéséhez, amikor megalapította a szombatot, és amikor

¹⁸RH, 1885. ápr. 14.

¹⁹Uo.

²⁰RH, 1854. szept. 17.

„Istennek minden fiai vigadoztak” (Jób 38:7). Ezek azok a leckék, amelyeket gyermekeink elmélyébe kell vésnünk.

Ne tanítsuk arra a gyerekeket, hogy szombaton nem lehetnek vidámak, s hogy nem szabad kimenniük a lakásból. Nem! Jézus kivette tanítványait a tópartra szombaton, s ott tanította őket. Szombati tanításai nem mindig zárt falak között hangzottak el. ²¹

Leckék a természetből — Tanítsátok a gyerekeket arra, hogy felismerjék Krisztust a természetben! Vigyétek ki őket a szabadba s mutassatok rá a természet minden teremtett szépségében a teremtő Isten végtelen szeretetére és bölcsességére. Magyarazzátok meg, hogy Isten az általa alkotott törvények alapján kormányozza teremtményeit, s ezek a törvények az ember javára és áldására szolgálnak. Ne fárasszátok ki a gyerekeket hosszan tartó intelmekkel és hosszú imákkal, hanem a természet nyújtotta élő példák által szemléletesen tanítsátok őket az Isten törvénye iránti engedelmességre! ²²

Helyes fogalmat alkotni Isten jelleméről — Hogyan ismerhetik meg a gyermekek jobban Istent? Hogyan véshetjük az Ő ismeretét eredményesebben az elméjükbe, ha nem azzal, hogy idejük egy részét a szabadban töltik, nem játékkal, hanem szüleik társaságában. Hadd emlékezzenek a fiatalok Istenre, amikor látják a természet szépségeit. Tereljük gondolataikat Isten szeretetének az Ő teremtett műveiben megnyilvánuló jeleire, s akkor gyermekeink majd szeretnek a szabadba menni, s nem untatja őket a természet. Akkor nem fenyegeti őket az a veszély, hogy Isten jellemét ridegséggel és szigorúsággal kapcsolják össze. Amikor eléjük tárulnak azok a csodálatos dolgok, amelyeket az Úr az ember boldogságáért teremtett, akkor megtanulják, hogy gyöngéd, szerető Atyjuknak tekintsék őt. Belátják majd, hogy tilalmai és parancsai nem csupán hatalmát, tekintélyét mutatják, hanem az a rendeltetésük, hogy boldogítsák gyermekeit. Ha Isten jelleme úgy tárul fel a gyermekek előtt, mint aki szeretetteljes, jóindulatú és szépséges, akkor vonzódni fognak hozzá, s vágyakoznak arra, hogy ők is viszontszerethessék. Tereljétek figyelmüket a kedves madárkákra, amelyek vidám énekükkel töltik be

[378]

²¹3. sz. kézirat, 1879.

²²Jé zu s élete, 516-517.1.

a levegőt. A fűszálakra, a gazdag színekben pompázó virágokra, melyek csodálatos illatot árasztanak. Minden a mennyei Alkotó tehetségét és irántunk való szeretetét bizonyítja, s az Ő dicsőségét hirdeti.

Szülők, miért nem használjátok Isten értékes tanításait, amelyeket a természetbe rejtett, hogy helyes fogalmat nyújtson gyermekeinknek az Ő jelleméről? Akik a divat oltárán áldozzák föl az egyszerűséget, akik elzárják magukat a természet szépségeitől, azok nem válhatnak lelki gondolkodásúvá. Képtelenek megérteni Isten mindenhatóságát és végtelen tudását, amint az teremtett műveiben megnyilvánul, ezért nem támad életre, nem lüktet megújult szeretettel és tudásszomjjal a szívük, s nem tölti el őket félelemmel vegyes tisztelet, amikor látják Istent a természetben.²³

Egy nap, amely Édenre emlékeztet — A szombat mint nevelési eszköz felmérhetetlenül értékes. Isten mindenre igényt tart, ami a miénk, de dicsőségével megáldva és átalakítva adja vissza...

[379] A szombatot és a családot Isten Edenben alapította, és azt akarja, hogy azok felbonthatatlanul összetartozzanak. Ezen a napon jobban, mint a többi napokon, édeni életet élhetünk. Isten terve az volt a család tagjai számára, hogy egyesüljenek a munkában és a tanulásban. Az apa mint a család papja, a szülők együtt mint gyermekeik tanítói és társai. A bűn következményei megváltoztatták az életfeltételeket és megakadályozták ezt a szent társulást. Az apa gyakran egész héten alig láthatja gyermekeit. Majdnem teljesen meg van fosztva attól, hogy társaságukban legyen és tanítsa őket. Isten szeretete azonban határt szabott a munka követelményeinek, irgalmas kezét a szombat fölé helyezte. Az Ő napján megőrzi a család számára a közösség lehetőségét Vele, a természettel és egymással.²⁴

Tegyétek a szombatot az öröm napjává! — Akik szeretik Istent, kövessenek el mindent, hogy örömtelivé, szentté és tiszteletre méltóvá tegyék a szombatot! Ez lehetetlen, ha bűnös, tiltott szórakozásokban keresnek önző élvezeteket. A szülők sokat tehetnek azért, hogy fölmagasztalják családjukban a szombatot, s így a hét legkedvesebb napja legyen. Szenteljének időt rá, hogy gyermekeik

²³BT II., 583-584.1.

²⁴Nevelés, 250-251.1.

jól érezzék magukat. A változás jó hatással lesz rájuk is. Sétálhatnak a szabadban, pihenhetnek a lugasokban és a ragyogó napsütésben, és miközben Isten alkotásairól beszélgetnek velük, olyasmivel táplálhatják gyermekeik nyughatatlan gondolatait, amiben elmélyedhetnek. Amikor figyelmüket a természet szépségeire terelitek, akkor szeretet és tisztelet ébred bennük. ²⁵

Az alkalomhoz illő befejezés imával és énekkel — Amikor a nap lenyugszik, ima és dicsérő ének jelezze a szent órák végét. Hívjátok Istent, hogy legyen veletek a munkahét gondjainak idején is.

A szülők így tehetik a szombatot azzá, aminek lennie kellene: a hét legörömtelibb napjává. Arra nevelhetik gyermekeiket, hogy örömmel, a napok napjának, az Úr szent és tiszteletre méltó napjának tekintsék. ²⁶

²⁵BT II., 584-585.1.

²⁶Nevelés, 242.1.

80. fejezet — Tisztelet annak, ami szent

A tisztelet nagy áldás — Egy másik nagy áldás, amelyet gondosan kell ápolnunk, a tisztelet.¹ 1 Az ifjúság nevelése olyan legyen, hogy felmagasztalja a szent dolgokat és Isten tiszta szívvel való imádására buzdítson az Ő házában.²

Istent illeti a legfőbb tisztelet — Az Isten iránti valódi tisztelet magában foglalja Isten végtelen nagyságának és jelenlétének érzetét. A láthatatlan iránti érzületnek minden gyermek szívére mély hatást kell gyakorolnia.³

„Igen rettenetes Isten Ő a szentek gyűlésében, és félelmetes mindazokra, akik körülötte vannak.” (Zsolt. 89:8)

Tiszteletet kell tanúsítanunk Isten neve iránt. Soha ne ejtsük ki nevét könnyelműen, meggondolatlanul! Még imáinkban is kerüljük nevének gyakori vagy szükségtelen ismétlését! „Tiszteljék a te nagy és rettenetes nevedet - szent az!” (Zsolt. 99:3) Az angyalok az Úr nevének említésekor eltakarják arcukat. Akkor nekünk, elbukott, bűnös embereknek mekkora tisztelettel kellene ajkunkra vennünk az Ő nevét?!⁴

Az Ő szava szent — Tisztelnünk kell Isten Igéjét! Ne használjuk közönséges célra, és soha ne kezeljük hanyagul! A Szentírást soha ne idézzük tréfából, és ne használjuk fel vicces mondásokhoz! A nyomtatott Ige iránt is tiszteletet kell tanúsítanunk! „Az Istennek teljes beszéde igen tiszta... mint földből való kohóban megolvasztott ezüst, hétszer megtisztítva.” (Péld. 30:5; Zsolt. 12:7)⁵

A gyermekeknek meg kell tanítani, hogy tiszteljenek minden szót, amely „Isten szájából származik”. A szülők magasztalják fel

¹Nevelés, 242 .1.

²BT V., 4 9 6 .1.

³Nevelés, 242.1..

⁴U o ., 243. 1

⁵U o ., 2 4 4 .1.

az Úr törvényét gyermekeik előtt azáltal, hogy engedelmeskednek annak, s életüket teljesen alávetik Isten vezetésének. Ha a szülők érzik a törvény szentségét, ez biztosan megváltoztatja a jellemet a lélek megtérése által. ⁶

Az imádság helyén Isten is jelen van — Minden keresztény otthonban tisztelni kell Istent, s reggel és este az Ő oltárához kell járulnia a családnak az Ő nevét dicsőíteni és imádkozni. A gyermekeknek meg kell tanítani, hogy tiszteletben tartsák az áhítat és ima óráját. ⁷

[381]

Tanítsuk meg a gyermekeket arra, hogy az ima és az istentisztelet órája szent, mivel ott Isten van jelen! Amikor magatartásukban és viselkedésükben tisztelet nyilvánul meg, akkor Isten iránti tiszteletük is tovább mélyül. ⁸

Isten háza - az Ő szent temploma — Jó lenne, ha ifjú és idős egyaránt tanulmányozná, elmélkedne róla és gyakran ismételné a Szentírás szavait, amelyek elmondják, hogyan tekintsenek arra a helyre, amelyet Isten az Ő különleges jelenlétével tüntet ki.

Az égő csipkebokornál Isten megparancsolta Mózesnek: „...Oldd le sarudat lábaidról, mert a hely, amelyen állasz, szent föld.” (II. Móz. 3:5)

Jákob látomásában, miután az angyalt szemlélte, így kiáltott fel: „...nem egyéb ez, hanem Istennek háza, és az égnek kapuja.” (I. Móz. 28:17)

„...az Úr az Ő szent templomában, hallgasson előtte az egész föld!” (Hab. 2:20) ⁹

Sokakból hiányzik az örökkévaló dolgok szentségének érzékelése, pedig a mennyei király gyermekeinek vallják magukat. Az Isten házában való viselkedés terén csaknem mindenki tanításra szorul. A szülők ne csak tanítsák, de parancsolják is meg gyermekeiknek, hogy komolyan és tiszteletteljesen lépjenek az Úr házába. ¹⁰

⁶RH, 1898. máj. 10.

⁷Tanácsok szülőknek..., 110.1. 21

⁸Nevelés, 242-243.1.

⁹Nevelés, 243.1.

¹⁰BT V., 496.1.

Védekezzetek a növekvő hanyagság ellen! — A szentség, melyet régen a földi szenthelynek tulajdonítottak, megtaníthatja a keresztényeket arra, hogyan tiszteljék azt a helyet, ahol Isten találkozik népével. Nagy változás történt - sajnos a rossz irányban - népünk istentiszteleti viselkedésében, szokásaiban. A becses és szent dolgok, amelyek Istennel összekötnek, gyors ütemben veszítik el a szívükre és gondolkodásukra tett hatásukat, s a közönséges dolgok színvonalára süllyednek le. A tisztelet, amelyet az ókorban a nép tanúsított a szenthely iránt, ahol Istennel a szent szolgálatban találkoztak, nagyrészt elmúlt. Mindazonáltal Isten maga adta meg az Ő szolgálatának rendjét, fölmagasztalva azt minden világi dolog fölé.¹¹

[382] Isten házát gyakran meggyalázzák és a szombatot gyakran megromtják a szombattartók gyermekei. Néha még azt is megengedik nekik, hogy szaladgáljanak az épület körül, játsszanak, beszélgessenek, s kinyilvánítsák gonosz hajlamaikat azokon az összejövedeleken, ahol a hívőknek a szentség szépségében kellene Istent dicsőíteniük. Így az a hely, ahol szentségnek és csendességnek kellene uralkodnia, ahol tökéletes rendnek, tisztaságnak és alázatosságnak kellene lennie, teljes zűrzavarrá, „Babilonná” válik. Ez elég ahhoz, hogy kiváltsa Isten nemtetszését és megvonja jelenlétét összejövedeleinktől.¹²

Nagyobb okunk van a tiszteletre, mint egykor a hébereknek — Az Isten háza iránti tisztelet csaknem teljesen kiveszett. Nem különítjük el a szentet és magasztosat. Mi az oka annak, hogy családjainkból hiányzik az odaadó áhítat? Vajon nem azért, mert a porban húzzuk magunk után a vallás lobogóját? Isten tökéletes és pontos rendet parancsolt ősi népének. Az Úr jelleme változott volna meg? Talán nem magasságos és mindenható Isten többé, aki a mennyek országából kormányoz? Jót tenne nekünk, ha gyakran olvasnánk az utasításokat, amelyeket Isten adott a hébereknek, hogy mi, akikre az igazság dicsősége ragyog, követhetnénk Isten háza iránti tiszteletüket! Bőséges okunk van arra, hogy odaadó lelkületet tanúsítsunk Isten imádásában. Több okunk van, mint a zsidóknak, hogy figyelmesek és odaadók legyünk istentiszteletünkben. Ám az

¹¹U o ., 491. 1.

¹²RH , 1854. szept. 19.

Ellenség azon munkálkodik, hogy elpusztítsa a keresztyén istentisztelet szentségébe vetett hitünket.¹³

Az imaház - a gyülekezet szent helye — A család szent helye az otthon, az egyéné a belső szoba, vagy egy lugas, ahol a legbensőségesebben tiszteli Istent - a gyülekezet szent helye pedig az imaház. Rendnek kell igazgatnia az istentisztelet helyét, idejét és lefolyását.¹⁴

Tanítsátok meg a gyermekeket tisztelettel lépni az Úr házába! — Szülők, emeljétek magasra a keresztyénség színvonalát gyermekeitek gondolatvilágában. Segítsétek hozzá őket, hogy élményeikbe Jézust szőhessék. Tanítsátok meg őket az Isten házában legmélyebb tiszteletére, s értessétek meg velük, hogy amikor az Úr házába lépnek, szívüket meg kell hogy lágyítsa, s le kell hogy győzze ez a gondolat: „Isten jelenlétébe léptünk! Indítékainknak és gondolatainknak tisztáknak kell lenniük! Nem lehetünk büszkék, irigyek, féltékenyek, egymást gonoszul gyanúsítok, gyűlölködők vagy csallók, mert a szent Isten jelenlétébe érkeztünk. Ez az a hely, ahol Isten találkozik népével, itt áldja meg őket. A magasságos és szent, aki az örökkévalóságban lakozik, Ő vizsgálja most szívünket, Ő olvassa titkos gondolatainkat, s látja minden tettünket.”¹⁵

[383]

Maradjanak szüleik mellett! — A hívők erkölcsi ízlésének az Isten szent helyén emelkedettnek, kifinomultnak, megszenteltnek kell lennie. Lesújtó módon elhanyagoltuk ezt a területet. Nem vetünk tudomást az ügy fontosságáról, aminek az a következménye, hogy rendetlenség és tiszteletlenség vált uralkodóvá. Megsértettük Istent. Ha az egyház vezetőinek, a lelkészeknek és a gyülekezet tagjainak, az apáknak és anyáknak nincs magasrendű felfogásuk az istentiszteletről, mit várhatunk a tapasztalatlan gyermekektől? Gyakran csoportokban látjuk őket, távol a szüleiktől, akiknek pedig ügyelniük kellene rájuk. Mit sem törődve azzal, hogy Isten szemé nyugszik rajtuk, könnyelműek és komolytalanok, suttoznak és ne-

¹³BT V., 495-496.1.

¹⁴U o., 491.1.

¹⁵Uo., 494.1.

vetgélnek, hanyagok, tiszteletlenek és figyelmetlenek.¹⁶

Józanul és csendesen — Ne legyünk annyira tiszteletlenek Isten és az Ő háza iránt, hogy az istentisztelet alatt beszélgetni kezdjünk valakivel. Ha azok, akik ebbe a hibába esnek, láthatnák, ahogyan Isten angyalai figyelik őket és jegyzik cselekedeteiket, elszégyellnék magukat s megborzadnának saját tettüktől. Isten figyelmes füleket akar. Ha az ember alszik, az Ellenség könnyen elszórhatja a szívben gonosz magvait.¹⁷

Ne viselkedjünk úgy, mint egy közönséges helyen — Mint a régmúlt időkben, ma is lennie kell egy megszentelt helynek, ahol Isten találkozik az Ő népével. Ezt a helyiséget nem szabad ebédlőnek vagy irodának használni, kizárólag csak Isten tiszteletére. Ha a gyerekek hét közben tanteremnek használják azt a termet, ahol szombaton istentiszteletre gyűlnek össze, nem fogják úgy érezni, hogy szent az a hely, ahová belépnek, s nem tudják kellőképpen tiszteletben tartani. A szent és a közönséges így annyira összevegyül, hogy nagyon nehéz megkülönböztetni őket.

Éppen ezért az Istennek szentelt imaházakat ne tegyük közönséges helyé. Szentségüket ne zavarjuk meg és ne keverjük össze a mindennapi élet dolgaival és érzéseivel. Szent félelem legyen úrrá mindenkin, aki az imaterembe lép, s hagyjanak kívül minden hétköznapi és világi gondolatot, mert ez az a hely, ahol Isten jelen van. Ez a hatalmas és örökkévaló Isten fogadóterme, ezért semmi helye ott a büszkeségnek, indulatoknak, egyenetlenségnek, önfelmagasztalásnak, önzésnek és kapzsiságnak, amiket az Úr bálványimádásnak nyilvánít.¹⁸

[384]

A komolytalan lelkületnek nincs helye — Szülők, a ti feladatok gyermekeiteket tökéletes engedelmességre bírni, s minden indulatukat és gonosz hajlamukat legyőzni. Ha a gyermekeket a gyülekezeti összejövetelekre viszitek, meg kell értetnetek velük, hol is vannak - nem otthon, hanem olyan helyen, ahol Isten találkozik az Ő népével. Egész idő alatt minden játéktól mentesen, csendben

¹⁶Uo., 496-497. 1.

¹⁷Üzenet az ifjúsághoz, 266.1.

¹⁸23. sz. kézirat, 1886.

kell lenniük, s akkor Isten felétek fordul és megáld titeket. Ha a szentek gyülekezetében több figyelmet fordítanak a rendre, akkor az igazság sokkal nagyobb hatással lesz majd a hallgatóságra. Ez ünnepélyes komolyságra ösztönöz minden jelenlevőt, s akkor lesz ereje az igazságnak, hogy felkavarja a lélek legmélyét is, és nem nehezedik a hallgatókra halálos kábultság. Hívók és hitetlenek egyaránt megérintetnek.¹⁹

A zavaró gyereket ki kell vinni! — Gyermekeiteket tanítsátok meg úgy engedelmeskedni, ahogyan Isten gyermekei engedelmeskednek Uruknek. Ha ehhez a mércéhez ragaszkodtok, akkor egyetlen szónak is elég súlya lesz ahhoz, hogy fegyelemre bírjátok őket, amikor nyugtalanogni kezdenek a gyülekezetben. Ám ha mégsem lehet rendreutasítani, vagy a szülő úgy érzi, hogy a rendreutasítás többlet követel, akkor a gyermeket azonnal ki kell vinni a helyiségből - s nem szabad hagyni, hogy elterelje a hallgatók figyelmét a prédikációról. Istent szégyenítjük meg a laza fegyelmezéssel.²⁰

A hivalkodó öltözet tiszteletlenségre bátorít — Tanítsunk meg mindenkit csinosan, tisztán és rendesen öltözni, ám arra is, hogy ne viseljenek külső díszeket, mert azok nem illenek a szent helyhez. Ne rendezzünk divatbemutatót, mert az tiszteletlenségre vezet... Szigorúan őrködnünk kell a ruházatot illető minden kérdés fölött, szorosán követnünk kell a Biblia utasítását. A divat a világ istennője, odakint uralkodik, de gyakran befurakodik a gyülekezetbe is. Isten népe vegye mértékül Isten Igéjét. A szülők pedig értelmesen fontolják meg ezt a kérdést.²¹

Tanúsítsunk tiszteletet Isten képviselői iránt! — Tiszteletet kell tanúsítanunk Isten képviselői, a lelkészek, tanítók és szülők iránt, akiket az Úr arra hívott el, hogy helyette szóljanak és cselekedjenek. Az irántuk tanúsított tisztelettel Istent tiszteljük.²²

Ritkán tanítják a gyermekeket arra, hogy a prédikátor Isten kö-

[385]

¹⁹RH, 1854. szept. 19.

²⁰1. sz. levél, 1877.

²¹BT V., 499-500. 1.

²²Neveles, 244. 1.

megmentésére. Az Ige hallgatásának kiváltsága adatott nekik, s ez vagy élet illata lesz az életre, vagy pedig halál illata halálra.²³

Nem szabad hanyagul vagy közömbösen kezelünk semmit, ami szent, semmit, ami Isten tiszteletével kapcsolatos. Ne feledjétek, hogy amikor az élet Igéje hirdettetik, akkor Isten szavát halljátok az Ő szolgáján keresztül. Ne vesztítsetek el egyetlen szót sem figyelmetlenségből, mert ha szívetekbe zárjátok azokat, visszatarthatják lábatokat attól, hogy helytelen utakra tévedjete.²⁴

A kritizáló szülők felelőssége — Vigyázzatok, hogy milyen példát mutattok és milyen gondolatokat ültettek gyermekeitek elméjébe! Lelkük érzékeny, gondolkodásuk könnyen alakítható. Ha az igehirdető hibázik, féljétek azt még csak meg is említeni! Beszéljétek jó munkájáról, a felhozott jó gondolatokról, amelyekre hallgatnotok kell, mert Isten megbízottjától jöttek. Könnyen rádöbbenhetünk, hogy a gyermekek miért tiszteletlenek az Isten házában, s miért nem tisztelik jobban az ige hirdetőjét: mert nevelésük hibás ezen a téren!²⁵

Az érzékeny és alakítható gondolkodású ifjúság aszerint értékeli Isten szolgáinak munkáját, ahogyan szüleitől hallja. Sok családfő bírálhatja az igeszolgálatot, némely dolgokat helyeselve, másokat elmarasztalva. Ezzel az ember számára küldött isteni üzenetet bírálják, kezdik ki és alacsonyítják le a közönséges dolgok szintjére. Hogy milyen benyomást tesznek a fiatalokra ezekkel a meggondolatlan, tiszteletlen megjegyzésekkel, az majd csak a mennyei könyvekből derül ki. A gyermekek sokkal gyorsabban meghallják és megértik azokat, mint a szülők gondolnák, így erkölcsi érzékük rossz irányba fejlődik, amit az idő sohasem fog teljesen helyrehozni. A szülők gyászolnak gyermekeik szívének keménysége miatt, s a nehézségek miatt, amelyekbe akkor ütköznek, amikor megpróbálják felébreszteni erkölcsi érzékenységüket, s megpróbálják őket Isten kívánalmai iránti engedelmességre bírni. Ám a mennyei jegyzőkönyvek csalhatatlanul mutatnak rá az igazi okra: a szülők voltak megtéretlenek. Nem éltek összhangban a mennyel és annak tevékenységével. Gyermekeik nevelésébe beleszótták alacsony szintű,

²³BT V., 497. 1.

²⁴Üzenet az ifjúsághoz, 2 6 6 .1.

²⁵BT V., 498.1.

közönséges felfogásukat Isten szent helyéről és a lelkesz szent hivatásáról. Kérdéses, hogy bárki tud-e valaha is érzékeny tisztelettel és nagybecsüléssel tekinteni Isten szolgájára és a lelkek megmentésére hivatott emberekre, aki évekig ki volt téve az ilyenfajta otthoni nevelés romboló hatásának?! [386]

Ezekről a dolgokról tisztelettel kellene beszélnünk. Helyénvaló, illő szavakkal, kifinomult érzékenységgel, hogy mindenki, akivel csak érintkezünk, láthassa nagybecsülésünket. Úgy kell tisztelnünk Isten szolgáinak üzenetét, mintha az magától Istentől jönne.²⁶

A tiszteletadás végül szokássá válhat — A mai fiataloknak óriási szükségük van arra, hogy tiszteletet tanuljanak. Megriadok, amikor látom, hogy a hívő szülők gyermekei - kicsinyek és nagyok egyaránt - mennyire semmibe veszik az Isten házáat megillető rendet és fegyelmet. Mialatt Isten szolgái az élet Igéjét tárják az emberek elé, vannak, akik olvasnak, suttognak és nevetgélnek. Csillogó szemmel szórakoztatnak másokat, s ezáltal elterelik a körülöttük levők figyelmét. Ha ez a szokás fegyelmezés nélkül marad, tovább erősödik és másokat is rosszra indít. A gyermekek és fiatalok sohasé érezzék úgy, hogy büszkék lehetnek a közömbös és hanyag viselkedésre Isten imádásának helyén.

Isten lát minden tiszteletlen tettet és gondolatot, s ezek fel vannak írva a mennyei könyvekben. Így szól: „Tudom a te dolgaidat.” Semmi sincs elrejtve mindent látó szemei előtt.

Ha csak a legkisebb mértékben is szokásoddá vált a nemtörődöm viselkedés Isten házában, szedd össze minden erődet, javítsd ki ezt a rossz szokást, és mutasd meg, hogy becsüled magad valamire. Gyakorold a tiszteletteljes viselkedést, amíg részeddé nem válik.²⁷

²⁶Uo., 497-498.1.

²⁷Youth«s Instructor, 1896. okt. 8.

[387] **81. fejezet — Az otthon és a gyülekezet összhangja**

A kegyelem munkáját otthon kell kezdeni — Szülők, kezdjétek a kegyelem munkáját otthonaitok templomában, úgy viselve magatokat, hogy gyermekeitek lássák: mennyei angyalokkal munkálkodtok együtt. Legyen nyilvánvaló, hogy mindennap átalakult jellemmel bírtok. Neveljétek magatokat és gyermekeiteket is az Isten országában váró örök életre! Erős angyalok lesznek segítségetekre. Sátán kísérteni fog, de ne engedjétek neki! Ne ejtsetek ki egyetlen szót sem, amely által az Ellenség előnyhöz juthatna.

Az igazság tiszta és romlatlan, lakozzék hát a szívetekben! A család minden tagja határozza el: keresztény leszek, mert e földi iskolában kell olyan jellemet formálnom, amely bebocsátást biztosít a mennyei világba. Úgy kell másokkal cselekednem, ahogyan szeretném, hogy velem cselekedjenek, mert csak azok léphetnek a mennyei udvarokba, akik Krisztust mutatják be a világnak.

Az otthon életét, amennyire csak lehetséges, tegyétek mennyeivé. Amikor a családi oltár köré gyűltök, sohase felejtsetek el imádkozni az Úr művében felelős állásokat betöltő emberekért. ¹

Akik helyesen irányítják családjukat, a rend és tisztelet befolyását hozzák majd a gyülekezetbe. Be fogják mutatni, milyen az, amikor kegyelem és igazság kéz a kézben járnak egymással. Bemutatják gyermekeiknek Krisztus jellemét. A kedvesség törvénye és a szeretetteljes beszéd nem gyengíti tekintélyüket és parancsaik erejét, s utasításaikra nem engedetlenség lesz a válasz. ²

Az otthon hatása a gyülekezetre — Minden család egy gyülekezet is, amelyet a szülők pásztorolnak. A szülők legfőbb feladata gyermekeik üdvösségének munkálása. Ha az apa és anya teljesen betölti hivatását Krisztus oldalán mint a család papja és tanítója, jó befolyás hatja majd át az otthont. Ez a megszentelő befolyás érezhető lesz a gyülekezetben is, és minden hívő el fogja ismerni.

¹93. sz. kézirat, 1901.

²RH, 1895. febr. 19.

Az otthoni áhítat és szentség hiánya nagyban hátráltatja Isten ügyét. Senki sem képes jó befolyást hozni a gyülekezetbe, ha azt otthoni és üzleti ügyeiben még nem gyakorolta.³

A gyülekezeti helyes viselkedést otthon kell megtanulni — [388]
Az otthon olyan iskola, ahol mindenki megtanulhatja, hogyan kell viselkedni a gyülekezetben. Ha mindannyian a királyi család tagjai, akkor az otthon életét igaz szeretet jellemzi. Mindenki azt fogja keresni, hogyan tehetné még kellemesebbé a többiek életét. Isten angyalai, akik az üdvösség leendő örököseit szolgálják, segítenek nektek úgy formálni családokat, hogy az a mennyei családot példázza az emberek előtt. Uralkodják béke az otthonban, s akkor a gyülekezetben is béke lesz. Az otthonról hozott értékes tapasztalat gyengéd érzelmeket fakaszt majd a testvérekben egymás iránt. Megszűnik az ellenségeskedés, és igaz keresztényi udvariasság lesz látható a gyülekezeti tagok között. A világ úgy ismeri majd meg őket, mint akik Jézussal voltak, s tőle tanultak. Milyen mély benyomást tehetne a gyülekezet a világra, ha a tagok keresztényekhez méltó életet élnének!⁴

Miért gyengékedik a gyülekezet? — Sokan úgy gondolják, hogy a gyülekezetben tapasztalható hanyatlás és az egyre erősödő szeretet a szórakozások és élvezetek iránt azt mutatja, hogy több lelkipásztorra lenne szükség. Igaz, hogy a gyülekezetet el kell látni hűséges vezetőkkel és prédikátorokkal. Ezeknek komolyan és kitartóan kell munkálkodniuk azokért a fiatalokért, akik még nem adták át magukat Jézusnak, s azokért is, akiknek nevei ugyan ott szerepelnek a gyülekezet névsorában, mégis vallástalanok, nem keresztények.

Ám ha a prédikátorok jól és hűségesen végzik is feladatukat, minden igyekezetük ellenére csak nagyon kevés eredményt érhetnek el, ha a szülők elhanyagolják a maguk kötelességét. Az otthonok életéből hiányzó kereszténység miatt erőtlen a gyülekezet. Amíg a szülők munkához nem látnak, addig nagyon nehéz lesz a fiatalokat ráébreszteni saját kötelességeikre. Ám ha vallásosság hatja át az otthoni légkört, azt a gyülekezetbe is magukkal fogják hozni, így a szülők, akik elvégzik az Isten által rájuk bízott munkát, egyben

³ 57. sz. kézirat, 1903.

⁴ 60. sz. kézirat, 1903.

másokért is munkálkodnak. Míg gyermekeiket fegyelmezik és bátorítják, s az Úr gondozásában, az Ő utasításai alapján nevelik fel őket, felebarátaiknak is áldást hoznak, s erősítik a gyülekezetet hűséges munkájukkal.⁵

[389] **A hanyag szülők nem tudják felemelni a gyülekezetet** — Ha otthon elnézik az engedetlenséget, a gyermekek szíve megtelik az Isten kormányzatával szembehelyezkedő érzésekkel. A Szentlélek ereje nem lesz képes meglágyítani szívüket. Ha később, a körülmények hatására mégis elfogadják Krisztus evangéliumát, óriási küzdelmeket kell majd vívniuk, hogy állhatatlan akaratukat alávegyék Isten akaratának. Sokszor a gyülekezet sínyli meg, hogy a tagokat rosszul nevelték gyermekkorukban. Elnézték nekik annak idején, hogy különféle kis csalásokhoz folyamodva elérjék céljukat, s az a lélek, amelynek eltűrték, hogy otthon lázadó legyen, a legkevésbé lesz hajlandó engedelmeskedni Isten utasításainak.⁶

A bírálgatás megölheti a lelket — Ha kísért benneteket, hogy ellenséges szavakat szóljatok, imádkozzatok kegyelemért, hogy legyőzzétek a kísértést. Ne feledjétek: gyermekeitek is úgy fognak beszélni, ahogyan tőletek hallják. Példáttal nevelitek őket. Gondoljátok meg, hogy ha a gyülekezetben testvéreitekkel ellenségesen beszéltek, ugyanúgy beszélnétek a mennyben is... Először a család - azután a gyülekezet. A család befolyásának áldást és segítséget kell jelentenie a gyülekezet számára. Soha egyetlen elégedetlen vagy ítélező szót se ejtsetek ki! Vannak gyülekezetek, amelyekből csaknem teljesen kihalt minden lelkeség, mert a tagok megengedték maguknak, hogy egymás háta mögött beszéljenek. Miért is szólunk kárhóztató és bíráló szavakat? A hallgatás a lehető leghatásosabb megrovás, amit adhatunk, ha valaki nyersen és udvariatlanul beszél velünk. A hallgatás sokszor ékesszólásnak számít.⁷

Gondoskodnunk kell a hátrányos helyzetű fiatalokról — Azoknak a fiatal férfiaknak és nőknek, akiknek nem adatott meg, hogy szerető család befolyása alatt álljanak, szükségük van valakire,

⁵Signs of the Times, 1901. ápr. 3.

⁶RH, 1897. márc. 30.

⁷21. sz. kézirat, 1903.

aki megkeresi őket és érdeklődik irántuk. Akik ezt a feladatot betöltik, nagy hiányosságot pótolnak. Ugyanúgy Isten munkáját végzik és legalább annyira a lelkek üdvösségéért munkálkodnak, mint a szószéken tanító lelkipásztorok. Ezt a fiatalokért végzett önzetlen szolgálatot Isten mindannyiunktól elvárja. Milyen komoly erőfeszítésekkel kellene a tapasztalt keresztényeknek fáradozniuk azoknak a rossz szokásoknak a kialakulása ellen, amelyek kitörölhetetlenül bevésik magukat a jellembe! Krisztus követői tegyék vonzóvá Isten szavát a fiatalok előtt! ⁸

Beszéljünk Jézus szeretetéről! — Minden lehetőséget ragadjunk meg, hogy Jézus szeretetéről beszéljünk a gyerekeknek. A prédikátorok minden igehirdetés alkalmával szorítsanak egy kis helyet számukra is. Krisztus szolgálja hűséges barátokra lelhet e kicsinyekben. Ne veszítsen hát el egyetlen kínálkozó alkalmat sem, hogy segítsen nekik még jobban megismerni a Szentírást. Ez többet ér, mint gondolnánk, s elzárja az utat Sátán csapdái előtt. Ha a gyerekek már korán megismerik Isten szavának igazságait, ezzel gátat emelünk az istentelenség előtt, s ők képesek lesznek szembeállni az Ellenséggel, ekként érvelve: „Meg van írva...” ⁹

[390]

Legyetek ugyanolyan hűségesek otthon, mint az istentiszteleten! — Hassa át lelkiismereteket az igazság, s uralkodjék az értelem minden szavatok és tettek fölött! Mint szeretteitek tanítói, legyetek ugyanolyan hűségesek otthon, mint amilyenek az istentiszteleten vagytok. Isten angyalai jelen vannak és jegyzik, miként bántok az Úr családjának fiatalabb tagjaival. Az otthon vallásossága komoly hatással van a gyülekezetre. ¹⁰

⁸A keresztény nevelés alapjai, 51.1.

⁹Az evangélium szolgálói, 2 08.1.

¹⁰84. sz. kézirat, 1897.

XIX. Az elszámolás napja

[391]

82. fejezet — Az idő későre jár

Sátán rendezí seregeit — Felkészültünk-e egyéneként az előttünk álló félelmetes összecsapásra? Készülünk-e családukkal együtt, hogy megértsük Ellenségünk helyzetét és harci módszereit? Gyermekeink hozzászoknak-e, hogy helyes döntéseket hozzanak, és amikor a próba jön, szilárdan kitartsanak minden elvükben és feladatuukban? Imádkozom, hogy mindannyian észrevegyük és megértsük az idők jeleit, hogy gyermekeinkkel együtt felkészüljünk, s a próba idején Isten legyen a menedékünk és védelmezőnk.¹

Minden perc drága — A bűnök eláradása csaknem a tetőfokára hágott. Zűrzavar tölti be az egész világot, s hamarosan borzalmas rettegés száll az emberiségre. A vég már nagyon közel van. Isten népének úgy kell készülnie arra, ami hamarosan a földre köszönt, mint mindent elsöprő, váratlan eseményre.

Minden perc drága. Csak kevés, nagyon kevés próbaidőnk van még, hogy felkészüljünk az eljövendő, örökkévaló életre.²

[392] **Sok család felkészületlen** — Szombaton és vasárnap éjszakai látomásban bizonyrágot tettem az emberek előtt. Mindkét alkalommal óriási sátorban voltam, ami a szó szoros értelmében tömve volt emberekkel. Az Úr határozott üzenetet adott, hogy továbbítsam nekik. Nyomasztott, hogy családjaink nincsenek készen az Úrral való találkozásra. Különösen arra szerettem volna felhívni népünk figyelmét, hogy szívük alapos vizsgálatával és komoly céltudatossággal keressék az Urat...

Az igazán megtért szülők otthonaikban is megmutatják, hogy életüket Isten Igéje irányítása alá rendelik... Az anya és apa számára a legfontosabb feladat gyermekeik helyes nevelése.³

¹RH, 1889 ápr. 23.

²Youth's Instructor, 1908. ápr. 28.

³64. sz. levél, 1911.

Ünnepélyes kérdések a szülőkhöz — Apák és anyák, milyen feljegyzés készül rólatok? Hűségesek voltatok-e megbízatásotokhoz? Amikor úgy láttátok, hogy gyermekeitek hajlamosak olyasmit követni, amiről tudjátok, hogy végül tisztátalan gondolatokhoz, szavakhoz vagy tettekhez vezethet, először Istenhez fordultatok-e segítségért, aztán rámutattatok-e, hogy milyen nagy veszélyben vannak? Megmagyaráztátok-e nekik, mennyire veszélyes, ha saját útjaikat választják? Anyák, elhanyagoltátok-e Istentől kapott feladatokat, a legnagyobb munkát, amit halandókra bízta valaha? Megtagadtátok-e hordozni az Isten által rátok ruházott felelősséget? Az előttünk álló nyomorúság idején, amikor majd Isten ítélete lesújt mindenre, ami tisztátalan és szentségtelen, vajon gyermekeitek átkozni fognak-e titeket mulasztásotokért?⁴

Az újonnan megtért szülőket tanítani kell! — Akik a kegyelem utolsó üzenetét hirdetik a világnak, tekintsék kötelességüknek, hogy oktassák a szülőket otthoni vallásos feladataikra. Megújító mozgalmuk kezdődjék azzal, hogy eléjük tárják Isten törvényének elveit. Ha megértetjük a szülőkkel Isten törvényének elvárásait, ezzel meggyőzzük őket az engedelmesség kötelességéről. Akkor felismerik majd felelősségüket nemcsak önmaguk, de gyermekeik iránt is. Mutassunk rá, hogy csak egyetlen módon védekezhetünk a világot pusztulásba sodró gonoszság ellen - ha engedelmeskedünk Isten szavának.⁵

Fiataljainknak segítségre és bátorításra van szükségük — Most van itt az idő és lehetőség a fiatalokért végzett munkára. El kell mondanunk nekik, hogy válságos időket élünk, s tudnunk kell, mi a valódi istenfélelem.

Fiataljainknak szükségük van segítségre, felemelésre és bátorításra - de megfelelő módon, nem úgy, ahogy talán ők szeretnék azt, hanem úgy, hogy gondolkodásuk megszentelődjék. Valódi, megszentelő hitre van szükségük, jobban, mint bármi másra.⁶

[393]

⁴RH, 1902. dec. 23.

⁵BT VI., 1 1 9 .1

⁶A keresztyén nevelés alapjai, 5 4 7 .1.

Ne késlekedjete! — A közelgő események utunkra vetik árnyékukat. Apák és anyák, kérlek titeket, hogy a lehető legkomolyabb erőfeszítéseket tegyétek most gyermekeitekért. Adjatok nekik naponta vallásos oktatást. Tanítsátok őket Isten szeretetére, és arra, hogy legyenek hűségesek az igaz elvekhez. A Szentlélek által befolyásolt, emelkedett, komoly hittel munkálkodjatok. Kezdjétek most azonnal, és ne hagyjátok abba egyetlen napra, egyetlen órára se! ⁷

Bűnvallás — Szülők, alázzátok meg szíveteket Isten előtt. Kezdjétek alapos munkába gyermekeitekért. Könyörögjétek az Úrhoz, hogy bocsássa meg, hogy szavával mit sem törődve, elmulasztottátok gyermekeitek gondos nevelését. Kérjétek világosságot és útmutatást, érzékeny lelkiismeretet és tiszta ítélőképességet, hogy meglássátok tévedéseiteket és hibáitokat. Isten meghallgatja az ilyen alázatos és bűnbánó szívből jövő imát. ⁸

Ha családotokkal szemben mulasztás terhel titeket, valljátok meg bűneiteket Istennek! Gyűjtsétek magatok köré gyermekeiteket és ismerjétek el mulasztásotokat. Mondjátok meg nekik, hogy reformokat szeretnétek bevezetni otthon, s kérjétek ehhez az ő segítségüket is.

Olvassátok el nekik az erre vonatkozó útmutatásokat Isten Igéjéből. Imádkozzatok velük, s kérjétek az Urat, hogy őrizze meg életüket és segítsen nekik felkészülni az Ő országára. Ily módon elkezdhetek egy megújulási folyamatot, s azután tartsatok ki abban, járjatok az Úr útján. ⁹

Adjatok a gyermekeknek példát a szigorú engedelmességre! — Különleges szülői feladat megértetni a gyermekekkel Isten törvényét, és annak megtartására buzdítani őket, hogy meglássák, mennyire fontos egész életükben Istennek engedelmeskedni. Ez volt Mózes feladata is. Meg kellett parancsolnia a szülőknek, hogy szigorú engedelmességet követeljenek gyermekeiktől, és ez az a munka, amelyet ma is el kell végeznünk otthonainkban, s ami mindennél fontosabb. Ez hozzátartozik a harmadik angyal üzenetéhez.

[394]

A tudatlanság nem mentség arra, Hogy a szülők elmulasztják

⁷RH, 1889. ápr. 23.

⁸22. sz. kézirat, 1904.

⁹Uo.

megértetni gyermekeikkel, mit jelent áthágni Isten törvényét. Bőséges világosságot kaptunk, s nem szükséges sötétségben tapogatóznunk. Nem kell tudatlanságban maradnunk! Isten ma is ugyanúgy tanítónk, mint ahogyan tanítója volt Izráel gyermekeinek. Mindenkinek kötelessége, hogy a legszentebb odaadással engedelmeskedjék törvényeinek. ¹⁰

Imádkozzatok és munkálkodjatok üdvösségükért! — Tanítások meg gyermekeiteknek, hogy a szívet önuralomra és önmegtartásra kell nevelni! Életünk indítékainak összhangban kell lenniük Isten törvényével.

Soha ne nyugodjatok bele abba, hogy gyermekeitek Jézustól elkülönülten nőjenek fel! Soha ne érezzétek jól magatokat, míg ők hidegek és közömbösek! Éjjel-nappal sírjatok és könyörögjete Istenhez! Imádkozzatok és munkálkodjatok gyermekeitek lelkének üdvösségéért! „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme.” (Zsolt. 111:10) Ez a jellem legfőbb mozgatórugója és lendítő kereke. Az Úr félelme nélkül nem tölthetik be rendeltetésüket, amelyre Isten teremtette őket. ¹¹

Legyetek jellemépítők! — A szülőknek mint jellemépítőknek jobban kellene érezniük felelősségük súlyát. Isten nekik adta azt a kiváltságot, hogy az Ő ügyét erősíthetik gyermekeik nevelése és megszentelése által. Az Úr azt szeretné látni, hogy az adventista otthonokból nagyszámú fiatalság gyűlik össze, akik a családjaikban kapott jó befolyás hatására szívüket Istennek adják s életükkel a lehető legnagyobb szolgálatot nyújtják. Az otthon istenfélő nevelésének hatása, a reggeli és esti áhítatok befolyása és az Istent szerető és félő szülők állandó jó példája megtanítja őket arra, hogy úgy engedelmeskedjenek Istennek, mint tanítójuknak, s készek legyenek úgy szolgálni Őt, mint engedelmes fiai és leányai. Az ilyen fiatalok alkalmassá válnak Krisztus kegyelmét és erejét képviselni a világ előtt. ¹²

¹⁰90. sz. levél, 1898.

¹¹RH, 1889. ápr. 23.

¹²Tanácsok szülőknek..., 131.1.

Álom az ítéletről — Egyszer álmot láttam: nagy csoport ember gyűlt össze, s az ég hirtelen elsötétedett, mennydörgött és villámlott. Egy hang, mely hangosabb volt még a mennydörgésnél is, áthatott az égen és a földön, s így szólt: „Elvégeztetett.” A csoport egy része sápadt arccal kezdett jajveszékelnéni halálfélelmében, ezt kiáltozva: „Jaj, még nem vagyok kész!” Kérdés hangzott el: „Miért nem vagytok még készen? Miért nem használtátok fel a kegyelmesen nektek ajándékozott lehetőségeket?”

Ezekkel a kiáltásokkal a fülemben ébredtem fel álmomból: „Még nem vagyok készen! Nem vagyok megmentve! Elvesztem, örökre elvesztem!”

A rajtunk nyugvó szent felelősség tudatában tekintsünk a jövőbe, hogy megértsük, mit kell tennünk ahhoz, hogy elérjük céljainkat. Vagy talán azzal szeretnénk szembetalálkozni az ítéletnapon, hogy elhanyagoltuk Istent és megvetettük az Ő kegyelmét, megtagadtuk igazságát és szeretetét?!

Az utolsó napon összegyűlt tömeg előtt az egész világegyetem hallatára ünnepélyesen felolvassák majd a bűnösök kárhoztatásának okát. Lesznek szülők, akik ott fogják először megtudni gyermekeik titkos bűneit. A gyermekek akkor meglátják, milyen sokat vétettek szüleik ellen. Mindenki előtt nyilvánosságra kerülnek a szívek titkai és indítékai, s ami eddig rejtve volt, most napvilágra jön. Akik tréfálkoztak és gúnyolták az ítéletnapot, hirtelen kijózanodnak, amint szembe kell nézniük a borzalmas valósággal.

Akik megvetették Isten szavát, azoknak is szembe kell találkozniuk az ihletett jóvendölések szerzőjével. Nem élhetünk úgy, hogy nem törődünk az ítéletnappal, mert bár sokáig késlekedett, most már nagyon közel van, egészen az ajtó előtt. Az arkangyal trombitája hamarosan megszólal, hogy megállítsa az élőket és felébressze a halottakat. Azon a napon elválasztják a gonoszokat az igazaktól,

ahogyan a pásztor elválasztja a kecskéket a juhoktól. ¹

Amikor Isten megkérdezi: „Hol vannak a gyermekek?” — Azoknak a szülőknek, akik elhanyagolták az Istentől kapott kötelességeiket, az ítéletkor szembe kell majd nézniük ezzel a hanyagsággal. Az Úr megkérdezi majd tőlük: „Hol vannak a gyermekek, akiket azért bíztam rátok, hogy nekem neveljétek őket? Miért nem állnak ők is a jobbomon?” Sok szülő csak akkor látja majd be, hogy oktalan szeretet vakította el szemüket gyermekeik hibáit illetően, s hagyták, hogy jellemük eltorzuljon. Mások rádöbbennek majd, hogy nem szántak gyermekeikre elég időt és figyelmet, szeretetet és gyöngédséget, s hogy az ő tulajdon hanyagságuk tette őket azzá, amivé lettek. ²

[396]

Szülők, ha elmulasztjátok a lehetőséget, Isten így szól majd hozzátok az ítéletben: „Mit csináltatok nyájammal, az én gyönyörű nyájammal?” Gondoljátok csak el: ti a mennybe kerülnétek és egyik gyermeketek sem lenne ott veletek. Hogyan is mondhatnátok Istennek: „Itt vagyok, Uram, én és a gyermekek, akiket nékem adtál.” A mennyben jegyzik a szülők tetteit, hanyagságuk ott marad feljegyezve a mennyei könyvekben. ³

Isten megvizsgálja a családokat — Micsoda látvány lesz, amikor a végső elszámolásnál a gyermekek és a szülők találkoznak! Ezer és ezer gyermek - akik az étvágy és lealjasító bűnök rabszolgái voltak, akiknek élete erkölcsileg teljesen romba dőlt - áll majd szemtől szemben szüleivel, akik miatt ide jutott. Ki a felelős ezért a félelmetes hanyagságért, ha nem a szülők? Talán az Úr teremtette gonosznak ezeket a fiatalokat? Nem! Ő a maga képmására alkotta a gyermekeket, s csak kevéssel tette őket kisebbé az angyaloknál. Ki végezte hát e szörnyű munkát? Ki változtatta el jellemüket, hogy nem viselik Isten képmását, amiért örökre el kell válniuk Tőle mint tisztátalanoknak, akiknek semmi keresnivalójuk a tiszta és szent angyalok társaságában és a mennyei otthonban? Talán a szülők bűneit örökölték a gyermekek a romlott étvágyban és szenvedélyekben, az élvezeteket szerető anya pedig mindezt azzal tetézte, hogy el-

¹You t«s Instructor, 1892. júl. 21.

²BT IV., 424.1.

³62. sz. kézirat, 1901.

mulasztotta gondosan nevelni őket az elé tárt minta szerint. Ezeket a szülőket Isten mind meg fogja vizsgálni - ebben olyan biztosak lehetnek, mint a saját létezésükben.⁴

[397] **Feljegyzések a mennyben** — A gyermekek és szülők ne feledkezzenek meg arról, hogy jellemük napról napra formálódik valamilyen irányba, s ezek a tulajdonságok a mennyei könyvekbe kerülnek. Isten ugyanolyan képet készít az emberekről, mint amelyet a festők, amikor modelljeik arcvonásait viszik vászonra. Milyen képet szeretnétek látni magatokról? Szülők, válaszoljatok a kérdésre! Milyen képet készít rólatok a nagy Festőművész a mennyei könyvekbe? ...Ezt még most el kell döntenünk! Halálunk után már nem lesz lehetőségünk arra, hogy kiigazítsuk jellemünk egyenetlenségeit.

Ez legyen számunkra a legfontosabb dolog. Az, hogy nap nap után milyenek vagyunk, meghatározza jellemünket és örökké tartó jövőnket is. Mondjuk hát mindannyian: „Ma is vigyázni fogok, hogy mit mutatok a világegyetem előtt.” Kérdezzétek magatoktól napról napra és óráról órára: Milyenek a szavaim a mennyei angyalok előtt? Olyanok-e, mint „aranyalmák ezüsttányéron”, vagy olyanok, mint a pusztító jégeső, mely megsebez és fájdalmat okoz?... Nemcsak szavaink és cselekedeteink, de még gondolataink is meghatározzák, hogy milyenek vagyunk. Legyen hát minden lélek jó, és cselekedjen jót. Legyen olyan a rólunk készített kép, amit nem kell majd szégyellnünk. Minden dédelgetett érzés hatással van arckifejezésünkre. Isten segít nekünk olyanná alakítani családjainkat, amilyeneknek szeretnénk őket látni a mennyei feljegyzésekben.⁵

Hanyagok voltatok? — Bárcsak imádkozva és gondosan vigyáznának a szülők gyermekeik örök jólétére! Tegyétek fel maguknak a kérdést: Vajon hanyagok voltunk? Semmibe vettük-e ünnepélyes kötelességünket, s hagytuk-e, hogy gyermekeink Sátán játékszereivé váljanak? Van-e komoly elszámolnivalónk Istennel, amiért megengedjük, hogy gyermekeink az igazság és Krisztus ellen használják fel tehetségüket, idejüket és befolyásukat? Hűtlenek voltunk-e kötelességeink iránt, s nem növeltük-e Sátán országa alattvalóinak számát?⁶

⁴BT III., 568-569.1.

⁵78. sz. levél, 1901.

⁶BT VI., 429-430 I.

Ha az anyák elhanyagolják, hogy gyermekeiket gondosan neveljék, hanyagságukkal saját helyzetüket nehezítik. Terheik és tanácsatlanságuk így sokkal nagyobb, mint ha időt és gondot fordítottak volna arra, hogy gyermekeiket engedelmességre oktassák. Végül minden anya számára sokszorosán megtérül az a sok erőfeszítés, melyet kicsinyeik jellemének alakítására fordítottak, s amely első és legfontosabb volt nekik, nehogy a tövisek gyökeret eresztve mindent ellepjenek. ⁷

A gyermekek kárhóztatni fogják hűtlen szüleiket — Isten átka bizonyosan utoléri a hűtlen szülőket. Nemcsak e földi életre ültetnek töviseket saját maguknak, amelyek később megsebzik őket, hanem amikor összeül a mennyei törvényszék, szembe kell nézniük saját hűtlenségükkel. Sok gyermek áll majd fel vádlón és kárhóztatja szüleit az ítélet napján, amiért nem fékeztek meg őket, s szüleiket teszik felelőssé pusztulásukért. A hamis együttérzés és a vak szeretet arra készíti a szülőket, hogy mentegessék gyermekeik hibáit és nevetlenül hagyják őket, aminek az a következménye, hogy a gyermekek elvesznek, vérük pedig hűtlen szüleik kezéhez tapad. ⁸

[398]

A hűség szülők jutalma — „Ha majd az ítélok leülnek és a könyvek megnyitvatnak” (Dn. 7:10), ha a Bíró „jól van” szava elhangzik és a halhatatlan dicsőség koronáját a győző homlokára helyezik, sokan leveszik majd koronájukat az egész világmindenség szeme láttára és anyjukra mutatva így szólnak: „Ő tett azzá, amivé Isten kegyelméből lettem. Áldás volt tanításán és imáin az én örök üdvösségemre.”⁹

A nevelés eredménye nyilvánvalóvá lesz — Mindenki, aki önzetlen lelkülettel munkálkodik, elégedetten szemlélheti majd munkája eredményét. Meg fogják látni minden helyes alapelv és nemes tett kibontakozását, amiből itt e földön alig tapasztalunk valamit. A világ legnemesebb munkáinak eredményéből mily kevés láttatik meg ebben az életben cselekvője előtt! Mily sokan dolgoznak önzetlenül és fáradhatatlanul azokért, akik távol vannak tőlük, és akiket nem

⁷Signs of the Times, 1875. aug. 5

⁸B T I . , 2 1 9 . 1.

⁹Üzenet az ifjúsághoz, 330. 1.

is ismernek! A szülők és tanítók utolsó, mély álmukba merülnek, s úgy tűnik, mintha munkájuk hiábavaló lett volna. Nem tudják, hogy hűségük az áldások olyan forrását nyitotta meg, amely sohasem apad el.

Csak hitben látják, hogy gyermekeik, akiket felneveltek, áldássá és bátorítássá válnak embertársaik számára, és befolyásuk ezerszeresen ismétlődik... Az emberek elvetik a magot, amelyből sírjuk felett mások aratják majd le az áldott termést. Fákat ültetnek, hogy mások ehessék meg gyümölcsét. Ezen a földön megelégszenek azzal, ha tudják, hogy mozgásba hozták a jóra törekvő erőket. Az eljövendő világon azonban meglátják majd mindezek hatását.¹⁰

A szülők magukkal vihetik gyermekeiket az ígélet földjére — Isten fényt bocsátott ki trónjáról, hogy megvilágítsa vele egész életutunkat. Ugyanúgy, mint az ősi Izráel idejében, nappal felhőoszlop, éjszaka tűzoszlop halad előttünk. A mai keresztény szülők számára éppen olyan kiváltság, mint amilyen kiváltság volt Isten népének régen, hogy magukkal vihették gyermekeiket az ígélet földjére.¹¹

[399]

Azt akarjátok, hogy családokat Istené legyen. Azt szeretnétek, ha ott állhatnának veletek a mennyei város kapujánál, s ezt mondhatnátok: „Itt vagyok, Uram, és a gyermekek, akiket nekem adtál!” (Zsid. 2:13) Lehet, hogy addigra már felnőtt férfiak és nők lesznek, de mégis, ugyanúgy a gyermekeitek. Felettük való örökösöketek és nevelő munkátokat megáldja Isten mindaddig, amíg saját maguk is győztesekként állnak meg. Akkor örömmel mondhatjátok: „Itt vagyok, Uram, és a gyermekek, akiket nekem adtál!”¹²

A szétszakadt családok újra egyesülnek — Jézus hamarosan eljön a felhők között, nagy dicsőséggel. Fényes angyali seregek kísérik majd. Jön, hogy megdicsőítse mindazokat, akik szerették Őt s parancsolatait megtartották, jön, hogy magával vigye őket. Nem feledkezik meg népéről, sem arról, amit megígért nekik. A szétsza-

¹⁰Nevelés, 305-306. 1.

¹¹Signs of the Times, 1881. nov. 24.

¹²49. sz. levél, 1899.

kadt családok akkor újra egyesülnek.¹³

Vigasz egy gyászoló anyának — Tudni szeretnéd, hogy gyermeked üdvözülni fog-e? Krisztus szavai választ adnak kérdésedre: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Isten országa.” (Mk. 10:14) Emlékezz csak a próféciára: „Így szól az Úr: szó hallatszott Rámában: sírás-rívás és sok keserves jajgatás. Rákhel siratta fiait, és nem akart megvigasztaltatni... Ezt mondja az Úr: Tartsd vissza szódat a sírástól, és szemeidet a könnyhullatástól, mert meglesz a te cselekedetednek jutalma, azt mondja az Úr, hiszen az ellenség földjéből térnek vissza. Jövendődnek is jó reménysége lesz, azt mondja az Úr, mert fiaid visszajőnek az ő határaikra.” (Jer. 31:15-17)

Ez az ígéret a tiéd. Megvigasztalódhatsz és bízatsz az Úrban. Isten többször is kijelentette nekem, hogy sok kisgyermeket elszólít, még mielőtt a nyomorúság ideje ránk törne. Gyermekeinket újra látni fogjuk egyszer. Találkozunk velük és megismerjük őket majd a mennyei udvarokban. Vesd az Úrba bizodalmaid és ne félj!¹⁴

A gyermekeket anyjuk karjába helyezik majd — Ó, sokat emlegetett, régóta remélt, türelmetlenül várt, de igazán soha meg nem értett, csodálatos üdvösség!

Az élő igazak „nagy hirtelen, egy szempillantásban” elváltoznak [400] (I. Kor. 15:52). Isten szava nyomán megdicsőülnek: Isten halhatatlanná teszi őket, és a feltámadt szentekkel együtt elragadja őket trónja elé. Az angyalok „egybegyűjtik az Ő választottait a négy szelek felől, a föld egyik végétől a másik végéig” (Mt. 24:31). A kicsi gyermekeket szent angyalok helyezik anyjuk karjába. Barátok, akiket régen elszakított egymástól a halál, újra találkoznak, hogy soha többé el ne váljanak. Most boldogan énekelve együtt emelkednek fel Isten városába.¹⁵

A nap, amelyre oly régóta várunk — Attól a naptól kezdve, hogy az első emberpárnak fájó szívvel el kellett hagynia az Édent,

¹³RH, 1906. nov. 22.

¹⁴196. sz. levél, 1899.

¹⁵A nagy küzdelem, 645.1.

a hit gyermekei arra várnak, hogy a Megígért eljőjön, megtörje a Pusztító hatalmát, és visszavigye őket az elveszett Paradicsomba.¹⁶

A menny könnyen elérhetőnek fog tűnni, ha szenvedések által jutunk oda... Amikor láttam, mit kell tennünk azért, hogy a dicsőség örökösei lehessünk, azután pedig elém tárult, mit kellett Jézusnak elszenvednie értünk, hogy mi e gazdag örökség tulajdonosaivá válhassunk, azért imádkoztam, hogy mi is megkeresztelkedhessünk Jézus szenvedéseinek keresztségével. Imádkoztam, hogy ne tétovázunk a próba idején, hanem türelemmel és örömmel szenvedjük el a nehézségeket, annak tudatában, hogy Jézus mit szenvedett el értünk, hogy az Ő szenvedése és szegénysége által gazdagok lehessünk (II. Kor. 8:9).¹⁷

A menny mindent megér! — A menny mindent megér nekünk! Ne kockáztassuk hát! Nem lehetünk vakmerők ebben a tekintetben. Legyünk tudatában, hogy minden lépésünket az Úr akarata szerint kell megtennünk. Bárcsak Isten segítene nekünk, hogy véghezvigyük ezt a nagyszerű munkát és győztesekként kerüljünk ki a küzdelemből. Mennyei Atyánk koronákat tartogat a győztesek számára, s fehér ruhákat az igazaknak. Egy örökkévaló, dicsőséges világ vár mindazokra, akik a dicsőséget, tiszteletet és halhatatlanságot keresik. Mindenki, aki belép Isten országának kapuin, győztesként fog belépni oda. Nem elítélt bűnösként, hanem mint Isten fia. S így üdvözölnek majd minden érkezőt: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta.” (Mt. 25:34)¹⁸

[401] **Krisztus örömeinek részesei** — A kapu mindkét oldalán angyalsereget látunk, s ahogy belépünk, Jézus szól hozzánk... Arra hív minket, hogy legyünk részesei örömeinek - és mi az Ő öröme? A ti lelki vajúdásotok gyümölcsét látni. Ó, apák! Látni erőfeszítéseitek gazdag jutalmát! Anyák! Itt állnak gyermekeitek az élet koronájával fejükön, s a mennyei angyalok beírják az Élet Könyvébe az anyák nevét, akiknek fáradságos munkája megnyerte őket Jézus Krisztusnak¹⁹

¹⁶U o., 299.1.

¹⁷Tapasztalatok és látomások, 67.1.

¹⁸Keresztény mértékletesség...

¹⁹12. sz. kézirat, 1895.

A győzelem dicsőséges napja — A gyülekezet ma még küzd. Még szembe kell szállnunk a sötétséggel ebben a világban, amelyet szinte már teljesen betölt a bálványimádás... De közeleg a nap, amikor a küzdelem véget ér, s a győzelem kivívatik. Isten akarata érvényesül mind a földön, mind a mennyben... Mindnyájan egyetlen nagy, boldog családot alkotunk majd a dicsőség és hála ruhájába öltözve - Krisztus igazságosságának ruhájában. Az egész természet a maga páratlan szépségében elismeréssel hódol Istennek, Őt áldva és dicsőítve. Az egész világ mennyei fényben tündököl majd. A Hold úgy fog fényleni, mint a Nap, a Nap pedig hétszerte fényesebb lesz, mint most. Az évek boldogságban telnek. A látóhatár szélén a hajnalcsillagok együtt énekelnek, és Isten fiai együtt vigadoznak majd, mialatt Isten és Krisztus együttesen kihirdetik: „Nincs többé bűn, nincs többé halál.”

Az Isten kezével lefestett dicsőséges jövő látványa legyen nagyon drága az Ő gyermekei számára... Állandóan a szemünk előtt kell tartanunk ezt a mennyei dolgokról szóló látomást, hogy helyesen értékelhessük az örökkévaló és az ideiglenes dolgokat, s legyen erőnk másokat ösztönözni a magasabb rendű élet felé.²⁰

„Jól van!” - így szól-e Isten? — Amikor majd a hatalmas fehér trón előtt állsz, akkor munkád olyan színben tűnik fel, amilyen valójában volt. A könyvek megnyitvatnak, s nyilvánvalóvá lesznek a benne rejlő feljegyzések minden ember életéről. Sokan abból a népes csoportból nem lesznek felkészülve erre a kinyilatkoztatásra. Néhányak fülét váratlan meglepetésként érik majd e szavak: „Még-mérettél és híjával találtattál!” Sok szülőhöz fog így szólni a Bíró azon a napon: „Igémben világosan elétek tártam kötelességeiteket. Miért nem engedelmeskedtetek hát tanításainak? Talán nem tudtátok, hogy Isten szava szólt hozzátok? Talán nem parancsoltam meg, hogy kutassátok az írásokat, hogy el ne tévedjete? Nemcsak saját lelketeget tettétek tönkre, de azáltal, hogy magatokat istenfélőnek vallottátok, másokat is félrevezettetek. Nem ismerlek titeket, távozzatok!”

Egy másik csoport sápadtan és remegve áll, Krisztusban bízva, mégis saját értéktelenségének tudatában. Hála és örömkönnök kö-

²⁰A nagy Orvos lábnyomán, 504-508.1.

zött hallgatják a Mester dicsérő szavait. A küzdelmes napok, a teherhordozás, a félelem és szenvedés mind feledésbe merül, amikor egy hang, amely az angyalok hárfáinál is édesebben muzsikál, így szól hozzájuk: „Jól vagyon, jó és hű szolgám, menj be a te Uradnak örömébe.” (Mt. 25:21) És ott áll majd a megváltottak serege, győzelmi pálmaágakkal a kezükben s koronákkal a fejükön. Ezek azok, akik hűséges és szorgalmas munkával alkalmassá váltak a mennyországra. A földön végzett életmű a mennyei udvarokban is elismerésre talált.

A szülők kimondhatatlan örömmel nézhetik, amint gyermekeiknek átadják a koronát, a ruhát és a hárfát. A félelem és reménység napjai véget értek. A magok, melyeket könnyekkel és imádsággal, sokszor talán hiábavalónak tűnően vetettek, végül örömteli aratást eredményeztek. Gyermekeik a megváltottak soraiban állhatnak! Apák és anyák, vajon azon a napon a ti gyermekeitek hangja ott zeng-e az örömeiket éneklők között?!²¹

[403]

„Ezután láttam új eget és új földet,...

És hozzám jött egy a hét angyal közül, és elvitt engem lélekben

egy magas hegyre és megmutatta nékem azt a nagy várost, a szent Jeruzsálemet, amely Istentől szállt alá a mennyből.

Benne volt az Isten dicsősége, és annak világossága hasonló volt a legdrágább kőhöz...

S templomot nem láttam abban, mert az Úr, a mindenható Isten annak temploma...

Nem megy abba be semmi tisztátalan, sem aki utálatosságot és hazugságot cselekszik, hanem csak akik beíratk az élet könyvébe, amely a Bárányé.”

(Jelenések könyve, 21. fejezet)

²¹Signs of the Times, 1886. júl. 1.